

KERTOMUS

HELSINGIN KAUPUNGIN KUNNALLISHALLINNOSTA.

23.

1910.

HELSINGIN KAUPUNGIN TILASTOKONTTORIN
JULKAISEMA.

HELSINKI.
1915.

HELSINKI

SANOMALEHTI- JA KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINO
1915.

SISÄLLYSLUETTELO.

	Siv.
Alkulause	V
I. Kaupunginvaltuusto.	
A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat	2
1. Kaupunginasemakaavaa ja tonttijaoitusta koskevat asiat	2
2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat	5
3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat	17
4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämisestä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat ..	39
5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat ..	60
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	75
C. Muut asiat	149
II. Rahatoimikamari.	
A. Kaupungin kiinteän omaisuuden hoitoa koskevat asiat....	208
1. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutusta koskevat asiat	208
2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat	211
3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat....	229
B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat	232
C. Muut asiat	237
III. Liikennekonttori	240
IV. Palotoimikunta	246
V. Vaivaishoitohallitus	251
VI. Kasvatyslautakunta	276
VII. Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti	280
VIII. Kaupunginkirjasto	286
IX. Rakennustarkastus	294
X. Rakennuskonttori	296
XI. Vesijohtolaitos	316
XII. Kaasulaitos	343
XIII. Sähkölaitos	370
XIV. Majoituslautakunta	389
XV. Holhouslautakunta	396
XVI. Köyhäinasianajaja	398
XVII. Työväenasiain lautakunta	401
XVIII. Kunnan työväenasiain lautakunta	410
Asiarekisteri	417
Oikaistavia	455

ALKULAUSE.

Esillä oleva vuosikerta kertomusta Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta on toimitettu pääasiassa saman suunnitelman mukaan kuin aikaisemmin julkaistut saman julkaisusarjan vuosikerrat. Edellisiin vuosikertoihin sisältyneistä osista puuttuu tässä kuitenkin kaksi, nimittäin puutarhalautakunta ja kaupunginasema-kaava-toimikunta, jotka viranomaiset kumpikin vuonna 1910 tosin edelleenkin olivat olemassa, mutta lakkautettiin vuoden lopussa eivätkä kaupunginvaltuustolle antaneet mitään kertomusta toiminnastaan mainittuna vuonna.

Osat I (kaupunginvaltuusto) ja II (rahatoimikamari) on laatinut k. senaatin oikeusosaston ent. jäsen, senaattori C. J. Timgren, jonka rahatoimikamari on ottanut näiden kunnalliskertomuksen osain toimittajaksi vuosilta 1909—15, ja kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen mukaisesti on edellinen osa sekä alkuperäisenä että käännöksenä toiselle kotimaiselle kielelle tarkastettu kaupunginvaltuuston kansliassa, jälkimäinen taas rahatoimikamarin kansliassa.

Muuten on allekirjoittanut yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi hieman muovailnut kertomuksen eri osain muodollista puolta, ja kaikki päivämäärät ja numerotiedot ovat, mikäli mahdollista, tilastokonttorissa tarkistettut, mikä on, kuten konttorin toimittamissa edellisissäkin vuosikerroissa, aiheuttanut useita korjauksia. Kertomuksen suomalaisen laitoksen kieliasua on tarkastanut aktuaari, filosofianliseniaatti Edvard Gylling.

Asiarekisteri on laadittu saman suunnitelman mukaan kuin kertomuksen kahdessa lähinnä edellisessä vuosikerrassa.

Helsingin kaupungin tilastokonttori, toukokuun 20 päivänä 1915.

Harald Dalström.

I. Kaupunginvaltuusto.

Kaupunginvaltuusmiehinä vuoden varrella olivat: pankinjohtaja A. Norrmén, puheenjohtajana, professori O. Heikel, varapuheenjohtajana, laamanni T. J. Boisman, maanviljelysneuvos J. Cygnæus, oikeusraatimies W. F. Heimbürger, arkkitehti H. Neovius, toimistotirehtööri E. Willgren, professori G. Nyström (tammikuun 25 päivään), arkkitehti H. Lindberg (maaliskuun 15 päivästä), konsuli F. Stockmann, kansakoulutarkastaja M. Pesonen, ent. senaattori A. Ramsay, kauppias A. F. Lindberg, filosofianmaisteri A. R. Frenckell, oikeusraatimies Arvid Nyberg, rakennusmestari A. V. Åberg, pankinjohtaja Aug. Lundqvist, filosofianmaisteri A. E. Alfthan, insinööri A. Engström, professori U. Lindelöf, ent. pormestari L. Cajander, pankinjohtaja H. Kihlman, konsuli E. Krogius, aktuaari O. Groundstroem, kunnallisneuvos V. von Wright, professori A. af Forselles, pankinjohtaja H. Hertzberg, dosentti G. Mattsson, apteekkari G. Salingre, varatuomari E. Polón, lääketieteentohtori vapaaherra K. von Alfthan, professori F. Gustafsson, arkkitehti K. Wasastjerna, ent. senaattori C. Almqvist, pankinjohtaja K. Brofeldt, lakitieteentohtori H. Renvall, rehtori V. T. Rosenqvist, arkkitehti Albert Nyberg, varatuomari A. M. Lassenius, tehtailija K. A. Wigg, professori O. Aschan, insinööri J. Stjernvall, kauppias J. Tallberg, lääketieteellisensiaatti A. Tollet, johtaja F. von Wright, pakkahuoneeninspehtori O. Häggman, ent. senaattori Fr. Lundenius, intendentti K. Appelberg ja lääketieteentohtori W. Zilliacus.

Kaupunginvaltuuston valmistusvaliokuntaan kuuluivat, paitsi valtuuston puheenjohtajaa ja varapuheenjohtajaa,

vuoden alkupuoliskolla: herrat Rosenqvist, Alfthan, af Forselles, Frenckell ja Lassenius jäseninä sekä herrat Kihlman ja Heimbürger varajäseninä, ynnä

vuoden jälkipuoliskolla: herrat Alfthan, Lassenius, af Forselles, Almqvist ja Rosenqvist jäseninä sekä herrat Kihlman ja Heimbürger varajäseninä.

Kaupunginvaltuuston sihteerintointa hoiti lakitieteenkandi-daatti, varatuomari Hj. Ekholm.

Kaupunginvaltuusto kokoontui vuoden varrella 27 kertaa, niistä 7 kertaa lisätyin luvuin.

Vuoden varrella saapui 505 asiaa. Näistä ja vuoden alussa erinäisiltä edellisiltä vuosilta ratkaisematta olevista 72 asiasta ratkaistiin vuoden varrella 526 ja poistettiin 7 asiaa, joten vuoteen 1911 siirtyi 44 asiaa.

Kaupunginvaltuuston pöytäkirjain pykäläluku oli 637 ja valtuuston puolesta annettujen kirjeiden luku 593.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1910 käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat:

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa ja tonttijaoitusta koskevat asiat.

Korttelin n:o
297 kaupungin-
asemakaavan-
muutos vah-
vistettu.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 19 päivänä 1909 oli päättänyt ¹⁾ k. senaatilta hankkia vahvistuksen X kaupunginosan korttelissa n:o 297 olevain Sirkuskadun tonttien n:ojen 2, 4 ja 6 sekä Siltasaarenkadun tontin n:o 4 kaupunginasemakaavan muutosehdotukselle, oli senaatti tammikuun 11 päivänä 1910 vahvistanut sanotun kaupunginasemakaavanmuutoksen, mikä maistraatin kirjelmässä viimeksi mainitun kuukauden 22 päivältä ilmoitettiin ²⁾ valtuuston tiedoksi.

Siltasaarenran-
nan kaupun-
ginasemakaa-
vanmuutos
vahvistettu.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli antanut ³⁾ rahatoimikamarin tehtäväksi valtuustolle esittää ehdotuksen Pitkänsillan ja Uudenmaan pataljoonan kasarmialueen välisen Siltavuorenrannan kaupunginasemakaavanmuutokseksi, lähetti kamari kirjelmässään kesäkuun 2 päivältä 1910 valtuustolle kaupunginasemakaava-toimikunnan sitä varten laatiman ehdotuksen sekä esitti, että valtuusto k. senaatilta hankkisi sille vahvistuksen. Tähän esitykseen valtuusto myöntyi ⁴⁾, edellyttäen ettei terveydenhoitolautakunnalla ollut terveydelliseltä kannalta mitään muistuttamista mainittua ehdotusta vastaan.

Sittemmin ilmoitettiin ⁵⁾ maistraatin kirjelmässä marraskuun 5 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen lokakuun 13 päivänä vahvistanut valtuuston sille lähettämän kaupunginasemakaavan muutosehdotuksen.

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 6. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 7 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 3 ja 4. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 14 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 14 §.

toimikunnan tehtäväksi Meilansin ja Greijuksen alueiden kaupunginasemakaavajaoituksen ehdotusta laatiessaan ottaa harkittavaksi, olisiko edellä mainitut korttelit ehkä yhdistettävä yhdeksi ainoaksi, ja myös varata vastaiselle seerumlaitokselle tarpeellisen maan.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 1).

Kysymys kaupunginasemakaavanmuutoksesta istutuksilla varustetun kadun teettämiseksi Töölön- ja Taivallahden välille.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 26 päivänä oli antanut 2) kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi laatia ehdotuksen sellaiseksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi, että Töölön- ja Taivallahden välille tehtäisiin 60 metriä leveä, istutuksilla varustettu katu, lähetti toimikunta kirjelmässä marraskuun 24 päivältä valtuustolle sekä asemakaavan, josta näkyi toimikunnan mainittua tarkoitusta varten laatima kaupunginasemakaavan muutosehdotus, että myös puheenalaisen kadun eteläpuoliselle, Creutz- ja Runebergkadun väliselle laidalle suunnitellun pengermän luonnospiirustuksen sekä esitti:

että kaupunginvaltuusto hyväksyisi toimikunnan suunnitteleman kaupunginasemakaavanmuutoksen;

että valtuusto sitä korttelia varten, jota edellä mainittu Creutz- ja Runebergkadun välille suunniteltu pengermä koskettaa, joko kilpailun julistamalla tahi muulla tavoin hankkisi vastamainitun luonnospiirustuksen pääpiirteiden mukaiset julkisivupiirustukset puheenalaisten julkisivujen yleiseksi järjestämiseksi;

että valtuusto päättäisi menetellä samalla tavoin korttelin n:o 465 tontin n:o 32, korttelin n:o 464 tonttien n:ojen 45, 17 ja 2 sekä korttelin n:o 463 tontin n:o 13 julkisivupiirustusten hankkimiseen nähden; niin myös

että vastamainittuja tontteja myydessä ostajat ehdottomasti velvoitettaisiin niitä rakentaessaan noudattamaan kaupungin niitä varten laadittamia ja vahvistamia julkisivupiirustuksia.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä hankkia terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin lausunnot.

Kysymys korttelin n:o 498 kaupunginasemakaavan muuttamisesta.

Sittenkun yliarkkitehti J. Ahrenberg oli rahatoimikamariin osotetussa kirjelmässä pyytänyt kamarin puoltosanaa XIV kaupunginosan korttelin n:o 498 tonttien n:ojen 37, 39, 62 ja 64 järjestelyksi, joista Humaliston huvilapalstaa n:o 3 vastaavista tonteista yliarkkitehti Ahrenbergillä oli vuokralla n:ot 37 ja 39 ja hän oli omakseen lunastanut tontin n:o 64 aikoen myös lunastaa tontin n:o 39, sekä kamari oli hankkinut rakennuskonttorin ja tervey-

1) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 22 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 68 ja seur. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 15 §.

denhoitolautakunnan lausunnot asiasta, esitti kamari kirjelmässä lokakuun 27 päivältä, että kaupunginvaltuusto päättäisi hyväksyä sellaisen mainittujen tonttien järjestelyn, kuin kamarin kirjelmän oheinen karttajäljennös osotti, sekä antaa kamarin toimeksi esittää lopullisen ehdotuksen mainitun järjestelyn vaatimaksi kaupungin-
 asemakaavanmuutokseksi.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä päätti 1) kaupunginvaltuusto vaatia kaupunginasemakaava-toimikunnan lausuntoa asiasta.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä oli kunnallisneuvos F. W. Grönqvist anonut, että hänen omistamansa Sörnäsän rantatien tehdastontti n:o 2 jaettaisiin asuntotonteiksi, koska tontti taajaan asutussa kaupunginosassa kauppatorin varrella sijaitsevana ei soveltuisi rakennettavaksi tehdastarkoituksia varten.

Kysymys Sörnäsän rantatien tehdastontin n:o 2 jakamisesta asuntotonteiksi.

Antamassaan lausunnossa 2) rahatoimikamari ehdotti edellä mainittua anomusta evättäväksi, koska puheenalaista tonttia rautatie-
 raiteen ja rantalaiturin vierellä sijaitsevana täytyi pitää erittäin sopivana tehdastontiksi ja suuri puute vallitsi käytettävänä olevista tehdastonteista sekä korttelin muu osa oli luovutettu teollisuustarkoituksiin, joten terveydelliseltä kannalta ei saavutettaisi mainittavia etuja tontin jakamisella asuntotonteiksi.

Kunnallisneuvos Grönqvistin tehtyä kaupunginvaltuustolle uuden esityksen, jossa hän anoi oikeutta puheenalaiselle tontille rakennuttaa basaarimyymälärakennuksia, palautettiin 3) asia rahatoimikamariin uuden lausunnon saamiseksi viimeksi mainitun esityksen johdosta, minkä ohessa kamarin tuli vaatia ja valtuustolle lähettää kaupunginasemakaava-toimikunnankin lausunto asiasta.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa ja kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli rahatoimikamariin lausunnon antamista varten lähettänyt 4) palotoimikunnan esityksen Korkeavuorenkadun talon ja tontin n:o 39 ostamisesta, antoi kamari asiasta lausunnon 5). Siinä kamari m. m. huomautti, että mainittu tontti, jonka pinta-ala oli 1,203.76 neliometriä, oli ainoa kaikista pääpaloaseman läheisyydessä sijaitsevista tonteista, jossa oli puurakennuksia ja jonka siis

Korkeavuoren kadun tontin n:o 39 osto.

1) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 11 §. — 2) Rtk. kirj. huhtik. 11 p. n:o 217. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 31 §. — 4) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 10. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

sopivasti voi käyttää puheena olevaan ja kamarin tarpeelliseksi havaitsemaan tarkoitukseen — tarpeellisten asuntojen hankkimiseksi ja kuntoonpanemiseksi 10—12 naineelle konstaapelille sekä palolaitoksen korjauspajan laajentamiseksi — sekä että muut suunnitelut asian ratkaisemiseksi näyttivät mahdottomilta toteuttaa osin viereisten tonttien aseman ja laajuuden, osin taas niistä vaaditun hinnan johdosta. Kamari sentähden esitti:

että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

että palolaitoksen tarpeiksi on ostettava Korkeavuorenkadun talo ja tontti n:o 39 125,000 markan hinnasta, joka suoritetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista;

että varsinainen valtuusto päättäisi:

k. senaatilta hankkia vahvistuksen edellä mainitulle päätökselle; antaa rahatoimikamarin tehtäväksi päättää Korkeavuorenkadun talon n:o 39 kaupan edellä mainituilla ehdoilla; sekä

valtuuston käyttövaroista osottaa 5,000 markkaa mainitussa talossa tarpeellisten korjaustöiden toimittamiseksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto tämän esityksen muutoin, paitsi että puheenalaisen kaupan päättämisen antoi rahatoimikamarin tehtäväksi ei varsinainen, vaan lisätty kaupunginvaltuusto.

Maistraatin kirjelmässä heinäkuun 20 päivältä sittemmin ilmoitettiin ²⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen kesäkuun 30 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston edellä kerrotun päätöksen.

Helsingin pitäjässä sijaitsevan Nybondaksen maistraattitalon hallintaoikeuden lunastus.

Kirjelmässä ³⁾ tammikuun 7 päivältä mainitsi rahatoimikamari m. m., että kamari oli, sittenkun kaupunginvaltuusto oli päättänyt ostaa Äggelbyn kartanon sekä kauppakirja oli tehty ja lainhuudatus tilalle saatu, ryhtynyt keskusteluihin rautatielinjan itäpuolella kaupungin maiden ja Äggelbyn kartanon tilusten välillä sijaitsevain maatilain ostamisesta. Kamarista oli nimittäin näyttänyt toivottavalta, että kaupunki saisi kohtuullisilla ehdoilla oston kautta omakseen nämä maa-alueet, jotka asemansa johdosta erottivat kaupungin ja Äggelbyn kartanon tilukset toisistaan. Ainoastaan yhdessä tapauksessa olivat puheenalaiset keskustelut vieneet niin suotuisaan tulokseen, että kamari oli voinut kauppaa puoltaa, nimittäin mikäli koski Helsingin pitäjässä sijaitsevan Nybondaksen talon hallintaoikeuden lunastusta. Samoin kuin Bölen talo, jonka hallintaoikeuden kaupunki oli lunastanut, oli Nybondaksen talokin marraskuun 8 päivänä 1650 annetulla kuninkaallisella selityksellä lahjoitettu Hel-

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. huhtik. 14 p. 2 § ja valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 2 §. —

²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 22 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

singin kaupungin ikuiseksi omaisuudeksi niin sanottuna maistraatin-talona, joten kaikki oikeudet, mitkä kruunulla lahjoituksen tapah-tuessa oli niihin taloihin, joihin yksityisillä oli elinkautinen taikka perinnöllinen hallintaoikeus, olivat siirtyneet kaupungille. Ja kun kaupunki ei ollut Nybondaksen taloon nähden tähän asti tahtonut saattaa omistusoikeuttaan voimaan sen asujaa vastaan, vaan aino-astaan imisiooninantajana varannut itselleen ratkaisuvallan mitä tuli tilusten edelleen vuokraamiseen tilalta, oli rahatoimikamarin mielestä tässä tapauksessa noudatettava samallaista menettelyä kuin Bölen taloon nähden, nimittäin että nykyisen asukkaan kanssa oli tehtävä sopimus talon hallintaoikeuden lunastamisesta. Siinä mielessä oli keskusteluja ollut rahatoimikamarin ja talon asujan, lautamies O. W. Nyströmin välillä, sekä sopimus saatu aikaan. — Itse paikalla toimitetussa katselmuksessa oli tilan koko tilusala havaittu olevan 113.37 hehtaaria. Kaupunginviranomaisten luvalla tilasta huvilatiloiksi luovutettujen pienempään alain vuosivuokra nousi kaikkiaan 2,125 markkaan. — Nybondaksen talon hallinta-oikeuden luovuttamisesta oli lautamies Nyström vaatinut lunastus-hintaa 120,000 markkaa, joka rahamäärä kaupungin tulisi kymmenen vuoden kuluessa suorittaa 1/10:llä vuosittain ynnä 5 %:n korko kauppahinnan maksamattomalle osalle; ensimmäinen erä maksettaisiin tilaa haltuun otettaessa ja seuraavat tammikuun 1 päivänä vuosina 1911—19. Sitä paitsi oli Nyström pannut seuraavat rahatoimi-kamarin kirjelmässä maaliskuun 31 päivältä lähemmin muodos-tellut ehdot:

1) Luovutuksesta erotetaan päärakennus ja muut talontontilla tiluspalstalla n:o 5¹ olevat rakennukset.

2) Lautamies Nyströmille myönnetään oikeus pitää edellä mai-nittu talontontti vuokran nojalla hallussaan 30 vuotta.

3) Mainituista rakennuksista maksaa lautamies Nyström 2,000 markan kauppahinnan, mikä määrä vähennetään kaupungin hänelle suoritettavasta ensimmäisestä maksuerästä; puheena olevan maa-alueen vuotuiseksi vuokraksi määrätään 175 markkaa, luettuna marraskuun 1 päivästä 1910.

4) Lautamies Nyström luopuu hänelle välipuheen mukaan tule-vasta, mutta suorittamatta olevasta Oulunkylän aseman viereltä kaupungin käytettäväksi luovutetun alueen vuokramaksusta, 1,400 markasta;

5) Kaupunki ottaa hallintaoikeuden haltuunsa marraskuun 1 päi-vänä 1910, johon päivään asti lautamies Nyström saa kantaa maanvuok-rat. Ulostoot ja muut rasitukset kuluvalta vuodelta maksaa Nyström.

6) Kaupunki sitoutuu, siinä tapauksessa ettei eri sopimusta asianomaisten vuokramiesten kanssa saada aikaan, hyväksymään

nykyään voimassa olevat vuokrasopimukset, ei kuitenkaan mitä tulee kahteen erikseen mainittuun vuokrapalstaan, joihin nähden ei ole mitään ehtoa pantu.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto valtuuttaisi kamarin tekemään sopimuksen lautamies Nyströmin kanssa Nybondaksen talon hallintaoikeuden lunastamisesta ensintulevan marraskuun 1 päivästä lukien 120,000 markan hinnalla ja muutoin edellä mainituin ehdoin.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, joka katsoi sen olevan sitä laatua, että se oli alistettava kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi, maistraatilta anoa lisättyjen valtuusmiesten valitsemista puheenalaista tarkoitusta varten.

Kun asia sittemmin esiteltiin lisätylle kaupunginvaltuustolle, hyväksyttiin ²⁾ rahatoimikamarin edellä kerrottu esitys, kuitenkin siten että Nybondaksen talon hinta, 120,000 markkaa, suoritettaisiin kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista; ja annettiin varsinaisen valtuuston toimeksi k. senaatilta hankkia vahvistus tälle päätökselle.

Maistraatin kirjelmässä heinäkuun 9 päivältä ilmoitettiin ³⁾ sitten kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen kesäkuun 10 päivänä vahvistanut lisätyn valtuuston edellä mainitun päätöksen.

Korttelin n:o
199 tonttien
n:o:jen 1, 5 ja 7
osto.

Sittenkun Helsingfors skeppsvarfs- och fabriksaktiebolag osakeyhtiön toimitusjohtaja, kauppaneuvos P. Sinebrychoff, oli rahatoimikamariin antamassaan, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä ilmoittanut, että yhtiön osakasten viimeksi pitämässä varsinaisessa yhtiökokouksessa yhtiö, joka aikoi lakkauttaa toimintansa, oli antanut toimitusjohtajan tehtäväksi tarjota kaupaksi yhtiön kiinteistöt asuntotontit n:o: 1 ja 5 sekä tehdastontin n:o 7 korttelissa n:o 199 IX kaupunginosaa, ja etusijassa tarjota mainitut kiinteistöt huoneuksineen ja rakennuksineen kaupungin lunastettaviksi 1,000,000 markan hinnasta, josta 100,000 markkaa olisi maksettava käteisellä kauppaa päätettäessä sekä loput määräerin muuttaman vuoden kuluessa 5 %:n vuosikoron kera, teki rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle asiasta esityksen ⁴⁾.

Siinä kamari m. m. lausui ottaneensa asian yksissä neuvoin kaupunginasemakaava-toimikunnan kanssa käsiteltäväkseen, ja oli neuvotteluissa aivan yksimielisesti pidetty toivottavana, että kaupunki lunastaisi omakseen edellä mainitut kiinteistöt, jotka kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 18 §. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. huhtik. 14 p. 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 21 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38.

kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 14 päivänä 1893 oli päättänyt luovuttaa Helsingin veistämöyhtiölle täysin omistusoikeuksin ja joiden pinta-ala oli yhteensä 35,640.258 neliometriä. Sitä seikkaa, että nämä alueet sijaitsivat kaupungin parhaan sataman partaalla satamaradan ja Kaivopuiston vierellä ei olisi liian vähäiseksi arvattava. Sekä kauppaolojen että esteettiseltä kannalta täytyi katsoa olevan kaupungille erinomaisen tärkeää, että se saisi tilaisuuden järjestää ja säädellä näiden alueiden olot sekä siten kaupungin hyväksi käyttää ne mahdollisuudet, joita omistusoikeuden hankkiminen tässä kohden epäilemättä tuottaisi. Kiinteistön hinnan oli kamarin jäsenten enemmistö katsonut olevan määrättävä 800,000 markaksi, jota vastoin kamarin vähemmistö oli tahtonut hyväksyä puheenalaisen tarjouksen semmoisena kuin myyjä sen oli tehnyt.

Esityksensä nojalla kamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

evätä Helsingfors skeppsvarfs- och fabriksaktiebolag yhtiön tekemän, IX kaupunginosan korttelissa n:o 199 olevain asuntotonttien n:o:jen 1 ja 5 sekä tehdastontin n:o 7 myyntiä tarkoittavan tarjouksen; mutta sitä vastoin

ilmoittaisi kaupungin olevan halukas 800,000 markan hinnasta ostamaan puheena olevat tontit, ollen hinta maksettava kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, sekä muutoin seuraavilla ehdoilla:

kaupunki ottaa tontit haltuunsa heinäkuun 1 päivänä 1911 ja suorittaa silloin 100,000 markkaa, jota vastoin kauppahinnan jällellä oleva osa maksetaan siten, että kaupunki heinäkuun 1 päivänä vuosittain suorittaa vuotuismaksuna 100,000 markkaa ynnä 5 % koron maksamatta olevalle kauppahinnalle.

Satamakonttorin ja satamarakennusvaltuuskunnan annettua asiasta lausunnon 1) sekä kauppaneuvos Sinebryhoffin kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä ilmoitettua, että Helsingfors skeppsvarfs- och fabriksaktiebolag ei suostunut myymään puheenalaisia kiinteistöjä 1,000,000 markkaa huokeammasta hinnasta, päätti 2) kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin kaupungille ostaa usein mainitut kiinteistöt niillä olevine, yhtiön omistamine taloineen ja rakennuksineen sekä koneineen ja muine laitoksineen 1,000,000 markan hinnasta, joka maksettaisiin siten, että kaupunki heinäkuun 1 päivänä 1911, jolloin haltuunotto tapahtuisi, suorittaisi 100,000 markkaa ja jällellä oleva määrä suoritettaisiin 100,000 markan suuruisin vuotuismaksuin haltuunottopäivästä juoksevine korkoineen 5 %:n mukaan, ja päätti lisätty kaupunginvaltuusto sen ohessa, että mainittu kauppa-

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 53. — 2) Lis. valt. pöytäk. marrask. 8 p. 1 §.

hinta oli maksettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista, saattaa rahatoimikamarin tiedoksi että puheenalaisilla tonteilla harjoitettua veistämöliikettä ei saisi lakkauttaa, ennenkuin kysymys sen tärkeydestä kaupungille oli huolellisesti ja kaikin puolin tutkittu, sekä antaa varsinaisen valtuuston toimeksi k. senaatilta hankkia vahvistuksen tälle päätökselle.

Kysymys maan-
tilan ostami-
sesta virkistys-
kodin laittami-
seksi tuberku-
lootisille kansa-
koululapsille.

Kirjelmässä helmikuun 16 päivältä ilmoitti kansakoulujohtokunta, että Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistys oli johtokunnalle tehnyt ehdotuksen toimenpiteisiin ryhtymisestä sopivan maatilan hankkimiseksi maaseudulta, mihin laitettaisiin virkistyskoti kaupungin kansakoulujen tuberkulootisille oppilaille sekä ilmoittanut, että yhdistyksen lunastettavaksi oli tarjottu kaksi tarkoitukseen sopivaa huvilatilaa, nimittäin Åvik Nurmijärven pitäjän Hyvinkään kylässä ja Sältis Lohjan pitäjän Muijalan kylässä. Tämän ehdotuksen, jota kansakoulujen lääkäri, tohtori M. Oker-Blom kannatti, oli kansakoulujohtokunta havainnut erittäin kannattavaksi ja esitti sentähden ryhdyttäväksi mainitun suuntaiseen toimenpiteeseen.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto siitä vaatia rahatoimikamarin lausuntoa, erittäinkin siitä seikasta, voisiko jotakin kaupungin omistamaa tilaa käyttää puheenalaiseen tarkoitukseen.

Antamassaan lausunnossa ²⁾ ehdotti rahatoimikamari kansakoulujohtokunnan esitystä nykyään evättäväksi, koska edellä mainittujen huvilatilain rakennusten korjaus ja sisustus vaatisi melko suuria kustannuksia, rakennusten silti kuitenkin vastaamatta oikeutettuja terveydellisiä vaatimuksia, eikä kaupungin omilta tiluksilta ollut osotettavissa mainittuun tarkoitukseen sopivaa aluetta sekä kaupungin oli useana vuonna pantava runsaita kustannuksia uusien kansakoulutalojen teettämiseen.

Sittenkun terveydenhoitolautakunnan lausunto oli hankittu, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto, ennenkuin muuhun toimenpiteeseen asiassa ryhdyttäisiin, terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen mukaisesti sekä myöntää kaupungin kansakoulujen lääkärille 600 markan määrärahan valmistaakseen hänelle tilaisuuden ulkomailla lähemmin tutkia vireille pantua asiaa ja perehtyä sen käytännöllisiin yksityis-seikkoihin, velvoittaen hänet mainitulta opintomatkalta palattuaan antamaan valtuustolle lyhyen selonteon matkallaan tekemistään huomioista, että myös käskeä rahatoimikamarin kaupungin omistamain tilojen ja maiden käytössä panna asianmukaista huomiota tässä mainittuun tarpeeseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 5 p. 32 §. — ²⁾ Rtk. kirj. heinäk. 21 p. n:o 351. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 17 §.

Sittenkun vapaaherra A. Ramsay oli rahatoimikamarille osoitetussa kirjelmässä tarjonnut kaupungin lunastettavaksi Helsingin pitäjän Talin kylässä omistamansa Martiksen ja Lassaksen verotalot käsittävän Talin kartanon 600,000 markan hinnasta, samalla kuitenkin varaten itselleen oikeuden 50,000 markan hinnasta lunastaa eräät tilan osat, saapui kamarilta kirjelmä ¹⁾ asiasta, ja samalla kun kamari oli sitä mieltä, että mainittua tarjousta ei olisi hyväksyttävä, koska kaupunki Munkkiniemen säterin jouduttua yksityisen konsortsion omaksi oli menettänyt kaiken mahdollisuuden hankkia omakseen yhtäjaksoista eheätä aluetta kaupungin laajentamiseksi rannikkoa pitkin länteen päin, jätti kamari kaupunginvaltuuston tutkittavaksi, olisiko kamarin ryhdyttävä keskusteluihin Talin kartanon hankkimisesta kaupungin omaksi.

Helsingin pitäjässä sijaitsevan Talin kartanon myyntitarjous evätty.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto ei katsonut ²⁾ olevan aihetta antaa kamarin toimeksi ryhtyä mainittuihin keskusteluihin.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 20 päivänä 1909 oli päättänyt ³⁾ kaupungille ostaa Kaivokadun talon ja tontin n:o 10 korttelista n:o 96 II kaupunginosaa 650,000 markan hinnasta, joka kauppahinta olisi maksettava kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, sekä valtuuttanut rahatoimikamarin, Kaivokadun järjestelyn tapahduttua, tarjoomaan mainitun talon ja tontin kaupaksi hinnasta, jonka lisätty valtuusto voi hyväksyä, ja k. senaatti oli vahvistanut ⁴⁾ valtuuston ehdottaman kaupunginasemakaavanmuutoksen Kaivokadun uudesti-järjestämiseksi, teki rahatoimikamari esityksen ⁵⁾ asiasta.

Kaivokadun tontin n:o 10 myynti.

Esityksessään kamari mainitsi ryhtyneensä keskusteluihin puheenalaisen tontin myymisestä sekä, kun erinäisiä edullisia tarjouksia oli saapunut, tarjonneensa sen myytäväksi kamarissa pidetyssä julkisessa huutokaupassa. Tässä toimituksessa oli vakuutusosakeyhtiö Kaleva ilmoittanut suostuvansa omakseen lunastamaan tontin 650,000 markan hinnasta ja muutoin seuraavin ehdoin:

1) Tontti, jonka pinta-ala on 2,633.651 neliometriä, on rakennettava vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaisesti, joten siis nykyisestä tontista tulee erotettavaksi 240 neliometrinen ala.

2) Kauppahinta maksetaan siten, että ostaja ottaa kesäkuun 1 päivästä 1910 lukien vastatakseen Yhdyspankin myöntämästä, tonttiin kiinnitetystä, noin 100,000 markan suuruisesta lainasta; 100,000 markkaa on kauppakirjaa allekirjoitettaessa maksettava käteisellä kaupunginkassaan sekä 125,000 markkaa tonttia haltuun-

¹⁾ Rtk. kirj. lokak. 27 p. n:o 475. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 12 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 8 ja seur. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 2 ja 3. —

⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16.

otettaessa vastamainittuna päivänä. Kauppahinnan jälellä oleva osa, noin 325,000 markkaa, maksetaan ennen kiinnekirjan antamista tontille, ellei rahatoimikamarin ja ostajan kesken sitä ennen tehdä muuta sopimusta, kuitenkin niin että ostajan on maksettava 6 prosenttia korkoa viimeksi mainitulle rahamäärälle haltuunottopäivästä lukien siihen asti kun täysi maksu on suoritettu.

3) Ostajan pitää vastata kaikista kaupan aiheuttamista kustannuksista.

4) Kaupunki varaa itselleen oikeuden kantaa kaikki kertyvät vuokramaksut kesäkuun 1 päivään 1910 sekä vastaa talon puolesta ehkä maksamatta olevista veroista ja laskuista sanottuun aikaan asti.

5) Rahatoimikamari varaa itselleen oikeuden antaa tehdyt tarjoukset kaupunginvaltuuston tutkittaviksi ja hyväksyttäviksi.

6) Kaupungin ja Helsingin anniskeluosakeyhtiön välinen vuokrasopimus kesäkuun 1 päivästä 1910 kesäkuun 1 päivään 1911 pysyy voimassa, ellei ostajan ja yhtiön kesken toisin sovita.

Kun rahatoimikamari oli havainnut tehdyn tarjouksen kaupungille erittäin edulliseksi, esitti kamari, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

hyväksyä vakuutusosakeyhtiö Kalevan tarjouksen ostaa Kaivokadun varrella korttelissa n:o 96 II kaupunginosassa olevan talon ja tontin n:o 10 650,000 markan hinnasta ja muutoin rahatoimikamarin huutokauppatilaisuudessa panemin ehdoin.

Tämän esityksen lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾, ja tuli rahatoimikamarin niin ollen antaa kauppakirja mainitulle talolle ja tontille.

Paikan luovuttaminen taidemuseota varten.

Sittenkun k. senaatin kauppa- ja teollisuustoimituskunta oli käsenyt yleisten rakennusten ylihallituksen antaa selityksen asiasta, joka koski erikoisen talon rakennuttamista Suomen taideyhdistyksen tarpeisiin ja tontin hankkimista sille sekä ylihallitus oli kaupunginvaltuustolle osotetussa, rahatoimikamariin annetussa kirjelmässä tiedustellut, suostuisiko Helsingin kaupunki puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttamaan tarpeellisen tonttipaikan Hakasalmen huvila-alueelta Töölöstä, teki kamari asiasta esityksen ²⁾.

Siinä kamari m. m. mainitsi hankkineensa asiasta lausunnon kaupunginasemakaava-toimikunnalta, rakennuskonttorilta ja puutarhalautakunnalta, ja olivat nämä viranomaiset puoltaneet ehdotuksen epäämistä, mikäli koski paikan luovuttamista suunniteltua taidemuseota varten, mutta yhtyneet kaupunginasemakaava-toimikunnan ehdotukseen, että museon tonttipaikaksi luovutettaisiin tar-

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. huhtik. 14 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 45.

peellinen ala XIII kaupunginosasta, korttelit n:ot 401, 402 ja 403 käsittävän maan pääosasta, ja oli yleisten rakennusten ylihallituskinkin sittemmin yhtynyt viimeksi mainittuun ehdotukseen. Tällä paikalla toimitetussa katselmuksessa oli sen käsittämän alan, 6,000 neliömetrin, arvoksi pantu 480,000 markkaa. Tämän alueen lisäksi, johon etusijassa sijoitettaisiin ehdotettu taidemuseo, mutta jonka melko laaja ala myös tarjoisi tilaisuutta museon laajentamiseen taikka toisen rakennuksen teettämiseen jotakin samanlaatuista tarkoitusta varten, olisi, jotta puheena olevat korttelit voitaisiin järjestää kauneusaistin ja rakennustaiteen vaatimusten mukaisesti, noin 11,400 neliömetrin ala varattava istutusten taikka julkisten rakennusten paikaksi. Näin ollen edistäisi kaupunki melko suurella summalla uuden taidemuseon aikaansaamista pääkaupunkiin. Mutta tässä oli kamarin mielestä otettava huomioon, että apumaksu annettaisiin luovuttamalla tarvittava maa-alue, joten kaupungille ei koituisi suoranaisia menoja, jota paitsi tuskin kävisi salliminen käyttää aluetta yksityisen rakennustoiminnan tarpeisiin, minkätähden kaupungin täytyisi joko itse sinne teettää monumentaalisia rakennuksia tai maksutta luovuttaa alue tahti sen osa yleisiin tarkoituksiin. Maamme pääkaupunkia, johon uusi taidemuseo rakennettaisiin ja joka täten epäilemättä taas saisi suurisuuntaisen julkisen rakennuksen kaunistukseksi, täytyi pitää itselleen ja maallemme velvollisena tekemään tuntuviakin uhrauksia koko maallemme näin tärkeän yrityksen toimeensaamiseksi.

Edellä esitetyn johdosta rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi ilmoittaa Helsingin kaupungin suostuvan Suomen valtiolle maksutta luovuttamaan käyttöoikeuden noin 6,000 neliömetrin laajuiseen alueeseen XIII kaupunginosan korttelien 401, 402 ja 403 käsittämältä mäeltä seuraavin ehdoin:

1) Alueelle saa rakentaa taidemuseon ja sen yhteydessä ehkä olevia muita rakennuksia, jota vastoin aluetta ei saa millään ehdolla käyttää muihin tarkoituksiin.

2) Museon rakennustyöt on aloitettava ennen 1913 vuoden päättymistä, sen uhalla että tontin käyttöoikeus muussa tapauksessa palautuu kaupungille.

3) Valtio sitoutuu kustantamaan museorakennusta varten tarpeelliset tasoitus-, istutus- ja kanavoimistyöt.

Tämän lisäksi ehdotti rahatoimikamari, että valtuusto päättäisi:

jättää kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi vastedes laatia ja antaa ehdotuksen tästä johtuvaksi kaupunginasemakaavanmuutokseksi.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto kaikin puolin hyväksyi ¹⁾.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti kaupunginvaltuusto valtuuttaa kamarin huutokaupatta myymään:

Pitkäsillanrannan tontin n:o 17 myynti. Vaasankadun tontin n:o 17 myynti.

1. Leskirouva J. Miettiselle Pitkäsillanrannan tontin n:o 17 korttelista n:o 298 X kaupunginosaa 60,487 markan 70 pennin hinnasta ²⁾;

2. Huvilanomistaja W. Trouppille Vaasankadun tontin n:o 17 korttelista n:o 360 XII kaupunginosaa 19,727 markan 79 pennin hinnasta ³⁾;

Lapinlahdenkadun tontin n:o 20 myynti.

3. Leskirouva M. Hellstenille Lapinlahdenkadun tontin n:o 20 korttelista n:o 166 IV kaupunginosaa 91,523 markan 53 pennin hinnasta ⁴⁾.

Fredriksperinkadun tontin n:o 12 ja Vaasankadun tontin n:o 13 myynti.

4. Talonomistaja J. W. Währdströmille tontit Fredriksperinkatu n:o 12 ja Vaasankatu n:o 13 korttelista n:o 360 XII kaupunginosaa, edellisen 24,196 markan 49 pennin ja jälkimäisen 19,644 markan 10 pennin hinnasta ⁵⁾.

Vaasankadun tontin n:o 21 myynti.

5. Huvilanomistajanleski S. Stenille Vaasankadun tontin n:o 21 korttelista n:o 361 XII kaupunginosaa 15,142 markan 5 pennin hinnasta, kuitenkin sillä ehdolla että tonttiin rajoittuvaa Kustaan- kadun osaa ei tasoiteta, ennenkuin se on kaupungin edun mukaista ⁶⁾.

Fredrikin- kadun tontin n:o 67 myynti.

6. Kansanvalistusseuralle Fredrikinkadun tontin n:o 67 korttelista 405 XIII kaupunginosaa 67,966 markan 2 pennin hinnasta, velvoittamalla seura tontille teettämään toiminnalleen tarpeelliset rakennukset ⁷⁾.

Siltasaaren- kadun tontin n:o 2 myynti.

7. Neiti E. Sandstedtille Siltasaarenkadun tontin n:o 2 korttelista n:o 297 X kaupunginosaa 105,119 markan 52 pennin hinnasta, kuitenkin siten että tontti otettaisiin haltuun ja koronlasku alkaisi tammikuun 1 päivästä 1911 ⁸⁾.

Sibyllankadun tontin n:o 8 myynti.

Rahatoimikamarin esityksestä ⁹⁾ valtuutti ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto lisäksi kamarin 20,820 markan hinnasta myymään Sibyllan- kadun tontin n:o 8 korttelista n:o 284 X kaupunginosaa mainitun tontin vuokraajalle, leskirouva E. K. Erikssonille, joka vuokrakirjan mukaan oli oikeutettu mainitun tontin lunastamaan.

Vilhelmsperin- kadun tontin n:o 5 myynti.

Rahatoimikamarin esityksestä ¹¹⁾ valtuutti ¹²⁾ kaupunginvaltuusto kamarin kaupungissa toimiville nuorten naisten kristillisille yhdistyksille yhteisesti myymään Vilhelmsperinkadun tontin n:o 5

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 14 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 15 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 39 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 21 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 15 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 26 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 13 §. — ⁹⁾ Rtk. kirj. huhtik. 21 p. n:o 238. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 20 §. — ¹¹⁾ Rtk. kirj. heinäk. 14 p. n:o 339. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 30 §.

korttelista n:o 251 X kaupunginosaa 22,572 markan hinnasta ja muutoin seuraavin ehdoin:

että kauppahinta saa korotta olla maksamatta niin kauan kuin yhdistykset tontilla pitävät voimassa tarkoituksenmukaista rakennusta tehtaalaisnaisten kotia varten; sekä

että ostajat eivät ole oikeutetut vaatimaan tontin eteläpuolelle suunniteltua ajotietä tasotettavaksi, ennenkuin se on kaupungin edun mukaista.

Sen ohessa sallittiin rahatoimikamarin yhdistysten aikoman rakennuslainan hyväksi siirtää myöhemmäksi kaupungin saaminen maksamattomasta kauppahinnasta, kuitenkin siten ettei kaupungin vakuus sen johdosta joutuisi vaaraan.

Kirjelmässä heinäkuun 10 päivältä teki rahatoimikamari mainitsemistaan syistä esityksen, että k. Aleksanterin-yliopistolle 5,460 markan hinnasta myytäisiin kirjelmän oheisessa karttalehdessä tarkemmin osotettu alue Siltavuorelta.

Kysymys erään Siltavuoren alueen myymisestä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto katsoi ¹⁾, että rahatoimikamarin olisi, ennenkuin teki esityksen valtuustolle, tullut keskustella yliopiston kanssa erittäinkin siitä, missä muodossa alue luovutettaisiin, koska se oli käyttämättä sekä valtuusto ainoastaan voi päättää tonteiksi jaetun kaupunginmaan myymisestä. Jotta puheenalainen myynti voisi käydä päinsä, oli valtuuston mielestä lähinnä tarpeellista toimittaa mainitun alueen järjestely, johon nähden valtuusto katsoi olevan olemassa seikkoja, jotka saattaisivat perustella venäläisen muonamakasiinin ja Siltavuorella sijaitsevain yliopiston tonttien välisen kadun yhdistämistä näihin tontteihin. Sitä vastoin näytti valtuustosta epäilyksen alaiselta, olisiko tarpeellista että yliopistolle annettava alue ulottuisi Siltavuorenrantaan asti, vai eikö lähinnä rantasiltaa oleva alue pikemmin kävisi kaupungille tarpeelliseksi, esimerkiksi sen johdosta, että siitä saataisiin tarpeelliset kivet mainitun rantasillan viereisen rannan täyttämiseen. Näihin seikkoihin katsoen valtuusto päätti palauttaa asian rahatoimikamariin, jonka tuli ne huomioon ottaen valtuustolle tehdä uusi esitys asiasta.

Suomen lukkari- ja urkuriyhdistyksen puolesta tehdyn anomuksen että Tehtaankadun tontit n:ot 32 c, 32 d ja 32 e korttelissa 218 VI kaupunginosaa varattaisiin vastaisen kirkkomusiikkiopiston paikaksi kaupunginvaltuusto epäsi ²⁾ rahatoimikamarin lausunnon ³⁾ mukaisesti.

Evätty anomus tonttien varaamisesta kirkkomusiikkiopiston paikaksi.

Niinikään epäsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdo-

Anomus saada lunastaa Hel-

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 15 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 7 §. — ³⁾ Rtk. kirj. helmik. 17 p. n:o 99. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 48 §.

singinkadun
tontti n:o 9
eväty.

tuksesta 1) talonomistaja O. W. Wainion anomuksen saada omakseen lunastaa Helsinginkadun tontin n:o 9 korttelissa n:o 348 XII kaupunginosaa.

Anomus saada
lunastaa osa
Kadermon
saarta y. m.
eväty.

Rouva A. Hanneliuksen hakemuksen saada omakseen lunastaa tahi mahdollisimman pitkäksi ajaksi vuokrata Bengtsårin maatalaan kuuluvan osan Kadermon saarta ynnä Orrgrundens nimiset luodot ja niiden viereisen kalaveden kaupunginvaltuusto epäsi 2) kasvatustalokunnan ja rahatoimikamarin annettua epäivät lausunnot asiasta 3).

Anomus saada
lunastaa tont-
teja n. s. Kam-
mion alueelta
eväty.

Rahatoimikamariin antamassaan kirjelmässä oli Kammion tilan n:o 57 B vuokramies, lääketieteellisensäntti, vapaaherra K. Stjernvall pyytänyt saada Läntisen viertotien viereltä mainitun tilan alueelta omakseen lunastaa 200 jalan levyisen kaistaleen, joka vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan vastasi sanotun viertotien tontteja n:oja 32, 34, 36 ja 38 korttelissa 477 XIV kaupunginosaa, minkä ohessa vapaaherra Stjernvall oli sittemmin anonut saada ostaa omistusoikeuden hänen käytettävänään niinkään olevaan alueeseen n:o 57 C Mäntymäki. Rahatoimikamarin tehtyä esityksen asiasta 4) oli kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 12 päivänä 1908 asettanut erikoisvaliokunnan antamaan lausuntoa asiasta.

Vapaaherra Stjernvallin sillä välin kuoltua oli lääketieteen- ja kirurgiantohtori V. O. Sivén, joka oli tullut Kammion tilan haltijaksi, rahatoimikamarilta anonut saada lunastaa edellä mainitut Läntisen viertotien tontit n:ot 34, 36 ja 38, ja lähetti 5) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä tämänkin anomuksen edellä mainittuun valiokuntaan.

Valiokunnan annettua mietinnön 6) asiasta päätti 7) kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti evätä vapaaherra Stjernvallin anomuksen siltä osalta kuin tohtori Sivén sen oli toistanut, eli tontteihin n:oihin 34, 36 ja 38 nähden, sekä muutoin jättää anomuksen sillessä.

Eräitä kaupun-
gin helpottamia
rakennusyri-
tyksiä koskevia
määräyksiä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 21 päivänä 1905 oli käsenyt 8) rahatoimikamarin antaa ehdotuksen määräyksiksi siitä seuraamuksesta, mikä kohtaa talonomistajia, jotka ovat ilmoittaneet aikovansa ryhtyä rakennuttamaan taloja, joissa on terveellisiä ja tarkoituksenmukaisia huoneen, huoneen ja keittiön tahi kaksi huonetta käsittäviä pieniä asuntoja, mutta jotka sittemmin ovat tontille rakennuttaneet isompia asuinhuoneistoja tahi myymälähuoneistoja sisältäviä rakennuksia, antoi kamari ehdotuksen 9) asiasta.

1) Rtk. kirj. huhtik. 21 p. n:o 233. — 2) Rtk. kirj. kesäk. 9 p. n:o 296. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 27 §. — 4) Rtk. kirj. maalisk. 19 p. 1908 n:o 150. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 15 §. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 47. — 7) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 15 §. — 8) Ks. 1905 vuod. kert. siv. I. 17. — 9) Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

Kaupunginvaltuusto päätti 1) pääasiallisesti rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti:

1) että puheenalaista laatua olevista tonteista tehtäviin kauppa-kirjoihin pannaan seuraavat määräykset, jotka on myös pantava kaupungille vakuudeksi annettuun ja kiinnitettyyn velkakirjaan:

a) rakennusta, jonka teettämistä mainittuun tarkoitukseen kunta helpottaa, älköön käytettävä muuhun kuin aiottuun ja kauppa-kirjassa lähemmin ilmoitettuun tarkoitukseen;

b) sellaisten rakennusten piirustukset on annettava rahatoimikamarin hyväksyttäväksi ja terveydenhoitolautakunnankin on ne tarkastettava, ennenkuin ne jätetään maistraatin vahvistettaviksi;

2) työväenasuntojen tarkastajan tulee vähintään kerran vuodessa tarkastaa, että asianomaiset rakennukset ovat sisustetut ja käytetyt vahvistettujen piirustusten ja muiden ehtojen mukaisesti, sekä toimitettujen tarkastuskatselmusten tuloksesta ilmoittaa rahatoimikamarille ja terveydenhoitolautakunnalle. Sitä varten tulee rahatoimikamarin pitää hänen saatavanaan niiden tonttien luettelo, jotka rahatoimikamari on mainituilla ehdoilla myynyt.

3. *Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat asiat.*

Kirjelmässään 2) tammikuun 31 päivältä rahatoimikamari m. m. mainitsi, sen johdosta että Sörnäsän rautatielinjan pohjoispuolisten maa-alueitten vuokrankausi oli vuonna 1907 päättynyt, määränneensä toimitettavaksi lähtökatselmuksen tiluksilla sekä sen ohessa kehottaneensa katselmusmiehiä antamaan ehdotuksen tilusten vastaisesta käytöstä. Sellaisen ehdotuksen saatuaan kamari ei ollut katsonut voivansa ottaa sitä välittömästi käsiteltäväkseen ja oli sen johdosta kaupunginvaltuustolle esittänyt, että mainitut tilusalueet annettaisiin vuokralle 1909 vuoden loppuun, minkä ohessa kamari oli antanut kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi laatia ehdotuksen alueitten jaoitukseksi. Kaupunginasemakaava-toimikunnan annettua laatimansa ehdotuksen oli rakennuskonttori laskenut niiden töiden likimääräiset kustannukset, joita kaupunginasemakaava-toimikunta oli edellyttänyt etusijassa olevan teetettävä. Mainittu ehdotus kustannuslaskelmineen oli pantu kamarin kirjelmän ohseen.

Kaupungille kuuluvain Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaanjoen välisen alueiden jaoitus ja käyttö.

Kun kaupunginviranomaisten oli periaatteessa ratkaistava, missä määrin ja miten puheena olevat laajat alueet oli vastaisuus-

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 13 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 12.

nessa käytettävä, oli kamarin mielestä luonnollista, että huomiota voi ja tuli panna ainoastaan tärkeimpiin seikkoihin, jota vastoin vähemmän tärkeät seikat oli toistaiseksi jätettävä sillensä.

Niinkuin tunnettu, puuttui kaupungilta mahdollisuutta antaa käytettäväksi tehdastonteiksi ja varastopaikoiksi soveliaita alueita. Myytäviä tehdastontteja oli kaupungilla nykyään yksi ainoa, sittenkun X kaupunginosassa olevat tehdaskorttelit 272—279 oli varattu kunnan vastaisen teurastamon paikaksi. Niinikään kuului yleisesti valituksia sen johdosta, ettei ollut tarjona riittäviä ja eri osissa kaupunkia sijaitsevia maa-alueita, jotka soveltuisivat erilaatuisten tarveaineitten varastopaikoiksi ja pienemmän teollisuuden tarpeisiin. Huvilapalstain ynnä viljelyskelpoisen maan vilkas kysyntä niinikään osotti, että tässäkin kohden olisi ryhdyttävä toimiin mainitun epäkohdan poistamiseksi. Sitä vastoin näytti siltä kuin myytäväksi käytettävänä olevia asuntotontteja eri tarkoituksia varten olisi kaupungin eri osissa nykyään kysyntää vastaavassa määrässä. Sama oli niinikään laita niitten alueitten, jotka oli tarkoitettu annettaviksi vuokralle yksinomaan viljelystarpeisiin. Jos siis katseltiin oloja nykyajan vaatimusten kannalta, oli ilmeistä, että kaupungin viranomaisten olisi meneteltävä niin, että etusijassa tulisi melkoisen laajoja tehdaskortteleita käytettäväksi teollisuustarpeisiin. Olisi kuitenkin vastaisetkin tarpeet jo nyt otettava huomioon.

Edellä esitettyjen näkökohtain pohjalla oli kaupunginasemakaava-toimikunta ryhtynyt valmistamaan ehdotustaan. E erityistä huomiota oli tässä pantu Sörnäsän ja Vanhankaupunginlahden satamaoloihin sekä sikäläisten ranta-alueitten täydelliseen ja tarkoituksenmukaisimpaan hyväksi käyttämiseen. Vanhankaupunginlahdessa tulisi toimitettavaksi melkoisia täytetöitä, minkä ohella niiden koskettamat vesialueet luonnollisestikin olisi ruopattava kyllin syviksi. Rahatoimikamari ei ollut puolestaan voinut olla saamatta sitä käsitystä, että ehdotetut täytetyöt oli suunniteltu liian suuren mittakaavan mukaan. Mutta kun rahatoimikamari oli toiselta puolen ollut aivan yhtä mieltä kaupunginasemakaava-toimikunnan kanssa siitä, että oli välttämätöntä mahdollisimman pian aikaansaada rautatieyhteys Oulunkylän aseman ja Sörnäsän rantaradan välille, jotta siten kävisi mahdolliseksi osottaa alueita, joista tulisi erittäin soveliaita tehdastontteja ja varastopaikkoja sekä suurelle että pienelle teollisuudelle, eikä tämä ollut toteutettavissa, ellei toiselta puolen ollut raideyhteyttä ja toiselta puolen mahdollisuutta ranta- ja meriliikenteeseen, oli rahatoimikamari puolestaan yhtynyt kannattamaan suunnitelmaa, joka tietystikin olisi toteutettava ainoastaan vähitellen ja mikäli olot sitä voivat vaatia. Kaupungin viranomaisille ja eritoten rakennuskonttorille olisi arvaamattomaksi

eduksi, jos nyt jo olisi olemassa periaatteessa hyväksytty ehdotus, jota noudattaen valmistavat työt voitaisiin vuosien kuluessa toimittaa. Sörnäsin ja Oulunkylän välinen rautatielinja olisi rakennuskonttorin tekemän arvion mukaan vaativa kustannuksia 900,000 markan vaiheilla, joka meno siis olisi jaettava muutamille vuosille. Linja olikin siten suunniteltu, että uusia sivu- ja haararaiteita kävisi laskeminen mikäli täyttämistä jatkui. Olisi kuitenkin tärkeitä, että mainittu rautatieyhteys rakennettaisiin niin pian kuin suinkin ja mikäli kaupungin varat sallivat, koska päinvastaisessa tapauksessa nykyiset vaikeudet soveliaitten tehdaskorttelien osottamiseen nähden jäisivät edelleen olemaan. Jo silloin kun Sörnäsin itäisen niemekkeen täytetyöt oli suoritettu Isoon Verkkosaareen asti, olisi soveliaita tehdasalueita oleva tarjona niin paljon, että silloiset tarpeet voitaisiin tyydyttää. Mitä taas varastopaikkoihin tuli, oli rahatoimikamari ajatellut, että vastaisen teurastamon tarpeisiin varattu alue luovutettaisiin varastopaikoiksi, jotka kuitenkin olisi luovutettava ainoastaan lyhyeksi ajaksi kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla. Täytyi nimittäin pitää todennäköisenä, että kuluisi vuosia, ennenkuin mainittuja alueita voitaisiin käyttää lopulliseen tarkoitukseensa. Sen ohessa ja kun puheena olevain ranta-alueitten suunnitellut muodostelut antoivat tilaisuutta soveliaamman paikan valitsemiseen kunnan teurastamolle, oli rahatoimikamari kehottanut kaupungin- asemakaava-toimikuntaa ottamaan asian harkittavaksi ja antamaan kamarille ehdotuksen siitä. Täten saataisiin nykyään tuntuvimmat epäkohdat poistetuiksi mitä varastopaikoiksi käytettävän alueen osottamiseen tuli.

Mitä tuli Sörnäsin rautatielinjan pohjoispuolella olevain melkoisten maa-alueitten käyttämiseen, oli ne rahatoimikamarin mielestä mahdollisimman pian luovutettava rakennettaviksi. Kamarin mielestä oli luonnollisinta, että hyväksyttäisiin se näkökohta, että jo oleville asuntoyhdyskunnille on hankittava tilaisuutta edelleen kehittyä. Siinä kohden olisi etusijassa kiinnitettävä huomiota Vällilan alueen sekä Hermannin ja Toukolan esikaupunkien välittömään laajentamiseen. Kaupungin asemakaava-toimikunnan ehdottamat suuret liikenneväylät olisivat omansa soveliaasti rajoittamaan vastamainittuja alueita. Näiden liikenneväyläin piirissä sijaitsevat maapalstat olisi mahdollisimman pian jaoitettava tarkemman suunnitelman mukaan ja luovutettava rakennettaviksi. Niinikään olisi Forsbyssä, missä asutus jo oli alkamassa, rajoittavain liikenneväyläin piirissä olevat alueet jaettava isommiksi ja pienemmiksi asuntontonteiksi. Itäisen viertotien osittain muutettuun suuntaan oli rahatoimikamarin mielestä tarpeen sellainen muodostelu, että sekä kau-

pungille että yksityisille henkilöille kuuluvia asuntoja otettaisiin enemmän huomioon.

Jossain määrin ehkäistäkseen muuttoa rannikkoradan varrella ja Brändön huvilakaupungissa oleviin huvilayhdyskuntiin oli kaupunginasemakaava-toimikunta ehdottanut, että likinnä emärataa sijaitsevat alueet luovutettaisiin huvilapaikoiksi. Kun tilukset sijaitsivat likellä rautatielinjaa ja tienoo oli mäkistä, joten sieltä oli avonainen näköala merelle asti, voitaisiin alue epäilemättä lyhyen ajan kuluessa käyttää mainittuun tarkoitukseen. Tähän nähden olisi toimikunnalle annettava tehtäväksi mahdollisimman pian valmistaa seikkaperäinen suunnitelma mainittujen tilusten jaoittamiseksi.

Puheena olevan alueen laajuus tarjosi mahdollisuutta maanviljelyspalstainkin luovuttamiseen, ja olisi nämä annettava vuokralle pitemmäksi ajaksi, kuitenkin sillä ehdolla että kaupunki saisi, jos tarpeelliseksi havaittaisiin, johtaa kulkuväyliä vuokralle annettujen palstain halki. Näiden alueitten yksityiskohtainen jaoitus voisi toistaiseksi jäädä sillensä.

Rahatoimikamari ei ollut ryhtynyt harkitsemaan kysymystä liikenneväylän leveydestä eikä rautatiepenkereen varustamisesta tukimuurilla. Nämä ja muut yksityiskohdat oli tietenkin tuonnempana valmistettava sekä jätettävä kaupunginvaltuuston harkittaviksi. Niinpä tulisi puutarhalautakunnan saada lausua mielipiteensä vastaisten istutusten sijoittamisesta ja rakennuskonttorin taas urheilukenttään y. m. paikasta.

Edellä lausutun nojalla rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

1) pääasiassa hyväksyä kaupunginasemakaava-toimikunnan ehdottaman suunnitelman Vanhankaupunginlahden viereiseksi satama- ja tehdasalueeksi sekä muiden kaupungille kuuluvain, Sörnäsins haararadan ja Oulunkylän aseman välillä sijaitsevain maiden yleisjaoitukseksi;

2) antaa kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi yksissä neuvoin puutarhalautakunnan ja rakennuskonttorin kanssa kohta ryhtyä valmistamaan ehdotusta sekä seikkaperäiseksi, huvilakaupungille soveltuvaksi suunnitelmaksi ynnä rakennusjärjestykseksi Träskin ja Forsbyn tilain välille suunnitellun tien pohjois- ja länsipuolella että rautatielinjan etelä- ja itäpuolella olevaa aluetta varten, että myös lähinnä Vallilan, Hermannin I—II sekä Toukolan ympärillä sijaitsevain maiden jaoittamiseksi laajemman asutuksen aikaansaamiseksi näillä seuduilla;

3) antaa rakennuskonttorin toimeksi valmistaa ehdotuksen ynnä kustannusarvion niitä töitä varten, jotka likinnä ovat tarpeen kartalla osotettujen satama- ja raidelaitosten aikaansaamiseksi; sekä

4) antaa rahatoimikamarin tehtäväksi:

a) toistaiseksi lyhyen irtisanomisajan ehdolla julkisella huuto-kaupalla antaa vuokralle pohjoisessa Gumtähden laakson, lännessä ja etelässä rautatielinjan sekä idässä viertotien rajoittamalla alueella olevat viljelyskelpoiset maat; ja

b) 20 vuodeksi antaa maanviljelyspalstoiksi vuokralle edellä mainitun alueen pohjoispuolella ja Träskin ja Forsbyn välille suunnitellun tien itä- ja eteläpuolella sijaitsevat viljelyskelpoiset maat, ollen vuokravälikirjoihin pantava määräys että, jos kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä haluaa johtaa liikenneväylän vuokra-alueen halki, on vuokramies velvollinen vuokramaksun alennusta vastaan luovuttamaan tähän tarpeellisen maan.

Sittenkun osa kaupunginvaltuustoa oli asian valmistelevaa käsittelyä varten perustautunut valiokunnaksi sekä silloin saanut tilaisuuden kuulla kahta kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungin ja kaupungininsinööri G. Idströmin pitämää valaisevaa esitelmää asiasta, hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen sekä antoi samalla kamarin tehtäväksi:

laatia ehdotuksen siitä, mitkä edellä 1 ja 2 momentissa mainittujen tasoitus-, täyte- ja laituritöiden y. m. osat olisi vähitellen teetettävä kaupungin vakinaisen rahasäännön varoilla sekä mitkä osat pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuilla lainavaroilla;

niinikään ehdottaa, missä järjestyksessä uuden kaupunginasemakaavan eri osat olisi yksityiskohtaisesti tasoitettava; sekä

tähän katsomatta ehdottaa, mihin aikaan asti eri pääryhmissä sijaitsevat palstat kävisi vuokralle luovuttaminen.

Kaupungin lunastettua omakseen Bölen maistraatintalon hallintaoikeuden lähetti rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle kirjelmän ²⁾, jossa kamari m. m. mainitsi ottaneensa käsiteltäväksi kysymyksen mainitun tilan ynnä siihen likinnä rajoittuvan alueen jo rakennetun osan uudestaan jaoittamisesta sekä sitä varten antaneensa kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi valmistaa ja kamarille antaa ehdotuksen asiasta. Tämä toimenpide oli etusijassa johtunut siitä, että Bölen tilan vuokramiehet olivat pyytäneet kamarin myönnytystä vuokravälikirjainsa kiinnitykseen voidakseen siten parantaa luotto-olojansa. Näihin hakemuksiin ei kamari kuitenkaan ollut katsonut voivansa myöntyä, koska siten alueen järjestäminen olisi käynyt aivan mahdottomaksi tahi ainakin suuressa määrin vaikeutunut ja kaupunki saanut siinä kohden toimintavapauden vasta asianomaisten vuokrakirjain lakattua voimassa olemasta. Mutta toiseltakin kannalta katsottuna olisi kaupungille erittäin tärkeätä,

Bölen talon jaoitus sekä Bölen esikaupungin uudet vuokravälikirjat ja uusi rakennusjärjestys.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

että alueen asemakaava ja rakennusjärjestys olisi lähimmässä tulevaisuudessa vahvistettu sekä ne ehdot selvitetty, joilla nykyään käytämättä olevaa maata käy antaminen vuokralle. Kaupunki oli nimittäin k. senaatilta anonut sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhtymistä, että Bölen talon kantatila liitettäisiin kaupunkiin yhdistettyyn alueeseen, ja oli tämä asia edistynyt niin pitkälle, että kaupungille edulliseen suuntaan käyvä lopullinen ratkaisu oli kohdakkoin odotettavana. Sittenkun näin oli käynyt, tulisi kaupunginviranomaisten heti menetellä niin, että rakennustoiminta voisi tässä osassa kaupunkia alkaa, mikä epäilemättä olisikin oleva laita, sikäli kuin kaupunki kaduntasotus- ja kanavoimistöitä järjestämällä kehittäisi tilan oloja.

Puheena olevan järjestelysuunnitelman toteuttaminen läheisessä tulevaisuudessa riippuisi tietystikin tuntuvassa määrässä toiselta puolen niistä kustannuksista, joihin tarvittavat järjestelytyöt nousisivat, ja toiselta puolen taas siitä auliudesta, jota nykyiset vuokramiehet osottaisivat kaupungin vaatimukseen nähden tässä kohden. Kaupunki oli kauppasopimusta tehdessään taannut mainittujen vuokramiesten ja Bölen talon entisen asukkaan välillä tehtyjen vuokravälikirjain pysyvän voimassa, ellei uusia välipuheita voitaisi edellä mainitussa suhteessa tehdä. Ja kun useimpain tiluksien vuokrauskausi päättyi vuosina 1929—30, oli olemassa mahdollisuuksia, että vuokramiehet eivät luopuisi voimassa olevista vuokravälipuheistaan. Mutta niihin suuriin etuihin nähden, joita kaupunki voi tarjota asianomaisille vuokramiehille uusia välikirjoja tehdessä, saanee pitää varmana että, vaikkakaan eivät kaikki, niin kuitenkin useimmat vuokramiehet olisivat taipuvaisia tekemään kaupungin kanssa uusia sopimuksia vuokraehdoista.

Näiden vuokramiesten oikeutettuihin vaatimuksiin katsoen oli kaupunginasemakaava-toimikunta puheena olevan alueen jaoituksessa koettanut menetellä niin, että katuverkko ei koskettaisi sikäläisiä rakennuksia, varsinkaan asuinrakennuksia, ja että, mikäli useampia rakennuksia nykyään kuului samalle henkilölle, ne myös tulisivat ainoastaan yhdelle tontille. Niissä verraten harvalukuisissa tapauksissa, jolloin suunnitellun kadun koskettaminen isompiin rakennuksiin ei ollut vältettävissä, oli tarpeellinen tila liikennettä varten jätetty rakennusten sivuille, jotta nämä rakennukset voisivat toistaiseksi jäädä paikalleen. Vuokrapalstain nykyiset rajat oli pysytetty, mikäli oli käynyt päinsä eikä niiden pysyttäminen ollut tehnyt tontin muotoa epätarkoituksenmukaiseksi.

Erinäiset alueet oli jaoitettu tontteihin, jotka eivät olleet vuokralle annettuina ja joita sentähden voi kohtuullisen luvun varata kaupungin tarpeisiin. Mitä taas avonaisiin paikkoihin ja urheilu

kenttiin tuli, pitäisi kaupunginasemakaavaehdotukseen piirretyn torin riittää, koska Eläintarhassa oleva kaupungin suuri urheilukenttä, se kun sijaitisi likellä Bölen taloa, voinee toistaiseksi ja verraten pitkiksi ajoiksi tyydyttää tässä osassa kaupunkia asuvan yleisön urheiluharrastuksia. Istutuksia taas näytti olevan riittävästi pantu kaupunginasemakaavaehdotukseen.

Laadittu kaupunginasemakaavaehdotus käsitti ainoastaan vähäisen osan Bölen kantatilaa. Jällellä oleva osa jäisi toistaiseksi vuokralle antamatta ja, samoin kuin kaupungin muutkin metsämaat, metsänvartijan silmälläpidon alaiseksi. Lähimmässä tulevaisuudessa ja joka tapauksessa ennen kuin asutustarve voi sitä vaatia, valmistuisi kaupunginasemakaava-toimikunnan tekemä ehdotus koko Bölen esikaupungin kaupunginasemakaavaksi, joka ehdotus kuitenkin olisi soveliaain ottaa käsiteltäväksi Meilansin ja Greijuksen alueitten kaupunginasemakaava-ehdotuksen yhteydessä.

Alueelle suunniteltuihin teihin nähden oli rahatoimikamari samoin kuin kaupunginasemakaava-toimikuntakin ollut sitä mieltä, että teiden tasotus toistaiseksi olisi toimitettava mahdollisimman yksinkertaisella ja halvalla tavalla sekä siten, että teiden pinta pääasiallisesti noudattaisi maan pintamuodostusta. Sen ohessa oli kamarin mielestä ollut toivottavaa, että kanavaverkko vähitellen sijoitettaisiin katuihin.

Niinkuin edellä huomautettiin, kävisi tarpeelliseksi tätä aluetta varten vahvistaa erityinen rakennusjärjestys, jonka niihin erikoisiin oloihin nähden, joissa tämä kaupunginosa on syntynyt, ennen kaikkea tulisi tarkoittaa sen suojelemista jatkuvalta liikarakennukselta sekä estää suurien ja kalliitten rakennusten syntymistä tänne vuokrauden kestäessä. Sitä silmällä pitäen oli esityksen oheinen rakennusjärjestyksen ehdotus tätä aluetta varten tehty. Mainittu ehdotus oli pääasiallisesti Vallilan alueella voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukainen.

Mitä taas tuli kaupungin kanssa vastedes tehtävään vuokravälikirjain ehtoihin, näkyi oheen pannusta liitteestä, että tässäkin kohden oli Vallilan tonttien vuokrasopimusten ehtoja otettu huomioon. Ainoastaan mitä vuokratuuden pituuteen ja sen pitentämisestä tarkoitettavaan oikeuteen tuli, oli kamarista 30 vuoden vuokrauskausi näyttänyt sovelialta.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto, sitten kun terveydenhoitolautakunta oli asiasta antanut lausunnon, päättäisi vahvistaa edellä mainitun, kamarin kirjelmän oheisen ehdotuksen Bölen talon jaotukseksi sekä ehdotukset Bölen esikaupungin uusiksi vuokravälikirjoiksi ja uudeksi rakennusjärjestykseksi.

Molemmat viimeksi mainitut ehdotukset olivat seuraavat:

Vuokravälikirjan ehdotus.

Helsingin kaupunkiin kuuluva asuntotontti n:o korttelissa n:o ..
..... kadun varrella Bölen esikaupungissa, joka tontti asianomaisen kau-
pungingeodeetin vuonna siitä tekemän kartan mukaan käsittää
..... neliömetrin maa-alan, luovutetaan täten:lle vuokralle 30
vuoden ajaksi, luettuna:stä vuoden loppuun vuotuisesta
..... markan vuokramaksusta, joka on rahatoimikonttoriin vuosittain loka-
kuun 1 päivänä edeltäpäin maksettava.

Vuokrasopimukseen nähden ovat muutoin voimassa seuraavat ehdot:

1) Tontille on, ellei se ole aikaisemmin rakennettu, teetettävä asuin-
rakennus vuoden kuluessa tämän jälkeen. Jos jokin osa rakennusta palaa,
on se viipymättä jälleen rakennettava.

2) Tontille saa uutisrakennuksen taikka mainittavamman muutosraken-
nuksen tehdä ainoastaan kaupunginvaltuustonkuun .. päivänä ..
korttelille vahvistaman rakennusjärjestyksen mukaisen piirustuksen mukaan.
Ja on piirustukselle niin rakennuksen ulkoasuun kuin tontille sijoittamiseenkin
nähdessä hankittava kaupungin hyväksyminen, sen uhalla että rakennus puretaan
taikka muutetaan vuokranottajan kustannuksella.

3) Vuokranottajan pitää varustaa tontti enintään 1.2 metriä korke-
alla aitauksella, ollen kuitenkin oikeutettu, jos haluaa, naapuritontin rajalle
teettämään tiheän lankkuaitauksen.

4) Vuokranottajan tulee pitää puhtaana puolet tonttiin rajoittuvan
katuosuuden leveyttä sekä talvisaikaan poistaa siitä lumi.

5) Vuokranottaja on velvollinen hankkimaan pääsyn tilan huoneistoihin
asunnontarkastuksen toimittamista varten.

6) Tontilla kasvavia puita saa poistaa ainoastaan uutisrakennuksen
vaatiessa. Harvennuksen saa toimittaa kaupungin metsänvartijan antaman
ohjeen mukaan.

Multaa, savea, hiekkaa tai muita maalajeja ei tilalta saa viedä pois
eikä siellä teollisuustarkoituksiin käyttää, mutta sitä vastoin saa vuokranottaja,
siitä rakennuskonttorille ilmoitettuaan ja konttorin antaman ohjeen mukaisesti,
louhia kiviä ja kalliota poisvietäväksi taikka luovuttaa niitä louhittavaksi.

7) Joka kolmantena vuokrakauden vuotena taikka useammin, jos tar-
peelliseksi havaitaan, toimittaa kaupunki kesä—syyskuussa vuokranottajan
kustannuksella tilan katselmuksen jotta saadaan selville sen kunto sekä onko
vuokraehdot täytetty; ja on vuokramies velvollinen, kutsumuksen saatuaan,
itse tai asiamiehen kautta olemaan katselmuksessa saapuvilla.

8) Vuokranottaja olkoon oikeutettu kaupunkia kuulematta luovuttamaan
vuokraoikeuden toiselle; kuitenkin on se, jolle luovutus on tehty, velvollinen
siitä kuukauden kuluessa kirjallisesti ilmoittamaan rahatoimikamarille luovu-
tuskirjan näyttämällä.

9) Jos kaupunki vuokrakauden päättyessä ei tarvitse tonttia kadun-
tasotuksen taikka alueen uuden jaoituksen toimittamista varten, on vuokran-
ottajalla oikeus saada vuokra samoilla ehdoilla pitennetyksi kymmeneksi
vuodeksi.

Siinä tapauksessa että tontti ennen vuokrakauden päättymistä otetaan
kaupunginasemakaavaan ja alueen tontteja luovutetaan myytäväksi, on vuok-
ranottaja oikeutettu silloin toimitettavan arvion mukaan omakseen lunasta-

maan tontin, mutta velvollinen vuokraehtojen estämättä alistumaan tarpeelliseksi havaittuun tontinjärjestelyyn.

Vuokranottaja on kielletty toiselle henkilölle rahatoimikamarin luvatta luovuttamasta mitään osaa tontista rakennettavaksi taikka muulla tavoin käytettäväksi.

10) Jos tontti on tilaa haltuunotettaessa rakentamatta, on voimassa mitä edellä on sanottu, kuitenkin sillä lisäyksellä, että vuokramaksu kohoaa 10 vuoden kuluttua 20 %:lla ja 20 vuoden kuluttua vieläkin 20 %:lla.

11) Jos vuokranottaja jossakin kohden rikkoo vuokraehtoja, voi kaupunki velvoittaa hänet vuokrasta luopumisen uhalla määrääjän kuluessa täyttämään velvollisuutensa ja korvaamaan vahingon.

Ehdotus Bölen esikaupungin korttelien n:o:jen 560—575 rakennusjärjestykseksi.

1 §.

Asuinrakennus pitää tontille sijoitettaman erilliseksi vähintään 4 metrin päähän viereisistä tontinrajoista sekä vähintään 8 metrin päähän toisesta samalla tontilla olevasta asuinrakennuksesta.

Pihamaan ja rakennusten keskinäisen ja naapuritontin välisen matkan mittauksessa noudatettakoon mitä toukokuun 3 päivänä 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen 47 §:ssä säädetään.

Kadunviereisellä tontinosalla olevat etupihat ovat tyydyttävällä tavalla hoidettavat ja kunnossa pidettävät.

2 §.

Tontin pinta-alasta saatakoon rakentaa enintään puolet. Rakennettavaksi luvallisesta pinta-alasta eivät ulkokuoneet saa täyttää neljättäosaa enempää.

3 §.

Rakentamatonta tonttialaa ei saa käyttää varastopaikaksi.

4 §.

Sola ei saa olla 4 metriä kapeampi eikä leveyttään syvempi.

5 §.

Tulenkestämättömästä aineesta saa tontille rakentaa asuinrakennuksen ainoastaan yhtä kerrosta korkean ja asuinrakennuksen, jonka alakerros on tulenkestävästä aineesta, korkeintaan kaksikerroksisen.

6 §.

Tulenkestämättömästä aineesta tehty asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin viisi metriä luettuna maasta katonrajaan ja yhdeksän metriä katonharjaan. Kaksikerroksinen asuinrakennus ei saa olla korkeampi kuin kahdeksan metriä ulkomuurin tai seinän ylärajaan ja kaksitoista metriä katonharjaan. Ulkokuonetta ei saa tontinrajalle tehdä neljää metriä korkeampaa eikä, jos se sijoitetaan vähintään 3 metrin päähän tontinrajalta, kuutta metriä korkeampaa, mitat katonharjaan lukien. Kaltevalla maalla on määräävänä rakennuksen pääjulkisivun keskikorkeus.

7 §.

Kerrokseksi luetaan ullakkokin, jos siellä on tulisijalla varustettuja tai varustamattomia asuinhuoneita.

8 §.

Asuinhuone pitää olla vähintään 2.8 metriä korkea. Keittiö luetaan asuinhuoneeksi.

9 §.

Rakennelaitosten pitää olla kyllin luotettavia ja tukevia.

10 §.

Tulisijoihin ja savujohtoihin nähden olkoon noudatettavana mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä niistä säädetään. Puiseen ulkohuoneeseen ei saa laittaa tulisijaa.

11 §.

Kivijalan pitää kohota vähintään 0.5 metriä maanpinnasta.

12 §.

Naapuritonttia päin kalteva katonlape ei ole sallittu tontinrajalla olevassa rakennuksessa.

13 §.

Portaat saatakoon tehdä muusta kuin tulenkestävästä aineesta. Portaiden vähin luvallinen leveys on 1.1 metriä.

14 §.

Kellariin saa laittaa pesutuvan, jonka seinät ja katto ovat tulenkestävästä aineesta ja jonka korkeus on ainakin 2.4 metriä. Kuitenkaan ei se saa olla enempää kuin puolet korkeuttaan, syvimmästä kohdasta mitattuna, maanpintaa alempana ikkunaseinän puolelta. Pesutupaa ei saa käyttää asunnoksi.

15 §.

Tallia, navettaa ja lantatunkiota ei saa sijoittaa kuutta metriä likemmäksi asuinrakennusta; asuinrakennuksen ja muun ulkohuoneen vähin välimatka on oleva neljä metriä.

Ulkohuone on sijoitettava tontin sisäosaan.

16 §.

Kahden tai useamman tontin yhteenrakentaminen sekä tontin osittaminen on, rahatoimikamarilta siihen luvan saatua ja siinä kohden annettujen määräyksiä noudattamalla, sallittu.

17 §.

Makkiin nähden olkoon noudatettavana mitä kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä siitä säädetään.

18 §.

Utisrakennuksen sekä muutosrakennuksen piirustukset ovat laadittavat kaupungin yleisessä rakennusjärjestyksessä säädetyllä tavalla, ja on piirustusten hyväksymistä haettava rahatoimikamarilta ja maistraatilta.

19 §.

Rakennus, mitä laatua lieneekin, katettakoon ainoastaan kupari- tai rautalevyllä, liuskakivellä tai muulla tulenkestävällä aineella, eikä sinkkiä eikä lyijyä saa kattaukseen käyttää. Yksikerroksisen rakennuksen katon saa kuitenkin tehdä asfalttihuovastakin, vaarinottamalla mitä tammikuun 16 päivänä 1877 annetussa armollisessa julistuksessa sanotaan.

20 §.

Tämä rakennusjärjestys on voimassa uutisrakennuksille ja sellaisille muutusrakennuksille, jotka toimeenpannaan nykyään olevain rakennusten ulkopuolisten rajapintain ulkopuolella.

Sittenkun terveydenhoitolautakunta oli siltä vaaditussa ¹⁾ lausunnossa ilmoittanut, ettei lautakunnalla ollut terveydenhoitokannalta puheenalaiseen ehdotukseen mitään muistuttamista, hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 14 päivänä oli valtuuttanut ³⁾ rahatoimikamarin tekemään lautamies O. W. Nyströmin kanssa sopimuksen Helsingin pitäjässä sijaitsevan Nybondaksen maistraatintalon hallintaoikeuden lunastamisesta sekä kamari oli seuraavan toukokuun 31 päivänä lautamies Nyströmin kanssa tehnyt kirjallisen sopimuksen siitä, esitti ⁴⁾ kamari, joka oli harkinnut kysymystä talon vastaisesta käyttämisestä ja sen johdosta toimituttanut siellä katselmuksen, että kaupunginvaltuusto päättäisi eräiden mainitun talon viljelyspalstain ja rakennusten vuokralle antamiseen nähden:

että kamarin kirjelmän oheisessa karttalehdessä n:oilla 11—13 a osotetut viljelyspalstat julkisella huutokaupalla tarjottaisiin vuokralle vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1911 lukien, enintä tarjooville seuraavista alimmista vuokramaksuista, nimittäin palsta n:o 11 240 markasta, n:o 12 400 markasta, n:o 13 ynnä muuan lato 150 markasta ja palsta n:o 13 a 60 markasta;

että viljelyspalstat n:ot 14—24 annettaisiin vuokralle samoin kuin edellä mainitut palstatkin, mutta yhdeksäksi vuodeksi ja sillä ehdolla, että kaupungille suhteellista vuokrasumman alennusta vastaan varataan oikeus alueiden halki johtaa tarpeelliset liikenneväylät, jossa tapauksessa vuokramies olisi velvollinen kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta luovuttamaan siihen tarpeellisen maan, sekä että näistä palstoista määrättäisiin seuraavat alimmat vuokramaksut, nimittäin palstasta n:o 14 ynnä kahdesta ladosta 850 mk, palstasta n:o 15 ynnä yhdestä ladosta 500 mk, palstasta n:o 16 250 mk, n:o 17 150 mk, n:o 18 50 mk, n:o 19 150 mk, n:o 20

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 19 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 10 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 6 ja seur. — ⁴⁾ Rtk. kirj. lokak. 20 p. n:o 460.

Nybondaksen maistraatintalon viljeltyjen tilusten ja eräiden rakennusten käyttäminen.

ynnä yhdestä ladosta 125 mk, palstasta n:o 21 ynnä kahdesta ladosta 500 mk, palstasta n:o 22 ynnä yhdestä ladosta 300 mk; palstasta n:o 23 ynnä niinkään yhdestä ladosta 300 mk ja palstasta n:o 24 200 mk;

että talon molemmat käyttämättä olevat asuinrakennukset luovutettaisiin vuokralle viideksi sekä talousrakennukset ynnä asuntopalsta litt. W. yhdeksäksi vuodeksi, niinkään tammikuun 1 päivästä 1911 lukien, velvoittamalla vuokramies hyvin kunnossa pitämään ja korjaamaan rakennukset ja määräämällä seuraavat vähimmät vuokrasummat, nimittäin rakennuksista litt. P. 750 markkaa ja litt. R. 240 markkaa, riihiryhmästä 500 markkaa, ulkokuoneryhmästä litt. S. 650 markkaa, ulkokuoneryhmästä litt. T. 200 markkaa ja asuntopalstasta litt. W. 60 markkaa; sekä

että kamari oikeutettaisiin harkinnan mukaan poikkeustapauksissa hyväksymään edellä mainittuja alemmat vuokramaksut.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 1).

Saaren n:o 97
Knihdin
käyttäminen.

Kirjelmässä heinäkuun 7 päivältä rahatoimikamari mainitsi, että kamari oli kaupunkiin kuuluvan tilan n:o 97 Knihdin saaren vuokramiehen, merikapteeni W. A. Svenssonin kamarilta anottua vuokravälikirjan 13 §:ssä edellytettyä vuokraoikeuden pitennystä toimituttanut paikalla katselmuksen, jolloin oli havaittu, että kamari oli tämän pinta-alaltaan 1.836 hehtaarin laajuisen saaren vuokrannut tammikuun 8 päivänä 1886 kolmeksikymmeneksi vuodeksi eli 1915 vuoden loppuun 415 markan vuosivuokrasta ynnä 1.995 ruishehtolin pohjaverosta; ja kun aika saaren pitennetyin hallintaoikeuden anomiseen oli laiminlyöty, mutta vuokramies oli tilaan pannut runsaita kustannuksia, esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Knihdin saari jaettaisiin kahteen, kamarin kirjelmän oheisessa kartassa kirjaimilla A. ja B. osotettuun palstaan ja vuotuinen vuokramaksu määrättäisiin toisesta 500 ja toisesta 150 markaksi sekä kamari valtuutettaisiin merikapteeni Svenssonille kymmenen vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1916 lukien, antamaan palstan A. vuokralle kamarin ehdottamasta vuokramaksusta ja muutoin koko saareen nähden nykyään voimassa olevassa vuokravälikirjassa mainituin ehdoin.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 2).

Hernesaaren-
kadun varrella
olevan kaupun-
gin öljykaasu-
tehtaan käyttä-
minen.

Kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen kirjelmässä maaliskuun 2 päivältä tehdyn, Hernesaarenkadun varrella sijaitsevan kaupungin öljykaasutehtaan vastaista käyttämisestä koskevan esityksen johdosta päätti 3) kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin

1) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 8 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 29 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 22 §.

annettua asiasta lausunnon, että mainittu kaasutehdas on purettava sekä rakennuksesta saatavat kelpolliset rakennusaineet tarkoituk-
senmukaisella tavalla käytettävä ja laitoksen tarpeiksi käytetty
alue sitten vuokrattava varastopaikoiksi vähintään 1,700 markan
vuosimaksusta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli vahvistanut ¹⁾ erinäisten kaupunkiin kuuluvalla Sinivuoreenmaan saarella olevain maa-alueiden vuokramäärät, olivat rakennusmestari V. Ekman ynnä useat muut mainitun saaren huvilanomistajat kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä anoneet, että valtuusto määräisi toimitettavaksi mainittujen maa-alueiden uuden katselmuksen ja arvion.

Evätty hake-
mus uuden kat-
selmuksen ja
arvion toimitta-
misesta Sini-
vuoreenmaan
maa-alueilla.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon ²⁾ asiasta epäsi ³⁾ kau-
punginvaltuusto puheenalaisen anomuksen.

Rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 6 päivältä tehdystä esityksestä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto insinööri E. Ridderstadille vuokrata kartassa kirjaimilla C. ja D. osotetut alueet, yhteensä 7,350 neliometriä, kaupungin omistamalta Santaholman tilalta kolmeksi-kymmeneksi vuodeksi, lokakuun 1 päivästä 1910 lukien, seuraavin ehdoin:

Kahden alueen
vuokraaminen
Santaholmasta.

a) että vuotuinen vuokra on 2,500 markkaa, joka määrä kunkin kymmenvuotiskauden kuluttua kohoaa 25 %:lla;

b) että maanvuokra, siinä tapauksessa että saaren itäosaan vuokrakauden kuluessa laitetaan rautatieraitteet jommankumman puheena olevan alueen läheisyyteen, vuoden kuluttua raiteiden laittamisesta kohoaa 3,750 markkaan vuodessa ja kymmenvuotis-korotus luetaan 25 %:ksi viimeksi mainitusta määrästä; sekä

c) että vuokramies velvoitetaan tehdaskäytössä noudattamaan kaupungin viranomaisten ehkä antamia määräyksiä savunpoltosta ja löyhkän ehkäisemisestä tai päinvastaisessa tapauksessa vuoden kuluttua irtisanomisesta muuttamaan pois paikalta.

Samalla päätti valtuusto rahatoimikamarille ilmoittaa, että valtuusto edellä c) momentin kohdalla vahvistamallaan määräyk-
sellä tietenkään ei ollut tarkoittanut eikä voinut tarkoittaa varata vuokramiehelle tilaisuutta yhden vuoden aikana olla noudattamatta vastamainitussa kohden voimassa olevia kaupungin poliisijärjes-
tyksen säännöksiä, mikä seikka vastaisen väärinkäsityksen välttä-
miseksi olisi vuokravälikirjassa mainittava.

Helsingin maalaiskunnan kunnallislautakunnan esimiehen, tilan-
omistaja O. W. Åbergin rahatoimikamariin antamassaan kirjelmässä

Erään maa-alu-
een vuokralle
antaminen

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 21 ja 22. — ²⁾ Rtk. kirj. tammik. 13 p. n:o 10. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 29 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 8 §.

Åggelbyn kar-
tanosta.

mainittua, että Åggelbyn kartanon entinen omistaja J. H. Eklund oli tammikuun 28 päivänä 1896 laaditulla lahjoituskirjalla Helsingin maalaiskunnalle antanut mainitusta maatilasta erilleen murrettun, kirjelmän oheisessa karttaluonnoksessa tarkemmin osotetun 0.555 hehtaarin laajuisen maa-alueen käytettäväksi Åggelbyn kansakoulu-piirin vastaisen kansakoulun tonttipaikaksi ja että tämän johdosta tontille oli rakennettu kansakoulu, mutta että sittemmin oli huomattu, että mainittua tonttia ei ollut kantatilasta lopullisesti erilleen murrettu itsenäiseksi palstatilaksi sekä että tila syyskuun 14 päivänä 1908 päätetyn kaupan kautta oli siirtynyt Helsingin kaupungin omaksi olematta kauppakirjaan pantu mainittua koulutonttia koskevaa määräystä Helsingin maalaiskunnan hyväksi, ja tilanomistaja Åberg oli anonut annettavaksi selitystä, että puheenalaisen maa-alueen lopullinen erilleen murtaminen Åggelbyn kartanosta ei koh-
taa estettä kaupungin puolelta, esitti 1) kamari, että kaupunginvaltuusto epäisi tilanomistaja Åbergin edellä mainitun anomuksen, mutta sen sijaan valtuuttaisi kamarin Helsingin maalaiskunnalle vuokraamaan puheenalaisen maa-alueen kolmenkymmenen vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1911 lukien, vuotuisesta 1 markan vuokramaksusta sekä sillä ehdolla että, jos Åggelbyn kartano ennen vuokrakauden umpeenmenemistä yhdistetään kaupunkiin, vuokra-
välipuhe lakkaa voimassa olemasta.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi 2).

Rahatoimikamarin esityksestä päätti kaupunginvaltuusto niinkään antaa vuokralle:

Erään alueen
vuokralle anta-
minen Greijuk-
sen tilasta.

Erään tontti-
paikan ynnä
viljelyspalstan
vuokralle anta-
minen Backasin
tilasta.

Erään alueen
vuokralle anta-
minen Sörnäs-
niemekkeeltä.

1. Laadittuun karttaan piirretyn alueen Greijuksen tilalta leskirouva S. Wickströmille viideksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1910 lukien, vuotuisesta 60 markan vuokramaksusta 3);

2. Laadittuun karttaan piirretyn tonttipaikan viljelyspalstoinen entiseltä Backasin tilukselta sepänvaimo I. Illmanille viideksi vuodeksi, 1910 vuoden alusta lukien, tonttipaikan 300 ja viljelyspalstan 50 markan vuotuisesta vuokramaksusta, kuitenkin velvoittamalla vuokramiehen kaupunginviranomaisten vaatiessa aikaisemminkin, kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta, kaupungin käytettäväksi luovuttamaan mainitun viljelyspalstan 4);

3. Laadittuun karttaan kirjaimella C. merkityn alueen Sörnäs-
sin niemekkeeltä toiminimi A. Parviainen & C:o osakeyhtiölle huhti-
kuun 1 päivästä 1910 lukien 1912 vuoden loppuun vuotuisesta 1,200
markan vuokramaksusta 5);

1) Rtk. kirj. jouluk. 11 p. 1909 n:o 551. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 12 §. —

3) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 14 §. — 4) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 42. §. —

5) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 16 §.

4. Laadittuun karttaan piirretyn, noin 0.7 hehtaarin laajuisen alueen kaupunkiin kuuluvalta Sinivuorenmaan saarelta kauppias K. Wiborgille lokakuun 1 päivästä 1910 vuoden 1914 loppuun vuotuisesta 350 markan vuokramaksusta, kuitenkin takaamatta vuokramiehelle oikeutta vuokranpitennykseen vastamainitun ajankohdan umpeen mentyä 1);

Erään alueen vuokraaminen Sinivuorenmaalta.

5. Laadittuun karttaan piirretyn, kirjaimella A. osotetun n. s. Tilkan alueen pohjoispuolella sijaitsevan 1 hehtaarin laajuisen lisäalueen professori T. Laitiselle 1911 vuoden alusta 1942 vuoden loppuun vuotuisesta 200 markan maksusta, kuitenkin varaamalla kaupungille oikeuden vuokrakauden kuluessa alueen halki johtaa tarpeelliseksi havaitut liikenneväylät, jossa tapauksessa vuotuista vuokramaksua kuitenkin vähennettäisiin suhteellisesti luovutetun maan pinta-alaan 2).

Erään alueen vuokralle antaminen n. s. Tilkan alueen pohjoispuolelta.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli kauppias K. Wiborg, jolle valtuusto kokouksessaan syyskuun 13 päivänä oli vuokralle luovuttanut 3) erään Sinivuorenmaan alueen, sattuneesta syystä anonut, että mainittu vuokrasopimus saisi peruutua.

Evätty anomus erään Sinivuorenmaan alueen vuokrasopimuksen peruuttamisesta.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti 4) kaupunginvaltuusto sillä kertaa evätä mainitun anomuksen.

Rahatoimikamarin kirjelmässä maaliskuun 17 päivästä tehdystä esityksestä päätti 5) kaupunginvaltuusto Helsingin teurastamo-osakeyhtiölle viiden vuoden ajaksi, kesäkuun 1 päivästä 1910 lukien, maksutta luovuttaa mainitun yhtiön käytettävänä Töölössä nykyään olevan alueen, oikeuttamalla yhtiön kaupunginviranomaisten harkinnan jälkeen saamaan edelleen vuokranpitennystä, kunnes suunniteltu kunnan teurastamo on rakennettu, ei kuitenkaan viittä vuotta kauemmaksi, aikaisemmin voimassa olevin vuokraehdoin sekä edellyttäen, että yhtiö asianmukaisesti täyttää rahatoimikamarin kirjelmässä tarkemmin mainitut ehdot terveydellisiin laitteisiin, korjauksiin y. m. nähden.

Erään Töölön alueen maksuton luovutus.

Helsingin uimaseuran kaupunginvaltuustolle tekemään anomukseen saada vuonna 1910 maksutta käyttää Ursinin kallion vierellä olevaa kaupungin uimalaitosta valtuusto, rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta, myöntyi 6) sillä ehdolla että kaupungin alkeis- ja kansakoulujen oppilaille sekä poliisi- ja vakinaiselle palomiehistöille varataan vapaat kylvyt ja maksuton uinninopetus.

Ursinin kallion uimalaitoksen maksuton luovutus.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 7) kaupunginvaltuusto Erään Vallilan

1) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 33 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 8 §. —

3) Ks. ylempänä tällä sivulla. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 22 §. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 10 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 26 §. — 7) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 37 §.

alueen maksuton luovutus.

vapaaehtoiselle palokunnalle maksutta luovuttaa Vallilan tiluksella Sörnäsän haararadan ja Itäisen viertotien läheisyydessä sijaitsevan, laadittuun karttaan kirjaimilla F. B. K. merkityn, noin 50 neliömetrin laajuisen maa-alueen kalustovarikon paikaksi, sillä ehdolla että kunta kahden kuukauden kuluessa irtisanomisesta palauttaa alueen kaupungin käytettäväksi.

Hietaniemen tonttien n:o:jen 2 ja 3 vuokraoikeuden pitennys.

Kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä oli Hietaniemen tapettehdas-osakeyhtiö anonut pitennettäväksi Hietaniemen tehdastonttien n:o:jen 2 ja 3 vuokraoikeutta 1933 vuoden loppuun.

Rahatoimikamarin ja kaupunginasemakaava-toimikunnan annettua vaaditut lausunnot asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä edellä mainittuun anomukseen sikäli, että yhtiölle myönnettiin vuokraoikeuden pitennystä 1925 vuoden loppuun vuotuisesta 2,000 markan vuokramaksusta, tammikuun 1 päivästä 1915 lukien.

Korkeasaaren vuokraoikeuden pitennys.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemään anomukseen Korkeasaaren vuokraoikeuden pitentämisestä kymmeneksi vuodeksi, toukokuun 1 päivästä 1912 lukien, tähän astisesta vuotuisesta vuokramaksusta ja muutoin entisiin ehdoin valtuusto myöntyi ²⁾ rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi kaupunginvaltuusto lisäksi pitennetyn vuokraoikeuden:

Hanaholman vuokraoikeuden pitennys.

1. Osakeyhtiö Aleks. Pelanderille Hanaholman tilukseen n:o 89 kymmeneksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1912 lukien, vuotuisesta 1,500 markan vuokramaksusta viitenä ensimmäisenä vuonna ja 2,000 markasta jälellä olevana aikana ³⁾;

Meilansin huvilapalstan n:o 16 vuokraoikeuden pitennys.

2. Puutarhuri F. Sundsten-vainajan perillisille Meilansin huvilapalstaan n:o 16 yhdeksäntoista vuoden ajaksi, marraskuun 1 päivästä 1927 lukien, vuotuisesta 250 markan vuokramaksusta vuosilta 1928—36 ja 300 markasta vuosilta 1937—46, sillä ehdolla että eräät rahatoimikamarin mainitsemat tasotus- ja istutustyöt suoritetaan ennen marraskuun 1 päivää 1917 ja sitten vuokrakauden kestäessä pidetään hyvässä kunnossa ⁴⁾;

Meilansin huvilapalstain n:o:jen 23 ja 24 vuokraoikeuden pitennys.

3. Leskirouva O. Aikalalle Meilansin huvilapalstoihin n:oihin 23 ja 24 1946 vuoden loppuun, palstaan n:o 23 250 markan vuotuisesta vuokramaksusta tammikuun 1 päivästä 1932 tammikuun 1 päivään 1942 ja 400 markasta jälellä olevana vuokrakautena sekä palstaan n:o 24 220 markasta tammikuun 1 päivästä 1931 tammikuun 1 päivään 1941 ja 400 markasta jälellä olevana vuokrakautena, minkä ohessa vuokramies veloitettiin tarpeen vaatiessa kau-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 32 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 11 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 12 §.

pungin käytettäväksi liikenneväyläin teettämiseen luovuttamaan suurempia tahi pienempiä osia mainituista alueista sitä vastaan, että vuokraa huojistetaan suhteellisesti luovutetun maa-alueen pinta-alaan 1);

4. Huvilanomistaja R. Heikkilälle Meilansin huvilapalstaan n:o 25 kuudentoista vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1931 lukien, vuotuisesta 200 markan vuokramaksusta kymmenenä ensimmäisenä vuonna ja 400 markasta jälellä olevana vuokrakautena, kuitenkin sillä ehdolla että vuokramies suhteellista vuokranhuojistusta vastaan luovuttaa yleisiä teitä varten tarpeellisen maan, jos niitä vuokrakauden kuluessa huvilapalstan halki tehdään 2);

Meilansin huvilapalstan n:o 25 vuokraoikeuden pitennys.

5. Huvilanomistaja A. Nymanille laadittuun karttaan kirjaimella C. merkittyyn, Vanhankaupunginmäellä olevaan tonttipaikkaan kolmeksikymmeneksi vuodeksi, tammikuun 1 päivästä 1910 lukien, 250 markan vuosivuokrasta ja sillä ehdolla, että 15 metrin levyinen, tonttipaikan halki kulkeva alue aina on kaupungin vapaasti käytettävänä sikäläisessä vesijohdossa tarpeellisten töiden y. m. suorittamista sekä muiden ehkä tarpeellisten johtojen sijoittamista varten, ollen vuokramies niinikään velvollinen, siinä tapauksessa että kaupungin tarpeet vaativat, kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta suhteellista vuokramaksun huojistusta vastaan kaupungille luovuttamaan suuremman tahi vähemmän osan vuokralle annettua aluetta 3);

Erään Vanhankaupunginmäellä olevan tonttipaikan vuokraoikeuden pitennys.

6. Toiminimi A. Parviainen & C:o osakeyhtiölle kolmeen kartassa kirjaimilla A. B. ja C. osotettuun, Sörnäsien niemekkeellä olevaan palstaan 1922 vuoden loppuun vuotuisesta 1,500 markan vuokramaksusta kultakin palstalta 4);

Kolmen Sörnäsien niemekkeellä olevan palstan vuokraoikeuden pitennys.

7. Pankinjohtaja L. Nybergille, aktiebolaget Helsingfors båtvärf yhtiön konkurssipesän suurimpana saamamiehenä, Pohjois Blekholman palstoihin n:o:ihin 1, 2 ja 3 kymmenen vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1916 lukien, hankkeissa olevan konsortion tahi muun mainitulle konkurssipesälle kuuluvain veistämölaitteiden ostajan hyväksi, palstoihin n:o:ihin 1 ja 2 vuotuisesta 750 markan vuokramaksusta sekä palstaan n:o 3 975 markasta, sillä ehdolla että mainitut vuokrapalstat käytetään samaan tarkoitukseen kuin tähänkin asti 5);

Pohjois Blekholman palstain n:o:jen 1, 2 ja 3 vuokraoikeuden pitennys.

8. Agronomi V. G. Bäckmanille ja talonomistaja R. Virralle Hermannin korttelin n:o 2 asuntotonttiin n:o 1 a marraskuun 1 päivästä 1912 marraskuun 1 päivään 1920 vuotuisesta 300 markan vuokramaksusta 6).

Hermannin korttelin n:o 2 tontin n:o 1 a vuokraoikeuden pitennys.

1) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 12 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 6 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 11 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 16 §. — 5) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 9 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 12 §.

Vallilan tilus-
palstan n:o 1 a
vuokraoikeu-
den pitennys.

9. Rouva I. Holmgrenille Vallilan tiluspalstaan n:o 1 a 1917 vuoden loppuun vuokramaksua korottamatta, mutta sillä ehdolla että vuokranottaja kolmen kuukauden kuluessa irtisanomisesta luovuttaa katu- ja muihin liikennetarkoituksiin tarvittavan maan, jos kaupunki sitä vaatii 1).

Vallilan tilus-
palstan n:o 1 b
vuokraoikeu-
den pitennys.

10. Leskirouva A. A. Lindströmille Vallilan tiluspalstaan n:o 1 b 1911 vuoden alusta 1914 vuoden loppuun vuotuisesta 600 markan vuokramaksusta 2).

Evätty anomus
Pohjois Blek-
holman palstan
n:o 3 vuokra-
oikeuden peru-
uttamisesta.

Sittenkun poliisikomisarius A. Nikiforow, joka konkurssihuuto-
kaupassa oli ostanut aktiebolaget Helsingfors båtvarf yhtiölle kuu-
luvan vuokraoikeuden Pohjois Blekholman palstaan n:o 3 ynnä
omistusoikeuden siellä olevaan huvilarakennukseen, oli sattuneesta
syystä rahatoimikamarilta anonut, että kaupunki tammikuun 1 päi-
västä 1911 ottaisi takaisin käyttöoikeuden mainittuun vuokra-
alueeseen, esitti 3) kamari myönnyttäväksi mainittuun anomukseen.

Kamarin sittemmin annettua 4) kaupunginvaltuuston tarpeelli-
seksi katsoman lisäselvityksen asiasta epäsi 5) valtuusto puheenalaisen
anomuksen sillä kertaa.

Lausunto hen-
kivartioväen
3:nnen, Suo-
men, tarkk'am-
pujapataljoo-
nan kasarmi-
alueen y. m.
käyttöoikeu-
den korvaami-
sesta.

Sittenkun kaupunginvaltuustolta oli vaadittu lausuntoa, minkä
vuotuisen korvauksen kaupunki vaatisi henkivartioväen 3:nnen,
Suomen, tarkk'ampujapataljoonan kasarmialueen sekä kaartinma-
neesiin ja sotilassairaalaan kuuluvain tonttien käyttöoikeudesta ja
rahatoimikamari oli asiasta antanut lausunnon ehdotuksineen 6),
antoi 7) valtuusto k. senaattiin pääasiallisesti seuraavaa sisällystä
olevan kirjelmän:

Asiassa syntyneistä kirjoista näkyy että, sittenkun Hänen
Majesteettinsa Keisari oli maaliskuun 27 päivänä 1909 armollisesti
käskenyt korvausta annettavaksi edellä mainituista kiinteistöistä,
jotka aikaisemmin oli luovutettu 22:nnen armeijakunnan joukkojen
käytettäväksi, sekä samalla määrännyt, että tätä korvausta oli suori-
tettava vuotuinen, vastedes määrättävä prosentti kiinteistöjen arvio-
arvosta, oli arvioiminen toimitettu ja puheenalaisille tonteille silloin
pantu seuraavat arvomäärät:

kaartinpataljoonan kasarmiryhmä (kortteli n:o 57 III kau-
punginosassa), pinta-ala: 15,435.120 m², arviotu 100 markaksi m²:ltä
eli 1,543,512 markaksi;

kaartinmaneesi, pinta-ala: 2,405.755 m², arvattu 80 markaksi
m²:ltä eli 192,460: 40 markaksi;

1) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 36 §. —
3) Rtk. kirj. lokak. 13 p. n:o 450. — 4) Rtk. kirj. marrask. 10 p. n:o 515. —
5) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 21 §. — 6) Rtk. kirj. syysk. 1 p. n:o 384. —
7) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 35 §.

sotilassairaala (kortteli n:o 78 IV kaupunginosassa), pinta-ala: 9,511,959 m², arvattu 70 markaksi m²:ltä eli 665,837:13 markaksi.

Tonttien yhteenlaskettu arvo oli siten katsottu olevan Smk 2,401,809: 53.

Sittemmin oli kaupunginvaltuusto alamaaisessa kirjelmässä ¹⁾ huhtikuun 5 päivältä 1910 huomauttanut, että edellä mainittujen tonttien täytyy katsoa kuuluvan Helsingin kaupungille; ja samalla kun valtuusto oli pidättänyt kaupungille omistusoikeutensa mainittuihin maa-alueisiin, oli valtuusto ilmoittanut kaupungin suostuvan keskusteluihin valtion kanssa sopimuksen aikaansaamiseksi edellä mainitun oikeussuhteen johdosta syntyneestä seikasta.

Tähän sopimukseen nähden oli kaupunginvaltuusto, saattamatta kaupungin oikeutta kaikessa laajuudessaan asian nykyisessä vaiheessa voimaan, katsonut olevan vaatiminen, että Helsingin kaupunkikunta maanomistajana saisi, koska niitä edellytyksiä, joilla edellä mainittu hallintaoikeus ylempänä sanottuihin tontteihin aikansa oli luovutettu valtiolle, ei enää ollut olemassa, jonkin vuotuisen korvauksen tonttien käyttämisestä, sen hyvityksen määrään katsomatta, mikä vuosittain Venäjän valtiovaroista maksettaisiin Suomen valtiolle määräprosenttina siitä summasta, johon kiinteistöt niissä olevine rakennuksineen oli arvioitu.

Korvaussumman määrään nähden huomautettiin, että kaupunki antaessaan maata vuokralle oli tavallisesti määrännyt vuotuisen vuokramaksun 5—6 %:ksi maa-alueen arvosta. Mutta kun tässä tapauksessa olisi otettava huomioon maa-alueiden melko suuri laajuus sekä että maa-arvon nousu, joka näissä kaupungin keskiosissa oli melko suuri, varattiin kunnalle, oli vuotuinen vuokramaksu katsottu olevan määrättävä ainoastaan 3 1/2 %:ksi tonttien arvosta.

Siihen ajankohtaan nähden, mistä lähtien puheenalainen korvaus kaupungille maksettaisiin, huomautettiin, että se olisi hyvillä syillä näyttänyt olevan määrättävä tammikuun 1 päiväksi 1906 s. o. sen jälkeiseksi vuodeksi, jolloin henkivartioväen 3:s, Suomen, tarkk'ampujapataljoona lakkautettiin, mutta koska kaupunginvaltuusto ei kuitenkaan tätä ennen ollut saattanut kaupungin vaatimuksia tässä kohden voimaan, ei valtuusto ollut katsonut olevan vaatiminen korvausta maksettavaksi ennenkuin 1911 vuoden alusta.

Edellä esitetyn johdosta ilmoitti kaupunginvaltuusto päättäneensä:

että henkivartioväen 3:n, Suomen, tarkk'ampujapataljoonan kasarmialue sekä kaartinmaneesiin ja sotilassairaalaan kuuluvat tontit vuotuisesta 84,063 markan 33 pennin korvauksesta, luettuna,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 61.

koska sitä ei ollut aikaisemmin vaadittu, 1911 vuoden alusta, edelleen saavat olla Suomen valtion käytettävänä, vaikkei näitä tontteja käytetä siihen tarkoitukseen, jota varten ne alkuaan oli valtiolle luovutettu.

Paikkoja osotettu sotilaallisia harjoituksia varten.

Kirjelmässä syyskuun 24 päivältä oli maistraatti kaupunginvaltuustolle lähettänyt 3:n suomenmaalaisen tarkk'ampujarykmentin päällikön esityksen sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymisestä, että kaupunki osottaisi sopivan paikan päivittäisiä rintamaharjoituksia varten niille mainitun rykmentin kolmelle komppanialle, jotka oli majoitettu Södervikinkadun tontilla n:o 4 oleviin aikaisempiin tehdasrakennuksiin, minkä ohessa maistraatti oli oheennut rahatoimikamarin asiasta antaman lausunnon, jossa kamari oli huomauttanut, ettei se ollut havainnut minkään estävän puhealaiseen tarkoitukseen luovuttamasta rykmentinpäällikön ehdottamaa aluetta korttelista n:o 283 kasarmirakennusten pohjoispuolelta ja Södervikinkadun tontin n:o 6 rajaan asti, edellyttäen kuitenkin, että on Suomen valtion asia panettaa mainittu paikka sellaiseen kuntoon, että sitä voi käyttää harjoituspaikaksi, sekä ettei kamari myöskään ollut katsonut voittamattomien esteiden kohtaavan myöntymistä anomukseen, että osa Södervikinkatua käytettäisiin vastainmittuun tarkoitukseen, johon nähden kuitenkin oli näyttänyt olevan paneminen sellaiset ehdot, ettei katua missään tapauksessa saisi sulkea yleiseltä liikenteeltä sekä että harjoituksia saisi toimeenpanna ainoastaan kortteliin n:o 283 päin viettävällä osalla katua, niin myös että, jos tarkoitusta varten on tarpeen tasoitustöitä, Suomen valtio suorittaisi niiden kustannukset.

Asiaa esitellessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, jonka mielestä hakemus oli käsitettävä niin, että sotaväki ei ottaisi siinä mainittuja paikkoja kokonaan käytettäväkseen, vaan että hakemus ainoastaan oli tarkoittanut, että paikkoja saisi esteettömästi käyttää sinä aikana, kun sotilaallisia harjoituksia toimeenpantiin, sallia väliaikaisesti käyttää vastainmittua katua ja avonaista paikkaa edellä kerrottuihin tarkoituksiin rahatoimikamarin esittämin ehdoin sekä lisäksi määräten, että tämä lupa on voimassa ainoastaan toistaiseksi sekä voidaan kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta peruuttaa, jos kaupunki katsoo tarvitsevansa yksinomaaisesti käyttää mainittua katua ja paikkaa.

Pitennetty sähköjohtojen käyttöluva.

Aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiön hakemuksesta myönsi 2) kaupunginvaltuusto, kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen annettua asiasta lausunnon, mainitulle yhtiölle pitennetyt luvan pitää sähköjohtoja X, XI ja XII kaupunginosassa

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. § 27.

syyskuun 1 päivään 1911, samalla kun valtuusto lausui yhtiölle toivomuksen, että se antaisi sähkövirtaa samasta hinnasta ja samoin ehdoin, mitkä oli vahvistettu kaupungin sähkölaitoksen tariffissa, sekä että yhtiön johtoverkkoa enimmäin kuormitetuilla paikoilla vahvistettaisiin niin paljon, että erisuuruisen kuormituksen vallitessa olisi kutakuinkin tasainen jännitys taattu.

Sittenkun Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö oli rahatoimikamarilta anonut lupaa kaupungin ja yhtiön välillä voimassa olevassa toimilupakirjassa n:o 3 merkityn Hietalahden sataman —Katajanokan linjan pitentämiseen toistaiseksi yksiraiteisella, korttelin n:o 148 ympäri käyvällä silmukalla ja myös että tämä uusi linja luettaisiin yhtiön hyväksi sen välikirjan mukaista rakennusvelvollisuutta arvostellessa sekä kamari oli tehnyt esityksen 1) asiasta, päätti 2) kaupunginvaltuusto myöntyä mainittuun anomukseen, kuitenkin sillä edellytyksellä että yhtiö noudattaa niitä määräyksiä ja ohjeita, joita rakennuskonttori katsoo tarpeelliseksi edellä mainittuun työhön nähden antaa.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä oli Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiö anonut lupaa ryhtyä erinäisiin muutoksiin kaupungin raitiotielinjan liikennöitsemiseen nähden.

Rahatoimikamarin ja v. t. poliisimestarin annettua lausunnon asiasta päätti 3) valtuusto, kamarin lausunnon mukaisesti, evätä edellä mainitun anomuksen sekä samalla toivomuksenaan lausua, että kaksi raitiotielinjaa johdettaisiin rautatienasemalle asti tai sen sivuitse ja myös että raitioteiden liikenneolot olisi järjestettävä niin, että Sörnäs linjan matkustajat vaunua vaihtamatta voisivat jatkaa matkaansa linjalla Kauppatori—Kaivopuisto—Tehtaankatu ja lisäksi että Sörnäs linja mahdollisimman pian ulotettaisiin Hermanniin, ehdollisesti Toukolaan.

Kirjelmässä elokuun 18 päivästä oli rahatoimikamari tehnyt esityksen raitioteiden Töölön linjan päätekohtan määräämistä koskevasta asiasta, mutta kaupunginvaltuusto päätti 4) olla käymättä kysymystä asiallisesti tutkimaan, koska esitys ei tarkoittanut muutoksen aikaansaamista kaupungin sekä Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön välillä voimassa olevaan toimilupakirjaan, vaan ainoastaan välikirjassa olevain määräysten soveltamista, mikäli koski mainitun raitiotielinjan väliaikaista suuntaa Rautatientorilla siksi kunnes uusi asematalo valmistuisi, sekä kamarilla mainitun toimilupakirjan nojalla oli valta kaupungin puolesta tehdä lopullinen päätös asiasta eikä valtuusto katsonut olevan aihetta toimilupakirjasta poiketen ottaa tätä päätösvaltaa käyttääkseen.

Lupa Hietalahden sataman—Katajanokan raitiotielinjan pitentämiseen.

Evätty anomus luvan saamisesta erinäisten muutosten toimeenpanemiseen raitiotielinjoin liikennöitsemisessä.

Kysymys raitiotien päätekohtan määräämisestä jätetty tutkimatta.

1) Rtk. kirj. kesäk. 2 p. n:o 292. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 25 §. —

3) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 22 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 34 §.

Lupa puhelinpatsaiden asettamiseen Läntisen viertotien viereisille maa-alueille.

Rahatoimikamariin annetussa kirjelmässä oli Espoon yhdistettyjen puhelinkeskuksien keskuslinjan rakennuskomitea anonut lupaa saada Helsingin kaupungista Espoon pitäjän Finnsiin kulkevaa puhelinlinjaa varten sijoittaa patsaita Läntisellä viertotiellä olevan tulliportin pohjoispuolisille kaupungin omistamille maa-alueille.

Rakennuskonttorin annettua lausunnon asiasta esitti ¹⁾ rahatoimikamari myönnyttäväksi edellä mainittuun anomukseen sillä ehdolla:

että, jos Helsingin telefoniyhdistys jatkaa Läntisellä viertotiellä olevia puhelinjohtojaan, on nyt puheena olevaa johtoa heti poistettava yhdistyksen johtojen pitennystä vastaava osa;

että patsaat ja johdot, jotka käyvät haitallisiksi kaupungin teettämille laitoksille, mitä laatua nämä lienevätkin, on käskyn saatua heti poistettava tahi muutettava toiseen osotettuun paikkaan;

että hakijan tulee, jos johto kulkee sellaisen maan poikki, jonka kaupunki antaa vuokralle, sopia asianomaisen vuokramiehen kanssa patsaiden sijoituksesta sekä vastata kaikista tästä aiheutuvista menoista; sekä

että kaupungille varataan oikeus kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta käskeä poistaa johto kokonaan tahi jokin osa siitä.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾.

Lupa sijoittaa puhelinjohto Läntisen viertotien ja Fredriksperin kruununtalon välisen tien varrelle.

Äggelby telefonaktiebolag yhtiön rahatoimikamarille tekemän hakemuksen johdosta saada rakentaa puhelinjohto Läntiseltä viertotieltä Oulunkylän huvilakaupunkiin ³⁾ esitti kamari, rakennuskonttorin lausunnon saatuaan, että kaupunginvaltuusto oikeuttaisi mainitun yhtiön toistaiseksi asettamaan puheenalaisen johdon pitkin Läntiseltä viertotieltä Fredriksperin kruununtaloon vievää tietä sekä kaupungille kuuluvan maan poikki Träskin tilan kohdalle sillä ehdolla:

että, jos mainittua tietä laajennetaan tai sen suuntaa muutetaan, yhtiö kohta käskyn saatuaan muuttaa patsaat ja johdot toiseen kaupunginviranomaisten osottamaan paikkaan; sekä

että, jos Helsingin telefoniyhdistys vastedes laajentaa maanalaista puhelinkaapeliverkkoaan niihin kaupungin alueisiin, joiden päällitse yhtiön johdot kulkevat, yhtiö on velvollinen kuuden kuukauden kuluessa irtisanomisesta poistamaan ne johtojensa osat, joiden katsotaan pääasiassa kulkevan yhdensuuntaisesti telefoniyhdistyksen kaapelijohtojen kanssa.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

¹⁾ Rtk. kirj. toukok. 6 p. n:o 248. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 46 §. —

³⁾ Rtk. kirj. toukok. 19 p. n:o 257. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 18 §.

4. *Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.*

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä päätti kaupunginvaltuusto ¹⁾, että Hesperian varasairaalan saisi pitää kahdeksan kuukautta avoinna kulkutauteja sairastavain hoitoa varten, sekä myönsi tarkoitukseen määrärahoja yhteensä 19,918 markkaa, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Hesperian varasairaalan luovuttaminen kulkutautisairaalsiksi.

1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin ²⁾ siihen 12,000 markan määräraha edellä mainitun väliaikaisen kulkutautisairaalan voimassapitoa varten sinä aikana kuin sitä oletettiin olevan pidettävä avoinna mainittuna vuonna.

Terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 10 päivältä tehtyyn esitykseen, että Leppäsuolle viimeksi teetetty koleraparakki kahden kuukauden ajaksi luovutettaisiin ylimääräiseksi sairaalaksi kurkkumätään sairastuneita varten ja tarkoitukseen myönnettäisiin kaikkiaan 3,250 markkaa, kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾, ja suoritettaisiin summa valtuuston käyttövaroista.

Koleraparakin luovuttaminen kurkkumätään potevien sairaalaksi.

Sittemmin myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vastamainitun sairaalan voimassapitoon vieläkin kahden kuukauden aikana 2,250 markan määrärahan.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä päätti ⁵⁾ valtuusto sallia n. s. Döckerin parakin ja kolerapaviljongin n:o 3 järjestämisen kulkutautisairaalsiksi ynnä mainitun parakin muuton Marian sairaalan pihamaalle sekä myöntää tarpeellisia sisustustöitä varten 500 markan määrärahan, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

N. s. Döckerin parakin ja erään kolerapaviljongin käyttäminen kulkutautisairaalsiksi.

Kun lisäksi oli tarpeen varasairaala kulkutautisten hoitoa varten, kunnes uusi kulkutautisairaala valmistuisi, esitti terveydenhoitolautakunta kirjelmässä syyskuun 22 päivältä, että tuollaisen sairaalan saisi avata entisen kaasutehtaan konttorirakennuksessa sekä että kaupunginvaltuusto myöntäisi sairaalan sisustamiseen 12,000 markkaa, kaluston hankkimiseen 4,000 markkaa sekä sairaalan voimassapitoon lokakuun 1 päivästä 1910 huhtikuun 1 päivään 1911 enintään 20,400 markan määrärahan, siitä 10,200 markkaa kuluvaksi vuodeksi.

Entisen kaasutehtaan konttorirakennuksen luovutus kulkutauteja sairastavain varasairaalsiksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §, huhtik. 5 p. 18 § ja syysk. 27 p. 14 §. —

²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 18 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 30 §.

Tähän terveydenhoitolautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1), ja pantaisiin siten myönnetyistä määrärahoista 26,200 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista sekä ylijäämä, 10,200 markkaa, otettaisiin huomioon 1911 vuoden menosäännössä.

Koleraparakkien luovutus tulirokko-sairaalaksi.

Kirjelmässä lokakuun 20 päivältä terveydenhoitolautakunta mainitsi, että lautakunta oli, sen johdosta että edelleen tarvittiin lisäsijoja tulirokkoon sairastuneiden henkilöiden hoitoa varten, katsonut olevan pakko laittaa tuollaisia sijoja Leppäsuolle viimeksi kivistä rakennettuun koleraparakkiin sekä että tämän lisäksi tarvittiin huoneisto potilaiden kylvetystä varten heitä sairaalasta poistettaessa ja sellaisia sairaalaan pyrkiviä potilaita varten, jotka olisi asetettava tarkastuksen alaisiksi heidän tautinsa toteamiseksi, ja oli lautakunta sitä mieltä, että koleraparakki n:o 3 olisi luovutettava viimeksi mainittuun tarkoitukseen. Ilmoittaen, että näistä uusista varasairaaloista, joita arveltiin olevan pidettävä avoimna noin kuusi kuukautta, lokakuun 12 päivästä lukien, olisi kuukausimenoja noin 4,300 markkaa eli menoja kaikkiaan 25,800 markkaa, että sairaalan ensimmäiseen kalustukseen tarvittaisiin tuhatkunta markkaa ja että töistä, jotka olisi teetettävä koleraparakissa n:o 3, jotta sitä voisi käyttää edellä mainittuun tarkoitukseen, olisi kustannuksia 8,000 markkaa, esitti lautakunta, että kaupunginvaltuusto, hyväksyen ne toimenpiteet, joihin lautakunta edellä mainituissa kohdin jo oli asiassa ryhtynyt, myöntäisi puheenalaisiin tarkoituksiin kaikkiaan 34,800 markan määrärahan.

Tähän terveydenhoitolautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 2), ja olisi siten myönnetystä määrarahasta 19,750 markkaa maksettava valtuuston käyttövaroista sekä jällellä oleva määrä, 15,050 markkaa, joka rahamäärä oli laskettu tarvittavan edellä mainittujen varasairaalan voimassapitooon sinä aikana kuin niitä pidettäisiin avoimna vuonna 1911, pantavaksi maksettavaksi sanotun vuoden menosäännöstä.

Määräraha Marian sairaalan vanhan puupaviljongin muutostöihin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan muutostöiden teettämiseksi Marian sairaalan n. s. vanhassa puupaviljongissa, jotta sitä voisi käyttää kulkutautisairaalana.

Evätty esitys kodin laittamisesta varattomia leskiä ja lapsia varten.

Sittenkun kaupungin kunnan työnväenasuntojen hallintokunta, jolle kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 6 päivänä 1909 oli lausunnon antamista varten lähettänyt 4) perustuslaillisen työnväen yhdistyksen tekemän esityksen varattomain leskien ja lasten kodin

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 14 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 12 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 16 §. — 4) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 38.

laittamisesta kunnan työväenasuntoihin, oli antanut vaaditun lausunnon asiasta, jätti 1) valtuusto mainitun esityksen huomioon ottamatta.

Raatihuoneen sisäisiin korjauksiin myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 3,300 markan määrärahan. Määräraha raatihuoneen korjauksiin.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 3) kaupunginvaltuusto, että Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen sähkövalojohdot oli uudistettava ja korjattava, sekä myönsi käyttövaroistaan tarkoitukseen 1,250 markan määrärahan. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen sähkövalojohdojen uudistamiseen ja korjaamiseen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan otti 4) kaupunginvaltuusto siihen Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjauksia varten 12,600 markkaa sekä Makasiininrannan ja Katajanokan tavaravajain korjauksia varten, edellisten 6,500 ja jälkimäisten 3,080 markkaa. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen sekä tavaravajain korjauksiin.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä rahatoimikamari ilmoitti, että kamarin oli asiassa tehdyn vaatimuksen johdosta täytynyt ryhtyä toimenpiteisiin Katajanokan tulli- ja pakkahuoneessa olevan, tätä ennen muuhun tarkoitukseen käytetyn takavarikkohuoneen kuntoonpanemiseksi ja että työstä oli ollut kustannuksia 502 markkaa 85 penniä, sekä anoi, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi sanotun toimenpiteen ja osottaisi tarpeelliset varat mainitun kustannusmäärän suorittamiseen. Valtuusto myöntyi 5) esitykseen, ja oli menoerä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista. Määräraha tulli- ja pakkahuoneen takavarikkohuoneen kuntoonpanemiseksi.

Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella olevia kunnan työväenasuntoja varten myönsi 6) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 42,000 markan lisämäärärahan. Lisämääräraha kunnan työväenasuntoja varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 6 päivänä 1908 oli päättänyt 7) m. m.: jaoituttaa, tasotuttaa ja kanavoituttaa Vallilan erään alueen sekä antaa sanotun alueen jaetut tontit vuokralle pääasiallisesti laaditun välikirjaehdotuksen mukaisesti; teettää kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535 Vallilan alueelle erinäisiä erityyppisiä rakennuksia, pääasiallisesti kaupunginarkkitehdin laatiman luonnospiirustusten mukaisesti; sekä antaa rahatoimikamarin tehtäväksi valmistaa ja kaupunginvaltuustolle lähettää ehdotuksen puheena olevalla alueella sijaitsevain asuntojen tarkastuksen järjestämiseksi, antoi rahatoimikamari asiasta esityksen 8). Siinä kamari huomautti että, kun 1908 ja 1909 vuoden menoarvion käsittelyssä Vallilan työväenasuntojen tarkastus ja rakennuttaminen.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 19 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

5) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 9 §. — 6) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 7) Ks. 1908 vuod. kert. siv. 11 ja 12. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 19.

ei ollut osotettu määrärahoja puheenalaisia työväenrakennusyrityksiä varten, ei toimenpiteisiin mainittujen rakennusten teettämiseksi ollut ryhdytty, minkä vuoksi ei kamarikaan ollut katsonut olevan syytä laatia ehdotusta mainitun tarkastuksen järjestämiseksi, ja kun oli edellytettävissä, ettei kysymys mainitun laatuisten asuntojen rakennuttamisesta kunnan varoilla tulisi lähimmässä tulevaisuudessa lopullisesti ratkaistavaksi, katsoi kamari sille annetun tehtävän voivan tältä kohden ilman muuta raueta.

Mitä taas tuli yksityishenkilöjen Vallilaan teettämiin asuntoihin, esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

1) että kaupungin rakennuskonttorin tulee vuosittain antaa rahatoimikamarille tietoja vuokralle annetuista Vallilan tonteista, jotka eivät ole tulleet määrätyn ajan kuluessa rakennetuiksi; sekä

2) että työväenasuntojen tarkastajan tulee vuosittain tarkastaa, että asukkien vastaanottamiskieltoa noudatetaan ja että tilalle on teetetty rakennuksia, joita yksinomaan käytetään asuntotarkoituksiin, ja on näiden tarkastuskatselmusten tuloksesta joka vuosi ilmoitettava rahatoimikamarille, jonka tule ryhtyä asianhaaran vaatiin toimenpiteisiin.

Ennenkuin asiassa muuhun toimenpiteeseen ryhdyttiin, päätti 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarilta tiedustella, mistä syystä valtuuston lokakuun 6 päivänä 1908 tekemää päätöstä erinäisten lähemmin määrättyjen tyyppien mukaisten työväenasuntojen rakennuttamisesta Vallilan alueelle kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535 kaikkiaan 250,000 markan kustannuksilla, jota työtä varten kamarin tuli asettaa tarpeellinen rakennustoimikunta, joka yksissä neuvoin kaupungin rakennuskonttorin kanssa pitäisi huolta sen teettämisestä, ei ollut toimeenpantu.

Tämän tiedustelun johdosta rahatoimikamari kirjelmässä 2) maaliskuun 17 päivältä ilmoitti, että kamari kokouksessaan lokakuun 29 päivänä 1908 oli edellä mainittua tarkoitusta varten asettanut rakennustoimikunnan; että kamari vuodeksi 1909 laatimassaan rahasääntöehdotusta koskevassa kirjelmässä oli lausunut 3), ettei kamari silloisia taloudellisia oloja silmällä pitäen ollut arvellut olevan menosääntöön ottaminen kaupunginvaltuuston osottamaa 250,000 markan rahamäärää 13 työväenasunnon teettämiseksi Vallilaan, jotka menot suoritettaisiin kunnan työväenasuntojen teettämiseen 1902 vuoden obligatsioonilainasta varatuista varoista, mutta että rahasääntöä kaupunginvaltuustossa käsitellessä ei ollut esitetty vaatimusta määrärahan panemisesta mainittuun menosääntöön pu-

1) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 20 §. — 2) Valt. pain. asiak. n:o 19. — 3) Valt. pain. asiak. n:o 37 vuodelta 1908 siv. 101.

heenalaista tarkoitusta varten; että kamari oli vuodeksi 1910 laatimassaan rahasääntöehdotuksessa maininnut, mihin määrin kunnan työväenasuntojen kustannukset olivat nousseet sekä että 1902 vuoden obligatsioonilainasta vielä oli käyttämättä kunnan työväenasuntojen rakennuttamiseen hiukan yli 300,000 markkan, kajoomatta kuitenkaan Vallilan työväenasuntojen rakennuskysymykseen, koska kamari edelleen oli ollut sitä mieltä, että kysymys puheenalaisen yrityksen toimeenpanemisesta olisi jätettävä siksi, kunnes täysin tarkkoja tietoja oli saatavana Töölöön ja Kallioon teetettyjen kunnan työväenasuntojen rakennuskustannuksista, mutta ettei tämmäkään tiedonanto ollut aiheuttanut 1910 vuoden rahasääntöön otta-
maan usein mainittua määrärahaa; sekä että, kun siten vahvistettuun rahasääntöön ei ollut otettu määrärahaa yrityksen toimeenpanoa varten, ei asetetulla rakennustoimikunnalla ollut aihetta kokoontua.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä rahatoimikamarin edellä 1) momentin kohdalla tehdyn ehdotuksen, mutta sitä vastoin, koska kamarin esitys sen seikan tarkastamisesta että kieltoa vastaanottaa asukkeja edellä mainittuihin asuntoihin asianmukaisesti noudatettaisiin ei ollut sitä laatua, että se takaisi kyllin tehokkaan tuollaisen tarkastuksen, kamariin palauttaa asian tältä kohden ja käskeä kamarin antaa uuden ehdotuksen siitä. Mitä taas tuli kysymykseen, mistä syystä rahatoimikamari ei ollut toimeenpannut edellä mainittua valtuuston lokakuun 6 päivänä 1908 tekemää päätöstä erinäisten työväenasuntojen rakennuttamisesta Vallilan kortteleihin n:o:ihin 534 ja 535, päätti valtuusto, joka ei voinut yhtyä kamarin kirjelmässä maaliskuun 17 päivältä mainitun rakennustyön lykkäyksen puolesta esitettyyn perusteluun, käskeä kamarin viipymättä ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että asiaa varten asetettu rakennustoimikunta kokoontuu, sekä muutoinkin tarkoin noudattaa viimeksi mainittua valtuuston päätöstä.

Eteläisen ja pohjoisen palotornin sekä paloasemain korjauksiin osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden rahasääntöä vahvistaessaan 4,930 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 rahatoimikamariin lausunnon antamista varten lähettänyt ³⁾ palotoimikunnan esityksen uusien paloasemain rakennuttamisesta Kallioon ja Hermanniin, antoi kamari lausunnon ²⁾ asiasta.

Määräraha
palotornin ja
paloasemain
korjauksiin.

Uusien palo-
asemain raken-
nuttaminen
Kallioon ja
Hermanniin.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 13 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 41. — ⁴⁾ Valt. pain. asiak. n:o 8.

Osoitettuaan erinäisten mainitsemainsa asianhaarain todistavan tuollaisen aseman tarpeellisuutta lausui kamari Kallioon ehdotetusta paloasemasta, että epäilystä näytti voivan olla ainoastaan siitä, tulisiko kaupunginyrjänomaisten jo nyt astua täysi askel ja päättää paloasema rakennettavaksi arkkitehti S. Lindqvistin laatiman täydellisen ohjelman mukaisesti, vai eikö palomestari G. Waseniuksen ehdotus, että molempain kylkiosain rakennuttaminen lykättäisiin toistaiseksi, olisi parempi. Katsoen siihen että kaupungin nykyään oli täytynyt ja aivan kohdakkoin jälleen täytyi ottaa suorittaakseen tuntuvia menoja uusien sairaalain rakennuttamisesta ja teknillisten laitosten laajentamisesta, ja siihenkin että kaupungin palolaitoksen johtaja oli katsonut palolaitoksen tulevan melko pitkän ajan toimeen, siinäkin tapauksessa että ainoastaan osa suunnitelmaa toteutettiin, toisin sanoin että ehdotetun päärakennuksen keskiosa sekä osa talousrakennusta teetettiin, oli rahatoimikamari ollut sitä mieltä, että paloaseman rakennuttamiseen suppeamman suunnitelman mukaan tarvittavat 225,000 markkaa olisi osoitettava maksettaviksi kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista. Kamari huomautti tässä, että vastaista paloasemaa varten tehdyn suunnitelman kävi paneminen työn suorituksen perustukseksi, siinäkin tapauksessa että nykyään päätettäisiin teettää ainoastaan rakennuksen pääosa.

Mitä tuli kysymykseen paloaseman rakennuttamisesta Hermanniniin, oli rahatoimikamari kaikin puolin myöntänyt oikeiksi ne perustelmat, joita palomestari oli esiintuonut ehdotetun toimenpiteen puolesta. Mutta siihen katsoen että kamari oli puoltanut myönnettäväksi melko suuria rahamääriä palolaitoksen laajentamiseen ja myös siihen nähden että määräraha tähän tarkoitukseen olisi suoritettava vakinaisesta menosäännöstä eikä missään tapauksessa kaupunginvaltuuston käyttövaroista, oli rahatoimikamari katsonut olevan ehdottaminen, että asia nykyään jätettäisiin sillensä sekä että palotoimikunta saisi tehtäväkseen ehdotusta 1911 vuoden menosäännöksi laatiessaan siihen ottaa tämän paloaseman rakennuttamiseen tarpeellisen määrärahan.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) lisätty kaupunginvaltuusto:

paloaseman rakennettavaksi XI kaupunginosaan kortteliin n:o 327 arviolta 225,000 markan kustannuksilla ja toisen sellaisen aseman Hermanniniin 25,000 markan kustannuksilla sekä näihin kustannuksiin osottaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista yhteensä 250,000 markkaa;

1) Lis. valt. pöytäk. huhtik. 14 p. 2 §.

kaupunginasemakaava-toimikunnalle suotavaksi tilaisuuden tarkastaa mainittujen paloasemien luonnospiirustukset, minkä jälkeen vakinainen valtuusto saisi piirustukset vahvistaa; sekä

jättää varsinaisen valtuuston päätettäväksi muista toimenpiteistä, joihin asiassa olisi ryhdyttävä.

Varsinainen valtuusto päätti 1) tämän jälkeen sekä k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyn valtuuston päätökselle että edellä mainittuihin tarkoituksiin lainavaroista osottaa puheena olleen rahamäärän, niin myös Kallion ja Hermannin paloasemain rakennustyötä varten asettaa rakennustoimikunnan, johon valittiin filosofianmaisteri M. Waenerberg, jonka sijaan kuitenkin hänen luovuttua tehtävästä tuli 2) arkkitehti B. W. Blom, palomestari G. Wasenius ja kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, jolle toimikunnalle etusijassa annettiin tehtäväksi uudelleen tarkastaa kustannusarviot ja sopia asianomaisen arkkitehdin kanssa piirustuksista ja työnjohdosta tulevasta palkkiosta sekä valtuustolle tehdä esitys asiasta.

Sittemmin ilmoitettiin 3) maistraatin kirjelmässä heinäkuun 20 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen kesäkuun 30 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti 4) kaupunginvaltuusto poliisilaitoksen käytettävänä olevain huoneistojen sisäisiin korjauksiin Aleksanterinkadun taloissa n:oissa 22 ja 24 3,750 markkaa, Pengerkadun talossa n:o 5 7,000 markkaa ja Ratakadun talossa n:o 10 4,400 markkaa.

Määrärahoja poliisilaitoksen huoneistojen korjauksiin.

Poliisiarkiston sisustamiseksi keskuspoliisitalon kellarikerrokseen myönsi 4) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 4,000 markan määrärahan.

Määräraha poliisiarkiston sisustamiseen.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 4) kaupunginvaltuusto uuden poliisivartiotuvan teettämiseksi Vanhaankaupunkiin 6,300 markan määrärahan.

Määräraha uuden poliisivartiotuvan teettämiseksi Vanhaankaupunkiin. Mielisairaiden hoitolaitoksen rakennuttaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli päättänyt 5) maistraatilta anoa valittavaksi lisättyjä kaupunginvaltuusmiehiä käsittelemään ja ratkaisemaan Helsingin kaupungista kotoisin olevain mielisairaiden hoidon järjestämiskysymystä sekä vaali oli toimitettu, esiteltiin mainittu asia lisätyille kaupunginvaltuusmiehille. Nämä päättivät 6), että kaupungin tarpeiksi oli rakennettava mielisairaiden hoitolaitos sekä tarkoitusta

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 2 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 5 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 22 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 5) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 32 ja seur. — 6) Lis. valt. pöytäk. helmik. 15 p. 2 §.

varten ostettava laaditussa kartassa tarkemmin osotettu 63.6 hehtaarin laajuinen alue Sipoon pitäjän Nickbyn kylästä ja laitoksen vesijohtoa varten tarpeellinen maa, sekä sairaalalaitoksen kustannuksiin osotettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista 2,471,500 markkaa, ja tulisi rakennustyön varsinaisen valtuuston määräyksen mukaan alkaa kohta kun kaupunki oli mainittua ja erinäisiä muita tarpeitaan varten saanut uuden obligatsioonilainan. Lisäksi päätettiin jättää varsinaisen valtuuston päätettäväksi muista toimenpiteistä, joihin asiassa olisi ryhdyttävä.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ sitten k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyn valtuuston päätökselle osottaa edellä kerrottuun tarkoitukseen lainavaroista edellä mainitun määrän sekä antaa rahatoimikamarin toimeksi kaupungin puolesta päättää Nickbyn kylässä sijaitsevan, puheenalaiselle laitokselle tarpeellisen maa-alueen sekä vesijohtoa varten tarpeellisen maan kaupan, jota vastoin muut rakennusyrityksen toteuttamista koskevat toimenpiteet saisivat jäädä siksi, kunnes edellä mainittu obligatsioonilaina oli voitu saada.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä toukokuun 21 päivästä valtuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen huhtikuun 21 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen.

Edellä mainittua laitosta varten Nickbyn kylästä ostetun maan hankintakustannukset olivat 67,702 markkaa 30 penniä, ja pantiin ³⁾ ne 1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa mainittuun menosääntöön.

Uuden kulkutautisairaalan rakentaminen.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan maaliskuun 2 päivänä 1909 palauttanut ⁴⁾ kysymyksen kunnan uuden kulkutautisairaalan rakennuttamisesta edelleen käsiteltäväksi erikoisvaliokuntaan, antoi valiokunta lokakuun 19:nä samana vuonna päivätyn mietinnön ⁵⁾ asiasta.

Mietinnössään valiokunta aluksi huomautti, että sen oli erinäisten asianhaaran johdosta ollut mahdoton täyttää valtuuston toivomusta että mietintö asiasta annettaisiin kevään 1909 kuluessa. Itse asiasta lausui valiokunta käsityksensä, että kaupunki näytti välttämättä tarvitsevan uutta kulkutautisairaala. Niinikään oli valiokunta sitä mieltä, että sairaalaa ei käynyt rakentaminen pienempää potilasmäärää kuin ehdotettuja 195 potilasta varten.

Sairaalan tonttikysymystä oli valiokunta perinpohjin harkin-

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 15 p. 2 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 11 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 42 ja 43. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 38 vuodelta 1909.

nut, mutta ei ollut katsonut voivansa puoltaa muuta paikkaa kuin aikaisemmin ehdotettua Malmin huvilatilaa n:o 43.

Kustannusten huojoistamiseksi ehdotti valiokunta seuraavia muutoksia sairaalan suunnitelmaan, nimittäin: että varapaviljonkia pienennettäisiin, joten rakennuskustannukset vähenisivät 198,000 markasta 172,300 markkaan; että niinkään tarkastuspaviljonkia supistettaisiin, joten kustannukset alenisivat 112,000 markasta 98,550 markkaan; että rokko- y. m. tautien paviljonki tehtäisiin puusta, joten kustannukset vähenisivät 90,700 markasta 60,000 markkaan; että hallintorakennus tehtäisiin alilääkärin ja toimitsijan asunnon yhteyteen, joten kustannukset vähenisivät 26,180 markalla; että lokaviemärijohto tehtäisiin lyhempi ja likaveden selvityslaitos jätettäisiin tekemättä, joten kustannukset vähenisivät 65,500 markalla; sekä että ylilääkärin asunto nykyään jätettäisiin rakentamatta, joten säästyisi 60,320 markkaa. Näiden muutosten johdosta vähenisivät sairaalan likimääräiset kokonaiskustannukset 2,100,000 markasta 1,880,000 markkaan. Jos kuitenkin suurempaa huojoistamista pidettäisiin tarpeellisena, kävisi 167,700 markan hintaisen tuhkarokkopaviljongin ja 60,000 markkaa maksavan rokkopaviljongin toistaiseksi poistaminen suunnitelmasta.

Oheen pannen arkkitehti M. Schjerfbeckin laatimat uudet asema-
piirustukset ja kustannuslaskelmat esitti valiokunta m. m., että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

vuosina 1910, 1911 ja 1912 kaupungille kuuluvalla huvilalueelle n:o 43 Malm rakennuttaa kunnan kulkutautisairaalan pääasiallisesti niiden luonnospirustusten mukaisesti, jotka oli liitetty mietintöön sekä kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 26 vuodelta 1908; sekä

tähän tarkoitukseen osottaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista 1,880,000 markkaa, vaihtoehtoisesti 1,653,000 markkaa.

Edellä mainitusta valiokunnan mietinnöstä antoi terveydenhoitolautakunta siltä vaaditun lausunnon ¹⁾ ja huomautti siinä m. m., että valiokunnan hyväksymässä varapaviljongin tyypissä oli se haitta, että päivahuone olisi kylpyhuoneeseen vievä läpikäytävä, minkätähden lautakunta oli laadituttanut uuden ehdotuksen täksi paviljongiksi, ja oli sen kustannukset laskettu 164,370 markaksi aikaisemman 172,300 markan määrän sijasta. Valiokunnan ehdotukseen että rokkopaviljonki rakennettaisiin puusta lautakunta ei voinut yhtyä, koska puusta tehtyjä sairaalarakennuksia oli vaikea kunnollisesti desinfioida ja taloudellisestikin olisi edullisempaa

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 52 vuodelta 1909.

teettää tämä paviljonki kivistä. Sitä vastoin katsoi lautakunta, että ylilääkärin asunnon kävisi rakennuttaminen puusta, joten ja jos se tehtäisiin aikaisemmin ehdotettua pienempi, sen kustannukset nousisivat ainoastaan 40,000 markkaan, ja arveli lautakunta olevan kaupungille edullisempaa teettää ylilääkärin asunto muun rakennusryhmän yhteydessä. Valiokunnan ehdotukseen rokkopaviljongin rakentamisen toistaiseksi lykkäämisestä lautakunta ei voinut millään ehdolla yhtyä. Kaupungin täytyi nimittäin aina olla valmis vastaanottamaan rokkosairaita, minkätähden rokkosairaala täytyi olla olemassa.

Edellä lausutun nojalla lautakunta esitti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että vuosina 1910, 1911 ja 1912 (ehdollisesti 1913) rakennutetaan kaupungille kuuluvalle Malm nimiselle huvila-alueelle n:o 43 kunnan kulkutautisairaala pääasiallisesti kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 26 vuodelta 1908 liitettyjen luonnospiirustusten mukaan, sellaisina kuin ne erinäisiltä osiltaan ovat muutetut kaupunginvaltuuston painettuihin asiakirjoihin n:o 38 vuodelta 1909 liitetyissä ja lautakunnan lausunnon oheen pannuissa luonnospiirustuksissa;

että tätä tarkoitusta varten osotetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista 1,735,100 markkaa ja ensimmäisen kaluston ostamiseksi sairaalaan arviolta 100,000 markkaa; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saisi toimekseen: hankkia k. senaatilta vahvistuksen yllämainitulle päätökselle; määrätä sen rahasumman, mikä kunakin vuonna on käytettävä; ja

asettaa työn suorittamista varten rakennustoimikunnan, määrätä pääpiirustuksista ja työnjohdosta sekä ryhtyä muihin tämän rakennusyhtymän suorittamista varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyä terveydenhoitolautakunnan vastakerrotun esityksen, kuitenkin siten, että lautakunnan ehdottamain rakennusten lisäksi tuhkarokkopaviljonki ja ylilääkärin asunto heti teetetäisiin sekä että tämän johdosta lautakunnan toisessa ponnassa ehdotettu 1,735,100 markan kustannusmäärä kohoaisi 167,700 markalla tuhkarokkopaviljongin ja 40,000 markalla ylilääkärin asunnon johdosta.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ tämän jälkeen senaatilta hakea vahvistusta lisätyn valtuuston päätökselle kaikkiaan

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. helmik. 8 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 1 § ja maalisk. 1 p. 25 §.

2,042,800 markan summan osottamisesta edellä kerrottuihin tarkoitukseen kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista sekä puheenalaista työtä teettämään asettaa rakennustoimikunnan, johon valittiin herrat Heikel ja Zilliacus, kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, kaupungininsinööri G. Idström, lääketieteentohtori M. Björkstén sekä arkkitehti K. Lindahl, joka toimikunta sai tehtäväkseen arkkitehti Schjerfbeckiltä tilata tarpeelliset pää- ja yksityiskohtaiset piirustukset sekä kustannusarvion, kun taas kaupunginarkkitehti Hård af Segerstadin toimeksi jätettiin itse rakennusyrityksen työnjohto. Sen ohessa sai mainittu hallitus toimekseen tehdä esityksen, minkä suuruinen määräraha rakennustyöhön kunakin vuonna tarvittaisiin. Samalla oikeutettiin toimikunta ottamaan lakimies sihteerikseen.

Mainitun rakennustoimikunnan esityksestä kaupunginvaltuusto sitten päätti 1), että 30,000 markkaa oli tilitysvelvollisuutta vastaan edeltäpäin kaupunginkassasta osotettava toimikunnan käytettäväksi eräiden rakennustyötä varten tarpeellisten esitöiden kustannuksiin sekä että toimikunnan puheenjohtaja ja jäsenet saisivat palkkiota, puheenjohtaja 30 markkaa ja jäsenet kukin 20 markkaa kokoukselta, minkä lisäksi sekä puheenjohtaja että jäsenet saisivat lukea hyväkseen 5 markan korvauksen joka kerralta kun toimikunta piti kokousta itse rakennuspaikalla.

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä huhtikuun 23 päivältä, että senaatti oli saman kuukauden 14 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston viimeksi kerrotun päätöksen.

Rahatoimikamarin esityksestä 3) myönsi kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 10,000 markan määrärahan eräiden Marian sairaalan sähkövalojohtojen korjauskustannuksiin.

Määräraha Marian sairaalan sähkövalojohtojen korjaukseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto eräiden Marian sairaalan talli-, vaja- ja jääkellarirakennusten korjaus- ja muutostöiden kustantamiseen 15,750 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä sitten otettavaksi 1911 vuoden menosääntöön.

Määräraha Marian sairaalan rakennusten korjaus- ja muutostöihin.

Marian sairaalan laajennusta varten asetetun toimikunnan esityksestä päätti 5) kaupunginvaltuusto eräiden mainitussa sairaalassa toimitettavain muutos- ja täydennystöiden loppuun saattamiseen aikaisemmin samaan tarkoitukseen myönnettyjen määrärahan lisäksi osottaa 25,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Lisämääräraha Marian sairaalan laajentamiseen.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 26 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 16 §. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 16 §. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 30 §. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 38 §.

Määräraha
Marian sairaalan
korjauksiin.
Kunnan teurastamon
rakentaminen.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto eräisiin Marian sairaalan korjauksiin 20,700 markkaa.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 20 päivänä 1908 oli palauttanut ²⁾ kunnan teurastamon rakennuskysymyksen asiaa käsittelemään asetettuun komiteaan selvityksen saamiseksi siitä, eikö kaupunki, koska puheenalaista laatua olevan laitoksen edellytyksenä oli lainsäädäntötietä toimeenpantu teurastamopakko, odottaessaan mainitun pakon voimaan saattamista, voisi tulla toimeen pienemmällä teurastamolla kuin toimikunnan ehdottamalla, antoi komitea uuden lausunnon ³⁾ asiasta.

Kosketeltuaan ensin kysymystä lainsäädäntötietä määrätyn lihantarkastus- ja teurastamopakon aikaansaamisesta antoi komitea tietoja Helsingissä vuosina 1906—09 kulutettujen teuraseläinten luvusta. Mainittujen tietojen perustuksella oli komitea tehnyt laskelmia kaupungin lihankulutuksesta vuosina 1915 ja 1925. Näistä laskelmista katsoi komitea käyvän selville, että teurastamosta, joka täysin vastaisi tarkoitustaan, vaikkei teurastamopakkoa heti otettaisi-kaan käytäntöön, ei käynyt jättäminen pois ainoatakaan komitean suunnitelmassa olevista rakennuksista sekä että rakennusten kokoa tuskin kävi supistaminen. Ehdotettua teurastamo varten oli arkkitehti K. Lindahl laatinut 2,800,000 markkaan päättyvät seikkaperäiset kustannuslaskelmat. Tässä ei ollut otettu lukuun voima-aseman kustannuksia, koska oli oletettu kaikki koneiden käyttöön ja valaistukseen tarvittava voima otettavan kaupungin sähkölaitoksesta.

Komitea ehdotti kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että kunnan teurastamo ynnä karjamarkkinapaikka on tätä tarkoitusta varten varatulle paikalle rakennettava pääasiallisesti herrain K. Lindahlin ja O. von Hellensin laatiman ohjelman mukaan arvioiduilla 2,800,000 markan kustannuksilla, jotka suoritetaan kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista;

että rakennustyö on alotettava viimeistään vuonna 1913; sekä
että varsinainen valtuusto saa ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tämän yrityksen toteuttamiseksi.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, ennenkuin muuhun toimenpiteeseen ryhdyttiin, lähettää komitean puheenalaisen lausunnon tarkastettavaksi rahatoimikamariin, jonka silloin erittäinkin tulisi harkita asian rahallista puolta.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 61. —
³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 51. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 35 §.

Vaivashoitohallituksen esityksestä päätti 1) kaupunginvaltuusto, että uuden työ- ja vaivaistalon kylkirakennukset, joihin työsalit sijoitettaisiin, oli teetettävä yhtäikaa itse päärakennuksen kanssa, minkä ohessa päätettiin, että tarkoitukseen tarvittavat kustannukset, arviolta 80,000 markkaa, maksettaisiin mainitun työ- ja vaivaistalon rakennusmäärärahasta.

Kylkirakennusten teettämisen uuteen työ- ja vaivaistaloon.

Tehtaankadun kansakoulutalon maalaustöitä varten myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 7,000 markan määrärahan.

Määräraha Tehtaankadun kansakoulutalon maalaustöitä varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto eräitä Ratakadun kansakoulutalossa teetettäviä töitä varten enintään 35,000 markan lisämäärärahan maksettavaksi Kallion kansakoulutalon rakennusvaroista.

Lisämääräraha eräitä Ratakadun kansakoulutalossa teetettäviä töitä varten.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan osotti 2) kaupunginvaltuusto Ratakadun kansakoulutalon viereisten katujen ja jalkakäytävään kiveämistä sekä talossa teetettäviä maalaustöitä varten 4,650 markkaa.

Määräraha Ratakadun kansakoulutalon viereisten katujen ja jalkakäytävään kiveämiseen sekä talon maalaustöihin.

Kallion kansakoulutalon rakentamista varten myönsi 2) kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa 25,000 markan määrärahan.

Lisämääräraha Kallion kansakoulutaloa varten.

Kirjelmässä 4) lokakuun 22 päivältä 1909 ehdotti kasvatuslautakunta esittämistään syistä, että kaupunginvaltuusto m. m. päättäisi Bengtsärin kasvatuslaitosta tarpeen mukaan laajennettavaksi, niin että sinne voi ottaa enintään 90 poikaa, ja laitokseen asetettavaksi tarpeellisen määrän opettajia ja työnjohtajia, jotta voitaisiin antaa ei ainoastaan tavallista kansakouluopetusta noin 30:lle kouluiässä olevalle pojalle, vaan myös valmistavaa, etusijassa käytännöllistä opetusta maanviljelyksessä, karjan- ja puutarhanhoidossa, puu- ja metallitöissä sekä räätälin- ja suutarinammattissa enintään 60:lle, ammatin mukaan ryhmitetylle pojalle, jotka käytyään kasvatuslaitoksen, koulusiirtolain tahi kaupungin muun kansakoulun ovat näyttäneet välttämättä tarvitsevan käytännöllistä jälkikasvatusta, sekä että laitoksen rahäsäännön jo vuodeksi 1910 saisi laatia 60 hoidokkia varten.

Bengtsärin kasvatuslaitoksen laajentaminen.

Rahatoimikamari, johon mainittu kirjelmä lähetettiin, antoi helmikuun 14 päivänä 1910 asiasta lausunnon 4). Siinä kamari m. m. mainitsi, että se samoin kuin kasvatuslautakuntakin oli katsonut olevan pantava erikoista painoa työosastolla annettavaan käytännölliseen jälkikasvatukseen. Täytyi nimittäin tunnustaa, että kas-

1) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 34 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 45 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

vatuslaitoksissa tehdyn työn tulos jäisi vain puolinaiseksi ja epätäydelliseksi, jos hoidettaviksi otetut lapset koulukurssin päätettyään saisivat palata kaupunkiin omistamatta sanottavasti suurempia mahdollisuuksia tulla kunnalliseen yhteiskunnassa. Ammattikehitystä saamatta ja siten ollen vailla lujaa pohjaa elämässä olisi heillä sangen vähän mahdollisuuksia tulla kunnollisen työn avulla yhteiskunnalle hyödyllisiksi jäseniksi. Aivan toiseksi muuttuisi asianlaita sitä vastoin, jos lapset jo kasvatuslaitoksissa koulukurssin käytyään taikka sen rinnalla saisivat opetusta käytännöllisissä aineissa. Mitä eritoten työosaston perustamiseen kaupungin kasvatuslaitoksiin tuli, olisi huomattava, että sellaisen osaston kustannukset olisivat tuntuvästi vähemmät, jos se järjestettäisiin Bengtsäriin, missä rakennuksia erinäisiä tarkoituksia varten jo oli olemassa, joten kustannukset oppilasta ja vuotta kohti tuntuvasti vähenisivät ja huomattava työvoima saataisiin maatalan järkipärisen maanviljelyksen harjoittamiseen. Semmoisia kuin Bengtsäriin kasvatuslaitoksen rakennukset nykyään olivat, voi laitos sanottavasti vaikeuksista tarjota asunnon 60 oppilalle. Mutta mitä tuli taloudessa ja opetustarkoituksiin tarvittaviin rakennuksiin, eivät laitokset riittäisi 30:llekään hoidokille, ja tietysti kävisivät olot tässä kohden vieläkin mahdottomammiksi, jos mieli sijoittaa 60 hoidokkia laitokseen. Tähän tosiasiaan nähden olisi erinäisiä korjaustoimia ehdottomasti aivan hetimiten toimitettava ja oli niiden kustannukset laskettu 41,000 markaksi.

Puheena oleviin tarkoituksiin tarvittaisiin ja olisi niinmuodoin valtuuston osotettava melko suuri määräraha. Mutta toiselta puolen olisi kamarin mielestä sangen valitettavaa, jos Bengtsäriin kasvatuslaitoksen perustamisen pohjana olleesta ajatuksesta luovuttaisiin eikä yritystä enää kehitettäisi edellä viitattuun suuntaan vain sen vuoksi, että laitoksen kehityksen johdossa on vallinnut epäkohtia, joitten, sen parempi, voi toivoa ainiaaksi poistuneen. Jotta suunnitellut korjaus- ja muutosrakennustyöt vastedes saisivat ammattimaisen johdon, oli kamari samalla tahtonut ehdottaa, että niiden teettäminen annettaisiin kaupungin rakennuskonttorin toimeksi.

Edellä esitetyistä syistä ehdotti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Bengtsäriin kasvatuslaitosta tarpeen mukaan laajennetaan, niin että sinne voidaan vastaanottaa kuusikymmentä hoidokkia;

että mainittuun kasvatuslaitokseen järjestetään työosasto niitä poikia varten, jotka käytyään kasvatuslaitoksen, koulusiirtolain taikka jonkun kaupungin muun kansakoulun ovat näyttäneet välttämättä tarvitsevänsä käytännöllistä jälkikasvatusta;

että kamarin esittämän ohjelman mukaisia korjaus- ja lisärakennuskustannuksia varten valtuuston käyttövaroista osotetaan 41,000 markkaa; sekä

että Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjaus- ja uutisrakennustyöt vastedes on kaupungin rakennuskonttorin toimitettava, ellei toisin erittäin määrätä.

Lopuksi kamari ilmoitti, että kasvatuslautakunta oli yhtynyt edellä oleviin ehdotuksiin ja että kamari myös oli tehnyt valtuustolle eri esityksen Bengtsårin kasvatuslaitoksen vuosirahasäännön korottamisesta.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjaustöihin myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 8,000 markan määrärahan.

Määräraha Bengtsårin kasvatuslaitoksen korjauksiin.

Bengtsårin kasvatuslaitokseen kuuluvan Södergårdin kivirakennuksen muutosrakennustöiden jatkamiseen osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa 15,000 markkaa.

Määräraha Södergårdin kivirakennuksen muutostöihin.

Niinikään osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 2,750 markkaa kansankirjaston korjauksiin ja 4,800 markkaa sen tuullutuslaitosten parantamiseen.

Määräraha kansankirjaston korjauksiin.

Uuden kaupunginkirjastotalon rakennuttamiseksi Kallioon ³⁾ osotti ²⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 200,000 markkaa, josta määrästä 50,000 markkaa suoritetaisiin taksoitusvaroista sekä loput kahta vuotta lyhemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Määräraha uuden kaupunginkirjastotalon rakennuttamiseksi Kallioon.

Kirjelmässä ⁴⁾ lokakuun 17 päivältä mainitsi rahatoimikamari m. m. että, sittenkun oli viritetty kysymys kauppahallin rakennuttamisesta Hakaniemen torille sekä tästä johtuva kaupunginasema-kaavan muutosehdotus oli saavuttanut kaupunginvaltuuston hyväksymisen ja asianmukaisen vahvistuksen ⁵⁾, oli kamari valtuustolle antamassaan lausunnossa torikaupan järjestämisestä huomauttanut erittäin tärkeäksi, että mainitulla torilla nykyään vallitsevat olot saataisiin tuntuvasti toisin järjestetyksi. Etusijassa oli kamari tässä tarkoittanut kiellettäväksi harjoittamasta kahvin ja ruokatavarain myyntiä kiintonaisista kojuista. Ennenkuin tuollainen kielto oli aikaansaatu, oli järjestysvallan sangen vaikea ryhtyä tehokkaisiin toimiin järjestyksen voimassa pitämiseksi. Terveiden ja puhtaanapidon kannaltakin näytti samanlaisia vaatimuksia voitavan tehdä. Muutoin oli kamari ollut sitä mieltä, ettei Hakaniemen torilla harjoitettavasta kaupasta nykyään voimassa oleviin määräyksiin olisi tehtävä muita muutoksia, ennenkuin kaupungin

Kauppahallin rakentaminen Hakaniemen torille.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 23 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 47 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 49. — ⁵⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 2.

uusi kauppahalli oli sinne rakennettu ja yleisön käytettäväksi luovutettu. Sama kysymys oli edelleen ollut keskusteltavana, kun kaupungin torikaupan järjestämiskysymystä käsittelemään asetettu kaupunginvaltuuston valiokunta oli mielipiteenään lausunut, että lihankauppa näytti olevan sijoitettava kaupungin omistamiin halleihin. Valiokunta oli niinkään ollut sitä mieltä, että Hakaniemen torilla harjoitettavaa kauppaa tuskin kävisi uudestijärjestäminen, ennenkuin vastamainittu halli oli sinne rakennettu.

Niiden menojen joukossa, jotka 1909 vuoden obligatsioonilainaa hankittaessa otettiin huomioon lähimmässä tulevaisuudessa lainavaroista suoritettavina, olivat myös nyt puheena olevan kauppahallin rakennuskustannukset. Alustavan kauppahallisuunnitelman mukaisesti, jonka kaupunginarkkitehti oli laatinut vahvistetun kaupunginasemakaavanmuutoksen varassa olevaa Hakaniemen torin vastaista järjestelyä silmällä pitäen, nousisivat kauppahallin kustannukset 300,000 markkaan, jossa tapauksessa kuitenkin lopulliset kustannukset luonnollisesti riippuisivat lopullisesti vahvistetuista piirustuksista ja siitä järjestelmästä, jonka mukaan perustamistyöt suoritettaisiin.

Edellä lausutun johdosta ja oheen pannen kaupunginarkkitehdin valmistaman pohjapiirroksen suunniteltua kauppahallia varten rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

osottaa 300,000 markkaa vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaisen kauppahallin rakennuttamiseksi Hakaniemen torille, jotka rahat suoritettaisiin kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista;

antaa varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia edellä mainitulle päätökselle asianomaisen vahvistuksen; sekä

valtuuttaa rahatoimikamarin, siksi kunnes uusi obligatsioonilaina voidaan saada, suorittamaan tähän tarpeelliset kustannukset kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista.

Kysymys kemiallisen jäädytyslaitoksen teettämisestä Länsirannan kalahalliin.

Tämän asian yhteydessä esiteltiin lisätylle valtuustolle skär-gårdsfiskarens andelslag m. b. t. nimisen osuuskunnan valtuustolle lähettämä kirjelmä anomuksineen, että osuuskunnalle laitettaisiin Hakaniemen torin uuteen kauppahalliin kyllin tilava huoneisto sopivine allaslaitteineen sekä että kaupungin kustannuksella rakennettaisiin kemiallinen jäädytyslaitos Länsirannan kalahallin kellari-kerrokseen.

Lisätty kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ palauttaa kysymyksen mainitun kauppahallin rakennuttamisesta rahatoimikamariin ja

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. marrask. 22 p. 1 §.

käskeä kamarin teettää täydelliset luonnospiirustukset kustannus- ja kannattavaisuuslaskelmineen hallirakennusta varten sekä samalla antaa selvityksen siitä, missä määrin muillekin myyjille kuin liha-kauppiaalle kävisi varaaminen sijaa hallissa, minkä ohessa kamariin lähetettiin edellä mainittu saaristolaiskalastajain osuuskunnan hake-
mus, joka, mikäli se koski allaslaitteilla varustetun huoneiston laitta-
mista kauppahalliin, kamarin olisi otettava harkittavaksi laatiessaan
mainitun hallin lähempää suunnitelmaa sekä kamarin muutoin tar-
peen mukaisesti valmistettava.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön pani ¹⁾ kaupungin-
valtuusto siihen Vanhankaupungin vesijohtolaitokseen teetettäviä
allamainittuja uutisrakennuksia varten seuraavat rahamäärät, nimit-
täin: ristikkopuista ja laudoista tehtävää vajaa varten 2,500 mark-
kaa, tiilistä tehtävää varahuonetta varten 4,000 markkaa ja keski-
pakoispumppua ynnä sähkömoottoria varten 6,000 markkaa.

Maistraatin kirjelmässä maaliskuun 5 päivältä ilmoitettiin ²⁾
kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen helmi-
kuun 10 päivänä vahvistanut lisätyn valtuuston marraskuun 9 päi-
vänä 1909 tekemän päätöksen ³⁾ osottaa kaupungin sähkölaitok-
sen laajentamiseen enintään 950,000 markkaa kahta vuotta pitem-
mäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, ollen määräraha
maksettava 1909 vuoden obligatsioonilainasta.

Sittenkun useat Kallion kaupunginosissa asuvat henkilöt oli-
vat kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä anoneet tilai-
suutta sähkövirran saamiseen kaupungin sähkölaitoksesta sekä
kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus antamassaan lausunnossa ⁴⁾ esi-
tetyillä syillä oli ehdottanut sähkölaitoksen aliaseman ynnä sähkö-
virran jakeluun tarpeellisen johtoverkon rakentamista X, XI ja XII
kaupunginosaan, päätti ⁵⁾ valtuusto, jonka mielestä ehdotettu sähkö-
laitoksen laajennus, siinä tapauksessa että se toimeenpantaisiin,
olisi kustannettava kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi
otetuilla lainavaroilla ja asia sentähden oli sitä laatua, että se oli
alistettava valtuuston lisätyin luvuin käsiteltäväksi ja ratkaista-
vaksi, jättää sen lisätyn kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi, minkä
ohessa valtuusto palautti asian hallitukseen, jonka tuli, ennenkuin
lisätty valtuusto ottaisi asian käsiteltäväkseen, antaa ohjelma sekä
Kallion että Töölön kaupunginosien varustamiseksi sähkövirralla,
joka ohjelma olisi laadittava siten, että se vaihtopuolisesti tarkoiti-
taisi tasavirtaa taikka kiertovirtaa.

Määrärahoja
vesijohto-
laitoksen uutis-
töihin.

Vahvistettu
päätos laina-
varain käyttö-
misestä kau-
pungin sähkö-
laitoksen laa-
jentamiseen.

Kaupungin
sähkölaitoksen
laajentaminen
virran antami-
seksi Kallion
ja Töölön kau-
punginosiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 43 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 51 ja 52. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 6. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 27 §.

Kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus antoi tämän jälkeeseen asiasta uuden esityksen ¹⁾. Siinä hallitus muun muassa lausui että, koska kaupunginvaltuusto ei ollut pitänyt aktiebolaget Gottfr. Strömberg osakeyhtiölle myönnettyä lupaa sähkövirran toimittamiseksi Kallioon enempää kuin vuodeksi ja kun yksityiseltä virranhankkijalta ei niin ollen voitane vaatia, että hän saattaisi laitoksensa siihen kuntoon, että ne kaikin puolin täyttäisivät virrankäyttäjien oikeutettuja vaatimuksia, ei kysymys sähkövirran toimittamisesta Kallioon ollut tarkoituksenmukaisella tavalla ratkaistavissa muulla tavoin kuin että kaupunki itse ottaisi tämän hankinnan käsiinsä.

Töölön kaupunginosien asukkaat olivat toistaiseksi kokonaan vailla sähkövirtaa, lukuunottamatta niiden eteläosassa olevaa pientä aluetta, johon väliaikaisesti annettiin sähkövirtaa vähäinen määrä Kasarminkadun aliasemalta. Matkan pituuden vuoksi kävisi virranjakoa mainitulta aliasemalta tälle suunnalle vain sangen vähän laajentaminen ja silloinkin luonnottoman kalliilla kaapelikustannuksilla, jotka eivät olisi kohtuullisessa suhteessa jaettuun virtamäärään. Uusia taloja rakennettiin Töölössä nykyisin hyvin paljon, ja kaikesta päättäen jatkuisi rakennustoiminta siellä erittäin riva-kasti. Rakennetut talot olivat kaikki sellaisia, että niihin yleisesti otettaisiin sähkövalo, ja voi siis katsoa sähkövirranjaon kaikella todennäköisyydellä kannattavan. Näin ollen voi pitää varsin oikeutettuna vaatimuksena, että näiden kaupunginosien asukkaat valaistus- ja voimatarpeittensa tyydyttämiseen nähden tulivat yhtä edulliseen asemaan kuin vanhempain kaupunginosain asukkaatkin. Jos sitä paitsi otettiin huomioon, että kaupunki, hankkimalla m. m. sähkövirtaa valaistusta ja voimaa varten, voi edistää rakennustoimintaa puheena olevissa kaupunginosissa ja siten jossain määrin säädellä sekä tonttien hintoja että vuokraoloja yleensä, olisi aivan riittäviä syitä ulottaa sähkölaitoksen toiminta Töölön kaupungin-osiinkin.

Eri järjestelmien tuottamain hankintakustannusten selville saamiseksi oli toimitusjohtaja B. Wuolle tehnyt vaihtoehtoiset kustannusarviot, jotka päättyivät:

a) tasavirta:

Kalliossa	Smk:aan 475,000:—
Töölössä	„ 385,000:—
	<hr/> Smk:aan 860,000:—

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 63.

b) kiertovirta:

Kalliossa	Smk:aan 420,000: —
Töölössä	„ 343,000: —
	Smk:aan 763,000: —

Tasavirtaehdotuksessa ei ollut otettu huomioon aliasemien tonttien arvoa. Rakennuskonttorin kanssa olleissa alustavissa keskusteluissa oli Kallion aliaseman paikaksi ehdotettu noin 300 m²:n laajuista kulmaa kaupunginasemakaavaan merkitystä puistikosta Viidennen linjan varrella, ja oli rakennuskonttori ollut sitä mieltä, ettei tälle tontille tarvitsisi laskea eri hintaa. Töölön aliaseman tonttipaikkana voisi tulla kysymykseen saman suuruinen alue Isontorin varrelta tai muualta aivan sen läheisyydestä. Tälle tontille laskettiin 7,000—8,000 markan arvo.

Mitä käytettävään virtajärjestelmään tuli, viittasi hallitus toimitusjohtaja Wuolteen ja hallituksenjäsenen, professori J. Sohlmanin antamiin, oheenpantuihin kirjallisiin lausuntoihin, joista edellinen puolsi tasavirtaa ja jälkimäinen kiertovirtaa. Siihen nähden, että nämä molemmat ammattimiehet siten olivat eri mieltä ja hallituksen muiden jäsenten sentähden oli käynyt vaikeammaksi ratkaista asiaa, oli hallitus käyttänyt asiantuntijoina kahta etevää ulkomaalaista auktoriteettiä tällä alalla, Tukholman sähkölaitoksen johtajaa Aug. Deckeriä ja Tukholman „elektriska pröfningsanstalten“ laitoksen osakasta, insinööriä, filosofiantohtori A. F. Enströmiä, ja olivat asiantuntijat ehdottomasti suositelleet laitosta tehtäväksi tasavirtajärjestelmän mukaan. Käsitellessään järjestelmäkysymystä oli hallitus erityisesti ottanut huomioon sen seikan, että Kallion ja Töölön kaupunginosat aivan lähiaikoina tulisivat rakennettaviksi samalla tavalla kuin kaupungin keskiosatkin, minkätähden mitään eroa näiden kaupunginosien varustamisessa valaistuksella ja voimalla ei pitäisi olla muihin kaupunginosiin verraten. Lisäksi tuli, että kaupungille aikaisemmin valitusta järjestelmästä poikkeaminen näihin kaupunginosiin nähden tuottaisi suuria hankaluuksia sekä virrankäyttäjille että sähkölaitokselle, koska mainituissa kaupunginosissa nykyisin käytetyt moottorit siinä tapauksessa olisi vaihdettava toisiin, mikä tietystikin olisi tehtävä kaupungin kustannuksella. Sitä paitsi täytyisi moottorinomistajan muuttessaan näistä tai näihin kaupunginosiin joka kerta vaihtaa moottoria. Sama olisi asianlaita niihin lukuisiin tasavirta-moottoreihin nähden, joita jo käytettiin rakennustoissa. Seikka, joka myös puhui tasavirtajärjestelmän puolesta ja josta asiantuntijatkin olivat erityisesti huomauttaneet, oli kysymys vesivoiman mahdol-

lisesta hankkimisesta tulevaisuudessa, jolloin saavutettaisiin erittäin huomioon otettavia teknillisiä ja taloudellisia etuja käyttämällä aliasemia akkumulaattoripattereineen. Tämän ja asiasta hankitun selvityksen perusteella oli hallitus tullut siihen varmaan vakuumukseen, että tasavirtajärjestelmä, vaikkakin sen hankintakustannukset olivat jonkin verran suuremmat, esillä olevassa tapauksessa tarjosi niin huomattavia etuja kiertovirtajärjestelmän rinnalla, ettei niiden välillä valitessa pitäisi epäilystä syntyä.

Oheen pannen kustannusarvion hallitus esitti, että lisätty kaupunginvaltuusto päättäisi:

että sähkölaitoksen toiminta laajennetaan Kallion ja Töölön kaupunginosiin sekä että sitä varten kaupungin teknillisten laitosten hallituksen toimesta rakennetaan aliasemat ja johtoverkot tehtyjen suunnitelmien mukaan ja lasketusta, kaikkiaan 860,000 markan hinnasta, joka summa suoritetaan kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyä tämän kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen tekämän esityksen, ja oli päätös alistettava k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Määräraha
kaupungin sähkö-
laitoksen
laajenta-
miseen.

Kirjelmässä 2) joulukuun 5 päivältä huomautti kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, että se yhtäjaksoisesti lisääntynyt sähkövirran käyttö valaistukseen ja voimantarpeisiin, jota, sähkölaitoksen tähänastisesta kehityksestä päättäen, täytyi edellyttää olevan lähivuosina odotettavana, välttämättä vaati vuosittain laajentamaan sähkölaitosta. Tätä seikkaa täytyi pitää ilahuttavana ilmiönä, koska sähkölaitos alusta alkaen oli suunniteltu suuria laajennuksia silmällä pitäen ja kustannukset näistä olisivat vähäiset, verrattuina laitoksen lisääntyvään virranantokykyyn ja kasvaviin tuloihin. Oli nimittäin huomattava, että sähkölaitoksen sekä rakennukset että johtoverkot oli niin suunniteltu, että ne vasta kuormituksen tuntuvasti lisääntyttä tulisivat täysin edullisesti käytetyiksi. Virrankäytön suuri lisääntyminen tänä vuonna taas selvisi paraiten siitä, että laitoksen tulot jo nyt varmasti voi laskea tältä vuodelta noin 200,000 markkaa suuremmiksi menosäännössä laskettua määrää.

Vuonna 1911 tarvittavia laajennuksia varten oli sähkölaitoksen toimitusjohtaja laatinut kustannusarvion siihen kuuluvine selityksineen, ja päättyi kustannusarvio 355,000 markkaan. Tähän summaan sisältyi kumminkin m. m. 20,000 markan määräraha Sörnäsissä olevan likaviemärin siirtämistä varten, joka työ oli suoritettava sähkölaitoksen koneiston suojelemiseksi viemärivereden vahingolli-

1) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 3 ja 5 §. — 2) Valt. pain. asiak. n:o 64.

selta vaikutukselta. Sitä paitsi johtui osa ehdotetuista laajennuksista kaupungin uuden vaivaistalon ja kulkutautisairaalan rakentamisesta.

Oheen pannen mainitun kustannusarvion selityksineen hallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

osottaa kaupungin sähkölaitoksen laajennustöihin tarkoitusta varten laaditun kustannusarvion mukaisesti 355,000 markkaa, suoritettavaksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista.

Tämän esityksen lisätty kaupunginvaltuusto hyväksyi 1), jättäen samalla varsinaisen valtuuston asiaksi harkita, missä järjestyksessä ehdotetut työt olisi teetettävä, sekä silloin myös likemmin tarkastaa laskettuja kustannusmääriä, ja oli päätös alistettava k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin 2) siihen seurahuoneen korjauksia varten 7,000 markkaa.

Määräraha seurahuoneen korjauksiin.

Erinäisten voimistelun- ja urheiluyhdistysten kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen, että Eläintarhan urheilukentän vierelle rakennettaisiin pukeutumispaviljonki sekä ryhdyttäisiin muihin toimenpiteisiin urheiluharjoitusten helpottamiseksi mainitulla urheilukentällä, valtuusto epäsi 3) rahatoimikamarin annettua siltä vaaditun lausunnon asiasta.

Eväyty anomus pukeutumispaviljongin y. m. rakentamisesta.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön myönsi 2) kaupunginvaltuusto pukeutumispaviljongin teettämiseksi Eläintarhan urheilukentän vierelle 10,000 markan määrärahan, ja päätettiin samalla, että määräraha etusijassa käytettäisiin yksityiselle yhtiölle annettavaksi apurahaksi mainitun paviljongin teettämiseen, jos sellainen yhtiö voidaan saada toimeen, ollen kuitenkin kaupungin puolelta liitettävä apurahaan ehto, että kaikille kaupungissa toimiville urheiluyhdistyksille ja yksityisille urheilijoille taataan tilaisuus kohtuullisin ehdoin käyttää mainittua paviljongia, sekä avustusvälikirjaan pantava muut rahatoimikamarin tarpeellisiksi katsomat määräykset, niin myös että määrärahasumma vasta sitten, kun oli osottautunut että tuollaista yhtiötä ei ollut saatu toimeen, käytettäisiin useinmainitun paviljongin teettämiseen kaupungin toimesta.

Määräraha pukeutumispaviljongin rakentamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 900 markkaa erinäisten tarpeellisiksi havaittujen korjaustöiden toimeenpanemiseksi Vanhassakaupungissa sijaitsevassa kaupungin jauhomyllyssä.

Määräraha Vanhassakaupungissa olevan kaupungin jauhomyllyn korjauksiin.

Uusien käymäläin teettämiseksi Siltavuoren- ja Katajanokan

Määräraha uusien käy-

1) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 2 ja 5 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 8 §. — 4) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 19 §. —

mäläin teettämiseen. pohjoisrantaan osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 3,000 markkaa.

Määräraha kaupungin talojen sähköjohtojen uudistukseen. Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin talojen sähköjohtojen uudistukseen 10,500 markan määrärahan.

Määrärahoja käymälän ja vesipostin teettämiseksi Eläintarhaan. 1911 vuoden menosääntöä vahvistettaessa otettiin ¹⁾ siihen 2,500 markkaa käymälän ja 750 markkaa vesipostin teettämiseksi Eläintarhaan.

Lisäpäättös kaupungin rakennusyrityksiin nähden noudatettavaa menettelyä. Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli arkkitehtiklubi mainitsemistaan syistä ehdottanut, että piirustusten hankkimiseksi kaupungin teetettäviä suurempia rakennusyrityksiä varten toimeenpantaisiin yleiset kilpailut sekä että näiden kilpailujen ohjelmat laadittaisiin yksissä neuvoin klubin edustajain kanssa.

Rahatoimikamari, jonka lausunto asiasta oli hankittu, esitti ²⁾, että valtuusto, eväten arkkitehtiklubin vastamainitun ehdotuksen, tekisi sellaisen lisäyksen joulukuun 7 päivänä 1909 tekemäänsä kaupungin rakennusyrityksiin nähden noudatettavaa menettelyä koskevaan päätökseensä ³⁾, että asianomaiset viranomaiset ja lautakunnat velvoitettaisiin, samalla kun anovat valtuuston hyväksymistä jonkin rakennusyrityksen alustavalle ehdotukselle, myös tekemään ehdotuksen, miten tarpeelliset piirustukset on hankittava ja työnjohto järjestettävä.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehet. Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmusmiehiksi valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto professori G. Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä näiden varamiehiksi arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Eräiden XIII ja XIV kaupunginosan korttelien sisäiset rakennusraajat. Rahatoimikamarin esityksestä vahvisti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginasemakaava-toimikunnan laatimat luonnospiirustukset XIII kaupunginosan korttelien n:o:jen 407—409, 429, 432 ja 437 sekä XIV kaupunginosan korttelien n:o:jen 498—500 ja 505 sisäisiä rakennusrajoja varten.

Keskustelija Lapinniemen Sen johdosta että rahatoimikamari oli pannut vireille kysymyksen ⁷⁾ Lapinlahden sairaala-alueen käyttöoikeuden takaisin

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Rtk. kirj. 17 p. helmik. n:o 104. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 53 ja 54. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 36 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 6 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 13 §. —

⁷⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 35 ja seur.

hankkimisesta kaupungille, päätti 1) kaupunginvaltuusto antaa kamarin toimeksi ryhtyä valtion kanssa keskusteluihin koko Lapinniemen tahi sen osan siitä palauttamisesta kaupungin haltuun, mikä ei ole tarpeellinen alueella nykyään olevalle sairaalalle.

palauttamisesta kaupungin haltuun.

Sittenkun k. senaatissa oli viritetty kysymys ent. Suomen kaartinpataljoonan kasarmialueen ynnä kaartinmaneesiin ja varusväensairaalaan kuuluvain tonttien omistusoikeudesta sekä rahatoimikamari oli hankituttanut kaiken saatavissa olevan selvityksen asiasta, teki kamari siitä esityksen 2) sekä lähetti valtuustolle samalla mainittua omistusoikeutta valaisevan promemorian. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto kirjelmässä k. senaatille käsityksenään asiasta lausuisi:

Kysymys ent. Suomen kaartinpataljoonan kasarmialueen y. m. omistusoikeudesta.

että ne Helsingin lahjoitettuun kaupunginmaahan kuuluvat alueet, joille entisen kaartinpataljoonan kasarmiryhmä, kaartinmaneesi ja varusväensairaalan rakennukset ovat rakennetut, ovat aikanaan määrättyä tarkoitusta varten luovutetut Suomen valtiovaraston käytettäviksi, mutta että kaupunki ei ole luopunut omistusoikeudestaan mainittuihin tontteihin, joiden sentähden edelleen täytyy katsoa kuuluvan kaupungille.

Sen ohessa kamari esitti, että valtuusto, siten varaten Helsingin kaupungille omistusoikeuden useinmainittuihin alueihin, ilmoitaisi kaupungin

suostuvan ryhtymään neuvotteluihin valtion kanssa sopimuksen aikaansaamiseksi edellä mainitun oikeussuhteen synnyttämästä asiasta.

Tämän esityksen kaupunginvaltuusto kaikin puolin hyväksyi 3).

Sittenkun kaupunginvaltuustolta oli vaadittu lausuntoa venäläisten sotilasviranomaisten vireille panemasta asiasta, joka koski sen Kaivopuistonalueen omistus- ja käyttöoikeutta, missä sikäläiset patterit sijaitsevat, sekä valtuusto oli lähettänyt 4) asian rahatoimikamariin lausunnon antamista varten, lähetti kamari kirjelmässä 5) lokakuun 3 päivältä valtuustolle erinäisten valtion, yliopiston ja myös yksityishenkilöiden tai yhdistysten hallussa nykyään olevain tonttien tai maa-alueiden omistusoloja tutkimaan asettamansa komitean mietinnön selvityksineen Ulriikkaporinvuorten ja Kaivopuistonalueen omistusoikeudesta.

Lausunto erään Kaivopuiston alueen omistusta käyttöoikeutta koskevasta asiasta.

Mainittu mietintö sisälsi laajan selvityksen puheenalaisesta omistusoikeudesta. Toimittamansa tutkimuksen tuloksista katsoi komitea käyneen selville:

1) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 1 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 14. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 25 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 5 §. — 5) Valt. pain. asiak. n:o 41.

että koko Ulriikkaporiin tienoo ynnä Kaivopuiston alue, Töölön kylän rajain sisällä olevana, on Helsingin kaupungin perustamisesta lähtien kuulunut kaupunkiin yhdistettyyn ja sille lahjoitettuun maa-alueeseen sekä on nykyään otettuna armollisimmin vahvistettuun kaupunginasemakaavaan;

että Ruotsin kruunulla on 1700-luvun keskivaiheilta asti ollut käyttöoikeus tämän maa-alueen osiin, mutta että maa, joka maaliskuun 27 päivänä 1812 annetun armollisen käskykirjeen ja Helsingin kaupungin uutisrakennuskomitealle marraskuun 2 päivänä samana vuonna korkeimmassa paikassa vahvistetun johtosäännön mukaan Helsingin uudestijärjestelyä toimitettaessa palautui kaupungille, nyttemmin, mikäli sitä ei otettu tontinjärjestelyyn taikka annettu vuokralle, on kaupungin omana ja hallittavana;

että se tontti, johon yliopiston tähtitieteellinen observatoori on rakennettu, on tammikuun 14 päivänä 1828 annetulla armollisella määräyksellä osotettu mainittuun tarkoitukseen, ilman että kaupunginviranomaiset tiettävästi milloinkaan ovat luopuneet omistusoikeudestaan tonttiin, jonka sentähden täytyy katsoa edelleen kuuluvan kaupungille; kuitenkin niin että valtiolle, joka kaupunginviranomaisten hiljaisella myönnytyksellä on ottanut tontin haltuunsa puheena olevaa yleishyödyllistä laitosta varten, on myönnettävä maksuton käyttöoikeus paikkaan niin kauan kuin sitä käytetään mainittuun tarkoitukseen;

että uutisrakennuskomitea oli vuonna 1812 tarjonnut Ulriikkaporin niemekkeen (nykyisen Kaivopuistonalueen) venäläiselle insinöörilaitokselle ampumavaraston ja tavarasuojain paikaksi, mutta että insinööripäällystö ei ottanut aluetta haltuunsa ja että kysymys sen käyttämisestä mainittuun tarkoitukseen sai vuonna 1824 raueta;

että kaupunginviranomaiset viimeksi mainitusta vuodesta lähtien ovat esteettömästi käyttäneet tätä aluetta, kunnes se erinäisten maistraatinpäätösten mukaan vuosilta 1836, 1842 ja 1845 annettiin vuokralle Ulriikkaporin kylpy- ja vesiparannuslaitoksen osakeyhtiölle;

että silloinen kenraalikuvernööri ja maahamme sijoitettujen sotajoukkojen ylipäällikkö on vuonna 1855, sittenkun oli herätetty kysymys linnoitusten teettämisestä Kaivopuistoon, nimenomaisessa päätöksessä tunnustanut kaupungin omistusoikeuden tähän alueeseen sekä tästä antanut tiedon asianomaiselle linnoituksen päällystölle;

että viimeksi mainittuna vuonna neljä patteria, kaksi isompaa ja kaksi pienempää, rakennettiin kaivohuoneyhtiön käytettävänä olevalle maalle, sittenkun yhtiön kanssa oli tehty välipuhe, mutta

antamatta kaupunginviranomaisille tilaisuutta lausua mieltänsä maan luovuttamisesta;

että mainitulla alueella ei ole ollut puolustuslaitoksia Ruotsin vallan aikana, vaan ainoastaan ne väliaikaiset patterit, mitkä venäläinen sotaväki rakensi Viaporin piirityksen aikana vuonna 1808;

että sotilasviranomaiset ovat vuonna 1855 rakennetut kaksi pienempää patteria Kriminsodan päätyttyä purkaneet sekä että osa niiden maa-aineksia on asianomaisella luvalla käytetty Kaivopuiston tasotustöihin;

että samana vuonna rakennetut kaksi isompaa patteria kohdakkoin mainitun sodan päätyttyä jätettiin asianomaisten maanhaltijain käytettäväksi, sittenkun kysymys patterinpaikkain aittamisesta ja erottamisesta kruunun tarpeiksi oli saanut raueta;

että kaivohuoneyhtiö oli viimeksi mainittujen patterien luovutuksessa sitoutunut mahdollisuuden mukaan suojelemaan patterinvalleja tahalliselta vahingonteolta, pidättäen kuitenkin itselleen oikeuden saada puiston kaunistamiseksi valleille laittaa teitä ja puuistutuksia sekä niiden sisäpuolella toimittaa tarpeellisia tasotuksia ja että, siinä tapauksessa että pattereja vastedes tarvitaan sotalaitoksen käytettäväksi, niihin käytetyt kustannukset on laillisen arvion mukaan korvattava;

että maan kenraalikuvernööri oli vuonna 1874 evännyt yhtiön myöhemmin tekemän esityksen patterien poistamisesta puiston kaunistamiselle haitallisina sekä yhtiön oikeuttamisesta saada käyttää hyväkseen patterinvallien kivi- ja maa-aineksia, jolloin yhtiö kuitenkin oikeutettiin pattereille istuttamaan puita ja laittamaan huvimajoja, sillä ehdolla että nämä laitokset poistetaan, jos patterit vastaisuudessa aseistetaan; sekä

että edellä mainittu kaupungin omistaman maan tilapäinen anastus paraikaa jatkuvan sodan aikana ei sinänsä ole voinut tuottaa kruunulle omistusoikeutta eikä pysyväistä hallintaoikeutta ja että kaupunkia, joka nyttemmin on astunut kaivohuoneyhtiön oikeuteen, ei siis voi pitää laillisesti velvollisena alistumaan muihin sotilasviranomaisien taholta esitettyihin rajoituksiin mikäli koskee kaupungin vapaata käyttöoikeutta puheena olevaan, linnoitusesplanadin rajain ulkopuolella sijaitsevaan maahan, kuin niihin, jotka johtuvat sitoumuksesta pitää patterit entisellään ja mikäli mahdollista suojella niitä tahalliselta vahingonteolta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto k. senaattiin lähettää edellä mainitun selvityksen asiasta sekä samalla ilmoittaa valtuustonkin kaikin puolin yhtyneen siihen.

1) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 5 §.

Määrärahoja uusien vesijohdosten teettämistä ja entisten uudistamista varten.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan otti 1) kaupunginvaltuusto siihen kaikkiaan 329,400 markkaa vesijohdon teettämiseksi Itäisen puistotien alle, Erottajakadun itälaidan alle Ludviginkadun ja Erottajatorin välille, Fabianinkadun alle osotenumerosta 34 Puutarhakadulle, uudesti tasotetun Vilhonkadun alle Puutarha- ja Unioninkadun välille, Porvoonkadun lounaislaidan alle Kristiinan- ja Kajaaninkadun välille, Viipurikadun alle Kajaanin- ja Kotkankadun välille, viimeksi mainitun kadun alle Viipurinkadun ja vesisäiliölle johtavan tien välille, Karjalan- ja Viipurinkadun alle Porvoon- ja Tallikadun välille, Nervanderkadun alle Aino- ja Fjälldalinkadun välille, Cygnæuskadun alle Nervander- ja Töölönkadun välille, viimeksi mainitun kadun alle osotumeroon 9 asti, Museokadun alle Töölön- ja Runebergkadun välille, Runebergkadun alle Fredrikin- ja E. Rautatiekadun välille, Leppäsuonkadun alle P. Rautatie- ja Nordenskiöldkadun välille, Ehrensivärdtien alle Tehtaankadun ja Armfelttien välille, Engeltorin etelä- ja itälaidan alle, Engeltorin ja Ehrensivärdtien välille mainittua paikkaa lännessä rajoittavan istutuksen alle, Engeltorilta mainittua paikkaa etelässä rajoittavan istutuksen alle, Bölen esikaupunkiin ja sen alueelle sekä kortteliin n:o 139 ynnä putkiverkon, luistien ja palopostien täydentämiseen.

Samassa tilaisuudessa osotti valtuusto kaikkiaan 51,150 markkaa vesijohtojen uudistamiseen Nikolainkadun alla Oiko- ja Vironkadun välillä, Kaivokadun alla tontin n:o 10 edustalla, Erottajakadun alla I. Robertin- ja Ludviginkadun välillä, Mariankadun alla Elisabetin- ja Vironkadun välillä, Konstantininkadun alla Kulma- ja Vironkadun välillä sekä Kirkkokadulta osotumeroon 1, Mauritsinkadun alla Kruunuhaan- ja Maneesikadun välillä, Maneesikadun alla Konstantinin- ja Mauritsinkadun välillä, Rauhakadun alla Nikolain- ja Konstantininkadun välillä, Vuorikadun alla Vilhon- ja Puutarhakadun välillä sekä Fabianinkadun alla Hallituskadulta osotumeroon 34.

Evätyt anomus vesijohdon ulottamisesta Korkeasaarelle.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen kaupungin vesijohdon ulottamisesta Korkeasaarelle valtuusto tällä kertaa 2) epäsi rahatoimikamarin lausunnon mukaisesti.

Määräraha kaasujohtoverkon laajentamiseen.

Kirjelmässä elokuun 25 päivästä huomautti kaupungin kaasuja sähkölaitoksen hallitus, että kaupungissa paraikaa jatkuvan virkeän rakennustoiminnan johdosta oli käynyt välttämättömäksi laajentaa kaasujohtoverkkoa käyttämällä koko se määräraha, mikä hallituksella tämänvuotisen rahasäännön mukaan oli käytettävänä. Kun kuitenkin olisi tarpeellista vieläkin enemmän laajentaa johto-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 16 §.

verkkoa lisääntyneiden kaasunhankintavaatimusten tyydyttämiseksi, pyysi hallitus saada tähän tarkoitukseen käyttää kaasulaitoksen 1908 vuoden vuosirahasäännössä olevan 8,457 markan 5 pennin suuruisen määrärahan, joka oli myönnetty Kirkkomaankadun kaasujohtoa varten, mutta jota johtojärjestelmän muutoksen johdosta ei ollut käytetty, vaan siirretty seuraavaan vuoteen, sekä tämän lisäksi saada käyttää enintään 5,000 markkaa, joka menoerä pantaisiin 1911 vuoden menosääntöön. Esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentamiseen osotti 2) kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 94,290 markkaa.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan myönsi 3) kaupunginvaltuusto katujen ja yleisten paikkain korjaukseen ja kunnossapitoon seuraavat määrärahat, nimittäin: Saunakadun pohjoisen kolmanneksen kiveämiseksi paraslaatuilla noppakivillä asfalttiin 45,000 markkaa, saaristolaisveneiden kytkypaikkain viereisten Kanavatorin ja Pohjoisrannan osain kiveämiseksi paraslaatuilla noppakivillä 15,000 markkaa, Kasarminkadun samoin saman kadun varrella olevan kansakoulutontin osotenumeron 21 viereltä 6,000 markkaa, Erottajakadun kaupungille kuuluvan osan samoin 26,800 markkaa, tarkastuspaviljongin ja Makasiininrannan välisen Etelärannan osan samoin 15,000 markkaa sekä Senaatintorin poikki Nikolainkadulta Aleksanterinkadulle viistoon käyvän, 9 metriä leveän ajotien samoin 21,000 markkaa, Tokankadun ja Kalastajatorin välisen kaupungille kuuluvan Hernesaarenkadun osan kiveämiseen 5,900 markkaa, Läntisen viertotien tasottamiseen korttelin n:o 422 (museotontin) viereltä 19,000 markkaa sekä Pitkänsillan ja Sirkuskadun välisen Siltasaarenkadun kiveämiseen 70,300 markkaa, Ylioppilastorin jalkakäytävään järjestämiseen 2,950 markkaa, Itäisen viertotien laajentamiseen niiltä paikoilta, joiden vierelle uutisrakennuksia jo oli tehty tahi vuonna 1911 tulisi tehtäväksi, 15,000 markkaa, erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain viereisten kaiteiden uudistukseen ja korjaukseen 11,700 markkaa sekä erinäisiä korjaustöitä varten 15,000 markkaa.

Nämä määrärahat nousivat siis kaikkiaan 268,650 markkaan.

Senaatintorin poikki kulkevan ajotien kiveämistä varten myönnettyyn määrärahaan päätti valtuusto kytkeä sen ehdon että, jos kysymys tämän torin yleisestä tasoituksesta näytti vuonna 1911 olevan ratkaistavissa myönteiseen suuntaan, oli myönnetty rahamäärä käytettävä viimeksi mainittuun tasoitukseen.

1) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 46 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 58 ja seur.

Pitkäsillan
uudestiraken-
taminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli päättänyt ¹⁾ maistraatilta anoa lisättyjen kaupunginvaltuusmiesten valitsemista käsittelemään ja ratkaisemaan kysymystä Pitkäsillan uudestirakentamisesta sekä vaali oli toimitettu, esiteltiin mainittu asia lisätyille valtuusmiehille. Nämä päättivät ²⁾ silloin, asiaa varten asetetun valiokunnan tekemän esityksen mukaisesti:

Pitkäsillan uudestirakennettavaksi edellä mainitun valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, joka käsitti granitista tehtävän sillan kolmelle kuudentoista metrin pituiselle kaarelle, ollen kai-
teiden vapaa välimatka kaksikolmatta metriä;

rakennustyötä ynnä silloisen sillan purkamista ja rakennus-
aikana tarpeellisen väliaikaisen sillan rakentamista varten osottaa
787,500 markkaa, suoritettavaksi kahta vuotta pitemmäksi takaisin-
maksuajaksi otetuista lainavaroista; sekä

antaa varsinaisen kaupunginvaltuuston toimeksi sekä hankkia
vahvistuksen vastamainitulle päätökselle että ryhtyä muihin asiasta
aiheutuviin toimenpiteisiin.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ tämän jälkeen sekä
k. senaatilta hankkia vahvistuksen lisätyn valtuuston päätökselle
osottaa puheenalaiseen tarkoitukseen edellä mainittu määrä laina-
varoja että myös antaa rakennuskonttorin tehtäväksi hetimiten
ryhtyä toimiin edellä puheena olleen väliaikaisen sillan teettämiseksi,
jonka kustannukset suoritettaisiin edeltäpäin kaupunginkassasta.
Sen ohessa asetti valtuusto toimikunnan, jonka valvonnan alaisena
puheenalainen rakennustyö vahvistetun ohjelman mukaan teetet-
täisiin ja jonka tulisi tarpeen mukaan valtuustolle antaa lausuntoja
ja ehdotuksia asiasta. Tämän toimikunnan jäseniksi valitsi ⁴⁾ val-
tuusto sittemmin professori C. E. Holmbergin, yli-insinööri K. Lind-
bergin ja kaupungininsinööri G. Idströmin.

Maistraatin kirjelmässä toukokuun 21 päivästä ilmoitettiin ⁵⁾
kaupunginvaltuustolle tiedoksi, että senaatti oli edellisen huhtikuun
21 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston viimeksi ker-
rotun päätöksen.

Määräraha
Ehrensvärd-
tien viereisiin
louhintatöihin.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto
eräiden louhintatöiden teettämiseksi istutuksia varten varatulla
paikalla Ehrensvärdtien varrella ottaa 1911 vuoden menosään-
töön 700 markan arviomäärärahan.

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 59 ja seur. — ²⁾ Lis. valt. pöytäk. helmik. 15 p. 1 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 15 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 32 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 12 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 38 §.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto katujen ja yleisten paikkain teettämiseen seuraavat määrärahat, nimittäin: jalkakäytävän teettämiseen Tehtaankadulle Kapteeninkadun varrella olevan puistikon vierelle 1,000 markkaa, Sörnäsintien rantatien päällystämiseen ketokivillä Vilhelmsperin- ja Pääskylänkadun väliltä 10,700 markkaa, ketokiveyksen uudistamiseen Rahapajanrannassa 30 metrin leveydeltä itäisimmän tavara-
vajan itäpuolella sekä samoin kahdella 10 metrin levyisellä Itäisen satamakadun suuntaisella ajotiellä korttelin n:o 189 itäpuolella 27,500 markkaa, Rahapajanrannan itäosassa oleviin uusiin rautatieraitteisiin tarvittavain vaihteiden ja ristoksien kustantamiseen 5,700 markkaa, korttelissa n:o 127 Vuorimiehenkadun varrella olevan leikkikentän järjestämiseen 9,200 markkaa, Vilhonkadun tasottamiseen Vuori- ja Unioninkadun väliltä korttelin n:o 41 ja Kaisaniemen puiston halki 53,800 markkaa, Ehrensivärdtien tasottamiseen Rehbindertien ja Armfeltintien väliltä 16,400 markkaa, Engeltorin ynnä korttelissa n:o 230 olevan kujan tasottamiseen 17,300 markkaa, Viidennen linjan jäljellä olevan osan tasottamiseen Itäisen viertotien ja Porthankadun väliltä 50,000 markkaa, Työpaja- ja Panimokadun eräiden osain tasottamiseen 6,000 markkaa, Karjalankadun tasottamiseen Porvoonkadun ja Eläintarhantien väliltä 36,000 markkaa, Viipurinkadun tasottamiseen Porvoon- ja Kotkankadun väliltä 36,700 markkaa, Porvoonkadun länsiosan tasottamiseen Kristiinan- ja Kajaaninkadun väliltä 28,000 markkaa, Runebergkadun tasottamiseen Fredrikin- ja Eteläisen Rautatiekadun väliltä 40,100 markkaa, Eteläisen Rautatiekadun samoin Fredrikin- ja Runebergkadun väliltä 14,000 markkaa, Nervanderkadun samoin Aino- ja Fjälldalinkadun väliltä 56,000 markkaa, Cygnæuskadun samoin Töölön- ja Nervanderkadun väliltä 21,700 markkaa, Museokadun samoin Töölön- ja Runebergkadun väliltä 61,000 markkaa, korttelin n:o 139 pohjois- ja länsipuolisen kadun samoin 17,400 markkaa sekä Pengerkadun tontin n:o 4 viereisen Kaikukujan osan tasotukseen 5,800 markkaa, varastopaikkain järjestämiseksi Busholmaan 50,000 markkaa sekä Bölen talon erään osan tasotukseen 50,000 markkaa.

Nämä määrärahat nousivat siten kaikkiaan 614,300 markkaan.

Siihen 50,000 markan määrärahaan nähden, joka myönnettiin toimenpiteisiin ryhtymiseksi varastopaikkain järjestämiseksi Busholman saarelle päätti valtuusto, että sitä ei saisi käyttää, ennenkuin valtuusto oli tarkastanut ja hyväksynyt tätä työtä varten tarpeellisen suunnitelman kustannusarvioineen, mitkä olisi hetimiten laadittava.

Määrärahoja
katujen ja
yleisten paik-
kain teettä-
miseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §.

Senaatintorin tasotusta koskeva esitysehdotus.

Herra Aschanin kaupunginvaltuustolle tekemä, senaatintorin tasotusta koskeva esitysehdotus lähetettiin ¹⁾ rahatoimikamariiniin valmisteltavaksi.

Määräraha viemärikanavain korjauksiin ja kunnossapitoon.

Vahvistaessaan 1911 vuoden rahasäännön otti ²⁾ kaupunginvaltuusto siihen viemärikanavain korjausta ja kunnossapitoa varten kaikkiaan 34,000 markkaa.

Kysymys kanavan teettämisestä Töölön- ja Taivallahden välille sekä Töölönlahden varustamisesta rantareunustuksella.

Uudestaan esiteltäessä kaupunginvaltuuston kokouksessa joulukuun 30 päivänä 1909 pöydälle pantua ³⁾ kysymystä kanavan teettämisestä Töölön- ja Taivallahden välille sekä Töölönlahden ympäröimisestä rantareunustuksella päätti ⁴⁾ valtuusto ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä vaatia kaupunginasemakaava-toimikunnan lausuntoa asiasta.

Tämän jälkeen antamassaan lausunnossa ⁵⁾ kaupunginasemakaava-toimikunta huomautti että, koska rakennuskonttorin ja terveydenhoitolautakunnan antama selvitys näytti osottavan, että Töölönlahden veden tehokas puhdistus oli aikaansaatavissa toimeenpanemalla joka tapauksessa tarpeellisia muutoksia lahtea ympäröivän alueittein lokaviemärijärjestelmässä, näytti toimikunnasta siltä, kuin olisi se hyöty, minkä puheena oleva kanava terveydelliseltä kannalta saattaisi tuottaa, halvemmalla ja ehken varmemmin saavutettavissa toimeenpanemalla mainittu viemäriulaitosten parannus, minkätähden kanavan teettämisen joka tapauksessa pitäisi jäädä siksi, kunnes oli saatu kokemusta näiden parannusten tehokkuudesta. Toimikunta oli kuitenkin sitä mieltä, että tuollaisella kanavalla olisi suurin merkityksensä Töölön kaupunginosaa sangen paljon kaunistavana laitoksena, edellyttäen nimittäin että kanava tehtäisiin noin 24 metriä leveä. Kun sen teettäminen kuitenkin vaatisi runsaita kustannuksia eikä tarpeellista selvitystä ollut esitetty m. m. niistä haitoista, joita oli ajateltavissa syntyväksi, jos vesi ehkä jäisi kanavaan seisomaan, ei toimikunta katsonut yksinomaan esteettisten perustelmain nojalla voivansa asian silloisessa vaiheessa puoltaa useinmainitun kanavan teettämistä.

Toimikunta kuitenkin huomautti, että Töölön kaupunginasemakaavassa ei ollut riittävästi otettu huomioon puistikkojen ja istutettujen katujen tarvetta. Toimikunta sentähden ehdotti, että Töölön kaupunginasemakaavaa muutettaisiin sikäli, että Töölön- ja Taivallahden välille suunniteltaisiin leveä puistokatu likimain niin, kuin toimikunnan kirjelmän oheisessa karttaluonnoksessa oli osotettu ja maalle, missä se ylen suuritta kustannuksitta kävisi päinsä.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 31 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 60 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 15 §. —

⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 24.

Täten tulisi toiselta puolen edellä mainittu puute tuntuvassa määrin poistetuksi ja Taival- ja Töölönlahden välille saataisiin luonnollinen ja kaunis kävelytie, joka välittömästi voisi yhtyä viimeksi mainitun lahden ympärille suunniteltuihin rantateihin, ja toiselta puolen olisi mahdollisuus kanavaan teettämiseen vastaisuudessa varattu.

Toimikunta sentähden ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että ehdotus kanavan rakentamisesta Taival- ja Töölönlahden välille jätettäisiin huomioon ottamatta; sekä

että kaupunginasemakaava-toimikunta saisi tehtäväkseen valmistaa ehdotuksen kaupunginasemakaavanmuutokseksi, jonka mukaan 60 metriä leveä, istutuksilla varustettu katu teetettäisiin Taival- ja Töölönlahden välille.

Sittenkun terveydenhoitolautakunta siltä niinikään vaaditussa ¹⁾ lausunnossa oli ilmoittanut, ettei lautakunnalla terveydelliseltä kannalta ollut mitään muistuttamista sitä ehdotusta vastaan, että katu teetettäisiin Töölön- ja Taivallahden välille, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto:

nykyään jättää kysymyksen kanavan teettämisestä Töölön- ja Taivallahden välille sillensä;

antaa kaupunginasemakaava-toimikunnan tehtäväksi esityksensä mukaisesti laatia ehdotuksen kaupunginasemakaavanmuutokseksi, jonka mukaan edellä mainittujen lahtien välille teetettäisiin 60 metriä leveä, istutuksilla varustettu katu;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi aikansa valtuustolle esittää seikkaperäisen suunnitelman kustannusarvioineen Töölönlahden ympäröimiseksi rantareunustuksella; sekä

hyväksyä terveydenhoitolautakunnan asiasta tekemän ehdotuksen että valtuusto periaatteessa päättäisi kieltää enää täyttämästä Töölönlahtea.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 770 markkaa Nimrodkadun itäosan alle vuonna 1910 rakennettavaksi päätetyn viemärijohdon jatkamiseksi lastenhoitoyhdistyksen tontille asti Meilansiin.

Määräraha
Nimrodkadun
alaisen viemäri-
johdon piten-
tämiseen.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto viemärikanavain teettämiseen, pääasiallisesti päätettyjen kaduntasoitusten yhteydessä, kaikkiaan 197,350 markkaa. Mainittuun summaan oli myös luettu 47,000 markan määräraha katkaisevan kanavan teettämiseksi Kaisaniemen puiston halki Silta- saarenrantaan ⁵⁾.

Määrärahoja
viemärikanava-
vain rakenta-
miseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 27 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 18 §.

— ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 27 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

⁵⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 61 ja seur.

Määrärahoja teiden ja viertoteiden korjauksiin ja kunnossapitoon.

Sörnäsän satamaolojen järjestäminen.

Teiden ja viertoteiden korjauksiin ja kunnossapitoon myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa, edelliseen tarkoitukseen 10,000 ja jälkimäiseen 26,100 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan helmikuun 16 päivänä 1909 oli päättänyt ²⁾ vaatia rahatoimikamarin ja satamarakennusvaltuuskunnan lausuntoja kaupungin sähkölaitoksen rakennustoimikunnan tekemän, Sörnäsän satamaolojen järjestämisestä koskevan esityksen johdosta, antoi kamari asiasta lausunnon ³⁾. Siinä kamari m. m. mainitsi, että kamarin käsiteltäväksi myös oli lähetetty rautatiehallituksen kaupunginvaltuustolle samasta asiasta tekemä anomus sekä että kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus oli kamarille tehnyt esityksen määrärahan osottamisesta Sörnäsän keskimäisen sillan länsipuolen laajentamiseen. Asiaa käsittelemään oli kamari asettanut erityisen valiokunnan, johon lisäksi oli, paitsi muita, kutsuttu satamarakennus-valtuuskunta, minkä ohessa rakennuskonttori oli laatinut ehdotuksen Sörnäsän satama-alueen järjestämiseksi. Sekä valiokunta että kamari olivat pääasiassa yhtyneet rakennuskonttorin laatimaan suunnitelmaan.

Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Sörnäsän satamaolojen järjestämiseksi sikäläistä läntistä ja keskimäistä siltaa laajennettaisiin rakennuskonttorin ehdotuksen mukaisesti ja arvioiduilla 22,000 ja 26,300 markan kustannuksilla;

että tähän tarvittava määräraha pantaisiin ensi vuoden menosääntöön, mutta keskimäisen sillan laajentamistyö aloitettaisiin jo vuonna 1910, jota varten kaupunginkassan tulisi etukäteen suorittaa tarvittavat rahavarat; sekä

että Sörnäsän rantatie sekä sähkö- ja kaasulaitoksen alueet vastaisuudessa täytettäisiin rakennuskonttorin ehdotuksen mukaisesti.

Tämän rahatoimikamarin esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

Määrärahoja satamain korjaus- ja kunnossapitoihin.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rantasiltain, laiturien y. m. korjaukseen 49,000 markkaa, jälle vievään siltain y. m. laittamiseen 5,000 markkaa, satamain ruoppaukseen 20,000 markkaa, ruoppavarastopaikan järjestämiseksi sähkö- ja kaasulaitoksen tonttien rantaan Sörnäsiin 7,000 markkaa sekä Makasiininrannan puusta tehdyn osan uudestirakentamiseen 17,700 markkaa, eli siis kaikkiaan 98,700 markkaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 62. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 28. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 43 §.

Niinikään osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa hiilenpurkaussillan rakentamiseksi Sörnäsän satamaan 34,300 markkaa sekä laituriin rakentamiseksi merisatamaan 4,375 markkaa, eli siis kaikkiaan 38,675 markkaa.

Määrärahoja satamain uutistöitä varten.

Kauppias A. Holmströmin y. m. maistraattiin antaman, maistraatin kirjelmässä ²⁾ lokakuun 22 päivältä kaupunginvaltuustolle lähetetyn esityksen Makaasiinin- ja Katajanokanrannan purkauspaiikkain varustamisesta aitauksella epäsi ³⁾ valtuusto tällä kertaa.

Evätty esitys Makasiinin- ja Katajanokanrannan purkauspaiikkain varustamisesta aitauksella.

Puutarhalautakunnan esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan enintään 10,000 markan lisäyksen 1910 vuoden menosäännössä olevaan kaupungin istutusten ja taimistojen kunnossapitomäärärahaan.

Lisämääräraha kaupungin istutuksia ja taimistoja varten.

1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan pani ⁵⁾ kaupunginvaltuusto siihen istutusten ja taimistojen kunnossapitoa varten 99,140 markkaa, talvipuutarhan samoin 6,000 markkaa sekä urheilu- ja leikkikenttään, aitausten y. m. samoin 6,500 markkaa, palkkoja, rehuja y. m. varten 6,629 markkaa 70 penniä, kaupunginpuutarhassa olevain asuinrakennusten polttoaineita sekä lämmitystä, siivoamista ja valaistusta varten 1,662 markkaa, kasvihuoneiden ja leposohvain korjausta varten 4,200 markkaa, työkalujen ostoon ja korjauksiin 2,500 markkaa, puiden suojusristikkojen hankintaa varten 4,550 markkaa, nurmien ja käytävään uudistusta varten 4,500 markkaa, kaupungin istutusten mullanvalmistelua varten 3,500 markkaa, istutuksiin y. m. käytettävän veden kustannuksia varten 12,000 markkaa, vesilintujen hoitoa varten 1,000 markkaa, lannan ostoa varten 650 markkaa sekä kahden Eläintarhassa olevan käymälän puhtaanapitoa varten 500 markkaa, eli siis kaiken kaikkiaan 153,331 markkaa 70 penniä.

Määrärahoja istutusten voimassapitoon.

Istutusten laittamiseksi Marian sairaalan vierelle osotti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 7,524 markkaa 11 penniä.

Määräraha Marian sairaalan viereisiä istutuksia varten.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto lisäksi Eläintarhan ja Hakasalmen puiston y. m. raivaamiseen 25,000 markkaa, uusia kasvisuojia tahi rakennuksia varten kaupungin kasvikkokoelmain ja puutarhanhoidon voimassa pitämiseksi niinikään 25,000 markkaa, Savilan taimiston kuntoonpanoa varten 2,500 markkaa, tenniskenttään laittamiseen 6,600 markkaa, Tokantorin lopulliseen järjestämiseen 4,000 markkaa, tasotus- ja istutustöiden jatkamiseen 15,000 markkaa, kelkkaratain laittamiseen 1,600 markkaa sekä ajotien teettämiseksi Eläintarhaan rautatielinjan länsipuolitse Fredriksperiin 15,000 markkaa, eli kaikkiaan siis 94,700 markkaa.

Muita määrärahoja istutusten laittamista varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 54. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 16 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 15 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §.

Kysymys uusien kasvisuojain y. m. teettämisestä kaupunginpuutarhaan.

Samalla päätti valtuusto, että puutarhalautakunnan laatima suunnitelma uusien kasvihuoneiden rakennuttamiseksi lämpö-, vesi- ja viemärijohtoinen kaupunginpuutarhaan sekä tasoitus- ja pengerrystöiden teettämiseksi siellä lähetettäisiin kaupungin yleisten töiden hallitukseen edelleen valmisteltavaksi.

Ehdotus Eläintarhanalueen järjestämiseksi.

Sittenkun puutarhalautakunta oli kirjelmässä toukokuun 15 päivältä 1904 kaupunginvaltuustolle lähettänyt ¹⁾ uuden suunnitelman Eläintarhan puistoalueen järjestämiseksi sekä Hesperian ja Haka-salmen puistojen ynnä Töölön-, Eläintarhan- ja Kaisaniemenlahden rantain järjestelemiseksi, oli kaupunginvaltuusto lähettänyt mainitun suunnitelman rahatoimikamariin, joka sen oli palauttanut lautakunnalle, sen johdosta että oli tehty ehdotus kaupunginpuutarhan sijoittamisesta puutarhayhdistyksen alueelle ja otettu puheeksi Töölönlahden täyttäminen tahi vaihtoehtoisesti perkaaminen. Lautakunnan annettua kamarille lausunnon näistä seikoista oli kamari vaatinut asiasta lausuntoa kaupunginasemakaava-toimikunnalta, joka ei kuitenkaan ollut ottanut asiaa käsiteltäväksi, ennenkuin Töölönlahden perkauskysymys oli ratkaistu. Sittemmin lähetti lautakunta valtuustolle kirjelmän ²⁾ huhtikuun 15 päivältä sekä sen ohessa tarkistetun suunnitelman Eläintarhanalueen järjestämiseksi. Kirjelmässä esitti lautakunta pääasiassa seuraavaa:

Vuosien kuluessa oli Eläintarhan puistoalueelta luovutettu paikkoja useita laitoksia varten, jotka suuressa määrin rajoittavat varsinaista puistoaluetta ja joita olivat ajo- ja ratsastuskoulu, lawn-tennishalli kisakenttineen sekä vastaisten kulkutautisairaalan tonttipaikka Malmin huvilapalstalla. Siten menetetyn pinta-alan sijaan olisi puistoa laajennettava siitä pohjoiseen olevalla maa-alueella. Lautakunta sentähden ehdotti, että Dal-nimisen huvilapalstan alue sekä sen viereinen kappale Greijuksen tilan maasta varattaisiin n. k. stadionin eli urheilulaitoksen rakentamiseksi kansainvälisiä urheilukilpailuja ja muita suurempia urheilujuhlia varten, joita ei sopivasti käy toimeenpaneminen varsinaisilla urheilukentillä. Paikka oli sellaista laitosta varten erinomaisen sopiva, sitä kun kolmelta taholta ympäröivät kummut, joille pyöröteatterin tapaisesti ko-koavat katsojalavat kävisi järjestäminen. Laitos käsittäisi noin 10 hehtaarin pinta-alan. Itse arena oli 341 metriä pitkä ja 141 metriä leveä ja olisi se kolmeksi pengerrykseksi jakautuneen pengermän ympäröimä. Kahdelle alemmalle pengerrykselle kävisi sopivasti järjestäminen istumapaikkoja ja ylimmällä olisi tilaa seisovalle yleisölle. Ensinmainituille pengerryksille mahtuisi 11,332 ja ylimmälle 8,000 henkeä. Alueelle rakennettaisiin 4 suurenpuoleista paviljonkia

¹⁾ Ks. 1904 vuod. kert. siv. I. 14 ja 15. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26.

käytettäväksi kaikenlaisiin urheilutarkoituksiin sekä ravintolahuoneistoiksi, ja ulottuisi laitos noin 170 metriä kaupunginrajan yli Greijuksen alueelle. Vaikka oli vähän toiveita ehdotuksen toteutumisesta lähimmässä tulevaisuudessa, kun monet muut tärkeämmät ja kiireellisemmät työt odottivat Eläintarhassa, näytti kuitenkin olevan syytä jo nyt varata paikka puheenalaista tarkoitusta varten. Lautakunta oli tähän katsoen laadituttanut erityisen ehdotuksen Eläintarhan pohjoisrajaksi, joka ehdotus myös oli pantu lautakunnan kirjelmän oheen. Alue, joka sanotun, kaupunginasemakaava-arkkitehdin kanssa olleissa neuvotteluissa syntyneen ja kaupunginasemakaava-toimikunnankin hyväksymän ehdotuksen mukaan tulisi Eläintarhaan liitettäväksi, käsitti noin 40 hehtaarin suuruisen pinta-alan ja rajoittivat sitä lännessä ja pohjoisessa rakennuskorttelit, koillisessa Fredrikssperin huvilakaupunki sekä idässä valtionrautateille ja kaupungin kulkutautisairaalalle kuuluvat alueet. Tässä yhteydessä huomautti lautakunta, että Eläintarhan pohjoisosa varsin hyvin sopi vastaisen teollisuusnäyttelyn paikaksi, edellyttäen että paikka saatettaisiin raitiotien yhteyteen. Luonnollisesti olisi siinä tapauksessa näyttely järjestettävä Eläintarhan vastaisen järjestämissuunnitelman mukaisesti, joten suuri osa järjestämisestä tulisi puiston hyväksi.

Ajanmukaisten liikenneväylien tarvetta silmällä pitäen oli lautakunta jossain määrin muuttanut edellisessä luonnoksessa ehdotettuja tielaitoksia.

Eläintarhan huvila-alue oli suunnitelmassa kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen mukaisesti varattu istutusalaksi. Suunnitelmassa oli myös ehdotettu sen kulkuväylän suunta, joka yhdistäisi rautatiepenkereen itäpuolitse kulkevan tien Castréninkadun päätekohtaan ja Kallion alueen Ensimmäiseen linjaan.

Kaupunginpuutarha, joka 1904 vuoden ehdotuksen mukaan tulisi sijoitettavaksi Savilan huvilapalstalle, oli kaupunginvaltuuston päätöksen johdosta sijoitettu puutarhayhdistyksen hallussa olleelle alueelle.

Edellä lausutun johdosta ja viitaten kirjelmänsä toukokuun 15 päivältä 1904, esitti lautakunta:

että kaupunginvaltuusto, hyväksyen puutarhalautakunnan nyt esittämän, eräiltä osiltaan muutetun ehdotuksen Eläintarhan puistoalueen sekä Hesperian- ja Hakasalmenpuiston ynnä Töölön-, Eläintarhan- ja Kaisaniemenlahden rantojen järjestämiseksi, päättäisi, että sanottu ehdotus on pantava perustukseksi mainittua aluetta suunnitelmanmukaisesti kehitettäessä; sekä

että suunnitelmaan istutukseksi merkitty Eläintarhan alue on, sikäli kuin puiston jatkuva järjestäminen vaatii, käytettävä suunnitelman toteuttamiseen.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä päätti 1) kaupunginvaltuusto hankkia rahatoimikamarin ja kaupunginasemakaavatoimikunnan lausunnon asiasta.

Määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitosten voimassapitoon.

Sen johdosta että Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta oli kaupunginvaltuustolta anonut yhtiön 1910 vuoden voittovarain kaupungille tulevasta osuudesta 72,400 markan määrärahaa käytettäväksi Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon vuonna 1911, myönsi 2) valtuusto yhtiölle mainittuun tarkoitukseen 35,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä aikansa takaisin suoritettavaksi kaupungin osuudesta mainittuja voittovaroja, minkä ohessa valtuusto sen kysymyksen valmistelemiseksi, minkä verran yhtiölle lopullisesti voitaisiin myöntää avustusta edellä mainituista voittovaroista, lähetti asian siihen erikoisvaliokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta voittovarain jakamiseksi.

Määräraha viemärijohdon rakentamiseksi Turvikin huvilasta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan syyskuun 7 päivänä 1909 oli evännyt 3) rahatoimikamarin esityksen, että likaveden johtamiseksi Turvikin huvilasta mereen rakennettaisiin 1,200 markkaa maksava laskujohto, sekä käskenyt kamarin ryhtyä sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että likaveden käy jollakin yksinkertaisella ja halvalla tavalla kokoominen, ilmoitti 4) rahatoimikamari kaupungininsinöörin lausuneen, ettei hän ollut voinut neuvoa huokeampaa keinoa likaveden tehokkaan poistamisen aikaansaamiseksi, sekä esitti, että asia näin ollen nykyään jätettäisiin sillensä. Valtuusto hyväksyi 5) esityksen.

Kaupunginvaltuustolle sittemmin antamassaan kirjelmässä anoi Lepokoti-yhdistys, että kaupunki rakennuttaisi Turvikin huvilan alueelle arviolta 1,200 markkaa maksavan, mereen päättyvän laskujohton, ja päätti 6) valtuusto, hakemukseen myöntyen, käyttövaroitetaan osottaa mainitun rahamäärän, minkä ohessa rahatoimikamarin ja rakennuskonttorin käskettiin ottaa harkittavaksi, voisiko joitakin terveydellisiä epäkohtia johtua siitä, että mainittu laskujohto päättyisi meressä verraten matalaan veteen.

Lisämäärärahoja puhtaana-pitolaitosta varten.

Rahatoimikamarin kirjelmässään joulukuun 15 päivästä ilmoitettua, että 1910 vuoden menosäännössä kaupungin yleisten paikain ja katuosuuksien, viertoteiden sekä teiden puhtaanapitoa varten osotetut varat eivät riittäisi, vaan että niihin tarvittaisiin 34,800 markan, 12,300 markan ja 4,600 markan lisämäärärahat, päätti 7) kaupunginvaltuusto, että mainitut määrärahat saisi ylittää sanotuilla määrillä.

1) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 39 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 4 §. — 3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 64. — 4) Rtk. kirj. helmik. 10 p. n:o 90. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 21 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 30 §. — 7) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön otti ¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen seuraavat rahamäärät puhtaanapitolaitosta varten, nimittäin: kaatopaikkain ja laiturien kunnossapitoo 5,000 markkaa, vartijain palkkaukseen 7,000 markkaa, käymäläin korjausta ja puhtaanapitoa varten 17,000 markkaa, yleisten paikkain, katujen, viertoteiden, teiden, venesatamain ja jäiden puhtaanapitoa varten 176,200 markkaa, katujen kastelua varten 15,000 markkaa sekä vedenkulu- tusta varten 14,500 markkaa eli siis kaikkiaan 234,700 markkaa.

Määrärahoja puhtaanapito- laitosta varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 5 päi- vänä 1909 oli päättänyt ²⁾ hankkia palotoimikunnan, kasvatuslautakun- nan, puutarhalautakunnan ja Marian sairaalan hallituksen lausunnot rahatoimikamarin valtuustolle tekemän esityksen johdosta, joka koski määräysten antamista yksityishenkilöille kaupungin rakennuksista luovutettujen huoneisto- jen hoidosta ja kunnossapidosta, sekä pyy- detyt lausunnot ³⁾ oli saatu ja rahatoimikamari antanut siltä vaa- ditun ⁴⁾ uuden lausunnon ⁵⁾ asiasta, päätti ⁶⁾ valtuusto, ettei puheen- alainen kamarin ehdotus aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Evätty ehdotus yksityishenki- löille kaupun- gin rakennuk- sista luovutet- tujen huoneis- tojen hoitoa]ja kunnossapitoa koskevain mää- räysten anta- misesta.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Kaupunginkassan inventtaajiksi valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto herrat Hertzbergin ja Stockmannin sekä näiden varamiehiksi herrat Kihlmanin ja Krogiuksen.

Kaupunginkas- san invent- taajat.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 17 päivältä valtus- tolle lähetetty, rahatoimikamarin laatima kertomus kaupungin lah- joitusrahastojen 1909 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä esiteltiin kaupunginvaltuuston tiedoksi ⁸⁾.

Kertomus kaup- ungin lahjoit- usrahastojen 1909 vuoden tileistä ja tilin- päätöksestä.

Kirjelmässä huhtikuun 7 päivältä lähetti rahatoimikamari val- tuustolle rahatoimikonttorin laatiman kertomuksen ⁹⁾ kaupungin 1909 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä. Tilinpäätös oli yhteenvedettynä seuraava:

Kertomus kaupungin 1909 vuoden tileistä ja tilinpäätök- sestä.

Tulot.

Tuloja rahasäännön mukaan	Smk	14,174,636: 38
„ yli rahasäännön	„	860,022: 44
Säästöä määrärahoissa	„	276,115: 56
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 15,310,774: 38</u>

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 65. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 4. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 13 §. — ⁵⁾ Rtk. kirj. syysk. 8 p. n:o 397. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 5 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 22 §. — ⁹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 18.

Menot.

Määrärahoja rahasäännön mukaan	Smk	14,174,636: 38
Määrärahoja ylitetty	„	757,712: 46
Vajausta lasketuissa tuloissa	„	60,919: 60
	Smk	14,993,268: 44
Vuoden tulos, ylijäämää	„	317,505: 94
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>15,310,774: 38</u>
Edellä mainittu ylijäämä	Smk	317,505: 94
siihen lisättyä 1908 vuoden käyttämätön voitto eli	„	127,572: 71
antaa saldoksi vuodelle 1910	Smk	445,078: 65

Kertomus
kaupungin 1909
vuoden tilien
ja hallinnon
tarkastuksesta.

Kirjelmässä toukokuun 14 päivältä oli maistraatti kaupunginvaltuustolle lähettänyt kertomuksen ¹⁾ kaupungin 1909 vuoden tilien ja hallinnon tarkastuksesta.

Kertomuksesta kävi m. m. selville, että tilintarkastajat olivat havainneet rahasäännössä lasketun menojen loppusumman ylitetyksi 481,596 markalla 90 pennillä eli 3.4 %:lla, sen sijaan että ylitys vuosina 1908 ja 1907 oli ollut 4.9 % ja 9.6 %. Suurempi yhdenmukaisuus rahasäännön ja tilien mukaisten kokonaismenojen välillä kuin lähinnä edellisinä vuosina oli siis saavutettu, mutta erinäisissä hallintohaaroissa oli kuitenkin tässä kohden edelleen osotettavissa huomattavan suuria eroavaisuuksia. Tulot olivat ylittäneet lasketun kokonaissumman kaikkiaan 799,102 markalla 84 pennillä. Tontinlunastukset, joita vuonna 1908 oli ollut 331,820 markkaa 27 penniä, olivat vuonna 1909 tuottaneet kokonaista 846,069 markkaa 34 penniä.

Tilintarkastajat olivat arvelleet olevan aihetta toistaa erään jo viime tilintarkastuskertomuksessa lausutun toivomuksen, nimittäin että eri virastojen ja laitosten kesken olisi aikaansaattava yhteistoimintaa niin, että yhteisillä tukuttaisostoilla ja urakoilla koetettaisiin saada alennetuksi sellaisten tarvikkeiden hintoja, joita eri laitokset tarvitsivat suurempia määriä.

Tilintarkastajain huomiota olivat tälläkin kertaa kiinnittäneet ne lukuisat siirrot tililtä toiselle, joita vuoden varrella oli erittäinkin Vesijohdon pääluokkaan kuuluvissa tileissä tehty, niitä kirjoissa mitenkään perustelematta. Nämä siirrot näyttivät monessa tapauksessa syntyneen siinä mielessä että eräissä tileissä olevilla säästöillä parannettaisiin toisia, tappiota osottavia tilejä, jommoimen menettely oli suuressa määrässä omansa vaikeuttamaan puheenalaisten tilien todellisten menojen selville saamista.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 32.

Kasvatuslautakunnan tililaskuja ja pöytäkirjoja tarkastaessaan tilintarkastajat eivät olleet voineet olla kiinnittämättä huomiotaan niihin suuriin kustannuksiin, joita oli aiheutunut kasvatuslaitoksen perustamisesta Bengtsårin maatilalle, minkätähden he likemmältä kajosivat tähän asiaan. Niinikään vaativat tilintarkastajat itse tilalla otettavaksi käytäntöön täydellisen kirjanpidon, jommoisen puutteessa tilan hoitoa ei käynyt tyydyttävästi toimittaminen.

Edellä mainittua kertomusta kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä sekä tilintarkastuskertomusta esiteltäessä katsoi 1) kaupunginvaltuusto että, koska tilintarkastajain mainitsema Bengtsårin kasvatuslaitosta koskeva kysymys jo oli ollut toisessa yhteydessä valtuuston harkittavana sekä niinikään kysymys yhteisten tukutaisostojen ja urakkain toimittamisesta kaupungin tarpeisiin tulisi tarkemmin pohdittavaksi komiteassa, jonka rahatoimikamari oli asettanut laatimaan ehdotusta erinäisiksi kaupungin hallintoon tehtäviksi uudistuksiksi, edellä mainitun tilintarkastuskertomuksen ei tulisi aiheuttaa muuta toimenpidettä, kuin että valtuusto, myöntäen rahatoimikamarille ja kaupungin muille hallintoviranomaisille vastuunvapauden vuodelta 1909, päätti, että vesijohtokonttorin tuli saada tiedokseen kertomus, mikäli se koski konttoria, ja olisi konttorin sitten annettava tarpeellinen selitys asiasta valtuustolle.

Vastuunvapaus kaupungin hallintoviranomaisille vuodelta 1909.

Sittenkun vesijohtokonttori oli lähettänyt pyydetyn selityksen ja siinä maininnut syyt tilintarkastuskertomuksessa kosketeltuihin tilisiirtoihin sekä lausunut että, koska vastaisuudessa suurempia töitä teetettäessä tuollaiset siirrot tuskin ovat kokonaan vältettävissä, perustelisi konttori ne kussakin tapauksessa, päätti 2) kaupunginvaltuusto, ettei tämä asia aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Kirjelmässä maaliskuun 17 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle kertomuksen kaupungin irtaimen omaisuuden katsastuksesta vuodelta 1909.

Kertomus kaupungin irtaimen omaisuuden katsastamisesta vuodelta 1909.

Kertomuksessa olivat katsastusmiehet m. m. huomauttaneet, että teknillisten laitosten tarveaineiden kirjanpito olisi järjestettävä niin, että varastonhoitaja milloin tahansa voisi ilmoittaa varaston määrän.

Asiaa esiteltäessä katsoi kaupunginvaltuusto tarpeelliseksi 3) saattaa mainitun kertomuksen, mikäli kaupungin teknillisiä laitoksia koski, näiden laitosten tiedoksi, joiden sitten tuli tehdyistä muistutuksista antaa tarpeelliset lausunnot valtuustolle.

Antamassaan lausunnossa mainitsi kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, että kaupungin teknillisten laitosten varastokirjan-

1) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 28 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 13 §.

pito täysin vastasi vaatimuksia selvyyteen ja tarkastettavuuteen nähden sekä että se samalla oli sovitettu laitosten oman laadun mukaan, ja oli hallitus sitä mieltä, että tämän kirjanpidon muuttaminen vaadittuun suuntaan ainoastaan aiheuttaisi lisäkustannuksia, tuottamatta minkäänlaista käytännöllistä etua.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, että se ei aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Kansankirjaston kirjavaraston katsastuskertomus.

Kansankirjaston kirjavaraston katsastusmiehet, kirjastonamnuenssit Hj. Lenning ja E. Hasselblatt, olivat kaupunginvaltuustolle lähettäneet kertomuksen toimittamastaan kirjavaraston katsastuksesta.

Kertomuksessaan katsastusmiehet ehdottivat, että 184 nidettä, jotka katsastuksessa oli merkitty puuttuviksi, sekä 251 nidettä, jotka oli annettu lainaksi, mutta joita ei ollut palautettu ja jotka kuuluivat vuosina 1907 ja 1908 annettuihin lainoihin, samoin kuin joukko kirjastossa olevia kirjoja, joitten ylen kuluneina ei enää voinut katsoa vastaavan tarkoitustaan, poistettaisiin tileistä.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto myöntyi 2) edellä kerrottuun ehdotukseen, johon kirjaston hallituskin kirjelmässään loka-kuun 10 päivältä oli yhtynyt.

Samalla päätti valtuusto mainitun hallituksen esityksestä antaa katsastusmiehille kumpaisellekin 60 markan palkkion eli siis yhteensä 120 markkaa, joka rahamäärä maksettaisiin valtuuston käyttövaroista.

Vastuunvapaus Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnalle.

Sittenkun Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta oli lähettänyt valtuustolle kertomuksen koulujen hallinnosta vuonna 1909 sekä kertomuksen koulujen samanvuotisten tilien tarkastuksesta, päätti 3) kaupunginvaltuusto myöntää johtokunnalle vastuunvapauden tilivuodelta.

Määräraha raastuvanoikeuden viidettä osastoa varten vuodeksi 1911.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto raastuvanoikeuden väliaikaisen viidennen osaston voimassapitoon vuonna 1911 myöntää 25,200 markkaa, käytettäväksi seuraavalla tavalla:

Puheenjohtajan palkkio	Smk	1,000: —
Puheenjohtajan sijaisen palkkio	”	3,000: —
Varapuheenjohtajan sijaisen palkkio	”	3,000: —
Ylimäär. oikeusraatimiehen palkkio	”	3,000: —
Kahden rikosasiainnotaarin palkkiot à 4,000: — ..	”	8,000: —
Ylimäär. kaupunginviskaalin palkkio	”	4,000: —
Kahden ylimäär. kaupunginpalvelijan palkkiot à 1,600 mk	”	3,200: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 25,200: —</u>

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 5 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 18 §. — 3) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 20 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 11 §.

Sitä vastoin epäsi valtuusto yhteisen raastuvanoikeuden edellä kerrotun esityksen yhteydessä tehdyn ehdotuksen, että ylempänä mainitun osaston ylimääräiselle viskaalille taattaisiin hänelle ehdotetun 4,000 markan suuruisen palkkion lisäksi bruttotuloja sakkosuuksista 800 markkaa.

Yhteisen raastuvanoikeuden esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan enintään 1,000 markkaa 10 vuosilipun ostoon raitiotiematkoja varten, jotka liput jaettaisiin mainitun oikeuden eri osastojen kaupunginpalvelijoille, minkä ohessa valtuusto kehotti rahatoimikamaria koettamaan menetellä niin, että mainittujen lippujen hinnasta luettaisiin pois vuoden jo kuluneeseen osaan kohdistuva määrä, sekä vastedes jaettaessa kaupungin käytettäväksi annettuja raitioteiden vapaalippuja jakamaan ne niin, että nyt myönnetyn määrärahan tapaista summaa ei enää tarvitsisi tulla kysymykseen.

Määräraha vuosilippujen ostoon raitiotiematkoja varten.

Kirjelmässä ²⁾ huhtikuun 18 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutuskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean ³⁾ antaman mietinnön maksamatta olevain kunnallisverojen perimisen järjestämisestä.

Maksamatta olevain kunnallisverojen perimisen järjestäminen.

Mainitussa mietinnössä komitea lausui, että taksoitettujen varojen ja muiden tulojen vuotuinen vähennys ja palautus, joka pääasiallisimmin käsitti kunnallisverojen poistoja, oli viime vuosikymmenen kuluessa tuntuvasti noussut, niin että tämä määrä, joka vuonna 1900 oli 31,500 markkaa eli 1.8 % taksoitussummasta, oli vuonna 1909 noussut 144,000 markkaan eli 4.2 %:in taksoitussummasta. Nämä taksoitettujen varain tuntuvat vähennysmäärät eivät johtuneet yksinomaan siitä, että taksoituksessa olisi esiintynyt ilmeisiä virheitä taksoituksen perustukseen nähden taikka että erinäisille henkilöille olisi pantu liian suuri veroäyriluku, niin etteivät he tämän johdosta olisi voineet, vaikka olisivat tahtoneetkin, maksaa näitä veromääriä, vaan että tähän verraten epäedulliseen tulokseen oli myös tuntuvasti vaikuttanut verolippujen perimisessä noudatettu menettely. Semmoisena kuin tämä verojen periminen Helsingissä nykyään oli järjestettynä, annettiin se toimeksi yhdeksälle ulosottoapulaiselle, jotka kukin piirissään kävivät tapaamassa maksuvelvollisia sekä, elleivät heitä tavanneet, hankkivat tiedon heidän asuinpaikastaan ja etsivät heitä sieltä taikka, jolleivät heitä sielläkään tavanneet, merkitsivät tämän seikan verolippuun. Suurimpana syynä tähän asianlaitaan oli pääkaupungin asukasten taaja muutelu paikasta toiseen, joten ulosottoapulaisten kävi vaikeaksi tavata

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 18 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 23. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 87.

maksuvelvollisia. Ja kun poliisilaitoksen tiedonantotoimistosta oli saatavissa ainoastaan puutteellisia tietoja tähän kuuluvista seikoista, täytyi ulosottoapulaisten panna paljon vaivaa ja aikaa tarpeellisten tietojen hankkimiseen. Mainitunlaatuinen merkintä tehtiin myös, jos maksuvelvollinen oli köyhä eikä omistanut ulosmitattavia varoja. Mitään tarkastusta asianomaisten ulosottoapulaisten noudattamaan uutteruuteen enempää kuin verolippuun tehdyn merkinnän asianmukaisuuteenkaan nähden ei ollut olemassa. Tietenkin oli tarkastusta kuitenkin olemassa sikäli, että toisen kaupunginvoudin, jonka valvonnan alaisena kunnallisten verolippujen periminen toimitettiin, tuon tuostakin piti hankkia varmuutta alaistensa antamain tietojen todenperäisyydestä ja tehdä rahatoimikonttorille tili perittäviksi annetuista verolipuista ja perityistä rahamääristä. Mutta toisella kaupunginvoudilla oli sen ohessa muita tehtäviä, jotka pitivät häntä ainakin muutaman tunnin päivässä virastossaan. Sitä vastoin voitaisiin perustamalla erityinen virka, avustavan toisen kaupunginvoudin virka, sovelias tarkastus saada aikaan ulosottoapulaisten veronperimiseen nähden. Niin pian kuin veroliput, joita he eivät olleet saaneet perityiksi, oli palautettu toiselle kaupunginvoudille, tulisi tämän jättää liput avustavalle toiselle kaupunginvoudille, jonka tulisi tarkemmin selvittää jokaista yksityistä tapausta, harkita, eikö kuitenkin — varattomuuden merkinnästä huolimatta — veroja olisi koetettava periä ulosottamalla, ryhdyttävä konkurssi-menettelyyn, hankittava takavarikkopäätös taikka matkustuskielto y. m., sekä valmistaa asianmukainen luettelo henkilöistä, jotka eivät olleet maksaneet kunnallisverojaan, josta luettelosta jokaisessa ilmaantuvassa tapauksessa olisi helposti saatavissa tietoja. Sen ohessa olisi hänen toimekseen annettava toistaiseksi ja kunnes kaupungin rahainperimiskonttori oli perustettu, huolehtia kaupungin maksamattomien saamisten, tonttien vuotuismaksujen, vuokramaksujen, puhtaanapitomaksujen y. m. perimisestä. Ylipäätään olisi toiselta puolen ankarampiin toimenpiteisiin ryhdyttävä kunnallisverojen perimiseksi, samalla kun toiselta puolen kaupunginviranomaisten pitäisi ryhtyä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että yksityiset kullekin mukavimmalla tavalla voisivat maksaa veronsa. Viimeksi mainittu tarkoitus olisi paraiten saavutettavissa siten, että kunnallisveroja kannettaisiin paitsi rahatoimikonttorin huoneistossa myöskin Kallion poliisiasemalla X, XI ja XII kaupunginosan maksuvelvollisilta sekä tarkoitukseen sopivassa huoneistossa IV, V ja VI kaupunginosan maksuvelvollisilta. Sen lisäksi voitaisiin ehken tuonnempana, sittenkun oli saatu kokemusta siitä, mitä veronkantopaikkain luvun lisääminen oli vaikuttanut maksajain lukuun, kaupungin ja kaikkien

yksityispankkien kesken tehdä sellainen sopimus, että jokainen, joka sitä haluaisi, saisi maksaa kunnallisveronsa omaan pankkiinsa. Jos rahatoimikamari ryhtyisi tällaisiin toimiin, olisi kaupunkikin oikeutettu vaatimaan, että jokainen suoritti veronsa määröpäivänä. — Komitea mainitsi, että Helsingissä lähetettiin vuonna 1908 kaupunginvoudinkonttoriin perittäviksi 10,042 verolippua eli likimain 50 % verolippujen koko luvusta, ja edustivat nämä veroliput yhteensä 1,183,972 markan määrää eli kolmatta osaa taksoitussummasta.

Avustavan toisen kaupunginvoudin tehtäviin kuuluisi myös tarpeellisten tietojen antaminen taksoitusvalmistelukunnalle. Tässä kohden voi hän saamansa kokemuksen nojalla antaa tärkeitä tietoja sellaisten verovelvollisten varallisuusoloista, jotka ovat laiminlyöneet edellisten vuosien kunnallisverojen maksamisen.

Koska ulosottolain 1 luvun 5 §:n mukaan maistraatti ulosotonhaltijana oli oikeutettu, milloin ulosmittausten tilapäinen lisääntyminen taikka muut syyt välttämättä vaativat, määrääjäksi määräämään erityisen ulosottomiehen, pitäisi kaupunginvaltuuston toimenpiteen tässä kohden rajoittaa varojen osottamiseen mainittua virkaa varten sekä pyynnön tekemiseen että maistraatti määräisi sellaisen avustavan kaupunginvoudin, kun taas maistraatti antaisi mainitun virkailijan toimintaa koskevia määräyksiä, samalla kun hänet asettaisi ainoastaan määrääjäksi. Kuitenkin olisi tässä yhteydessä ehkä paikallaan huomauttaa, että hänen toimekseen olisi annettava ainoastaan kunnallisten verolippujen periminen, jota vastoin hänen ei tarvitsisi vastata kruunun eikä kirkollisista verolipuista, joiden periminen ei ollut kaupungin asia ja jotka toinen kaupunginvouti samoinkuin tähänkin asti yksinään hoitaisi.

Edellä esitetyn nojalla komitea ehdotti, että rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle tekisi tässä tarkoitetun esityksen sekä siis ehdottaisi, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

pyytää maistraattia määräämään avustavan toisen kaupunginvoudin maksamatta olevain kunnallisverojen perimistä ja muutoin edellä mainittujen tehtävään toimittamista varten; sekä

osottaa 2,400 markkaa vuosittain kolmen vuoden ajaksi mainitun virkailijan palkkaamiseksi, joka sen lisäksi saisi toimituspalkkioksi 5 % ulosmittaustoimenpiteittensä kautta kertyneestä määrästä.

Rahatoimikamari esitti edellä mainituksa kirjelmässään, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi komitean ehdotuksen.

Asiaa esiteltäessä myöntyi kaupunginvaltuusto ¹⁾ rahatoimikamarin esitykseen.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 36 §.

Määräraha avustavan toisen kaupunginvoudin palkkaamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,400 markkaa maistraatin, kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen johdosta, määräämän avustavan toisen kaupunginvoudin palkkaamiseen kuluvana vuonna.

Määräraha eduskuntavaalien kustannuksiin.

Maistraatin anomuksesta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto osottaa 25,000 markan määrärahan tilitysvelvollisuudella maistraatin käytettäväksi tammikuun 2 ja 3 päivänä 1911 toimitettavain eduskuntavaalien kustannuksiin, ja oli mainittu summa edeltäpäin maksettava kaupunginkassasta sekä sitten pantava sanotun vuoden menosääntöön.

Lisämääräraha liikennekonttorin ylimääräisiä apulaisia varten.

Kirjelmässä joulukuun 22 päiväältä ilmoitti rahatoimikamari, että 1910 vuoden menosääntöön liikennekonttorin ylimääräisten apulaisten palkkausta varten pantu määräraha oli sattuneesta syystä osottautunut riittämättömäksi sekä että kamarin sentähden oli täytynyt osottaa maksettavaksi 2,180 markan 17 pennin lisämääräraha, ja esitti kamari, että osotettaisiin tarpeelliset varat mainitun lisämäärärahan suorittamiseen.

Asiaa esiteltäessä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainitun lisämäärärahan käyttövaroistaan.

Evätty anomus vakinaisen palkan myöntämisestä vaakamestari L. Laurentille.

Kirjelmässä toukokuun 6 päiväältä ilmoitti rahatoimikamari, että vaakamestari L. Laurent, joka oli otettu toimittamaan yleisön tavarain punnitsemista tullikäyttelystä riippumatta, oli ilmoittanut, ettei hän enää voinut hoitaa mainittua vaakamestarin tointa tähänastisilla ehdoilla, vaan oli esittänyt, että kaupunki myöntäisi hänelle vakinaista palkkaa 2,400 markkaa vuodessa sekä 1,200 markan vuosimäärärahan kahden apulaisen palkkaamiseen.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto epäsi ⁴⁾ vaakamestari Laurentin anomuksen sekä antoi rahatoimikamarin toimeksi, siinä tapauksessa ettei toista henkilöä saataisi Laurentin sijaan puheenalaiseen toimeen, tehdä, jos tarpeelliseksi katsoi, valtuustolle selvän ehdotuksen asian järjestämiseksi.

Vuokrarahoja vaakamestari L. Laurentille.

Sittemmin ilmoitti rahatoimikamari kirjelmässä joulukuun 1 päiväältä, että vaakamestari Laurent oli ilmoittanut suostuvansa vastedeskin samoilla ehdoilla kuin siihen saakka hoitamaan vaakamestariintointa, jos hänelle hankittaisiin vuokraton, yhden huoneen käsittävä konttorihuoneisto ja hänet oikeutettaisiin siihen myös sijoittamaan merenkulkutoimistonsa, ja esitti kamari, että vaakamestari Laurentille myönnettäisiin vuotuista vuokra-apua 700 markkaa, tammikuun 1 päivästä 1911 lukien, ja otettaisiin menoerä mainitun vuoden menosääntöön. Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁵⁾ esitykseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 13 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 27 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 2 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 24 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 14 §.

Rahatoimikamarin esityksestä ja budjettivaliokunnan ehdotuksesta päätti 1) kaupunginvaltuusto korottaa 1,600 markkaan rajasääntöön 800 markan suuruisena otetun määrärahan päivittäisten tietojen saamiseksi täkäläisen tullikamarin tullinkannannasta.

Korotettu määräraha tullikamarista annettavia tietoja varten.

Rahatoimikamarin esityksestä osotti 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 750 markkaa juoksupunnusvaa'an hankkimiseksi Länsirannan tavaravajaan sekä 700 markkaa sähköjohtojen ja -lampujen asettamiseksi Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen tullaushuoneisiin, minkä ohessa liikennekonttori oikeutettiin tarpeen vaatiessa enintään 900 markalla ylittämään mainitun tulli- ja pakkahuoneen sekä rantasilloilla olevain tavaravajain sähkövalaistukseen myönnetty määräraha.

Määräraha juoksupunnusvaa'an hankkimiseksi tavaravajaan sekä sähköjohdon laittamiseksi tullaushuoneisiin y. m.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 3) kaupunginvaltuusto teetettäväksi lattia-alaltaan 14 neliömetrin laajuisen siirrettävän vajan kaupungin valantehneen vaakamestarin käytettävänä tullauksesta erillään toimitettavaa tavarain punnitusta varten olevain vaakain säilytyspaikaksi, sekä osotti käyttövaroistaan tarkoitukseen 500 markkaa.

Määräraha vaakain säilytysvajan teettämistä varten.

Kirjelmässä huhtikuun 17 päivältä 1909 oli maistraatti lähettänyt valtuustolle Helsingin tullikamarin tekemän esityksen sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymisestä, että raskaan tavaran rantatullauksissa tarpeellinen vaaka hankittaisiin kaupungin kustannuksella ja sijoitettaisiin Länsirannan nostorannan vierelle.

Määräraha raskaan tavaran vaa'an hankkimiseksi.

Liikenne- ja rakennuskonttorin sekä rahatoimikamarin annettua lausunnot asiasta epäsi 4) kaupunginvaltuusto tullikamarin vastamainitun esityksen.

Sittemmin vaadittiin kaupunginvaltuustolta selitystä tullihallituksen läänin kuvernöörille tekemän esityksen johdosta, joka esitys tarkoitti sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä, että kaupunki velvoitettaisiin hankkimaan raskaan tavaran rantatullauksissa tarpeellinen vaaka sekä tarpeellinen määrä punnuksia siihen.

Asiaa esiteltäessä päätti 5) kaupunginvaltuusto siihen katso-matta, olisiko kaupunkia pidettävä laillisesti velvollisena hankkimaan edellä mainittu vaaka vai ei, sittenkun oli käynyt selville, että tullihallitus oli pitänyt puheenalaista asiaa erinomaisen tärkeänä, luopumalla aikaisemmasta päätöksestään, kaupungin liikennöitsijäin etua silmällä pitäen antaa rahatoimikamarin tehtäväksi joko heti ryhtyä toimeen mainitun vaa'an hankkimiseksi tai myös, jos harkittaisiin kaupungille edullisemmaksi, sittenkun kaupungin oikeus sataman vierellä sijaitsevaan rautatievaakaan sekä mahdollisuus n. s.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 12 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 14 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 7 §. —

5) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 15 §.

truc-vaunulla rantasiltain eri paikoilta mainittuun rautatievaakaan kuljettaa tavaroita oli asianmukaisesti selvitetty, kaupungin tiliin ostaa tuollaisen truc-vaunun; ja myönsi valtuusto mainittuun tar-koitukseen käyttövaroistaan 8,200 markkaa, johon määrään edellä mainitun vaa'an hinnan ja paikallepanokustannusten oli laskettu nousevan. Tämän mukaisesti olisi pyydetty selitys annettava.

Määräraha
tulli- ja pakka-
huoneen posti-
pakettiosaston
vuokraan ja
sisustukseen
y. m.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto: valtuuttaa rahatoimikamarin heti tekemään välikirjan Helsingin makasiiniosakeyhtiön kanssa huoneiston vuokraamisesta tulli- ja pakkahuoneen postipakettiosastoa varten mainitun yhtiön omistamasta Katajanokan makasiinista n:o 5 kymmenen vuoden ajaksi, heinäkuun 1 päivästä 1910 lukien, 12,000 markan vuosivuokrasta sekä kamarin muutoin esittämin ehdoin;

käyttövaroistaan osottaa 27,200 markkaa mainitun huoneiston sisustamiseen ja sähköjohtojen asettamiseksi sinne sekä 4,100 markkaa liikennekonttorin haaraosaston laitamiseksi sinne ynnä 6,000 markkaa 1910 vuoden vuokraan; niin myös

valtuuttaa rahatoimikamarin tekemään postilaitoksen kanssa välipuheen mainittua laitosta varten tarkoitettujen huoneiden vuokraamisesta edellä mainitusta huoneistosta.

Evätty esitys
talvilaivalii-
kenteen aikai-
sen liikenne-
ja satamamak-
sujen alen-
nyksen poista-
misesta.

Sittenkun liikennekonttori oli rahatoimikamariin annetussa kirjelmässä esittämistään syistä ehdottanut, että se satama- ja lii-
kennemaksujen alennus, jota kaupunginvaltuuston joulukuun 15 päivänä 1896 tekemän päätöksen mukaan oli myönnetty 50 % kai-
kille joulukuun 15 ja toukokuun 1 päivän välisenä aikana tänne saa-
puville aluksille ja niiden lastille, poistettaisiin, sekä satamakonttori oli
satamamaksuihin nähden yhtynyt mainittuun ehdotukseen ja Hel-
singin kauppavaltautetut olivat siitä antaneet kamarille lausunnon
sekä liikennekonttori vastineen kauppavaltautettujen lausuntoon,
esitti kamari kirjelmässään ²⁾ marraskuun 17 päivästä, että valtuusto
epäisi liikennekonttorin esityksen.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimika-
marin ehdotuksen mukaisesti evätä edellä mainitun esityksen.

Kaupungin
yleisten töiden
hallituksen ja
rakennus-
konttorin vuo-
sirahansääntö.

Lopullisesti esiteltäessä rahatoimikamarin esitystä ⁴⁾ hallituksen
asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten ja rakennuskonttorin
uudestijärjestämisestä palautettiin asia, mikäli koski Helsingin kun-
nallishallinnon muutuskysymyksiä varten asetetun komitean laati-
maa hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahansäännön ehdo-
tusta ⁵⁾, kamariin ⁶⁾, koska ehdotuksen ei katsottu olevan laadittu
siihen muotoon, että valtuusto voisi käydä sitä sinänsä tarkastamaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 21 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 59. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 10 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 162 ja seur. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 10 §.

Sittenkun rahatoimikamari tämän jälkeen oli kirjelmässä marraskuun 3 päivältä valtuustolle lähettänyt uuden ehdotuksen hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahansäännöksi, vahvasti ¹⁾ kaupunginvaltuusto mainitun ehdotuksen. Siten hyväksytty vuosirahansääntö oli seuraava:

Kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin vuosirahansääntö.

Hallituksen jäsenten palkkiot, arviolta	Smk	4,200: —
Hallituksen sihteeri, palkkiota	”	3,000: —
Kaupungininsinööri, palkkaa	Smk 12,000: —	”
matkarafoja	” 600: —	” 12,600: —
Työpäällikkö, palkkaa	” 10,000: —	”
matkarafoja	” 500: —	” 10,500: —
Katu-, laituri- ja satamarakennusosaston apulaispäällikkö, palkkaa	” 6,000: —	”
matkarafoja	” 500: —	” 6,500: —
Kaupunginarkkitehti, palkkaa	” 10,000: —	”
matkarafoja	” 500: —	” 10,500: —
Avustava kaupunginarkkitehti, palkkaa	” 6,000: —	”
matkarafoja	” 500: —	” 6,500: —
Kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa	” — —	” 10,000: —
Geodeetti, palkkaa, paitsi virkasivutuloja	” 3,000: —	”
matkarafoja	” 500: —	” 3,500: —
Kaupunginpuutarhuri, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa	”	3,000: —
Puhtaanapitolaitoksen insinööri	”	6,000: —
Kamreeri, palkkaa	”	5,000: —
Rakennusmestari, palkkaa	”	4,000: —
Varastonhoitaja, palkkaa	”	3,000: —
Vanhempi metsänvartija, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa	”	1,200: —
Nuorempi metsänvartija, paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita, palkkaa	”	1,000: —
Ylimääräiset insinööri- ja piirustaja-apulaiset, arviolta	”	15,000: —
Metsänvartijanapulainen ja metsänviljelys, arviolta	”	2,000: —
Tarveaineet ja apupäivätyöt mittauksissa, arviolta	”	10,000: —
Tarverahoja, arviolta	”	6,000: —
Yhteensä	Smk	123,500: —

Palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta, 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla, tulee kaikille hallituksessa ja rakennuskonttorissa palveleville virkamiehille.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 13 §.

Evätty esitys virkasivutulojen takaamisesta kaupungingeodeetille.

Rahatoimikamarin kirjelmässä joulukuun 8 päivältä tehdyn esityksen, että kaupungingeodeetille, muutoin pysyttämällä hänelle vakuutetut palkkaedut, taattaisiin vuotuisia virkasivutuloja 7,000 markkaa, kaupunginvaltuusto epäsi 1).

Helsingin kaupungin tilastokonttorin menosääntö.

Lopullisesti esiteltäessä rahatoimikamarin esitystä 2) Helsingin kaupungin tilastokonttorin perustamisesta vahvasti 3) kaupunginvaltuusto konttorille seuraavan kamarin ehdottaman menosäännön, noudatettavaksi tammikuun 1 päivästä 1911:

Helsingin kaupungin tilastokonttorin vuosirahansääntö.

1 konttorinjohtaja, palkkaa	Smk	7,000: —
1 aktuaari, palkkaa	„	4,500: —
2 laskuapulaista à 1,500 markkaa	„	3,000: —
Painatuskustannukset, arviolta	„	20,000: —
Tarverahat, arviolta	„	3,500: —
Konttorihuoneiston vuokra, siivoaminen, lämpö ja valo ..	„	3,000: —
	Yhteensä Smk	41,000: —

minkä lisäksi johtaja ja aktuaari saavat 10 % palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

Kunnalliskalenterin julkaiseminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1907 oli rahatoimikamariin lausunnon antamista varten lähettänyt 4) maistraatin tekemän ehdotuksen kunnalliskalenterin julkaisemisesta, jossa lueteltaisiin kaupungin kaikki virkamiehet ja kunnallishallinnon muut toimihenkilöt, antoi kamari esityksen 5) asiasta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 6) kaupunginvaltuusto, että kunnalliskalenteri oli ennen maaliskuun 1 päivää 1911 rahatoimikamarin toimesta laadittava sekä sitä varten tarpeellinen määräraha otettava mainitun vuoden menosääntöön.

Puheenalaista tarkoitusta varten osotettiin sittemmin 1911 vuoden rahasääntöä vahvistettaessa 1,200 markkaa 7).

Taksoitusvalmistelukunnan asettaminen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 25 päivänä 1909 oli lausunnon antamista varten rahatoimikamariin lähettänyt 8) vapaaherra von Alfthanin y. m. tekemän esitysehdoituksen pysyväisen finanssi- eli budjettivaliokunnan asettamisesta sekä kamari oli, ennenkuin oli käynyt antamaan lausuntoa asiasta, asettanut erikoiskomitean asian kaikinpuolisen valaistuksen aikaansaamiseksi ja mainittu komitea oli katsonut tarpeelliseksi

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 11 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 169 ja seur. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 11 §. — 4) Ks. 1907 vuod. kert. siv. I. 167. — 5) Rtk. kirj. jouluk. 23 p. 1909 n:o 568. — 6) Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 15 §. — 7) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 8) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 100.

Helsingin kunnallishallintoon tehtävistä muutoksista antaa erinäisiä mietintöjä, lähetti kamari kirjelmässä ¹⁾ huhtikuun 11 päivältä valtuustolle komitean kamarille antaman mietinnön taksoitusvalmistelun järjestämistä koskevasta asiasta.

Tässä mietinnössä esitettiin pääasiallisesti seuraavaa:

Komitea oli ollut sitä mieltä, että erikoisiin toimiin olisi ryhdyttävä varmemman ja täydellisemmän taksoituksen aikaansaamiseksi kuin mitä pääkaupungissa viime vuosina oli ollut laita. Taksoitus- ja tutkijalautakuntain asettaminen ja työtapa olivat laissa määrättyt, eikä komitea ollut katsonut näissä kohdin voivansa ehdottaa muutoksia. Tähän nähden olikin taksoitusmenettelyn periaatteet, kysymys ilmoitusvelvollisuuden käytäntöön ottamisesta y. m. jätetty sillensä, koska ne koskisivat voimassa olevia kunnallisetuksen säännöksiä. Sitä vastoin oli keskusteltavaksi otettu erinäisiä ehdotuksia mikäli koski toimenpiteitä, joihin soveliaimmin voitaisiin ryhtyä, jotta taksoituslautakunnan kävisi voimassa olevan asetuksen pohjalla helpommaksi ja mahdolliseksi saavuttaa vuosi vuodelta vaikeutuneissa oloissa kuitenkin mahdollisimman suotuisia tuloksia.

Taksoituslautakunnan oli tietenkin mahdoton niin lyhyenä aikana, kuin sille oli annettu työnsä suorittamista varten, asiallisesti tutkia kunkin verovelvollisen taksoitettavia tuloja sekä taksoituksen perusteita kussakin eri tapauksessa, vielä vähemmän tarkastaa että kunkin verovelvollisen maksettavaksi todella pantiin kunnalle menevä vero. Siinäkin tapauksessa että taksoituslautakunnan jäsenten vaali toimitettaisiin joulukuun alkupäivinä ja lautakunta kohta sen jälkeen voisi perustautua sekä ryhtyä alustaviin töihin, mikä olisi erittäin suotava ja johon seikkaan olisi erityisessä esityksessä kiinnitettävä maistraatin huomiota, eivät taksoituslautakunnan vaikeudet siten kuitenkaan olisi poistettut. Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi olisi välttämätöntä, että taksoituslautakunnan käytettävänä sen toiminnan alkaessa olisi valmiiksi järjestelty aineisto tietoineen kaikkien verovelvollisten täydellisestä nimestä, ammatista y. m. sekä ehdotus heidän maksettavakseen pantavasta veromäärästä ynnä, mikäli mahdollista, lyhyt, kussakin tapauksessa maksettavaksi pantua veroäyriä koskeva perustelu.

Huomio olisi sentähden etusijassa kiinnitettävä mahdollisimman täydellisen taksoitusvalmistelun aikaansaamiseen. Edellisinä vuosina, vuoteen 1907 asti, olivat kaupunginkamreeri ja rahatoimikonttorin vanhempi kirjanpitäjä taksoituslautakunnan ensimmäisen ja toisen osaston sihteereinä toimittaneet tähän kuuluvain asiain valmistelun. Kun kuitenkin sekä rahatoimikonttorin että taksoituslautakunnan työtehtävät olivat lisääntyneet, oli rahatoimikamari

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 22.

tehnyt kaupunginvaltuustolle esityksen erityisen vakinaisen sihteerinviran perustamisesta lautakuntaan. Rahatoimikamarin asiasta tekemän esityksen olikin kaupunginvaltuusto hyväksynyt joulukuun 11 päivänä 1906. Toimeenpannun muutoksen tarkoituksena oli siis ollut tehokkaan taksoitusvalmistelun saavuttaminen, jommoinen siten oli jo viime vuosina ollut olemassa. Oli kuitenkin käynyt yhä selvemmäksi, että kaupungin olot olivat siinä määrin laajentuneet, että taksoitusvalmistelua nykyisessäkin muodossaan täytyi katsoa puutteelliseksi. Tutkijalautakunnalle tehdyt valitukset veroäyrien panosta olivat vuosi vuodelta tuntuvasti lisääntyneet ja ylittivät jo 2,000. Toiselta puolen tämä seikka osotti epävarmuutta vallitsevan taksoitusmäärän panemisessa ja taksoitettavien tulojen arvioimisessa, ja toiselta puolen oli taksoituslautakunta, kun sen käytettävänä ei ollut niitä etuja, joita ilmoitusvelvollisuutta koskevat määräykset tässä tapauksessa tuottaisivat, katsonut olevan erityisissä tapauksissa vuosi vuodelta korottaminen taksoitusta niin korkealle, että valituksia oli tehty ja siten kutakuinkin varma selvitys tulomääristä saatu. Kuvernöörille tehtyjen taksoitusvalitusten luku niinkään oli huomattavasti lisääntynyt, ja tavallisesti oli kuvernööri ne hyväksynyt. Useimmissa tapauksissa oli osottautunut turhaksi valittaa kuvernöörin päätöksestä senaattiin; sellaisista toimenpiteistä oli kaupungilla ainoastaan ollut kuluja. Epävarmuutta taksoituksen perusteihin nähden oli viime aikoina niinkään syntynyt uusien periaatteiden johdosta, joita senaatti oli taksoitukseen nähden soveltanut ja joiden nojalla henkilöt, jotka oleskelivat kaupungissa ja joilla täällä oli toimensa ja tulolähteensä, joiden lapset kävivät kaupungin kouluissa ja jotka käyttivät hyväkseen kaikkia kaupungin tarjoomia etuja, kuitenkin olivat vapautetut velvollisuudesta suorittaa kaupungille veroa, koska olivat vuokranneet asuinhuoneistonsa kaupungin maa-alueen ulkopuolelta.

Taksoitusvalmistelun suurempi taikka vähempi täydellisyys oli melko määrin sen varassa, kuinka huolellisesti henkikirjoitus toimitettiin. Oli nimittäin tarpeellista ottaa huomioon, että henkikirjojen tuli olla sekä taksoituksen että taksoitusvalmistelun pohjana. Tähän nähden oli kiistämätöntä että, jollei henkikirjoitusta toimitettu kyllin huolellisesti, niin että esim. henkilöitä, jotka olisi ollut hengille kirjoitettava, jätettiin luetteloista pois taikka että luetteloihin pantiin henkilöitä, joita ei oikeastaan olisi ollut niihin otettava, kävi taksoitustoimituksessa miltei mahdottomaksi oikoa tuollaisia erehdyksiä, joita sentähden esiintyi taksoitusluetteloissakin. Mitä Helsingin kaupunkiin tuli, oli tunnustettu tosiasia, ettei henkikirjoitus antanut toivottua tulosta. Kirkonkirjoihin ja henkikirjoihin merkityn väkiluvun erotus oli jo noin 35,000 henkeä, ja vaikkakin kirkonkirjoihin merkitty väkiluku toteensaastavasti oli liian suuri, oli kui-

tenkin kiistämätöntä, että kirkonkirjojen osottama tulos oli todellista asianlaitaa paljon likempänä kuin henkikirjoituksen osottama. Henkikirjoittajan ja kirkollisten viranomaisten yhteistoimintaa, jommoista henkikirjoituksesta annettu asetus edellytti, näytti kuitenkin Helsingin oloja silmällä pitäen olevan mahdoton aikaansaada. Mitä taas tuli siihen tiedonantotoimistoon, joka oli perustettu tšekäläiseen poliisilaitokseen ja josta henkikirjoitusta toimitettaessa epäilemättä pitäisi voida olla arvaamatonta hyötyä, olivat kaikki sekä henkikirjoittajalta että toiselta kaupunginvoudilta ja taksoituslautakunnan sihteeriltä saadut tiedot vahvistaneet sitä käsitystä, johon komitea muiltakin tahoilta saamiensa tietojen nojalla oli tullut, nimitäin ettei tämä toimisto ainakaan toistaiseksi ollut niin järjestetty, että tarpeellisia tietoja asianomaisten henkilöjen ammatista, asunnosta y. m. semmoisesta voitaisiin paikalla saada. Kun kysymys henkikirjoituksen uudestijärjestämisestä oli sangen tärkeä kunnallistaksoituksen menestykselliselle toimittamiselle ja siis erittäin tärkeä kaupunginhallinnolle eikä asian viivyttäminen voinut olla kaupungin edun mukaista, oli komitea katsonut niin painavia syitä olevan olemassa, että kaupunginvaltuustolle olisi tehtävä ehdotus, että valtuusto läänin kuvernööriltä anois mahdollisimman pian ryhdyttäväksi tarpeellisiin sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että kaupungin henkikirjoitus tulisi järjestetyksi sillä tavoin, että se nykyistä paremmin vastaisi ajan oikeutettuja vaatimuksia. Mihin suuntaan ja miten vastamainittu uudestijärjestäminen olisi toimeenpantava, siitä ei liene kaupungin viranomaisten asia antaa lausuntoa ainakaan asian nykyisessä vaiheessa. Kuitenkin voitaisiin jo nyt toivomuksena mainita, että henkikirjoitus olisi määrättävä toimitettavaksi aikaisemmin vuoden alkupuolella kuin voimassa oleva asetus nykyään sallii, esimerkiksi tammikuun 15 päivästä alkaen, joten kaikkien kaupunginosain henkilöluettelot voitaisiin saada valmiiksi ainakin kuukautta aikaisemmin kuin tähän asti oli ollut laita, eli siis hyvissä ajoin syksyllä. Tämä helpottaisi tuntuvasti työtä taksoitusvalmistelussa, joka pääasiallisesti oli toimitettava vuoden jälkipuoliskolla ja sitä voimaperäisemmin mitä enemmän vuosi läheni loppuaan.

Taksoitus oli kaupungin tärkein tulolähde. Sen vilkkaan toiminnan johdosta, jota kaupunginviranomaiset viime vuosina olivat osottaneet ja jonka tuloksena oli ollut suurien kunnallisten yritysten toteuttaminen, oli veroäyri nopeasti kohonnut. Lisääntynyt taksoitus kohtasi epäoikeudenmukaisesti ja kovasti etusijassa ja miltei yksinomaan sitä väestön osaa, jolla oli vakinaiset vuositulot, jota vastoin väestön muu osa ja varsinkin viime vuosina tänne muuttanut väestö pääsi vapaaksi välittömästä kunnallisverotuksesta. Tältäkin kan-

nalta katsoen oli kaupunginviranomaisten epäämätön velvollisuus niin menetellä, että saataisiin aikaan tehokas, kaikkia yhteiskunta-kerroksia koskeva taksoitusvalmistelu. Vaikkakin taksoituslautakunnan vuosirahansääntö tämän johdosta kohoaisi tuntuvasti, ehkenpä kaksinkertaiseksi, täytyi tätä seikkaa kuitenkin pitää vähäpätöisenä niihin tuntuvasti lisääntyneisiin tuloihin verraten, joita helposti saataisiin toimeenpanemalla tehokas taksoitusvalmistelu.

Tämän tarkoituksen saavuttamiseksi olisi komitean mielestä asetettava erityinen taksoitusvalmistelukunta. Siihen kuuluisi puheenjohtaja sekä kaksi kaupunginvaltuuston valitsemaa jäsentä. Näistä olisi puheenjohtaja palkattu virkamies ja asetettu määräämättömäksi ajaksi, mutta, samoin kuin muutkin kaupungin virkamiehet, kuusi-kuukautisen irtisanomisajan ehdolla, jota vastoin taas jäsenet olisi, samoin kuin erinäisten muidenkin lautakuntain jäsenet, soveliaain valita kolmeksi vuodeksi, luettuna huhtikuun 1 päivästä, jota ajankohtaa täytyi pitää sopivana siihen nähden, että edellisen vuoden taksoitustehtävät silloin lopetettiin sekä kuluvan vuoden taksoituksen valmistelu alkoi. Siihen nähden että taksoitus- ja tutkijalautakunnat olivat maistraatin alaiset, oli komitean mielestä soveliaainta, että maistraatti valitsisi puheenjohtajan. Katsoen sekä taksoitusvalmistelukunnan puheenjohtajalle tulevaan työtaakkaan ja suureen edesvastuuseen että myös niihin ominaisuuksiin, joita hänellä niinmuodoin täytyisi olla, oli komitea arvellut olevan ehdottaminen hänen palkkansa määrättäväksi 9,000 markaksi. Sihteerin palkan oli katsottu käyvän pysyttämisen nykyisellään eli 5,000 markan määräisenä. Valmistelukunnan jäsenille olisi maksettava 20 markan palkkio kultakin kokoukselta.

Komitea ehdotti, että rahatoimikamari esittäisi kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että taksoitusvalmistelukunta, johon kuuluisi maistraatin asettama puheenjohtaja sekä kaksi kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä, kohta asetetaan;

että mainittua laitosta kehoitetaan valmistamaan ja valtuustolle antamaan johtosääntönsä ehdotus;

että taksoitusvalmistelukunnalle hyväksytään seuraava vuosirahansääntö olemaan voimassa toistaiseksi ja kunnes siitä toisin päätetään, nimittäin:

Puheenjohtaja, palkkaa	Smk	9,000: —
2 jäsentä, arviolta, yhteensä	„	1,200: —
1 sihteeri, palkkaa	„	5,000: —
Tarverahat, apulaiset, siivoaminen, vahtimestari, arviolta	„	15,800: —
	Yhteensä Smk	31,000: —

että taksoituksenvalmistelukunnan kustannuksiin vuodeksi 1910 valtuuston käyttövaroista osotetaan 10,000 markkaa;

että maistraatin huomiota kiinnitetään sen seikan tarpeellisuuteen, että taksoitusvalmistelukunnan jäsenten vaali vastedes olisi määrättävä toimitettavaksi joulukuun alkupäivinä, minkä jälkeen mainitun lautakunnan heti tulisi perustautua ja ryhtyä alustaviin töihin; sekä

että läänin kuvernööriä pyydetään joutuisimmin ryhtymään sen suuntaisiin toimiin, että henkikirjoitus tulisi järjestetyksi niin, että se nykyistä paremmin vastaisi ajan oikeutettuja vaatimuksia.

Edellä mainitussa kirjelmässään esitti rahatoimikamari komitean ehdotuksen hyväksyttäväksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto myöntyä rahatoimikamarin esitykseen.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli työväenasiain lautakunnan sihteerin, lakitieteenkandidaatti E. Böök, ilmoittanut että häntä oli vaadittu palauttamaan vuokra-apurahana kantamansa 300 markkaa, pyytänyt lähempää selitystä valtuuston kesäkuun 8 päivänä 1909 tekemään päätökseen, johon mainittu vaatimus oli perustunut.

Vapautus vuokra-apurahan palautusvelvollisuudesta.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto, koska hakijalla oli näyttänyt voivan olla aihetta luulla että hän saisi nauttia edellä mainitun vuokra-apurahan hyväkseen, vapauttaa hänet velvollisuudesta palauttaa sanotun rahamäärän.

Työväenasiain lautakunnan kaupunginvaltuustolle lähettämään, lautakunnan sihteerin tekemään anomukseen, että lakitieteenkandidaatti R. H. Holsti määrättäisiin kaupungin varoista maksettavasta 100 markan palkkiosta hoitamaan sihteerin velvollisuutena olevia neuvoa etsiväin työntekijäin vastaanottoja sen kuukauden kuluessa, toukokuun 20 päivästä lukien, minkä sihteerin kaupunginvaltuuston myöntämällä stipendillä oleskelisi ulkomailla asutuskysymystä tutkimassa, valtuusto myöntyi 3), ja oli mainittu määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määräys työväenasiain lautakunnan sihteerinviran hoitamiseen ja määräraha sitä varten.

Sittenkun rakennustarkastaja M. Gripenberg oli maistraattiin antamassaan kirjelmässä esitetyillä syillä anonut rakennustarkastukseen asetettavaksi avustavan rakennustarkastajan 4,800 markan vuosipalkalla sekä rakennuskontrollöörin viran perustamista, jonka viran pitäjä saisi 3,600 markan vuosipalkan, lähetti maistraatti kirjelmässä 4) joulukuun 4 päivältä 1909 rakennustarkastajan edellä mainitun esityksen valtuustolle sekä lausui samalla, että maistraatti

Rakennustarkastuksen virkoja koskeva esitys.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 38 §. —

3) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 47 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 3.

oli, koska maistraattiin viime aikoina ilmoitettuja lukuisia, asianomaisesti vahvistetuista piirustuksista tehtyjä poikkeuksia käsiteltäessä saatu kokemus oli osottanut, että tehokkaampi, rakennusmailla tapahtuva rakennustoiminnan valvonta oli välttämätön sekä käytäntöön otetut uudet rakennusaineet ja rakenteet, varsinkin rautabetonin laaja käytäntö, olivat melkoisesti lisänneet rakennuspiirustusten tarkastustyötä, katsonut olevan pääasiassa hyväksymisen rakennustarkastajan esityksen, ja anoi maistraatti sentähden, että 1910 vuoden rahäsääntöön „Määrärahan rakennustarkastuksessa tarvittavaa avustusta varten“ sijaan otettaisiin nimikkeen „Rakennustarkastus“ kohdalle seuraavat menoerät:

1 apulais-rakennustarkastaja	Smk 4,800: —
1 rakennuskontrollööri	„ 3,600: —

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, joka sitä ennen oli 1910 vuoden menosääntöön pannut edellä mainitun 4,800 markan määrärahan avustavan rakennustarkastajan palkkioksi, jättää kysymyksen rakennuskontrollöörin viran perustamisesta sillensä, kunnes maistraatti oli suorittanut sille annetun tehtävän käydä tarkastamaan rakennustarkastuksessa nykyään noudatettavaa virkasivutulotaksaa siinä olevain maksumääräin korottamiseksi.

Määräraha
köyhäinasian-
ajajan apulai-
sen palkkaa-
miseen.

Sovintolautakunnan esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vuoden loppuun asti 250 markan kuukausimäärärahan köyhäinasianajajan apulaisen palkkaamiseksi. Apulaisen valitsisi sovintolautakunta.

Määräraha
huonekalujen
y. m. hankki-
miseksi köy-
hänasianaja-
jan konttoriin.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto, niinikään käyttövaroistaan, huonekalujen y. m. hankkimiseksi köyhäinasianajajan konttoriksi Katariinankadun talosta n:o 3 luovutettuun huoneistoon 600 markkaa sekä konttorin siivoamiseen y. m. vuoden jälellä olevana aikana 150 markkaa.

Valtioapu katu-
valaistusta
varten.

Kun aika, joksi valtio oli myöntänyt 15,200 markan vuosiapurahan katuvalaistusta varten, päättyisi 4) vuonna 1910, teki rahatoimikamari kirjelmässä syyskuun 8 päivältä esityksen, että edelleenkin anottaisiin tuollaista apumaksua, joka kuitenkin valtion ja yliopiston rakennusten viereisten jalkakäytävään pitenemisen sekä kymmenvuotiskautena 1911—20 toimeenpantavan voimakkaamman valaistuksen aiheuttamien lisäkustannuksien johdosta olisi korotettava valtion rakennusten osalta 15,550 markkaan, valtionrauteiden rakennusten osalta 913 markkaan ja yliopiston rakennusten osalta 2,567 markkaan, eli kaikkiaan 19,030 markkaan vuodessa.

1) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 8 §; ks. myös tätä kert. siv. 185 ja 186. —

2) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 31 §. —

4) Ks. 1908 vuod. kert. siv. 84.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto k. senaattiin tehdä esityksen, että mainittua valtioapua kymmenenvuotiskaudella 1911—20 vuosittain saataisiin maksaa edellä mainittu korotettu määrä.

Kirjelmässä tammikuun 27 päivältä ilmoitti rahatoimikamari, että Eerikinkadun talosta n:o 10 kolmatta poliisipiirasemaa varten kaupungille vuokratun huoneiston vuosivuokraa oli kesäkuun 1 päivästä 1910 lähtien korotettu 500 markalla, sekä esitti sentähden osoitettavaksi tarkoitukseen tarpeellisen lisämäärärahan vuodeksi 1910.

Määräraha poliisihuoneistoja varten.

Asiaa esiteltäessä myönsi 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan edellä mainittuun tarkoitukseen sen rahamäärän, mikä edellä mainitusta korotetusta vuokrasta tuli sanotun kalenterivuoden osalle.

Sittenkun kaupunginvaltuustolta oli vaadittu lausuntoa erinäisistä kaupungin v. t. poliisimestarin täkäläisen poliisilaitoksen uuden vuosirahansäännön ehdotusta vastaan tekemistä huomautuksista sekä valtuusto kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1909 oli päättänyt 3) maistraatilta anoa hankittavaksi lausuntoa komitealta, jonka maistraatti oli asettanut mainittua ehdotusta laatimaan, antoi 4) komitea valtuustolle pyydetyn lausunnon.

Lausunto poliisilaitoksen uuden vuosirahansäännön ehdotuksesta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto asiasta läänin kuvernöörille annettavaksi lausunnoksi yhtyä edellä mainitun komitean lausuntoon.

Kirjelmässä toukokuun 9 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa kaupunginvaltuuston lausuntoa oli vaadittu asiasta, joka koski ehdotusta palkankorotuksen myöntämisestä täkäläisen poliisilaitoksen poliisimiehistöle määrävuosien palveluksesta.

Lausunto poliisimiehistön palkankorotusasiasta.

Asiaa esiteltäessä päätti 5) kaupunginvaltuusto vaadituksi lausunnoksi esittää, että poliisimiehistöle taattaisiin oikeus 100 markan palkankorotukseen kerrallaan 3, 6, 9, 12 ja 15 vuoden keskeyttömästä ja nuhteettomasta palveluksesta täkäläisessä poliisilaitoksessa.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 6) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan lisäyksen lautakunnan tarverahain määrärahaan.

Lisäys terveydenhoitolautakunnan tarverahain määrärahaan.

Niinikään myönsi 6) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä käyttövaroistaan seuraavan suuruiset lisämäärärahat Marian sairaalaa varten, nimittäin sisätautien osastoa varten 5,800 markkaa, kirurgista osastoa varten 7,500 markkaa, kulkutautiosastoa varten 4,100 markkaa ja talousosastoa varten 27,600 markkaa, eli siis kaikkiaan 45,000 markkaa.

Lisämääräraha Marian sairaalaa varten.

1) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 38 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 13 §. — 3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 74. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 8 §. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 1 §. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 11 §.

Marian sairaalan hoitajattarien palkan korotus y. m.

Kirjelmässä syyskuun 22 päivältä esitti terveydenhoitolautakunta, että Marian sairaalan sisätautien ja kirurgisen osaston ylihoitajattarelle, osastonhoitajattarille, päivystyshoitajattarelle, poliklinikassa toimivalle hoitajattarelle, alihoitajattarille ja yöhoitajattarille 1911 vuoden alusta maksettaisiin palkkaa: ylihoitajattarelle 1,200 markkaa, osastonhoitajattarille, päivystyshoitajattarelle ja poliklinikan hoitajattarelle 900 markkaa sekä alihoitajattarille ja yöhoitajattarille 600 markkaa vuodessa niin myös että aikaisemmin myönnetty määräraha kesäloman hankkimiseksi sairaanhoitajattarille ja siivoojattarille korotettaisiin 3,400 markkaan vuodessa.

Tämän terveydenhoitolautakunnan esityksen kaupunginvaltuusto lähetti 1) rahatoimikamariin huomioon otettavaksi 1911 vuoden rahäsääntöehdotusta laadittaessa.

Mainitun vuoden menosääntöä vahvistettaessa 2) määrättiin sittemmin ylihoitajattaren palkkaa 1,200 markaksi vuodessa, Marian sairaalan muiden kuin kulkutautiosaston osaston-, leikkaus- ja päivystyshoitajattarten palkka 70 markaksi sekä alihoitajattarten ja yöhoitajattarten palkka 45 markaksi kuukaudessa, minkä ohessa arviomääräraha lyhyen kesäloman hankkimiseksi sairaanhoitajattarille ja siivoojattarille korotettiin 3,000 markkaan vuodessa.

Määräraha purgator-rattaiden y. m. ostoon.

Yksien purgator-rattaiden hankkimiseksi Marian sairaalaan ruuantähteiden kokoomista ja poiskuljetusta varten sekä pieneläisen vajan teettämiseksi näiden rattaiden säilytyspaikaksi myönsi 3) kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä käyttövaroistaan 850 markan määrärahan.

Marian sairaalan hallintoa koskeva kysymys.

Sittenkun terveydenhoitolautakunta kaupunginvaltuustolta joulukuun 30 päivänä 1909 saamansa tehtävän johdosta oli kehottanut Marian sairaalan hallitusta ottamaan harkittavaksi, missä määrin mainitun sairaalan hallintomenoja kävisi supistaminen ja tuloja mikäli mahdollista kartuttaminen, sekä hallitus oli tämän johdosta antanut lautakunnalle kirjelmän, lähetti lautakunta kirjelmässä 4) syyskuun 29 päivältä hallituksen vastamainitun kirjelmän valtuustolle.

Asiaa esiteltäessä päätti 5) kaupunginvaltuusto, jonka mielestä tyydyttävä selitys oli annettu niistä seikoista, jotka olivat edellä mainitun kysymyksen aiheuttaneet, että asia ei aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Määräraha Humaliston tuberkuloosisairaalan korjauksiin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 6) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 5,500 markan määrärahan eräiden tarpeellisiksi havaittujen korjaustöiden teettämiseen Humaliston tuberkuloosisairaalaan.

1) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 13 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 30 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 46. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 13 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 17 §.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä valtuutti 1) kaupunginvaltuusto Marian sairaalan hallituksen vastaanottamaan ja sairaalan kalustovarastoon liittämään kaluston, jonka tohtori Karolina Eskelin oli valtuuston myöntämällä määrärahalla ostanut Kallioon perustamaansa, nyttemmin lakanneeseen poliklinikkaan.

Kalustoa tohtori K. Eskelinin poliklinikasta.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 2) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan arviolta 3,000 markkaa lisäykseksi 1910 vuoden menosäännössä olevaan määrärahaan maksuttoman kättilöavun hankkimiseksi varattomille synnyttäjille heidän kotonaan.

Lisämääräraha maksuttoman kättilöavun hankkimiseksi varattomille synnyttäjille.

Kirjelmässä kesäkuun 6 päivältä ilmoitti vaivaishoitohallitus, että täkäläisen diakonissalaitoksen Sipoon pitäjään perustama Kotivallin keuhkotautisten koti ja muutkin tuollaiset parantolat, jotka olivat hoitoonsa ottaneet Helsingin kaupungista kotoisin olevia nuoria, keuhkotuberkuloosia sairastavia henkilöitä, olivat vaivaishoitohallitukselta anoneet korvausta antamastaan sairaanhoidosta ja että hallitus voimassa olevan vaivaishoitoasetuksen 2 §:n johdosta ei ollut voinut asettua näihin vaatimuksiin nähden aivan epäavalle kannalle, vaan oli niissä tapauksissa, jolloin sairaanhoito oli osottautunut tehokkaaksi, antanut maksusitoumuksia. Vaikka tuollaista sairaanhoitoa kävisi katsominen ehkäiseväksi vaivaishoidoksi, oli se kuitenkin etusijassa sairaanhoitoa, ja kun siihen kului melko suuret määrät vaivaishoitoa varten osottetuja varoja, esitti vaivaishoitohallitus, että nämä tapaukset siirrettäisiin terveydenhoitolautakunnan käsiteltäviksi tai myös että hallitus valtuutettaisiin tarkoitusta varten ottamaan rahasääntöehdotukseensa tarpeellisen määrärahan.

Varattomain tuberkuloosisten henkilöiden hoito.

Terveydenhoitolautakunnan annettua asiasta lausunnon, määräsi 3) kaupunginvaltuusto, että edellä mainittujen sairaiden hoito olisi oleva terveydenhoitolautakunnan asia sekä näiden henkilöiden hoitokustannukset sentähden otettava menosääntöön nimikkeen „Terveyden- ja sairaanhoito“ kohdalle, minkä ohessa valtuusto päätti 1911 vuoden alusta otettavaksi käytäntöön sellaisen menettelyn, että mainittujen sairaiden siirto Kotivalliin ja muihin sellaisiin parantoloihin toimitettaisiin yksinomaan Marian sairaalan tuberkuloosipoliklinikan välityksellä, jonka laitoksen vuosimäärärahaa sentähden olisi korotettava, sekä että vaivaishoitohallituksen tulisi myöntää puheenalaisille henkilöille avustusta ainoastaan tavallisia vaivaishoitonäkökohtia silmällä pitäen.

Terveydenhoitolautakunnan erinäisistä esityksistä myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisämäärärahoiksi kotien desinfioimista varten kaikkiaan 9,000 markkaa.

Lisämäärärahoja kotien desinfioimista varten.

1) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 20 §. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 19 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 16 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 11 § ja jouluk. 13 p. 8 §.

Lisämääräraha
rottavaaran
torjumiseksi.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan eräiden rottavaaran torjumiseksi kaupungissa tarpeellisten toimenpiteiden kustannuksiin samaan tarkoitukseen aikaisemmin myönnetyn rahamäärän lisäksi 2,500 markkaa.

Määräraha
sairaiden kus-
tantamiseksi
kolerapara-
rakkiin.

Niinikään myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan sellaisten sairaiden kustantamiseksi Leppäsuolle viimeksi rakennettuun koleraparakiin, joiden Venäjältä saapuneina saattoi epäillä sairastavan koleraa.

Määräraha
koleravaaran
torjumisesta
johtuneisiin
kustannuksiin.

Samaten myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä käyttövaroistaan eräiden koleravaaran torjumiseksi kuluvana vuonna tarpeellisiksi havaittujen toimenpiteiden kustantamiseen 12,000 markan arviomäärärahan.

Määräraha
diakonissa-
laitoksen
sairaanhoitoa
varten.

Kirjelmässä marraskuun 4 päivältä mainitsi terveydenhoitolautakunta, että lautakunnan oli, sen johdosta että edelleen tarvittiin lisäsijoja tulirokkoon sairastuneita henkilöjä varten, täytynyt täkäläisen diakonissalaitoksen kanssa tehdä sopimus, että laitoksesta luovutettaisiin kaupungin sairaanhoitotarpeisiin viiden kuukauden ajaksi 25 sijaa sisätauteja sairastavia henkilöitä varten, minkä johdosta Marian sairaalassa oleva n. s. vanha, viimeksi mainittujen potilaiden sairaalana ollut puupaviljonki oli voitu käyttää tulirokkopotilaiden sijoittamiseen, ja esitti lautakunta sentähden m. m., että diakonissalaitokselle mainittujen 25 sairassijan korvaukseksi myönnettäisiin 30,000 markan määräraha.

Tähän terveydenhoitolautakunnan esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾, ja oli siten myönnetystä määrärahasta 12,000 markkaa maksettava valtuuston käyttövaroista sekä jällellä oleva, edellä mainittujen sairaalasijain kustantamiseen vuonna 1911 tarkoitettu 18,000 markan määrä pantava maksettavaksi sanotun vuoden rahäsäännöstä.

Lisämäärä-
rahoja kulku-
tautien joh-
dosta.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto puhjenneiden kulkutautien johdosta seuraavat lisämäärärahat, nimittäin:

sairaalan sisustamiseksi Marian sairaalan n. s. vanhaan puupaviljonkiin 6,800 markkaa;

20 vuoteen ostoon 760 markkaa;

lisämenoihin, joita johtui paviljongin kunnossapidosta sairaalataroituksia varten kuuden kuukauden aikana arviolta 19,800 markkaa;

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 15 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 18 §. —
3) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 18 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 16 §. —
5) Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 17 §.

kahden sairaanhoitajattaren ja kahden siivoojattaren palkkaamiseksi kolerapaviljongissa olevaan tuhkarokko-kurkkumätäsairaalaan noin kolmen kuukauden ajaksi arviolta 600 markkaa;

entisen ruumiinavaushuoneen sisustamiseen sairaalaksi, sen lämmitykseen ja valaistukseen noin kolmen kuukauden aikana arviolta 550 markkaa;

kolmen ylimääräisen kaitsijan palkkaamiseen noin kolmen kuukauden ajaksi arviolta 1,500 markkaa;

n. s. Döckerin parakin muuttoon, sen lämmitykseen ja valaistukseen kolmen kuukauden aikana arviolta 1,000 markkaa; sekä diakonissan palkkaamiseksi hoitamaan tulirokkoon sairastuneita henkilöitä noin kolmen kuukauden aikana arviolta 420 markkaa.

Näistä kaikkiaan 31,430 markkaan nousevista määrärahoista maksettaisiin 15,875 markkaa valtuuston käyttövaroista sekä loput 15,555 markkaa 1911 vuoden menosäännöstä.

Sittemmin päätti 1) kaupunginvaltuusto, niinkään terveydenhoitolautakunnan esityksestä, että 300 markan ylimääräinen kuukausipalkkio, edellä mainitun, Marian sairaalan n. s. vanhaan puupaviljonkiin sijoitetun varasairaalan avaamisesta lukien, annettaisiin Marian sairaalan kulkutautiosaston assistentille, lääketieteentohtori H. von Willebrandille siltä ajalta, minkä varasairaala olisi avoinna, jonka palkkion toistaiseksi saisi suorittaa edellä mainitusta varasairaalan kunnossapitoa varten myönnetystä määrärahasta.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 1) kaupunginvaltuusto ylimääräisen sairaanhoitajattaren palkkaamiseksi Hermannin ja Toukolaan noin kolmen kuukauden ajaksi arviolta 420 markkaa, josta rahamäärästä 80 markkaa pantaisiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista sekä jälellä olevat 340 markkaa 1911 vuoden menosäännöstä.

Määräraha ylimääräisen sairaanhoitajattaren palkkaamiseen.

Vaivaishoitohallituksen kirjelmässä lokakuun 3 päivältä tehdyn esityksen, että hallituksen jäsenille vastedes myönnettäisiin palkkio samalla perusteella kuin terveydenhoitolautakunnan jäsenille sekä että arviolta 4,500 markan määräraha tarkoitusta varten otettaisiin 1911 vuoden menosääntöön, valtuusto, rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon sekä sittenkun esitys oli lähetetty 2) budjetti-valiokuntaan valmisteltavaksi, tällä kertaa epäsi 3) mainitun valiokunnan ehdotuksesta.

Evätty anomus palkkion myöntämisestä vaivaishoitohallituksen jäsenille.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 10,000 markan lisämäärärahan vaivaishoittoa varten.

Lisämääräraha vaivaishoittoa varten.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 8 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 26 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 14 §.

Määräraha
Helsingin
kaupunkilähe-
tykselle.

Helsingin kaupunkilähetysten johtokunnan hakemuksesta myönsi 1) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,500 markan määrärahan kaupunkilähetysten Betania-kodissa olevain työlaitosten kustannuksiin marras- ja joulukuulla 1910 sekä 1911 vuoden menosääntöä vahvistaessaan 2) 3,000 markan määrärahan Betania-kodissa olevaa miesten työlaitosta, 6,000 markkaa sikäläistä naisten työlaitosta sekä 4,000 markkaa Sörnäsissä olevaa naisten työlaitosta varten, ja pani valtuusto viimeksi mainittujen, yhteensä 13,000 markkaan nousevain määrärahaan ehdoksi, että kaupunkilähetysten tuli toimia yhdessä vaivashoitohallituksen kanssa sekä alistua siihen valvontaan, minkä mainittu hallitus määrärahaan käyttämiseen nähden määräisi.

Määräraha
koulujen säh-
kövalojohdojen
muuttamista
ja kuntoon-
panoa varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 2,400 markan määrärahan erinäisten sähkövalojohdojen muuttamiseen ja kuntoonpanoon tyttöjen ammattikoulun ja alemman käsityöläiskoulun huoneistossa Aleksanterinkadun 21:ssä.

Kysymys
kaupungin
kansakoulujen
sairaanhoidon
uudestijärjes-
tämisestä.

Kirjelmässä 4) lokakuun 19 päivältä mainitsi kansakoulujohtokunta kansakoululääkäriin, lääketieteentohtori M. Oker-Blomin huomauttaneen, että koululääkäriin työtaakka oli viime vuosina suuresti lisääntynyt kansakoulujen oppilasmäärän kasvaessa. Oppilasmäärän lukuvuonna 1904—05, jolloin lääkäri ensin asetettiin kansakouluihin, ollessa 7,908, oli se, kasvaen noin 400 oppilaalla vuodessa, lukuvuonna 1909—10 nousut 9,876:een ja nousisi ensi vuodenvaiheessa varmaankin yli 10,000. Vaikka tohtori Oker-Blom syksystä 1908 alkaen oli kokonaan lakkauttanut yksityisen lääkäritoimintansa, ei hän työn paljouden takia ollut voinut hoitaa kansakoulujen terveydenhoitoa tavalla, jonka hän katsoisi vastaavan yleisen ja yksilöllisen terveydenhoidon oikeutettuja vaatimuksia. Kun siis koululääkäriin tehtävät olivat osottautuneet liian runsaiksi yhdelle lääkärille, oli tohtori Oker-Blom tehnyt ehdotuksen kahden lääkärin asettamisesta vastedes kansakouluihin.

Kansakoulujohtokunta oli asiaa käsitellessään katsonut tohtori Oker-Blomin esiintuomat syyt perustelluiksi ja anoi sentähden kaupunginvaltuustolta, että ensintulevan kalenterivuoden alusta, jolloin tohtori Oker-Blomin toimikausi koululääkäriinä päättyisi, kansakouluihin asetettaisiin kaksi lääkärinä. Näiden koululääkärien tehtävät katsoi kansakoulujohtokunta olevan luonnollisimmin ja tarkoituksenmukaisimmin jaettava siten, että he kumpikin saisivat alueellisella pohjalla muodostetun piirin, jonka terveydenhoito olisi heidän huolenaan. Kun oli toivottavaa, että ainakin toisen lääkärin päätehtävä olisi toiminta kansakouluissa, olisi hänen piirinsä ja työtaakkansa määrättävä sen mukaisesti.

1) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 19 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — 3) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 10 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 52.

Oheenpannen ehdotettujen kansakoululääkärien ohjesääntöehdotuksen kansakoulujohtokunta esitti, että kaupunginvaltuusto m. m. päättäisi:

että vuoden 1911 alusta asetetaan kaupungin kansakouluihin ensimmäinen ja toinen koululääkäri joille myönnetään vuotuista palkkaa, ensimmäiselle koululääkärille 6,000 ja toiselle koululääkärille 4,000 markkaa, minkä ohessa kumpikin lääkäri oikeutetaan viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta saamaan palkankorotusta, kummallakin kerralla kymmenen prosenttia palkan alkuperäisestä määrästä.

Terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin annettua lausuntonsa asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto palauttaa sen kansakoulujohtokuntaan kahden vaihtopuolisen ehdotuksen laatimiseksi molempain tarpeellisiksi katsottujen koululääkärien johtosäännöksi, ollen toinen ehdotus laadittava pääasiassa johtokunnan esittämän ehdotuksen mukaisesti, mutta täydennettävä erällä kansakoululääkäriin silloisessa johtosäännössä olevilla määräyksillä, sekä toinen niin, että tehtävät molempain koululääkärien kesken jakautuisivat kielellisellä pohjalla. Lisäksi katsoi valtuusto tarpeelliseksi, että johtokunta lausuisi mielensä siitäkin, mitä suhdetta noudattaen johtokunnan ehdottama molempain koululääkärien palkkaamiseen käytettävä 10,000 markan rahamäärä, jonka menoeran valtuusto kuitenkin päätti otettavaksi huomioon 1911 vuoden rahäsäännössä, olisi koululääkäreille maksettava heidän tehtävänsä jakautuessa vastamainitulla tavalla. Lopuksi päätti valtuusto, että tohtori Oker-Blom saisi, koska hänet oli otettu toimeensa tammikuun 1 päivään 1911 asti, entisin palkkaeduin pysyä toimessaan, kunnes valtuusto oli lopullisesti käsitellyt kysymyksen kansakoulujen terveydenhoidon uudestijärjestämisestä.

Sittenkun useat kansakoulunopettajat olivat kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä ²⁾ anoneet, että heille 1910 vuoden alusta myönnettäisiin väliaikaista palkanlisäystä, jota maksettaisiin 300 markkaa vuodessa ensimmäisen palkkaluokan, 500 markkaa toisen, 700 markkaa kolmannen ja 900 markkaa neljännen palkkaluokan opettajille, sekä valtuusto oli kokouksessaan lokakuun 19 päivänä 1909 lähettänyt ³⁾ mainitun anomuksen lausunnon antamista varten kansakoulujohtokuntaan ja rahatoimikamariin, joille viranomaisille myös erinäisten kansakoulunopettajatarten tekemä anomus, että ylemmän kansakoulun opettajatarten palkat määrättäisiin miespuolisten opettajain palkkain suuruiseksi ja alemman kansakoulun opettajatarten palkkoja korotettaisiin samassa suhteessa, sittemmin oli lähetetty, sekä kansakoulujohtokunta ja rahatoimikamari

Kaupungin
kansakoulun-
opettajiston
palkanpa-
rannus.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 19 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 81.

olivat mainittujen hakemusten johdosta antaneet lausuntonsa ¹⁾, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto käskä johtokunnan antaa mahdollisimman täydelliset laskelmat niistä kustannuksista, joita kaupunginvaltuuston tutkittaviksi esitetyt ehdotukset kaupungin kansakoulunopettajiston palkkain korottamisesta käytännössä tuottaisivat.

Tätä tehtävää täyttääkseen lähetti kansakoulujohtokunta kirjelmässä ³⁾ helmikuun 16 päivältä valtuustolle selvityksen edellä mainituista kustannuksista sekä jätti sen ohessa kaupunginvaltuuston tutkittavaksi kansakoulunopettajiston taholla laaditun ehdotuksen, että kaupungin kansakoulujen kaikille mies- ja naisopettajille, joilla oli palkankorotus 5, 10 tai 15 vuoden palveluksesta, myönnettäisiin kullekin 200, 400 ja 600 markan kalliinajanlisäys, joka ehdotus ei suurentaisi opettajain ja opettajatarten palkkaetujen välistä eroa ja tuottaisi erittäinkin vanhemmille opettajille ja opettajattarille, jotka tavallisesti enimmäkseen olivat palkanparannuksen tarpeessa, tuntuva helpotusta heidän taloudelliseen ahdinkotilaansa. Mainittu ehdotus oli seuraava:

Ehdotus Helsingin kaupungin kansakoulujen opettajain ja opettajatarten palkanparannukseksi.

Opettajat.

					Smk.	Smk.
31 opettajaa, 15 v. palvelus, kalliinajanlisäys				à Smk 600:—	18,600:—	
1 " 15 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	83: 33	
10 " 10 " " "		 " "	400:—	4,000:—	
22 " 5 " " "		 " "	200:—	4,400:—	
2 " 5 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	166: 67	27,250:—

Ylemmän koulun opettajattaret.

42 opettajatarta, 15 v. palvelus, kalliinajanlisäys				à Smk 600:—	25,200:—	
4 " 15 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	333: 33	
11 " 10 " " "		 " "	400:—	4,400:—	
2 " 10 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	166: 66	
21 " 5 " " "		 " "	200:—	4,200:—	
2 " 5 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	166: 66	34,466: 65

Alemman koulun opettajattaret.

30 opettajatarta, 15 v. palvelus, kalliinajanlisäys				à Smk 600:—	18,000:—	
4 " 15 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	333: 33	
19 " 10 " " "		 " "	400:—	7,600:—	
8 " 10 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	666: 66	
24 " 5 " " "		 " "	200:—	4,800:—	
8 " 5 " " "			$\frac{1}{8}$ 1910 " "	83: 33	666: 66	32,066: 65

Yhteensä Smk 93,783: 30

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 25 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitun ehdotuksen, ja luettaisiin siten myönnetty palkanparannus 1910 vuoden alusta sekä olisi voimassa viisi vuotta, minkä ajan kuluttua valtuusto ottaisi uudestaan tutkittavaksi kansakoulunopettajiston palkkaetuja koskevan kysymyksen.

Samalla päätti valtuusto tehdä k. senaattiin esityksen, että kaupungin kansakouluille tuleva vuotuinen valtioapu korotettaisiin määrällä, joka vastaa 25 % edellä kerrotulla tavalla palkanparannuksiksi myönnetystä 93,783 markan 30 pennin summasta, eli tasaluvuin 23,400 markalla, joten ja kun valtuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1909 oli päättänyt ²⁾ anoa mainittua valtioapua korotettavaksi 347,000 markkaan, valtioapu olisi 1910 vuoden alusta 370,400 markkaa.

Kaupungin kansakoulujen ja kasvatuslaitosten valtioavun korotus.

Tässä yhteydessä tehtäisiin senaatille esitys että, koska kaupungin menot kasvatuslaitostensa voimassapitoon olivat niille täksi vuodeksi vahvistettujen korotettujen vuosirahansääntöjen ³⁾ mukaan nousseet 67,408 markkaan, kasvatuslaitostenkin valtioapua korotettaisiin, niin että se 1910 vuoden alusta olisi 16,800 markkaa vuodessa.

Sittemmin ilmoitettiin ⁴⁾ maistraatin kirjelmässä marraskuun 2 päivältä, että senaatti oli edellisen lokakuun 6 päivänä, 1910 vuoden alusta lukien, korottanut kansakoulujen valtioavun 372,400 markkaan ja kasvatuslaitosten valtioavun 16,800 markkaan vuodessa.

Kun kuitenkin kaupungin kansakoulujen ja kasvatuslaitosten menot oli 1911 vuoden meno- ja tulosääntöä vahvistettaessa laskettu, kansakoulujen 1,586,386 markaksi 30 penniksi ja kasvatuslaitosten 74,956 markaksi 67 penniksi, minkä ohessa kaupungin omistamain kouluhuoneistojen ja Bengtsårin kasvatuslaitoksen osalle tuleva apumaksu oli laskettu 7 %:ksi rakennusten ja tonttien kirjaanpannusta yhteenlasketusta arvosta, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto senaatille esittää, että kaupunki 1911 vuoden alusta saisi kansakoulujensa voimassapitoon vuotuista valtioapua 25 % niiden edellä mainitulla tavalla lasketusta kustannusmäärästä, eli tasaluvuin 396,500 markkaa, sekä että kaupungin kasvatuslaitosten valtioapua samalla perusteella maksettaisiin 18,700 markkaa vuodessa.

Kirjelmässä huhtikuun 20 päivältä anoi kansakoulujohtokunta 12,000 markan lisäystä 1910 vuoden kansakoulumenosäännössä olevaan viransijaisten palkkausmäärärahaan.

Lisäys kaupungin kansakoulujen viransijaisuusmäärärahaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 35 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 82. —

³⁾ Ks. tätä kert. siv. 107—108. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 38 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §.

Budjettivaliokunnan annettua siltä vaaditun ¹⁾ lausunnon asiasta päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää kansakoulujohtokunnalle 8,000 markan lisämäärärahan niiden viransijaisuuspalkkioiden suorittamiseen, mitkä johtokunta oli sääntönäisen määrärahan lisäksi jo määrännyt maksettaviksi, sekä niihin viransijaisuuskustannuksiin, mitkä asianhaaroja tarkoin tutkittua kussakin eri tapauksissa syyslukukauden kuluessa kohtuudella kävisi paneminen kaupungin maksettaviksi, minkä ohessa valtuusto katsoi tarpeelliseksi huomauttaa johtokuntaa, että sen olisi ehdottomasti tullut menetellä niin, että vuosirahansäännössä myönnetty määräraha olisi ainakin pääasiassa riittänyt.

Kaupungin
kansakoulujen
viransijaisuus-
järjestelmä.

Viimeksi mainitun asian yhteydessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto budjettivaliokunnan ehdotuksesta käskeä kansakoulujohtokunnan heti kumota lokakuun 13 päivänä 1909 hyväksymänsä kaupungin kansakouluissa palvelevain vakinaisten ja virkaatekevään opettajain ja opettajatarten palkkausta koskevat tarkemmat määräykset, joiden mukaan kaupungin osuus viransijaisuuskustannuksista oli joka tapauksessa määrätty kahdeksi kolmannekseksi, sekä antaa tehtäväksi erityiselle valiokunnalle, johon jäseniksi valittiin herrat Rosenqvist ja Almqvist sekä professori A. G. Wallensköld, mainittujen määräysten sijaan, joiden sopivaisuutta näytti käyvän eräiltä muiltakin kohdin epäileminen, laatia uudet määräykset, ollen samalla kansakoulujen viransijaisuusjärjestelmä etusijassa otettava tutkittavaksi.

Valiokunta antoi sittemmin mietinnön ³⁾ asiasta sekä esitti, että kaupunginvaltuusto puolestaan päättäisi hyväksyä valiokunnan laatiman ehdotuksen palkkamääräyksiksi ja kansakoulujohtokunnalle lähetettävässä kirjelmässä lausua, että johtokunta vahvistaisi ehdotuksen noudatettavakseen.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen, kuitenkin hiukan muutettuna, joten se sai seuraavan muodon:

Ehdotus palkkamääräyksiksi

Helsingin kaupungin kansakoulujen vakinaisille opettajille ja opettajattarille niinä aikoina, jolloin he ovat estetyt virkojansa hoitamasta, sekä viransijaisille ja tuntiopettajille.

1 §.

Vakinainen opettaja taikka opettajatar, joka on taudin tähden virasta vapaa, voi näytetyn lääkärintodistuksen nojalla lukukausien aikana saada ^{2/3}

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 37 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 22 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 14 §.

pohjapalkastaan sekä kesä- ja joululoman ajalta täyden palkan, kun johtokunta, asianhaaroja harkittuaan jokaisessa eri tapauksessa, ei katso kohtuulliseksi toisin määrätä.

Tuollaista sairaspua ei makseta ylitunneilta eikä päivän osalta.

2 §.

Naimisissa oleva vakinainen opettajatar, joka on lapsensynnytyksen johdosta virasta vapaa, voi lääkärintodistusta näyttämättä johtokunnan harkinnan mukaan korkeintaan kuuden viikon aikana saada enintään $\frac{2}{3}$ pohjapalkastaan.

3 §.

Vakinainen opettaja taikka opettajatar, joka lääkärin todistuksen mukaan on estynyt opetustaan hoitamasta sen johdosta, että joku henkilö hänen kotonaan on sairastunut tarttuvaan tautiin, voidaan sairaspuun nähden asettaa sairaan opettajan veroiseksi.

4 §.

Jos opettaja taikka opettajatar, jolle on annettu palkankorotus määrätyn palvelusajan perustuksella, sairastuu, on tuollaista palkankorotusta sairauden aikana maksettava täysi määränsä.

Jos opettaja taikka opettajatar nauttii virkavapautta yksityisten asiain tähden, maksetaan tuollaista palkankorotusta enintään vuoden aika, ellei johtokunta erinäisten asianhaarain nojalla harkitse korotusta olevan maksettava kauemmin.

5 §.

Virkaa toimittavalle opettajalle taikka opettajattarelle, joka on määrätty lukuvuoden molempain lukukausien aikana hoitamaan avonaista opettajaintointa, tulee tointa seuraava palkkaus kahdeltatoista kuukaudelta.

6 §.

Yksityisten asiain tähden lukuvuoden molempain lukukausien ajan virasta vapaan opettajan taikka opettajattaren viransijaiselle tulee virkaa seuraava pohjapalkka kahdeltatoista kuukaudelta, ellei johtokunta ole myöntänyt viran vakinaiselle pitäjälle palkkaa joulu- ja kesäloman ajaltakin.

Taudin tähden lukuvuoden molempain lukukausien ajan virkavapaana olevan opettajan taikka opettajattaren viransijainen ei sitä vastoin saa palkkaa joulu- ja kesäloman ajalta.

7 §.

Jos alemman kansakoulun vakinainen opettajatar, ollessaan ylemmässä koulussa viransijaisena, sairastuu, on hänelle tuleva sairaspua alemman koulun vakinaisena opettajattarena.

8 §.

Viransijainen, joka on määrätty toimeen kahta lukukautta lyhemmäksi ajaksi, saa viransijaisuusaikana virkaa seuraavan pohjapalkan.

Jos viransijaisuus käsittää viikon tai sitä lyhemmän ajan, maksetaan palkkiota, kun asianomainen tarkastaja kohtuulliseksi harkitsee, siihen katso-matta mitä 1 momentissa säädetään, 2 markkaa tunnilta.

9 §.

Jos opettaja taikka opettajatar täysiä palkkaetuja nauttien on, suorittaa taakseen jotakin muuta tointa Helsingin kansakoulujen palveluksessa, saanut vapautuksen opetusvelvollisuudestaan, tulee viransijaiselle, ellei viransijaisuus kestä viikkoa kauempaa, palkkiota 2 markkaa tunnilta.

10 §.

Jos opettajalla taikka opettajattarella on osittaista virkavapautta, saa viransijainen kansakoulujen kanslian välityksellä korvauksen, joka luetaan 70 markan mukaan viikkotunnilta.

11 §.

Ylemmän ja alemman kansakoulun sekä apukoulun tuntiopettaja tahi -opettajatar saa palkkiota 70 markkaa viikkotunnilta sekä tuollainen jatko-
luokan taikka iltakoulun opettaja taikka opettajatar 105 markkaa viikkotunnilta.

Määräraha kansakoulunopettajain ja -opettajarten viransijaisten palkkaamiseen.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan niiden kahden kansakoulunopettajan ja yhtä monen opettajattaren viransijaisten palkkaamiseen, jotka ottaisivat osaa yliopistossa kansakoulunopettajistoon kuuluvia henkilöjä varten toimeenpantuihin jatkokursseihin, kaikkiaan 2,200 markkaa.

Määräraha stipendeiksi y. m. Tukholman koulukoukseen osanottoa varten.

Niinikään myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto kansakoulujohtokunnan esityksestä käyttövaroistaan enintään 500 markan määrärahan Tukholmassa kesällä 1910 pidettävässä kymmenennessä pohjoismaisessa koulukoukussa toimeenpantavan oppilaspiirustusten näyttelyn kustannuksiin sekä 800 markan määrärahan matkastipendeiksi niille kaupungin palveluksessa oleville kansakoulunopettajille ja -opettajattarille, jotka haluaisivat ottaa osaa mainittuun kokoukseen.

Lisämääräraha yksityistä kansakouluhammasklinikkaa varten sekä evätty anomuksen ottamisesta kaupungin haltuun.

Kansakoulujohtokunnalle annettussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa ja johtokunnan oman lausuntonsa kera valtuustolle lähettämässä kirjelmässä olivat hammaslääkärit Th. Weber ja A. Aspelund anoneet, että valtuusto hakijain täällä voimassa pitämän kansakouluhammasklinikan voimassapitoon vuonna 1910, tarkoitukseen aikaisemmin annettun apurahan lisäksi, myöntäisi 2,996 markan lisämäärärahan ja myös että kaupunki esimerkiksi tammikuun 1 päivästä 1911 ottaisi mainitun klinikan haltuunsa.

Sittenkun terveydenhoitolautakuntakin oli antanut siltä vaa-
ditun ³⁾ lausunnon, myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto pyydetyn lisämäärärahan käyttövaroistaan, jota vastoin asia muutoin lähetettiin rahatoimikamariin ja budjettivaliokuntaan edelleen valmisteltavaksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 21 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 33 §. —
³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 19 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 23 §.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin evätä edellä kerrotun anomuksen kansakouluhammasklinikan ottamisesta kaupungin haltuun, minkä ohessa valtuusto lähetti asian vastaiseen, Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1910 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamista varten asetettavaan valiokuntaan lausunnon saamiseksi siitä, missä määrin kaupunki voisi vuonna 1911 kannattaa mainittua klinikkaa voittovaroista annettavalla määrärahalta.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto Kallion uuteen kansakouluun ostettujen kuudenkymmenen luokkakaapin kustannusten suorittamiseen 4,800 markan määrärahan pantavaksi maksettavaksi mainitun koulun huonekalujen hankintaa varten olevasta määrärahasta.

Määräraha ostettuja kouluhuonekaluja varten.

Niinikään kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan enintään 2,400 markkaa n. s. Cygnæus-juhlan toimeenpanemiseksi täällä.

Määräraha Cygnæus-juhlan toimeenpanoa varten.

Helsingin ruotsinkielisten kansakoulujen nuorisoliiton toimikunnan anomuksesta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,000 markan määrärahan liiton välttämättömien menojen suorittamiseksi.

Määräraha Helsingin ruotsinkielisten kansakoulujen nuorisoliitolle.

Opettaja K. Verkon kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen saada tässä kaupungissa voimassa pitämälleen pientenlastenkoululle ja sen yhteydessä olevalle kiertokouluseminaarille kunnalta vuotuista kannatusapua 105 markkaa 83 penniä oppilasta kohti, joka rahamäärä vastaisi niitä kustannuksia, mitä kaupungilla oli vuonna 1908 ollut kustakin kansakouluoppilaasta, valtuusto epäsi ⁵⁾ rahatoimikamarin ja kansakoulujohtokunnan annettua lausunnon asiasta.

Evätty anomus avustuksen saamisesta pientenlastenkoululle ja kiertokouluseminaarille.

Kirjelmässä elokuun 1 päivältä mainitsi vaivaishoitohallitus että, kun voimassa olevan vaivaishoitolain 14 §:n 2 momentissa säädetään, että lasta, jolle vaivaishoitoa myönnetään, ei ole ainoastaan varustettava elatuksella ja vakinaisella asunnolla, vaan myös kristillisesti kasvatettava ja opetettava, ja pitää lapselle sentähden, jos mahdollista on, kunnan sisällä valmistettaman tilaisuutta koulunkäyntiin, oli hallituksesta näyttänyt lain hengen ja tarkoituksen mukaiselta, että tuollaista erikoisopetusta, joka tarkoittaisi mahdollisuuden hankkimista lapselle vastaisen elatuksensa saamiseen, olisi tilaisuuden mukaan annettava vaivaishoitoa nauttiville raajarikkosille lapsille. Tuollaisen vaivaishoidon saantia tarkoittavat vaati-

Määräraha raajarikkoisten varattomain lasten ammattiopetusta varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 27 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 22 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §.

mukset eivät kuitenkaan rajoittuneet näihin varsinaisiin vaivashoitotapauksiin. Vaivashoitohallitukselle oli vuosi vuodelta saapunut yhä useampia anomuksia, että ryhdyttäisiin hankkimaan köyhäin vanhempain raajarikkoisille lapsille tilaisuutta päästä kuuromykkäkouluun ynnä muihin rammoille ja raajarikkoisille tarkoitettuihin oppilaitoksiin, ja olivat tuollaiset anomukset, jos lapsen vanhemmat olivat aivan varattomat taikka myös niin niukoissa varoissa, etteivät he ensinkään tahi ainoastaan osittain voivat kustantaa puheenalaisen opetuksen, tähän asti tavallisesti aiheuttaneet vaivashoitohallituksen joko osittain tahi kokonaan kustantamaan tuollaisen vastaiseen elatuskykyyn kehittävän erikoisopetuksen kustannukset. Kun kuitenkin tuollaisen erikoisopetuksen kustantaminen lapsille, jotka eivät olleet vaivashoidon elätettävinä, oli lainmukaisesta vaivashoidosta syrjässä, mutta kuitenkin täytyi katsoa kunnan oman edun vaativan pitämään huolta siitä, että sen rammat ja raajarikkoiset jäsenetkin tulisivat kykeneviksi mahdollisimman suuressa määrässä hankkimaan elatuksensa, oli vaivashoitohallitus, jolla ei ollut käytettävänä tähän tarpeellisia määrärahoja ja joka sitä paitsi oli katsonut kasvatuslautakunnan voivan käsitellä puheenalaista laatua olevia kysymyksiä suuremmalla asiantuntemuksella, kuin mitä hallituksella oli käytettävänä, kasvatuslautakuntaan lähettänyt erinäisiä vaivashoitohallitukselle viime aikoina ilmoitettuja mainitun laatuista tapauksia. Kun ei kasvatuslautakunta kuitenkaan ollut katsonut tehtäviinsä kuuluvan puheenalaisten lasten koulunkäynnistä huolehtimisen, esitti vaivashoitohallitus, että, jos kaupunginvaltuusto oli hallituksen tavoin sitä mieltä, ettei kunta voinut asettua kokonaan vierovalle kannalle mainitun laatuisten vaatimusten suhteen, kasvatuslautakunta veloitettaisiin vastedes käsittelemään nämä asiat taikka, jos asiain katsottaisiin vastedeskin olevan vaivashoitohallituksen käsiteltäviä, tämä hallitus valtuutettaisiin menosääntöehdotukseensa panemaan erityisen määrärahan ammattiopetuksen kustantamiseksi kunnan rammoille ja raajarikkoisille varattomille jäsenille.

Asiaa esiteltäessä palautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen vaivashoitohallitukseen, jonka tuli yksissä neuvoin kasvatuslautakunnan kanssa laatia sekä valtuustolle lähettää ehdotus asian järjestämiseksi, jonka ehdotuksen erittäinkin tulisi sisältää laskelma puheenalaisen ammattiopetuksen kustannuksista.

Sittemmin vaivashoitohallitus kirjelmässä lokakuun 10 päivältä mainitsi kasvatuslautakunnan ilmoittaneen suostuvansa vastedes ottamaan käsiteltäväkseen edellä mainitun laatuiset asiat sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 42 §.

esitti, että 4,900 markan suuruinen, tarkemmin eritelty määräraha otettaisiin kasvatuslautakunnan vuosirahansääntöön puheenalaista tarkoitusta varten.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto siitä hankkia budjettivaliokunnan lausunnon.

Vahvistaessaan 1911 vuoden menosäännön päätti 2) kaupunginvaltuusto budjettivaliokunnan ehdotuksesta nimikkeen „Tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten opetus“ kohdalle otettavaksi 4,900 markan määrärahan raajarikkoisten varattomien lasten ammattiopetusta varten.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1909 oli rahatoimikamarin valmisteltavaksi 3) antanut erinäisten kaupungin kasvatuslaitosten johtajain tekemän palkankorotusanomuksen, esitti kamari kirjelmässä tammikuun 24 päivältä, että kasvatuslautakunnan ehdottama kasvatuslaitosten johtajain palkanparannus hyväksyttäisiin sekä että parannetut palkkaehdot astuisivat voimaan maaliskuun 1 päivästä ja palkankorotukset kuluvalta vuodelta maksettaisiin valtuuston käyttövaroista.

Kaupungin kasvatuslaitosten johtajain palkkukorotus.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto myöntää mainituille virkamiehille alempana luetellut palkkaetujen parannukset 1910 vuoden alusta lukien, nimittäin:

Bromarvin Bengtsärin kasvatuslaitoksen johtajalle, paitsi hänelle taattujen luontoispalkkaetujen arvoa, 100 markkaa;

Sipoon Paipisten kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 400 sekä ikälisäysten korotusta 160 markkaa eli kaikkiaan 560 markkaa;

Nummen Tavolan kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 400 markkaa;

Lohjan Karstun kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 400 markkaa;

Vanajan Paikkalan kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 200 sekä ikälisäyksen korotusta 40 markkaa eli kaikkiaan 240 markkaa;

Porvoon pitäjän Laversin kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 400 sekä ikälisäyksen korotusta 80 markkaa eli yhteensä 480 markkaa;

Kemiön Gammelbyn kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 200 markkaa; sekä

Vihdin Vanjoen kasvatuslaitoksen johtajalle pohjapalkan korotusta 400 markkaa.

1) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 24 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. —

3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 83. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 14 §.

Edellä mainittujen menoeräin summa, 2,780 markkaa, pantaisiin maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Samalla päätti valtuusto k. senaatille tehdä esityksen, että kaupungille kasvatustaloksia varten tuleva valtioapu 1910 vuoden alusta korotettaisiin 25 %:lla viimeksi mainitusta rahamäärästä eli siis 695 markalla.

Bengtsårin kasvatustaloksen vuosirahansääntö.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli 1910 vuoden menosääntöön Bengtsårin kasvatustaloksen voimassapitoa varten ottanut 20,900 markan arviomäärärahan sekä samalla, koska mainitun menoerän pohjaksi pantu puheenalaisten kunnossapitokustannusten laskelma oli laadittu aikaisempaa vuotta varten, antanut rahatoimikamarin toimeksi tehdä ehdotuksen mainitun laitoksen vuosirahansääntöksi vuodeksi 1910 sekä esityksen laitosta varten tarvittavasta lisämäärärahasta, lähetti kamari kirjelmässä helmikuun 14 päivältä valtuustolle kasvatustalokunnan laatiman, 51,650 markkaan päättyvän rahansääntöehdotuksen, jossa sekä meno- että tulopuolella oli 10,000 markan summa kaikkien koulu-, asuin- y. m. huoneistojen vuokraa, sekä esitti vastamainitun menosääntöön vahvistettavaksi ja siten tarvittavan 20,750 markan lisämäärärahan myönnettäväksi puheenalaisen kasvatustaloksen voimassapitoon.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto vahvistaa edellä kerrotun ehdotuksen Bengtsårin kasvatustaloksen vuosirahansääntöksi olemaan voimassa vuonna 1910 sekä käyttövaroistaan osottaa mainitut 20,750 markkaa, minkä ohessa valtuusto katsoi tarpeelliseksi huomauttaa kasvatustalokuntaa, että siten myönnettyä lisämäärärahaa, joka oli laskettu koko tätä vuotta varten, olisi, siihen nähden että osa vuotta jo oli kulunut, käytettävä ainoastaan mikäli tarve vaati. Samalla päätti valtuusto k. senaatille tehdä esityksen, että kaupungin kasvatustaloksille tulevaa valtioapua 1910 vuoden alusta suhteellisesti korotettaisiin.

Myrskylän turvakodin koulurakennusta koskeva lausunto.

Maistraatin kirjelmässä syyskuun 7 päivältä vaadituksi lausunnoksi siitä, oliko Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodin koulurakennus teetetty Helsingin anniskeluosakeyhtiön varoilla sekä, niin ollen, miten mainittua koulurakennusta oli käytetty puheenalaisen turvakodin lakattua toimimasta, päätti 2) kaupunginvaltuusto asiassa kaikin puolin yhtyä siihen lausuntoon, minkä rahatoimikamari lähetekirjain mukaan oli siitä antanut.

Lisämääräraha kaupungin kirjastoa varten.

Kaupungin kirjastohallituksen esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lisäykseksi vuoden menosääntöön kirjoja, aikakaus- ja sanomalehtiä sekä nidottamista varten olevaan määrärahaan 3,000 markkaa.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 24 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 6 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 22 §.

Osakeyhtiö Helsingin filharmonisen seuran johtokunnan anomuksesta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan mainitulle seuralle sille aikaisemmin vuoden varrella Helsingin anniskeluosakkeyhtiön voittovaroista kaupungille tulevasta osuudesta myönnetyn 12,000 markan suuruisen määrärahan lisäksi 13,000 markkaa.

Lisämääräraha
Helsingin
filharmoniselle seuralle.

Kirjelmässä toukokuun 7 päivältä ilmoitti majoituslautakunta, että 1:sen suomenmaalaisen tarkk'ampujaprikaatin hallitus oli kahdessa läänin kuvernöörille lähetetyssä sekä sitten lautakunnalle toimitetussa kirjelmässä vaatinut hankittavaksi majoitusta täällä kahdeksi vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1910 lukien, yhdelle 2:sen rykmentin ja neljälle 3:nnen rykmentin komppanialle, yhteensä 1,000 miehelle, sekä esitti, että pakkomajoituksen välttämiseksi tarpeellinen määräraha myönnettäisiin tarvittavain huoneistojen vuokraamiseen ja tarvikkeiden ostoon, jota tarkoitusta varten likimääräinen kustannusarvio oli pantu kirjelmän oheen.

Määräraha
venäläisen
sotaväen
majoitusta
varten.

Sittenkun majoituslautakunnan esitys oli lähetetty rahatoimikamariin, saapui kamarilta toukokuun 21:ntenä päivätty kirjelmä, jossa kamari, mainiten että puheena ollut majoitus silloin saadun tiedon mukaan tarkoitti ainoastaan kolmea komppaniaa eli 600 miestä, ilmoitti olleensa erinäisten asianhaarain johdosta pakotettu vaaditun majoituksen järjestämiseksi ryhtymään erinäisiin lopullisiin toimenpiteisiin, joiden hyväksymistä kamari sentähden anoi, sekä ehdotti erinäisiä lisäksi tarpeellisia toimenpiteitä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin järjestämiin toimenpiteisiin ja esittämiin ehdotuksiin myöntyen:

kolmen jalkaväkikomppanian majoituskustannuksiin syyskuun 1 päivän 1910 ja saman päivän vuonna 1912 välisenä aikana osottaa 252,700 markkaa, josta määrästä 150,000 markkaa luettiin rahatoimikamarin toimittaman eräiden Södervikinkadun tontilla n:o 4 olevain rakennusten lunastukseksi;

mainittuun tarkoitukseen vuonna 1910 kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi osottaa 175,700 markkaa, josta summasta kuitenkin olisi luettava pois ne 30,000 markkaa, mitkä majoituksen korvauksena olisi tilattava valtiovaroista; sekä

puheenalaisten majoituskustannusten tilin siirrettäväksi tilikirjoissa, kunnes kaupungilla olleiden mainittujen kustannusten lopullinen määrä oli todettavissa.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto sittemmin 1910 vuoden menosääntöön otettavaksi kaikkiaan 76,775 markkaa edellä mainittuja majoituskustannuksia.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 8 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 19 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 6 §.

Määräyksiä venäläisen sotaväen majoittamisesta liikekannalle panttaessa ja sota-aikana.

Kirjelmässä kesäkuun 29 päivältä esitti majoituslautakunta, että sitä ehdotusta venäläisen sotaväen majoittamiseksi Helsinkiin liikekannallepanon tapahtuessa tahi sota-aikana, joka kaupunginvaltuuston kirjelmän mukaan helmikuun 12 päivältä 1889 oli vahvistettu noudatettavaksi kesäkuun 1 päivään 1890, edelleen saisi soveltaa siten muutettuna, että 1—5 äyristä verotettuihin taloihin sijoitettaisiin yksi henkilö sekä korkeammasta verotettuihin taloihin yksi henkilö kutakin täyttä viittä veroäyriä kohti, ja myös että ehdotettua korvausta vastedes maksettaisiin 40 penniä päivässä alipäällystään ja miehistöön kuuluvalta henkilöltä, 4 markkaa kultakin johonkin yhdeksään alimpaan arvoluokkaan kuuluvalta sekä 8 markkaa kultakin johonkin viiteen ylimpään arvoluokkaan kuuluvalta henkilöltä, kansliahuoneesta 2 markkaa sekä 40 penniä vaimon ja 20 penniä 19 vuotta nuoremman lapsen puolesta, minkä ohessa lautakunta, viitaten majoituksesta Suomessa vuonna 1876 annetun ohjesäännön 46 §:ään epäili, kävikö lautakuntaa velvoittaminen osottamaan nekin huoneistot, jotka kruunun olisi hankittava.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti 1) kaupunginvaltuusto, koska edellä mainittu majoituslautakunnan laatima ehdotus venäläisen sotaväen majoittamiseksi tänne liikekannallepanon tapahtuessa ja sota-aikana kaikissa pääkohdissaan oli valtuuston aikaisemmin siinä kohden vahvistamain määräysten mukainen, hyväksyä mainitun ehdotuksen, minkä ohessa valtuusto vahvisti mainitut määräykset olemaan voimassa 1914 vuoden loppuun.

Mitä taas tuli kysymykseen, kuinka laajassa määrässä majoituslautakuntaa kävi velvoittaminen majoitusta varten osottamaan huoneistoja, viittasi valtuusto asiasta voimassa olevan majoitusohjesäännön säännöksiin, joiden mukaan eräissä tapauksissa kaupungin tulee majoituslautakuntansa kautta ja toisissa tapauksissa kruunun hankkia tarpeelliset huoneistot.

Venäläisen sotaväen liikekannallepanosta aiheutuneet toimenpiteet.

Sen johdosta että majoituslautakunta kirjelmässä lokakuun 19 päivältä oli tehnyt esityksen erinäisistä toimenpiteistä, jotka kävisivät tarpeellisiksi tšekäläistä venäläistä sotaväkeä liikekannalle panttaessa, sekä rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon, päätti 2) kaupunginvaltuusto:

osottaa 4,700 markan määrärahan, jolla, edellyttäen liikekannallepanon toimeenpantavaksi, rakennettaisiin väliaikainen keittiöparakki poliisilaitoksen käytettävänä olevan ratsastusmaneesin läheisyyteen;

valtuuttaa lautakunnan yksissä neuvoin komendanttihakituksen kanssa jonkin tšekäläisen leipomonistajan kanssa tekemään sopi-

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 26 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 6 §.

muksen tarvittavain leivinuunien ynnä leipomisessa tarpeellisen kaluston luovuttamisesta liikekannallepanon aikana käytettäväksi kohtuullisesta korvauksesta, joka kuitenkin maksettaisiin ainoastaan siinä tapauksessa että sotaväki pantiin liikekannalle;

jättää lautakunnan kirjelmän oheisen, 4,833 markkaan 95 penniin päättyvän kustannusarvion mukaisen erinäisen kaluston hankkimisen siksi, kunnes sotaväki pantiin liikekannalle, jolloin lautakunnan tuli muuta esitystä tekemättä heti hankkia mainittu kalusto; sekä

evätä lautakunnan ehdotuksen että ruokasalina saisi liikekannallepanon aikana käyttää lähintä edellä mainitun ratsastusmaneesin viereistä sairasparakkia, koska parakki oli varattava varsinaiseen tarkoitukseensa sairaalaksi kulkutautien ilmaantuessa.

Maistraatin kirjelmässä syyskuun 19 päivältä vaadituksi lausunnoksi 3:n suomenmaalaisen tarkk'ampujarykmentin päällikön esityksen johdosta että kaupungin kustannuksella annettaisiin raitio-ten Sörnäs linjalla käytettävät vapaaliput yhdeksälle upseerille ja kuudelle virantoimituksessa olevalle sotamiehelle, päätti 1) kaupunginvaltuusto kaikin puolin yhtyä siihen epäävään lausuntoon, minkä rahatoimikamari lähetekirjain mukaan oli asiasta antanut.

Lausunto esityksestä että upseereille ja sotamiehille annettaisiin vapaita raitiotielippuja.

Esiteltäessä rahatoimikamarin esitystä 2) hallituksen asettamisesta kaupungin teknillisiä laitoksia varten antoi kaupunginvaltuusto kamarin toimeksi, kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen kanssa neuvoteltuaan, laatia sekä valtuustolle lähettää ehdotuksen kaupungin teknillisten laitosten vastaisen hallituksen vuosirahansäännöksi.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen vuosirahansääntö.

Rahatoimikamari lähetti tämän johdosta kirjelmässä 3) marraskuun 24 päivältä valtuustolle mainittua tarkoitusta varten laatimansa ehdotuksen ynnä kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen asiasta antaman lausunnon sekä esitti vahvistettavaksi ehdotuksen, joka oli seuraava:

Ehdotus kaupungin teknillisten laitosten hallituksen vuosirahansäännöksi.

Palkkiota valituille hallituksenjäsenille, jaettavaksi hallituksen määräyksen mukaan sekä pantavaksi samansuuruisina erinä maksettavaksi kaikkien kolmen teknillisen laitoksen menosäännöistä	Smk 10,000: —
Hallituksen sihteeri, palkkiota	„ 3,000: —

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 7 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 179 ja seur. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 62.

Kaasu-, sähkö- ja vesilaitosten toimitusjohtajat,			
kukin palkkaa	10,000:—		
vuokratrahoja	2,000:—		
matkarahoja	500:—		
		12,500:—	Smk 37,500:—
Vesilaitoksen rahastonhoitaja, palkkiota			„ 2,100:—

Muist.: Toimitusjohtajille tulee 10 %:n palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, käymättä tällä kertaa asiaa yksityiskohtaisesti käsittelemään, 1911 vuoden menosääntöön puheenalaista tarkoitusta varten merkitä 55,000 markan määrärahan, minkä ohessa asia muutoin lähetettiin teknillisten laitosten hallitukseen, jonka tuli laatia ja valtuustolle lähettää ehdotus seikkaperäiseksi vuosirahansäännökseen, ja oli teknillisten laitosten johtajain palkat siksi, kunnes mainittu vuosirahansääntö oli vahvistettu, maksettava samoin määrin kuin tähänkin asti.

It. Henrikinkadun kaasutehtaassa olevan omaisuuden erään osan rahaksimuutto.

Kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä päätti 2) kaupunginvaltuusto, koska Södervikissä olevan kaupungin uuden kaasutehtaan käyttö jo oli alkanut ja It. Henrikinkadun kaasutehtaalla työ lähimmässä tulevaisuudessa voitiin lakkauttaa, valtuuttaa hallituksen muuttamaan rahaksi kaiken sellaisen kaasutehtaalle kuuluvan omaisuuden, minkä viimeksi mainitun kaasutehtaan toiminnan lakkaamisen johdosta kävi myyminen.

Porras- ja pihavalaistukseen käytetyn kaasun hinta.

Niinikään kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä oikeutti 3) kaupunginvaltuusto hallituksen laskemaan portaiden ja pihain valaistukseen käytettävästä kaasusta hintaa 25 penniä m³:ltä sekä 5 markan lisämaksusta vuotta ja liekkiä kohti sallimaan asuntovalaistusta varten liittää lämpökaasumittareihin enintään kolme korkeintaan viidenkymmenen normaalikynttilän vahvuista valokaasuliekkiä.

Valokaasun hinnan huojistus.

Kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä 4) päätti 5) kaupunginvaltuusto, että valokaasun hinta oli 1911 vuoden alusta vahvistettava 25 penniksi m³:ltä, kuitenkin siten että kuluttaja saisi samassa kiinteistössä kuluttamastaan valokaasusta hinnanalennusta, vuotuisen kulutuksen ollessa vähintään 2,000 markkaa, 2 % sekä sitä suuremmasta kulutuksesta kultakin täydeltä tuhannelta markalta lisäksi 1 %:n 10 %:iin asti, ja saisi hallitus sen lisäksi harkintansa mukaan kussakin eri tapauksessa myöntää valokaasun hinnan alennusta enintään 10 % niille, erittäinkin suuremmille kuluttajille, joiden kaasunkulutus oli osottanut erikoisen edullista suhdetta suu-

1) Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 13 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 45 §. — 3) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 26 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 39. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 14 §.

rimman kulutusmäärän ja kaikkiaan kulutetun kaasun kuutiometri-
määrän välillä, jota vastoin lämpökaasun hinta pysyisi ennallaan
eli 15 penninä m³:ltä.

Kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä oikeutti 1) kau-
punginvaltuusto hallituksen sallimaan laboratorien ja muiden valo-
ja lämpökaasua yhteisestä johdosta ottavain samantapaisten laitosten
yhdistää valokaasuliekkejä lämpökaasumittareihin vuotuisesta, las-
kettuun valaistusaikaan suhtautuvasta lisämaksusta.

Laboratoo-
reissa ja niiden
tapaisissa lai-
toksissa kulu-
tetun kaasun
hintaa.

Kaupungin sähkölaitoksen rakennustoimikunnan kirjelmässä 2)
joulukuun 3 päivältä 1909 tehdyn esityksen mukaisesti sekä sitten-
kun kaasu- ja sähkölaitoksen hallitusta oli asiasta kuultu, vahvasti 3)
kaupunginvaltuusto seuraavan taksan:

Kaupungin
sähkölaitoksen
tariffi.

Taksa Helsingin kaupungin sähkölaitoksen sähkövoiman kulutukselle.

1 §.

Sähkövoimasta, jota käytetään valaistustarkoitukseen, maksetaan:

a) käyttäessä kilowattituntimittaria 60 penniä kilowattitunnilta;

b) käyttäessä virranrajoittajaa korkeintaan 5 metallilankalampulle à noin
1 watti normaalikynttilältä:

16	normaalikynttilän lampusta	Smk 15:—
25	s:n s:n	„ 24:—
50	s:n s:n	„ 45:—

kaikki vuodelta ja hallituksen lähempään yksityiskohtaisten määräysten mukaan.

2 §.

Porras- ja pihavalaitukseen käytettävästä sähkövoimasta maksetaan
50 penniä kilowattitunnilta.

3 §.

Sähkövoimasta, jota tarvitaan moottorinkäyttöön tai muihin teollisuus-
tarkoituksiin, niihin luettuna myöskin valokuvaukseen, kopioimiseen y. m. aijot-
tujen lampujen virta sekä lämmitykseen ja siirreltäviin patterien lataukseen
tarvittava virta, maksetaan 25 penniä kilowattitunnilta.

4 §.

Hallitus saa harkintansa mukaan erityisissä tapauksissa myöntää hinnan-
alennusta varsinkin sellaisille suurenpuoleisille käyttäjille, joiden virrankulutus
osottaa erikoisen suotuisata suhdetta maksimaalitehon ja kulutettujen kilowatti-
tuntien kokonaislukumäärän välillä.

1) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 23 §. — 2) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 86. —

3) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 26 §.

Samain asianhaarain vallitessa on hallituksella oikeus laskea ja määrätä erityiset hinnat sellaisille suurenpuoleisille virrankäyttäjille, jotka saavat korkean jännityksen kiertovirtaa.

5 §.

Omain sähkölaitosten omistajille, jotka kaupungin laitoksesta ottavat vain osan sähkövoimatarpeestaan, määrää hinnan harkintansa mukaan jokaisessa eri tapauksessa hallitus, joka myöskin lähemmin määrää tällaisten tilaajain liittymisen teknilliset ehdot.

6 §.

Kuluttaja saa saman kartanon alueella käyttämästään sähkövoimasta alennusta:

kulutettaessa vähintään 3,000: — Smk:n arvosta 1 vuodessa 3 0/0; sekä kulutettaessa tätä enemmän, jokaiselta täydeltä tuhannelta markalta lisäksi 1 0/0, korkeintaan 20 0/0:iin saakka.

Vuosikulutuksen noustessa 20,000: — Smk:aan annetaan alennusta erityisen sopimuksen mukaan.

7 §.

Jokaisella tilaajalla on oikeus saada maksutta virrankulutuksensa mitaamista varten sähkömittari. Jokaisesta tilaajan lisäksi tarvitsemasta samaan asettamspiiriin sijoitetusta mittarista maksetaan vuokraa erityisen taksan mukaan.

Kaupungin
kaasu- ja sähkö-
laitoksen lasku-
jen periminen.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa ja kamarin oman lausuntonsa kera valtuustolle lähettämässä kirjelmässä maaliskuun 9 päivältä oli kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus pyytänyt määräystä, miten mainittujen laitosten maksamattomien laskujen perimiseen nähden olisi meneteltävä.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti jättää kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksen huomioon ottamatta sekä antaa kamarin toimeksi tehdä hallituksen kanssa hallituksen voimassa olevan ohjesäännön pohjalla tarpeellisen sopimuksen mainittujen laskujen perimisestä.

Kaupungin
sähkölaitoksen
kustannusten
lopullinen
järjestely.

Kirjelmässä ²⁾ maaliskuun 23 päivältä kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, ilmoittaen tammikuun 1 päivänä 1910 vastaanottaneensa valmiin sähkölaitoksen sen rakennushallitukselta sekä tilinpäätöksen rakennuskaudelta olevan valmiina, lähetti valtuustolle seuraavan yhdistelmän:

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 21.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen määrärahaihin ja todellisten kustannusten yhdistelmä.

	<i>Määrä- rahat.</i>	<i>Kustan- nukset.</i>
I. Pääaseman rakennus	240,000: —	424,536: 31
II. Höyrykattilalaitos	510,000: —	604,933: 29
III. Dynamokoneet, konetaulut	135,000: —	
III a. Jäähdytysvesijohto	25,000: —	169,589: 47
IV. Pääkaapelit	142,000: —	108,624: 32
V. Aliasema:		
a) alkusuunnitelman mu- kaan	610,000: —	
b) tontin arvo kaupungin- valtuuston päätöksen mukaan 22/10 1907 ..	350,000: —	
c) määräraha kaupungin- valtuuston päätöksen muk. 24/3 1908 aliasemaa ja hallintorakennusta varten ..	600,000: —	
siitä vä- hennettyä alkusuun- nitelmaan merkityt	150,000: —	
	<u>450,000: —</u>	
VI. Johtoverkko	1,410,000: —	1,396,253: 55
VII. Kaapelihaudat	1,131,000: —	1,277,710: 03
VIII. Sähkölaitarit ja talojohdot:	300,000: —	
a) alkusuunnitelman muk.	110,000: —	
b) laajennusmäärärahoja v. 1909	120,000: —	
	<u>230,000: —</u>	241,264: 95
IX. Sekalaista	72,000: —	
Aikaisempain komit. käyt- tämät	38,276: 46	110,276: 46
Vanhankaupungin johto	70,000: —	57,070: 37
Yli määrärahaihin käytetty	109,164: 38	
Edellä oleviin kustannuksiin tulee lisäksi:		
kalustoon	67,165: 41	
korkoihin	170,000: —	
Arviolta uusien mittarien ostoon sekä trans- formaattoriasemain ja matalajännitteisen verkon teettämiseksi Vallilaan ja Arabiaan	<u>70,393: 75</u>	
	4,720,000: —	
Näiden suorittamiseksi käytetään aikaisemmin varatut	2,500,000: —	
Lainasta, 950,000: —, käytetään sähkömittarien kustannuksiin	120,000: —	
Laina otettava	<u>2,100,000: —</u>	
	Smk 4,720,000: —	

Edellä olevaan esitykseen viitaten hallitus ehdotti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

paitsi lisätyn valtuuston kesäkuun 4 päivänä 1907 sähkölaitosta varten osottamia..... Smk 3,275,000: —

hyväksyä seuraavat varsinaisen kaupunginvaltuuston ennakolta myöntämät määrät:

Aliaseman ja hallintorakennuksen tontin arvo ..	Smk	350,000: —
Lisämääräraha aliasemaa ja hallintorakennusta varten.....	„	450,000: —
Aikaisempain komiteain käyttämä määrä	„	38,276: 46
Vanhankaupungin johto	„	70,000: —
Kaluston kustannusten suorittamiseen	„	67,165: 41
Korkoja	„	170,000: —
Uusien mittarien ostoon sekä transformaattori- asemain ja matalajännitteinen verkon teet- tämiseksi Vallilaan ja Arabiaan, arviolta ..	„	70,393: 75
sekä ylitetyn määrän	„	109,164: 38
sekä että: paitsi aikaisemmin tähän tarkoitukseen varattuja	„	2,500,000: —
on lainaksi kahta vuotta pitemmälle takaisinmak- suajalle otettava	„	2,100,000: —

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto kaupungin sähkölaitoksen kustannusten lopullista järjestämistä varten kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista osottaa tarkoitukseen aikaisemmin myönnetyn 2,500,000 markan suuruisen määrärahan lisäksi 2,100,000 markan lisämäärärahan, ja oli päätös alistettava k. senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Kreditivi
kaupungin
kaasu- ja säh-
kölaitoksen
hallitukselle.

Kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esitykseen, että hallitus rahatoimikamarilta saisi enintään 300,000 markan krediivin tarpeen mukaan käytettäväksi sähkölaitoksen liikkeen harjoittamiseen, kaupunginvaltuusto myöntyi ²⁾, ja oli tavanmukainen korko luettava krediiviltä nostetuille erille.

Kysymys
sähkövirran
antamisesta
Brändön huvi-
lakaupunkiin.

Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä ³⁾ oli aktiebolaget Brändö villastad tiedustellut, suostuisiko ja millä ehdoilla Helsingin kaupunki Sörnäsissä olevasta sähkölaitoksestaan antamaan mainittuun huvilakaupunkiin sähkövirtaa sekä katuvalaistukseen että yksityistarpeisiin.

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 1 ja 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 24 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27.

Sittenkun kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus oli antamassaan lausunnossa esittänyt, että kaupunki ottaisi toimekseen edellä mainitun virranhankinnan erällä hallituksen esittämillä ehdoilla sekä että hallitus tarkoitukseen tarpeellisen korkeajännityksisen kaapelin hankinnasta ja sijoituksesta koituihin kustannuksiin saisi sähkölaitoksen 1910 vuoden voittovaroista käyttää enintään 20,000 markkaa, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto jättää asian lisätyn kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja ratkaistavaksi.

Asiaa sittemmin esiteltäessä lisätylle valtuustolle päätti ²⁾ tämä, että puheenalaiseen tarkoitukseen ei olisi myönnettävä kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otettuja lainavaroja.

Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä ³⁾ oli Åggelby elektriska belysningsaktiebolag tiedustellut, suostuisiko kaupunki ja millä ehdoilla Sörnäsissä olevasta sähkölaitoksestaan antamaan sekä katuvalaistukseen että yksityistarpeisiin käytettävää sähkövirtaa Åggelbyn huvilayhdyskuntaan.

Kysymys
sähkövirran
antamisesta
Åggelbyn
huvilayhdys-
kuntaan.

Kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, jonka lausunto asiasta oli hankittu, esitti, että kaupunki ottaisi edellä mainitun virranhankinnan toimittaakseen erällä hallituksen esittämillä ehdoilla sekä että lisätty kaupunginvaltuusto tarkoitusta varten tarpeellisen yhdysjohdon teettämiseen kaupungin uudesta vaivaistalosta Oulunkylään osottaisi enintään 10,000 markkaa, maksettavaksi kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ lisätty kaupunginvaltuusto, että kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otettuja lainavaroja ei olisi edellä mainittuun tarkoitukseen myönnettävä.

Professori T. Laitisen kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen että, samalla kun virrantoimitus sähkölaitoksesta Töölön kaupunginosaan ⁵⁾ järjestetään, sähköjohdot ulotettaisiin Meilansin alueella olevaan Tilkan lepokotiin, valtuusto, saatuaan kaasu- ja sähkölaitoksen hallitukselta ilmoituksen että mainittujen johtojen kustannukset nousisivat 60,000 markan vaiheille, tällä kertaa epäsi ⁶⁾.

Eväty esitys
sähköjohtojen
ulottamisesta
Meilansin alu-
eella olevaan
Tilkan lepo-
kotiin.

Kirjelmässä ⁷⁾ lokakuun 3 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle kaupungin puhtaanapitolaitoksen järjestämiskysymystä varten asettamansa valiokunnan antaman mietinnön ehdotuksineen sekä yleisen käymäläin puhtaanapidon meno- ja tulosäännöksi että määräyksiksi jätteiden erottelusta ja säilyttämisestä taloissa, joista makkilanta ja rikat välikirjan mukaisesti poistetaan kaupungin

Kaupungin
puhtaanapito-
laitoksen jär-
jestäminen.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 33 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 4 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 65. — ⁴⁾ Lis. valt. pöytäk. jouluk 13 p. 4 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 44.

puhtaanapitolaitoksen toimesta, ynnä terveydenhoitolautakunnan ja Helsingin talonomistajayhdistyksen lausunnot mainitusta mietinnöstä, ja esitti kamari, joka pääasiassa oli yhtynyt valiokunnan esittämiin näkökohtiin ja sen laatimiin ehdotuksiin, kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että Helsingin kaupunki edelleen pitää voimassa puhtaanapitolaitosta, joka ottaa huolekseen talonomistajain velvollisuudet liian poistamiseen nähden;

että kaupungin puhtaanapito järjestetään n. s. kaksijakojärjestelmän mukaan;

että siis kaupungin puhtaanapitolaitokseen liittyneissä taloissa makkilanta kootaan ja käytellään samoin kuin tähänkin asti, mutta että sitä vastoin lantajätteet erotetaan rikkajätteistä sekä kootaan vartavasten hankittuihin astioihin ja poistetaan kaupungin puhtaanapitolaitoksen toimesta;

että sen lisäksi jokaiseen taloon on laitettava rikkalaitikko „roskain“ kokoomista varten, sekä, kun tarpeelliseksi havaitaan, laatikko hevoslannan talteenottamista varten;

hyväksyä valiokunnan ehdottamat ja edellä mainittuun esitykseen liitetyt määräykset jätteiden erottelusta ja talteenottamisesta niissä taloissa, joista kaupungin puhtaanapitolaitos välikirjan mukaisesti poistaa makkilannan ja rikat;

että rahatoimikamari saa toimekseen määrätä, mistä ajankohdasta lähtien mainittuja määräyksiä on sovellettava, sekä vahvistaa talonomistajain kanssa tehtävän välikirjan kaavakkeen;

että talonomistajan on edellä mainitusta tehtävästä kaupungin puhtaanapitolaitokselle vuosittain suoritettava maksu, joka laskeaan 2 markaksi 40 penniksi jokaiselta talossa asuvalta henkilöltä;

että niihin taloihin nähden, missä useita liikkeitä, hotelleja, tehtaita, kouluja, virastoja y. m. sijaitsee, ei kuitenkaan edellä mainittuja ykköshintoja panna puhtaanapitomaksun laskemisen perustukseksi, vaan on tämä maksu sellaisissa tapauksissa suoritettava erityisen arvion pohjalla tehdyn sopimuksen mukaan;

että tehdessä sopimusta jätteiden poistamisesta puhtaanapitolaitoksen toimesta niistä taloista, jotka tähän asti ovat liittyneet puhtaanapitolaitokseen, pannaan m. m. ehdoksi, että talonomistaja sitoutuu sekä ryhtymään tässä edellä ehdotettuihin toimenpiteisiin jätteiden erottelun ja talteenottamisen, että myös lupautuu kustantamaan ja puhtaanapitolaitoksen välityksellä hankkimaan tarpeellisen määrän lantajätteiden säilytysastioita, mutta että, jollei puhtaanapito aikaisemmin ole ollut puhtaanapitolaitoksen toimenä, talonomistajan tämän lisäksi myös pitää kustantaa tarpeellinen määrä vahvistetun mallin mukaisia makkilastioita;

että makkilannan ja muitten jätteiden kuljetusta saa sitä varten hankituilla ajoneuvoilla toimittaa pitkin päivää;

että vuosirahansääntöön pannaan tarpeellinen rahamäärä kaupungin omissa taloissa ja laitoksissa koottujen jätteiden poistamisen kustantamiseksi;

että rahatoimikamari saa tehtäväkseen vastedes ryhtyä toimiin kaupungille tarpeellisen alueen hankkimiseksi uusien kaatopaikkain laittamista varten;

että varastopaikoille koottuja jätteitä toistaiseksi ei käytellä tehdasmaisesti ennen niiden myyntiä; sekä

että 43,000 markan määräraha makki- ja rikka-astia- sekä ajoneuvovaraston täydentämistä, lomakkeitten hankkimista y. m. varten pannaan 1911 vuoden menosääntöön.

Edellä mainitut määräykset olivat seuraavat:

Määräyksiä, joita jätteiden erotteluun ja talteenottoon nähden on noudatettava taloissa, joista makkilanta ja rikat välikirjan mukaisesti poistetaan kaupungin puhtaanapitolaitoksen toimesta.

1 §.

Makkilanta on siellä, missä vesiklosetteja ei ole, koottava tiiviisiin, helposti siirreltäviin, ilmanpitävästi sulkeutuvilla kansilla varustettuihin levyastioihin.

2 §.

Rikkoja, taloustähteitä ja muita talossa syntyviä jätteitä ei saa koota samaan säiliöön, vaan on ne eroteltava niin:

että *lantarikat*, s. o. keittiötähteet, muut pian mätänevät jätteet, tuhka, lattia- ja katurikat sekä muut hienoksi ositetut aineet kootaan erityisiin tiiviisiin, helposti siirreltäviin levyastioihin, jotka asetetaan vettäläpäisemättömästä aineesta tehdyille, ympäröivää pihaa ylempänä olevalle alustalle;

että *roskarikat* eli muut karikkeet, niinkuin paperi, säilykeastiat, lasi, posliini, kuluneet talouskalut, vaatteet, tehtaitten, kauppaliikkeitten, käsi-ammattiliikkeitten karikkeet ja muut paljon tilaa ottavat esineet kootaan erilliseen, maanpinnan yläpuolelle sijoitettuun kannelliseen rikkalaatikkoon; sekä

että *kiinteä eläimenlanta*, koottuna tallisuojaissa tai semmoisessa, pannaan erityiseen tarkoitusta varten hankittuun, maanpinnan yläpuolella sijaitsevaan, tiiviiseen lanta-arkkuun tai laatikkoon.

3 §.

Makkiämpärit samoin kuin myös ne levyastiat, joissa 2 §:ssä mainitut roskarikat säilytetään, pitää olla puhtaanapitolaitoksen vahvistaman mallin mukaiset.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto kaikin puolin hyväksyä rahatoimikamarin esityksen, minkä ohessa kamarin käskettiin asianomaisten talonomistajain kanssa puhtaanapidon toimitamisesta tehtäviin välikirjoihin panna määräys, että välikirjat ovat voimassa määrätyn, kamarin vahvistaman irtisanomisajan ehdolla.

Varain maksu
Ukkokoti-
yhdistykselle.

Rahatoimikamarin esityksestä valtuutti ²⁾ kaupunginvaltuusto kamarin täkäläiselle Ukkokoti-yhdistykselle rakennusten ja ulko-
huoneitten teettämistä sekä tarpeellista sisustamista varten tähän kaupunkiin perustettavan ukkokodin hyväksi lahjoitetuista, kamarin hoitamista varoista tarpeen mukaan antamaan enintään 154,000 markkaa.

Apteekkari
A. Grönvikin
lahjoituksen
luovutus.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä esitti Suomen ruumiinpolttoyhdistys että, sittenkun valtuusto oli evännyt ³⁾ yhdistyksen anomuksen saada apteekkari A. Grönvik-vainajan testamentin kautta Helsingin kaupungin hoidettavaksi annetun 25,000 markan rahamäärän, joka oli tarkoitettu käytettäväksi ruumiinpolttolaitoksen rakennuttamiseksi ja voimassa pitämiseksi tässä maassa, oli täkäläinen raastuvanoikeus yhdistyksen vaatimuksesta syyskuun 17 päivänä 1909 antamallaan päätöksellä velvoittanut kaupungin yhdistykselle luovuttamaan mainitun lahjoitusrahaston. Kun kuitenkin rahatoimikamari oli vetänyt asian Turun hovioikeuden tutkittavaksi sekä sen lopullinen ratkaisu sen johdosta saattoi viipyä monta vuotta, esitti yhdistys, että valtuusto päättäisi, että kaupunki luopuu vetokanteestaan asiassa ja että edellä mainittu rahamäärä kasvaneine korkoineen annetaan yhdistykselle.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä puheena olevaan ruumiinpolttoyhdistyksen esitykseen.

W. J. E. West-
zynthiuksen
rahaston kor-
kovarain
suoritus.

Vaivaishoitohallituksen esityksestä valtuutti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto mainitun hallituksen rahatoimikonttorista nostamaan W. J. E. Westzynthiuksen lahjoitusrahaston korkovarain hallituksen käytettäväksi valtuuston marraskuun 17 päivänä 1908 määräämällä ⁶⁾ tavalla.

E. O. Gustav-
sonin ja A. W.
Ingmanin lah-
joitusrahaston
korkovarain
suoritus.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli täkäläinen kaupunkilähetys pyytänyt saada vuodesta 1907 lähtien täällä voimassa pitämänsä tästä kaupungista kotoisin olevain turvattomain poikain kodin hyväksi nauttia Emilia Olivia Gustavsonin ja Athalida Wilhelmina Ingmanin lahjoitusrahaston korot.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 14 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 22 §. —
³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 89. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 23 §. — ⁵⁾ Valt.
pöytäk. toukok. 26 p. 42 §. — ⁶⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 129 ja seur.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto myöntyä kaupunkilähetyksen anomukseen siten, että mainitut korkovarot, 1910 vuoden alusta lukien sekä sittenkun tilinpäätös mainitulta vuodelta oli tehty, asetettaisiin kaupunkilähetyksen käytettäväksi.

Rahatoimikamarin esityksestä antoi ²⁾ kaupunginvaltuusto Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta 3,000 markan suuruisen matkastipendin ylioppilas R. Forssille erällä kamarin esittämillä ehdoilla.

Rahatoimikamarin esityksestä oikeutti ³⁾ kaupunginvaltuusto leskirouva S. V. Judénin jälellä olevana elinaikanaan kantamaan neiti Viola Lewinin testamentin mukaan neiti A. Ch. Judén-vainajalle hänen elinajakseen taatut korkovarot 1,500 markkaa vuodessa.

Kirjelmässä heinäkuun 21 päivästä ilmoitti rahatoimikamari, että vahtimestarinleski Maria Lovisa Gumbergin elinaikanaan kesäkuun 11 päivänä 1897 tšekäläisen yleisen lastenkodin hyväksi laatimaa testamenttia koskevat asiakirjat oli annettu rahatoimikonttoriin, jonka testamentin mukaan rahaksi muutettu jäämistö oli „kaupunginviranomaisten hoidettava pohjarahastona, kunnes mainittua tarkoitusta varten muodostetaan rahasto, jolloin varat siirretään siihen“, sekä että mainittu rahamäärä oli heinäkuun 1 päivänä 1910 nousssut 5,041 markkaan 53 penniin, ja esitti kamari, että kaupunki vastaanottaisi lahjoituksen ja että rahatoimikonttori toistaiseksi ja kunnes yleinen lastenkoti tänne perustetaan sitä hoitaisi „vahtimestarinleski Maria Lovisa Gumbergin testamenttirahastona“ testamentin määräysten mukaisesti.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin esitykseen myöntyen, valtuuttaa kamarin kaupungin puolesta vastaanottamaan edellä mainitun lahjoituksen, jota sitten olisi edellä kerrotulla tavalla hoidettava.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista kaupungille tuleva osuus oli rahatoimikonttoriin suoritettu 415,227 markan 61 pennin suuruisena. Tästä voitto-osuudesta oli kaupunginvaltuusto aikaisemmin kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi myöntänyt: Arbetets Vänner-yhdistyksen läntiselle haaraosastolle 1,670 markkaa kesätyöskentelyn järjestämiseksi työväenlapsille, kansakoulujohtokunnalle 4,000 markkaa tylsämielisten lasten apukoulun oppilaiden ravitsemiseksi, Helsingin anniskeluosakeyhtiölle 35,000 markkaa Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain yhtiön laitosten voimassapitoon, 10,000 markkaa ruotsinkielisten työväenopetuskurssien voimassapitoon täällä vuonna 1910, 15,000 markkaa

Matkastipendi Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta.

Korkovarin maksu neiti V. Lewinin testamenttirahastosta.

Vahtimestarinleski M. L. Gumbergin testamentti.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovarin jako.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 32 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 9 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 18 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 31 §.

samanlaisten suomenkielisten kurssien järjestämiseksi samana aikana, 5,000 markkaa ruotsalaisen teatterin, 5,000 markkaa suomalaisen teatterin ja 3,000 markkaa aktiebolaget Folkteatern yhtiön kannatusavuksi, 12,000 markkaa osakeyhtiö Helsingin filharmonisen seuran ja 20,000 markkaa Helsingin torvisoittokunnan kannatusavuksi sekä 5,000 markkaa Valkonauha-yhdistykselle kahden lastenturvakodin voimassapitoon, eli kaikkiaan 115,670 markkaa.

Jaettavana oli siis jälellä 299,557 markkaa 61 penniä.

Pääasiallisesti asiaa valmistelemaan asetetun valiokunnan ehdotuksen 1) mukaisesti antoi 2) valtuusto alempana luetelluille henkilöille ja yhdistyksille seuraavat avustusmäärät, nimittäin:

neideille E. Alanderille ja H. Rothmanille Sörnäsän kansanlastentarhaa varten 24,000 markkaa;

neideille B. Bäckmanille ja L. Winterille Kallion kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

neiti E. Flomanille uutta suomalaista kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

neiti A. Rundströmille Perämiehenkadun kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

neiti L. Wendellille Töölön ruotsalaista kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

neiti Th. Wuorenhimolle Hermannin suomalaista kansanlastentarhaa varten 14,500 markkaa;

neideille M. Brotherukselle ja H. Anthonille Hermannin ruotsalaista kansanlastentarhaa sekä iltapäivälastentarhaa varten 10,000 markkaa;

rouva M. Metherille Kallion uutta suomalaista kansanlastentarhaa varten 7,500 markkaa;

neiti A. Nordmanille Sepänkadun varrella olevaa ruotsalaista kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

Fredriksperin kansanlastentarahalle 2,000 markkaa;

neiti A. Geitlinille Töölön suomalaista kansanlastentarhaa varten 8,000 markkaa;

neiti K. Eklundille Toukolan kaksikielistä kansanlastentarhaa varten 7,500 markkaa;

rouva M. Grönforsille, o. s. Liljeström, ja neiti I. Liljeströmille Eerikinkadun 31:ssä olevaa uutta ruotsalaista kansanlastentarhaa varten 9,000 markkaa;

neiti L. Hellgrenille Kivenhakkaajakadun 3:ssa olevaa kansanlastentarhaa varten 8,000 markkaa;

neiti B. Hannénille lasten työkoulua varten 1,000 markkaa;

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 50 §.

neideille E. Olinille, L. Stoltzenbergille ja L. Wendellille Töölössä olevaa työtupaa varten 500 markkaa;

Arbetets Vänner yhdistykselle kesätyöskentelyn järjestämiseksi lapsille 2,000 markkaa;

saman yhdistyksen Sörnäsin haaraosastolle sen lasten kesäpuutarhaa varten 1,000 markkaa;

saman yhdistyksen läntiselle haaraosastolle kesätyöskentelyn järjestämistä varten 2,000 markkaa;

Valkonauha-yhdistykselle sen kahden lastenkodin ylläpitämiseksi (ennen myönnettyjen 5,000 markan lisäksi) 10,000 markkaa;

Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle Grankullan lähellä olevaa kesäsiirtolaa varten 1,000 markkaa;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen toimikunnalle kesäsiirtoloita varten 14,000 markkaa sekä keuhkotautisten toipumakodin voimassapitämiseksi ja hoidon antamiseksi risatautisille oppilaille Högsandin parantolassa 2,000 markkaa;

Yhdistykselle ruokaa Helsingin köyhille kansakouluoppilaille 15,000 markkaa;

Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkien opettamista ja yhdistyksen lastentarhakoulua varten 1,000 markkaa;

Helsingfors svenska folkhögskola nimiselle seuralle 1,500 markkaa;

Helsingin kansanopistoseuralle 2,500 markkaa;

veistonopettaja O. W. Coranderille hänen kasvatusopillista veisto-oppilaitostaan varten 2,000 markkaa;

neiti A. Blomille hänen ylläpitämäänsä veistokoulua varten 500 markkaa;

Helsingin käsityökoulun johtokunnalle 2,000 markkaa;

hammaslääkäreille Th. Weberille ja A. Aspelundille heidän yksityisen kansakouluhammasklinikkansa voimassapitoon 8,000 markkaa;

lastenhoidon edistämisyhdistykselle sen yleistä tarkoitusta varten 11,000 markkaa;

samalle yhdistykselle Pippingsköldin turvakotia varten 2,000 markkaa;

Maitopisara-yhdistykselle sen toimintaa varten 3,000 markkaa;

Konvalescenthem—Toipumakoti yhdistykselle 4,500 markkaa;

Suomen eläinsuojelusyhdistykselle sen toimintaa varten 500 markkaa;

terveystoimistolle veneeristen tautien vastustamiseksi 8,000 markkaa;

Helsingin uimaseuralle 1,500 markkaa;

Risatautisten lasten parantolayhdistykselle 1,500 markkaa;

lääketieteen- ja kirurgiantohtori A. F. Hornborgille maksutoman käsittelyn antamiseksi selkärangan köyristymisiä sairastaville varattomille kouluoppilaille 2,000 markkaa;

köyhäin lasten työkotien johtokunnalle 10,500 markkaa;

pelastusarmeijalle Albergan lastenkotia, Antinkadun 29:ssä ja Sörnäsissä olevia slummiasemia, Sörnäsin lastenseimeä, köyhäin lasten kesäsiirtolaa sekä miesten yökotia ja halkotarhoja ynnä työläiskotia varten käytettäväksi oman harkintansa mukaan 10,000 markkaa;

Sokeain ystävät nimiselle yhdistykselle sen työkoulua varten 1,000 markkaa;

hyväntekeväisyyden järjestämis-yhdistykselle sen toiminnan avustamiseksi työn jakamisessa naisille 2,000 markkaa sekä sen keskustoimiston voimassapitämiseksi 1,500 markkaa;

rouvasväenyhdistykselle sen lastenkotia varten 2,000 markkaa;

kaupunkilähetykselle veisto- ja ompelukursseja, urheilumatkoja ja puutarhanhoitoa, lastenkotia, kesäsiirtoloita, nuorisokirjastoa, turvattomain naisten ja palvelusta hakevain palvelijatarnten kotia, halkotarhaa sekä työlaitoksia varten käytettäväksi oman harkinnan mukaan 3,000 markkaa;

Suomen naisyhdistykselle työläisnaisten kesäsiirtolaa varten 1,500 markkaa; sekä

Helsingin anniskeluyhtiölle Korkeasaarella ja Seurasaarella olevain laitostensa voimassapitoon 32,557 markkaa 61 penniä.

Muutoin päätti kaupunginvaltuusto:

että niiden yhdistysten, seurain ja yksityisten henkilöjen, joille apurahoja on voittovaroista myönnetty, tulee ehdottomasti antaa lyhyt kertomus toiminnastaan, eritoten silmällä pitäen myönnettyjen apurahain käyttämistä, niille kaupungin lautakunnille, joiden alaisia apurahan saajat ovat, ollen siis kertomukset annettava:

kansanlastentarhain ja lasten työskentelykurssien sekä kesälastentarhain johtajattarien ja asianomaisten toimikuntain, Valkonauha-yhdistyksen ja Helsingin nuorten miesten yhdistyksen toimikunnan kasvatustalokunnalle;

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen, yhdistyksen Ruokaa köyhille kansakouluoppilaille, Helsingin kuuromykkäyhdistyksen, Helsingin käsityökoulun, veistonopettaja Coranderin, neiti Blomin, Helsingin ruotsalaisen kansanopiston, Helsingin kansanopistoseuran sekä hammaslääkärien Weberin ja Aspelundin kansakoulujohtokunnalle;

Toipumakoti-yhdistyksen, Suomen eläinsuojeluyhdistyksen, lastenhoidon edistämisyhdistyksen, Maitopisara-yhdistyksen, Helsingin

uimaseuran, Risatautisten lasten parantolayhdistyksen, lääketieteen-tohtori Hornborgin sekä terveystoimiston terveydenhoitolautakunnalle;

Sokeain ystävain yhdistyksen, rouvasväenyhdistyksen, köyhäin lasten työhuoneitten toimikunnan, hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistyksen, pelastusarmeijan ja kaupunkilähetyksen vaivahoitohallitukselle; sekä

Suomen naisyhdistyksen työväenasiain lautakunnalle,

joiden lautakuntain velvollisuutena on seurata asianomaisten yhdistysten ja laitosten toimintaa sekä oman lausuntonsa kera valtuustolle lähettää edellä mainitut kertomukset;

lisäehtona seuraavain avustusten nauttimista varten määrätä asianomaisten avustuksensaajain noudatettavaksi:

veistonopettaja Coranderin, että hänen veistokoulussaan annetaan maksutonta opetusta vähintään kahdeksalle tämän kaupungin oppilaitosten oppilaalle;

neiti Blomin, että samoin maksutonta opetusta annetaan viidelle koulunoppilaalle;

Toipumakoti-yhdistyksen, että yhdistys kodissaan vuoden umpeen varaa maksuttoman sijan seitsemälle tai kahdeksalle varattomalle potilaalle;

Risatautisten lasten parantolayhdistyksen, että yhdistys ensi kesänä noin puolen neljättä kuukauden ajaksi luovuttaa maksutta kuusi sijaa Högsandin parantolasta vaivahoitohallituksen sinne ehdottamille potilaille; sekä

vaivahoitohallituksen alaisten armeliaisuusyhdistysten, että asianomainen yhdistys tarkoin tutkii, onko henkilö, jolle avustusta on annettu, täällä ollut ei ainoastaan kirkonkirjoissa, vaan myös hengille pantuna vähintään kaksi peräkkäistä vuotta sekä, ellei niin ole ollut laita, heti siitä ilmoittaa vaivahoitohallitukselle, jotta hallitus voi, ennenkuin sellainen henkilö on täällä ehtinyt saada kotipaikkaoikeuden, ryhtyä asian vaatimiin toimenpiteisiin; mitä yhdistys on antanut henkilölle, joka ei ole täällä hengillepantuna, sen vaivahoitohallitus korvaa yhdistykselle.

Lisäksi päätti valtuusto antaa kasvatustalouden toimeksi ottaa tutkittavaksi kysymyksen, eikö Valkonauha-yhdistyksen tänne perustamia kahta lastenkotia vastedes kävisi asettaminen välittömästi lautakunnan alaisiksi, jonka siinä tapauksessa tulisi ottaa niiden hoito käsiinsä.

Sen valiokunnan ehdotuksesta, jonka kaupunginvaltuusto oli asettanut jakamaan vuodelta 1910 niitä apurahoja, mitkä valtuuston lokakuun 26 päivänä 1886 tekemän päätöksen mukaan on vuosittain

rahastosta
annetut apu-
rahat.

jaettava kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, antoi 1) valtuusto 37 hakijasta seuraaville henkilöille kullekin 50 markan apurahan, nimittäin: palvelijattarille Maria Axbergille, Anna Brita Bergille, Katarina Gustava Hiitolinille, Amanda Maria Lehtoselle, Hilda Miettiselle, Aurora Näsmanille, Maria Qvickille, Lovisa Rindellille, Wilhelmina Salanderille, Anna Sikiölle, Fausta Alexandra Stenlundille ja Vilhelmina Wilenille; ja oli mainitut rahamäärät rahatoimikonttorin toimesta puheenalaisen rahaston käytettävänä olevista varoista talletettava säästöpankkiin kunkin edellä mainitun henkilön hyväksi, jotka saisivat rahatoimikonttorista noutaa säästöpankkikirjansa ynnä sinne antamansa todistukset.

Apuraha Valko-
nauha-yhdis-
tykselle.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan kirjelmässä oli Valkonauha-yhdistys anonut 16,000 markan apurahaa Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista molempain täkäläisten lastenturvakotiensa voimassapitoon.

Kasvatuslautakunnan annettua lausunnon asiasta päätti 2) kaupunginvaltuusto myöntää yhdistykselle edeltäpäin kaupunginkassasta 5,000 markkaa, jonka summan kaupunki korvaisi edellä mainituista voittovaroista, minkä ohessa asia muutoin lähetettiin sen valiokunnan valmisteltavaksi, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta usein mainituista voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi.

Apuraha ent.
sairaanhoita-
jattarelle
I. Dahlström-
mille.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto Marian sairaalan sisätautien osaston entiselle sairaanhoitajattarelle I. Dahlströmille, joka helmikuun 15 päivänä oli palveluksessa saamansa kivulloisuuden johdosta siitä eronnut, 500 markan suuruisen vuosiapurahan, maksettavaksi mainitusta päivästä lukien kolmena vuonna, minkä ajan kuluttua kysymys hänen vastaisesta avustamisestaan, jos anomus siitä tehtäisiin, silloisia oloja huomioon ottaen voitaisiin ottaa uudestaan tutkittavaksi; ja oli apuraha, mikäli sitä oli maksettava vuodelta 1910, suoritettava valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työ-
mies P. V. Kei-
näselle.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto työmies P. V. Keinäselle vuotuisen 240 markan apurahan, maaliskuun 1 päivästä lukien, sekä vuodelta 1910 maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Apuraha leski
A. Bomanille.

Kansakoulujohtokunnan esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto leski A. Bomanille hänen jälellä olevaksi elinajakseen 300 markan vuosiapurahan kesäkuun 1 päivästä lukien, ja oli apuraha kuluvalta vuodelta maksettava valtuuston käyttövaroista.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 17 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 21 §. —

3) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 2 §. — 4) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 39 §. —

5) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 35 §.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto työmiehenleski L. Åvistille hänen jälellä olevaksi elinajakseen 300 markan vuosiapurahan kesäkuun 1 päivästä lukien, ja oli apuraha kuluvalta vuodelta maksettava valtuuston käyttövaroista.

Apuraha työmiehenleski L. Åvistille.

Maistraatille osotetussa ja rahatoimikamarin oman lausuntensa kera kaupunginvaltuustolle lähettämässä kirjelmässä huhtikuun 30 päivältä oli tilastollinen päätoimisto, ilmoittaen aikovansa vuonna 1910 kaikissa kaupungeissa, joiden väkiluku oli vähintään 15,000 henkeä, toimeenpanna semmoisen yleisen rakennus-, asunto- ja väenlaskun kuin viimeksi vuonna 1900 oli toimeenpantu maamme neljässä suurimmassa kaupungissa, pyytänyt tietoa, olisiko Helsingin kaupunki halukas avustamaan mainitun laskun toimittamista samoilla ehdoilla kuin viime kerrallakin.

Määräraha väenlaskun kustannuksiin.

Asiaa esiteltäessä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto maistraatille ilmoittaa kaupungin olevan valmis avustamaan edellä mainittua laskua sekä ottavan osaa sen kustannuksiin samassa suhteessa kuin vuonna 1900, kuitenkin sillä ehdolla että viimeksi mainitun vuoden väenlaskualueetta laajennetaan lisäämällä siihen se Bölen tilan osa, jonka yhdistämisestä kaupunkiin valtuusto oli tehnyt esityksen, sekä että kaupungille myönnetään oikeus, jos haluaa, yhden vuoden aikana käyttää täällä koottua tilastoaineistoa; ja oli maistraatille samalla ilmoitettava, että valtuusto oli antanut rahatoimikamarin toimeksi valita tarpeellisen määrän henkilöjä tilastollisen päätoimiston kera valmistelemaan edellä mainittua väenlaskua koskevia kysymyksiä.

Vahvistettaessa 1911 vuoden menosääntöä merkittiin ³⁾ siihen edellä mainittuja kustannuksia varten 15,000 markan määräraha. Samaa tarkoitusta varten oli 1910 vuoden rahasääntöön otettu 10,000 markan määräraha.

Täkäläisten työttömäin puolesta tammikuun 11 päivänä kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä oli tehty esitys kunnan töiden alottamisesta silloisen työttömyyden lieventämiseksi sekä toisessa saman kuukauden 17 päivänä valtuustolle annetussa kirjelmässä anottu, että työttömäin valitsemaalle komitealle myönnettäisiin vähintään 10,000 markkaa komitean käytettäväksi työttömyyden seurausten lieventämiseksi.

Työttömäin esityksiä.

Rahatoimikamarin ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan annettua lausunnon asiasta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainitut esitykset eivät aiheuttaisi muuta toimenpidettä, kuin että hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistykselle osotettaisiin makset-

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 37 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 30 §.

tavaksi 5,000 markkaa töiden jakamiseksi työttömille naisille sekä että pelastusarmeijalle maksettaisiin niinkään 5,000 markkaa ja sitä kehoitettaisiin halkopihassaan toimeenpanemaan töitä työttömille miehille, saaden näistä apurahoista kuitenkin tulla osallisiksi ainoastaan ne henkilöt, jotka kotipaikkaoikeudella oleskelivat täällä. Lisäksi annettiin kunnan työnvälitystoimiston käytettäväksi 1,000 markkaa, jotta toimisto saisi tilaisuuden kustantaa työttömäin henkilöjen lähettämisen muihin paikkakuntiin, missä työansiota oli tarjona, sekä erittäin hellittävässä tapauksissa ostaa tarpeellisia työkaluja työttömille ja suoranaisilla apurahoilla avustaa heidän perheitään.

Työttömäin puolesta marraskuun 21 päivänä kaupunginvaltuustolle annetun esityksen toimenpiteisiin ryhtymisestä täällä valitsevan työttömyyden lieventämiseksi valtuusto, saatuaan rahatoimikamarin ja kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan lausunnon asiasta, jätti huomioon ottamatta 1).

Määräraha
hyväntekeväisyyden järjes-
tämisyhdistyk-
selle.

Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä anoi täkäläinen hyväntekeväisyyden järjestämisyhdistys, oheen pannen tilin sen 5,000 markan määrärahan käyttämisestä, mikä mainitulle yhdistykselle oli myönnetty töiden jakamiseksi työttömille naisille, uutta saman suuruista määrärahaa samaa tarkoitusta varten.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto, mainitun tilin hyväksyen, käyttövaroistaan myöntää pyydetyn määrärahan, mutta samalla käskää yhdistyksen neuvotella kaupungin sairaalain ja muiden laitosten asianomaisten toimihenkilöiden kanssa, kävisikö jonkin osan näissä laitoksissa tarvittavia vaatekappaleita teettäminen yhdistyksen toimesta hätäaputöinä.

Helsingin
raittiusyhdis-
tysten keskus-
toimikunnan
apurahan-
anomus.

Helsingin raittiusyhdistysten keskustoimikunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen 15,000 markan apurahan saamisesta lähetti 3) valtuusto valmisteltavaksi siihen valiokuntaan, jonka valtuusto vastedes asettaisi laatimaan ehdotusta Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1910 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi.

Evätty korot-
tetun apurahan
anomus.

Entinen yövartija H. Pallonen, jolle kaupunginvaltuuston syyskuun 21 päivänä 1909 tekemän päätöksen mukaan oli annettu 4) vuotuinen 240 markan apuraha, oli anonut mainitun apurahan korottamista 480 markkaan, mutta tämän anomuksen valtuusto epäsi 5).

Evättyjä apu-
rahanano-
muksia.

Entisen kaupunginpalvelijan G. A. Johanssonin anomuksen saada vuotuinen eläke tahi muu apuraha kaupunginvaltuusto epäsi 6).

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 9 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 34 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 10 §. — 4) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 95. — 5) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 52 §. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 23 §.

Niinikään epäsi 1) kaupunginvaltuusto koneenkäyttäjänleski M. H. Lindbergin anomuksen saada vuotuinen apuraha miesvainajansa, koneenkäyttäjä E. V. Lindbergin jälkeen.

Samaten evättiin 2) koneenkäyttäjä J. F. Riipisen anomus vuotuisen elinkautisapurahan saamisesta.

Niinikään epäsi 3) kaupunginvaltuusto arkeologisen toimiston anomuksen 3,000 markan apurahan myöntämisestä Seurasaarelle järjestetyn ulkomuseon voimassapidosta ja hoidosta johtuviin juokseviin menoihin.

Lisäksi epäsi 4) kaupunginvaltuusto Sailors home yhdistyksen hakemuksen 5,000 markan suuruisen tilapäisen apurahan saamisesta.

Palotoimikunnan esityksestä antoi 5) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan alipalomestari O. Ekmanille 400 markan matkastipendin, jotta hän voisi ottaa osaa Gööteporissa pidettävään Ruotsin palopäällikköyhdistyksen kokoukseen sekä tutkia mainitun kaupungin ynnä erinäisten muiden Skandinavian kaupunkien palolaitosta ja nuohousoloja, ollen Ekman velvollinen aikomaltaan opintomatkalta palattuaan antamaan siitä kertomuksen palotoimikunnalle.

Matkastipendi alipalomestari O. Ekmanille.

Työväenasiain lautakunnan esityksestä myönsi 6) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan lautakunnan sihteerille, lakitieteenkandidaatti E. Böökille 500 markan suuruisen matkastipendin valmistakseen hänelle tilaisuuden yhdeksännessä yleisessä Wienin asutokongressissa tutustua uusimpiin tuloksiin ja virtauksiin asuntouudistuksen alalla sekä samalla kertaa Budapestissä tutkia sinne yleisillä varoilla perustetun, työväen vuokra-asuntoja käsittävän kaupungin osan laitoksia ja hallintoa, ja tuli Böökin aikomaltaan opintomatkalta palattuaan antaa siitä kertomus.

Matkastipendi työväenasiain lautakunnan sihteerille E. Böökille.

Kaupunginasemakaava-toimikunnan esityksestä myönsi 7) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungille 1,000 markan matkastipendin Berlinin kaupunginasemakaava-näyttelyssä ja Wienin asutokongressissa käyntiä varten kesällä 1910 sekä jotta hän muutenkin voisi tutustua nykyaikaisiin kaupunginasemakaava-pyrintöihin, ja tuli Jungin aikomaltaan opintomatkalta palattuaan antaa siitä tavanmukainen kertomus kaupunginasemakaava-toimikunnalle.

Matkastipendi kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungille.

Kasvatuslautakunnan esityksestä myönsi 8) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan Kemiön kasvatuslaitoksen johtajattarelle E. Antinille 400 markan matka-apurahan valmistakseen hänelle tilaisuuden

Matkastipendi kasvatuslaitoksen johtajattarelle E. Antinille.

1) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 25 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 15 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 50 §. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 21 §. — 5) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 29 §. — 6) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 3 §. — 7) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 27 §. — 8) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 41 §.

Skandinavian maiden kasvatuslaitoksissa tutustua siveellisesti laininlyötyjen ja pahantapaisten lasten kasvatustyöhön, ja tuli Antinin aikomaltaan opintomatkalta palattuaan antaa siitä lyhyt kertomus kasvatuslautakunnalle.

Matkastipendi
vaivaistalon
johtajalle G.
Mélartille.

Vaivashoitohallituksen esityksestä myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan vaivaistalon johtajalle G. Mélartille 600 markan matka-apurahan, sillä ehdolla että hän kuukauden ajan käy Ruotsin ja Tanskan huomatuimmissa työlaitoksissa ja lastenkodeissa sekä itse suorittaa kustannukset virkansa hoitamisesta matkan aikana, ja tuli Mélartin aikomaltaan opintomatkalta palattuaan antaa tavanmukainen kertomus vaivashoitohallitukselle.

Lisämääräraha
kaatuneitten
suojakaartilais-
ten haudalla
olevaa muisto-
merkkiä
varten.

Puutarhalautakunnan esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,327 markan 50 pennin lisämäärärahan Hakaniemen mellakoissa vuonna 1906 kaatuneiden suojakaartilaisien haudalle pystytettävän, aikaisemmin päätetyn muistomerkin kustannuksiin.

Määräraha
Keski-Uuden-
maan raittius-
piirille.

Kaupunginvaltuustolle annettussa kirjelmässä oli Keski-Uudenmaan raittiuspiiri anonut anteeksi annettavaksi sitä 900 markan suuruista rahamäärää, minkä rahatoimikamari erehdyksestä oli osottanut hakijalle maksettavaksi kaupungin osuudesta Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1906 vuoden voittovaroja.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainitun rahamäärän pantavaksi maksettavaksi kaupungin osuudesta edellä mainittuja 1910 vuoden voittovaroja sekä kaupunginkassasta edeltäpäin suoritettavaksi, siksi kunnes mainittu osuus oli kaupungille maksettu.

Määräraha Ber-
linin liikenne-
ja matkailu-
näyttelyyn
osanottoa
varten.

Kaupunginvaltuustolle annettussa kirjelmässä oli Suomen matkailu- ja matkatoimisto anonut, että valtuusto, saattaakseen toimistolle mahdolliseksi ottaa osaa Berlinissä vuonna 1911 toimeenpantavaan kansainväliseen liikenne- ja matkailunäyttelyyn, antaisi toimiston käytettäväksi 20,000 markkaa, sillä ehdolla että tuollainen osanotto Suomen taholta saadaan aikaan.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto edellä mainittua tarkoitusta varten käyttövaroistaan myöntää toimistolle 12,000 markan määrärahan, josta puolet saisi nostaa 1910 vuoden kuluessa ja toisen tammikuussa 1911, sillä ehdolla että muulla taholla kootaan summa, mikä lisäksi tarvitaan arvokkaan osanoton aikaansaamiseksi mainittuun näyttelyyn.

Määräraha kau-

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 17 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 17 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 31 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 41 §.

käyttövaroistaan enintään 1,500 markan määrärahan kustannusten suorittamiseksi kaupungin osanotosta Berlinissä touko- ja kesäkuulla 1910 pidettävään kaupunginasemakaava-näyttelyyn.

Palomestari G. Waseniuksen ja aistivälliskoulujen tarkastajan V. Forsiuksen anomuksesta myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 3,000 markkaa apumaksuksi täällä kesällä 1910 toimeenpantavan palokuntalaiskokouksen kustannuksiin.

28:nmen yleisen Suomen raittiuskokouksen toimeenpanemiseksi täällä kesällä 1910 myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto mainitun kokouksen toimikunnan anomuksesta käyttövaroistaan 3,000 markan määrärahan sanotun kokouksen kustannuksiin.

Lastenhoidon edistämisyhdistyksen anomuksesta myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan enintään 1,000 markan rahamäärän kustannuksiin, joita johtuisi sähköjohtojen asettamisesta Kaivohuoneelle ja Kaivopuistoon sekä valaistukseen tarpeellisesta virrasta syyskuun 17 päivänä klo 6—9 i. p., jolloin siellä toimeenpantaisiin n. s. „lasten päivä“.

Työväenasiain lautakunnan esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 700 markan määrärahan lautakunnan sihteerin laatiman, tšekäläistä työttömyyttä ja kunnan puolelta sen ehkäisemiseksi järjestettyjä toimenpiteitä käsittelevän ruotsinkielisen tutkimuksen painatusta varten.

Niinikään myönsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto työväenasiain lautakunnan esityksestä käyttövaroistaan 200 markan määrärahan lautakunnan sihteerin, lakitieteenkandidaatti E. Böökin ulkomaisesta opintomatkastaan ⁶⁾ antaman kertomuksen painattamiseen.

Rahatoimikamarin esityksestä suostui ⁷⁾ kaupunginvaltuusto siihen, että kaupungille maksamattoman kauppahinnan 29,484 markan vakuudeksi Bertha-Maria kodin yhdistyksen omistamaan Töölönkadun tonttiin n:o 47 korttelissa 486 myönnetyn kiinnityksen saisi siirtää myöhemmäksi enintään 30,000 markan suuruisen rakennuslainan hyväksi, jonka yhdistys aikoi ottaa.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle lähetetyssä kirjelmässä oli Haminan rauhanteon muistoksi pystytettävä muistomerkkiä varten asetetun komitean puheenjohtaja anonut anteeksi annettavaksi mainitun muistomerkin paikaksi Uspenskin tuomiokirkon viereltä pakkoluovutetun maan korvausta.

Asiaa esiteltäessä lähetti ⁸⁾ valtuusto sen lausunnon antamista varten rahatoimikamariin.

puingin osanottoa varten Berlinin kaupunginasemakaava-näyttelyyn.

Määräraha palokuntalaiskokousta varten.

Määräraha raittiuskokouksen toimeenpanoa varten.

Määräraha „lasten päivä“ toimeenpantavaa valaistusta varten.

Määräraha kaupungissa vallitsevaa työttömyyttä y. m. koskevan tutkimuksen painatukseen.

Määräraha matkakertomuksen painatusta varten.

Kiinnityksen myöhemmäksi siirtäminen.

Esitys Uspenskin tuomiokirkon vierelle pystytettävää muistomerkkiä varten tarvittavasta maasta maksettavan korvauksen anteeksi antamisesta.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 37 §. — 2) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 50 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 49 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 40 §. — 5) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 40 §. — 6) Ks. tätä kert. siv. 129. — 7) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 12 §. — 8) Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 27 §.

Rauennut esitys palkintojärjestelmän käytäntöönottamisesta säästävyyden aikaansaamiseksi erittäinkin sähkövalon käyttämisessä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto 1909 vuoden rahäsääntöehdotusta käsitellessään oli antanut rahatoimikamarin harkittavaksi ehdotuksen palkintojärjestelmän käytäntöön ottamisesta tarpeellisen säästävyyden aikaansaamiseksi erittäinkin sähkövalon käyttämisessä kaupungin huoneistoissa, lähetti kamari valtuustolle kesäkuun 16:nä päivätyn kirjelmän ynnä sen ohessa rahatoimi-, rakennus-, vesijohto-, satama- ja liikennekonttorin, kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen, terveydenhoitolautakunnan, palotoimikunnan, puutarhalautakunnan, poliisimestarin sekä kansakoulujohtokunnan asiasta antamat lausunnot, ja kun nämä lausunnot epäamättömästi osottivat, että ehdotettu palkitsemismenettely todellisuudessa osottautuisi sangen hankalaksi eikä suinkaan tuottaisi odotettuja etuja, esitti kamari valtuuston päätettäväksi, ettei puheenalainen ehdotus aiheuttaisi muuta toimenpidettä.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

1911 vuoden meno- ja tulosääntö.

Kaupunginvaltuuston vuodeksi 1911 vahvistama ²⁾ meno- ja tulosääntö osottaa, 1910 vuoden rahäsääntöön verraten, seuraavat loppusummat:

Menot:	1911.	1910.
I. Kaupungin velat	Smk 2,335,241: 22	2,005,181: 37
II. Kaupungin virastot	„ 372,576: 64	352,557: 90
III. Kunnallishallinto	„ 612,576: 66	490,535: —
IV. Katu- ja laiturivalaistus	„ 281,000: —	256,440: —
V. Palolaitos	„ 161,735: —	156,110: —
VI. Poliisilaitos	„ 354,662: 61	342,722: 61
VII. Terveysten- ja sairaanhoito	„ 877,383: —	729,315: 50
VIII. Vaivaishoito	„ 615,730: —	579,695: —
IX. Opetus- ja sivistyslaitokset	„ 1,907,097: 14	1,735,018: 84
X. Yleiset rasitukset	„ 524,670: 96	432,663: 46
XI. Kauppahallit	„ 36,650: —	23,400: —
XII. Kaupungin teknilliset laitokset	„ 882,440: —	³⁾ 1,036,150: —
XIII. Yleiset työt	„ 6,115,298: 11	6,898,474: —
XIV. Eläkkeet ja apurahat	„ 39,202: 17	40,814: 67
XV. Sekalaiset menot	„ 514,990: —	422,490: —
Yhteensä	Smk 15,631,253: 51	15,501,568: 35

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 27 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:ot 48, 58 ja 67 sekä valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ³⁾ 1910 vuoden rahäsäännössä Vesijohto nimisen pääluokan kohdalla.

Tulot:		1911.	1910.
Säästö	Smk	350,000: —	
I. Korot	”	654,500: —	874,000: —
II. Tontinlunastukset	”	1,100,000: —	800,000: —
III. Kaupungin kiinteä omaisuus	”	658,850: —	616,250: —
IV. Tonttiverot	”	4,000: —	3,700: —
V. Tuloa tuottavat oikeudet ..	”	1,513,500: —	1,478,500: —
VI. Sekalaiset tulot	”	685,052: —	567,492: —
VII. Valtioavut	”	497,318: —	443,584: 67
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset	”	1,595,000: —	1) 1,324,275: —
IX. Puhtaanapitolaitos	”	209,000: —	138,000: —
X. Lainat	”	4,045,252: 30	5,350,150: —
XI. Taksoitus	”	4,318,781: 21	3,905,616: 68
Yhteensä Smk		15,631,253: 51	15,501,568: 35

1911 ja 1910 vuoden rahasăäntöjen väliset eroavaisuudet johduvat pääasiallisimmin seuraavista seikoista:

I pääluokan, Kaupungin velat, kohdalle otettiin 1911 vuoden menosääntöön vuotuismaksut ja lainauskustannukset kaupungin obligatsioonilainoille vahvistettujen kuoletuksuunnitelmain ja lainakontrahdeissa olevain määräysten mukaisesti. Uusia eriä olivat: Nybondaksen talon 2) hallintaoikeuden lunastusta varten otetun lainan kuoletuks 24,000 markkaa ja korko 5,400 markkaa; Kallioon 3) rakennettavaa uutta kansakoulutaltoa varten otetun lainan kuoletuks 160,000 markkaa; laivaveistämöntönttien 4) kauppahinnan korko 22,500 markkaa; sekä tilapäisten kassakreditivien ja lainain korko y. m. arviolta 125,000 markkaa. Tämän pääluokan menot osottavat lisäännystä 330,059 markkaa 85 penniä.

Menot. Kaupungin velat.

II pääluokassa, Kaupungin virastot, poistettiin „Maistraatti“ nimisestä osastosta 1,500 markan arviomääräraha oikeusraatimiehelle taattua bruttosivusaatavatuloa varten, koska hänen sivusaatavatulonsa olivat viime vuonna tuntuvasti lisääntyneet eikä ollut aihetta edellyttää niiden vähenevän. — Raastuvanoikeuden menosäännössä korotettiin ylimääräisen viskaalin palkkausta 1,000 markalla 5). — „Maistraatin ja raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelusmiehet“ nimiseen osastoon otettiin palkankorotusta m. m. registraattorille 600 markkaa, venäjänkielen kääntäjälle 1,600 markkaa ja raatihuoneen rengille 180 markkaa sekä palkankorotuksia 5 ja

Kaupungin virastot.

1) 1910 vuoden rahasăännön pääluokissa Vesijohto 956,275: — ja Valaistuslaitokset 368,000: —. — 2) Ks. tätä kert. siv. 6 ja seur. — 3) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 110. — 4) Ks. tätä kert. siv. 8 ja seur. — 5) Ks. tätä kert. siv. 78.

10 vuoden palveluksesta erinäisille kaupunginpalvelijoille yhteensä 266 markkaa 65 penniä. — „Ulosotto toimi“ nimiseen osastoon tuli lisäksi uutena eränä avustavan toisen kaupunginvoudin palkkio 2,400¹⁾ markkaa sekä palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta erinäisille ulosottoapulaisille yhteensä 649 markkaa 99 penniä ynnä 2,337 markasta 90 pennistä 3,660 markkaan korotettu vuoden varrella laajennettujen ulosottolaitoksen huoneistojen vuokra. — Osastossa „Sekalaista“ korotettiin „alistettujen asiain pöytäkirjain puhtaaksikirjoitusta ja virallisille syyttäjille“ nimistä määrärahaa 500 markalla, eduskuntavaalien²⁾ kustannuksia varten 1910 vuoden rahasäännössä ollutta 15,000 markan määrärahaa 10,000 markalla sekä valaistus- y. m. määrärahaa 1,000 markalla. 20 raitiotiepiletin ostamiseksi ulosottoapulaisille otettiin lisäksi 2,000 markan määräraha. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 20,018 markkaa 74 penniä.

Kunnallis-
hallinto.

III pääluokan, Kunnallishallinto, kohdalla korotettiin „Kaupunginvaltuuston kanslia“ nimisessä osastossa kanslistin palkkausta 300 markalla ja tarverahain määrärahaa 5,000 markalla. — Rahoituskamarin menosäännössä korotettiin kamarin jäsenten palkkiomäärärahaa 1,000 markalla, vahtimestarinapulaisen palkkausta 220 markalla ja arvaamattomien tarpeitten määrärahaa 2,000 markalla, jota vastoin tarverahain määrärahaa vähennettiin 2,000 markalla. Aktuaarin palkka 4,500 markkaa poistettiin aktuaarinviran³⁾ lakauttamisen johdosta. — Rahatoimikonttorin menosääntöön pantiin korotusta kaupunginkamreerille 5 vuoden palveluksesta 83 markkaa 33 penniä, minkä ohessa ylimääräisiä apulaisia ja verolippujen jakelua varten olevia määrärahoja korotettiin, edellistä 3,200 ja jälkimäistä 200 markalla. — „Liikennekonttori“ nimiseen osastoon tuli lisää kahden kirjanpitäjän palkkaus, yhteensä 5,400 markkaa, kassanhoitajan palkka 2,400 ja kahden konttorikirjurin palkat yhteensä 3,600 markkaa, jotka virkamiehet olisivat tarpeelliset maksunpanoa ja kannantaa varten liikennekonttorin vastaperustetussa haaraosastossa⁴⁾, sekä 700 markan määräraha vuokra-avuksi vaakamestarille, joka oli asetettu punnitsemaan tavaroita tullinkäytellystä riippumatta²⁾, ja 6,000 markkaa 5 uuden vahtimestarin palkkaamiseen. Kahden konttorikirjurin palkkausta korotettiin yhteensä 900 markalla. Lisäksi korotettiin tullikamarista annettavista päivittäisistä tiedoista maksettavaa palkkiota 800 markalla²⁾, mittari-palkkioita 240 markalla, yhden koneenkäyttäjän palkkausta 100 markalla, tarverahain määrärahaa 1,600 markalla sekä polttoaineita,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 79 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 82. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 169 ja seur. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 84.

valaistusta, vedenkulutusta ja kalustoa varten olevaa määrärahaa 2,700 markalla. Sitä vastoin vähennettiin ylimääräisiä apulaisia varten olevaa määrärahaa 1,060 markalla, lämpöjohdon hoitomäärärahaa 1,125 markalla sekä tavarahissien käyttökustannusten määrärahaa 600 markalla. — Satamakonttorin menosäännössä korotettiin satamakapteenin ja satamakonttorin kirjanpitäjän kannantaprosentteja, edellisiä 340 ja jälkimäisiä 233 markalla 33 pennillä, sekä satamakonstaapelien ja pakkaajien palkkauksia, edellisiä 300 ja jälkimäisiä 180 markalla kutakin, ynnä moottorikoneen korjausmäärärahaa 50 markalla. — Osaston „Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori“ menot merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin asiasta tekemän päätöksen ¹⁾ mukaisesti, minkä ohessa siihen otettiin palkankorotusta 10 vuoden palveluksesta kaupungin-insinöörille 2,400 markkaa, työpäällikölle 2,000 markkaa, geodeetille 600 markkaa, kaupunginpuutarhurille 600 markkaa, kamreerille 1,000 markkaa, rakennusmestarille 800 markkaa, vanhemmalle metsänvartijalle 240 markkaa ja nuoremmalle metsänvartijalle 200 markkaa sekä henkilökohtaista palkanlisäystä kaupunginpuutarhurille 2,400 markkaa ja vanhemmalle metsänvartijalle 260 markkaa. Menosääntö kohosi siten 134,000 markkaan. — Puutarhalautakuntaa varten 1910 vuoden menosäännössä ollut 7,600 markan määräraha poistettiin ²⁾. — Lisäksi tulleen „Tilastokonttori“ nimisen osaston menosääntö otettiin huomioon kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen ³⁾ mukaisesti. Sitä paitsi merkittiin tähän menosääntöön 1,200 markan määräraha kunnalliskalenterin ³⁾ julkaisemista varten. — „Eriyiset lautakunnat ja virkailijat“ nimiseen osastoon otettiin taksoitusvalmistelukunnan ja taksoituslautakunnan menot kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen ⁴⁾ mukaisesti muutoin, paitsi että valmistelukunnan valittujen jäsenten palkkiomäärärahaa korotettiin 1,200 markalla, koska valmistelukunnan oli täytynyt kokoontua useammin, kuin aikaisemmin oli edellytetty, sekä että tarverahain y. m. määrärahaa vähennettiin 800 markalla. Työväenasiain lautakunnan sihteerille annettiin henkilökohtaista palkanlisäystä 600 markkaa ja lautakunnan huoneiston vuokrahoja varten otettiin 700 markkaa. Kunnan työnvälitystoimiston yhden naisapulaisen palkkausmääräraha korotettiin 900:sta 1,800 markkaan. Kaupunginasemakaava-toimikuntaa varten aikaisemmin ollut 18,500 markan määräraha poistettiin ²⁾. Kunnan työväenasuntojen hallintolautakunnan vuosirahansääntöä korotettiin 6,000 markalla, pääasiallisesti tarverahain y. m. määrärahain kohoamisen johdosta.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 85. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 163 ja seur. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 86. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 86 ja seur.

— Puheenalaisen pääluokan menot osottavat lisäännystä 122,041 markkaa 66 penniä.

Katu- ja laituri-
valaistus.

IV pääluokassa, Katu- ja laituri-valaistus, korotettiin „Kaasuvalaistus“ nimisen osaston menosääntöä 11,260 markalla ja vähennettiin „Petrolivalaistus“ nimisen osaston menosääntöä 17,700 markalla, minkä ohessa uuteen „Sähkövalaistus“ nimiseen osastoon otettiin 31,000 markan määräraha katujen sähköllä valaisemisesta koituvia käyttö- ja kunnossapitokustannuksia varten. Kaupungin sähkölaitoksen menosääntöön sähkökatuvalaistuksen perustamiskustannuksia varten merkityn 50,000 markan ¹⁾ määrärahan sekä vastamainitun 31,000 markan määrärahan myönsi kaupunginvaltuusto nimenomaan huomauttaen, että mainitun valaistuksen saisi toimeenpanna ainoastaan koetteeksi ja että kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tuli, sittenkun tarpeellista kokemusta asiasta oli saatu, keskenään vertailla sekä siten toimeenpannun sähkövalaistuksen että kaasuvalaistuksen omaan kustannusten hintoja, edellyttäen yhtä suurta valovoimaa käytettävän kumpaisessakin tapauksessa; ja olisi alempana luetellut paikat etusijassa varustettava tuollaisella koetteeksi toimeenpannulla sähkövalaistuksella, nimittäin Henrikinpuistikko ja Henrikinkadut, Rautatien-, Kasarmin- ja Koulutori, Runeberginesplanadi patsaan ympäriltä sekä Erottaja ja Kolmikulmatori kaikkiaan 32,550 markaksi arvioiduilla perustamiskustannuksilla sekä yhteensä 16,744 markan käyttö- ja kunnossapitokustannuksilla, ja tuli edellä mainitun hallituksen sitten ratkaista, mitkä paikat lisäksi kävisi, sikäli kuin määrärahoja riittäisi, koetteeksi varustaminen sähkövalaistuksella. — Tämä pääluokka osottaa menojen lisäännystä 24,560 markkaa.

Koetteeksi
toimeenpantu
katujen valai-
seminen sähköllä.

Palolaitos.

V pääluokan, Palolaitos, kohdalla lisättiin „Palkkaukset ja muut edut“ nimisessä osastossa korpraalien luku yhdestäkolmatta viideksikolmatta, minkä ohessa kaikkien korpraalien palkka määrättiin kunkin 900 markaksi, ensimmäisen luokan konstaapelien luku vähennettiin kolmestakymmenestä kahdeksikolmatta ja kolmannen luokan konstaapelien luku korotettiin kuudesta kymmeneksi, korpraalien vuokra-, polttopuu- ja valaistusmäärärahaa vähennettiin 4,800 markalla ja taas ruokamääräraha korotettiin 360 markasta 401 markkaan 50 penniin miestä kohti. Uusina erinä otettiin tähän pääluokkaan 1,000 markan lisäpalkkio distinktionkonstaapeleille ja 4,054 markan 50 pennin palkkaus Hermannin paloaseman miehistöille kuuden kuukauden aikana. — „Palotalli, 20 hevosta“ nimisessä osastossa vähennettiin heiniä ja kauroja varten olevia määrärahoja, edellisiä 1,900 ja jälkimäisiä 660 markalla, jota paitsi osas-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 143 ja 149.

toon lisättiin uutena menoeränä yhden hevosen elatusta y. m. varten Hermannin paloasemalla 350 markan määräraha. — Sekä kaupungin puhtaanapitolaitoksen toimitettavaa tallien ja käymäläin puhtaanapitoa että vedenkulutusta varten merkittiin uudet arviomäärärahat, toinen 3,000 ja toinen 1,000 markan suuruinen. — „Palokalut ja kalusto“ nimisessä osastossa korotettiin määrärahoja 800 markalla. — Tämän pääluokan menot osottavat lisäännystä 5,625 markkaa.

VI pääluokan, Poliisilaitos, kohdalla korotettiin „Virkahuoneistot“ nimisessä osastossa vuokramääriä, 3:nnen poliisiaseman 500 markalla sekä kirjapainon ja varuskamarin 540 markalla. — Halkojen ostomäärärahaa korotettiin 5,300 markalla, jota vastoin valaistusmäärärahaa vähennettiin 4,500 markalla. Tallien ja käymäläin puhtaanapitoa sekä vedenkulutusta varten pantiin uudet arviomäärärahat, toinen 5,000 ja toinen 1,100 markan suuruinen. — Nimikkeen „Sekalaista“ kohdalle pantiin 4,000 markan tilapäismääräraha poliisiarkiston sisustamista varten. — Tämän pääluokan menosääntö osottaa siis lisäännystä 11,940 markkaa.

Poliisilaitos.

VII pääluokan, Terveysten- ja sairaanhoito, kohdalla korotettiin „Terveystoimituslautakunta“ nimisessä osastossa sihteerin palkkausta 400 markalla, mutta tarverahain määrärahaa vähennettiin 3,000 markalla. — „Lääkärit ja sairaanhoitajat“ nimiseen osastoon pantiin toisen kaupunginlääkärin palkkaus korotettuna 4,500 markkaan ¹⁾ ja lisättiin 375 markan määräraha sijaisen palkkaamiseksi hänen kesälomansa aikana ¹⁾ sekä korotettiin sunnuntaisin ja pyhäpäivin toimitettavaa lääkäripäivystystä varten olevaa määrärahaa 200 markalla. — „Marian sairaala“ nimisessä osastossa korotettiin sisätautien osaston palkkauksia: ylihoitajattaren 200 markalla vuodessa sekä osastonhoitajattaren ja päivystyshoitajattaren kunkin 20 markalla ynnä ali- ja yöhoitajattaren kunkin 5 markalla kuukaudessa. Yksi hoitajatar sai palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta 60 markkaa. Lääkkeitä, kaluston kunnossapitoa sekä konekalujen kunnossapitoa ja ostoa y. m. varten olevia määrärahoja korotettiin kutakin 3,000, 3,000 ja 2,000 markalla. Kulkutautien osastossa tuli lisää yhden yöhoitajattaren palkkaus, 50 markkaa kuukaudessa. Lääkkeisiin, kaluston kunnossapitoon sekä sairashuoneiden y. m. desinfiointiin käytettäviä määrärahoja korotettiin kutakin 2,000, 1,000 ja 1,500 markalla. Kirurgisessa osastossa korotettiin leikkaushoitajattaren, osastonhoitajattaren ja poliklinikalla palvelevan hoitajattaren palkkauksia kunkin 20 markalla sekä alihoitajattaren ja yöhoitajattaren palkkauksia kunkin 5 mar-

Terveysten- ja sairaanhoito.

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 74.

kalla kuukaudessa. Aikaisempi 60 markan palkankorotus leikkaushoitajattarelle 5 vuoden palveluksesta poistettiin. Lääkkeisiin, sidetarpeisiin ja konekaluihin sekä kaluston kunnossapitoon ja ostoon käytettäviä määrärahoja korotettiin kutakin 500, 6,000 ja 1,000 markalla. Talousosastossa tuli lisää yhden palvelijattaren kuukausipalkka 20 markkaa ja yhden pesijättären kuukausipalkka 25 markkaa, johon viimeksi mainittuun määrään muidenkin 13 pesijättären palkkaus korotettiin. Ruokarahain määrärahaa korotettiin kaikkiaan 2,445 markalla 50 pennillä. Niimikään korotettiin kaluston kunnossapitoon sekä valaistukseen ja lamppuihin ynnä sekalaisiin menoihin käytettäviä määrärahoja kutakin 1,600, 1,000 ja 6,000 markalla. Uusina erinä tuli lisää vedenkulutusta varten arviolta 6,000 markkaa sekä kokoomiskaivojen ja käymäläin puhtaanapitoa varten arviolta 1,200 markkaa. Nimikkeen „Desinfioimislaitos“ kohdalta poistettiin 1910 vuoden menosäännössä vanhan desinfioimisuunin korjausta varten ollut 2,200 markan määräraha. — Määrärahaa kesäloman hankkimiseksi sairaanhoitajattarille ja siivoojattarille korotettiin 500 markalla. — Marian sairaalan menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto, että terveydenhoitolautakunnan tuli jättää mainitun sairaalan hallituksen harkittavaksi, kävisikö eri apteekkeista pyytäminen tarjouksia lääkaineiden toimittamiseksi kaupungille, sekä sitten valtuustolle antaa hallituksen sekä oma lausuntonsa asiasta. — „Humaliston varasairaalan“ menosääntöön otettiin uusina erinä kolmen pesijättären vuokratrahoja yhteensä 360 markkaa, vedenkulutusta varten 550 markkaa ja käymäläin puhtaanapitoa varten 400 markkaa. Sekalaisten menojen määrärahaa vähennettiin 360 markalla. — „Poliklinikat“ nimisessä osastossa korotettiin Kallion lastenpoliklinikan määrärahaa 700 markalla, määrärahaa kättilöavun kustantamiseksi varattomille kotonaan 2,400 markalla ja Marian sairaalan keuhkotautisten poliklinikan määrärahaa 6,000 markalla 1). — „Terveyspoliisi“ nimiseen osastoon merkittiin palkankorotuksena 5 vuoden palveluksesta käsi-ammattiliikkeiden ja työpaikkain tarkastajalle sekä erinäisille kait-sijoille yhteensä 450 markkaa. — „Laboratori terveydellisiä tutkimuksia varten“ nimiseen osastoon otettiin uusina erinä laborantin palkkaus 2,100 markkaa ja vedenkulutusta varten 150 markkaa. — „Satunnaisia määrärahoja“ nimisessä osastossa korotettiin rottain tapporahoiksi käytettävää määrärahaa 4,000 markalla. — Tähän pääluokkaan merkittiin kaupunginvaltuuston aikaisemmin myöntämät määrärahat 15,050 markkaa koleraparakin 2) väli aikaista sairaalaa varten, 10,200 markkaa entisen kaasutehtaan 3) väli aikaista sairaalaa

Kysymys tarjousten hankkimisesta apteekkeilta lääkaineiden toimittamiseksi kaupungille.

1) Ks. tätä kert. siv. 95. — 2) Ks. tätä kert. siv. 40. — 3) Ks. tätä kert. siv. 39 ja seur.

varten, 18,000 markkaa diakonissalaitoksessa 1) annettavaa sairaanhoitoa varten, 15,555 markkaa kulkutauteja sairastavain hoitamiseksi Marian sairaalan 2) n. s. vanhassa puupaviljongissa sekä 340 markkaa ylimääräisen sairaanhoitajattaren palkkaamiseksi Hermanniin ja Toukolaan 3). Näiden lisäksi merkittiin uusina erinä sairaanhoitoa varten Hesperiassa 12,000 markkaa ja sairaanhoitoa varten satunnaisten kulkutautien kohdatessa kaupunginvaltuuston vastaisen määräyksen mukaan 18,000 markkaa. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäännystä 148,067 markkaa 50 penniä.

VIII pääluokan, Vaivaishoito, kohdalla otettiin „Vaivaistalo ja sen yhteydessä olevat laitokset“ nimiseen osastoon m. m. neljän uuden apulaishoitajattaren palkkaus, kunkin 35 markkaa kuukaudessa, sekä korotettiin ruokarahain määrärahaa 2,000 markalla. Korjaustöiden määrärahaa vähennettiin 2,000 markalla. — „Työlaitos“ nimisessä osastossa korotettiin ruokarahain ja uutteruusrahain määrärahoja, edellistä 1,000 ja jälkimäistä 700 markalla, jota vastoin korjaustöiden määrärahaa vähennettiin 350 markalla. — „Mielisairaala ynnä Greijuksen haarasairaala“ nimiseen osastoon merkittiin lisäksi kolmen naishoitajan palkka, kunkin 600 markkaa vuodessa, sekä heidän kesälomansa aikana viransijaisille tulevana korvauksena yhteensä 75 markkaa ynnä palkankorotuksena 5 vuoden palveluksesta neljälle naishoitajalle yhteensä 100 markkaa. Vaate- tusta, ruokaa ja uutteruusrahoja varten olevia määrärahoja korotettiin kutakin 100, 4,700 ja 20 markalla, jota vastoin korjaustöiden määrärahaa vähennettiin 3,500 markalla. Aikaisemmin kahta alihoitajatarta ja heidän sijaisiaan sekä hätävarakäytävän laittamista varten olleet määrärahat, yhteensä 1,750 markkaa, poistettiin. — „Apu- rahoja ja kustannuksia laitoksen ulopuolella olevia köyhiä varten“ nimisessä osastossa korotettiin elätteleantomäärärahaa 5,000 ja suoranaisten apurahain määrärahaa 23,000 markalla, jota vastoin lääkkeiden määrärahaa vähennettiin 8,000 markalla. — „Sekalaista“ nimisessä osastossa korotettiin arvaamattomien menojen määrärahaa 1,400 markalla ja lisäksi merkittiin 10,000 markan tilapäis- määräraha uuden työ- ja vaivaistalon muutosta Forsbyhyn koituvia kustannuksia varten. Kaupunkilähetyksen määrärahoista korotettiin Betania-kodissa olevan naisten työlaitoksen määrärahaa 1,000 markalla ja vähennettiin Sörnäsissä olevan naisten työlaitoksen määrärahaa samalla määrällä 4). — Tässä pääluokassa on menojen lisää- nys 36,035 markkaa.

Vaivaishoito.

1) Ks. tätä kert. siv. 96. — 2) Ks. tätä kert. siv. 96 ja seur. — 3) Ks. tätä kert. siv. 97. — 4) Ks. tätä kert. siv. 98.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

IX pääluokan, Opetus- ja sivistyslaitokset, kohdalla vähennettiin „Käsityöläiskoulut“ nimisessä osastossa ylempään käsiammattilaiskoulujen määrärahaa 268 markalla, jota vastoin alemmisiin käsiammattilaiskoulujen määrärahaa korotettiin 1,998 markalla. Nimikkeen „Valmistava poikain ammattikoulu“ kohdalla myönnettiin m. m. metallitöiden alityömestarille henkilökohtaista palkanlisäystä 600 markkaa sekä osotettiin höyläkoneen y. m. oston 2,880 markan määräraha, jota vastoin opetusvälineistön täydennystä varten aikaisemmin ollut 500 markan määräraha poistettiin. — Tyttöjen ammattikoulun kohdalla tuli lisäksi 6 opettajattaren palkankorotuksina yhteensä 533 markkaa 34 penniä. — „Kauppaoppilaitokset“ nimisessä osastossa korotettiin Helsingin liikemiesten kauppaopiston ja Helsingin kauppiaitten kauppakoulun määrärahoja, edellistä 4,000 ja jälkimäistä 2,500 markalla, sekä pantiin lisäksi 2,000 markan määräraha Liikemiesyhdistyksen voimassa pitämiä liikeapulaisten iltakursseja varten, jota vastoin Helsingfors handelsskola ja högre svenska handelsläroverket nimisten oppilaitosten määrärahoja vähennettiin, edellistä 1,000 ja jälkimäistä 2,000 markalla. — „Kansakoulut“ nimiseen osastoon pantiin nimikkeen „Palkkaukset“ kohdalle lääkärien palkkaus korotettuna 10,000 markkaan ¹⁾, palkankorotuksena 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta eräille opettajille ja opettajattarille yhteensä 5,058 markkaa 38 penniä, kalliinajanlisäyksenä ²⁾ opettajille ja opettajattarille yhteensä 97,049 markkaa 91 penniä, palkkauksena kolmelle uudelle opettajalle yhteensä 7,200 markkaa, lisäpalkkana laiminlyötyjen lasten opettajattarelle 360 markkaa sekä 1,050 markan määräraha opettaja F. O. Holmberg-vainajan kuolinpesälle ja 900 markkaa apukoulun ylitunteja varten. Viransijaisuusmäärärahaa korotettiin 5,000 markalla ja palveluskunnan määrärahoja yhteensä 1,490 markalla. Edelleen korotettiin johtajain ja johtajatarten palkkioita yhteensä 3,300 markalla sekä kirjaston ja kokoelman hoitopalkkiota 200 markalla. Aleksanterinkadun varrella sijaitsevaan alempaan käsiammattilaiskouluun perustettua kansakoululuokkaa varten, jonka kustannukset aikaisemmin oli luettu kaupungin alemmisiin käsiammattilaiskoulujen voimassapitoa varten olevaan yleiseen määrärahaan, otettiin 2,370 markan määräraha ³⁾. Seuraavia määrärahoja vähennettiin: palkkauksia, opettajatarten, syystä että näiden luku oli vähentynyt kuudella, yhteensä 9,300 markalla, kolmen veistonopettaja-apulaisen yhteensä 600 markalla, veiston tuntiopettajain 2,000 markalla sekä laulun tuntiopettajain ja -opettajatarten yhteensä 1,500 markalla. Aikaisempi 1,000 markan määräraha laulu-

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 98 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 99 ja seur. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 176.

ja lausuntokurssien toimeenpanemiseksi suomea puhuvaa opettajistoa varten poistettiin. Nimikkeen „Muut kustannukset“ kohdalla korotettiin käsityö- ja koulukeittiötarvikkeiden määrärahaa 2,000 markalla, valaistusmäärärahaa 9,000 markalla, puhtaanapitomäärärahaa 6,500 markalla, huoneistojen ja talojen kunnossapitomäärärahaa 4,493 markalla, sekä Viaporissa ja rajakkaisilla saarilla asuvain lasten koulunkäynnin avustusmäärärahaa 130 markalla. Uusina erinä pantiin biologisten kokoelmain kuntoonpanoa varten 800 markkaa, vedenkulutusta varten 3,000 markkaa ja stipendeiksi yliopistoliisiin jatkokursseihin osanottoa varten 4,400 markkaa. Seuraavia määrärahoja vähennettiin: vuokrain 16,236 markalla, uusien kouluhuonekalujen hankintaa ja vanhain korjausta varten olevaa 2,000 markalla, polttoaineita ja halonhakkuuta varten olevaa 1,000 markalla sekä apumaksua kansakouluopettajiston eläkkeisiin 25 markalla. Kalliossa ja Ratakadun n:ossa 8 olevain uusien kansakoulujen huonekaluja ja muuta koulukalustoa varten olleet määrärahat, yhteensä 95,852 markkaa, poistettiin. — „Tylsämielisten ja raajarikkoisten lasten opetus“ nimiseen osastoon lisättiin 4,900 markan määräraha raajarikkoisten varattomain lasten opetusta varten 1). — „Pahantapaisten lasten turvakodit“ nimisen osaston määrärahoja korotettiin kaikkiaan 34,900 markalla 2). — „Helsingin kaupungin kirjasto“ nimiseen osastoon otettiin lisää yhden amanuenssin palkkaus 1,900 markkaa ja palkankorotuksena yhdelle amanuenssille 5 vuoden palveluksesta 120 markkaa, minkä ohessa talonmiehen palkkausta korotettiin 60 markalla sekä määrärahoja kirjoja y. m. varten 4,000 markalla, luetteloiden painatusta ja nidottamista varten 1,000 markalla, polttopuita ja valaistusta varten 550 markalla sekä sekalaisia ja arvaamattomia menoja varten 700 markalla. Uusina erinä pantiin samaan osastoon vedenkulutusta varten 50 markkaa ja puhtaanapitoa varten 600 markkaa. Luettelonteossa tarpeellisia apulaisia varten ollut 2,500 markan määräraha poistettiin. — Uuteen „Työväenopetus“ nimiseen osastoon merkittiin 10,000 markkaa ruotsinkielisiä ja 15,000 markkaa suomenkielisiä työväen luentokursseja varten. — Niinikään uuteen „Muut kansanvalistustarkoitukset“ nimiseen osastoon pantiin 8,000 markkaa Ruotsalaiselle teatterille, 5,000 markkaa Suomalaiselle teatterille, 3,000 markkaa Folkteaterille, 25,000 markkaa osakeyhtiö Helsingin filharmoniselle seuralle sekä 20,000 markkaa Helsingin torvisoittokunnalle. Viimeksi mainittuja kahta määrärahaa myöntäessään päätti kaupunginvaltuusto niiden nauttimisen ehdoksi asettaa, että filharmonisen seuran ja Helsingin torvisoittokunnan tuli valtuustolle antaa oikeiksi todistetut jäljennökset vuosikertomuk-

1) Ks. tätä kert. siv. 105 ja seur. — 2) Ks. tätä kert. siv. 107 ja 108.

sistaan sekä voitto- ja tappiotilistään, jota paitsi mainittuun seuraan nähden aikaisemmin päätettyä valvontaa edelleen pidettäisiin voimassa. — Tämän pääluokan menojen kokonaissumma osottaa lisäennystä 172,078 markkaa 30 penniä.

Kaupungille
kuuluvat yleiset
rasitukset.

X pääluokan, Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset, kohdalla korotettiin majoituskustannusten määrärahaa 91,407 markalla 50 pennillä ¹⁾ sekä majoituslautakunnan puheenjohtajan palkkausta 600 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis menojen lisäennystä 92,007 markkaa 50 penniä.

Kauppahallit.

XI pääluokan, Kauppahallit, menosääntö kohosi 13,250 markalla, sen johdosta että eri osastoihin merkittiin arviomäärärahoja yhteensä 9,350 markkaa vedenkulutusta ja kaikkiaan 3,900 markkaa karikkeiden poistoa varten.

Kysymys toimenpiteisiin
ryhtymisestä
Rantatorin
kauppahallin
kalanmyynti-
osaston veden-
kulutuksen
johdosta.

Puheenalaisen vuosirahansäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto vesimittarin asetettavaksi Rantatorin kauppahalliin sikäläisen kalanmyyntiosaston vedenkulutusmäärän tarkastamiseksi sekä käskeä rahatoimikamarin, sittenkun mainitulla tavalla oli saatu varma tieto tuosta vedenkulutuksesta, ottaa käsiteltäväksi kysymyksen, mitkä toimenpiteet asiassa tämän johdosta näyttäisivät tarpeellisilta.

Kaupungin
teknilliset
laitokset.

XII pääluokan, Kaupungin teknilliset laitokset, kohdalla, joka pääluokka tuli 1910 vuoden rahassäännössä olevan pääluokan XI, Vesijohto, sijaan, otettiin „Vesijohtolaitos“ nimiseen osastoon määrärahoja 341,900 markkaa uutistöitä ²⁾ ja 51,150 markkaa uudistustöitä ³⁾ varten. Edellisenä vuonna olivat vastaavat määrärahat olleet yhteensä 316,950 markkaa. Vesimittarien, työkalujen ja kaluston oston sekä pohjavesitutkimuksia varten merkittiin saman suuruiset arviomäärärahat kuin oli 1910 vuoden menosäännössä, eli yhteensä 49,000 markkaa. — „Kaasutehdas“ nimisessä osastossa osotettiin uutistöitä varten 94,290 markkaa 1910 vuoden menosäännön 66,300 markan sijasta, uusien lyhtyjien asettamista varten 52,100 markkaa edellisen vuoden menosäännön 15,000 markan sijasta sekä jakelujohtoja ja kalustoa varten 59,000 markkaa aikaisemman määrän 52,000 markan sijasta. — „Sähkötehdas“ nimiseen osastoon otettiin 50,000 markkaa katuvalaistusta ⁴⁾ varten, 110,000 markkaa sähköteknikko O. A. Blomqvistille ⁵⁾ maksettavan velan suoritusta varten sekä 75,000 markkaa mittarien oston. Viimeksi mainittu määrärahaerä oli 1910 vuoden menosäännössä 40,000 markkaa.

Kysymys XII
pääluokan kohdalla
olevain menoeräin toisin
järjestämisestä.

Tämän pääluokan menosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto antaa rahatoimikamarin harkittavaksi,

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 109 ja seur. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja 64. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 64. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 136. — ⁵⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 84 ja seur.

eikö tämän pääluokan menoeriä vastedes kävisi järjestäminen niin, että siihen merkittäisiin teknillisten laitosten kaikki menot sekä tulopuolelle bruttotulot eikä nettotuloja.

XIII pääluokan, Yleiset työt, kohdalla otettiin „Rakennukset ja talot“ nimiseen osastoon erinäisiä tässä kertomuksessa aikaisemmin mainittuja korjaustöitä y. m. varten määrärahoja kaikkiaan 106,834 markkaa 11 penniä ¹⁾). Vastaavat menot olivat 1910 vuoden menosäännön mukaan 88,775 markkaa. Erinäisten korjaustöiden määrärahaa korotettiin 3,230 markalla. „Uutisrakennuksia“ varten otettiin seuraavat, osittain jo edellä mainitut määrärahat, nimittäin: uutta työ- ja vaivaistaloa varten 500,000 markkaa, työ- ja vaivaistaloa varten 80,000 markkaa ²⁾, uutta kulkutautisairaala varten 700,000 markkaa ³⁾, Vallilaan rakennettavia kunnan työväenasuntoja varten 125,000 markkaa ⁴⁾, Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella olevia kunnan työväenasuntoja varten 42,000 markkaa, Kallion uutta paloasemaa varten 150,000 markkaa ⁵⁾, Hermannin uutta paloasemaa varten 25,000 markkaa ⁵⁾, Korkeavuorenkadun talon n:o 39 osto varten 125,000 markkaa ⁶⁾, Sipooseen sijoitettavaa kunnan mielisairaala varten 67,702 markkaa 30 penniä ⁷⁾, Kallioon rakennettavaa uutta kaupunginkirjastotaloa varten 200,000 markkaa, Kallion kansakoulutalo varten 25,000 markkaa, erinäisiä Tehtaankadun kansakoulun maalaustöitä varten 7,000 markkaa, erinäisiä Marian sairaalan tallissa, vaja- ja jääkellarirakennuksissa toimeenpantavia töitä varten 15,750 markkaa ⁸⁾, Vanhankaupungin uutta poliisivartiotupaa varten 6,300 markkaa, apurahaa pukeutumispaviljongin teettämiseksi Eläintarhan urheilukentän vierelle 10,000 markkaa ⁹⁾, Ratakadun kansakoulutalon viereisten katujen ja jalkakäytävään kiveämiseksi sekä erinäisten maalaustöiden teettämiseksi samassa talossa 4,650 markkaa, Siltavuoren- ja Katajanokan pohjoisrantaan teetettäviä uusia käymälöjä varten 3,000 markkaa, Bengtsårin kasvatustalokseen kuuluvassa Södergårdin kivirakennuksessa viime vuonna alotettujen muutosrakennustöiden jatkamiseksi 15,000 markkaa, laivaveistämötonttien kauppahinnan kuoletusta varten 100,000 markkaa ¹⁰⁾ sekä sähkölaitoksen laajentamiseksi Kallioon ja Töölöön 860,000 markkaa ¹¹⁾ eli määrärahoja yhteensä 3,061,402 markkaa 30 penniä 1910 vuoden menosäännön 5,136,000 markan sijasta. — „Kadut ja yleiset paikat“ nimisessä osastossa osotettiin korjaus- ja kunnossa-

Yleiset työt.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 40, 41, 43, 45, 49, 53, 59 ja 70. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 51. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 46 ja seur. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 41 ja seur. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 43 ja seur. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 5 ja 6. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 45 ja 46. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 49. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 59. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 8 ja seur. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja seur.

pitotöitä varten yhteensä 268,650 markkaa ¹⁾ 1910 vuoden menosäännön 78,800 markan sijasta sekä uutistöitä varten yhteensä 1,402,500 markkaa ²⁾ mainitun menosäännön 536,250 markan sijasta. — „Kanaavat ja viemärit“ nimiseen osastoon otettiin uutistöiden nimikkeen kohdalle määrärahoja 217,350 markkaa ³⁾ 1910 vuoden menosäännön 193,700 markan sijasta. — „Tiet“ nimisestä osastosta poistettiin 1910 vuoden menosäännössä Sörnäsän niemekkeelle vievän tien viertopäällystyksen korjausta varten ollut 4,800 markan määräraha. — „Viertotiet“ nimiseen osastoon otettiin jalkakäytäväin teettämiseksi pitkin Läntistä viertotietä Roosavillakadulta Nimrodkadulle sekä pitkin Itäistä viertotietä Hermannista Toukolaan 4,000 ja 7,100 markan määrärahat. — „Satamat“ nimisessä osastossa otettiin korjaus- ja kunnossapitotöitä y. m. varten yhteensä 147,000 markkaa ⁴⁾ 1910 vuoden menosäännön 75,500 markan sijasta sekä uutistöitä varten 38,675 markkaa ⁵⁾ mainitun menosäännön 98,700 markan sijasta. — „Istutukset“ nimiseen osastoon merkittiin kunnossapitoa varten määrärahoja yhteensä 153,331 markkaa 70 penniä ⁶⁾ sekä uutistöitä varten 97,950 markkaa ⁷⁾. 1910 vuoden menosäännössä olivat vastaavat määrärahat, edellinen 120,174 ja jälkimäinen 47,600 markkaa. — „Puhtaanapitolaitos“ nimiseen osastoon otettiin määrärahoja yhteensä 234,700 markkaa ⁸⁾ edellisen vuoden 198,200 markan sijasta. — „Yleinen makkien puhtaanapito“ nimisessä osastossa korotettiin eria palkkaukset, miehistö ja ajomiehet 7,500 markalla, rautatierahdit 5,000 markalla ja makkiastiain y. m. oston 24,300 markalla ⁹⁾. — Osaston „Työkalut“ menosääntöä korotettiin 13,400 markalla ja osaston „Sekalaista“ menosääntöä 2,400 markalla. — Puheenalaisen pääluokan menojen kokonaissumma osottaa vähennystä 783,175 markkaa 89 penniä.

Eläkkeet ja apurahat.

XIV pääluokan, Eläkkeet ja apurahat, menosääntöön merkittiin vuonna 1910 myönnettyjä apurahoja kaikkiaan 1,100 markkaa ¹⁰⁾. Sen johdosta että kaupunginviskaalinleski I. C. Winter, ent. vahtimestari G. A. Winqvist, kirvesmies J. Åvist ja kansakoulunopettajatar A. Nystedt, jotka olivat saaneet vuotuisia apurahoja yhteensä 2,450 markkaa, olivat vuonna 1910 kuolleet sekä sairaanhoitajatar E. Hjortille myönnetty 300 markan tilapäisapuraha lakkasi helmikuun 15 päivänä 1911 ja sentähden otettiin menosääntöön ainoastaan 37 markan 50 pennin suuruisena, vähenivät aikaisemmin myönnettyjä eläkkeitä varten osotetut määrärahat 2,712 markalla 50 pennillä. Tämän pääluokan menot osottavat siis vähennystä 1,612 markkaa 50 penniä.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 65. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 66 ja seur. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 68 ja 69. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 70 ja 71. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 71. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 71 ja 72. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 70 ja 71. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 75. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 117 ja seur. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 126.

XV pääluokan, Sekalaiset menot, kohdalla korotettiin kaupungin tilintarkastusmäärärahaa 100 markalla, polttoaineiden määrärahaa 1,000 markalla, valaistusmäärärahaa 2,000 markalla, paloapumaksujen määrärahaa 1,000 markalla, työntekijöille ruumiinvammasta maksettavan korvauksen määrärahaa 500 markalla, erinäisiin kaupungin taloihin hankittavan kaluston y. m. määrärahaa 3,700 markalla, puhelinmaksujen määrärahaa 2,000 markalla, väenlaskukustannusten määrärahaa 5,000 markalla ¹⁾, taksoitettujen varain ja muiden tulojen vähennykseen ja palautukseen käytettävää määrärahaa 10,000 markalla sekä arvaamattomien tarpeiden määrärahaa 50,000 markalla. Uusina erinä otettiin menosääntöön köyhäinasianajajan apulaisen palkkaus 3,000 markkaa, köyhäinasianajajan konttorin vuokra 700 markkaa, tulli- ja pakkahuoneessa olevan postipakettiosaston huoneiston vuokra 12,000 markkaa ²⁾, koiraverosta aiheutuvia kustannuksia varten 300 markkaa sekä kauppatorin suihkukaivon käyttöä ja hoitoa varten 3,300 markkaa. Talojen isännöitsijän palkkiota vähennettiin 300 markalla ja erään huoneiston vuokraamista varten Katarinankadun talosta n:o 3 ollut 1,800 markan määräraha poistettiin. Tämä pääluokka osottaa siis menojen lisäännystä 92,500 markkaa.

Sekalaiset
menot.

Tulosääntöön merkittiin säästönä vuodelta 1910 350,000 markkaa.

Tulot. Säästö.
Korot.

I pääluokan, Korot, kohdalle otettiin tontinlunastusten korot määrältään 100,000 markkaa suurempina 1910 vuoden tulosäännön määrää sekä teknillisten laitosten etuantien korot 45,000 markan määräisinä mainitun tulosäännön 20,000 markan sijasta. Sitä vastoin laskettiin kaupungin lainaobligatsioonien, kaupungille tulevat lahjoitusrahastojen sekä kaasutehtaan rakennuskustannusten korot kukin 2,500, 7,000 ja 140,000 markkaa vähemmiksi aikaisempia määriään. Samaten vähennettiin „Erinäisiä korkoja ja osinkoja“ nimistä erää 25,000 markalla. 1910 vuoden tulosäännössä oleva erä „Sähkölaitoksen rakennuskustannusten korko“ 170,000 markkaa poistettiin. Tämä pääluokka osottaa siis laskettujen tulojen vähennyksestä 219,500 markkaa.

II pääluokan, Tontinlunastukset, kohdalla laskettiin tulot 300,000 markkaa suuremmiksi 1910 vuoden rahasäännön vastaavaa määrää.

Tontinlunastukset.

III pääluokan, Kaupungin kiinteä omaisuus, kohdalla merkittiin osaston „Veroja lahjoitetuista tiloista“ tulot 700 markkaa vähemmiksi 1910 vuoden rahasäännön vastaavaa määrää. — Osastossa „Kaupunkiin yhdistetty alue“ korotettiin tuloeria rakennusten ja tilain vuokria 12,000 markalla, vuokraa torien myyntipaikoista 2,000 markalla, vuokraa kaupungin taloissa olevista poliisin virka-

Kaupungin
kiinteä omaisuus.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 127 ja 128. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 84.

huoneistoista ja tallista 1,000 markalla, vuokria Fabianinkadun talossa n:o 1 olevista huoneistoista 3,400 markalla, vuokraa myymälöistä ja myyntipöydistä 1,000 markalla, kalavesimaksuja 200 markalla sekä satunnaisia ynnä kenttäin vuokria 10,000 markalla. Uutena eränä merkittiin laivaveistämön vuokra 11,000 markkaa. Eriä „Vuokraa Penger- ja Ratakadun poliisihuoneistoista“ sekä „Vuokria Vuorimieskadun talon n:o 9 huoneistoista“ vähennettiin edellistä 1,400 ja jälkimäistä 900 markalla. — Tämän osaston rahassäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto jättää rahatoimikamarin harkittavaksi, voisiko kaupunki jollakin nykyistä tuottoisammalla tavalla käyttää Vuorimieskadun taloa n:o 9, sekä antaa asiasta lausunnon valtuustolle. — Osastossa „Kaupungin maatilat“ korotettiin tuloja 5,000 markalla. — Tulojen kokonaissumma tässä pääluokassa osottaa lisäännystä 42,600 markkaa.

Kysymys
Vuorimies-
kadun n:o 9
käyttämisestä
edullisella ta-
valla.

Tonttiverot.

IV pääluokassa, Tonttiverot, laskettiin tulot 300 markkaa suuremmiksi 1910 vuoden rahassäännön vastaavaa määrää.

Tuloa tuottavat
oikeudet.

V pääluokassa, Tuloa tuottavat oikeudet, korotettiin tuloeriä tuulaaki Helsinkiin tuleviksi määrätyiltä tavaroilta 27,000 markalla, liikennemaksut 20,000 markalla, makasiinivuokrat 1,000 markalla, satamamaksut 10,000 markalla, siltamaksut 1,000 markalla, punnituskaksut 300 markalla sekä ulkomaalaisten maksut ruokatavarain myynnistä aluksista 500 markalla. Sitä vastoin vähennettiin eriä perunkirjoitusprosentit kaikkiaan 24,900 markalla ja Vanhankaupungin myllyn vuokra 800 markalla. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 35,000 markalla.

Sekalaiset
tulot.

VI pääluokassa, Sekalaiset tulot, korotettiin tuloeriä henkilökohtainen vaivaismaksu 5,000 markalla, tuloja Marian sairaalan sairaanhoidosta 14,000 markalla, korvausta köyhäin ylläpidosta 2,000 markalla, tuloja kirjalainoista 900 markalla ja koiraveroista 2,000 markalla. Niinikään korotettiin tuloja kaupungin laboratorista terveydellisiä ja bakteriologisia tutkimuksia varten 500 markalla. Edelleen korotettiin apumaksua säätytaloa ympäröivän istutusten kunnossapitoon 570 markalla ja apumaksua vanhan kirkon istutusten kunnossapitoon 1,200 markalla. Majoituskustannuksista tuleva korvaus laskettiin 90,390 markkaa suuremmaksi 1910 vuoden rahassäännön vastaavaa määrää. Uutena eränä merkittiin postilaitoksen vuokra-apumaksu postipakettiosastosta ¹⁾ 2,000 markkaa. Tulot työlaitoksesta laskettiin 9,000 markaksi 1910 vuoden tulosäännön 10,000 markan sijasta. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 117,560 markkaa.

Valtioavut.

VII pääluokan, Valtioavut, kohdalla merkittiin kansakoulujen valtioapuna 396,500 markkaa ²⁾ 1910 vuoden rahassäännön 347,000

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 84. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 101.

markan sijasta, kasvatuslaitosten valtioapuna 18,700 markkaa ¹⁾ aikaisemman määrän 11,900 markan sijasta ja valmistavan poikain ammatikoulun valtioapuna 20,550 markkaa aikaisemman määrän 20,116 markan 67 pennin sijasta. Sen sijaan laskettiin kaupungin osuus paloviinaverosta 3,000 markkaa vähemmäksi 1910 vuoden rahäsäännön määrää. Tämä pääluokka osottaa siis tulojen lisäännystä 53,733 markkaa 33 penniä.

VIII pääluokkaan, Kaupungin teknilliset laitokset, otettiin kaasulaitoksen tulot 431,000 markan, sähkölaitoksen tulot 561,000 markan ja vesijohtolaitoksen tulot 603,000 markan suuruisina. Nämä tulot laskettiin siten, että kunkin laitoksen kokonaistuloista luettiin pois laitosten hallinto- ja käyttökustannukset ²⁾.

Kaupungin
teknilliset lai-
tokset.

IX pääluokassa, Puhtaanapitolaitos, korotettiin eria „Talonomistajain maksuja“ 40,000 markalla ja „Tuloja myydystä lannasta“ 10,000 markalla. Kaupungin menot omain talojensa puhtaanapidosta laskettiin 29,000 markaksi.

Puhtaanapito-
laitos.

X pääluokassa, Lainat, osotettiin 1902 vuoden obligatsionilainasta Vallilaan teetettäviä kunnan työväenasuntoja varten 125,000 markkaa ³⁾ sekä Hietaniemen ja Kristiinankadun varrella olevia samanlaisia asuntoja varten yhteensä 42,000 markkaa ynnä 1909 vuoden obligatsionilainasta uutta työ- ja vaivaistaloa varten 500,000 markkaa sekä vesijohdon laajentamiseen 393,050 markkaa ⁴⁾. Sen ohessa otettiin nimikkeen „Lainaa kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi“ kohdalle Pitkäsillan uudestirakennusta varten 787,500 markkaa ⁵⁾, uutta kulkutautisairaala varten 700,000 markkaa ⁶⁾, kunnan mielisairaala varten 67,702 markkaa 30 penniä ⁷⁾, Kallion uutta paloasemaa varten 150,000 markkaa ⁸⁾, Hermannin uutta paloasemaa varten 25,000 markkaa ⁹⁾, Korkeavuorenkadun tontin n:o 39 osto varten 125,000 markkaa ¹⁰⁾, laivaveistämötonttien kauppahinnan kuoletusta varten 100,000 markkaa ¹¹⁾, sähkölaitoksen laajentamiseksi Kallioon ja Töölöön 860,000 markkaa ¹²⁾ sekä sähkölaitoksen alueella olevan lokaviemäriin muuttoa varten 20,000 markkaa ¹³⁾ ynnä nimikkeen „Lainaa kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi“ kohdalle Kallion uutta kaupunginkirjastotaloa varten 150,000 markkaa.

Lainat.

XI pääluokkaan, Taksoitus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoittamalla otettavaksi määräksi 4,318,781 markkaa 21 penniä.

Taksoitus.

Puheenalaisen meno- ja tulosäännön vahvistamisen yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto asettaa valiokunnan lähemmin valmiste-

Kysymys
määräysten
antamisesta

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 101. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 148 ja 149. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 41 ja seur. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 sekä 64. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 66. — ⁶⁾ Ks. tätä kert. siv. 46 ja seur. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 45 ja 46. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 43 ja seur. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. siv. 43 ja seur. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. siv. 5 ja 6. — ¹¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 8 ja seur. — ¹²⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja seur. — ¹³⁾ Ks. tätä kert. siv. 59.

mikäli koskee kaupungin ulkopuolelta kotoisin olevain henkilöiden vastaanottamista kaupungin sairaaloihin y. m.

lemaan kysymystä erityisten määräysten käytäntöön saattamisesta mikäli koskee sellaisten henkilöiden vastaanottamista kaupungin sairaaloihin, kansakouluihin ja kasvatustaloksiin, joilla ei ole koti-paikkaoikeutta Helsingin kaupungissa, ja annettiin valmistusvaliokunnan toimeksi ehdottaa mainitun valiokunnan jäsenet.

Kaupungin kaasulaitoksen 1911 vuoden meno- ja tulosääntö.

Kaupunginvaltuusto vahvisti ¹⁾ myös erityisen meno- ja tulosäännön kaupungin kaasulaitokselle vuodeksi 1911. Tämä rahan sääntö päättyi 1,238,400 markkaan. Siinä oli menopuolella: hallinto 55,458 markkaa, konttori- ja myymälähuoneistojen vuokria 17,000 markkaa, kaasunvalmistuskustannuksia 490,850 markkaa, kustannuksia sivutuotteista 56,500 markkaa, katuvalaistuksesta 69,500 markkaa, yksityisestä kaasunkulutuksesta 40,200 markkaa ja johtotyöosastosta 27,400 markkaa, korjaus ja kunnossapito 29,000 markkaa, kustannuksia Henrikinkadun vanhasta kaasutehtaasta 2,000 markkaa, korkoja ja vakuutusmaksuja 19,000 markkaa, uutistyöt 94,290 markkaa, kustannuksia uusien lyhtyjen asettamisesta 52,100 markkaa, jakelujohdot ja kalusto 59,000 markkaa sekä säästö 226,102 markkaa. — Tulopuolella oli: katuvalaistus 158,300 markkaa, yksityiskulutus 650,000 markkaa, sivutuotteet 385,000 markkaa ja sekalaista 45,100 markkaa.

Kaupungin sähkölaitoksen 1911 vuoden meno- ja tulosääntö.

Niinikään vahvisti ¹⁾ kaupunginvaltuusto erityisen meno- ja tulosäännön kaupungin sähkölaitokselle vuodeksi 1911. Tämä päättyi 941,000 markkaan. Menopuolella oli: hallinto 66,500 markkaa, käyttökustannukset 184,000 markkaa, jakelu y. m. 84,000 markkaa, sekalaisia menoja 45,000 markkaa, katujen valaiseminen sähköllä arviolta 50,000 markkaa ²⁾, sähkötekniikko O. A. Blomqvistille 110,000 markkaa, mittarien ostoon 75,000 markkaa ja säästö 326,500 markkaa. — Tulopuolella oli: katuvalaistus 31,000 markkaa, hyödyllisesti jaettu sähkövoima 855,000 markkaa, vuokria 24,800 markkaa ja voittoa johtotöistä y. m. 30,200 markkaa.

Kaupungin vesijohtolaitoksen 1911 vuoden meno- ja tulosääntö.

Lopuksi vahvisti ¹⁾ kaupunginvaltuusto erityisen meno- ja tulosäännön kaupungin vesijohtolaitokselle vuodeksi 1911. Tämä rahan sääntö päättyi 1,341,675 markkaan. Menopuolella oli: hallinto 73,150 markkaa, käyttökustannuksia 179,700 markkaa, kunnossapito ja korjaus 51,000 markkaa, sekalaisia kustannuksia 15,900 markkaa, uutistöitä y. m. 341,900 markkaa ³⁾, uudistustöitä 51,150 markkaa ⁴⁾, vesimittarien ja kaluston ostoon yhteensä 29,000 markkaa, muita menoja 45,000 markkaa sekä säästö 554,875 markkaa. — Tuloksi merkittiin arviolta: vedenmyynnistä 825,000 markkaa, kaupungin omasta veden-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 7 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 136. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 55 ja 64. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 64.

kulutuksesta 64,050 markkaa, vesimittarien vuokria 36,300 markkaa, vesimaksuja hevosaltaista 2,100 markkaa, korotusta myöhästyneestä vedenkulutusmaksujen suorituksesta 1,000 markkaa, maanvuokria 175 markkaa, voittoa johtotöistä 20,000 markkaa sekä lainavaroja uutis- ja uudistustöihin yhteensä 393,050 markkaa.

C. Muut asiat.

Esiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päivänä 1909 ratkaisematta olevain asiain luetteloa ¹⁾ sekä siinä yhteydessä rahatoimikamarin kirjelmää sanotun kuukauden 28 päivästä, jossa kirjelmässä kamari esitti poistettaviksi erinäiset sille lähetetyt asiat, päätti ²⁾ valtuusto seuraavat mainitussa luettelossa olevat asiat poistettaviksi diarista, nimittäin:

Ratkaisemattomat asiat.

maistraatin heinäkuun 1 päivänä 1903 valtuustolle lähettämän kirjelmän venäläisen piiri-insinöörihallituksen hoidossa oleviin kiinteistöihin kuuluvain katuosain korjaamisesta;

kaupunkien yleisen paloapuyhtiön johtokunnan tekemän, helmikuun 23 päivänä 1904 valtuustolle saapuneen esityksen huoneisiin sijoitettujen sähkövalojohtojen katsastusta koskevasta asiasta;

maistraatin toukokuun 13 päivänä 1904 valtuustolle lähettämän kirjelmän kaupungin tilintarkastajain antamine kertomuksineen;

rahatoimikamarin helmikuun 6 päivänä 1906 valtuustolle lähettämän kirjelmän ynnä Helsingin sairaskodin johtokunnan hakemuksen vuokravapauden myöntämisestä Eläintarhan huvilalle n:o 6;

Suomen voimistelu- ja urheiluliiton Helsingin piirin marraskuun 26 päivänä 1906 tekemän anomuksen erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä urheilun edistämiseksi paikkakunnalla; sekä

nuorten naisten kristillisen yhdistyksen helmikuun 18 päivänä 1907 tekemän anomuksen maksuttoman tontin saamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 14 päivänä 1909 oli palauttanut ³⁾ kysymyksen kortteleille n:oille 180, 182, 183 ja 185 heinäkuun 24 päivänä 1902 vahvistetun rakennusjärjestyksen 8 §:n muuttamisesta asiaa varten asettamaansa valiokuntaan, antoi ⁴⁾ valiokunta uuden esityksen asiasta.

Korttelien n:o:jen 180, 182, 183 ja 185 rakennusjärjestyksen 8 §:n muutos.

Terveystoimikunnan annettua lausunnon asiasta esitti ⁵⁾ mainittu valiokunta vihdoin, että kaupunginvaltuusto päättäisi ryhtyä toimiin edellä mainitun pykälän muuttamiseksi seuraavaksi:

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 11 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 116 ja 117. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 15 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 29 §.

Asuinrakennuksen saa rakentaa korkeintaan kolmikerroksisen.

Tätä ennen teetetyssä asuinrakennuksessa saa kellari- tai ullakkokerroksen sisustaa asuinhuoneiksi suorittamalla asianomaisesta tontista sellaisen lisämaksun kuin rahatoimikamari tehdystä pyynnöstä katsoo kohtuulliseksi määrätä.

Tämän valiokunnan esityksen kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾.

Sittemmin ilmoitettiin ²⁾ maistraatin kirjelmässä elokuun 27 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 6 päivänä vahvistanut edellä kerrotun ehdotuksen puheenalaisen pykälän muuttamiseksi.

VI kaupungin-
osan erään osan
voimassa ole-
van rakennus-
järjestyksen 3
ja 5 §:n muutos.

Kirjelmässä ³⁾ toukokuun 6 päivältä mainitsi rahatoimikamari kaupungin rakennustarkastajan kamarille huomauttaneen, että heinäkuun 15 päivänä 1908 annettu rakennusjärjestys sille VI kaupungin-osan alueelle, jota rajoittavat Laivurin-, Tehtaan-, Perämiehen- ja Hernesaarenkatu sekä Speranskitie, oli laadittu siinä mielessä, että meren rannalle saataisiin huvilakaupunki, johon yksityiset voisivat verraten halvalla rakennuttaa itselleen hupaisia, enintään kahden perheen asuttavia yksityistaloja, ja tätä silmällä pitäen oli tämä kaupunginosa erittäin huolellisesti suunniteltu, niin että siitä, oikein rakennettuna, vastaisuudessa voisi tulla kaupungin kaunistus. Kun kuitenkin mainittu rakennusjärjestys osin epäselvine ja osin risti-riitaisine määräyksineen teki tyhjäksi kaiken sen huolellisen työn, mikä oli kaupunginasemakaavaan pantu ja toinen, nelikerroksinen vuokrakasarmi toisensa jälkeen kohosi tällä huvila-alueella, rakennusten katselmusmiesten, maistraatin tai kuvernöörin voimatta estää tätä turmelustyötä, joka olisi pilaava tämän kaupunginosa, oli rakennustarkastaja ehdottanut ryhdyttäväksi erikoisiin toimenpiteisiin mainittujen epäkohtain poistamiseksi.

Tämän johdosta oli rahatoimikamari antanut asettamansa komitean tehtäväksi käsitellä kysymystä eräiden edellä mainitun rakennusjärjestyksen pykäläin uudistamisesta, minkä jälkeen komitea oli laatinut seuraavan ehdotuksen rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §:n muuttamiseksi toisin kuuluviksi:

3 §.

Asuinrakennuksen saa tontille sijoittaa joko erilliseksi vähintään 4 metrin päähän viereisten tonttien rajoista taikka myös jonkun viereisen tontin rajalle, kuitenkin niin, että vähintään 4 metrin levyinen tyhjä tila on jätettävä rakennuksen ja muiden viereisten tonttien välille.

5 §.

Asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on 9,5 metriä, luettuna siitä maasta, jolla rakennus on, ulkomuurin yläreunaan. Katonharjan saa sijoittaa enintään 6 metriä ylemmäksi sanottua korkeutta.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 29 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 23 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Kaltevalla maalla otetaan keskikorkeus.

Asuinrakennuksessa ei saa olla enempää kuin 3 kerrosta. Kellari ja ullakko, johon tulisijalla varustettuja tai varustamattomia asuinhuoneita on laitettu, luetaan kerrokseksi.

Hankittuaan asiasta kaupunginasemakaava-toimikunnan ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot esitti kamari, että kaupunginvaltuusto k. senaatilta hankkisi sellaisen muutoksen puheenalaisen rakennusjärjestyksen 3 ja 5 §:ään, kuin komitea oli ehdottanut.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä marraskuun 12 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että senaatti oli edellisen lokakuun 27 päivänä vahvistanut kaupunginvaltuuston hyväksymän ehdotuksen edellä mainittujen pykäläin muuttamiseksi toisin kuu-
luviksi.

Kirjelmässä 3) marraskuun 17 päivältä ilmoitti rahatoimikamari kaupunginvaltuuston tiedoksi että, sittenkun kamari valtuuston marraskuun 9 päivänä 1909 asiasta tekemän päätöksen 4) johdosta oli k. senaattiin tehnyt valituksen läänin kuvernöörin edellisen loka-kuun 16 päivänä antamasta päätöksestä, joka koski piirustusten vahvistamista merikapteeni Chr. Jacobsenin omistamille asuntoton-
teille n:oille 34 d ja 34 e Tehtaankadun varrelle kortteliin n:o 220 VI kaupunginosaan tehtävää uutisrakennusta varten, joiden piirustusten mukaan mainittu rakennus tulisi vastoin eräälle osalle mainittua kaupunginosa heinäkuun 15 päivänä 1908 vahvistetun rakennusjärjestyksen 3 §:n säännöstä sijoitettavaksi aivan tonttien rajalinjaan yleistä tietä vasten, oli senaatti elokuun 19 päivänä 1910 antamallaan päätöksellä jättänyt asian kuvernöörin päätöksen
varaan.

Ilmoitus k. senaatin päätöksestä eräissä rakennusasiassa.

Maistraatin vaatimaksi lausunnoksi kauppiaiden A. Westbergin ja Hj. Wallgrenin tekemästä anomuksesta saada yhteenrakentaa korttelissa n:o 89 sijaitsevat Ison Robertinkadun tontit n:ot 18 ja 20 päätti 5) kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun hakemukseen.

Lausunto tonttien yhteenrakentamisasiasta.

Maistraatin vaadittua lausuntoja tonttien halkomisilupaa tarkoittavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

Lausuntoja tonttien halkomisasioista.

aktiebolaget J. D. Stenberg & söner 6) korttelissa n:o 296 Näkin-
kujan varrella sijaitsevaan tehdastonttiin n:o 7 nähden, sillä ehdolla

1) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 28 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 37 §. —
3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 20 §. — 4) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 117. — 5) Valt.
pöytäk. syysk. 13 p. 19 §. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 9 §.

että tontin itäisen rajalinjan vierellä sijaitsevan Näkinkujan osan tasoittamista ei saa vaatia, ennenkuin kaupunki on katsonut etunsa mukaiseksi ryhtyä tuollaiseen tasoitukseen;

aktiebolaget Fortuna ¹⁾ korttelissa n:o 368 sijaitsevaan Fredriksperinkadun tonttiin n:o 11 nähden; sekä

aktiebolaget Parkgatan 5 ²⁾ korttelissa n:o 135 sijaitsevaan Puistokadun tonttiin n:o 3 nähden.

Pitennetty
tonttien raken-
nusaika.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen:

kesäkuun 1 päivään 1911:

asunto-osakeyhtiö Aallottarelle ³⁾ korttelissa n:o 122 sijaitsevaan Hernesaarenskadun tonttiin n:o 17 nähden; ja

lakitieteenkandidaatti L. Hjeltille ⁴⁾ korttelissa n:o 149 sijaitsevaan Luotsikadun tonttiin n:o 12 nähden;

kesäkuun 1 päivään 1912:

asunto-osakeyhtiö Aallottarelle ³⁾ korttelissa n:o 122 sijaitsevaan Hernesaarenskadun tonttiin n:o 15 nähden; ja

rakennusmestari J. L. Rinne-vainajan konkurssipesälle ⁵⁾ korttelissa n:o 146 sijaitsevaan Laivastokadun tonttiin n:o 14 nähden;

1912 vuoden loppuun:

työmies J. G. Gustafssonille ⁶⁾ korttelissa n:o 377 sijaitsevaan Siuntionkadun tonttiin n:o 3 nähden;

huhtikuun 16 päivään 1913:

perustuslailliselle työväenyhdistykselle ⁷⁾ korttelissa n:o 411 sijaitsevaan Hietaniemenkadun tonttiin n:o 6 nähden; sekä

1914 vuoden loppuun:

senaatin ylimääräiselle kopistille A. Juseliukselle ⁸⁾ korttelissa n:o 285 sijaitsevaan Pääskylänkadun tonttiin n:o 5 nähden.

Kysymys eläke-
edun varaami-
sesta kaupun-
gin virka- ja
palvelusmie-
hille.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 20 päivänä 1903 oli antanut ⁹⁾ erikoisvaliokunnan toimeksi edelleen valmistella kysymystä eläkkeen antamisesta kaupungin virkamiehille, antoi valiokunta, jonka seuraavan helmikuun 3 päivänä valitussa jäsenistössä sillä välin oli tapahtunut melko suuria muutoksia, valtuustolle mietinnön ¹⁰⁾ asiasta. Mietinnössään valiokunta m. m. lausui, että valiokunta eläkejärjestelmää valitessaan ja eläkekysymyksen periaatteelliseen ratkaisuun nähden vastakkaisiin suuntiin käyviä mielipiteitä harkitessaan oli yhtynyt maistraatin kirjelmässä marraskuun 17 päivältä 1902 esitettyihin näkökohtiin. Niinkuin maistraatti

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 4 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 23 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 25 §. —

⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 28 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 22 §. — ⁷⁾ Valt.

pöytäk. toukok. 26 p. 49 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 24 §. — ⁹⁾ Ks. 1903 vuod. kert. siv. I. 96 ja seur. — ¹⁰⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 36.

ja erinäiset kaupungin hallituslaitokset olivat huomauttaneet, olisi 1896 vuoden valiokunnan ehdottama menettelytapa epäedullinen niille virkamiehille, jotka jo olivat ehtineet korkeanlaiseen ikään, ja niinmuodoin kaupungillekin, jonka tietenkin olisi otettava osaa ehdotuksen mukaan eläke-edun perustuksena olevain vuosimaksujen suorittamiseen. Erittäin täytyi tätä 1896 vuoden valiokunnan ehdottamaa eläkemuotoa pitää epäsoveliaana raastuvanoikeuden jäsenille ja syyttäjistöön kuuluville virkamiehille sitä perinpohjaista muutosta silmällä pitäen, minkä vastainen oikeudenkäyntilaitoksen uudistus oli aikaansaava kaupungin tuomioistuin- ja syyttäjistölaitoksessa. Tämän johdosta ja syistä, joita maistraatti ja raastuvanoikeus olivat tässä asiassa esittäneet, ei valiokunta ollut tahtonut puoltaa vuonna 1896 ehdotettua laajempaa ja jäykkään muotoon puettua eläkejärjestystä, vaan yhtyi siihen käsitykseen, että olisi asianmukaisinta, että eläkemäärät ja muut ehdot tarkemmin vahvistettaisiin eläkerahasäännössä ja siihen kuuluvassa ohjesäännössä sekä että eläkkeitten maksamiseen tarpeelliset määrärahaerät vuosittain pantaisiin kaupungin menosääntöön.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan olisi jokainen kaupungin palveluksessa oleva, kaupunginvaltuuston erittäin vahvistamalle eläkerahasäännölle otettu virkailija määrättyjen ikä- ja virkavuosien kuluttua saapa eläkettä eläkerahasäännössä vahvistetun määrän. Eläkeoikeutta ei kuitenkaan näyttänyt olevan myönnettävä satunnaisien toimien ja tehtävien sekä sivutoimien hoitajille, vaan ainoastaan sellaisten virkain pitäjille, jotka pitemmän aikaa olivat kunnalle tarpeellisia ja joita sentähden täytyi pitää vakinaisina ja jotka virat sen ohessa olivat laadultaan niin laajat, että asianomaiset virkamiehet niistä saivat pääasiallisen tehtävänsä ja toimeentulonsa. Vakinaisen käsitteeseen nähden oli kuitenkin huomattava, että niidenkin henkilöjen, joilla oli ajan puolesta rajoitettu ja uuden vaalin varassa oleva toimi, samoin kuin niidenkin, jotka oli asetettu määrätyn irtisanomisajan ehdolla, oli katsottava olevan kunnan vakinaisessa palveluksessa sekä tämän johdosta eläkeoikeutettuja. Valiokunnan ehdotusta ei sovellettaisi ainoastaan kaupungin virkamiehiin, vaan kunnan palvelusmiehiinkin, joille valiokunnan mielestä oli samoista syistä kuin virkamiehillekin myönnettävä tuollainen etu. Eläkkeenjärjestelyn ulkopuolelle sitä vastoin jäisivät sekä tilapäis- ja sivutoimien hoitajat että myös kunnan palveluksessa oleva ruumiillisen työn tekijäin luokkaan kuuluva lukuisa henkilökunta. Valiokunta oli nimittäin ollut sitä mieltä, että kysymys kunnan työntekijäin eläkkeestä oli valiokunnan ohjelman ulkopuolella ja kuului päiväjärjestyksessä olevaan työntekijäin vanhuuseläkkeitä koskevaan kysymykseen. Ehdotus ei myöskään käsittänyt kaupungin

poliisilaitoksen henkilökuntaa eikä kaupungin kansakoulujen opettajistoa. Kysymys poliisihenkilökunnan eläkkeistä oli jo aikaisemmin erityisillä, hallinnollista lainsäädäntötietä annetuilla määräyksillä järjestetty siten, että poliisipäällystölle ja miehistölle vakuutetut eläkkeet maksettiin valtiovaroista, ja kaupunkien kansakoulunopettajain eläkkeet oli niinkään, eduskunnan myötävaikutuksella, lainsäädäntötietä järjestetty siten, että valtio oli ottanut koko eläkelaitoksen huostaansa ja taataksensa sekä kaupungit suorittivat määrätyn apumaksun eläkkeitä varten. Eläkkeeseen oikeutettujen virkamiesten joukkoon oli valiokunta niinkään lukenut tšekäläisen ylemmän käsiammattilaiskoulun johtajan ja vakinaiset opettajat, jota koulua, vaikkei ollut välittömästi kunnan hallinnon alainen, kuitenkin, silmällä pitäen maamme käsiammattilaiskouluista voimassa olevia yleisiä määräyksiä, täytyi katsoa kunnalliseksi laitokseksi. Kun kuitenkin valtio taideteollisuuskeskuskouluun yhdistetyn ylemmän käsiammattilaiskoulun kannattamiseksi maksoi m. m. puolet koulun mahdollisesti eläkkeeseen oikeutettujen johtajan ja vakinaisten opettajain palkkauksesta, tulisi valiokunnan mielestä valtion myös samassa suhteessa ottaa osaa näiden virkailijain eläkkeen kustantamiseen. Siinä tapauksessa että valiokunnan ehdotus hyväksyttäisiin, näytti siis kaupunginviranomaisten olevan k. senaatille tehtävä mainittuun suuntaan käyvä esitys. Sitä vastoin oli valiokunta katsonut alempain käsiammattilaiskoulujen opettajat toistaiseksi olevan jätettävä eläkkeenjärjestelyn ulkopuolelle, koska näitä virkoja, semmoiseksi kuin nämä koulut nykyään olivat järjestetyt, täytyi pitää sivutoimina.

Edellä esitettyjen periaatteiden mukaisesti oli valiokunta laatinut ehdotuksen kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkerahasäännöksi. Tämän ehdotuksen mukaan, jota kaupunginvaltuusto voisi muuttaa ja täydentää, mikäli uusia kunnallisia virkoja menosääntöön pantiin taikka ennestään olevia lakkautettiin taikka muutettiin, oli kaupungin virka- ja palvelusmiehet yhteiskunnallisen ja virka-asemansa, palkkaetujensa ja muiden asiaan vaikuttavain seikkain nojalla luettu yhdeksään eri eläkeluokkaan. Eläkemäärät olisivat 7,000, 6,000, 5,000, 4,000, 3,000, 2,000, 1,200, 900 ja 600 markkaa vuodessa asianomaisissa luokissa.

Valiokunta ei ollut tahtonut ehdotukseensa ottaa sitä maistraatin puoltamaa, mutta meidän hallinto-oikeudessamme tähän asti vierasta periaatetta, että virkamies olisi ehdottomasti velvollinen määrättyyn ikään tultuaan eroamaan virasta. Valiokunta oli nimitäin sitä mieltä, että virasta eroaminen oli eläkejärjestelmän käytäntöön tultua järjestävä luonnollisella tavalla, vaikkei tuollaista pakollista määrystä ollutkaan.

Mitä eläkeiän alkamisaikaan tuli, oli valiokunnan mielestä valtion virkamiehiin nähden voimassa olevat määräykset pysyttävä, ja olisi tämä aika sen mukaisesti määrättävä 63 ikävuodeksi.

Senkin kysymyksen ratkaisemisessa, montako virkavuotta kaupungin palveluksessa oli vaadittava eläkerahasäännön mukaisen eläkemäärän saamiseksi, oli valiokunta yhtynyt siihen mielipiteeseen, että palvelusajan pituus olisi määrättävä 35 vuodeksi ja niinmuodoin sovitettava sen mukaan mitä tähän nähden oli voimassa valtion siviilivirkamiehistä. Tässä olisi kuitenkin huomattava, että eräisiin kaupungin virkoihin tavallisesti ei voinut päästä, elleivät hakijat olleet käyttäneet useita vuosia säädettyjen opinnäytteiden suorittamiseen sekä kokemuksen saavuttamiseen tuomarintoimessa ja muun valmistuksen hankkimiseen, jota vastoin useimpiin virkoihin ei vaadittu sellaista valmistavaa virantoimitusta. Tämän johdosta valiokunta ehdotti, että ensinmainittuun luokkaan kuuluvat virkamiehet, nimittäin maistraatin ja raastuvanoikeuden jäsenet, ensimmäinen kaupunginlääkäri ja kaupungin sairaalain ylilääkärit, saisivat eläkettä vahvistetun määrän oltuaan 30 vuotta kaupungin palveluksessa. — Kaupungin palveluksessa olevista henkilöistä kykenivät sairaanhoitajat sekä palolaitoksen ylemmät ja alemmat virkailijat rasittavan ja kuluttavan virantoimituksensa johdosta harvoin pysymään virassa niin kauan, kuin yleisten perusteiden mukaan olisi välttämätöntä eläkkeen saamiseksi. Oikeutta myöten näytti sentähden nämäkin luokat olevan asetettava erikoisasemaan eläkeoikeuteen nähden. Valiokunta oli tämän johdosta ehdottanut, että palomiehistö saisi eläkettä asianomaisissa luokissa säädetyn määrän 50 ikävuotta täytettyään sekä oltuaan kunnan palveluksessa 25 vuotta, ja että kaupungin palveluksessa olevat, eri luokkiin kuuluvat sairaanhoitajattaret ja houruinhoitajat saisivat eläkettä 50 vuoden ikään tultuaan ja 20 vuotta palveltuaan. — Kun voi sattua, että virkamies, joka myöhemmällä iällä oli tullut kaupungin palvelukseen, katsoi olevan syytä 63 vuotta täytettyään vähenevien ruumiin ja sielun voimain johdosta pyytää eroa virastaan, ennenkuin oli saavuttanut edellä täyden eläkkeen saamiseksi ehdotetun virkavuosimäärän, näytti kaupungin sekä oman etunsa vuoksi, jottei pakottaisi häntä sellaisissa oloissa pysymään virassa, että myös virkamiehen itsensä vuoksi olevan myönnettävä hänelle oikeus johonkin hänen virkavuosiaan vastaavaan osaan virasta tulevaa täyttä eläkettä, jolloin kuitenkin eläkkeen saamisen edellytykseksi olisi pantava jokin määrä virkavuosia kaupungin palveluksessa. Kun valiokunnan mielestä Ruotsissa tällaisessa tapauksessa voimassa olevat määräykset n. s. „vähennetystä eläkkeestä“ soveltuivat täälläkin, ehdotti valiokunta tässä kohden, että virkamies, joka oli saavuttanut täyttä

eläkettä varten säädetyt ikävuodet, mutta ei ollut erotessaan ollut kaupungin palveluksessa niin monta vuotta, kuin täyden eläkkeen saamiseksi vaadittiin, oikeutettaisiin, siinä tapauksessa ettei hänen palvelusaikansa ollut enempää kuin kymmenen vuotta lyhempi täyden eläkkeen saamiseen vaadittua aikaa, saamaan vähennetyn eläkkeen, joka olisi niin suuri osa täydestä eläkkeestä, kuin vastasi hänen virkavuosiensa yhteenlasketun luvun ja täyden eläkkeen saamiseen vaaditun vuosien luvun välistä suhdetta. — Valiokunta ei ollut tahtonut ulottaa kaupungin virka- ja palvelusmiesten yleisiä eläkeoikeuksia niin pitkälle, että he, niinkuin siviili- ja sotilasvirkakunnan virkamiehistä oli säädetty, saisivat eräitten perusteitten mukaan vähennetyn eläkkeen, jos ennen eläkeikään tuloaan kivuloisuuden tähden eroaisivat virasta. Ainoastaan siinä tapauksessa että eläkkeensaajan täytyisi ennen 63 vuoden ikää virantoimituksessa kohdanneen tapaturman aikaansaaman työkyvyttömyyden taikka toteensaatavasti virantoimituksessa saadun taudin johdosta erota virasta, oli hän saava vähennetyn eläkkeen, kuitenkin sillä ehdolla että olisi ollut vähintään 10 vuotta kaupungin palveluksessa. Jos virkavuosien luku vastamainitussa tapauksessa oli kymmentä vähempi, katsoi valiokunta kaupunginvaltuustolle olevan varattava oikeus määrätä oliko eläkettä maksettava ja minkä verran.

Virkavuosien laskemistapaan nähden oli valiokunnan mielestä kaupungin eläkkeensaajille kohtuuden mukaisesti myönnettävä oikeus siinä kohden lukea hyväkseen koko se aika, minkä hakija oli vakinaisessa taikka ylimääräisessä toimessa taikka erityisen määräyksen nojalla ollut kaupungin palveluksessa, kuitenkin sillä edellytyksellä että virantoimitus oli kestänyt vähintään kuukauden; ja olisi tämä noudatettavana siihen katsomatta, tuottaisiko virka tahi toimi ehdotuksen mukaan eläkeoikeuden vai ei.

Paitsi edellä kosketeltuja määräyksiä oli valiokunta ohjesääntöön pannut määräyksiä siitä, miten oli meneteltävä, kun eläkkeensaajalla oli useampia kunnan virkoja sekä kun hän valtiovaroista sai palkkaa, lakkautuspalkkaa tahi eläkettä, sekä miten palvelusajan vähennys oli luettava.

Virka- tai palvelusmiehen eläkeoikeuden muodollinen tutkiminen oli valiokunnan mielestä jätettävä kaupunginvaltuustolle, joka saisi asiasta vaatia lausuntoa siltä laitokselta, johon hakija oli kuulunut. Kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpano annettaisiin toimeksi maistraatille, jonka asiana olisi antaa eläkekirja asianomaiselle eläkkeensaajalle.

Lopuksi oli valiokunta katsonut tarpeelliseksi panna ohjesääntöön määräyksen, että eläke oli maksettava lähinnä sitä seuraavan kuukauden alusta, jolloin eläkkeensaaja erosi virasta, sekä että eläke oli kuukausittain maksettava asianomaisille.

Sen todennäköisen kustannusmäärän laskemista varten, minkä valiokunnan puoltama eläkejärjestely aiheuttaisi, oli valiokunta koonnut täydellisen tilastoaineiston kunnan virassa olevain henkilöiden iästä, virkavuosimäärästä kaupungin palveluksessa ja silloisesta toimesta. Tämä aineisto, jonka asiantunteva matemaatikko oli valiokunnalle järjestänyt ja vihdoin yhteensommitellut, käsitti 450 yksilöä, s. o. kaupungin kaikki ehdotuksen mukaan eläkettä saamaan oikeutetut virkailijat. Kun näiden ikäryhmitukseen oli vaikuttanut viime vuosina perustettujen uusien virastojen ja laitosten aikaansaama kunnallishallinnon henkilökunnan melko suuri lisääntyminen, minkä johdosta varsinkin nuorimmat ikäluokat olivat vahvasti karttuneet, ei kuitenkaan yhtenäistä ja luotettavaa tilastollista menettelytapaa kaupungille eläkkeistä koituvien menojen laskemiseksi voitu tällä pohjalla käyttää. Olojen tarkastelu osottikin, että eläkkeensaajain lukumäärä olisi alussa verraten paljon pienempi kuin kahden vuosikymmenen kuluttua, jolloin nuorempi virkailijajoukko joutuisi eläkeikään. Tähän katsoen oli valiokunta jakanut laskelmansa siten, että aluksi lähintä kymmenvuotiskautta 1911—20 varten oli vuosi vuodelta tutkittu, mihin määrään eläkkeet kulunkiarvioissa nousisivat, jos saavutettujen ikä- ja virkavuosien jälkeen eroaminen täydellä eläkkeellä olisi sääntönä ja olettaen ettei tuon ajanjakson kuluessa eläkkeensaajain keskuudessa tapahtuisi yhtään kuolemantapausta. Tämän laskelman tulos ilmeni seuraavista numeroiluista:

1911.....	Smk	9,100: —	1916.....	Smk	40,100: —
1912.....	„	11,500: —	1917.....	„	42,800: —
1913.....	„	17,000: —	1918.....	„	42,800: —
1914.....	„	29,000: —	1919.....	„	51,800: —
1915.....	„	39,200: —	1920.....	„	53,600: —

Tästä lähtien menoerä vuosittain lisääntyisi, kunnes lukuisat nuoremmat ryhmät olivat ehtineet vaikuttaa eläkkeenjärjestelyyn. Kustannuksen laskemiskoe todennäköisen kuolleisuuden nojalla koko virkakuntaa kohti sen nykyisessä kokoonpanossa oli tehty silmällä pitäen vuosia 1930 ja 1940, jonka viimeksi mainitun vuoden jälkeen jotenkin vakiintuneen tilan voisi katsoa alkaneen, ellei uusia ryhmiä tulisi lisää uusia virkoja perustettaessa. Näiden laskelmain tulos osotti:

vuodelta 1930	Smk	112,000: —
„ 1940	„	132,000: —

Kuitenkin oli huomattava, että todelliset kustannukset olisivat yllälaskettuja loppusummia melkoista pienemmät, koska laskelmissa ei ollut voitu panna huomiota siihen vaikutukseen, minkä kaupungin virasta eroaminen ennen eläkeoikeuksien saavuttamista saisi aikaan. — Jos kauan odotettu oikeudenkäyntiuudistus toteutettaisiin, poistuisi sen johdosta melkoinen osa kaupungin eläkekustannuksia.

Edellä esitetyt numeroluvut osottivat, että valiokunnan esittämän perusteiden mukaisen suoranaisen eläkkeenannon kustannukset olisivat verraten vähäiset eikä uudistuksen toteuttaminen menisi yli kaupungin voimain eikä liaksi rasittaisi sen rahasăäntöä. Valiokunta ei sentähden ollut epäillyt ehdottaa sellaisen järjestelmän toteuttamista, jonka mukaan eläke-etua saisi nauttia olematta velvollinen luovuttamaan palkastaan vuotuista eläkemaksua, näin sitä suuremmalla syyllä, kun sellaista maksua ei vaadittu valtion virkamiehiltä sekä velvoittaminen eläkemaksun suorittamiseen ehkä vaatisi korottamaan erinäisten vähäpalkkaisten viranpitäjien palkkausta.

Lopuksi valiokunta huomautti, että meillä valtio vanhemmista ajoista alkaen oli katsonut olevansa velvollinen pitämään huolta, että kaupunkien virkamiehet saisivat tavalla, joka tekisi heidät mielivallasta riippumattomiksi, taatuksi itselleen toimeentuloonsa riittävän palkan. Sitä varten oli erinäisillä säännöksillä ja käskeyillä määrätty, että kaupunkien palkkaussäännöt oli annettava hallituksen vahvistettaviksi. Mutta tämä koski ainoastaan sellaisia kunnan virkamiehiä, joiden oli katsottu hoitavan toimia valtiota varten, jota vastoin niiden virkamiesten palkkausta, jotka pitivät huolta kunnan omista yksityisistä asioista, ei tarvinnut hallituksen vahvistaa. Niinpä oli esimerkiksi Helsingin kaupungin palkkaussääntö k. senaatin vahvistama ainoastaan mikäli koski maistraatin ja raastuvanoikeuden puheenjohtajia, jäseniä ja notaareja, maistraatinsihteeriä, kaupunginviskaaleja, kaupunginvoutoja, kaupunginkamreeria, kaupunginkasööriä ja ensimmäistä kaupunginlääkäriä, kun taas muiden kunnan palveluksessa olevain henkilöiden palkka maksettiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Oli siis ratkaistava, oliko eläkejärjestely, ensinmainittuun luokkaan kuuluvia virkamiehiä koskevalta osaltaan, niinkuin heidän palkkaussääntönsäkin alistettava hallituksen vahvistettavaksi. Ruotsissa, missä sama kysymys oli ollut harkinnan alaisena, oli se mielihope päässyt valtaan, että tuollainen alistus oli tehtävä, ja tähän käsitykseen oli Helsingin kaupungin maistraattikin edellä mainitussa kirjelmässään yhtynyt. Valiokunnalla oli kuitenkin tästä kysymyksestä aivan päinvastainen käsitys. Koska tässä ei ollut tar-

koitus muuttaa voimassa olevaa palkkaussääntöä eikä järjestää palkkaetuja, vaan pikemmin taata palkan ohessa ilman vastiketta kaupungin virkamiehille erityinen etu, jota he eivät olleet aikaisemmin nauttineet, katsoi valiokunta, että edellä mainittuihin aikaisempiin säännöksiin, joiden mukaan erinäisten virkamiesten palkkoja koskevien kaupungin toimenpiteiden pätevyys oli hallituksen vahvistuksen varassa, ei ollut pantava laajempaa sisällystä kuin niiden sanamuoto ja tarkoitus osottivat, ja että mainitut säännökset eivät siis olleet nyt puheena olevaan tapaukseen soveltuvia. Näin ollen ei valiokunta ollut katsonut olevan syytä kannattaa maistraatin ehdotusta, että kaupunginvaltuuston päätös eläkeasiassa olisi, mikäli koski virkamiehiä, joiden palkkauksen k. senaatti oli vahvistanut, alistettava senaatin tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Edellä lausutun johdosta valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä mainitut, valiokunnan kirjelmän oheiset ehdotukset 1:ksi Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteiksi, sekä 2:ksi kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkerahasäännöksi.

Kaupunginvaltuusto päätti 1) ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä hankkia rahatoimikamarin lausunnon asiasta.

Tämän johdosta antoi rahatoimikamari asiasta lausunnon 2), jossa teki erinäisiä muistutuksia valiokunnan edellä kerrottuja ehdotuksia vastaan. Ensinnäkin oli kamari sitä mieltä, että eläkeoikeus olisi ulotettava kaikkiin kaupungin palveluksessa oleviin virka- ja palvelusmiehiin, poliisikunnan jäseniä lukuunottamatta. Tämän ehdotuksensa tueksi kamari huomautti, että olisi kohtuutonta erottaa jotkin virkaryhmät eläkeoikeudesta sekä ettei ehdotettu järjestys mainittavasti lisäisi eläkeoikeutettujen lukua eikä sanottavasti korottaisi eläkkeisiin käytettäviä kaupungin menoja, jota paitsi siinä tapauksessa erikoinen eläkeoikeutettujen luettelo kävisi tarpeettomaksi.

Lisäksi oli rahatoimikamari sitä mieltä, että eläkemääräin laskemisen perusteisiin nähden eläkkeitä ei olisi luokitettava, vaan eläke laskettava määräprosenttein palkasta sekä täysi eläke tavallisesti oleva 60 % palkasta, kuitenkin niin että määrättäisiin eläkkeen ylärajaksi 6,000 markkaa ja alarajaksi 600 markkaa. Ylärajaa oli pidetty tarpeellisena, jotteivät kaupungin menot eläketarkoituksiin ylenmäärin kohoaisi ja koska 6,000 markan eläkettä joka tapauksessa täytyi pitää riittävänä. Alaraja taas oli ehdotettu sitä silmällä pitäen, että 600 markan määrä näytti vastaavan vähintä toimeentulosummaa, jota alemmaksi tuskin kävi meneminen. Niille harva-

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 16 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 43.

lukuisille virkamiehille, joilla oli virkasivutuloja, näytti eläke olevan määrättävä arvion mukaan laskettujen tulojen perustuksella. Siten saataisiin aikaan yhtenäinen, oikeudenmukainen ja kaikille yhdenlaatuinen eläkejärjestelmä. Sillä niin puolueettomasti ja kaikkia erilaisia asiaan vaikuttavia seikkoja silmällä pitäen kuin virka- ja palvelusmiesten luokitus toimitettaisiinkin, olisi se kuitenkin aina oleellisessa määrässä mielivaltainen, ja huomattavaa vääryyttä ehdottomasti synntyisi asianomaisten virkamiesten vaihtelevan ja usein tuskin keskenään vertailtavan toiminnan johdosta. Tätä valiokunnan luokitus-ehdotuskin todisti, siinä kun oli valaisevia esimerkkejä tähän nähden osotettavissa miltei jokaisessa eläkeluokassa. Muuten huomautettiin, että kaupunginvaltuusto vahvistaessaan asianomaisista toimista maksettavat palkat jo oli luokitellut henkilökunnan. Sen lisäksi niin virastomaisen mittakaavan käytäntöön ottamista, kuin valiokunta oli ehdottanut asianomaisten tointen kelpoisuusehtoihin sekä suoritettuihin ylempiin ja alempiin tutkintoihin nähden, ei kamari ollut voinut hyväksyä.

Mitä tuli täyden eläkkeen edellytyksenä olevan palvelusajan pituuteen ja virkavuosien lukuun, oli rahatoimikamarin mielestä rajat määrättävä 30 virka- ja 60 ikävuodeksi. Kamari ei nimittäin voinut pitää kaupungille edullisena 63 vuoden ikärajaa eikä sitä, että säättämällä 35 vuoden palvelusaika joko estettäisiin suurta osaa kaupungin virkamiehiä saamasta täyttä eläkettä taikka myös pakotettaisiin heidät tuollaisen eläkkeen saadakseen pysymään toimis- saan vastamainitun ikärajan yli. Täten myös tulisi poistetuksi se ilmeinen vääryys, että jotkut kaupungin virkamiehet — etusijassa maistraatissa ja raastuvanoikeudessa palvelevat — tulisivat eläkkeeseen nähden muita kaupungin toimihenkilöitä edullisempaan asemaan. Sitä vastoin oli kamari valiokunnan kanssa yhtä mieltä mikäli koski palolaitoksessa palvelevien henkilöiden samoin kuin myös sairaanhoitajarten ja houruinhoitajain palvelusaikaa ja ikärajaa.

Se seikka että useimmat kaupungin virkamiehet oli asetettu epämääräiseksi ajaksi kuuden kuukauden irtisanomisen ehdolla oli rahatoimikamarin mielestä sängen tärkeä eläkekysymystä ratkaistaessa. Sillä niin epävarmassa asemassa kuin suurin osa kunnallista virkamiehistöä siten oli, voi ehdotettu eläke jäädä vain näennäiseksi, elleivät asianomaiset virka- ja palvelusmiehet pääsisi osallisiksi eräistä eläke-eduista jo ennen mainittujen ajanmääräysten täytymistäkin. Tällä huomautuksella ei rahatoimikamari ollut tahtonut edellyttää, että virkamiehiä irtisanottaisiin, elleivät he olleet osottautuneet toimiinsa kykenemättömiksi taikka tehneet törkeää virkavirhettä. Mutta se asianlaita kuitenkin pysyi kieltämättömänä, että

useimpain kunnan virkamiesten asema oli johonkin määrin epävarma ja viime kädessä riippuva kaupunginvaltuustossa kulloinkin vallitsevista virtauksista. Tähän nähden oli kamari katsonut olevan ehdottaminen eläkeohjesääntöön sellaista määräystä, että kaupungin virka- ja palvelusmiehet olivat oikeutetut, kun heidän täytyi näytetyn kivullosuuden johdosta erota virasta taikka heidät omatta syyttänsä irtisanottiin, saamaan eläkettä 15 vuoden palvelusajalta 20 %, 20 vuoden palvelusajalta 30 % ja 25 vuoden palvelusajalta 40 % silloisista palkoistaan, ikäänsä katsomatta. Jos tämä ehdotus hyväksyttäisiin, kävisi n. s. alennettua eläkettä koskeva valiokunnan lausunto ja ehdotus tarpeettomaksi.

Edellä mainittu eläkejärjestelmä oli, huomautti rahatoimikamari, kaupungin virkamiehillekin tuntuvasti edullisempi sitä, mitä valiokunta oli katsonut voivansa ehdottaa. Kaupungin menot eläketarkeoituksiin tosin tuntuvasti lisääntyisivät, jos kamarin ehdotus otettaisiin huomioon. Missä määrin näin olisi oleva laita, ei ollut mahdollista todeta, kun puuttui luotettavaa tilastoaineistoa ja tämän tapaiset laskelmat tavallisesti antoivat sangen likimääräisiä tuloksia — mikä arvostelu soveltui valiokunnankin toimittamiin laskelmiin. Luultavasti kuitenkin kaupungin menot tähän tarkoitukseen nousisivat jonkin verran suuremmiksi valiokunnan laskemia määriä. Mutta tähän katsomatta ja kun maksettavat eläkemäärät eivät missään tapauksessa olleet huomattavia kaupungin menosääntöön verraten, oli kamari empimättä puoltanut ehdottamaansa eläkejärjestelmää.

Lopuksi rahatoimikamari ei sanonut havainneensa niin painavain syiden puoltavan valiokunnan ehdotusta täkäläisen ylemmän käsiammattilaiskoulun johtajan ja vakinaisten opettajain lukemisesta eläkeoikeutettuihin, että asian ratkaisu olisi saatettava vaaranalaiseksi tekemällä senaatille esitys eläkeapumaksun myöntämisestä.

Edellä lausutun nojalla rahatoimikamari esitti hyväksyttäväksi laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin vakinaisessa palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkkeiden perusteiksi.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä mainitulle valiokunnalle oli, ennenkuin valtuusto kävi kysymystä asiallisesti käsittelemään, suotava tilaisuus lausua mielensä rahatoimikamarin ehdotuksesta, ja sitä varten asia palautettiin valiokuntaan.

Kirjelmässä ²⁾ kesäkuun 4 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle Helsingin kaupungin kansakoulunopettajatarten eläkekomitean

Kysymys kaupungin kansakoulunopetta-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

jiston eläke-
etujen paranta-
misesta.

maistraattiin antaman kirjelmän, jossa esitetyillä syillä anottiin kaupungin kansakoulujen naispuolisen opettajiston eläke-etujen parantamista.

Asiaa esiteltäessä lähetti 1) kaupunginvaltuusto sen lausunnon antamista varten rahatoimikamariin.

Rahatoimikamari antoi sitten valtuustolle kirjelmän 2) loka-kuun 20 päivältä, jossa kirjelmässä kamari, viitaten antamaansa lausuntoon 3) kysymyksestä, joka koski eläke-edun varaamista kaupungin virka- ja palvelusmiehille, huomautti, että kamari siinä oli tahallaan karttanut lausumasta mitään kaupungin kansakoulunopettajiston jäsenten eläkeoikeudesta. Kamarista oli nimittäin näyttänyt siltä, kuin olisi soveliainta ottaa puheenalainen asia käsiteltäväksi vasta sittenkun kaupunginvaltuusto oli tehnyt päätöksensä kaupungin virka- ja palvelusmiesten eläkeoikeutta ja eläkeperusteita koskevista asioista. Sittenkun nämä perustavaa merkitystä olevat kysymykset oli lopullisesti ratkaistu, olisi rahatoimikamari tekevä seikkaperäisen ehdotuksen esillä olevasta asiasta.

Valmistaakseen kaupunginvaltuustolle tilaisuutta katsauksen saamiseen eläkekysymykseen koko laajuudessaan ja saamaansa tehtävää täyttääkseen lähetti kamari kuitenkin jo nyt valtuustolle kaupungin kansakoulunopettajiston eläke-etujen parantamista koskevat painetut asiakirjat.

Asiaa uudelleen esiteltäessä päätti 4) kaupunginvaltuusto sen panna pöydälle, kunnes kysymys eläkkeen myöntämisestä kaupungin muille virka- ja palvelusmiehille oli loppuun käsitelty.

Hallituksen
asettaminen
kaupungin
yleisiä töitä
varten sekä
rakennuskont-
torin uudesti-
järjestäminen.

Kirjelmässä 5) toukokuun 19 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean 6) kamarille antaman mietinnön hallituksen asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten.

Mainitussa mietinnössä huomautti komitea m. m., että se käsitellessään kysymystä kaupungin kunnallishallintoon tehtävistä muutoksista oli toiselta puolen pyrkinyt aikaansaamaan suurempaa yhdenmukaisuutta ja keskitystä kunnalliseen hallintokoneistoon ja toiselta puolen koettanut noudattaa sitä periaatetta, että sekä hallituksille että yksityisille virkamiehille olisi varattava työn suorituksessa mahdollisimman suuri vapaus siitä johtuvan suuremman vastuunalaisuuden yhteydessä. Alistamalla yhteisen hallituksen alaisiksi kaikki ne viranomaiset ja lautakunnat, jotka teknilliseltä, rakennustaiteelliselta ja esteettiseltä kannalta tähän asti olivat käsitelleet kaupungin yleisiä

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 28 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 50. — 3) Ks. tätä kert. siv. 159 ja seur. — 4) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 17 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 31. — 6) Ks. tätä kert. siv. 85.

töitä ja sen vastaista kehitystä koskevia kysymyksiä, saavutettaisiin toivottava ja kokemuksen tarpeelliseksi osottama keskitys näillä aloilla. Sellainen keskitys oli tässä tapauksessa sitä luonnollisempi ja tarpeellisempi, kun kaupungin yleisiin töihin nähden asianomaisten hallitusten ja lautakuntain toiminta kytkeytyi yhteen ja sen tähden perinpohjaista yhteistyötä täytyi saada toimeen, jos mieli saavuttaa yhdenmukaisuutta kunnallisessa toiminnassa tällä laajalla ja tärkeällä alalla. Näitä seikkoja silmällä pitäen oli komitea katsonut olevan ehdottaminen asetettavaksi uuden viranomaisen, kaupungin yleisten töiden hallituksen. Tämän hallituksen toimiala käsittäisi yleisesti katsoen rakennuskonttorin, puutarhalautakunnan, kaupunginasemakaava-toimikunnan, satamarakennus-valtuuskunnan ja osittain myös rahatoimikamarin työalat. Hallitukseen kuuluisi viisi jäsentä, joista kaupungininsinööri olisi itseoikeutettu puheenjohtaja. Muista jäsenistä olisi kaupunginvaltuuston valittava kolme kolmeksi vuodeksi ja näistä kukin eroaisi joka kolmas vuosi. Viidennen jäsenen rahatoimikamari valitsisi jäsenistään taikka kansliavirkamiehistään vuodeksi kerrallaan. Sen lisäksi olisi tarpeellinen luku varajäseniä, esimerkiksi kaksi kaupunginvaltuuston ja yksi rahatoimikamarin valittava. Suotava olisi, että hallitukseen valittaisiin esimerkiksi yksi arkkitehti, yksi insinööri ja kaksi liikemiestä. Hallitus olisi oikeutettava keskuudestaan valitsemaan varapuheenjohtajan. Kaupungininsinöörin ollessa pitemmän aikaa estettynä pitäisi työpäällikön astua jäseneksi hänen sijaansa, jotta hallituksella jäsentensä joukossa aina olisi yksi teknilliseen alaan perehtynyt henkilö. Hallitukseen asetettaisiin sihteeri, joka olisi velvollinen kokouksissa pitämään pöytäkirjaa sekä myös laatimaan hallituksen kirjelmät ja merkitsemään tulevat ja menevät asiat diareihin. Hallituksen kirjelmät allekirjoittaisi puheenjohtaja ja esittelevä osastopäällikkö sekä varmentaisi sihteeri. Asiain esittely hallituksen kokouksissa olisi eri osastopäällikköjen tehtävä. Näiden tulisi puheenjohtajalle antaa hallituksen kokouksissa käsiteltävien asiain luettelo ja siihen liittää lyhyt promemoria jokaisesta asiasta, ollen sitten kaupungininsinöörin tehtävä esityslista. Tietenkin tulisi hänen myös yksissä neuvoin kunkin osastopäällikön kanssa tarkastaa ja valmistella esiteltäviksi tulevat asiat. Lähemmät yksityisseikat tässä kohden samoin kuin hallituksen johtosääntöehdotuksen valmistaminenkin olisi komitean mielestä jätettävä vastaisen hallituksen asiaksi.

Hallituksen tehtävistä ja toimivallasta komitea lausui, että sen toimena etusijassa tulisi olla asiain käsittely ja selvityksen hankkiminen sekä lausunnon antaminen kaikista niistä asioista, mitkä kaupunginvaltuusto, maistraatti, rahatoimikamari taikka jokin muu

viranomainen sille lähetti, sekä ehdotusten tekeminen sellaisissa asioissa, jotka hallituksen taikka rakennuskonttorin aloitteesta oli otettu päiväjärjestykseen. Sen ohessa tuli hallituksella olla oikeus itsenäisesti käsitellä ja ratkaista erinäisiä asioita, jotka kaupunginvaltuusto tai rahatoimikamari oli sen käsiteltäviksi antanut. Eritään tärkeä tehtävä olisi hallituksella kaupungin laajain uutisrakennustöiden — huonerakennusten, silta- ja laiturirakennusten y. m. — pysyvällään rakennushallituksena, jotka työt vuosittain teetettiin rakennuskonttorin toimesta ja sen johdossa. Kaupungin hallinnossa oli muistutuksia tehty ei ainoastaan siihen seikkaan nähden, että uutisrakennustöitä varten myönnettyjä määrärahoja oli tuntuvasti ylitetty, vaan senkin johdosta että eri rakennustoimikunnat hoitivat rakennusyrityksiä eri periaatteiden mukaan ja tuntuvasti vaihtelevin taloudellisin tuloksin. Saadaksean jonkin verran korjausta näihin oloihin oli kaupunginvaltuusto päättänyt että rakennuspiirustukset oli, ennenkuin yritystä ryhdyttiin toteuttamaan, kahdesti tarkastettava, sekä varannut tämän tarkastusoikeuden itselleen. Lienee kuitenkin myönnettävä, että sellainen tehtävä tuskin soveltui niin mieslukuiselle laitokselle kuin kaupunginvaltuusto oli ja että epäilemättä varmemmat tulokset ja tehokkaampi tarkastus saataisiin aikaan, jos sen luontoiset asiat voitaisiin jättää erityiselle hallitukselle. Kaikki eri rakennusyrityksiä varten asetetut rakennustoimikunnat — nykyään niitä oli yhdeksän — lakkaisivat vähitellen ja kaupungin yleisten töiden hallitus ottaisi niiden tehtävät huolekseen. Täten saavutettaisiin sekä teknilliseltä että taloudelliselta kannalta tarpeellinen suurempi keskitys ja yhtenäisyys kaupungin laajain ja erittäin kalliiden uutisrakennustöiden johdossa. — Työväenkysymyksissä, esimerkiksi työajan pituutta kunnan töissä, työpalkkoja, työehto- ja muita työsopimuksia koskevissa, saisi kaupungin yleisten töiden hallitus itsenäisesti päättää yhdessä kaupungin teknillisten laitosten kanssa. Ainoastaan siinä tapauksessa että hallitusten jäsenten kesken syntyisi erimielisyyttä laajakan- toisissa kysymyksissä, olisi lopullinen ratkaisu jätettävä kaupunginvaltuustolle. — Hallituksen asiana tulisi niinkään olla ohjelman ja ajan vahvistaminen kaupungin kaduilla, niiden alla ja yleisillä paikoilla toimitettavia töitä varten sekä ilmoituksen tekeminen siitä maistraatille. Tässäkin kohden tulisi hallituksen toimia yksissä neuvoin kaupungin teknillisten laitosten kanssa siten, että ainoastaan kaupungin kaduilla ja niiden alla sekä yleisillä paikoilla teetetävät työt suorittaisi kaupungin rakennuskonttori, jota vastoin kaapelien ja johtojen laskeminen tehtyihin hautoihin olisi asianomaisten teknillisten laitosten asia. — Erikoisesti tärkeä olisi hallituksen tehtävä kaupungin yleisten töiden menoarvioiden käsittelyssä. Tietystikin

olisi hallituksen menoarvioehdotus, joka niinmuodoin käsittäisi kaikista yleisistä töistä arvioidut menot, lähetettävä määräajan kuluessa rahatoimikamariin, jotta kamari voisi sen tarkastaa tulo- ja menoarvioehdotusta käsitellessään. Mutta epäilemättä olisi erittäin tärkeää, että jokainen näistä huomattavista menoeristä olisi ennen rahatoimikamariin lähettämistä tarkastettu ja arvioitu ei ainoastaan niiden suurempaa taikka pienempää tarpeellisuutta silmällä pitäen, vaan myös huomioon ottamalla niiden suhteellinen arvo muihin menoeriin verraten.

Hallituksella olisi valta valita rakennuskonttorin ja kaupungin ainespihan virkamiehet ja palveluskunta, kuitenkin siten että kaupunginvaltuusto valitsisi kaupungininsinöörin ja rakennuskonttorin osastonpäälliköt hallituksen ehdotuksesta. Niinikään oikeutettaisiin hallitus vuosittain myöntämään virkavapautta konttorin virkamiehille ja palveluskunnalle, mikäli se harkitaan mahdolliseksi töiden tasaista kulkua haittaamatta.

Käsiteltävään asiain huomattavaan lukuun nähden pitäisi hallituksen kokoontua määrättyinä viikonpäivinä, ja hallituksen valituille jäsenille olisi, samoin kuin oli laita rahatoimikamarin jäsenten, annettava 20 markan korvaus kultakin kokoukselta.

Rakennuskonttori toimisi niiden tehtävään toimeenpanevana viranomaisena, mitkä kaupungin yleisten töiden hallitus voi sille antaa. Siihen nähden olisi konttori jaettava seuraaviin kuuteen eri osastoon: 1) katu-, lokaviemäri- ja laiturirakennusten osastoon, 2) talorakennusosastoon, 3) geodeettiosastoon, 4) kaupunginasema-kaavaosastoon, 5) kaupunginistutusten osastoon sekä 6) puhtaanapitolaitokseen. Näiden lisäksi olisi järjestettävä kaikille osastoille yhteinen 7) tililaitos- eli kirjanpito-osasto. Kaikki nämä osastot, joita itsekutakin johtaisi osastonpäällikkö, olisivat tosin kaupungin yleisten töiden hallituksen alaiset, mutta saisivat samalla jonkin verran itsenäisen aseman, niin että asianomaiset osastonpäälliköt oikeutettaisiin itsenäisesti järjestämään osastojensa suoritettavat työt, mutta velvoitettaisiin myös vastaamaan toimenpiteistään.

Niinkuin edellä on huomautettu, toimisi kaupungininsinööri kaupungin yleisten töiden hallituksen itseoikeutettuna puheenjohtajana ja valvoisi sen ohessa rakennuskonttorin päällikkönä konttorin töitä. Voisi näyttää siltä kuin tuollainen tehtävä menisi yli yhden henkilön voimain. Kaupungininsinöörinä tulisi hänen myös ottaa osaa terveydenhoitolautakunnan töihin. Sen lisäksi tulisi hänellä olla oikeus ottaa äänivaltaisena osaa rahatoimikamarin kokouksiin sekä olla velvollinen pyydettäessä olemaan niissä saapuvilla eräitä asioita käsiteltäessä.

Kaikki osastonpäälliköt olisivat pääasiallisesti samassa asemassa ja saisivat yhtäläiset velvollisuudet ja oikeudet. Heidän samoin kuin rakennuskonttorinkin johtosääntö olisi hallituksen valmistettava. Kuitenkin oli komitea yleispiirtein osottanut heidän toimintansa. Katu-, laiturij- ja satamarakennusten osastoa johtaisi työpäällikkö. Kun työpäällikön tärkeimpänä tehtävänä edelleen olisi töiden valvominen työpaikoilla, ja kun kaupungininsinööri vastedes ei voisi käyttää suurinta osaa aikaansa töihin tällä alalla, sekä vihdoin siihen nähden että tämän osaston työt vastaisuudessa varmaankin lisääntyisivät, olisi tähän osastoon asetettava vakinaisesti palkattu osastonpäällikön apulainen. Talorakennusosaston päälliköksi tulisi kaupunginarkkitehti, ja tällekin osastolle olisi asetettava osastonpäällikön apulainen sekä ylimääräisiä avustavia arkkitehtejä. Tämän toimenpiteen tarpeellisuutta eivät perustelleet ainoastaan kaupungin melkoiset uutisrakennusyrietykset, sekä jo päätetyt että epäilemättä odotettavissa olevat, vaan sekin, että kaupunginarkkitehdille oli, samoin kuin työpäälliköllekin, valmistettava tilaisuus asianomaisilla rakennuspaikoilla yksityiskohtaisesti tarkastaa työn suoritusta. Geodeettiosastoa johtaisi, samoin kuin tähänkin asti, kaupungingeodeetti sekä puhtaanapitolaitosta puhtaanapitoinsinööri. Uusia osastoja rakennuskonttorissa olisivat kaupunginasemakaavaosasto ja kaupunginistutusten osasto. Ensimainittua näistä johtaisi kaupunginasemakaava-arkkitehti ja jälkimmäistä taas kaupunginpuutarhuri. Uusia virkoja ei kävisi tämän muutoksen johdosta tarpeelliseksi perustaa.

Yhtenä seurauksena näistä uudistuksista olisi, että kaupungin- asemakaava-toimikunta, puutarhalautakunta ja satamarakennusvaltuuskunta lakkautettaisiin ja näiden lautakuntain toimet luovutettaisiin kaupungin yleisten töiden hallitukselle. Semmoiseksi kuin tämän hallituksen kokoonpano edellytettiin, täytyi sen katsoa yhtä hyvin kuin kaupunginasemakaava-toimikunnan edustavan tarpeellisia tietoja kaupunginasemakaavaa koskevissa asioissa. Kaupungin- asemakaava-arkkitehdin siirtäminen rakennuskonttoriin, jonka toiminta niin monessa kohdin koski kaupunginasemakaavan laajentamista, olisi epäilemättä aikaansaava toivotun keskityksen tällä alalla. Kaupungin asemakaava-toimikunnan tehtäväksi annetun Töölön kaupunginosain uutisrakennusten julkisivujen tarkastuksen voisi hallitus vaikeudetta toimittaa, kun lisäksi otettiin huomioon, että rakennuskonttorissa palveli, paitsi kaupunginasemakaava-arkkitehtiä, muitakin näihin asioihin perehtyneitä virkamiehiä. — Satamarakennusvaltuuskunta, jonka toiminta oli ollut verraten tilapäistä laatua ja koskenut ainoastaan rajoitettua työalaa ja jonka kokoukset olivat olleet sangen harvalukuisia, voitaisiin niinkään hait-

toja syntymättä lakkauttaa ja sijaan panna hallitus. — Puutarhalautakuntakin lakkautettaisiin ja sen toimet ottaisi hallitus huolekseen. Ammattitietoja tällä alalla edustaisi samoin kuin tähänkin asti kaupunginpuutarhuri, ja edellyttää täytyi, että kaupungin yleisten töiden hallitus kykenisi tähän kuuluvia kysymyksiäkin arvostelemaan yhtä suurella asiantuntemuksella kuin puutarhalautakunta. Kaupunginistutuksia koskevat kysymykset olivat likeisimmässä yhteydessä rakennuskonttorin toiminnan kanssa ja kaupunginvaltuustokin oli tämän asianlaidan vahvistanut antamalla rakennuskonttorin toimeksi puutarhalautakunnan suunnittelemain urheilu- ja leikkikenttään järjestämisen. Mutta etusijassa oli komitea kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotettujen toimenpiteitten toteuttamisella kävisi mahdolliseksi saada suurempaa yhtenäisyyttä menoarvion käsittelyyn. Puutarhalautakunta oli useana vuonna antanut menoarvioehdotuksia, joista rahatoimikamarin ja kaupunginvaltuuston oli täytynyt poistaa huomattavia osia. Mutta yhtä kaikki olivat kaupunginistutusten menosäännöt vuosi vuodelta tuntuvasti kohonneet. Varsinkin lähivuosina, kun kalliita suunnitelmia kaupunginpuutarhan ja Eläintarhan järjestämiseksi oli tekeillä ja täytyi toteuttaa, olisi komitean mielestä varsin tärkeää, että mainitussa kohden saataisiin aikaan muutos ja siten suurempaa säästöä kaupunginistutusten aiheuttamiin menoihin.

Tililaitososasto toimittaisi rakennuskonttorin kaikkien osastojen kirjanpidon. Siihen nähden oli huomattava, että rahatoimikonttorissa edelleenkin pantaisiin rakennuskonttorin laskut ja menot kirjaan kaupungin yleisessä kirjanpidossa noudatettavien periaatteiden mukaisesti. Mutta rakennuskonttorille olisi edelleen erikoinen kirjanpito epäilemättä tarpeellinen. Mitään kassaosastoa ei sitä vastoin vastedes enempää kuin tähänkään saakka tarvittaisi. Ylimääräistä palveluskuntaa erinäisten rakennusyriyten tilinpitoa varten, jommoisen työn eri rakennustoimikunnat olivat tähän asti toimittaneet, olisi kaiketi tarpeen mukaan tähänkin osastoon asetettava.

Kaupungin yleisten töiden hallituksella olisi myös hoidossaan kaupungin ainespihan hallinto. Missä määrin ainespihaa kävisi uudestimuodostaminen ja laajentaminen kaupungin hiilipihalla, ei komitea katsonut olevansa pätevä arvostelemaan, vaan oli ainoastaan ehdottanut, että hallitus saisi toimekseen niin pian kuin suinkin ottaa tämän asian käsiteltäväksi ja valtuustolle antaa lausunnon ja ehdotuksen asiasta.

Edellä esitetyn johdosta komitea ehdotti, että rahatoimikamari tekisi kaupunginvaltuustolle esityksen:

että 1911 vuoden alusta asetettaisiin kaupungin yleisiä töitä

varten hallitus, johon kuuluisi viisi jäsentä, joista kaupungininsinööri olisi itseoikeutettu jäsen ja samalla toimisi puheenjohtajana, sekä jällellä olevista neljästä jäsenestä kaupunginvaltuusto valitsisi kolme ja rahatoimikamari yhden jäsenistään tahi kansliansa virkamiehistä;

että kaupunginvaltuuston valitsemat mainitun hallituksen jäsenet asetettaisiin kolmeksi vuodeksi sekä eroaisivat aluksi arvalla, että rahatoimikamarin valitsema jäsen asetettaisiin vuodeksi sekä että valtuusto lisäksi valitsisi kaksi ja rahatoimikamari yhden varajäsenen vuodeksi kerrallaan, minkä ohessa hallitus muutoin toimisi komitean ehdotuksen mukaisesti;

että rakennuskonttori niinkään järjestettäisiin uudestaan komitean ehdotuksen mukaisesti;

että mainittu hallitus laatisi ja kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi antaisi ehdotuksen omaksi ohjesäännökseen ja virkamiestensä johtosäännöksi; sekä

että kaupunginasemakaava-toimikunnan, puutarhalautakunnan ja satamarakennus-valtuuskunnan toiminta mainitusta ajankohdasta lähtien lakkaisi.

Edellä mainitussa kirjelmässään rahatoimikamari puolsi hyväksyttäväksi komitean ehdotusta hallituksen asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten ja kaupungin rakennuskonttorin uudesti järjestämisestä.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen palauttaa rahatoimikamariin, jonka tuli valtuustolle antaa selvitys siitä, miten ehdotettu hallitus suhtautuisi kamariin.

Tämän johdosta rahatoimikamari kirjelmässään lokakuun 4 päivältä huomautti, että ehdotetun hallituksen tulisi kamarin suhteen olla itsenäisessä asemassa, kuitenkin siten että kaikki esitykset, mitkä hallitus antaa kaupunginvaltuuston lopullisesti ratkaistaviksi ja jotka koskevat kysymyksiä määrärahain osottamisesta tahi tuottavat menoja tahi tuloja kaupungille, annettaisiin kamariin, joka oman lausuntonsa kera lähettäisi esitykset valtuustolle. Useimmat hallituksen käsittelemät huomattavammat asiat tulisivat siten kamarin välityksellä lähetettäväksi valtuustolle. Mutta lausuntoja antaessaan tulisi kamarin tarkastella asioita etusijassa taloudelliselta näkökannalta, jota vastoin niiden teknillisen puolen valmistelu olisi yksinomaan hallituksen asia.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ²⁾ kaupunginvaltuusto komitean edellä mainitun ehdotuksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 10 §.

Kirjelmässä 1) toukokuun 26 päivältä lähetti rahatoimikamari Kunnan tilastokonttorin perustamista koskevasta asiasta. valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutuskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean 2) kamarille antaman mietinnön kunnan tilastokonttorin perustamista koskevasta asiasta.

Mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Rahatoimikamariin asetettu aktuaari oli, kaupunginvaltuuston vuonna 1900 vahvistaman johtosäännön mukaan, velvollinen keräämään ensiaineistoa ja laatimaan kunnalliskertomukseen otettavat taikka siihen liitettävät tilastolliset selostukset; käytettävissä olevain tilastotietojen pohjalla antamaan asianomaisille viranomaisille ne tiedot, joita nämä ehkä tarvitsevat; järjestämään ja johtamaan kaupunginvaltuuston tai rahatoimikamarin toimitettaviksi määräämiä tilastollisia tiedusteluja; muutoin noudattamaan niitä määräyksiä, joita kamarin puheenjohtaja tai sihteeri hänelle virassa vaarintotettavaksi antavat. Sen lisäksi tuli aktuaarin järjestellä ja yhdistellä kunnalliskalenteriin tarpeelliset tiedot.

Kunnalliskertomuksen tilastollinen osasto, joka rahatoimikamarin lokakuun 17 päivänä 1907 tekemän päätöksen mukaisesti oli erotettu erityiseksi kaksikieliseksi, „Helsingin kaupungin tilastollinen vuosikirja“ nimiseksi julkaisuksi käsitti vuonna 1908 325 painosivua ja 243 taulua. Yksistään tämän julkaisun valmistamiseen, yhdistelemiseen ja korjauslukuun meni suuri osa aktuaarin työaikaa. Tämän lisäksi tuli erinäisiä, usein melko laajoja tutkimuksia, joita rahatoimikamari oli katsonut tarpeelliseksi antaa aktuaarin toimitettaviksi. Varsinkin oli erinäisiä, Helsingin oloja koskevia tiedusteluja saapunut useista ulkomaan kaupungeista, ja monet Helsinkiä koskevat selostukset oli aktuaari laatinut ulkomaisiin julkaisuihin. Jos sen lisäksi oli suoritettava tilastotyötä, täytyi saada lisää työvoimia ja kävi välttämättömäksi astua täysi askel sekä perustaa tilastokonttori. Helsingin olot olivat nyttemmin siinä määrin laajentuneet ja kaupunki jo kehittynyt sille asteelle, että kunnan tilastokonttorin perustaminen oli välttämätön. Edellä lausutun nojalla oli komitea sitä mieltä, että kunnallistilastollinen konttori olisi perustettava.

Komitea oli edellyttänyt kunnalliskertomuksen laatimisen siirrettäväksi kamarin kansliasta tilastokonttoriin. Tämä työläs tehtävä oli myöskin niissä Skandinavian kaupungeissa, Tukholmassa, Kristianiassa ja Kööpenhaminassa, joissa tilastokonttoreja jo oli ollut usean vuoden toimesta, siirretty mainittuun konttoriin. Tämän konttorin tehtävänä siis olisi koota ja mikäli mahdollista käytännölliseltä kannalta järjestellä sekä julkaista tietoja Helsingin kaupungin taloudellisen ja yhteiskunnallisen elämän valaisemiseksi

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 33. — 2) Ks. tätä kert. siv. 86.

kaikilta hallintoaloilta sekä sitä varten m. m. vuosittain julkaista tilastollinen vuosikirja, kertomus Helsingin kaupungin kunnallis-hallinnosta ja kaupungin kunnalliskalenteri sekä huolehtia vuotuisen terveyden- ja sairaanhoitotilaston, kansakoulutilaston, kauppa- ja merenkulkutilaston järjestämisestä ja julkaisemisesta, nämä mainitut ainoastaan esimerkkeinä eräistä kunnallisen toiminnan tärkeimpiä aloja koskevista julkaisuista.

Tilastokonttoriin asetettaisiin konttorinjohtaja, aktuaari ja kaksi laskuapulaista. Konttori olisi rahatoimikamarin alainen ja konttorinjohtaja velvollinen olemaan saapuvilla hallitusten ja lautakuntain kokouksissa, mikäli niissä käsitellään tilastoluontoisia kysymyksiä, jota paitsi hänen tulisi kaupunginviranomaisille ja lautakunnille antaa tarpeellisia tietoja sekä toimittaa tilastollisia erikoistutkimuksia kaupunginvaltuuston, maistraatin tahi rahatoimikamarin antamain määräysten mukaisesti. Konttorinjohtajan, jolla ei saisi olla muuta tointa, valitsisi kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta ja taas konttorin vakinaisen henkilökunnan rahatoimikamari konttorinjohtajan ehdotuksesta. Johtosääntöehdotuksen valmistaisi konttorinjohtaja edellä esitettyjen lausuntojen pohjalla sekä lähettäisi sen rahatoimikamariin valtuuston hyväksymisen saamiseksi ehdotukselle.

Edellä mainitussa kirjelmässään puolsi rahatoimikamari komitean ehdotusta hyväksyttäväksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä, palauttaa sen rahatoimikamariin, jonka tuli asiasta hankkia asianomaisten hallitusten ja viranomaisten lausunnot sekä antaa niiden johdosta ehkä tarpeellinen lausunto.

Rahatoimikamari lähetti tämän jälkeen kirjelmässä 2) syyskuun 22 päivältä valtuustolle terveydenhoitolautakunnan, rahatoimikonttorin, rakennuskonttorin, vesijohtokonttorin, kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen, liikennekonttorin, vaivashoitohallituksen sekä kansakoulujohtokunnan asiasta antamat lausunnot 2), joista kävi selville, että kaikki nämä viranomaiset olivat kannattaneet ehdotusta kunnan tilastokonttorin perustamisesta, sekä esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi m. m.:

että Helsingin kaupungin tilastokonttori perustetaan tammi-kuun 1 päivästä 1911;

että konttorinjohtajan asettaa kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksesta;

että rahatoimikamarin asiana on valita aktuaari sekä myös ottaa konttorin vakinainen henkilökunta;

1) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 20 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 37.

että rahatoimikamarin aktuaarinvirka lakkautetaan 1911 vuoden alusta; sekä

että tilastokonttorin tulee mahdollisimman pian rahatoimikamariin antaa komitean mainitsemain perusteiden mukainen johtosääntöehdotus, joka sitten olisi lähetettävä kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto tämän rahatoimikamarin esityksen, minkä ohessa valtuusto terveydenhoitolautakunnan asiasta tekemän huomautuksen johdosta lausui, ettei valtuuston päätös tarkoittanut, että mainitun lautakunnan palveluksessa olevan tilastoapulaisen tehtävään tulisi vastedes lakata.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä esitti työväenasiain lautakunta mainitsemillaan syillä, että kaupunginvaltuusto päättäisi heti-
Kysymys köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestämisestä.

miten valmisteltavaksi ottaa kysymyksen varattomille ja työväenluokkaan kuuluville henkilöille annettavan oikeusavun yhdenmukaisesta järjestämisestä, jota oikeusapua siihen asti olivat antaneet osin köyhäinasianajaja ja osin lautakunnan sihteeri.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto lähettää edellä mainitun esityksen lähemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valtuusto valitsi herrat Almqvistin ja V. von Wrightin sekä professori W. Chydeniuksen.

Valiokunta antoi sittemmin asiasta mietinnön 3) ja esitti siinä pääasiassa seuraavaa:

Tämän kaupungin köyhäinasianajolaitos oli olemassa marraskuun 24 päivästä 1885, jolloin kaupunginvaltuusto päätti asettaa kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä käsittävän lautakunnan, jonka tuli ottaa lainopillisesti sivistynyt asianajaja halvasta palkkiosta ja erittäin hellittävässä tapauksissa maksutta antamaan Helsingin kunnan vähävaraisille jäsenille lainopillista apua sekä oikeustoissa että niiden ulkopuolella, ollen, mikäli mahdollista, tarpeettomia oikeudenkäyntejä ehkäistävä taikka riitapuolet saatava sopimaan, minkä ohessa lautakunnan niinkään tuli ei ainoastaan vahvistaa asianajajalle tarpeellisiksi katsotut lähemmät ohjeet, vaan myös valvoa hänen toimintaansa sekä antaa hänelle neuvoja ja apua niin riitain sovittamisessa kuin muissakin hänen toimintaansa koskevissa asioissa.

Kun kaupunki järjestämällä köyhäinasianajolaitoksen niin-
 muodoiin oli tunnustanut olevansa ainakin jossain määrin velvollinen hankkimaan oikeusapua niille, joilla itsellään ei ollut siihen varaa, tuli kaupungin tietysti myös katsoa, että tämä apu voitiin

1) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 11 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 5 §. —

3) Valt. pain. asiakirj. n:o 57.

tydyttävällä tavalla antaa. Voidakseen arvostella, oliko näin laita nykyisen järjestyksen vallitessa, oli valiokunta laatinut seuraavan yhdistelmän, josta näkyi köyhäinasianajajalta ja työväenasiain lautakunnan sihteeriltä viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana neuvoa etsineiden luku:

	Köyhäinasianajajalta.	Sihteeriltä.	Yhteensä.
1905	3,894	noin 100	noin 3,994
1906	3,797	176	3,973
1907	3,912	398	4,310
1908	4,563	713	5,276
1909	4,986	1,285	6,271

Niinkuin tästä näkyi, oli molempain mainittujen virkailijain puheilla käyneiden luku näinä viitenä vuonna lisääntynyt enemmän kuin 2,000 henkilöllä, mikä lisääntyminen sen ohessa oli vaatinut köyhäinasianajajan tuntuvasti useammin esiintymään oikeuksissa ja siihen useinkin käyttämään monta tuntia kerrallaan sekä sitä paitsi taajemmin käymään virastoissa.

Mikäli koski neuvonetsijäin luvun jakautumista köyhäinasianajajan ja työväenasiain lautakunnan sihteerin kesken, oli, mitä viimeksi mainittuun tuli, käytännössä osottautunut mahdottomaksi ylläpitää neuvonpyytäjiin nähden sellaista erotusta, minkä sihteerin johtosääntö sinänsä olisi sallinut, eli että hän olisi käsitellyt ainoastaan n. s. työväenasioita. Mikäli valiokunta oli saanut tietää, ei köyhäinasianajajakaan puolestaan ollut voinut rajoittaa toimintaansa avun antamiseen pelkästään lakiasioissa, vaan oli hänkin aina tarvittaessa antanut neuvoja asioissa, jotka muodollisesti katsoen olisivat kuuluneet mainitulle sihteerille. Noiden molempain oikeusavustajain neuvontatoiminta oli toisin sanoin pääasiassa käsittänyt samoja aloja. Jos kuitenkin työalat olisi rajoitettu niin, kuin työväenasiain lautakuntaa asetettaessa teoreettisesti oli edellytetty, olisi tästä mikäli mainittiin ollut seurauksena, että sanotun lautakunnan sihteerin työtaakka olisi tuntuvasti lisääntynyt sekä köyhäinasianajajan vastaavassa määrässä vähentynyt. Oli nimittäin ilmoitettu, että noin 30 % neuvonpyytäjistä oli kumpaiseltakin nevojalta halunnut saada selvitystä työväenasioista, joten, jos työalat olisivat olleet rajoitetut, köyhäinasianajajan olisi vuonna 1909 ollut 4,986 neuvontarvitsijan sijasta vastaanotettava 4,391, jota vastoin työväenasiain lautakunnan sihteerin olisi 1,285:n sijasta täytynyt vastaanottaa 1,880 neuvontarvitsijaa.

Kun tietenkään ei olisi odotettavissa, että köyhäinasianajajalta neuvoa pyytävään luku vähenisi, vaan tämä luku kaupungin väkiluvun lisääntyessä päinvastoin edelleenkin vähä vähältä kasvaisi,

oli asian luonnossa, ettei köyhäinasianajaja vastedeskään voisi tulla toimeen apulaisetta, ellei ryhdyttäisi sellaiseen toimenpiteeseen, että jokin osa asianajajan työtaakkaa voitaisiin häneltä poistaa. Viimeksi mainitussa kohden tarjoutuvana keinona oli valiokunta ottanut huomioon 1734 vuoden lain Oikeudenkäymiskaaren 15 luvun 9 §:ssä säädetyn menettelyn, jonka mukaan se, joka oli oikeudelta saanut luvan ajaa oikeudenkäymisasiota, oli velvollinen, milloin tuomari määräsi, maksutta auttamaan köyhiä oikeudessa. Kun tämä säännös kuitenkin oli syntynyt aikana, jolloin yhteiskuntalot olivat aivan toiset kuin nykyään, minkätähden sitä ei ollut nyttemmin ollut tapana käyttää eikä missään tapauksessa kävisi ulottaminen pitemmälle kuin että tuomioistuin jokaisessa eri tapauksessa voisi määrätä kaupungissa ammattiaan harjoittavan asianajajan oikeudessa avustamaan köyhiä oikeudenetsijöitä, jota vastoin mitään muuta oikeusapua ei tulisi kysymykseen, ei valiokunta ollut katsonut voivansa puoltaa sen keinon käyttämistä, johon mainittu säännös teoreettisesti katsoen tarjoi mahdollisuutta.

Kun valiokunta ei ollut havainnut muuta keinoa asian järjestämiseksi, oli valiokunta päättänyt puoltaa köyhäinasianajajalle vastaisuudessa annettavaksi sellaisen apulaisen, josta kaupunginvaltuusto jo oli väliaikaisesti päättänyt. Valiokunta oli tätä ehdotusta tehdessään myös katsonut olevan lausuminen mielensä siitä, eikä työväenasiain lautakunnan sihteerin edellä mainittu neuvontatoimi näin ollen vastedes voisi lakata. Kun kuitenkin oli arveltu olevan sihteerille lautakunnan käsiteltävään työväenasiain valmistelussa tuntuvaksi hyödyksi, että hän olemalla henkilökohtaisesti tekemisissä työväestön kanssa oppisi käytännöllisesti tuntemaan sen pyrintöjä, oli valiokunta katsonut olevan jättäminen mainitun kysymyksen sillensä sekä sen sijaan koettanut tarkoituksenmukaisesti yhdistellä näiden eri oikeusneuvojain toimintaa. Valiokunta oli sentähden päättänyt ehdottaa perustettavaksi kunnallisen oikeusapu-toimiston, jonka johtajalla olisi likimittäin samat tehtävät kuin nykyisellä köyhäinasianajajalla ja jossa lisäksi olisi apulainen sekä kolmantena oikeusneuvojana työväenasiain lautakunnan sihteeri. Viimeksi mainitun tulisi tällöin, mikäli mahdollista, etusijassa käsitellä ne työväenasiat, jotka hänelle annetun johtosäännön mukaan kuuluivat hänen tehtäviinsä, jota määräystä tietenkin kävisi helpommin noudattaminen, sittenkun eri neuvojain avustustoimintaa oli ruvettu käyttämään yhtäaika ja samassa paikassa. Kun työväenasiain lautakunnan sihteerin puheenalainen neuvontatyö oli hänellä ainoastaan sivutoimena, ei häntä voinut velvoittaa samassa määrässä kuin muita toimiston virkailijoita olemaan toimistossa tavattavana, vaan oli valiokunta tähän nähden ajatellut, että sihteerin tulisi niinä päivinä, joina siellä valiokunnan laatiman johto-

sääntöehdotuksen mukaisesti olisi vastaanottoja iltasin, olla toimistossa tavattavana.

Mitä oikeusaputoimiston johtajan nimitykseen tuli oli valiokunnasta näyttänyt ilmeiseltä, että meidän aikanamme tuollainen nimitys kuin „köyhäinasianajaja“ oli sopimatonta, se kun sinänsä oli epämiellyttävä ja sitä paitsi omansa herättämään nöyryytyksen tunnetta tuon virkailijan apua käyttävissä henkilöissä. Valiokunta oli sentähden ollut sitä mieltä, että mainittu nimitys olisi vaihdettava toiseen sekä siinä kohden päättänyt ehdottaa, että kunnallisen oikeusaputoimiston johtajaa sanottaisiin „oikeusavustajaksi“, joka nimitys selvästi ilmaisisi toimen tarkoituksen, samalla kun siinä ei ollut mitään loukkaavalta taikka vastenmieliseltä tuntuva. Tämän mukaisesti toimiston apulaista sanottaisiin „oikeusavustajan apulaiseksi“.

Oikeusaputoimiston toimintaan nähden oli tärkeä periaatteellinen kysymys siinä, oliko, niinkuin nykyään voi eräissä tapauksissa olla laita, avunetsijöiltä kannettava jotakin maksua vai tulisiko toimiston avustaa heitä maksutta. Kun kaupunki piti oikeusaputoimistoa voimassa varattomia asukkaitaan varten eikä sentähden olisi johdonmukaista panna avunannon ehdoksi pienenkään maksun suorittamista ja koska ilmeisestikin olisi arvokkaampaa olla pane-matta oikeusavustusta maksun varaan, puolsi valiokunta aivan maksutonta oikeusapua.

Mitä tuli siihen köyhäinasianajajalle nykyään kuuluvaan nimenomaiseen velvollisuuteen että hänen oli etusijassa koetettava saada riitapuolet sopimaan, lausui valiokunta, että tuollainen sovinto tietenkin usein kyllä osottautui sangen toivottavaksi, mutta ettei kuitenkaan liene aivan oikein antaa siitä tuollaista yleistä määräystä. Ei käynyt kohtuudella vaatiminen, että asianosaisen tulisi sopimalla luopua kiistämättömästä oikeudestaan taikka panna kenties hyvinkin kallisarvoisia etujaan riitapuolen mahdollisten myönnytysten varaan. Siihen luottaen että oikeusaputoimisto ilman nimenomaista säännöstäkin oli aina, kun sovinto näytti olevan riidan oikein ratkaisutapa, koettava sitä aikaansaada, oli valiokunta sentähden katsonut voivansa olla ehdottamatta annettavaksi nimenomaista säännöstä siitä.

Köyhäinasianajajan voimassa olevassa johtosäännössä oli säädetty sellainen oikeusastejärjestys, että avunetsijä, joka oli tyytymätön asianajajan toimenpiteeseen, sai siitä valittaa sovintolautakunnalle, joka muutoinkin valvoi asianajajan toimintaa. Valiokunnan mielestä tulisi sovintolautakunnan edelleenkin olla olemassa likimain samantapaisia tehtäviä varten kuin tähänkin asti, mutta sitä olisi vastedes sanottava „oikeusapulautakunnaksi“. Oikeusapu-

toimisto olisi siis tämän lautakunnan alainen, kuitenkin siten että työväenasiain lautakunnan sihteeri edelleen olisi viimeksi mainitun lautakunnan alainen.

Edellä esitetyn nojalla valiokunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että tänne tammikuun 1 päivästä 1911 perustetaan kunnallinen oikeusaputoimisto varattomia varten sekä että köyhäinasianajajan toimi samasta ajankohdasta lähtien lakkautetaan;

että oikeusaputoimisto on oikeusapulautakunnan alainen sekä että sovintolautakunnan toiminta on lakkaava;

että oikeusaputoimistolle vahvistetaan mietinnön oheinen johtosääntö ja vuosirahansääntö;

että nykyisen köyhäinasianajokonttorin huoneiston muutostöitä varten myönnetään 700 markan määräraha;

että oikeusapulautakunta saa toimekseen julistaa oikeusavustajan ja oikeusavustajanapulaisen virat avoimina haettaviksi oikeusaputoimiston johtosäännön edellyttämässä järjestyksessä;

että varatuomarit G. Poppius ja W. Becker saavat tehtäväkseen hoitaa, ensiksi mainittu oikeusavustajan ja jälkimäinen oikeusavustajan apulaisen virkaa, siksi kunnes ne on täytetty, saaden hyväkseen näitä virkoja seuraavat palkkaedut; sekä

että työväenasiain lautakunnalle annetaan toimeksi laatia sekä valtuustolle antaa ehdotus niiksi lautakunnan sihteerin johtosäännön muutoksiksi ja täydennyksiksi, joita valtuuston edellä mainittu päätös vaatinee.

Asiaa uudestaan esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto siitä pyytää rahatoimikamarin lausuntoa.

Lääketieteentohtori K. Taskisen Marian sairaalan hallitukselle tekemän, terveydenhoitolautakunnan kirjelmässä helmikuun 24 päivästä kaupunginvaltuustolle lähetetyn hakemuksen päästä hieronnan ja sairasvoimistelun polikliiniseksi apulaislääkäriksi mainittuun sairaalaan sekä saada korvaukset käyttäen sairaalan sisätautien ja kirurgisen osaston odotushuoneita hieronnan opetuksen ja hierontahoidon antamiseen sekä polikliinista vastaanottohuonetta potilaiden tutkimiseen, valtuusto, lautakunnan ehdotuksen mukaisesti, jätti huomioon ottamatta ²⁾.

Kirjelmässä marraskuun 7 päivästä mainitsi vaivashoitohallitus, että lokakuun 23 päivänä 1896 vahvistetun kaupungin vaivashoito-ohjesäännön 2 §:n säännöksen nojalla oli työ- ja vaivaistalon eri sairaanhoito-osastoille otettu sellaisiakin potilaita, jotka eivät olleet vaivashoidon tarpeessa, mutta jotka tilan puutteessa eivät

Evätty hakemus hieronnan ja sairasvoimistelun apulaislääkäri viran perustamisesta Marian sairaalaan.

Potilaiden ottaminen työssä vaivaistaloon.

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 28 §.

olleet voineet saada sijaa muussa kunnan sairaalassa, siis henkilöjä, joista vaivashoitohallitus ohjesääntönsä mukaan ei ollut velvollinen huolehtimaan. Kun kuitenkin tila mainituilla sairaanhoito-osastoilla oli niin tyyten käytetty, ettei niihin kohdakkoin enää voitaisi ottaa sairaalahoidon tarpeessa olevia vaivashoitolaisiakaan, ilmoitti hallitus tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, ettei hallitus nykyään eikä luultavasti koko talvena voinut työ- ja vaivaistalon sairaalaan ottaa potilaita, jotka eivät olleet vaivashoitolaisia.

Terveystenhoitolautakunnan annettua siltä vaaditun lausunnon¹⁾ asiasta päätti²⁾ kaupunginvaltuusto, periaatteessa yhtyen lautakunnan lausunnossa esiintuotuun käsitykseen, kärkeä vaivashoitohallituksen, siinä tapauksessa ettei työ- ja vaivaistalossa voitaisi hankkia sijaa potilaille jotka edellä kerrotulla tavalla olisi sinne otettava, tehdä valtuustolle esityksen sen johdosta tarpeellisiksi osotautuviin väliaikaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä.

Alempain käsi-
ammattilais-
koulujen
kansakoulu-
luokan asetta-
minen kansa-
koulujohto-
kunnan alai-
seksi.

Alempain käsiammattilaiskoulujen johtokunnan esityksestä ja kansakoulujohtokunnan annettua siltä vaaditun lausunnon päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että mainittuihin kouluihin perustettu kansakoululuokka oli vastedes alistettava kansakoulujohtokunnan silmälläpidon alaiseksi.

Kysymys eri-
näisistä kau-
pungin kansa-
koulujen uudis-
tuksista.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan tammikuun 19 päivänä 1909 asettanut⁴⁾ ammattimiestoimikunnan antamaan lausuntoa kaupungin kansakoulujen opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisäämisestä, luokkatuntiluvun vähentämisestä sekä yhteisopetuksen saattamisesta laajempaan käytäntöön mainituissa kouluissa, antoi toimikunta mietinnön⁵⁾ asiasta.

Siinä toimikunta lausui m. m. seuraavaa:

Opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisääminen olisi — kun samalla vähennettäisiin luokkatuntilukua — ajateltavissa toimeenpantavaksi ainoastaan siten, että asianomainen opettaja ja opettajatar saisi hoitaa opetusta kahdella tai useammalla luokalla. Paitsi että tämän johdosta kävisi mahdolliseksi parantaa opettajain ja opettajatarten palkkoja kansakoulumenojen kohoamatta, näyttäisi siitä eräässä kohden olevan opetusluellekin etua. Jos nimittäin luokan tietopuolistenkin aineiden tunnit jaettaisiin useamman opettajan kesken, ei näiden kunkin tarvitsisi opettaa monilukuisia aineita, vaan voisivat he antautua yksinomaan opettamaan pienempää ryhmää toisilleen sukua olevia aineita. Kun siis opetusvelvollisuutta jakaessa voitaisiin melko

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 25 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 7 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 25 §. — ⁴⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 143. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 57 vuodelta 1909.

suuressa määrässä ottaa huomioon kunkin yksityisen opettajan lahjakkuus sekä harrastus eri tiedonaloja kohtaan, olisi kansakouluopetuksen voimaperäisyys todennäköisesti yleensä jonkin verran lisääntyvä. Tuollaista järjestystä vastaan kävisi kuitenkin tekeminen vakavia väitteitä. Sen johdosta olisi eri aineryhmäin välinen yhdysside, jota nykyaikaiset kasvatusopilliset uudistuspyrinnöt haluavat entistä enemmän lujittaa, todennäköisesti suuressa määrin heikontuva. Mutta ei tässä kyllin. Se tunnettu asianlaite, että kansakouluoppilaiden kotien olisi sangen lukuisissa tapauksissa mahdoton läheskään riittävässä määrässä valvoa ja ohjata lasten luonteenkehitystä, asettaisi kansakoululle verraten vaikeita ja vastuunalaisia kasvatusopillisia tehtäviä. Eikä voisi olla epäilystä siitä että, jos mieli nämä tehtävät täyttää, vaadittaisiin kasvattajalta sekä lämmintä harrastusta yksityisiä oppilaita kohtaan ja heidän yksilöllisten edellytystensä tarkkaa tuntemista, että myös järkkymätöntä johdonmukaisuutta. Mutta jos kukin opettaja saisi kaksi tahi kolme vertaa suuremman oppilasmäärän opetettavakseen ja kasvatettavakseen, ei hän voisi pysyä perehtyneenä kunkin lapsen kotioloihin, muihin ulkonaisiin ehtoihin ja itsekohtaisiin kehitystaipumuksiin. Ja toiselta puolen, jos kukin oppilas olisi useamman opettajan vaikutuksen alaisena, joutuisi tavallisesti ohjauksen johdonmukaisuus ja tasaisuus milloin minkin verran siitä kärsimään. Erittäinkin olisi tässä huomattava että, jos opettajain opetusvelvollisuutta lisättäisiin, tulisi luokkain luku opettajain lukua suuremmaksi. Kävisi toisin sanoen lukuisissa tapauksissa tarpeelliseksi antaa yhdelle opettajalle kahden luokan johtajantoimi. Ylipäätään ei olisi hyvin harkittua periaatteellisesti luopua luokkaopettajajärjestelmästä, jonka, se kun on edistänyt sekä opetuksen yhtenäisyyttä että opettajan persoonallista vaikutusta oppilaisiin, syystä voi sanoa olleen kansakoulun voima.

Ehdotus luokkain tunti-luvun vähentämisestä olisi helpoimmin toteutettavissa alemmassa kansakoulussa. Tuollaisen vähennyksen puolesta oli taloudellisten syiden ohessa esiintunut varsinkin terveydellisiä näkökohtia. Oli nimittäin arveltu, että päivittäinen nelituntinen koulu-aika voi erittäinkin alemman kansakoulun ensimmäisellä luokalla tuottaa lapsille liikarositusta. Toimikunta oli kuitenkin sitä mieltä, että muutama vuosi takaperin alemmassa kansakoulussa käytäntöön otetut uudet tuntijakokaavat olivat omansa tehokkaasti ehkäisemään liikarositusta, kun näiden kaavain mukaan kunkin koulutunnin osalle tuli kaksi noin 25 minuuttia kestävää opetusjaksoa. Alemman kansakoulun tunti-luvun ennaltaan pysyttämistä puoltavat syyt kuitenkin olivat pikemmin yhteiskunnallisia kuin terveydellisiä. Helsingissä kuluttivat varmaankin

tuhannet kansakoululapset miltei kaiken vapaa-aikansa vanhempain tahi edusmiesten heitä silmällä pitämättä. Lasten tällöin saamat vaikutelmat olivat erittäin usein haitallisia heidän tavoilleen ja mielensuunnalleen. Jo tästäkin syystä olisi tuskin edullista pitentää koulun ulkopuolella kulutettuja joutoaikoja. Alemman kansakoulun opetustehtävään nähden ansaitsi huomioon ottamista, että paljon aikaa vaadittiin sen luku-, kirjoitus- ja luvunlaskutaidon istuttamiseksi oppilaisiin, mikä oli epäämätön edellytys ylemmän kansakoulun menestykselliselle työlle. Laulun, voimisteluleikkien, havainto- ja käsityöopetuksen supistaminen tahi poistaminen taas olisi samaa kuin että kansakoulumme, suureksi haitaksi oppilaiden kaikinpuoliselle kehitykselle, palautettaisiin suurissa sivistysmaissa jo aikoja takaperin ja epäilemättä ainiaaksi voitetulle kannalle. — Ylemmän kansakoulun opetusohjelma ei tosin kärsisi mitään haittaa siitä, että eri aineiden oppijaksoja supistettaisiin poistamalla niistä joitakin vähemmän tärkeitä yksityisseikkoja. Mutta sellaisen seuloamisen tapahduttuakin olisi jotakuinkin nykyisen mukainen tuntimäärä tarpeellinen.

Sitä vastoin piti toimikunta suotavana tuntuvasti laajempaa yhteiskouluperiaatteen soveltamista kaupungin kansakouluissa. Tuollainen soveltaminen ei kuitenkaan kävisi päinsä, ellei varsin vapaasti tulkittaisi toukokuun 11 päivänä 1866 kansakoululaitoksesta annetun asetuksen säännöksiä. Mainitun asetuksen 104 §:ssä, semmoisena kuin se oli kesäkuun 27 päivänä 1889 annetussa julistuksessa, säädettiin nimittäin: „Alhaisemmassa kansakoulussa, kuin myös sitä vastaavilla suuremman oppilaitoksen luokilla, koulutettakoon poika- ja tyttölapsia yhdessä, mutta siitä lähtien ovat pojat ja tytöt erillään olevissa luokissa tahi omituisissa kouluissa opettavat; kuitenkin niin, että missä oppilasten harvalukuisuus tahi muut paikalliset seikat niin vaativat, yhteinen opetus poikia ja tyttöjä varten myöskin ylhäisemmän kansakoulun oppimäärässä järjestettäköön“, ja 103 §:ssä taas sanottiin, että „kaupunkien kansakoulut voidaan asettaa joko suuremmiksi, koko opetusajan kestäviksi ja useampiin luokkiin jaetuiksi oppilaitoksiksi, taikka erinäisiksi vähemmiksi kouluiksi, nimittäin alhaisemmat lapsille kuudennessa ikävuodesta alkaen, aina kymmenenteen vuoteen asti ja ylhäisemmät jälellä olevaan opetusikään kuuluville pojille tahi tytöille“. Kun miltei kaikki oppilaat kolmantena kansakouluvuotena täyttivät 10 vuotta, kävisi siis yhteisopetuksen järjestäminen enintään kolmella alimmalla luokalla, elleivät „oppilasten harvalukuisuus tahi muut paikalliset seikat“ vaatisi yhteisopetuksen toimeenpanemista. Tuollaisia poikkeuksellisia oloja saattoi kuitenkin Helsingissä katsoa sattuvan ainoastaan esikaupungeissa; niissä olikin viime

vuosina perustettu eräitä yhteisluokkia ylempään kansakouluun. Tavallisesti yhteisopetus kuitenkin lakkasi toisen kouluvuoden kuluttua. Tämän opetuksen pitentäminen ainoastaan kolmannen vuoden käsittäväksi ei olisi varsin sopivaa siihen nähden, että kansakoulun neljä alinta luokkaa ovat oppikoulujen pohjakouluna. Lukuisat oppilaat sentähden erosivat kansakoulusta neljännen kouluvuoden päättyessä. Siinä tapauksessa että kolme ensimmäistä kouluvuotta luettaisiin alempaan kansakouluun, tulisivat nämä oppilaat käyneiksi ainoastaan vuoden ylempää kansakoulua. Oli ilmeistä, että koulun ja opettajain taaja vaihtuminen ei olisi oppilaiden kehitykselle edullista. Tämän laatuista yhteiskoulujärjestelmän ulottamista ei sentähden olisi toimeenpantava, vaan olisi koko kysymys yhteisopetuksen käytäntöön ottamisesta ylempässä kansakoulussa jätettävä siksi, kunnes voimassa olevat asetukset oli muutettu siihen suuntaan, että kaupunkien kansakouluissa kävisi noudattaminen yhteiskouluperiaatetta niin laajasti, kuin asianomaiset kansakoulujohtokunnat pitivät sopivana.

Edellä lausutun perusteella toimikunta ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että toimenpiteisiin opettajain ja opettajatarten opetusvelvollisuuden lisäämiseksi ei ryhdyttäisi;

että kysymys luokkatuntiluvun vähentämisestä tällä kertaa saisi raueta; sekä

että hallitukselle tehtäisiin esitys voimassa olevan kansakouluasetuksen 103 ja 104 §:n muuttamisesta siihen suuntaan, että yhteiskouluperiaatetta saisi soveltaa kaupunkien kansakouluissa niin laajasti, kuin asianomaiset kansakoulujohtokunnat harkitsivat sopivaksi.

Mietintöön liitettyssä vastalauseessa ehdotettiin että, hyväksymällä toimikunnan ehdotuksen kolmas ponsi, kysymykset kansakoulunopettajain opetusvelvollisuuden lisäämisestä sekä luokkatuntiluvun vähentämisestä jätettäisiin siksi, kunnes kysymys yhteisopetuksen käytäntöön ottamisen mahdollisuudesta on ratkaistu.

Asiaa uudestaan esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitun vastalauseen.

Kirjelmässä ²⁾ lokakuun 4 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle Helsingin kunnallishallinnon muutuskysymyksiä käsittelemään asetetun komitean ³⁾ kamariin antaman mietinnön hallituksen asettamisesta Helsingin kaupungin teknillisiä laitoksia varten.

Hallituksen
asettaminen
kaupungin tek-
nillisiä laitok-
sia varten.

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 24 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 40. —

³⁾ Ks. tätä kert. siv. 86—87.

Mainitussa mietinnössään esitti komitea m. m. seuraavaa:

Valmistettuaan ehdotuksen ¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen perustamisesta oli komitea ottanut käsiteltäväksi kysymyksen kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen uudestimuodostamisesta kaupungin teknillisten laitosten hallitukseksi. Tätä tehtävää suorittaessaan oli komitea pääasiallisesti pitänyt silmällä samoja näkökohtia, mitkä olivat ratkaisevina kaupungin yleisten töiden hallituksen asettamista koskevaa ehdotusta laadittaessa. Kun siis toiselta puolen jonkinlainen keskittäminen oli katsottu olevan aikaansaattava, oli toiselta puolen asianmukaista huomiota pantu tarpeellisen vapauden varaamiseen itsekullekin teknilliselle laitokselle niiden hallintoon ja sisäiseen järjestykseen nähden.

Etusijassa oli komitea harkinnut kysymystä mainitun hallituksen tehtävistä ja toimivallasta sekä siinä kohden ehdottomasti yhtynyt siihen käsitykseen, että kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen toimiala olisi ulotettava kaupungin vesilaitokseenkin, joten se vastedes käsittäisi kaupungin kolme yksinomaan teknillistä laitosta, nimittäin vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen. Tosin olivat kaasu- ja sähkölaitoksen edustajat huomauttaneet, että vesilaitosta, jota ei käynyt pitäminen liikeyrityksenä samassa määrin kuin kaasu- ja sähkölaitosta ja jonka hoito, erittäinkin maksunkantoa ja maksunpanoa silmällä pitäen, oli helpompi kuin noiden kahden muun laitoksen, ei ollut sopiva asettaa yhteisen hallituksen alaiseksi, vaan tuli sen joko jäädä rahatoimikamarin ylivalvonnan alaiseksi taikka myös oli sitä varten perustettava erityinen hallitus. Niinikään oli lausuttu arveluja, että noiden kolmen laitoksen yhteisen hallituksen työtaakka kävisi liian rasittavaksi, koska jo nykyään kaasu- ja sähkölaitoksen hoito vaati pitämään taajaan kokouksia ja käsittelemään lukuisia kysymyksiä. Sitä vastoin oli vesijohtoinsinööri puolestaan kannattanut komitean ehdotusta. Komitea ei ollut havainnut lausuttuja epäilyksiä niin painaviksi, että ne olisivat vaatineet ehdotuksesta luopumaan. Rahatoimikamarin moninaisia työtehtäviä täytyi vähentää ja keskittää, sitä asianlaitaa ei voitane miltään taholta jäädä. Näin ollen täytyisi siis joko perustaa noille kolmelle teknilliselle laitokselle yhteinen hallitus taikka vesilaitokselle eri hallitus. Seurauksena pitkälle kehitetystä johdon hajoituksesta tarpeellisine eri hallituksineen olisi epäilemättä, että yhteistoiminta eri aloilla olisi vieläkin vähempi kuin tähän asti. Ja kuitenkin oli jo nyt syystä huomautettu yhteistoiminnan puutetta vallitsevan kaupungin viranomaisten kesken, erittäinkin mitä tuli kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla sekä niiden alla teetettäviin töihin. Lähempää yhteistyötä

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 162 ja seur.

rahatoimikamarin sekä kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitusten kesken oli komitea pitänyt pääehtona kunnallishallinnon onnelliselle hoitamiselle. Asiain käsittelyssäkin voitaisiin tarpeettomia ja aikaa vieviä lähetteitä ja kirjelmäinvaihtoa välttää, jos vallitsisi nykyistä suurempi hallinnon keskitys. Huomioon otettava olisi niinkään että, sittenkun vastaperustetut kaasu- ja sähkölaitos olivat saavuttaneet vakiutuneen järjestyksen ja kehitys kävi luonnollista kulkuaan, oli hallituksen työtaakka vähenevä, joten vesilaitoksen valvomisesta aiheutuva lisätyö ei tuntuisi ylen rasittavalta. Sitä paitsi tulisi, komitean ehdotuksen mukaan, varsin lukuisten vähäpätöisempäin asiain ratkaisu siirrettäväksi johtajille, jotka siten saisivat tähän astista laajemman toimivallan, mutta myös suuremman vastuunalaisuuden.

Komitean ehdotuksen mukaan olisi siis kaupungin teknillisten laitosten hallituksen asiana hoitaa mainittuja laitoksia koko laajuudessaan ja siinä kohden myös ottaa huolekseen rahatoimikamarille nykyään kuuluva velvollisuus pitää ylinnä silmällä vesijohtoa sekä sen yhteydessä olevaa oikeutta myöntää yksityisille liikkeille oikeus suorittaa vesijohtotöitä taloissa ja huoneuksissa ynnä hankkia tullivapaus eräille maahan tuotetuille tarveaineille sekä suoritettujen merenkulkumaksujen palautus. Tämän tehtävän siirtäminen rahatoimikamarilta vastaiselle hallitukselle ei vaatinut mitenkään muuttamaan kamarin ohjesääntöä, koska helmikuun 28 päivänä 1877 annetussa valtiovarain-toimituskunnan kirjeessä Uudenmaan läänin kuvernöörille, joka kirje koski Helsingin vesijohdon omistajalle myönnettyä tulli- ja merenkulkumaksujen vapautusta, nimenomaan mainittiin „rahatoimikamari taikka vesijohtoa valvomaan asetettu erityinen lautakunta“. — Tässä yhteydessä komitea kajosi erääseen seikkaan, joka niinkään olisi mainittava kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesäännössä. Oli nimittäin näyttänyt suotavalta sen suuntaisen määräyksen paneminen ohjesääntöön, ettei yksityisten toimimien taikka henkilöjen laittamia vesijohtoja saisi kaupungin vesijohtoverkkoon yhdistää, ellei tarpeellisia piirustuksia ollut vesijohtoinsinöörille näytetty sekä hän vahvistanut työohjelmaa ja konttori tarkastanut ja hyväksynyt suoritettua työtä, ollen asianomaisilla oikeus, siinä tapuksessa että tuollaisesta asiasta tulisi riita, kaupungin teknillisten laitosten hallitukselta hakea muutosta vesijohtoinsinöörin antamiin määräyksiin.

Komitean ehdotuksen mukaan olisivat kaupungin vesi-, kaasu- ja sähkölaitoksen johtajat puheena olevan hallituksen itseoikeutettuja jäseniä. Sen lisäksi valitsisi kaupunginvaltuusto hallitukseen kaksi jäsentä ynnä näiden varamiehet kolmeksi vuodeksi ja rahatoimikamari jäsenistään taikka virkamiehistään niinkään yhden jäsenen

ja varamiehen vuodeksi kerrallaan. Kaupunginvaltuuston asiana olisi määrätä valituista jäsenistä puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Johtajain itseoikeutettuina varamiehinä olisivat asianomaisten laitosten apulaisjohtajat.

Hallituksen kokouksissa tulisi johtajain esitellä alaansa kuuluvat asiat valmistamiensa esityslistain mukaisesti. Hallitukseen asetettaisiin sihteeri, joka olisi velvollinen kokouksissa pitämään pöytäkirjaa sekä myös laatimaan kirjelmät ynnä diariin merkitsemään tulevat ja menevät asiat. Hallituksen kirjelmät allekirjoittaisivat puheenjohtaja ja se johtaja, joka oli asian esiteltyt, minkä ohessa sihteeri varmentaisi asiakirjat. Tilaukset y. m. s. allekirjoittaisi puheenjohtaja ja varmentaisi asianomainen johtaja. Lähemmät yksityisseitkat tässä kohden samoin kuin hallituksen johtosääntöehdotuksenkin laatimisen nykyään voimassa olevan ohjesäännön pohjalla oli komitea katsonut olevan jätettävä hallituksen vastedes tehtäväksi.

Hallituksen tulisi olla välittömästi kaupunginvaltuuston ja maistraatin alainen, kuitenkin siten että kaikki asiat, joiden tutkiminen ja ratkaiseminen jätettäisiin kaupunginvaltuustolle ja jotka koskivat menoja taikka tuloja, mitä laatua lienevätkin, olisi lähetettävä rahatoimikamariin, jonka tulisi ne oman lausuntonsa kera lähettää kaupunginvaltuustolle. Jotta saataisiin aikaan tähänastista likeisempi yhteistyö rahatoimikamarin ja mainitun hallituksen kesken, olisi määrättävä, että asianomaisilla johtajilla oli oikeus, jos halusivat, olla saapuvilla rahatoimikamarin kokouksissa, kun vastamainitun laatuksia kysymyksiä siellä käsiteltiin, mutta myös velvollisuus kutsuttaessa saapua näihin kokouksiin. Kaupungin yleisten töiden hallituksen kanssa olisi yhteistoimintaa niinikään aikaansaatava, erittäinkin kun oli kysymys kaupungin kaduilla ja yleisillä paikoilla taikka niiden alla suoritettavien yleisten töiden ohjelman ja ajankohdan määräämisestä, ja olisi kaupungininsinööri oikeutettu, kun niin halusi, ottamaan osaa hallituksen kokouksiin sekä myös velvollinen hallituksen kutsusta saapumaan sen kokouksiin.

Teknillisten laitosten johtajat nimittäisi kaupunginvaltuusto virkaan hallituksen ehdotuksesta, jota vastoin muiden virkamiesten ottaminen jäisi osin hallituksen ja osin asianomaisten johtajain toimeksi. Niinikään oikeutettaisiin hallitus myöntämään teknillisten laitosten virkamiehille ja palveluskunnalle vuotuista virkalomaa, kuitenkin noudattaen kaupunginvaltuuston tähän nähden tekemiä yleisiä päätöksiä.

Kutakin teknillistä laitosta johtaisi teknillinen johtaja, ja teknillisessä suhteessa laitoksia tietenkin hoidettaisiin itsenäisesti. Sitä vastoin saattoi eri mieliä olla siitä, eikö niin sanottu kaupallinen

työ olisi keskitettävä ja kaikille kolmelle laitokselle yhteinen konttori perustettava. Näytti nimittäin siltä, kuin voitaisiin tällaista keskitystä noudattamalla monessa kohden säästää menoja. Tosin edellytti kaupunginvaltuuston päätös kaupungin teknillisten laitosten kirjanpitoon nähden, että jokaisella laitoksella oli kamreerin hoitama eri kirjanpito-osastonsa, mutta sitä vastoin pitäisi käydä perustaminen kaikille laitoksille yhteinen kassaosasto, joka riittäisi siinäkin tapauksessa että vedenkulutusmaksujen periminen annettaisiin sen tehtäväksi. Kaupungin kolmen teknillisen laitoksen huomattavaa rahankantomäärää silmällä pitäen oli komiteasta näytänyt siltä kuin, siihen katsomatta että siitä voisi koitua eräitä haittoja, olisi yhteinen kassakonttori perustettava. Tämähän ei estäisi kutakin laitosta hoitamasta pientä eri kassaansa, jos sellainen havaittaisiin tarpeelliseksi.

Edellä lausutun johdosta komitea ehdotti, että rahatoimikamari kaupunginvaltuustolle esittäisi:

että 1911 vuoden alusta asetettaisiin kaupungin teknillisten laitosten hallitus;

että hallitukseen tulisi kuulua kaksi kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi valitsemaa jäsentä ja varajäsentä ynnä yksi rahatoimikamarin vuodeksi valitsema jäsen ja varajäsen sekä itse-oikeutettuina jäsenenä teknillisten laitosten johtajat, asianomaiset apulaisensa varamiehinä, ollen hallitus muutoin kokoonpantava ja järjestettävä pääasiallisesti komitean ehdotuksen mukaisesti; sekä

että mainitun hallituksen tulisi tehdä ja kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi antaa ehdotukset hallituksen ohjesäännöksi sekä virkamiestensä johtosäännöksi.

Edellä mainitussa kirjelmässään rahatoimikamari, joka oli komitean ehdotuksesta hankkinut vesijohtokonttorin sekä kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen lausunnot, jotka niinkään oli pantu kirjelmän oheen, esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi hyväksyä komitean mietinnössä tehdyt ehdotukset yhteisen hallituksen asettamisesta kaupungin teknillisiä laitoksia varten.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ komitean ehdotuksen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1909 oli rahatoimikamariin palauttanut ²⁾ kysymyksen kamarin notaarinviran jälleen täyttämistä, esitti kamari kirjelmässä tammikuun 15 päivältä 1910, että varatuomari K. Furuohjelm valittaisiin mainittuun virkaan.

Rahatoimikamarin notaarinviran jälleen täyttäminen.

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 9 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 121 ja 122.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto varatuomari Furuhjelmin rahatoimikamarin notaariksi.

Kaupungin tilastokonttorin johtajanviran täyttäminen.

Kaupungin vastaperustetun tilastokonttorin ²⁾ johtajanvirkaan valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto aktuaarin, filosofianmaisteri H. Dalströmin.

Avustavan rakennustarkastajanviran täyttäminen.

Kaupungin vastaperustettua avustavan rakennustarkastajan virkaa ⁴⁾ täyttäessään valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto siihen arkkitehti L. Mallanderin.

Kaupunginlääkärin valitsemistapa.

Maistraatin kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1909 ilmoitettiin kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 14 päivänä hylännyt valtuuston esityksen ⁶⁾ määräyksen antamisesta, että kaupunkien kaupunginlääkärinvaali vastedes olisi kaupunginvaltuuston toimitettava.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto maistraatilta anoa ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että kaupungin nykyään avoinna oleva toisen kaupunginlääkärin virka julistetun hakuajan kuluttua jälleen täytettäisiin asianmukaisella tavalla.

Toisen kaupunginlääkärin nimittäminen virkaan.

Sittemmin ilmoitti ⁸⁾ maistraatti kirjelmässä marraskuun 12 päivältä, että senaatti oli edellisen lokakuun 4 päivänä nimittänyt lääketieteellisensiaatti K. H. Råberghin toiseksi kaupunginlääkäriksi.

Toisen kaupunginlääkärin osallisuus siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan.

Maistraatin kirjelmässä joulukuun 29 päivältä 1909 ilmoitettiin kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli valtuuston hakuksen ⁶⁾ johdosta mainitun kuukauden 16 päivänä julistanut kaupungin toisen kaupunginlääkärinviran pitäjän osalliseksi Suomen siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan, kuitenkin sillä ehdolla että asianomainen alistui maamme kaupunkien virkamiesten osallisuudesta eläkekassaan voimassa oleviin säännöksiin tahi siihen, mitä siitä vastedes asianmukaisella tavalla säädettäneen, sekä että kaupunki sitoutui vastaamaan säädettyjen eläkemaksujen sekä vakanssi- ja armovuodensäästöjen suorittamisesta viran puolesta kassaan.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto kärkeä rahatoimikamarin vastedes puheenalaisen viran puolesta pidättää sekä edellä mainittuun leski- ja orpokassaan toimittaa sanotut eläkemaksut sekä vakanssi- ja armovuodensäästöt.

Sörnäsän alue-

Jälleen täytettäessä avonaista Sörnäsän alueen aluelääkärin-

¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 14 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 169 ja seur. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 19 §. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. siv. 91 ja 92. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 7 §. — ⁶⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 127 ja seur. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 5 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 15 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 6 §.

virkaa valitsi 1) kaupunginvaltuusto siihen lääketieteellisensiaatti N. A. H. Sundeliuksen.

lääkärinviran jälleen täyttäminen.

Avonaiseksi julistettua kaupungin kirjaston 2) kirjastonhoitajan virkaa täytettäessä 1911 vuoden alusta lukien valitsi 3) kaupunginvaltuusto siihen filosofianmaisteri U. Thermanin.

Kaupungin kirjaston kirjastonhoitajan viran täyttäminen.

Avonaista majoituslautakunnan sihteerinvirkaa jälleen täytettäessä valitsi 4) kaupunginvaltuusto siihen tullihallituksen asessorin E. Lindroosin.

Majoituslautakunnan sihteerinviran jälleen täyttäminen.

Kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä valitsi 5) kaupunginvaltuusto kaasulaitoksen toimitusjohtajaksi insinööriin, vapaaherra E. Cedercreutzin.

Kaupungin kaasulaitoksen toimitusjohtajan viran täyttäminen.

Niinikään kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen esityksestä valitsi 6) kaupunginvaltuusto sähkölaitoksen toimitusjohtajaksi insinööri B. Wuolteen.

Kaupungin sähkölaitoksen toimitusjohtajan viran täyttäminen.

Maistraatin kirjelmässä 7) joulukuun 4 päivältä 1909 lähetetyn ehdotuksen kaupungin rakennustarkastajan apulaisen 8) johtosäännöksi kaupunginvaltuusto hyväksyi 9); kuitenkin olisi johtosääntö maistraatin lopullisesti vahvistettava ja annettava. Tämä maistraatin sittemmin helmikuun 9 päivänä 1910 vahvistama johtosääntö oli seuraava:

Rakennustarkastajan apulaisen johtosääntö.

Helsingin kaupungin rakennustarkastajan apulaisen johtosääntö.

1 §.

Rakennustarkastajan apulaisen on velvollisuus rakennustarkastajan silmäläpidon alaisena ja hänen kerallaan valvoa kaupungin rakennustoimintaa sekä siinä kohden erittäin:

a) rakennusjärjestystä tai vahvistettuja piirustuksia ja konstruksioneja rikottaessa viipymättä niistä rakennustarkastajalle ilmoittaa;

b) olla osallisena toimittamassa ja itse toimittaa ne katselmukset, tarkastukset ja katsastukset, jotka rakennustarkastaja pitää tarpeellisina; sekä

c) kaikista toimittamistaan tehtävistä pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset, ja on sanottu päiväkirja joka päivä näytettävä rakennustarkastajalle.

2 §.

Rakennustarkastajan virasta vapaana tai estettynä ollessa astuu rakennustarkastajan apulainen hänen sijaansa.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 18 §. — 2) Ks. tätä kert. siv. 186 ja seur. — 3) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 28 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 27 §. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 18 §. — 6) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 19 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 3. — 8) Ks. tätä kert. siv. 91 ja 92. — 9) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 8 §.

3 §.

Rakennustarkastajan apulaisen asettaa kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta, varaamalla molemminpuolin kuuden kuukauden irtisanomisajan. Hänen ei ole lupa laatia paikkakunnalla toimitettavain rakennusyritysten piirustuksia eikä sellaisia rakennusyrityksiä johtaa, mutta hän ei ole estetty hoitamasta muuta virkaa, joka ei ole esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

4 §.

Maistraatti voi myöntää rakennustarkastajan apulaiselle virkavapautta enintään kuukaudeksi. Pitempää virkavapautta koskeva hakemus on maistraatin toimesta annettava kaupunginvaltuustolle.

5 §.

Rakennustarkastajan apulaisen pitää joka päivä olla tavattavana virka-huoneessaan maistraatin määräämänä aikana.

Muutetut mää-
räykset kättilö-
avun antami-
sesta varatto-
mille synnyt-
täjille.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli lausunnon antamista varten vaivaishoitohallituksen lähettänyt ¹⁾ terveydenhoitolautakunnan tekemän esityksen sellaisen muutoksen tekemisestä varattomille synnyttäjille heidän kotonaan annettavasta kättilöavusta voimassa oleviin määräyksiin, että rahatoimikonttori 1910 vuoden alusta saisi tuollaisia synnyttäjiä avustaneille kättilöille maksaa palkkion oikeutettujen kättilöjen antamien, ensimmäisen kaupunginlääkärin tarkastamien ja hyväksymien laskujen nojalla, antoi vaivaishoitohallitus lausunnon asiasta sekä puolsi lautakunnan ehdotusta hyväksyttäväksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esitykseen.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä kaupunginvaltuusto päätti ³⁾, että vastamainitun palkkion saisi, noudattaen muutoin sen maksamisesta annettuja määräyksiä, maksaa niissäkin tapauksissa, jolloin varaton nainen on päästetty muualla kuin kotonaan, mutta ei yleisessä eikä kunnan avustamassa laitoksessa.

Kaupungin
kirjaston uu-
sien sääntöjen
vahvistus.

Kirjelmässä ⁴⁾ maaliskuun 8 päivältä huomautti kansankirjaston ja lukusalin hallitus, että kaupunginvaltuuston maaliskuun 2 päivänä 1886 hyväksymät ja Uudenmaan läänin kuvernöörinviraston huhtikuun 30 päivänä samana vuonna noudatettavaksi vahvistamat Helsingin kaupungin kirjaston säännöt olivat nyttemmin osittain vanhentuneet. Oli nimittäin annettu kaupungin viranomaisia ja laitoksia koskevia asetuksia, jotka eivät olleet näiden sääntöjen mukaisia. Korjausta niihin vaativat myös ne muutokset, joiden alaisina kirjasto ja sen järjestys oli vuosien kuluessa ollut. Tämän johdosta

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 130. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 16 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 20.

oli hallitus laatinut ehdotuksen uusiksi säännöiksi, joissa paitsi muuttuneita olosuhteita myös oli otettu huomioon semmoista, mikä oli näyttänyt kirjaston vastaiselle kehitykselle hyödylliseltä. Tämän ehdotuksen lähetti hallitus kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi, samalla perustellen niitä muutoksia, joita ehdotuksessa oli tehty voimassa oleviin sääntöihin.

Samassa yhteydessä hallitus ehdotti, että kirjaston siihenastinen vakiintunut nimi „Helsingin kansankirjasto ja lukusali“ muutettaisiin nimeksi „Helsingin kaupungin kirjasto“. Tämän muutosehdotuksen tarkoituksena oli, että jo nimestä kävisi selville, että kirjasto oli, niinkuin kunnan kirjaston tulikin olla, olemassa kaupungin kaikkia asukkaita varten ilman erotusta.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä, koska hallitus ei ollut tarkemmin perustellut ehdotustaan kansankirjaston muuttamisesta kunnan kirjastoksi, mutta ehdotus kuitenkin valtuuston mielestä sisälsi laajakantoisen toimenpiteen, koska kunnan kirjaston kirjavaraston kokoonpanon ilmeisesti tulisi olla aivan toinen kuin kansankirjaston sekä kirjaston voimassapito sentähden, jos mainittu ehdotus hyväksyttäisiin, varsin luultavasti vaatisi lisääntyneitä kustannuksia, palauttaa asian hallitukseen, jonka tuli ilmoittaa siten ehdottamansa toimenpiteen syyt.

Tämän johdosta antoi kansankirjaston ja lukusalin hallitus valtuustolle toukokuun 13:nä päivätyn, seuraavaa sisällystä olevan kirjelmän 2):

Helsingin kansankirjastoa oli varmaankin katsottava kunnan kirjastoksi. Se oli kunnan omaisuutta, sitä ylläpidettiin kokonaan kunnan varoilla, sitä hallittiin kuten kunnan laitosta ja se oli avoinna kaikille kaupungin asukkaille, mikä kävi ilmi laitoksen voimassa olevista säännöistä. Pääkaupungin asukkaat tarvitsivat myös yleisen kirjaston; tätä oli viime aikoina usein huomautettu eri tahoilta ja tämä tarve kävi ilmi siitäkkin, että kunnan kirjastoa olivat jo kauan käyttäneet kaikkiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvat henkilöt. Kun hallitus uudessa sääntöehdotuksessaan ja sen yhteydessä ehdotti, että nimitys „Helsingin kansankirjasto ja lukusali“ nyttemmin sopimattomana vaihdettaisiin „Helsingin kaupungin kirjaston“ nimeen, että voimassa olevain sääntöjen 1 §:stä poistettaisiin sanat „ja erittäinkin työkansalle“ ja että ulkomaista kirjallisuutta, jota usein kysyttiin, saisi — aluksi ainoastaan kaikkein arvokkainta — hankkia kirjastoon, oli tämä tapahtunut silmällä pitäen sitä kehityskantaa, jonka kirjasto viisikymmenvuotisen olemassaolonsa aikana

1) Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 22 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 34.

oli vähitellen saavuttanut. Hallitus ei suinkaan pyrkinyt tekemään kirjastoa kaupungin väestön varattomalle osalle vähemmän hyödylliseksi kuin se aikaisemmin oli ollut. Päinvastoin katsoi hallitus, että näiden asukkaiden tarve oli kunnan kirjastossa otettava erittäin varteen. Mutta sellaiset näkökohdat eivät estäisi kirjastoa olemasta hyödyksi muillekin yhteiskunnan jäsenille. Väestön köyhemmässä osassa olikin monta työläistä ja muuta kansalaista, jotka itseopiskelujen kautta, johon kirjasto oli antanut tilaisuutta, olivat saavuttaneet sivistysmäärän, joka ei ainoastaan saattanut heitä kykeneviksi lukemaan menestyksellä myöskin vähemmän kansantajuisia, vieläpä ulkomaisiakin teoksia, vaan teki myös sellaisen lukemisen heille tarpeeksi.

Jos kirjaston kehitystä yleiseksi kunnan kirjastoksi ehkäistäisiin ja taantumista tässä kohden ilmaantuisi, kävisi epäilemättä oman kirjaston tarve sille yleisölle, joka silloin vieraantuisi kansankirjastosta, varsin välttämättömäksi. Hallitus puolestaan ei voinut pitää hyödyllisenä yhteiskunnalle, että syntyi eri kirjastoja eri yhteiskuntaluokkia varten. Sellainen ainoastaan kärjistäisi luokkaerotusta, kun taas yleiset kirjastot päinvastoin vaikuttaisivat tässä suhteessa tasoittavasti. Kansankirjastojen vanha tyyppi kirjallisina armeliasuuslaitoksina oli edistänyt luokkavastakohtien kärjistymistä. Se oli myöskin saanut aikaan herpautumista kansanvalistustyössä kiinnittämällä yksinomaan huomiota alkeellisiin sivistystarpeisiin.

Nykyään ilmeni useimmissa sivistysmaissa voimakasta pyrkimystä koettaa pohjoisamerikalaiseen malliin uudesti muodostaa kansankirjastoja vapaiksi julkisiksi kirjastoiksi kaikkia yhteiskuntaluokkia varten, kirjastoja, jotka tyydyttivät niin tieteellisen kuin huvikirjallisuudenkin vaatimuksia, joissa oli sekä lukusaleja että nuorisokirjastoja, jotka pidettäisiin avoinna koko päivän, joissa oli tilavia ja miellyttäviä huoneistoja ja jotka olivat maksuttomia. Missä tällainen uudestimuodostaminen oli toteutettu, oli kirjaston merkitys lisääntynyt varsin suuressa määrässä. Sivistyslaitoksina asetettiin ne usein koulujenkin yläpuolelle. Ne vaikuttivat yhtä rinnan koulujen kanssa ja jatkoivat siitä, mihin nämä olivat lopettaneet. Hallitus ei salannut, että se toivoi sellaista kehitystä Helsingin kansankirjastollekin. Mutta se oli tietoinen tielle tulevista vaikeuksista. Varsin laaja sisäinen työ oli suoritettava kirjastossa. Kysymys ei ollut ainoastaan kaikenlaisen hyvän kirjallisuuden tarjoamisesta yleisölle, vaan myös että jokainen voi niin mukavasti ja helposti kuin mahdollista saada niitä kirjoja ja niistä niitä tietoja, joita hän halusi ja tarvitsi. Tarpeen oli ulkonaisiakin muutoksia. Hallituksen tarkoitus oli, jos kaupunginvaltuusto sen sallisi, antaa kirjaston kehityksen hitaasti ja asteettain jatkua ja tällöin kiinnittää huomiota

yleisön oikeutetuimpiin vaatimuksiin ja täällä vallitseviin oloihin. Uudessa sääntöehdotuksessa ehdotetut muutokset olivat tällaisten näkökohtain vaatimia ja olivat sitä paitsi, niinkuin aikaisemmin oli huomautettu, luonnollisia kirjaston nykyisessä kehitysvaiheessa.

Hallitus ei voinut kieltää, että hidaskin kehitys vaati vähitellen kasvavia kustannuksia, mutta oli sitä mieltä, että ne eivät olleet vältettävissä kirjaston merkitystä vähentämättä. Riittävään varainpuutteessa olisi kirjaston mahdoton vaatimattomimmassakaan muodossa täyttää niitä vaatimuksia, joita yhteiskunnan yleinen kehitys aivan varmaan olisi sille asettava.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä ja vahvistaa hallituksen edellä mainitun ehdotuksen eräin muutoksin, joten kirjaston säännöt saivat seuraavan muodon:

Helsingin kaupungin kirjaston säännöt.

1 §.

Valmistaakseen kaupungin asukkaille tilaisuutta hyödylliseen ja sivistävään lukemiseen pitää Helsingin kaupunki voimassa yleistä kirjastoa (pääkirjastoa ynnä haarakirjastoja ja lukusaleja).

2 §.

Kirjastolle valitsee kaupunginvaltuusto hallituksen, johon kuuluu kolme varsinaista ja kolme varajäsentä, valittuina kolmeksi vuodeksi siten, että vuosittain yksi varsinainen ja yksi varajäsen vuoroonsa eroaa. Valitut ryhtyvät toimeensa seuraavan vuoden alusta. Hallituksen ensimmäisessä kokouksessa vuosittain valitsevat jäsenet keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Kirjastonhoitajalla on hallituksen kokouksissa äänivalta kaikissa asioissa, jotka eivät koske häntä itseään. Puheenjohtajalla on ratkaiseva ääni. Varajäsenet kutsutaan kokouksiin, joissa tärkeämpiä asioita käsitellään, ja ovat silloin oikeutetut ottamaan osaa keskusteluun, mutta äänioikeutettuja ainoastaan edustaessaan varsinaisia jäseniä, jossa tapauksessa heidät kutsutaan siinä järjestyksessä, missä he ovat hallitukseen tulleet. Hallituksen kokouksissa pidetään pöytäkirjaa.

3 §.

Kirjastonhoitajan asettaa kaupunginvaltuusto. Viran avoimeksi tullessa pitää hallituksen julistaa kirjastonhoitajan virka avoimeksi kolmenkymmenen päivän kuluessa kirjallisesti haettavaksi hallituksen puheenjohtajan luona, minkä jälkeen hallituksen tulee oman lausuntonsa ohella lähettää asiakirjat kaupunginvaltuustolle. Virkaan ottaessa varataan molemmin puolin kuuden kuukauden irtisanomisaika. Jos kirjastonhoitaja äkkiarvaamatta eroaa, määrätköön hallitus viran hoitamisesta, kunnes se ehditään vakinaisesti täyttää.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 26 §.

4 §.

Hallituksen asiana on sitä paitsi:

- a) pitää laitosta silmällä sekä siihen nähden antaa kirjastonhoitajalle tarkempia määräyksiä;
- b) rahatoimikamarin annettavaa maksumääräystä varten hyväksyä kirjastolle asetetut laskut sekä vuosittain tammikuun kuluessa rahatoimikamariin lähettää tili laitokseen viimeksi kuluneena vuonna kertyneistä rahavaroista;
- c) vuosittain ennen lokakuun 1 päivää rahatoimikamariin lähettää kirjaston tulo- ja menoarvion ehdotus seuraavaksi vuodeksi;
- d) huhtikuun kuluessa kaupunginvaltuustolle antaa tilastollisesti laadittu kertomus kirjaston tilasta ja käyttämisestä lähinnä edellisenä vuonna;
- e) katsoa että kirjaston inventeeraus toimitetaan 9 §:ssä sanotulla tavalla;
- f) ottaa ja erottaa haarakirjastojen hoitajat, tarpeelliset apulaiset ja laitoksen palvelijasto sekä määrätä näiden virantoimitusajasta ja virkalomasta;
- g) antaa laitoksessa noudatettavat määräykset ja järjestyssäännöt yleisölle sekä säännöt kirjain lainausta varten ynnä määrätä sakoista, hukkuneiden kirjain korvaamisesta, kirjaluettelojen myynnistä ja muista kirjasto- liikkeen yhteydessä olevista asioista; sekä
- h) kuukauden kesäloman lisäksi myöntää kirjastonhoitajalle tarpeen tullen virkalomaa enintään neljäksi päiväksi sekä, jos hän haluaa pitempää virkalomaa, lähettää hänen sitä koskeva hakemuksensa ynnä oma ehdotuksensa kirjastonhoitajan viran hoitamiseksi puheena olevan virkaloman aikana kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

5 §.

Kirjalainoista suoritettavista maksuista määrää kaupunginvaltuusto hallituksen ehdotuksen nojalla.

6 §.

Kirjastonhoitajalla, joka vastaa kirjaston kirjavaraston ja muun omaisuuden hoidosta, on velvollisuutena:

- a) hallituksen ohjeitten mukaan hoitaa laitoksen johtoa sekä valvoa työtä ja järjestystä siinä;
- b) huolehtia kirjain asianmukaisesta sidottamisesta;
- c) laatia kirjavarastosta tarpeelliset luettelot, käyttämällä apunaan laitoksen vuosirahansääntöön otettuja apulaisia;
- d) hallituksen valvonnan alaisena hoitaa kirjaston taloutta sekä pitää silmällä kirjaston rakennuksia;
- e) hallituksen ylivalvonnan alaisena tilata kirjat, sanoma- ja aikakauslehdet;
- f) toimia hallituksen sihteerinä;
- g) antaa inventeeraajille tarpeellisia tietoja; sekä
- h) muutoin noudattaa hallituksen antamia määräyksiä.

7 §.

Pääkirjaston lainausosastot pidetään yleisön käytettävänä vähintään viisi, sen lukusalit vähintään neljä sekä haarakirjastot ja niiden lukusalit vähintään kaksi tuntia kunakin päivänä. Hallituksen harkinnan mukaan

voidaan lainausta johonkin määrin rajoittaa sunnuntai- ja juhlapäivinä sekä kesäkuun 1 ja syyskuun 1 päivän välisenä aikana. Inventeerausajaksi lainaus keskeytetään.

8 §.

Sanoma- ja aikakauslehdet, jotka ovat tarpeellisen ajan olleet luku-saleissa käytettävänä, kootaan vähitellen, ja tulee hallituksen määrätä, mitkä niistä on sidottava ja liitettävä kirjastoon sekä mitkä myytävä hylkypaperina.

9 §.

Joka viides vuosi kesäkuussa sekä kirjastonhoitajan vaihtuessa toimitetaan kirjaston kirjavaraston inventeeraus. Sitä paitsi voidaan haaraosaston johtajan vaihtuessa toimittaa asianomaisen haarakirjaston inventeeraus, jos hallitus sen katsoo tarpeelliseksi. Inventeeraajain, jotka kaupunginvaltuusto valitsee, tulee kirjalueteloista poistaa hukkuneet kirjat sekä työnsä päätettyään kaupunginvaltuustolle antaa kertomus inventeerauksesta ja tehdä ne kirjaston hoitoa ja toimintaa koskevat muistutukset ja ehdotukset, joita inventeeraus ehkä on aiheuttanut.

Kaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjelmässä helmikuun 17 päiväältä valtuustolle lähetettyä kaavaketta välikirjoiksi, joiden kautta yhtiö yksityisille henkilöille tahi yhtiöille luovuttaisi oikeuden ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin sekä niin koti- kuin ulkomaistenkin tuollaisten juomain anniskelemiseen kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän 1912 väliseksi myyntikaudeksi, valtuusto hyväksyi ja vahvasti noudatettaviksi 1).

Vahvistetut väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluoikeuden luovutus-kirjain kaavakkeet.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 23 päivänä 1909 oli, sen johdosta että Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunta oli anonut, että sille varattaisiin tilaisuus saada lainhuuto Oikokadun taloon n:o 7 sekä että valtuusto suostuisi koulun talojen Pohjois Esplanadikatu n:o 21 ja Oikokatu n:o 7 kiinnityksen korottamiseen, päättänyt 2) johtokunnalta tiedustella erinäisiä asian yhteydessä olevia seikkoja, antoi johtokunta pyydetyt tiedot 3).

Myöntymys Sedmigradskyn pientenlastenkoulun johtokunnan esitykseen kiinnityksen korottamisesta.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto, joka katsoi riittävän vakuuden tarvittavasta lainasummasta olevan asianomaiselle lainanantajalle tarjottavissa kiinnityksellä yksinomaan Pohjois Esplanadikadun taloon n:o 21, oikeuttaa johtokunnan ottamaan sekä mainittuun taloon kiinnityttämään enintään 90,000 markan suuruisen lainamäärän taloon aikaisemmin kiinnitettyjen velkain lisäksi, joten johtokunnan esitys muilta kohdin ei aiheuttanut muuta toimenpidettä.

1) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 6 §. — 2) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 134 ja 135. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 28 §.

Eväty anomus luvan saamisesta korkeamman maksun kantamiseen raitiotiematkoista.

Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anomuksen sellaisen selvennyksen tekemisestä kaupungin ja yhtiön välillä voimassa olevan toimilupakirjan 6 §:n d momenttiin, että yhtiö oikeutettaisiin kantamaan korkeamman maksun matkoilta kaupungista eräisiin sen pohjoispuolella oleviin paikkoihin, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾ rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta.

Kaupungin ja Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiön välinen oikeudenkäynti.

Vaadituksi selitykseksi erinäisten valitusten johdosta, joita talonomistaja T. Silvan y. m., kapteeni A. Lowenetzsky y. m. ja apukamreeri A. Koroleff y. m. olivat tehneet kaupunginvaltuuston päätöksestä ²⁾ alottaa oikeudenkäynti Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiötä vastaan yhtiön velvoittamiseksi poistamaan sähköjohtonsa niitä kannattavine patsaineen kaupungin kaduilta ja avonaisilta paikoilta ³⁾, päätti valtuusto läänin kuvernöörille lausua, että valittajat olivat sitä vähemmän voineet näyttää mainitun valtuuston päätöksen loukanneen heidän yksityistä oikeuttaan, kun heillä ylipäätään ei ollut eivätkä he olleet väittäneenkään itsellään olevan oikeutta edellä mainittuja sähköjohtoja varten käyttää kaupungin katuja ja yleisiä paikkoja. Kun valittajat eivät myöskään olleet voineet väittää, että valtuusto olisi päätöstä tehdessään mennyt toimivaltansa ulkopuolelle taikka että päätös ei olisi syntynyt laillisella tavalla, ei valitus näyttänyt ansaitsevan vähintäkään huomiota.

Sittemmin ilmoitettiin ⁴⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi läänin kuvernöörin vastamainittujen valitusten johdosta antamat kolme välipäätöstä, joissa kuvernööri oli havainnut, että valittajat eivät olleet esiintuoneet syytä valtuuston edellä kerrotun päätöksen muuttamiseen.

Vaadituksi alamaiseksi selitykseksi apukamreeri Koroleffin y. m. ja kapteeni Lowenetzskyn y. m. edellä mainitusta kuvernöörin välipäätöksestä tekemäin erinäisten valitusten johdosta päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto, koska valittajat eivät olleet esiintuoneet uusia syitä, toistaa mitä valtuusto asiasta kuvernöörille antamassaan selityksessä oli lausunut.

Maistraatin kirjelmässä lokakuun 15 päivältä ilmoitettiin ⁶⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli edellisen elokuun 19 päivänä apukamreeri Koroleffin y. m. edellä kerrottuihin valituksiin antamassaan päätöksessä jättänyt asian kuvernöörin välipäätöksen varaan.

Lyhennetty makuu aika

Kaupungin tavaravajain päällysmiehen rahatoimikamarille ehdotettua, että pakkahuoneeseen poistettavan tullinalaisen tavaran

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 23 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 135. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 9 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 19 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 18 § ja kesäk. 7 p. 16 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 4 §.

makuu-aikaa tavaravajoissa lyhennettäisiin, sekä liikennekonttorin ja Helsingin kauppavaltuutettujen annettua lausunnon asiasta, esitti kamari kirjelmässä kesäkuun 30 päivältä, että mainitun laatuisen tullinalaisen tavaran makuu-aika kaupungin tavaravajoissa lyhennettäisiin lokakuun 1 päivästä 1910 lähtien neljästä kolmeksi vuorokaudeksi.

tullinalaiselle tavaralle.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen.

Sittenkun moniainiden liikkeenharjoittajain toimesta oli maistraattiin annettu esitys, että kaupunki järjestäisi ja pitäisi voimassa työkuntaa, jonka tulisi avustaa yleisöä tavarain pakkahuonekäytellyssä, sekä maistraatti oli mainitusta esityksestä hankkinut erinäisten viranomaisten lausunnot, lähetti maistraatti kirjelmässä 2) toukuun 11 päivältä kaupunginvaltuustolle kaikki asiassa syntyneet kirjat niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joita mainittu esitys saattoi aiheuttaa.

Kysymys työ-kunnan järjestämisestä kaupungin pakkahuoneeseen.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto lähettää sen valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Hertzberg, Frenckell ja Krogius.

Kaupunginvaltuustolle annetussa kirjelmässä oli Suomen eläinsuojelusyhdistyksen mainitsemistaan syistä tehnyt esityksen Korkeasaarella olevan eläinkokoelman poistamisesta.

Evätty esitys Korkeasaaren eläinkokoelman poistamisesta.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan ja mainitun eläinkokoelman intendentin, filosofian kandidaatti R. Palmgrenin annettua lausunnon asiasta epäsi 4) kaupunginvaltuusto yhdistyksen esityksen.

Saman eläinsuojelusyhdistyksen esityksen tarpeellisten parannusten toimeenpanemisesta Korkeasaarella olevain eläinten hoidossa kaupunginvaltuusto niinkään epäsi 5), koska yhdistys ei ollut maininnut, mitä epäkohtia siinä oli olemassa, sekä valtuusto oli saanut tietää, että Helsingin anniskeluosakeyhtiö, joka ylinnä piti silmällä Korkeasaaren eläinkokoelmaa, oli erinäisillä viimeaikaisilla toimenpiteillään koettanut mikäli mahdollista hankkia eläimille entistäinkin huolellisempaa hoitoa.

Evätty esitys eläinten hoidon parantamisesta Korkeasaarella.

Maistraattiin annetussa, rahatoimikamariin toimitetussa sekä kamarin oman lausunnon kera kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjoituksessa oli Maanviljelijäin maitokeskus-osakeyhtiö anonut, että yhtiö, kaupungin nykyiseen ja vastaisiin poliisijärjestyksiin katsomatta, oikeutettaisiin korttelissa n:o 192 IV kaupunginosassa oleville tonteilleen rakennuttamaan meijeri sekä siellä eräin ajoin öisinkin erityisettä luvatta teettämään työtä.

Evätty meijeriliikettä koskeva hakemus.

1) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 28 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 35. — 3) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 17 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 50 §. — 5) Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 22 §.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, koska hakemus ei tarkoittanut mainittujen tonttien muuttamista asuntotonteista tehdastonteiksi, joihin poliisijärjestyksen säännöksiä puheenalaisessa kohden ei voisi katsoa käyvän soveltaminen, eikä valtuusto pitänyt itseään asianomaisena sallimaan poikkeuksia kaupungin voimassa olevasta taikka sille vastedes annettavasta poliisijärjestyksestä, että mainittu hakemus ei aiheuttaisi toimenpidettä valtuuston puolelta.

Lausunto kaupungin toreilla ja rantasilloilla käydyin kaupan järjestyksen muuttamista tarkoittavan esityksen johdosta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 15 päivänä 1909 oli erikoisvaliokuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta rahatoimikamarin maistraatille tekemän, kaupungin toreilla ja rantasilloilla harjoitetun kaupan järjestyksen muuttamista koskevan esityksen johdosta, antoi valiokunta mietinnön ³⁾ asiasta.

Valiokunnan lausunnosta kävi selville, että valiokunta oli katsonut olevan tarkastettavaksi ottaminen kysymyksen tšekäläisen torikaupan järjestämisestä koko laajuudessaan. Valiokunnan saaman käsityksen kävi lyhyesti julkilausuminen siten, että kaikki välikauppa ja lähinnä eräitten lueteltujen ravintoaineiden välikauppa olisi vähitellen poistettava toreilta sekä ettei näillä siis harjoitettaisi muuta kuin varsinaista yhteisen kansan kauppaa eli sitä kauppaa, jota voimassa olevan elinkeinoasetuksen mukaan täytyy saada siellä harjoittaa. Terveydellisten vaatimusten varten ottamiseksi tässä kaupassa esitti valiokunta, että torit, missä kaupaa edelleen harjoitettaisiin, vähitellen päällystettäisiin noppakivillä tahi asfaltilla sekä että rahatoimikamarin tulisi vähä vähältä hankkia tähän tarvittavat määrärahat. Toreilta siten poistettu kauppa osotettaisiin sen sijaan toimitettavaksi katon alla, s. o. joko kaupungin etusijassa elintarpeiden kauppaa varten rakennuttamissa erityisissä halleissa taikka myös, mikäli aihetta tilan varaamiseen niissä ei näyttäisi olevan, tavallisissa myymälöissä, joita asianomaiset kauppiat saisivat vuokrata yksityisiltä.

Valiokunta esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaupunginvaltuusto ensimmäisenä torikaupan järjestämistoimenpiteenä puoltaisi rahatoimikamarin siinä mielessä tekemää ehdotusta niin mikäli koski paikkain järjestämistä toreilla, kuin toriaikain rajoitustakin, minkä ohessa valtuusto myös lausuisi, että kamari voitaisiin valtuuttaa terveydenhoitolautakuntaa ja poliisiviranomaisia kuultuaan, mutta tarvitsematta joka kerta pyytää valtuuston lausuntoa, päättämään kaupaksi tuotujen tavarain myyntipaikoista sekä niistä muutoksista, joita niihin nähden vähitellen havaittaisiin tarpeellisiksi; sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 9 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 136. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 29.

että kaupunginvaltuusto sen ohessa, periaatteellisesti yhtyen valiokunnan esittämiin näkökohtiin ja lausuntoihin, pyytäisi, että maistraatti torikaupan järjestämistä koskevan kysymyksen jatkuvaa kaikinpuolista käsittelyä varten valiokunnan mietinnön pohjalla uudestaan lähettäisi mainitun asian rahatoimikamariin, kehottaen kamaria, mikäli asian ei ollut katsottu likinnä koskevan terveydenhoitolautakunnan toimialaa, antamaan asiasta kokonaisuudessaan selvän, seikkaperäisen ehdotuksen, josta kaupunginvaltuuston lausuntoa sitten pyydetäisiin, sekä että asia, mikäli sen oli havaittu kuuluvan mainitulle lautakunnalle, maistraatin toimesta jätettäisiin sille edellä mainittua tarkoitusta varten.

Asiaa uudelleen esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 9 päivänä 1909 oli lausunnon saamista varten vaivashoitohallitukseen lähettänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta erään komitean k. senaattiin antamasta, vaivashoitolainsäädännön uudistusta koskevasta mietinnöstä, lähetti vaivashoitohallitus asiasta lausunnon, lähettäen valtuustolle samalla myös hallituksen toimitusjohtajan antaman lausunnon. Vastamainitussa lausunnossa vaivashoitohallitus puolsi hyväksyttäväksi komitean ehdotusta, jota vastoin toimitusjohtaja lausunnossaan piti suotavana, että asiantunteva komitea vieläkin tarkastaisi yleisestä vaivashoidosta voimassa olevaa asetusta.

Lausunto vaivashoitolainsäädännön uudistusta koskevasta mietinnöstä.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto vaaditaksi lausunnoksi maistraattiin lähettää otteen asian käsittelyssä tehdystä pöytäkirjastaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 7 päivänä 1909 oli erityisen valiokunnan edelleen valmisteltavaksi jättänyt ²⁾ kysymyksen lausunnon antamisesta sulfaattiselluloosakomitean k. senaattiin antamasta mietinnöstä ehdotuksineen laiksi suoje-luksesta laitosta, varastoa tahi toimintaa vastaan, joka naapurille tahi muulle tuottaa huomattavaa haittaa, antoi valiokunta asiasta mietinnön sekä esitti siinä, että kaupunginvaltuusto siltä vaaditaksi lausunnoksi ilmoittaisi:

Lausunto sulfaattiselluloosakomitean mietinnöstä.

että laadittua lakiehdotusta vastaan ei ollut terveydenhoitokannalta mitään muistuttamista,

mutta että mainitun ehdotuksen sitä vastoin oli eräässä toisessa, valiokunnan lähemmin mainitsemassa suhteessa havaittu suovan sijaa muistutukselle, minkätähden se olisi uudesti laadittava siten,

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 2 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 137. —

³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 9 §.

että se koskisi ainoastaan sulfaattiselluloosan valmistusta, jota vastoin ehdotus naapuruussuhteen oikeudelliseksi järjestämiseksi muutoin laadittaisiin ainoastaan, sikäli kuin sellaisen järjestämisen tarvetta oli jollakin määrättyllä alueella ilmaantunut.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto tämän valiokunnan esityksen.

Lausunto erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevan eduskuntaanomuksen johdosta.

Sittenkun kaupunginvaltuustolta oli vaadittu alamaista lausuntoa Suomen eduskunnan lokakuun 23 päivänä 1908 tekemän, erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevan anomuksen johdosta sekä valtuuston asiaa valmistelemaan asettama ²⁾ valiokunta, johon kuuluivat herrat V. von Wright, Cajander ja Almqvist, oli antanut lausunnon asiasta, päätti ³⁾ valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti antaa sen suuntaisen lausunnon, että valtuusto ei ollut tahtonut vähäksyä eduskunnan ehdotuksen arvoa, mutta kuitenkin katsonut olevan esiintuominen eräitä valiokunnan lähemmin mainitsemia epäilyksiä sen toimeenpanoon nähden.

Lausunto mielisairaiden hoidon järjestämistä koskeva mietinnöstä.

Maistraatin kirjelmässä helmikuun 22 päivältä oli kaupunginvaltuuston lausuntoa vaadittu mielisairaiden hoidon järjestämistä varten asetetun komitean k. senaattiin antamasta lausunnosta.

Asiaa esiteltäessä lähetti ⁴⁾ valtuusto sen lausunnon antamista varten terveydenhoitolautakuntaan.

Terveydenhoitolautakunnan lausunnon saavuttua päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto pääasiassa ilmoittaa: että valtuusto kaikin puolin kannatti komitean ehdotusta, että mielisairaiden hoidon tulisi pääasiassa olla valtion velvollisuus, kuitenkin että sitä parinkymmenen vuoden aikaa, jonka kuluessa ehdotettujen sairaanhoitolaitosten tulisi olla valmiina, mikäli mahdollista lyhennettäisiin; että valtioapua näytti, niinkuin armollisessa kirjeessäkin helmikuun 21 päivältä 1899 eräissä tapauksissa edellytettiin, käyvän antaminen kaupungeille, jotka itse pitivät voimassa kunnan mielisairaaloita, ja olisi tämä eritoten Helsingin kaupunkiin nähden sitä enemmän paikallaan, kun kaupungin vuosittain täytyi antaa hoitoa ja elatusta mielisairaille henkilöille, jotka omaamatta kotipaikkaoikeutta kaupungissa, oleskelivat täällä tahi lähetettiin ulkomailta tänne odottamaan toimenpidettä heidän lähettämisekseen kotipaikkoihinsa; että valtuusto ainakin pääpiirteissään kannatti komitean ehdotusta erilaatuisten hoitolaitosten järjestämisestä eri ryhmiin kuuluvia mielisairaita varten; sekä että ehdotettu eräiden potilaitten elätteelleanto niinkään näytti erittäin tarkoituksenmukaiselta.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 10 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 20 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 35 §.

Maistraatin kirjelmässä kesäkuun 2 päivältä vaadituksi lausunnoksi Valkonauha-yhdistyksen k. senaatille tekemästä hakemuksesta saada valtiovaroista apurahaa kahden lastenturvakotinsa voimassapitooon vuonna 1910 päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, kasvatuslautakunnan annettua siltä vaaditun lausunnon asiasta, lautakunnan ehdotuksen mukaisesti puoltaa yhdistykselle myönnettäväksi molempia lastenturvakotejaan varten niin suurta apurahaa, että näiden edelleen avoinna pitäminen olisi taattu.

Lausunto Valkonauha-yhdistyksen valtioavun hakemuksesta.

Maistraatin kirjelmässä lokakuun 29 päivältä vaadituksi lausunnoksi Helsingin kuuromyökkäyhdistyksen k. senaatille tekemän hakemuksen johdosta saada yleisistä varoista 1,000 markan vuotuinen määräraha yhdistyksen lastentarhakoulun kannatusavuksi päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, rahatoimikamarin asiasta tekemän ehdotuksen mukaisesti, antaa sen suuntaisen lausunnon että, koska asiakirjoista näkyi, että yhdistyksen rahastoja ei voinut käyttää puheenalaiseen tarkoitukseen, eivätkä yhdistyksen muutkaan varat näyttäneet riittävän mainitun lastentarhan voimassapitooon ja sekä koulutoimen yllähallitus että vaivaishoitohallitus olivat hakemusta puoltaneet, valtuustosta näytti kuin olisi hakemus täysin oikeutettu, ja puolsi valtuusto tämän johdosta siihen myönnettäväksi.

Lausunto Helsingin kuuromyökkäyhdistyksen valtioavun hakemuksesta.

Kirjelmässä marraskuun 26 päivältä pyysi maistraatti kaupunginvaltuuston lausuntoa laatimastaan uuden työjärjestyksensä ehdotuksesta.

Lausunto maistraatin uuden työjärjestyksen ehdotuksesta.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto asettaa erityisen valiokunnan, johon valittiin herrat Lundenius ja Lundqvist sekä johtaja E. W. Walldén, laatimaan ehdotusta mainituksi lausunnoksi.

Kirjelmässä marraskuun 28 päivältä oli maistraatti vaatinut kaupunginvaltuuston lausuntoa Eläinten ystävät nimisen yhdistyksen maistraattiin antamasta esityksestä, joka tarkoitti kalakauppaa koskevan lisäyksen tekemistä kaupungin poliisijärjestykseen.

Lausunto kaupungin poliisijärjestykseen ehdotetusta lisäyksestä.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto mainitusta asiasta lausua, että terveydenhoitolautakunta oli laatimaansa kaupungin terveydenhoitojärjestyksen ehdotukseen pannut samaa sisällystä olevia määräyksiä, kuin tässä oli ehdotettu, ja että mainittu ehdotus oli lähetetty maistraatin asettaman valiokunnan tarkastettavaksi, sekä tämän johdosta ehdottaa, että mainittu esitys saatettaisiin sanotun valiokunnan tiedoksi.

Lääninhallituksen vaatimaksi lausunnoksi Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen anomuksen johdosta saada vahvistus m. m. mainittujen valtuutettujen hyväksymälle, sanotussa kunnassa olevain

Lausunto Helsingin pitäjässä olevain taajaväkisten yh-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 29 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 17 §.
— ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 4 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 7 §.

dyskuntain palojärjestyksen ehdotuksesta.

taajaväkisten yhdyskuntain palojärjestyksen ehdotukselle, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, palotoimikunnan antamassaan lausunnossa ilmoitettua, ettei toimikunnalla palotekniseltä kannalta ollut mitään muistuttamista mainittua ehdotusta vastaan, ilmoittaa, ettei valtuustollakaan puolestaan ollut asiaan mitään muistuttamista.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeuden y. m. hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 10 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuden saantia ²⁾ ja 3 tapauksessa vapautusta ³⁾ Suomen kansalaisuudesta tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja elinkeino-oikeuden hakemuksista.

47 tapauksessa puolsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä ulkomaalaisten tekemiin hakemuksiin saada tässä kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

Lausuntoja rohdoskaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 8 tapauksessa hakemuksista saada harjoittaa rohdoskauppaa ⁵⁾ tässä kaupungissa ja 2 tapauksessa tuollaisen kaupan siirtolupaa ⁶⁾ tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja lipeäkiven myyntilupaa tarkoittavista hakemuksista.

Niinikään antoi kaupunginvaltuusto 4 tapauksessa puoltavan lausunnon hakemuksista saada tässä kaupungissa myydä lipeäkiveä ⁷⁾.

Lausunto laboratorin perustamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Yhdessä tapauksessa puolsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemukseen saada tähän kaupunkiin perustaa ja täällä pitää voimassa farmakologis-tekno kemiallista laboratoria.

Lausuntoja biljardin pitolupaa tarkoittavista hakemuksista.

Kahdessa tapauksessa antoi valtuusto puoltavan ⁹⁾ ja niinikään kahdessa tapauksessa epäävän ¹⁰⁾ lausunnon hakemuksista saada pitää biljardeja yleisön käytettävänä.

Lausuntoja palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 5 tapauksessa palo- ja väkiviinan tukkukaupan ¹¹⁾ harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista, 1 tapauksessa hakemuksesta saada siirtää toiselle henkilölle tuollaisen kaupan harjoittamislupa ¹²⁾ ja 3 tapa-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 9 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 4 ja 5 §, maalisk. 1 p. 3 §, maalisk. 15 p. 14 §, huhtik. 5 p. 4 §, huhtik. 26 p. 42 ja 43 §, syysk. 13 p. 1 §, marrask. 8 p. 3 § ja marrask. 22 p. 3 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 2 §, marrask. 22 p. 5 § ja jouluk. 6 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 7 ja 8 §, tammik. 25 p. 2 ja 3 §, helmik. 8 p. 2 ja 3 §, maalisk. 1 p. 2 §, maalisk. 15 p. 11—13 §, huhtik. 5 p. 1 ja 2 §, huhtik. 26 p. 4 ja 5 §, toukok. 26 p. 2—5 §, kesäk. 7 p. 2—5 §, kesäk. 14 p. 2 ja 3 §, syysk. 13 p. 3—11 §, syysk. 27 p. 3 ja 4 §, lokak. 11 p. 1—3 §, marrask. 8 p. 1 ja 2 § sekä marrask. 22 p. 1 ja 2 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 4 §, maalisk. 15 p. 15 §, huhtik. 5 p. 3 §, lokak. 11 p. 4 §, marrask. 8 p. 4 ja 5 §, marrask. 22 p. 6 § ja jouluk. 6 p. 2 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 8 § ja syysk. 13 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 9 §, toukok. 26 p. 15 §, lokak. 25 p. 2 § ja jouluk. 6 p. 3 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. syysk. 13 p. 13 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 17 § ja syysk. 13 p. 14 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 11 § ja maalisk. 15 p. 16 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 5 §, huhtik. 26 p. 7—9 § ja kesäk. 7 p. 6 §. — ¹²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 5 §.

uksessa paloviinan tukkukaupan harjoittamislupaa¹⁾ tarkoittavasta hakemuksesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myöntänyt²⁾ yksinoikeuden kaupungissa edelleen kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän vuonna 1912 välisenä aikana vähittäin myydä sekä koti- että ulkomaisia väkiviinajuomia ja oikeuttanut yhtiön määrätystä, yhtiölle suoritetusta maksusta yksityisille kauppiaille tahi yhtiöille luovuttamaan oikeuden ulkomaisten väkiviinajuomien vähittäismyyntiin sekä yhtiö oli maistraattiin antanut 29 hakemusta tuollaisen oikeuden saamisesta mainituksi ajaksi ja v. t. poliisimestarin lausunto hakemuksista oli hankittu, pyysi maistraatti kirjelmässä maaliskuun 23 päivästä kaupunginvaltuustonkin lausuntoa asiasta.

Lausunto väkiviinajuomien vähittäismyyntioikeutta tar koittavista hakemuksista.

Kaupunginvaltuuston väkiviina- ja mallasjuoma-asiain valmistelua varten asetetun erikoisvaliokunnan annettua mietinnön³⁾ asiasta päätti⁴⁾ valtuusto puoltaa myöntymistä edellä mainittuihin hakemuksiin, yhteen hakemukseen kuitenkin valtuuston panemin erikoisehdoin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle luovuttanut²⁾ yksinoikeuden edelleen kesäkuun 1 päivästä 1910 samaan päivään vuonna 1912 täällä anniskella väkiviinajuomia ja oikeuttanut yhtiön määrätystä, yhtiölle suoritetusta maksusta hotellien, ravintolain tahi konditoriaain haltijoille luovuttamaan osan yhtiön saamista anniskeluosakkeista sekä yhtiö oli maistraattiin lähettänyt 56 hakemusta mainitun oikeuden luovuttamisesta puheenalaiseksi ajaksi ja v. t. poliisimestarin lausunto hakemuksista oli hankittu, pyysi maistraatti kirjelmässä huhtikuun 2 päivästä kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta.

Lausuntoja väkiviinajuomien anniskeluosakkeita tar koittavista hakemuksista.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön⁵⁾ päätti⁶⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti puoltaa myöntymistä 54:ään puheenalaisista hakemuksista, kolmeen kuitenkin erityisin ehdoin, mutta sitä vastoin antaa epäävän lausunnon kahdesta hakemuksesta.

Yhdessä tapauksessa puolsi kaupunginvaltuusto myönnyttäväksi hakemukseen saada matkustajahöyrylaivalla matkustajille aterian yhteydessä anniskella väkiviinajuomia sekä miedompia juovutus- ja mallasjuomia⁷⁾.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 12 ja 13 § sekä syysk. 13 p. 17 §. — ²⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 139 ja seur. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 15. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 8 §. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 25. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 12 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 33 §.

väkiwiinajuomain anniskeluoikeuden siirtoa tarkoittavasta hakemuksesta 1).

Lausunto väkiwiinajuomain anniskeluoikeuden epäämisen johdosta tehdystä valituksesta.

Yhdessä tapauksessa vaati kaupunginvaltuusto hyljättäväksi valitusta, joka oli tehty läänin kuvernöörin antamasta päätöksestä väkiwiinajuomain anniskeluoikeuden epäämistä koskevassa asiassa 2).

Lausuntoja mallasjuomain vähittäismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Mallasjuomain vähittäismyyntilupaa tarkoittavista hakemuksista antoi kaupunginvaltuusto 2 tapauksessa puoltavan 3) ja 1 tapauksessa epäävän 4) lausunnon, minkä ohessa valtuusto 8 tapauksessa puolsi 5) ja 2 tapauksessa ehdotti evättäväksi 6) myöntymistä toiselle henkilölle tahi toiselle yhtiölle myönnetyn tuollaisen oikeuden siirtoa tarkoittaviin hakemuksiin.

Selitys mallasjuomain anniskeluoikeuksien luovutusta koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyn valituksen johdosta.

Vaadituksi selitykseksi valituksen johdosta, jonka kirkkoherra J. Engström y. m. olivat tehneet kaupunginvaltuuston kokouksessaan marraskuun 9 päivänä 1909 tekemästä päätöksestä 7) luovuttaa Helsingin anniskeluosakeyhtiölle enintään kahdet oikeudet anniskella mallasjuomia XI kaupunginosassa, päätti 8) valtuusto, erikoisen väkiwiina- ja mallasjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan annettua lausunnon asiasta, valiokunnan ehdotuksen mukaisesti huomauttaa, että valtuusto ainoastaan oli antanut lausunnon edellä mainitusta asiasta, jonka maistraatti oli lopullisesti ratkaissut, sekä viitata valtuuston asiakirjoissa n:o 41 vuodelta 1909 olevaan perusteluun, jonka nojalla valtuusto oli erimielisyydetä tehnyt puheenalaisen päätöksensä.

Evättyjä esityksiä mallasjuomain anniskeluoikeuksien luovutusta koskevan kaupunginvaltuuston päätöksen muuttamisesta.

Neljä raittiusyhdistys Koiton, Sörnäsin suomalaisen seurakunnan vanhimpain sekä Kallion suomalaisen seurana ja Kansallisen raittiusliiton kaupunginvaltuustolle tekemää esitystä valtuuston edellä mainitun marraskuun 9 päivänä 1909 tekemän päätöksen muuttamisesta jätti valtuusto huomioon ottamatta 8).

Toivomus mallasjuomain anniskeluoikeuksien käyttämiseen nähden.

Sen johdosta että noin 11,000 henkilön allekirjoittamassa, kaupunginvaltuustolle annetussa adressissa oli anottu ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että niitä kahta oikeutta anniskella mallasjuomia XI kaupunginosassa, mitkä maistraatti, kaupunginvaltuustoa kuultuaan 7), oli myöntänyt Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, ei käytettäisi, sekä Sörnäsin ruotsalaisen seurakunnan kirkkoneuvosto ja seurakunnan vanhimmat, Sörnäsin Arbetets vänner seura

1) Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 7 § ja marrask. 8 p. 6 §. — 2) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 13 §. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 6 § ja marrask. 22 p. 7 §. — 4) Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 7 §. — 5) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 6 §, huhtik. 26 p. 10 §, kesäk. 7 p. 8 §, kesäk. 14 p. 5 §, syysk. 13 p. 15 ja 16 §, marrask. 8 p. 7 § ja marrask. 22 p. 9 §. — 6) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 8 § ja jouluk. 6 p. 6 §. — 7) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 140 ja 141. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 10 §.

ynnä eräät Kallion ja Sörnäsän talonomistajat olivat tehneet esityksiä samasta asiasta, päätti ¹⁾ valtuusto lausua anniskeluosakeyhtiölle toivomuksen, että yhtiö, katsoen mainittua anniskelua vastaan nousseeseen yleiseen mielipiteeseen, ei käyttäisi yhtiölle luovutettuja anniskeluoikeuksia.

Kirjelmissä helmikuun 2 ja 10 päivältä oli maistraatti, oheen pannen v. t. poliisimestarin lausunnot, kaupunginvaltuustolta anonut lausuntoa ei ainoastaan 39 hakemuksesta saada täällä anniskella mallasjuomia kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän vuonna 1912 välisenä aikana, vaan myös Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan maistraattiin antamasta hakemuksesta saada mainituksi kaksivuotiskaudeksi yksinoikeus tuollaiseen anniskelemiseen.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön ²⁾ asiasta päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto ehdottaa evättäväksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan hakemusta sekä muihin edellä mainittuihin hakemuksiin nähden puoltaa myönnettäväksi 30:een, kolmeen nähden kuitenkin erityisin valtuuston panemin ehdoin, ehdottaa evättäväksi 8 sekä olla antamatta ensinkään lausuntoa yhdestä maistraatissa sillä välin peruutetusta hakemuksesta.

Sitä paitsi antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon 1 tapauksessa hakemuksesta saada toiseen paikkaan muuttaa myönnetty mallasjuomain anniskelu ⁴⁾ ja lisäksi 1 tapauksessa hakemuksesta saada oikeus tuollaiseen anniskelemiseen ⁵⁾.

Erinäisissä kirjelmissä oli maistraatti valtuustolle lähettänyt 55 hakemusta saada lupa vähittäin myydä viinejä ja muita miedompia juovutusjuomia kesäkuun 1 päivän 1910 ja saman päivän 1912 välisenä aikana sekä v. t. poliisimestarin näistä hakemuksista antaman lausunnon ja pyytänyt kaupunginvaltuuston lausuntoa asiasta.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön ⁶⁾ asiasta päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, puoltaa myöntymistä 43:een edellä mainituista hakemuksista, kahteen kuitenkin erityisin valtuuston panemin ehdoin, mutta sitä vastoin ehdottaa evättäväksi 12 hakemusta.

Niinikään puolsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kahdessa ja ehdotti evättäväksi ⁸⁾ 3 tapauksessa vastamainitun laatuista oikeutta tarkoittavia hakemuksia sekä antoi 5 tapauksessa puoltavan ⁹⁾ ja 2

Lausuntoja mallasjuomain anniskeluoikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 10 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ³⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 11 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 6 §. — ⁶⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 9 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 9 §, toukok. 26 p. 9 § ja marrask. 22 p. 10 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 26 p. 6 §, toukok. 26 p. 10 ja 11 §, syysk. 13 p. 18 § ja marrask. 22 p. 11 §.

tapauksessa epäävän¹⁾ lausunnon toiselle henkilölle myönnetyn tuollaisen oikeuden siirtoa tarkoittavista hakemuksista.

Lausunto viinien y. m. anniskeluoikeutta tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausunto mallasjuomain vähittäismyyntin järjestämisasiasta.

Yhdessä tapauksessa kaupunginvaltuusto osaltaan puolsi myöntymistä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain anniskelulupaa tarkoittavaan hakemukseen²⁾.

Kirjelmässä lokakuun 22 päivältä oli maistraatti, koska se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt oikeuksia panimon ulkopuolella noudatettavaksi myydä mallasjuomia, kesäkuun 1 päivänä 1911 menisi umpeen, pyytänyt kaupunginvaltuustoa maistraattiin antamaan lausunnon, montako tuollaista oikeutta ensintulevaksi kaksivuotiskaudeksi olisi annettava sekä missä osissa kaupunkia tuollaisia myyntipaikkoja ei saisi olla, minkä ohessa maistraatti oli lähettänyt v. t. poliisimestarin asiasta antaman lausunnon.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön³⁾, päätti⁴⁾ valtuusto valiokunnan ehdotuksen mukaisesti puolestaan mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden kesäkuun 1 päivän 1911 ja saman päivän vuonna 1913 välisenä aikana:

että tällaisia vähittäismyyntioikeuksia on lukuaan oleva enintään 100, niihin luettuina panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet; sekä

että mallasjuomain myyntiä ei saa harjoittaa:

a) VI, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV ja XV kaupunginosassa;
b) I kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkatu, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä IV ja V kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Fredrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä sanottujen katujen puheena olevien osain varsilla;

d) VII kaupunginosassa, lukuunottamatta Kasarminkadun sekä Kasarminkadun ja Saunakadun välillä olevan Vuorimieskadun vie-reisiä taloja; sekä

e) sillä kaupungin alueella, jota tuohon aikaan ei ollut otettu kaupunginasemakaavaan.

Jäsenten vaali budjettivaliokuntaan.

Sittenkun kaupunginvaltuusto 1909 vuoden rahasääntöä käsitellessään oli päättänyt kunkin vuoden alussa asettaa kaupungin seuraavanvuotista meno- ja tulosäännön ehdotusta tarkastavan valiokuntansa, valitsi⁵⁾ valtuusto jäseniksi mainittuun valiokuntaan vuodeksi 1910 herrat Aschanin, Tallbergin, Alfthanin, Kihl-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 12 § ja jouluk. 6 p. 5 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 18 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 6 p. 21 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 24 §.

manin, Almqvistin, F. von Wrightin ja af Forselleksen sekä heidän varamiehikseen herrat Zilliacuksen ja Brofeldtin.

Kirjelmässä huhtikuun 1 päivältä ilmoitti vastamainittu valio-kunta valinneensa puheenjohtajakseen herra Alfthanin sekä jaka-neensa jäsentensä ja varajäsentensä kesken meno- ja tulosäännön eri pääluokat, niinkuin ennenkin oli ollut tapana. Samalla valio-kunta esitti, että valtuusto käskisi kaupungin eri laitosten ja viran-omaisten toimihenkilöiden pitää asianomaisten valiokunnan jäsenten saatavina kaikki näiden ehkä tarvitsemat tiedot. Valtuusto myöntyi esitykseen 1).

Budjettivalio-kunnan ilmoi-tus ja esitys.

Jäseneksi siihen erikoisvaliokuntaan, jolle kaupunginvaltuusto oli päättänyt antaa tehtäväksi, valiokunnan selvitettyä kysymyksen, käykö täällä verottaminen rajakkaiskuntiin syntyneissä huvilasiirto-loissa asuvia henkilöjä, valtuustolle ehdottaa toimenpiteitä, joiden avulla kaupungin oikeuden tässä kohden kävisi varteen ottaminen, valitsi 2) valtuusto herrat Renvallin ja Heimbürgerin sekä hovi-oikeudenneuvos K. Söderholmin.

Valiokunnan asettaminen käsittelemään kaupungin viereisissä huvilasiirto-loissa asuvain henkilöjen kunnallisvero-tuskysymystä.

Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehiksi vuodeksi 1910 valitsi 3) kaupunginvaltuusto herrat Häggmanin ja Wiggin sekä pörssivälittäjä A. Grönbergin ja kauppias A. E. Sundströmin ynnä näiden varamiehiksi professori U. Albrechtin ja konttorin-johtaja K. E. Grönlundin.

Kaupungin irtaimen omai-suuden katsas-tusmiesten vaali.

Kansankirjaston kirjavaraston katsastusmiehiksi valitsi 4) kau-punginvaltuusto kirjastonamanuenssit Hj. Lenningin ja E. Hassel-blattin.

Kansankirjas-ton kirjavaras-ton katsastus-miesten vaali.

Tehdystä hakemuksesta vapautti 5) kaupunginvaltuusto herra Nyströmin kaupunginvaltuusmiestoimesta sekä päätti maistraatilta pyytää tämän johdosta tarpeellista täytevaalia toimitettavaksi.

Vapautus kau-punginvaltuus-miestoimesta ja toisen val-tuusmiehen vaali.

Sittemmin ilmoitti 6) maistraatti kirjelmässä helmikuun 28 päivältä, että mainittuna päivänä toimitetussa vaalissa oli kaupun-ginvaltuusmieheksi herra Nyströmin sijaan valittu herra H. Lind-berg.

Niinikään vapautti 7) kaupunginvaltuusto tehdystä hakemuk-sesta herra Brofeldtin olemasta valtuusmiehenä 1911 vuoden alusta lukien.

Vapautus kau-punginvaltuus-miestoimesta.

Tehdystä hakemuksesta vapautti 8) kaupunginvaltuusto insi-nööri G. Zittingin olemasta rahatoimikamarin jäsenenä, ja valittiin 9) hänen sijaansa jäseneksi varatuomari A. Ärt.

Vapautus raha-toimikamarin jäsenyydestä ja toisen jäse-nen vaali.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 30 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 33 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 4 §. — 4) Valt. pöytäk. toukok. 26 p. 41 §. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 1 §. — 6) Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 1 §. — 7) Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 33 §. — 8) Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 32 §. — 9) Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 23 §.

- Jäsenten vaali kaupungin yleisten töiden hallitukseen. Jäseniksi vastikään perustettuun ¹⁾ kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan arkkitehti A. Lindgrenin, insinööri K. Appelbergin ja kauppias J. Tallbergin sekä varajäseniksi konsuli K. Stockmannin ja insinööri C. Enckellin.
- Taksoitusvalmistelukunnan jäsenten vaali. Jäseniksi hiljattain perustettuun ³⁾ taksoitusvalmistelukuntaan valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto protokollasihteerin B. Wasastjernan ja apteekkari E. Stigzeliuksen.
- Vapautus muinaismuistolautakunnan jäsenyydestä ja toisen jäsenen vaali. Tehdystä hakemuksesta vapautti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herra Nyströmin olemasta muinaismuistolautakunnan jäsenenä ja valitsi ⁶⁾ hänen sijaansa jäseneksi arkkitehti M. Schjerfbeckin.
- Vapautus kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan toimesta ja uuden puheenjohtajan vaali. Niinikään vapautti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto tehdystä hakemuksesta herra Nyströmin kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan toimesta sekä valitsi ⁷⁾ hänen sijaansa puheenjohtajaksi arkkitehti A. Lindgrenin.
- Vapautus satamarakennusvaltuuskunnan jäsenyydestä ja toisen jäsenen vaali. Samaten vapautettiin ⁵⁾ herra Nyström pyynnöstään olemasta satamarakennusvaltuuskunnan jäsenenä ja valittiin ⁶⁾ hänen sijaansa jäseneksi konsuli K. Stockmann.
- Kansakoulujohtokunnan jäsenten vaali. Jäseniksi kansakoulujohtokuntaan kolmeksi vuodeksi, syyskuun 1 päivästä 1910 lukien, valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto professori A. G. Wallensköldin ja arkkitehti W. Aspelinin.
- Jäsenten vaali kaupungin kansakoulupiirien kouluneuvostojen vaaliin. Sittenkun kaupunginvaltuusto oli valitsijamiehiksi kaupungin kansakoulupiirien kouluneuvostojen jäseniä lukuvuodeksi 1910—11 valitsemaan valinnut ⁹⁾ herrat Cygnæuksen, Arvid Nybergin, Wiggin, Groundstroemin ja Krogiuksen sekä valitsijamiehet olivat valtuustolle antaneet mainittuun tehtävään valitsemaisina henkilöjen luettelon, päätti ¹⁰⁾ valtuusto lähettää sanotun luettelon kansakoulujohtokunnalle.
- Toimikuntain asettaminen korkeampia työväenopetuskurssien varten. Sen johdosta että työväenasiain lautakunta oli kirjelmässä tammikuun 14 ja joulukuun 1 päivältä tehnyt esityksiä tarpeellisen määräyksen antamisesta ruotsin- ja suomenkielisten korkeampain työväenopetuskurssien toimikuntain asettamisesta vuosiksi 1910 ja 1911, päätti ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto mainitussa kohden noudatettavaksi aikaisempaa menettelyä ¹²⁾, minkä ohessa valtuusto valitsi ruotsinkielisten kurssien toimikunnan puheenjohtajaksi filosofiantohtori J. M. Granitin ja suomenkielisten kurssien toimikunnan puheenjohtajaksi ylimäär. professorin K. Grotenfeltin.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 162 ja seur. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 86 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 7 p. 13 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 1 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 8 p. 25 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 1 p. 26 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 14 p. 20 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 27 p. 32 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. lokak. 11 p. 24 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 21 § ja jouluk. 13 p. 13 §. — ¹²⁾ Ks. 1908 vuod. kert. siv. 117 ja 118.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1910 vuoden tilejä tarkastamaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra A. F. Lindbergin ja professori E. Nordströmin.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun tilintarkastajain vaali.

Suomen liikemiesten kauppaopiston johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta että valtuusto mainittuun kauppaopistoon järjestetyn kauppakorkeakouluosaston sääntöjen mukaisesti valitsisi yhden jäsenen sanotun osaston johtokuntaan, päätti ²⁾ valtuusto antaa ent. senaattorin O. Stenrothin tehtäväksi toimia kolme vuotta valtuuston valitsemana jäsenenä mainitussa johtokunnassa, ja tuli johtokunnan sanotun ajanjakson kuluttua valtuustolle tehdä esitys uuden vaalin toimittamisesta puheenaista tarkoitusta varten.

Suomen liikemiesten kauppaopiston kauppakorkeakouluosaston johtokunnan jäsenen vaali.

Osakeyhtiö Helsingin filharmonisen seuran johtokunnan kaupunginvaltuustolle tekemän anomuksen johdosta että valittaisiin sopiva henkilö valtuuston päätöksen ³⁾ mukaisesti tarkastamaan seuran taloudenhoitoa ja kirjanpitoa, erikoisesti silmällä pitäen valtuuston seuran soittokunnalle myöntämän vuosiapurahan käyttämistä, päätti ⁴⁾ valtuusto antaa mainitun toimen herra Krogiuksen tehtäväksi.

Henkilön valitseminen tarkastamaan Helsingin filharmonisen seuran tilejä.

Hiljattain perustettuun ⁵⁾ kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto puheenjohtajaksi kauppaneuvos Hj. Schildtin, jäseneksi filosofianmaisteri A. E. Alfthanin sekä varajäseniksi insinööri F. Rosbergin ja pankinjohtaja H. Hertzbergin.

Jäsenten vaali kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen.

Jäseniksi Uudenmaan läänin vaalipiiriin keskuslautakuntaan tammikuun 2 ja 3 päivänä 1911 toimitettavaa eduskuntavaalia varten valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto herra Groundstroemin ja filosofiantohtori R. Furuohjelman sekä varajäseneksi filosofianmaisteri A. E. Lehdon.

Jäsenten vaali Uudenmaan läänin vaalipiiriin keskuslautakuntaan.

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistella väkiviinaja mallasjuomain sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiä koskevia asioita, valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lundqvistin, Polónin, Lasseniuksen, Salingren ja Lindelöfin.

Valiokunnan valitseminen väkiviinaja mallasjuomain y. m. myyntiä koskevia asioita valmistelemaan.

Niinikään valitsi ⁹⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden tilejä tarkastamaan kaupunginkasööri S. Ehrstedtin.

Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan vaali.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli annettava ehdotus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi, valitsi ¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto herrat Heikelin, Rosenqvistin, V. von Wrightin, Pesosen ja Ramsayn.

Voittovarainvaliokunnan jäsenten vaali.

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 3 §. — ³⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 83. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 5 p. 32 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 179 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. lokak. 25 p. 26 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. tammik. 11 p. 4 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 25 p. 34 §. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 15 p. 9 §.

Jäsenten vaali väen- ja asuntolaskun keskuskomiteaan.

Kaupungissa joulukuun 7 päivänä toimitettavaa väen- ja asuntolaskua varten asetettavaan keskuskomiteaan valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan jäseniksi 49 ja varajäseniksi 7 henkilöä, minkä ohessa valtuusto päätti että, jos jäsenistä tahi varajäsenistä niin monta estyisi täyttämästä heille annettua tehtävää, että komiteaa tästä syystä olisi täydennettävä lisävoimilla tahi komitean jäsenlukua muusta syystä täytyisi lisätä, komitea itse saisi toimittaa tuollaisen täydennyksen.

Valiokunnan valitseminen kiinteistö- ja rakennuslaskua toimittamaan.

Jäseniksi täällä marraskuun 16 päivänä toimitettavaa kiinteistö- ja rakennuslaskua varten asetettuun valiokuntaan valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto herra Groundstroemin, filosofianmaisteri C. G. Estlanderin, varatuomari A. Ärtin sekä filosofianmaisterit H. Dalströmin ja O. H. Hedlundin.

Valiokunnan valitseminen jakamaan apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta.

Niinikään valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi valiokuntaan, jonka oli jaettava apurahoja kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, herrat A. F. Lindbergin, Pesosen, Wiggin, Groundstroemin ja V. von Wrightin.

Kaupungin lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalit.

Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin lautakuntiin ja hallituksiin niiden henkilöjen sijaan, jotka 1910 vuoden päättyessä olivat erovuoroiset tai anoneet vapautusta heille annetuista puheenalaisista tehtävistä, valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi tod. valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi protokollasihteeri B. Wasastjernan, jäseneksi ent. pormestarin L. Cajanderin sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. A. Grotenfeltin, yli-insinööri, filosofiantohtori K. R. von Willebrandin ja insinööri H. Liliuksen;

holhouslautakuntaan: jäseneksi lakitieteentohtori A. W. Gadolinin;

työväenasiain lautakuntaan: jäseniksi professori U. Lindelöfin ja johtaja E. W. Walldénin sekä varajäseniksi johtaja W. A. Lavoniuksen ja insinööri J. Reuterin;

kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon ja hänen varamieheksensä toimittaja E. Erkon sekä jäseniksi tehtailija K. A. Wiggin ja muurari K. A. Pastellin ynnä varajäseniksi tehtailija A. Malmin ja maalari A. Caseliuksen;

kasvatustalokuntaan: jäseniksi vapaaherratar A. af Schulténin, protokollasihteeri O. Zittingin ja lääketieteellisensiaatin, vapaaherra E. Cederereutzin, viimeksi mainitun 1911 vuoden loppuun;

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 22 p. 34 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 25 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. marrask. 8 p. 24 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 13 p. 2 § ja jouluk. 30 p. 6 §.

sovintolautakuntaan: jäseniksi professori W. Chydeniuksen, oikeusraatimies W. F. Heimbürgerin ja lakitieteentohtori K. Ignatiuksen sekä varajäseniksi pankinjohtaja C. Cronstedtin ja varatuomari K. Sundmanin;

palotoimikuntaan: jäseniksi insinööri H. Catanin ja arkkitehti G. Estlanderin sekä varajäseniksi filosofianmaisteri V. Forsiuksen ja johtaja J. Rundqvistin;

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi professori O. Heikelin;

vaiivaihoitohallitukseen: puheenjohtajaksi ent. pormestarin B. Schaumanin, jäseniksi pastori E. Murénin, kultaseppä Hj. Fagerroosin, prokuristi C. F. Fagerholmin ja laamanni T. J. Boismanin, viimeksi mainitun 1911 vuoden loppuun, sekä varajäseniksi vapaa-herratar A. af Schulténin, varatuomari L. Collanin ja kenraalimajuri H. Åkermanin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi insinööri J. Reuterin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi insinööri J. Reuterin sekä varajäseniksi insinöörit O. Lönnrotin ja K. Södermanin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi tod. valtioneuvoksen F. Saltzmanin, insinööri J. Reuterin ja rouva H. Schildtin sekä varajäseniksi neidit M. von Troilin ja V. Hjeltin ynnä arkkitehti H. Lindbergin;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi lehtori H. Bergrothin ja varajäseneksi professori Y. Hirnin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi yliopettaja G. Boreniuksen ja pastori E. Murénin; sekä

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi everstiluutnantti G. E. M. af Enehjelmin, jäseneksi turkkuri A. Lundqvistin sekä varajäseniksi ylikassanhoitajan, vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin ja alikapteeni M. Tamelanderin.

II. Rahatoimikamari.

Rahatoimikamariin kuuluivat vuoden varrella tod. valtioneuvos A. Gripenberg, puheenjohtajana, hovineuvos C. Nummelin, varapuheenjohtajana, ent. pormestari L. Cajander, tehtailija A. A. Nyman, insinööri G. Zitting (tammikuun 25 päivään), arkkitehti A. Nyberg ja varatuomari A. Ärt (helmikuun 8 päivästä). Varajäseninä olivat protokollasihteeri B. Wasastjerna, yli-insinööri, filosofiantohtori K. R. von Willebrand ja insinööri H. Lilius. Sihteerinä toimi filosofianmaisteri C. G. Estlander ja apulaissihteerinä filosofianmaisteri K. Rein.

Rahatoimikamari piti vuoden varrella 89 kokousta, niistä 52 varsinaista ja 37 ylimääräistä.

Vuoden varrella saapui 2,106 asiaa. Näistä ja edelliseltä vuodelta ratkaisematta olevista 158 asiasta käsiteltiin loppuun 2,085, joten siis vuoteen 1911 siirtyi 179 asiaa. Maksumääräyksiä annettiin 5,624. Kamarin pöytäkirjain pykäläluku oli 2,963, lähetettyjen kirjeiden luku taas 590.

Rahatoimikamarin vuoden varrella käsittelemistä asioista mainitaan seuraavat: 1)

A. Kaupungin kiinteän omaisuuden hoitoa koskevat asiat.

1. Kaupungin kiinteän omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Rahatoimikamari myi vuoden varrella alla mainitut tontit:

Myytyjä
tontteja.

Katu.	Tontin numero.	Korttelin numero.	Ostaja.	Tontin pinta-ala, m ² .	Yrköshinta m ² :ltä, Smk.	Kauppahinta, Smk.
Agrikolakatu	5	335	Leipuri V. A. G. Heinämäki ²⁾	1,264.971	31 —	39,214 10
Armfelctie	6	226	Rouva H. Wilenius ³⁾	793.070	22 —	17,447 54

1) Viitoissa mainitut päivämäärät ja pykälät kohdistuvat rahatoimikamarin pöytäkirjoihin. — 2) Jouluk. 15 p. 1 §. — 3) Elok. 11 p. 2 §.

Armfelttie	11	225	Sahanomistaja N. Ahlgren ¹⁾	769.983	20	—	16,169	64
S:n	14	222	Rakennusmest. K. Taipale ²⁾	773.731	20	—	15,474	62
Aurorakatu	3	407	Bostadsaktiebolaget Aurora- gatan ³⁾	754.000	50	—	37,700	—
Porvoonkatu	51	387	Arkkitehti R. Björnberg ⁴⁾	547.879	8	—	4,383	—
Siltasaarenkatu	2	297	Neiti E. Sandstedt ⁵⁾	1,751.992	60	—	105,119	52
Kaivokatu	10	96	Vakuutusosakeyhtiö Kale- va ⁶⁾	—	—	—	650,000	—
Ehrensvärdtie	7	227	Työnjohtaja O. Kiviranta ⁷⁾	583.966	—	—	10,500	—
S:n	9	„	Rakennusmestari O. Wilamo- ja filosofianmaisteri A. Rauanheimo ⁸⁾	591.585	17	—	10,056	95
S:n	11	„	Matkatarkastaja H. Halla- maa ⁹⁾	627.421	17	—	10,666	15
S:n	13	„	Matkatarkastaja H. Halla- maa ¹⁰⁾	661.835	17	—	11,251	19
Engeltori	1	232	Ent. senaattori K. Castrén ¹¹⁾	517.151	20	—	10,343	02
S:n	7	226	Rakennusmest. H. K. Tiili ¹²⁾	623.700	18	—	11,226	60
Fabianinkatu	38	41	Nuorten miesten kristillinen yhdistys ¹³⁾	100.000	—	—	10,000	—
Tehtaankatu	32 e	218	Familjebyggnadsaktiebola- get ¹⁴⁾	760.900	18	—	13,696	20
S:n	34 a	219	Merikapt. Chr. Jacobsen ¹⁵⁾	685.270	—	—	14,400	—
S:n	34 b	„	Merikapt. Chr. Jacobsen ¹⁶⁾	644.505	—	—	13,060	—
S:n	34 c	„	Rakennusmestari G. A. Wal- tonen ¹⁷⁾	702.333	—	—	13,500	—
Fredriksperink.	12	360	Talonomistaja J. W. Währd- ström ¹⁸⁾	1,613.099	15	—	24,196	49
S:n	24	361	Robur bryggeriaktieb. ¹⁹⁾ ..	1,311.407	16	—	20,982	51
S:n	26	„	Robur bryggeriaktieb. ²⁰⁾ ..	1,444.052	20	—	28,881	04
S:n	58	376	Pika-ajuri G. F. Ådahl ²¹⁾ ..	1,188.000	10	—	11,880	—
S:n	72	387	Rakennusmest. J. Wainio ²²⁾	612.750	7	—	4,289	25
Fredrikinkatu	73	409	Yliopp. A. A. Holming ²³⁾ ..	1,389.170	—	—	69,800	—
Hörneperinkatu	9	286	Talonomistaja J. Petäjä ²⁴⁾	809.225	15	—	12,138	37
Kajaaninkatu	4	376	Prokuristi C. F. Fager- holm ²⁵⁾	1,188.000	9	—	10,692	—
Karjalankatu	15	379	Rakennusmestari E. Löppö- nen ²⁶⁾	497.200	10	—	4,972	—
Lapinlahdenkatu	20	166	Leskirouva M. Hellsten ²⁷⁾	2,614.958	—	—	91,523	53
Loviisankatu	2	381	Sahanomistaja N. Ahlgren ²⁸⁾	973.688	15	—	14,605	32

¹⁾ Heinäk. 14 p. 6 §. — ²⁾ Heinäk. 14 p. 5 §. — ³⁾ Maalisk. 31 p. 7 §. —
⁴⁾ Toukok. 26 p. 1 §. — ⁵⁾ Lokak. 6 p. 16 §. — ⁶⁾ Toukok. 12 p. 27 §. —
⁷⁾ Marrask. 24 p. 1 §. — ⁸⁾ Marrask. 24 p. 2 §. — ⁹⁾ Lokak. 20 p. 1 §. — ¹⁰⁾ Lokak.
20 p. 2 §. — ¹¹⁾ Kesäk. 16 p. 1 §. — ¹²⁾ Kesäk. 9 p. 1 §. — ¹³⁾ Tammik. 7 p. 17 §. —
¹⁴⁾ Huhtik. 14 p. 2 §. — ¹⁵⁾ Huhtik. 14 p. 3 §. — ¹⁶⁾ Tammik. 13 p. 1 §. —
¹⁷⁾ Tammik. 13 p. 2 §. — ¹⁸⁾ Kesäk. 16 p. 13 §. — ¹⁹⁾ Heinäk. 14 p. 1 §. —
²⁰⁾ Heinäk. 14 p. 2 §. — ²¹⁾ Maalisk. 31 p. 6 §. — ²²⁾ Marrask. 3 p. 4 §. —
²³⁾ Huhtik. 14 p. 1 §. — ²⁴⁾ Heinäk. 7 p. 6 §. — ²⁵⁾ Marrask. 10 p. 1 §. — ²⁶⁾ Heinäk.
21 p. 15 §. — ²⁷⁾ Toukok. 12 p. 30 §. — ²⁸⁾ Maalisk. 17 p. 1 §.

Pitkänsillanranta	17	298	Rouva J. Miettinen ¹⁾	1,344.171	45	—	60,487	70
Nervanderkatu	5	407	Polyteknikko P. Wäänänen ²⁾	1,586.866	57	—	90,451	36
S:n	11	416	Maisteri W. Liuksiala ³⁾	1,996.300	57	—	113,789	10
Rehbindertie	1	221	Kauppias G. Tallberg ⁴⁾ ..	481.390	20	—	9,627	80
S:n	3	„	Kauppias G. Tallberg ⁵⁾ ..	478.627	20	—	9,572	54
S:n	3	222	Sahanomistaja N. Ahlgren ⁶⁾	618.750	20	—	12,375	—
S:n	5	221	Matkatarkastaja H. Hallamaa ⁷⁾	435.158	19	—	8,268	02
S:n	5	222	Sahanomistaja N. Ahlgren ⁸⁾	618.750	20	—	12,375	—
S:n	7	„	Eversti E. Standertskjöld ⁹⁾	660.000	22	—	14,520	—
Roosavillakatu	16	486	Tehtailija K. G. Tirkkonen ¹⁰⁾	992.600	32	—	31,763	20
S:n	42	505	Maanviljelyslyseon johtaja J. Jännes ¹¹⁾	1,169.252	27	50	32,154	43
Sibyllankatu	8	28	Puuseppä K. E. Eriksson ¹²⁾	1,388.000	15	—	20,820	—
Speranskitie	5	229	Osakeyhtiö Wappula ¹³⁾	831.689	—	—	19,000	—
S:n	21	231	Filosofianmaisteri G. Bergroth ¹⁴⁾	668.857	18	—	12,039	43
Södervikinkatu	1	284	Voimistelunopettaja J. Hofman ¹⁵⁾	1,118.900	16	—	17,902	40
Topeliuskatu	9	487	Ent. senaattori O. Stenroth ¹⁶⁾	1,420.670	30	—	42,620	10
S:n	13	„	Kiinteistöosakeyhtiö Runola ¹⁷⁾	1,564.166	30	—	46,924	98
Kolmas linja	27	315	Byggnadsaktiebolaget Bonus ¹⁸⁾	1,373.350	20	50	28,153	67
Töölönkatu	2	407	Aktiebolaget Auroragatan n:o 7 ¹⁹⁾	1,410.746	50	—	70,537	30
S:n	3	406	Kiinteistöosakeyhtiö Ostrobotnia ²⁰⁾	919.810	45	—	41,391	45
Vaasankatu	13	360	Talonomistaja J. W. Währdström ²¹⁾	1,091.339	18	—	19,644	10
S:n	17	„	Huvilanomist. W. Troupp ²²⁾	1,517.522	13	—	19,727	79
S:n	21	361	Huvilanomist. leski S. Sten ²³⁾	1,081.575	14	—	15,142	05
Vilhelmsperink.	5	251	Nuorten naisten kristillinen yhdistys ²⁴⁾	1,254.000	18	—	22,572	—
L. Satamakatu	11	147	Toiminimi Gustav Paulig ²⁵⁾	1,249.180	75	—	93,888	50

1) Huhtik. 21 p. 17 §. — 2) Kesäk. 30 p. 1 §. — 3) Helmik. 24 p. 1 §. — 4) Toukok. 12 p. 1 §. — 5) Toukok. 12 p. 2 §. — 6) Heinäk. 14 p. 3 §. — 7) Marrask. 3 p. 3 §. — 8) Heinäk. 14 p. 4 §. — 9) Kesäk. 30 p. 2 §. — 10) Syysk. 1 p. 1 §. — 11) Elok. 11 p. 1 §. — 12) Kesäk. 2 p. 21 §. — 13) Tammik. 20 p. 63 §. — 14) Marrask. 3 p. 2 §. — 15) Jouluk. 8 p. 7 §. — 16) Syysk. 22 p. 2 §. — 17) Syysk. 22 p. 1 §. — 18) Jouluk. 8 p. 25 §. — 19) Heinäk. 28 p. 1 §. — 20) Jouluk. 22 p. 25 §. — 21) Kesäk. 16 p. 13 §. — 22) Toukok. 12 p. 29 §. — 23) Kesäk. 30 p. 28 §. — 24) Syysk. 29 p. 19 §. — 25) Kesäk. 9 p. 2 §.

2. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta sekä tilapäistä käyttöoikeutta koskevat asiat.

Rahatoimikamari teki vuokrasopimuksen kaupungille kuulu- Vuokralle an-
vasta maasta ja rakennuksista seuraavissa tapauksissa: nettuja
tiluksia.

Tiluksen nimi.	Vuokramiehen nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuotui- nen vuokra- maksu, Smk.		
Pakaa, tonttipaikka ja viljelyspalsta	} Sepänvaimo I. Ilman ¹⁾	1914, jouluk. 31	300 —		
Sinivuorenmää, alue		Kauppias K. Wiborg ²⁾	1914, jouluk. 31	50 —	
S:n huvilapalsta n:o 7		Tehtailija H. Ulrich ³⁾	1914, jouluk. 31	350 —	
Inarantie, tontti n:o 2	Talonomistaja N. Mikko- la ⁴⁾	1939, jouluk. 31	250 —		
S:n ” ” 3	Talonomistaja N. Mikko- la ⁵⁾	1939, jouluk. 31	144 —		
S:n ” ” 11	Johtaja G. Stenblom ⁶⁾	1939, jouluk. 31	137 40		
S:n ” ” 13	Johtaja G. Stenblom ⁷⁾	1939, jouluk. 31	127 —		
S:n ” ” 15	Rakennusmestari T. Paju- nen ⁸⁾	1939, jouluk. 31	123 —		
S:n ” ” 19	Kirvesmies E. Salo ⁹⁾	1939, jouluk. 31	205 —		
Forsby, alue ynnä päära- kennus	Huvilanomistaja J. A. Ny- man ¹⁰⁾	1914, jouluk. 31	114 90		
Vanhakaupunki, tullijauho- mylly	Mylläri E. Lindborg ¹¹⁾	1914, jouluk. 31	400 —		
Grejjus, huvilapalsta n:o 4	Puutarhuri E. W. Heikel- berg ¹²⁾	1914, jouluk. 31	2,700 —		
S:n ” ” 7	Ravintoloitsija R. Piehl ¹³⁾	1914, jouluk. 31	355 —		
S:n ” ” 14	Kuorma-ajuri R. Simolin ¹⁴⁾	1914, jouluk. 31	50 —		
rakennuksineen			400 —		
Grejjus, viljelyspalsta n:o 17	} Ravintoloitsija R. Piehl ¹³⁾	1914, jouluk. 31	150 —		
S:n ” ” 18			125 —		
S:n ” ” 21			120 —		
S:n ” ” 22			} Ravintoloitsija R. Piehl ¹⁵⁾	1919, jouluk. 31	150 —
S:n ” ” 23					225 —
S:n alue	Leskirouva S. Wickström ¹⁶⁾	1914, jouluk. 31	225 —		
			60 —		

¹⁾ Maalisk. 31 p. 18 §. — ²⁾ Syysk. 29 p. 20 §. — ³⁾ Helmik. 24 p. 41 §. —

⁴⁾ Lokak. 13 p. 1 §. — ⁵⁾ Jouluk. 1 p. 1 §. — ⁶⁾ Kesäk. 30 p. 5 §. — ⁷⁾ Kesäk. 30 p.

4 §. — ⁸⁾ Lokak. 20 p. 5 §. — ⁹⁾ Marrask. 10 p. 2 §. — ¹⁰⁾ Toukok. 19 p. 2 §. —

¹¹⁾ Tammik. 31 p. 2 §. — ¹²⁾ Jouluk. 5 p. 1 §. — ¹³⁾ Tammik. 7 p. 1 §. — ¹⁴⁾ Toukok.

12 p. 9 §. — ¹⁵⁾ Helmik. 24 p. 12 §. — ¹⁶⁾ Maalisk. 17 p. 19 §.

Gumtähti, asuinrakennus		Puutarhuri K. Lindberg ¹⁾	1914, jouluk. 31	200	—	
S:n	s:n, litt.	C Vuokraaja A. Rehnström ²⁾	1914, jouluk. 31	300	—	
S:n	" "	E	Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	110	—	
S:n	" "	F		1915, toukok. 31	115	—
S:n	" "	G		150	—	
S:n	" "	H		150	—	
S:n	" "	I		110	—	
		Puutarhuri K. P. Lindborg ³⁾	1915, toukok. 31			
S:n	" "	J	Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	100	—	
S:n	" "	K		1915, toukok. 31	200	—
S:n	" "	O	Työmies K. G. Aaltonen ³⁾	210	—	
S:n	" "	P	Ajomies J. Bikoff ³⁾	143	—	
S:n	" "	R		1915, toukok. 31	100	—
S:n	" "	S	Puutarhuri V. Karlsson ³⁾	80	—	
S:n, viljelyspalstat 1 ja 2	n:ot	Pika-ajuri H. Ylöstalo ⁴⁾	1914, jouluk. 31	300	—	
S:n, viljelyspalsta	n:o 4	Kuorma-ajuri F. Löfberg ⁵⁾	1914, jouluk. 31	400	—	
S:n	" "	5 Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	1914, jouluk. 31	265	—	
S:n	" "	7 Puutarhuri A. Holmqvist ⁶⁾	1914, jouluk. 31		Luettu toiseen vuokraukseen.	
S:n	" "	10 Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	1914, jouluk. 31	275	—	
S:n	" "	11 Työmies K. G. Aaltonen ³⁾	1914, jouluk. 31	310	—	
S:n	" "	12 Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	1914, jouluk. 31	770	—	
S:n	" "	13 Puutarhuri E. Hänninen ⁷⁾	1910, jouluk. 31	455	—	
S:n	" "	" Työmies E. Hänninen ⁸⁾	1914, jouluk. 31	300	—	
S:n	" "	14 Ajuri V. Jyvä ³⁾	1914, jouluk. 31	210	—	
S:n	" "	16 Toimits. K. W. Scheele ³⁾	1914, jouluk. 31	450	—	
S:n	" "	17	Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	500	—	
S:n	" "	18		1914, jouluk. 31	475	—
S:n	" "	19 Vuokraaja A. Rehnström ⁹⁾	1910, jouluk. 31	525	—	
S:n	" "	21 Vuokraaja A. Rehnström ³⁾	1914, jouluk. 31	300	—	
S:n	" "	22 Työmies K. G. Aaltonen ¹⁰⁾	1914, jouluk. 31	200	—	
S:n	" "	23 Ajomies J. Bikoff ³⁾	1914, jouluk. 31	1,000	—	
S:n	" "	26 Puutarhuri V. Karlsson ³⁾	1914, jouluk. 31	400	—	
S:n	" "	27 Puutarhuri V. Karlsson ⁵⁾	1914, jouluk. 31	550	—	
S:n	" "	28	Talonmistaja G. A. Wikström ⁵⁾	280	—	
S:n	" "	29		1914, jouluk. 31	376	—
S:n	" "	30 Työmies J. V. Nordfors ¹¹⁾	1914, jouluk. 31	575	—	
S:n	" "	n:ot 31 ja 32 Puutarhuri A. Johansson ¹²⁾	1914, jouluk. 31	700	—	
S:n	" "	n:o 33 Huvilanomistaja K. Tolonen ⁵⁾	1914, jouluk. 31	255	—	
S:n	" "	35 Kauppias E. Peltonen ³⁾	1914, jouluk. 31	130	—	

¹⁾ Huhtik. 21 p. 4 §. — ²⁾ Huhtik. 28 p. 1 § ja marrask. 17 p. 2 §. — ³⁾ Toukok. 11 p. 2 §. — ⁴⁾ Toukok. 17 p. 1 §. — ⁵⁾ Toukok. 17 p. 2 §. — ⁶⁾ Toukok. 11 p. 1 §. — ⁷⁾ Toukok. 11 p. 2 § ja kesäk. 22 p. 1 §. — ⁸⁾ Syysk. 8 p. 5 §. — ⁹⁾ Heinäk. 7 p. 1 §. — ¹⁰⁾ Syysk. 8 p. 2 §. — ¹¹⁾ Syysk. 15 p. 28 §. — ¹²⁾ Toukok. 11 p. 3 §.

Gumtähti, viljelysp. n:o 37	Mylläri E. Lindborg ¹⁾	1911, toukok. 31	500	—
S:n ” ” 39	Huvilanomistaja A. Ylhäinen ²⁾	1914, jouluk. 31	505	—
S:n ” ” 40	} Konemest. E. Hartig ²⁾	1914, jouluk. 31 {	615	—
S:n ” ” 41			377	—
S:n ” ” 42			Ent. vuokraaja J. A. Nyman ²⁾	1914, jouluk. 31
S:n ” ” 43	Ent. vuokraaja J. A. Nyman ³⁾	1914, jouluk. 31	401	—
S:n ” ” 44	Ajomies F. Österholm ²⁾	1914, jouluk. 31	351	—
S:n ” ” 45	Huvilanomistaja E. Lindbäck ²⁾	1914, jouluk. 31	800	—
S:n ” ” 46	Pika-ajuri K. Aarnio ²⁾	1914, jouluk. 31	70	—
S:n, vaja litt. S	Puutarhuri A. Holmqvist ²⁾	1915, toukok. 31	25	—
Humalisto, huvilapalsta n:o 3, osia	Yliarkkitehti J. Ahrenberg ⁴⁾	1912, jouluk. 31	150	—
Kaisaniemi, vier. alue	Valtionrautatiet ⁵⁾	Toistaiseksi	1	—
Keiteleentie, tontti n:o 6	Työmies W. Lönnqvist ⁶⁾	1939, jouluk. 31	123	50
S:n ” ” 7	Vanginvartija M. Estlin ⁷⁾	1939, jouluk. 31	152	—
S:n ” ” 8	Ajuri A. Lahti ⁸⁾	1939, jouluk. 31	154	25
Keuruentie, tontti n:o 1	Työmies D. Hänninen ⁹⁾	1939, jouluk. 31	120	—
S:n ” ” 2	Kirvesmies P. Wornanen ¹⁰⁾	1939, jouluk. 31	146	—
Knihti, palsta litt. A	Merikapteeni W. A. Svensson ¹¹⁾	1925, jouluk. 31	500	—
Lohjantie, tontti n:o 8	Kirvesmies E. Salo ¹²⁾	1939, jouluk. 31	139	—
S:n ” ” 17	Ajuri W. Frilander ¹³⁾	1939, jouluk. 31	134	—
Meilans, viljelyspalsta n:o 36	Puutarhuri J. V. Frostell ¹⁴⁾	1914, jouluk. 31	350	—
S:n, viljelyspalstat n:ot 38 ja 39	Ajomies G. Strömberg ¹⁵⁾	1914, jouluk. 31	287	50
			v:ita 1910, sitten	
S:n, viljelyspalsta n:o 40	Kuorma-ajuri F. Nyman ¹⁶⁾	1914, jouluk. 31	575	—
S:n, alue n:o 28	Työmies K. R. Färm ¹⁷⁾	1914, jouluk. 31	250	—
S:n, huvilapalsta n:o 27	Työmies E. Isaksson ¹⁸⁾	1914, jouluk. 31	200	—
S:n ” ” 30	Puutarhuri J. V. Frostell ¹⁹⁾	1939, jouluk. 31	400	—
			300	—
			Kohoa joka 10:s vuosi	
S:n ” ” 31	Rakennusmestari K. F. Sundell ja pika-ajuri J. F. Sundell ²⁰⁾	1939, jouluk. 31	50 %:lla.	—
			150	—
			Kohoa joka 10:s vuosi	
			50 %:lla.	

¹⁾ Toukok. 26 p. 4 §. — ²⁾ Toukok. 11 p. 2 §. — ³⁾ Toukok. 17 p. 2 §. —

⁴⁾ Toukok. 6 p. 29 §. — ⁵⁾ Lokak. 20 p. 26 §. — ⁶⁾ Syysk. 29 p. 2 §. — ⁷⁾ Syysk. 29 p. 1 §. — ⁸⁾ Lokak. 27 p. 1 §. — ⁹⁾ Tammik. 27 p. 1 §. — ¹⁰⁾ Maalisk. 31 p. 3 §. —

— ¹¹⁾ Syysk. 29 p. 18 §. — ¹²⁾ Marrask. 10 p. 3 §. — ¹³⁾ Kesäk. 30 p. 3 §. —

¹⁴⁾ Toukok. 26 p. 14 §. — ¹⁵⁾ Heinäk. 7 p. 2 §. — ¹⁶⁾ Toukok. 26 p. 12 §. —

¹⁷⁾ Tammik. 27 p. 3 §. — ¹⁸⁾ Helmik. 10 p. 1 §. — ¹⁹⁾ Toukok. 26 p. 13 §. —

²⁰⁾ Marrask. 24 p. 6 §.

Nybondas, asuntop. litt. W	Huvilanomistaja E. Lindbäck ¹⁾	1920, tammik. 1	100	—
S:n viljelysp. n:o 12	Makkarantekijä A. Piehl ¹⁾	1912, tammik. 1	320	—
S:n ” ” 13	Kauppias K. E. Berggren ¹⁾	1912, tammik. 1	150	—
S:n ” ” n:o 14 ja 16	Puutarhuri K. G. Karlsson ¹⁾	1920, tammik. 1	980	—
S:n ” ” n:o 15	Ratavartija J. J. Michelson ¹⁾	1920, tammik. 1	605	—
S:n ” ” 17	Puutarhuri K. G. Karlsson ¹⁾	1920, tammik. 1	153	—
S:n ” ” 18	Huvilanomistaja E. Lindbäck ¹⁾	1920, tammik. 1	77	—
S:n ” ” 19	Huvilanomistaja K. E. Wikberg ¹⁾	1920, tammik. 1	240	—
S:n ” ” 20	Makkarantekijä A. Piehl ¹⁾	1920, tammik. 1	165	—
S:n ” ” 21	Pika-ajuri M. Laalo ¹⁾	1920, tammik. 1	500	—
S:n ” ” 24	Kauppias K. V. Sirola ¹⁾	1920, tammik. 1	200	—
Santaholma, 2 aluetta	Insinööri E. Ridderstad ²⁾	1940, syysk. 30	2,500	—
			Kohoa joka 10:s vuosi 25 %:lla.	
Sörnäsi, alue	Toiminimi A. Parviainen & C:o osakeyhtiö ³⁾	1912, jouluk. 31	1,200	—
Sörnäsin rantatie, tontti n:o 6	Finska elektriska aktiebolaget ⁴⁾	1928, elok. 31	1,610	—
Tilkka, lisäalue	Professori T. Laitinen ⁵⁾	1942, jouluk. 31	200	—
Töölö, alue	Helsingfors slaktinrättningsaktiebolag ⁶⁾	1915, kesäk. 1	Maksuton.	
Vallilantie, tontti n:o 22	Maalari O. Haltunen ⁷⁾	1939, jouluk. 31	124	—
S:n ” ” 23	Kirvesmies P. Wornanen ⁸⁾	1939, jouluk. 31	151	—
S:n ” ” 27	Muurari J. Wirmalainen ⁹⁾	1939, jouluk. 31	119	10
S:n ” ” 38	Verhoilija E. Helin ¹⁰⁾	1939, jouluk. 31	159	—
S:n ” ” 40	Työmies H. Saari ¹¹⁾	1939, jouluk. 31	129	—
S:n ” ” 42	Leskivaimo H. Syrjäläinen ¹²⁾	1939, jouluk. 31	136	—
S:n ” ” 44	Pika-ajuri M. Laalo ¹³⁾	1939, jouluk. 31	162	50
Äggelbyn kartano, alue	Helsingin kunta ¹⁴⁾	1939, jouluk. 31	1	—
Ätsärintie, tontti n:o 7	Rakennusmestari E. Oksanen ¹⁵⁾	1939, jouluk. 31	165	—
S:n ” ” 8	Ajuri A. Kallioinen ¹⁶⁾	1939, jouluk. 31	176	—
Itäinen viertotie, viljelyspalsta n:o 54	Kauppias P. J. Svensson ¹⁷⁾	1914, jouluk. 31	250	—

¹⁾ Jouluk. 5 p. 1 §. — ²⁾ Lokak. 27 p. 8 §. — ³⁾ Huhtik. 21 p. 19 §. — ⁴⁾ Toukok. 21 p. 1 §. — ⁵⁾ Lokak. 13 p. 16 §. — ⁶⁾ Huhtik. 21 p. 14 §. — ⁷⁾ Helmik. 24 p. 3 §. — ⁸⁾ Maalisk. 31 p. 4 §. — ⁹⁾ Huhtik. 21 p. 2 §. — ¹⁰⁾ Syysk. 29 p. 3 §. — ¹¹⁾ Maalisk. 31 p. 2 §. — ¹²⁾ Maalisk. 31 p. 5 §. — ¹³⁾ Maalisk. 31 p. 1 §. — ¹⁴⁾ Tammik. 27 p. 9 §. — ¹⁵⁾ Lokak. 20 p. 3 §. — ¹⁶⁾ Lokak. 20 p. 4 §. — ¹⁷⁾ Heinäk. 7 p. 9 §.

Pitennetty vuokraoikeus myönnettiin seuraaviin tiluksiin:

Vuokra-
oikeuden
pitennys.

Tiluksen nimi.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi pidennetty		Vuotui- nen vuokra- maksu, Smk.
		mistä	mihin	
Vanhankaupungin- mäki, tonttipaikka Hanaholma, tilus n:o 89	Huvilanomist. A. Ny- man ¹⁾	1910, tam. 1	1939, joul. 31	250
	Osakeyhtiö Aleks. Pelan- der ²⁾	1912, tam. 1	1921, joul. 31	1,500 ^{31/12} 1916 asti, sitten 2,000
Hermannin, tontti n:o 1 a 2 kortt.	Agronomi G. Bäckman ja talonomistaja R. Wirta ³⁾	1912, marr. 1	1920, loka. 31	300
Korkeasaari	Helsingin anniskelu- osakeyhtiö ⁴⁾	1912, touk. 1	1922, huht. 30	430
Meilans, huvilapalsta n:o 16	Puutarhuri F. Sund- stenin perilliset ⁵⁾	1927, marr. 1	1946, joul. 31	250 ^{31/12} 1936 asti, sitten 300
	S:n " " 23 } Leskirouva O. Aikala ⁶⁾		1932, tam. 1	1946, joul. 31
S:n " " 24 }			1931, tam. 1	1946, joul. 31
S:n " " 25	Huvilanomist. R. Heik- kilä ⁷⁾	1931, tam. 1	1946, joul. 31	200 ^{31/12} 1940 asti, sitten 400
Pohjois Blekholma, palstat n:ot 1, 2 ja palsta n:o 3	O. Y. Helsingin veneveis- tämön konkurssipesä ⁸⁾	1916, tam. 1	1925, joul. 31	750
				975
Hietaniemi, tehdas- tontit n:ot 2 ja 3	Hietaniemen tapettiteh- dasosakeyhtiö ⁹⁾	1915, tam. 1	1925, joul. 31	2,000
Sörnäsi, 3 palstaa	Toiminimi A. Parviainen & C:o osakeyhtiö ¹⁰⁾	1912, tam. 1	1922, joul. 31	1,500 kultakin palstalta
Vallila, tiluspalsta n:o 1 a	Rouva I. Holmgren ¹¹⁾	1915, tam. 1	1917, joul. 31	450
Vallila, tiluspalsta n:o 1 b	Leskirouva A. A. Lind- ström ¹²⁾	1911, tam. 1	1914, joul. 31	600

¹⁾ Huhtik. 21 p. 15 §. — ²⁾ Helmik. 10 p. 10 §. — ³⁾ Kesäk. 30 p. 27 §. —⁴⁾ Jouluk. 8 p. 19 §. — ⁵⁾ Helmik. 10 p. 11 §. — ⁶⁾ Helmik. 24 p. 21 §. —⁷⁾ Marrask. 10 p. 15 §. — ⁸⁾ Kesäk. 30 p. 29 §. — ⁹⁾ Marrask. 10 p. 18 §. —¹⁰⁾ Huhtik. 21 p. 19 §. — ¹¹⁾ Lokak. 27 p. 9 §. — ¹²⁾ Syysk. 29 p. 21 §.

Vuokra-
oikeuden siirto.

Rahatoimikamari hyväksyi seuraavien tilusten vuokraoikeuden
siirron:

Tiluksen nimi.	Uuden vuokraajan nimi.
Böle, huvila n:o 21.....	Vuokraaja P. Lampén ¹⁾
S:n ” ” 34.....	Talonpoika J. Wigren ²⁾
S:n ” ” 43.....	Leskivaimo M. Lindström ³⁾
S:n ” ” 45.....	Herra O. Tanner ⁴⁾
S:n ” ” 48.....	Vuokraaja K. G. Blomberg ⁵⁾
S:n ” ” 51.....	Rautatientyömies E. Perho ⁶⁾
S:n ” ” 54.....	Jarrumies O. N. Lempinen ⁷⁾
S:n ” ” 64, osa	Vuokraaja D. Saari ⁸⁾
S:n ” ” 64 ”	Työmies O. Ylönen ⁹⁾
S:n ” ” 78.....	Juomanpanija A. W. Wallenius ¹⁰⁾
S:n ” ” 82.....	Rakennusmestari J. Wainio ¹¹⁾
Laakso, tonttipalsta litt. B.....	Viilaaja K. J. Boman ¹²⁾
Eläintarhan huvila n:o 1	Talonomistajat J. W. Währdström ja K. W. Laiho ¹³⁾
Grejjus, tonttipalsta Rödbackenilla	Huvilanomistaja G. A. Strömberg ¹⁴⁾
Gumtähti, viljelyspalstat n:ot 24 ja 25	Puutarhuri W. Carlsson ¹⁵⁾
Hermannin tontti n:o 7 kortt. 1	Maanviljelijä S. A. Allén ¹⁶⁾
S:n ” ” 1 a ” 2	Agronomi V. G. Bäckman ja talon- omistaja R. Wirta ¹⁷⁾
S:n ” ” 3 ” 3	Huvilanomistaja K. Joensuu ¹⁸⁾
S:n ” ” 3 ” 4	Rouva E. E. Eriksson ¹⁹⁾
S:n ” ” 7 ” 4	Kirvesmies A. V. Andersson ²⁰⁾
S:n ” ” 3 ” 8	Opettaja J. H. Tiihonen ²¹⁾
S:n ” ” 3 ” 15	Rakennusmestari C. M. Norlin ²²⁾
S:n ” ” 1 ” 17	Talonomistaja H. Jussila ²³⁾
S:n ” ” 1 ” 22	Kauppias G. Komljakow ²⁴⁾
Humalisto, huvilapalsta n:o 4	Maanviljelyslyseon johtaja J. Jännes ²⁵⁾
S:n ” ” 19	Taloll. leski J. Juslin ja vuokraaja A. Saxelin ²⁶⁾
S:n ” ” 23	Kauppias K. F. Winter ²⁷⁾
Meilans, huvilapalsta n:o 11	Junailija G. V. Lehtonen ²⁸⁾
S:n ” ” 25	Talonomistaja R. Heikkilä ²⁹⁾
Pohjois Blekholma, palstat n:ot 1 ja 2	Herra K. R. Forss y. m. ³⁰⁾

1) Helmik. 10 p. 14 §. — 2) Helmik. 24 p. 4 §. — 3) Helmik. 17 p. 21 §. —
4) Syysk. 22 p. 50 §. — 5) Helmik. 17 p. 22 §. — 6) Syysk. 22 p. 41 §. — 7) Syysk.
8 p. 29 §. — 8) Elok. 25 p. 26 §. — 9) Syysk. 8 p. 18 §. — 10) Helmik. 17 p.
23 §. — 11) Lokak. 20 p. 11 §. — 12) Marrask. 24 p. 37 §. — 13) Lokak. 13 p. 35 §. —
14) Maalisk. 31 p. 10 §. — 15) Heinäk. 7 p. 9 §. — 16) Maalisk. 10 p. 55 §. —
17) Maalisk. 3 p. 51 §. — 18) Lokak. 6 p. 33 §. — 19) Tammik. 20 p. 5 §. —
20) Lokak. 6 p. 34 §. — 21) Jouluk. 8 p. 11 §. — 22) Kesäk. 30 p. 55 §. — 23) Hel-
mik. 24 p. 56 §. — 24) Elok. 18 p. 28 §. — 25) Huhtik. 28 p. 44 §. — 26) Marrask.
17 p. 5 §. — 27) Kesäk. 2 p. 2 §. — 28) Maalisk. 17 p. 39 §. — 29) Tammik. 27 p.
8 §. — 30) Syysk. 8 p. 42 §.

Paloholma, tilus n:o 94.....	Varalääninsihteeri N. Pletschikoff ¹⁾
Sibyllankatu, tontti n:o 8.....	Puuseppä K. E. Eriksson ²⁾
Sund- eli Merholma, palstat n:ot 1 ja 2	Talonomistaja K. F. Wredlund ³⁾
Sund- eli Merholma, palsta n:o 3.....	Muurari K. F. Wredlund ⁴⁾
Södervikinkatu, tontti. n:o 1.....	Voimistelunopettaja J. Hofman ⁵⁾
S:n ” ” 9.....	Kauppias K. A. Lindström ⁶⁾
Vallilantie, tontti n:o 3.....	Ent. poliisikonstaapeli K. A. V. Liljeberg ⁷⁾
S:n ” ” 5.....	Kauppias A. Salminen ⁸⁾
S:n ” ” 8.....	Muurari A. Wickström ⁹⁾
S:n ” ” 20.....	Työmies A. Saksinen ¹⁰⁾
S:n ” ” 22.....	Vanginvartija A. Korpinen ¹¹⁾
S:n ” ” 25.....	Rouva A. Alastalo ¹²⁾
S:n ” ” 42.....	Puuseppä E. Kuhanen ¹³⁾
Vanajantie, ” ” 1.....	Tehtailija K. G. Tirkkonen ¹⁴⁾
Läntinen Rönnskär, huvilapalsta n:o 2	Kamreerinleski A. Westling ja filosofian- maisteri G. Westling ¹⁵⁾
S:n ” ” 3.....	Kauppias A. Nordberg ¹⁶⁾
Åggelby, palsta n:o 23.....	Rovastinleski J. Boijer ¹⁷⁾
S:n, alue	Maanviljelijä G. A. Wickström ¹⁸⁾
S:n ”	Merikapteeni E. W. Bärlund ¹⁹⁾
S:n ”	Työmies Th. Kullberg ²⁰⁾
S:n ” n:o 72.....	Työmies E. A. Bolin ²¹⁾

Tilapäisluontoisia vuokrasopimuksia pienemmistä, osin viljelykseen, osin varastopaikoiksi y. m. sopivista paikoista teki rahatoimikamari seuraavissa tapauksissa:

Tilapäisiä vuokrasopimuksia.

Vuokrapaikka.	Vuokraajan nimi.	Vuokrakausi päättyy.	Vuokramaksu, Smk.	Muist.
Agrikolakatu, varastopaikka	Pika-ajuri G. A. Ådahl ²²⁾	Toistaiseksi	250	— Vuod.
Leppäsuo, pajan paikka	Puuseppä M. Kyllönen ²³⁾	6 kuuk. irtis.	10	— Kuu- kaud.
Berga, viljelyspalsta	Puutarhuri N. Matrosoff ²⁴⁾	3 kuuk. irtis.	350	— Vuod.

¹⁾ Helmik. 24 p. 38 §. — ²⁾ Kesäk. 9 p. 5 §. — ³⁾ Jouluk. 29 p. 23 §. — ⁴⁾ Maalisk. 31 p. 33 §. — ⁵⁾ Jouluk. 8 p. 7 §. — ⁶⁾ Huhtik. 14 p. 9 §. — ⁷⁾ Jouluk. 1 p. 60 §. — ⁸⁾ Maalisk. 3 p. 25 §. — ⁹⁾ Helmik. 24 p. 10 §. — ¹⁰⁾ Toukok. 19 p. 28 §. — ¹¹⁾ Jouluk. 15 p. 2 §. — ¹²⁾ Marrask. 17 p. 60 §. — ¹³⁾ Kesäk. 9 p. 27 §. — ¹⁴⁾ Jouluk. 8 p. 12 §. — ¹⁵⁾ Marrask. 17 p. 37 §. — ¹⁶⁾ Marrask. 10 p. 31 §. — ¹⁷⁾ Huhtik. 28 p. 58 §. — ¹⁸⁾ Heinäk. 21 p. 3 §. — ¹⁹⁾ Heinäk. 28 p. 37 §. — ²⁰⁾ Marrask. 24 p. 5 §. — ²¹⁾ Huhtik. 14 p. 11 §. — ²²⁾ Maalisk. 10 p. 13 §. — ²³⁾ Jouluk. 8 p. 2 §. — ²⁴⁾ Maalisk. 3 p. 1 §.

Berga, viljelyspalsta	Helsingin Kaupunkilähetys ¹⁾	2 kuuk. irtis.	Maksuton	
Sinivuorenmaa, alue	Kauppias R. Hamfeldt ²⁾	6 kuuk. irtis.	120	Vuod.
Siltavuorenkatu, varastopaikka	Asunto-osakeyhtiö Siltavuori ³⁾	1910, elok. 31	500	—
Siltavuorenkatu, varastopaikka	Asunto-osakeyhtiö Siltavuori ⁴⁾	1 kuuk. irtis.	100	Kuukaud.
Kaivopuisto, kioskinpaikka	Myyjä J. Rinkevitsch ⁵⁾	1915, huhtik. 1	300	Vuod.
Böle, alue	Ajomiehenleski E. Hedman ⁶⁾	1910, jouluk. 31	10	—
Cygnæuskatu, varastopaikka	Rakennusmestari K. V. Angervuori ⁷⁾	2 kuuk. irtis.	15	Kuukaud.
Laakso, viljelyspalstan:o 10	Puutarhuri C. T. Ward ⁸⁾	1910, jouluk. 31	250	—
Eläintarha, kioskinpaikka	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ⁵⁾	1915, huhtik. 1	200	Vuod.
Fabianin- ja Vilhonkatu, vahakabinetin paikka	Tanskan alamainen N. Nielsen ⁹⁾	Syysk. 1 p:stä— marrask. 30 p:ään	600	Kuukaud.
Tehtaanpuisto, varastopaikka	Talonomistaja E. Saari- luoto ¹⁰⁾	2 kuuk. irtis.	35	Kuukaud.
Flemingkatu, varastopaikka	Isännöitsijä J. E. Alho ¹¹⁾	2 kuuk. irtis.	20	Kuukaud.
Forsby, tonttipaikka	Leski A. Gesterberg ¹²⁾	6 kuuk. irtis.	60	Vuod.
Fredriksperinkatu, varastopaikka	Osakeyhtiö Roinila ¹³⁾	2 kuuk. irtis.	10	Kuukaud.
Greijus, varastopaikka	Kauppias V. Lindström ¹⁴⁾	6 kuuk. irtis.	50	Vuod.
Ruoholahti, varastopaikka n:o 1	Aug. Eklöf, aktiebolag ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	1,660	Vuod.
S:n ” ” 2	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	620	Vuod.
S:n ” ” 3	Aktiebolaget K. H. Renlund ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	860	Vuod.
S:n ” ” 4 a	Maanviljelijä G. Grönlund ¹⁷⁾	6 kuuk. irtis.	1,080	Vuod.
S:n ” ” 4 b	Bröderna Udd ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	900	Vuod.
S:n ” ” 4 c	Insinööri H. Wilcken ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	860	Vuod.
S:n ” ” 5 a	Insinööri R. P. Heinrich ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	280	Vuod.
S:n ” ” 5 b	Insinööri E. Campbell ¹⁶⁾	6 kuuk. irtis.	180	Vuod.

¹⁾ Maalisk. 17 p. 33 §. — ²⁾ Toukok. 26 p. 42 §. — ³⁾ Kesäk. 22 p. 4 §. —
⁴⁾ Lokak. 6 p. 30 §. — ⁵⁾ Maalisk. 7 p. 1 §. — ⁶⁾ Tammik. 20 p. 2 §. — ⁷⁾ Kesäk.
9 p. 54 §. — ⁸⁾ Tammik. 7 p. 49 §. — ⁹⁾ Toukok. 26 p. 10 §. — ¹⁰⁾ Maalisk. 24 p.
6 §. — ¹¹⁾ Jouluk. 22 p. 36 §. — ¹²⁾ Heinäk. 28 p. 34 §. — ¹³⁾ Toukok. 6 p. 23 §. —
¹⁴⁾ Heinäk. 21 p. 20 §. — ¹⁵⁾ Kesäk. 22 p. 33 §. — ¹⁶⁾ Huhtik. 21 p. 58 §. —
¹⁷⁾ Toukok. 12 p. 21 §.

Ruoholahti, varastopaikka n:o 5 c	Kauppias K. A. Forsbäck ¹⁾	6 kuuk. irtis.	460	—	Vuod.
S:n ” ” 5 d	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ¹⁾	6 kuuk. irtis.	210	—	Vuod.
S:n ” ” 6	Helsingin puuseppätehdas ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,000	—	} Vuod.
S:n ” ” 6 a			350	—	
S:n ” ” 7			960	—	
S:n ” ” 8			790	—	
S:n ” ” 9 a	Marian sairaala ¹⁾	6 kuuk. irtis.	Maksuton	—	
S:n ” ” 9 b	Rakennusmestari W. Ekman ¹⁾	6 kuuk. irtis.	650	—	Vuod.
S:n ” ” 10	Pargas kalkbergs aktiebolag ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,240	—	Vuod.
S:n ” ” 11 a	Helsingfors elektriska vedsågningsaffär ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,040	—	} Vuod.
S:n ” ” 11 b			300	—	
S:n ” ” 12	Kadunlaskija D. S. Smirnof ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,080	—	Vuod.
S:n ” ” 13	Helsingin puuseppätehdas-osakeyhtiö ²⁾ (Osakeyht. Mahogany ²⁾)	6 kuuk. irtis.	830	—	} Vuod.
S:n ” ” 14			410	—	
S:n ” ” 14	Pargas kalkbergs aktiebolag ¹⁾	6 kuuk. irtis.	430	—	Vuod.
S:n ” ” 14 b	Skrothandelsbolaget Österman & Lind ¹⁾	6 kuuk. irtis.	300	—	Vuod.
Gumtähti, laidunmaa	Työmies O. Aarnio ³⁾	1910, jouluk. 31	70	—	
S:n viljelyspalsta	Metsänvartija A. Nyholm ⁴⁾	Kesäksi	10	—	
S:n ” n:o 22	Vuokraaja A. Rehnström ⁵⁾	1910, jouluk. 31	25	—	
S:n ” ” 47	Konemestari E. Hartig ⁶⁾	6 kuuk. irtis.	315	—	Vuod.
S:n ” ” 48	Filosofianmaist. Y. Rainio ⁶⁾	6 kuuk. irtis.	155	—	Vuod.
S:n ” ” 49	Huvilanomist. E. Lindbäck ⁷⁾	6 kuuk. irtis.	125	—	Vuod.
S:n viljelyspalstat n:ot 50 ja 51	Liikemies A. Rosqvist ⁶⁾	2 kuuk. irtis.	785	—	Vuod.
S:n viljelyspalsta n:o 52	Kauppias K. E. Berggren ⁶⁾	6 kuuk. irtis.	500	—	Vuod.
S:n ” ” 53	Maanviljelijä A. Lönngren ⁶⁾	6 kuuk. irtis.	180	—	Vuod.
S:n tonttipaikka	Työmies O. Aarnio ³⁾	1915, maalisk. 1	50	—	Vuod.
Merikatua, varastopaikka	Helsingin kaupungin sähkölaitos ⁸⁾	2 kuuk. irtis.	Maksuton	—	Kuukaud.
Merisatama, varastop.	Kauppias J. Nordberg ⁹⁾	2 kuuk. irtis.	20	—	
S:n ” ”	Talonomistaja I. F. Isotupa ¹⁰⁾	6 kuuk. irtis.	330	—	Vuod.

1) Huhtik. 21 p. 58 §. — 2) Jouluk. 1 p. 2 §. — 3) Maalisk. 3 p. 7 §. — 4) Elok. 4 p. 4 §. — 5) Elok. 18 p. 3 §. — 6) Toukok. 11 p. 2 §. — 7) Toukok. 17 p. 2 §. — 8) Syysk. 1 p. 19 §. — 9) Toukok. 12 p. 11 §. — 10) Toukok. 19 p. 8 §.

Merisatama, varastop. n:o 1	Åbo kakelfabriks aktiebolag, Helsingin osasto ¹⁾	6 kuuk. irtis.	105	—	Vuod.
S:n ” ” 2	Talonmistaja J. Th. Isotupa ¹⁾	6 kuuk. irtis.	330	—	Vuod.
S:n ” ” 3	Konekauppaosakeyhtiö Aatra ¹⁾	6 kuuk. irtis.	420	—	Vuod.
S:n ” ” 4	Kauppias E. Lesch ¹⁾	6 kuuk. irtis.	280	—	Vuod.
S:n ” ” 5	Maanviljelijäin maitokuskusliike osakeyhtiö ¹⁾	6 kuuk. irtis.	400	—	Vuod.
S:n ” ” 6	Aktiebolaget Beton ¹⁾	6 kuuk. irtis.	574	—	Vuod.
S:n ” ” 7	Sementtityöntekijä K. V. Itkonen ¹⁾	6 kuuk. irtis.	483	—	Vuod.
S:n ” ” 8	{Tehtailija G. Björkström ¹⁾ Pargas kalkbergs aktiebolag ²⁾ }	6 kuuk. irtis.	750	—	Vuod.
S:n ” ” 9	Rakennusmestari A. Tikka ¹⁾	6 kuuk. irtis.	603	—	Vuod.
S:n ” ” 10	Aktiebolaget Beton ¹⁾	6 kuuk. irtis.	480	—	Vuod.
S:n ” ” 11	Helsingfors ångvedsågsaktiebolag ¹⁾	6 kuuk. irtis.	1,620	—	Vuod.
S:n ” ” 12	Kauppiaat A. Eriksson ja A. Backman ³⁾	6 kuuk. irtis.	135	—	Vuod.
S:n ” ” 13	Tehtailija K. G. Tirkkonen ¹⁾	6 kuuk. irtis.	100	—	Vuod.
S:n ” ” 14	Kauppias J. Nordberg ¹⁾	6 kuuk. irtis.	960	—	Vuod.
Meritori, varastopaikka	Rakennusmestari G. Saariaho ⁴⁾	2 kuuk. irtis.	30	—	Kuukaud.
Helsinginniemi, lisäalue	Maanviljelijäin maitokuskusliike osakeyhtiö ⁵⁾	6 kuuk. irtis.	100	—	Vuod.
Hermannin, niittypalsta	Pika-ajuri H. Ylöstalo ⁶⁾	1910, marrask. 1	150	—	
Kaisaniemi, kioskinpaikka	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ⁷⁾	1915, huhtik. 1	350	—	Vuod.
Kanavatori, kioskinpaikka	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ⁷⁾	1915, huhtik. 1	1,500	—	Vuod.
Kaarlenkatu, varastopaikka	Isännöitsijä J. E. Alho ⁸⁾	1 kuuk. irtis.	20	—	Kuukaud.
Kortteli n:o 178, lisäalue	Pelastusarmeija ⁹⁾	6 kuuk. irtis.	Maksuton	—	
Kortteli n:o 178, lisäalue	Pelastusarmeija ¹⁰⁾	6 kuuk. irtis.	70	—	Vuod.
Kortt. n:o 178, varastop.	Rakennusmestari O. Ahde ¹¹⁾	6 kuuk. irtis.	10	—	Kuukaud.
S:n ” 178 ”	Tehtailija O. N. Blom ¹²⁾	6 kuuk. irtis.	600	—	Vuod.
S:n ” 178 ”	Rakennusmest. K. Oila ¹³⁾	2 kuuk. irtis.	400	—	Vuod.

¹⁾ Lokak. 20 p. 50 §. — ²⁾ Marrask. 17 p. 39 §. — ³⁾ Marrask. 10 p. 36 §. —
⁴⁾ Kesäk. 2 p. 5 §. — ⁵⁾ Helmik. 10 p. 37 §. — ⁶⁾ Helmik. 17 p. 2 §. — ⁷⁾ Maalisk. 7 p. 1 §. — ⁸⁾ Jouluk. 22 p. 36 §. — ⁹⁾ Toukok. 19 p. 37 §. — ¹⁰⁾ Syysk. 8 p. 27 §. — ¹¹⁾ Huhtik. 21 p. 7 §. — ¹²⁾ Kesäk. 22 p. 36 §. — ¹³⁾ Heinäk. 14 p. 9 §.

Kortt. n:o 178, varastop.	Rakennusmestari J. Syvähuoko ¹⁾	6 kuuk. irtis.	450	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Rakennusmest. V. Ahola ²⁾	6 kuuk. irtis.	600	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Puutavarakauppias J. A. Kauppinen ³⁾	6 kuuk. irtis.	450	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Rak. mest. E. Aarnio ³⁾	6 kuuk. irtis.	280	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Rak. mest. O. Tammi-vaara ³⁾	6 kuuk. irtis.	320	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Sahanomist. E. M. Bonn ⁴⁾	6 kuuk. irtis.	900	—	Vuod.
S:n „ 178 „	Puutavarakauppias A. Heikkilä ⁵⁾	6 kuuk. irtis.	180	—	Vuod.
S:n „ 301 b, alue	Kivityöntekijä O. Kiviranta ⁶⁾	3 kuuk. irtis.	240	—	Vuod.
S:n „ 413, varastop.	Osakeyhtiö Malmivaa- ra ⁷⁾	2 kuuk. irtis.	20	—	Kuuk.
S:n „ 414 „	Heinäkauppias J. E. Ollikkala ⁸⁾	6 kuuk. irtis.	180	—	Vuod.
Lapinlahdenkatu, kios- kinpaikka	Helsingfors nya läsk- drycksfabrik ⁹⁾	1915, huht. 1	100	—	Vuod.
Lapinlahdenkuja, varas- topaikka	Talonomistaja H. Syvä- ranta ¹⁰⁾	2 kuuk. irtis.	15	—	Kuuk.
Toukola, viljelysalue	Talonomist. J. F. Stor ¹¹⁾	6 kuuk. irtis.	15	—	Vuod.
„ alue	Työmies S. Koivumä- ki ¹²⁾	Kesäksi	15	—	
Malmi, „	Rankkuri G. A. Korho- nen ¹³⁾	6 kuuk. irtis.	20	—	Vuod.
Meilans, „	Kellosepänleski O. Aika- la ¹⁴⁾	1911, huht. 30	25	—	
Nervanderkatu, varasto- paikka	Tehtailija R. Helan- der ¹⁵⁾	3 kuuk. irtis.	20	—	Kuuk.
Nybondas, urheilukenttä S:n, kaluvajan	Åggelby idrottsklubb ¹⁶⁾	Toistaiseksi	Maksuton		
paikka	Frivilliga brandkåren i Åggelby ¹⁷⁾	3 kuuk. irtis.	1	—	Vuod.
Köydenpunojakatu, va- rastopaikka	Osakeyhtiö Mahogany ¹⁸⁾	2 kuuk. irtis.	20	—	Kuuk.
Runebergkatu, varasto- paikka	Rak. mest. J. Roine ¹⁹⁾	1910, loka. 31	55	—	
Runeberginespl., luoteis- kulma, kioskinpaikka	Aug. Ludv. Hartwall, aktiebolag ²⁰⁾	1915, huht. 1	1,500	—	} Vuod.
Runeberginespl., koillis- kulma, kioskinpaikka			1,700	—	

1) Elok. 11 p. 16 §. — 2) Syysk. 15 p. 4 §. — 3) Syysk. 22 p. 5 §. —
4) Syysk. 22 p. 43 §. — 5) Jouluk. 29 p. 4 §. — 6) Tammik. 13 p. 5 §. — 7) Elok.
18 p. 5 §. — 8) Lokak. 13 p. 27 §. — 9) Maalisk. 7 p. 1 §. — 10) Kesäk. 9 p. 53 §. —
11) Toukok. 26 p. 7 §. — 12) Huhtik. 7 p. 9 §. — 13) Syysk. 1 p. 2 §. — 14) Huh-
tik. 28 p. 4 §. — 15) Syysk. 22 p. 48 §. — 16) Marrask. 10 p. 51 §. — 17) Jouluk.
8 p. 22 §. — 18) Jouluk. 1 p. 4 §. — 19) Syysk. 15 p. 21 §. — 20) Maalisk. 7 p. 1 §.

Runeberginespl., kaakoiskulma, kioskinp.	Helsingfors nya läsk-drycksfabrik ¹⁾	1915, huht. 1	400	—	Vuod.
Kauppatori, kioskinpaikka	Myyjä J. Rinkevitsch ¹⁾	1915, huht. 1	500	—	Vuod.
Hietakannas, varastop.	Kauppias K. Wiborg ²⁾	6 kuuk. irtis.	300	—	Vuod.
S:n	(Rakennusmestari J. Halonen ³⁾)	6 kuuk. irtis.	150	—	Vuod.
"	(Tehtailija E. Tilgmann ⁴⁾)				
Hietaniemi, alue	Toiminimi P. Barkoff & C:o ⁵⁾	6 kuuk. irtis.	75	—	Vuod.
Hietalahdenr., kioskinp.	Kuljettaja K. Eklöf ⁶⁾	1915, huht. 1	200	—	Vuod.
Sumppari, palsta n:o 4	Laivanvälittäjä J. Dahlberg ⁷⁾	1910, joul. 31	75	—	
S:n, alue	Kauppias A. Pihlgren ⁸⁾	6 kuuk. irtis.	150	—	Vuod.
Sörnäsi, "	Kauppahuone N. M. Schoschkoff ynnä veljenpojat & C:o ⁹⁾	1910, marr. 1	400	—	
S:n "	Kauppahuone N. M. Schoschkoff ynnä veljenpojat & C:o ¹⁰⁾	6 kuuk. irtis.	750	—	Vuod.
S:n, varastopaikka	Toiminimi Mieritz & Gerassimow ¹¹⁾	6 kuuk. irtis.	750	—	Vuod.
Sörnäsin rantatie, lisä-alue	Apteekkarien kivennäisvesitehdas ¹²⁾	Käskyn saatua	66	—	Vuod.
Sörnäsin rantatie, varastopaikka	Insinööri A. Kiökemeister ¹³⁾	3 kuuk. irtis.	360	—	Vuod.
S:n " "	Helsingfors asfaltaktiebolag ¹⁴⁾	3 kuuk. irtis.	600	—	Vuod.
S:n " " litt. a	(Herrat E. Löppönen ja J. W. Henriksen ¹⁵⁾)	6 kuuk. irtis.	444	—	Vuod.
	(Helsingfors ängvedsågsaktiebolag ¹⁶⁾)				
S:n " " " b	Pargas kalkbergs aktiebolag ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	900	—	Vuod.
S:n " " " c	Herr. Hj. W. Lindeberg ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	810	—	Vuod.
S:n " " " d	Herra E. Sundström ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	300	—	Vuod.
S:n " " " e	Turkkuri J. K. Velroos ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	360	—	Vuod.
S:n " " " f	Rakennusmestari H. Lohman ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	600	—	Vuod.
S:n " " " g	Rakennusmestari N. Eskola ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	500	—	Vuod.
S:n " " " h	G. F. Stockmann, aktiebolag ¹⁵⁾	6 kuuk. irtis.	475	—	Vuod.

¹⁾ Maalisk. 7 p. 1 §. — ²⁾ Huhtik. 25 p. 5 §. — ³⁾ Kesäk. 9 p. 55 §. — ⁴⁾ Lokak. 6 p. 35 §. — ⁵⁾ Toukok. 12 p. 46 §. — ⁶⁾ Maalisk. 7 p. 1 §. — ⁷⁾ Syysk. 29 p. 34 § ja marrask. 17 p. 59 §. — ⁸⁾ Helmik. 10 p. 42 §. — ⁹⁾ Maalisk. 17 p. 49 §. — ¹⁰⁾ Toukok. 6 p. 2 §. — ¹¹⁾ Helmik. 24 p. 42 §. — ¹²⁾ Marrask. 24 p. 36 b §. — ¹³⁾ Heinäk. 21 p. 33 §. — ¹⁴⁾ Heinäk. 21 p. 34 §. — ¹⁵⁾ Lokak. 20 p. 50 §. — ¹⁶⁾ Marrask. 3 p. 7 §.

Sörnäsän rantatie, varas- topaikka litt. i	Herra K. A. Rosenberg ¹⁾	6 kuuk. irtis.	150	—	Vuod.
Sörnäsän rantatie, varas- topaikka litt. j	Toiminimi S. N. Meyer & C:o ¹⁾	6 kuuk. irtis.	180	—	Vuod.
Sörnäsän rantatie, varas- topaikka litt. k	Kauppias J. O. Rímmi ¹⁾	6 kuuk. irtis.	50	—	Vuod.
Sörnäsän rantatie, varas- topaikka litt. l	Leskirouva W. König ¹⁾	6 kuuk. irtis.	50	—	Vuod.
Sörnäsän rantatie, varas- topaikka litt. m	Osuuskunta Roima ¹⁾	6 kuuk. irtis.	90	—	Vuod.
Toivo, viljelyspalsta	Kauppias Bogdanoffin perilliset ²⁾	6 kuuk. irtis.	340	—	Vuod.
Kolmikulmatori, kioskin- paikka	Helsingfors nya läsk- drycksfabrik ³⁾	1915, huhtik. 1	100	—	Vuod.
Töölönkatu, varastop.	Kauppias R. C. Tång ⁴⁾	1 kuuk. irtis.	50	—	Vuod.
Ursinin kallio, uimalai- tos	Helsingin uimaseura ⁵⁾	Kesäksi	Maksuton	—	Vuod.
Vallila, kaluvajan paikka	Vapaaehtoinen palokun- ta ⁶⁾	2 kuuk. irtis.	Maksuton	—	Vuod.
S:n, pajan paikka	Seppä J. Sahanen ⁷⁾	6 kuuk. irtis.	60	—	Vuod.
S:n, varastopaikka	Johtaja G. Stenblom ⁸⁾	2 kuuk. irtis.	10	—	Kuu- kaud.
Vilhonk., varastopaikka	Aktiebolaget O. J. Dahl- berg ⁹⁾	2 kuuk. irtis.	50	—	Kuu- kaud.
S:n ”	Aktiebolaget Börs ¹⁰⁾	2 kuuk. irtis.	50	—	Kuu- kaud.
S:n ”	Rakennusmest. J. Ahde ¹¹⁾	2 kuuk. irtis.	50	—	Kuu- kaud.
L. Kaivopuisto, varasto- paikka	Insinööri K. Selin ¹²⁾	1910, syysk. 30	150	—	—
Läntinen viertotie, va- rastopaikka	Kauppias J. Tallberg ¹³⁾	6 kuuk. irtis.	120	—	Vuod.
Läntinen Laakso, maa- palsta n:o 6	Puutarhuri J. Scholin ¹⁴⁾	1910, jouluk. 31	600	—	—
Länsi Satamakatu, varas- topaikka	Tehtailija A. Nyman ¹⁵⁾	2 kuuk. irtis.	25	—	Kuu- kaud.
S:n ” ”	Toiminimi N. V. Lax, agenturbyrå ¹⁶⁾	2 kuuk. irtis.	25	—	Kuu- kaud.
Äggelby, viljelyspalsta n:o 50, osa	Puutavara-kauppias A. Lax ¹⁷⁾	6 kuuk. irtis.	750	—	Vuod.
Äggelby, tilusalue	Liikemies A. Rosqvist ¹⁸⁾	Kesäksi	50	—	—

¹⁾ Lokak. 20 p. 50 §. — ²⁾ Helmik. 10 p. 6 §. — ³⁾ Maalisk. 7 p. 1 §. —
⁴⁾ Maalisk. 17 p. 7 §. — ⁵⁾ Huhtik. 28 p. 16 §. — ⁶⁾ Toukok. 12 p. 31 §. —
⁷⁾ Syysk. 8 p. 10 §. — ⁸⁾ Kesäk. 16 p. 19 §. — ⁹⁾ Maalisk. 10 p. 4 §. — ¹⁰⁾ Huh-
tik. 14 p. 67 §. — ¹¹⁾ Huhtik. 14 p. 68 §. — ¹²⁾ Kesäk. 22 p. 39 §. — ¹³⁾ Jouluk.
22 p. 3 §. — ¹⁴⁾ Tammik. 13 p. 3 §. — ¹⁵⁾ Maalisk. 10 p. 10 §. — ¹⁶⁾ Syysk. 8 p.
3 §. — ¹⁷⁾ Marrask. 3 p. 1 §. — ¹⁸⁾ Toukok. 12 p. 8 §.

- Hyväksytyjä takuusitoumuksia. Vuoden varrella hyväksyi rahatoimikamari 22 vuokrasopimuksesta annettua takuusitoumusta.
- Hyväksytyjä rakennuspiirustuksia. Kaikkiaan 50 tapauksessa hyväksyttiin kaupungin vuokramaille hankkeissa olevain uusien rakennusten tahi niillä ennestään oleviin rakennuksiin tehtävain muutosten piirustukset.
- Toimitettuja katselmuksia. Vuoden varrella toimitettiin kolmivuotiskatselmus 77 tiluksella sekä sitä paitsi erinäisiä katselmuksia ehdotuksen laatimiseksi tilusten, varastopaikkain y. m. vuokraamiseksi.
- Myönnetty vapaampi käyttöoikeus. Tehdyistä hakemuksesta myönsi ¹⁾ rahatoimikamari mylläri G. Koskiselle, jolla oli vuokralla eräs Vanhankaupungin alue, oikeuden kaupunkia kuulematta toiselle henkilölle luovuttaa mainitun alueen hallintaoikeuden.
- Samanlainen oikeus myönnettiin aktiebolaget Hippodrom yhtiölle ²⁾ Lätisen viertotien ja Toivokadun kulmauksesta XIV kaupunginosasta vuokraamaansa alueeseen, huvilanomistaja G. A. Strömbergille ³⁾ Rödbacken nimiseen Greijuksen tonttipalstaan sekä rouva H. S. Bergmanille ⁴⁾ entisellä Dalin tiluksella olevaan tonttipalstaan litt. D. nähden.
- Laidunoikeus. Kaikkiaan 145 markan maksusta myönnettiin ⁵⁾ 4 henkilölle oikeus käyttää erinäisiä kaupungin maita laitumeksi.
- Heinäntekooikeus. Oikeus heinäntekoon Turholman lepokotiin kuuluvilla niityillä luovutettiin ⁶⁾ lakitieteentoori H. Renvallille toistaiseksi kuusikukautisen irtisanomisen ehdolla vuotuisesta 150 markan maksusta.
- Niinikään luovutettiin ⁷⁾ oikeus heinäntekoon kesällä 1910 erinäisillä paikoilla ja tiluspalstoilla 15 henkilölle yhteensä 914 markan maksusta.
- Virvokejuoma-vaunujen ja myyntikojujen paikat. Huutokaupan toimitettuaan myönsi ⁸⁾ rahatoimikamari 20 henkilölle kaikkiaan 17,608 markan maksusta oikeuden tarkoitukseen määrätyillä kahdellakymmenellä paikalla yhden vuoden aikana vaunuista myydä virvokejuomia, hedelmiä, jäätelöä y. m. Neljälle henkilölle myönnettiin ⁹⁾ oikeus yhden vuoden aikana eri paikkoihin asettaa kaikkiaan 8 virvokejuomain, hedelmäin y. m. myyntivaunua 50 markan maksusta kunkin vaunun; 2 henkilöä ¹⁰⁾ sai samanlaisen oikeuden 10 markan viikkomaksusta ja 1 henkilö ¹¹⁾ maksutta. Yksi henkilö ¹²⁾ oikeutettiin asettamaan kaksi jäätelön myyntivaunua, 100 markan maksusta kumpaisenkin, ja 1 henkilö ¹³⁾ oikeutettiin 200 markasta asettamaan virvokejuomain myyntikioski. Lisäksi

¹⁾ Tammik. 20 p. 12 a §. — ²⁾ Kesäk. 9 p. 57 §. — ³⁾ Lokak. 6 p. 36 §. — ⁴⁾ Lokak. 20 p. 38 §. — ⁵⁾ Maalisk. 24 p. 5 §, maalisk. 31 p. 11 §, huhtik. 14 p. 4 § ja huhtik. 21 p. 11 §. — ⁶⁾ Toukok. 12 p. 17 §. — ⁷⁾ Toukok. 12 p. 20 § ja heinäk. 21 p. 16 §. — ⁸⁾ Maalisk. 21 p. 1 §. — ⁹⁾ Maalisk. 31 p. 35 § ja huhtik. 7 p. 43 §. — ¹⁰⁾ Elok. 25 p. 5 § ja syysk. 8 p. 8 §. — ¹¹⁾ Toukok. 12 p. 6 §. — ¹²⁾ Maalisk. 17 p. 13 §. — ¹³⁾ Huhtik. 7 p. 43 §.

oikeutettiin 65 henkilöä ¹⁾ 25 markan, 4 henkilöä ²⁾ 12 markan 50 pennin, 1 henkilö ³⁾ 50 markan, 1 henkilö ⁴⁾ 8 markan 33 pennin maksusta ja 3 henkilöä ⁵⁾ maksutta eri paikkoihin asettamaan kahvin, virvokejuomain y. m. myyntikojuja. Niinikään oikeutettiin 1 henkilö ⁶⁾ 6 markan maksusta ja 1 henkilö ⁷⁾ maksutta vuoden varrella myymään hedelmiä y. m. osotetuilla paikoilla.

Yhdeltä henkilöltä ⁸⁾ lakkautettiin oikeus pitää kahvin y. m. myyntikojuja.

Hakemusten johdosta myönsi rahatoimikamari erinäisille yhdistyksille luvan määrättyinä päivinä kesän 1910 kuluessa käyttää Hesperian ja Hakasalmen puistoa ⁹⁾ urheilukilpailuihin, kansanhuveihin ja juhliin, Kaisaniemen ¹⁰⁾ ja Eläintarhan ¹¹⁾ urheilukenttiä urheilukilpailuihin, urheilujuhliin, kansanhuveihin, kansanjuhliin ja yksin arpajaisiin, Kaivopuistoa ¹²⁾ laulu- ja lastenjuhliin, Kyläsaarta ¹³⁾ yhteen kansanjuhlaan ja yhteen rukouskokoukseen, Eläintarhan Mäntymäkeä ¹⁴⁾ lähetys-, raittius-, vuosi- ja kansanjuhlain, rukouskokousten ja yksien arpajaisten sekä Haapaniemen ¹⁵⁾ urheilukenttää urheilukilpailujen toimeenpanoon.

Yhden osakeyhtiön ja yhden yksityishenkilön, jotka luvatta olivat panneet tiliä varastoon Siltasaarenrantaan, velvoitti ¹⁶⁾ rahatoimikamari poistamaan tilivarastot sekä kaupunginkassaan maksamaan paikanvuokraa yhteensä 450 markkaa.

Kaupungin kauppahalleissa olevista myymälöistä ja kellareista kertyi vuoden varrella vuokratuloja kaikkiaan 88,346 markkaa 17 penniä.

Kasarmintorin kauppahallin vahtimestariksi valitsi ¹⁷⁾ rahatoimikamari poliisikonstaapeli E. A. Weckströmin.

¹⁾ Maalisk. 31 p. 51 §, huhtik. 7 p. 58 §, huhtik. 14 p. 7 ja 52 §, huhtik. 21 p. 8 §, huhtik. 28 p. 61 §, kesäk. 16 p. 2 §, heinäk. 14 p. 10 ja 13 § sekä elok. 11 p. 21 §. — ²⁾ Huhtik. 14 p. 52 §, kesäk. 14 p. 15 §, syysk. 22 p. 3 § ja lokak. 20 p. 8 §. — ³⁾ Maalisk. 31 p. 51 §. — ⁴⁾ Marrask. 17 p. 3 §. — ⁵⁾ Maalisk. 3 p. 2 §, huhtik. 14 p. 52 § ja kesäk. 30 p. 7 §. — ⁶⁾ Heinäk. 7 p. 3 §. — ⁷⁾ Toukok. 12 p. 13 §. — ⁸⁾ Helmik. 17 p. 18 §. — ⁹⁾ Maalisk. 3 p. 39 §, huhtik. 28 p. 6 §, toukok. 19 p. 5 § ja toukok. 26 p. 3 §. — ¹⁰⁾ Tammik. 20 p. 44 §, maalisk. 17 p. 10 ja 14 §, maalisk. 24 p. 2 ja 52 §, maalisk. 31 p. 13 §, huhtik. 7 p. 2 §, huhtik. 14 p. 14 §, huhtik. 28 p. 5 §, toukok. 12 p. 7 ja 15 §, toukok. 19 p. 9 §, toukok. 26 p. 9 §, kesäk. 9 p. 6 §, kesäk. 22 p. 2 §, kesäk. 30 p. 14 §, heinäk. 28 p. 2 § ja elok. 25 p. 2 §. — ¹¹⁾ Huhtik. 7 p. 2, 3 ja 5 §, huhtik. 28 p. 7 §, toukok. 19 p. 1 §, kesäk. 2 p. 7 §, heinäk. 28 p. 7 §, elok. 4 p. 6 §, elok. 18 p. 7 §, syysk. 1 p. 4 §, syysk. 15 p. 2 §, syysk. 22 p. 6 § ja lokak. 20 p. 7 §. — ¹²⁾ Huhtik. 21 p. 41 § ja toukok. 12 p. 57 §. — ¹³⁾ Huhtik. 28 p. 12 § ja kesäk. 16 p. 44 §. — ¹⁴⁾ Toukok. 6 p. 4 §, toukok. 6 p. 30 §, toukok. 12 p. 14 ja 18 §, toukok. 26 p. 61 §, kesäk. 9 p. 47 §, kesäk. 16 p. 3 §, kesäk. 22 p. 31 § ja heinäk. 21 p. 17 §. — ¹⁵⁾ Syysk. 8 p. 7 § ja syysk. 15 p. 3 §. — ¹⁶⁾ Heinäk. 14 p. 7 ja 14 §. — ¹⁷⁾ Jouluk. 29 p. 19 §.

Narinkka-
rakennusten
myymäläin ja
kellarien
vuokraaminen.

Sittenkun rahatoimikamari oli kokouksessaan marraskuun 16 päivänä 1909 päättänyt ¹⁾ irtisanoa kaikki kaupungin juutalaisen väestön käytettäviksi varatuissa narinkkarakennuksissa olevain myymäläin haltijat muuttamaan kesäkuun 1 päivänä 1910, minkä jälkeen kamari saman vuoden huhtikuun kuluessa tarjosi myymälät julkisella huutokaupalla, olivat mainitut myymälänhaltijat kamariin antaneet anomuksen saada edelleenkin vuokrata myymälät ehdottamistaan korotetuista vuokrasta, jotka myymälöistä ja myyntikojuista yhteensä nousivat 6,323 markkaan; ja päätti ²⁾ kamari, luopumalla edellä mainitusta aikaisemmasta päätöksestään asiassa, hyväksyä tämän anomuksen.

Kauppias I. Barkoffille vuokrasi ³⁾ rahatoimikamari vuodeksi, huhtikuun 1 päivästä 1910 lukien, kaksi kellaria edellä mainituista narinkkarakennuksista yhteensä 300 markan vuokramaksusta.

Kaupungin
uimahuoneiden
vuokraaminen.

Oikeudet kesällä 1910 kantaa maksut Haapaniemen rannassa sekä Ruoholahden ja Humallahden varrella olevain kaupungin uimahuoneiden käyttämisestä annettiin ⁴⁾, huutokaupan toimitettua, määrätyn ehdoin 3 henkilölle yhteensä 1,004 markan maksusta.

Pajan vuokraa-
minen.

Seppä E. Ahlforsille vuokrattiin ⁵⁾ Gumtähdessä oleva pajarakennus kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla 10 markan kuukausimaksusta.

Evätty anomus
saada käyttää
Kaisaniemen
rakennuksia.

Helsingin vapaaehtoisen palokunnan anomuksen saada harjoituksissaan käyttää Kaisaniemen puistossa olevia kaupungin omistamia rakennuksia ja silloin myös nousta rakennusten katoille epäsi ⁶⁾ rahatoimikamari noiden vanhain rakennusten heikkoa rakennetta silmällä pitäen.

Raitioteiden
Töölönlinjan
päätekohtan
määrääminen
Rautatiento-
rilla.

Helsingin raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön anottua rahatoimikamarilta katselmusmiesten valitsemista yksissä neuvoin yhtiön edustajain kanssa määräämään Töölönlinjan päätekohtalle sopivaa paikkaa Rautatientorilla, päätti ⁷⁾ kamari, sittenkun sellainen katselmus oli toimitettu, mainitun päätekohtan sijoitettavaksi likimain yhtiön laatiman suunnitelman mukaisesti Itäisen Teatterikujan kohdalle.

Yhtiön sittemmin tekemän ehdotuksen että edellä mainitun päätekohtan paikka jätettäisiin välimiesten määrättäväksi rahatoimikamari epäsi ⁸⁾.

Lupa rakentaa
laivalaitureja
Pohjoissata-
maan.

Hakemuksen johdosta myönsi ⁹⁾ rahatoimikamari toiminimi Lars Krogius & C:olle luvan laaditun ehdotuksen mukaisesti ja sata-

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 161. — ²⁾ Helmik. 3 p. 25 p. — ³⁾ Maalisk. 24 p. 8 §. — ⁴⁾ Huhtik. 21 p. 1 § ja toukok. 26 p. 2 §. — ⁵⁾ Jouluk. 1 p. 61 §. — ⁶⁾ Helmik. 24 p. 49 §. — ⁷⁾ Elok. 5 p. 1 § ja syysk. 29 p. 22 §. — ⁸⁾ Marrask. 9 p. 4 §. — ⁹⁾ Huhtik. 7 p. 18 §.

makonttorin tarkemman osotuksen mukaan Pohjoissatamaan teettää kaksi laituria kaupungin lähimmässä ympäristössä itäisessä saaristos- ja kulkevia höyrypursia varten, kuitenkin sillä ehdolla että toimiminen satamakonttorin vaatiessa luovuttaa ylimääräisille höyrypursille paikan pohjoisemmasta laiturista konttorin määräyksen mukaan.

Niinikään myönsi 1) rahatoimikamari bostadsaktiebolaget Centrum yhtiölle luvan teettää Kasarminkadun tontilta n:o 8 korttelista n:o 52 laskujohtoon Pohjois Makasiinikadun alaiseen yleiseen laskujohtoon, sillä ehdolla että johto rakennetaan yhtiön kustannuksella rakennuskonttorin osotuksen mukaan sekä että sitä pidetään yleisenä laskujohtona ja että kaupunki vastedes pitää sen kunnossa.

Lupa teettää laskujohto Kasarminkadun tontilta n:o 8 Pohjois Makasiinikadulle.

Aktiebolaget J. D. Stenberg & söner yhtiön anomuksen että Näkinkuja pidettäisiin avoinna yleiselle liikenteelle ja että yhtiölle myönnettäisiin oikeus Sörnäsin rantatien rautatieraitteelta lähtien laskea pistoraide korttelissa n:o 296 olevalle tehdastontille n:o 7 rahatoimikamari myöntyi 2), sillä ehdolla että rautatiehallitus ottaa tehäkseen mainitun raidelaitteen.

Lupa pistoraitteen y. m. rakentamiseen.

Kauppias E. M. Bonnin anomukseen saada teettää pistoraitteen Helsingin satamaradalta tehdaskorttelin n:o 178 kaakkoisosaan, rakentaa raitiotien pitkin korttelin etelärajaa samassa korttelissa olevalle varastopaikalle n:o 16 sekä mainitulle varastopaikalle johtaa sähkövirtaa myöntyi 3) rahatoimikamari rakennuskonttorin ja kaupungin sähkölaitoksen hallituksen esittämin erinäisin ehdoin.

Hakemuksen johdosta myönsi 4) rahatoimikamari Helsingfors trävaruaffär toiminimelle luvan rakentaa väliaikaisen raiteen Lintulahdenkadulle korttelin n:o 288 tontilta n:o 24 Sörnäsin rantatielle, kuitenkin sillä ehdolla että raide ynnä sen tarpeelliset ylikäytävät tehdään rakennuskonttorin osotuksen mukaan sekä että, jos raide syystä tahi toisesta täytyy muuttaa toiseen paikkaan taikka kokonaan poistaa, se on tehtävä kuukauden kuluttua käskyn antamisesta.

Lupa rakentaa väliaikainen raide Lintulahdenkadulle.

Niinikään myönnettiin 5) kauppias J. Tallbergille lupa laskea kapearaiteinen rata Ruoholahdenrantaan Vladimirinkadun tontille n:o 56 korttelissa n:o 175 erinäisiä rakennuskonttorin ehdottamia määräyksiä noudattaen sekä sillä ehdolla, että raide poistetaan kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta.

Lupa laskea rautatieraide Ruoholahdenrantaan.

Rautatiehallituksen anomukseen saada tarpeellisen puhelinyhteyden aikaansaamiseksi Hakaniementorilla olevan vaihdesuojan ja Sörnäsin rautatienaseman välille pystyttää erinäisiä tarpeellisia patsaita niille kaduille, joita pitkin johto kulkisi, myöntyi 6) rahatoimikamari eräin ehdoin.

Lupa asettaa puhelinjohtopatsaita Hakaniementorin ja Sörnäsin rautatienaseman välille.

1) Toukok. 19 p. 44 §. — 2) Helmik. 17 p. 14 §. — 3) Marrask. 17 p. 42 §. —

4) Heinäk. 14 p. 25 §. — 5) Syysk. 29 p. 45 §. — 6) Tammik. 27 p. 12 §.

- Lupa ulottaa puhelinjohto Korkeasaareen. Hakemuksen johdosta myönsi ¹⁾ rahatoimikamari Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnalle eräillä ehdoilla luvan puhelinjohton aikaansaamiseksi Korkeasaareen asettaa Sinivuorenmaalle 15 patsasta sekä laskea kaapelin Sinivuorenmaan ja Korkeasaaren väliseen salmeen.
- Lupa ulottaa merkinantajohto Rajasaareen. Niinikään myönsi ²⁾ rahatoimikamari vuokraaja E. Eklundille luvan Rajasaarella toimitettavaa merkinantoa varten pystyttää Humallahden virutushuoneen vierelle merkinantotangon sekä teettää merkinantojohdon mainitulle saarelle, kuitenkin siten että johto kiinnitetään samoihin patsaisiin, joihin Rajasaarelle vievä puhelinjohto on kiinnitetty.
- Lupa teettää sähköjohto puistoalueen ympärille. Töölön sokeritehdas-osakeyhtiön anomuksesta sekä puutarhalautakunnan ja rakennuskonttorin annettua vaaditun lausunnon myönsi ³⁾ rahatoimikamari yhtiölle luvan teettää Läntisen viertotien varrella olevasta sähkölaitoksen kaapelista lähtevän sähköilmajohdon Karamsinin puistoalueen ympäritse valtionrautateiden tavararatapihalle sinne suunnitellun nostokonelaitteen käyttämiseksi, kuitenkin sillä ehdolla että johto on, jos se käy haitalliseksi paikalle tehtäville rakennuksille ja laitoksille tahi jos kaupungin etu muutoin sitä vaatii, poistettava kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta.
- Evätty anomus saada asettaa sähköjohtopatsaita. Åggelby elektriska belysningsaktiebolag yhtiön anomuksen saada kaupungille kuuluvien Åggelbyn, Nybondaksen ja Kottbyn tilain maalla olevain teiden varsille asettaa sähköjohtopatsaita rahatoimikamari, rakennuskonttorin annettua lausunnon asiasta, tällä kertaa epäsi ⁴⁾.
- Lupa luistinradan laittamiseen. Hakemuksen johdosta myönsi ⁵⁾ rahatoimikamari kirvesmies M. Paukulle luvan laittaa luistinradan Kaisaniemenlahteen.
- Lupa osoteviitan asettamiseen Pohjois Esplanadikadulle. Samaten myönnettiin ⁶⁾ Suomen matkailu- ja matkatoimistolle lupa Kappellesplanadia ympäröivässä aitauksessa vastapäätä Pohjois Esplanadikadun 21:ssä sijaitsevaa toimiston huoneistoa olevan portinaukon toiseen kylkipatsaaseen asettaa kirjoituksella „Turist“ varustetun osoteviitan, kuitenkin sillä ehdolla että osoteviitta vaa-dittaessa poistetaan.
- Evätty anomus luvan saamisesta ilmoituskioskien asettamiseen. Kauppias J. Mortensenin anomuksen saada erinäisiin paikkoihin kaupungissa asettaa ilmoituskioskeja rahatoimikamari epäsi ⁷⁾.

¹⁾ Huhtik. 21 p. 39 §. — ²⁾ Toukok. 6 p. 41 § ja toukok. 12 p. 47 §. — ³⁾ Maalisk. 3 p. 16 §. — ⁴⁾ Marrask. 24 p. 41 §. — ⁵⁾ Syysk. 8 p. 22 §. — ⁶⁾ Kesäk. 30 p. 46 §. — ⁷⁾ Helmik. 17 p. 29 §.

3. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Rahatoimikamarissa esiteltiin k. senaatin kesäkuun 16 päivänä 1909 antama päätös m. m. sitä koskevan kaupunginvaltuuston esityksen ¹⁾ johdosta, että tulliviranomaiset pitäisivät sen Länsirannassa olevan makasiinirakennuksen yläkerrosta, jonka kaupunki oli tarkoitusta varten laajennuttanut, kaikin puolin pakkahuoneena, jossa päätöksessä senaatti oli lausunut että, koska mainitun rakennuksen käyttämiseen pakkahuoneena, edellyttäen paikkakunnan tullinhoitajan sen tarkoitukseen hyväksyvän, ei tarvittu erityistä senaatin valtuutusta, mutta pakkahuonekäyttelyn toimeenpanemiseksi rakennuksessa oli tarpeen lisätä tullihenkilökuntaa, senaatti oli tullikäyttelyn sekä maksunpanon ja kannannan toimeenpanemiseksi ehdotetussa uudessa pakkahuoneessa 1909 vuoden jälkipuoliskolla asettanut sitä varten tarpeelliset varat tullihallituksen käytettäväksi sekä samalla velvoittanut tullihallituksen ennen mainitun vuoden umpeen menemistä senaattiin antamaan ehdotuksen, miten mainittu liike olisi vastaisuudessa sopivimmin järjestettävä.

Länsirannan pakkahuoneen haaraosasto.

Rahatoimikamari päätti ²⁾ asiasta ilmoittaa liikennekonttorille.

Rahatoimikamarin tehtyä kaupunginvaltuustolle esityksen että toimeenpantaisiin kaupungin, valtion ja erinäisten virastojen arkistoissa säilytettyihin asiakirjoihin perustuva kaikinpuolinen tutkimus lainopilliselta kannalta erinäisten valtiolle, yliopistolle sekä yksityishenkilöille tahi yhdistyksille nykyään kuuluvain, kaupungissa olevain tonttien tahi maa-alueiden omistusoikeudesta, ja valtuuston tämän johdosta käskettyä kamarin järjestelmällisesti tutkituttaa niiden tonttien ja maa-alueiden omistus- tahi hallintaoikeutta, joihin asianomaisen haltijan mainitunlainen oikeus jostakin syystä näytti epäilyttävältä, antoi ³⁾ kamari mainitun tutkimuksen toimittamisen tehtäväksi komitealle ja valitsi sen puheenjohtajaksi ent. prokuraattorin J. Grotenfeltin sekä jäseniksi varatuomari J. Ugglan ja filosofianmaisteri A. Hästeskon.

Erinäisten kaupungissa olevain tonttien ja maa-alueiden omistus- tahi hallintaoikeutta tutkimaan asetettu komitea.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä valtion kanssa keskusteluihin koko Lapinniemen tahi niin suuren osan siitä, kuin ei tarvittaisi alueella nykyään olevaa sairaalaa varten, takaisinsaamisesta kaupungin haltuun sekä kamari oli tämän johdosta kirjelmässä maaliskuun 17 päivältä lääkintöhallitukselta tiedustellut, kävisikö ja millä pohjalla mainittuja keskusteluja asianomaisten valtionviranomaisten kanssa nykyään

Neuvottelija Lapinniemen takaisinsaamisesta kaupungille.

¹⁾ Ks. 1909 vuod. kert. siv. 39. — ²⁾ Syysk. 8 p. 14 §. — ³⁾ Helmik. 24 p. 37 §.

lääkintöhallituksen mielestä alottaminen myönteisen tuloksen toiveilla, vai eikö ajankohtaa kenties pidettäisi tähän sopivana, oli lääkintöhallitus kirjelmässä maaliskuun 26 päivältä ilmoittanut kamarille, ettei lääkintöhallitus ollut asian silloisellaan ollessa katsonut voivansa antaa lausuntoa asiasta.

Viimeksi mainittua kirjelmää esiteltäessä päätti ¹⁾ rahatoimikamari, että muu toimenpide asiassa saisi tällä kertaa raueta.

Hyväksytty
ehdotus Lapin-
lahden pohjois-
rannan varus-
tamiseksi
istutuksilla.

Helsingin hautausmaakomitean rahatoimikamariin antaman ehdotuksen Lapinlahden pohjoisrannan varustamiseksi istutuksilla rahatoimikamari hyväksyi ²⁾, sittenkun puutarhalautakunta yksissä neuvoin kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja kaupunginpuutarhurin kanssa oli ehdotuksen tarkastanut.

Lupa Vallilan
tonttien yh-
teenrakentami-
seen.

Tehdystä anomuksesta myönsi ³⁾ rahatoimikamari johtaja G. Stenblomille luvan yhteenrakentaa Vallilan alueella olevat Inarintien tontit n:ot 11 ja 13.

Erinäisten
katuosain
kostuttaminen.

Asianomaisten taloudenhoitajain asiasta tekemäin esitysten johdosta päätti ⁴⁾ rahatoimikamari, että kaupunki ottaisi toimekseen kerran päivässä toukokuun 1 ja marraskuun 1 päivän välisenä aikana kustuttaa Helsingin yleiselle sairaalalle ja sen aliosastoille kuuluvat katuosat 350 markan sekä säätytalon katuosat 120 markan korvauksesta.

Kaupungin
metsäin jako
kahteen vartio-
alueeseen.

Kaupungin metsäin vartioimiseksi sen palveluksessa olevien metsänvartijain toimesta vahvasti ⁵⁾ rahatoimikamari seuraavat määräykset:

1:ksi. Kaupungin metsät jaetaan kahteen vartioalueeseen, läntiseen ja itäiseen, joita toisistaan erottaa Helsingin—Riihimäen rautatie ja joista edellinen annetaan vanhemman ja jälkimäinen nuoremman metsänvartijan vartioitavaksi.

2:ksi. Metsänhoitoa toimittavat metsänvartijat itsenäisesti, kuitenkin kaupungin metsänhoitajan antamain ohjeiden mukaan, jolle kumpaisenkin metsänvartijan on vuosittain annettava selonteko töiden kulusta.

3:ksi. Metsänvartijain on toimittava yhteisesti metsäpalojen sattuessa tahi mainittavan laajoja metsänhakuutöitä toimitettaessa.

Vanhankaupunginlahden
väylän vii-
toitus.

Satamakapteenin esitykseen Vanhankaupunginlahden väylän viitoittamisesta rahatoimikamari, rakennuskonttorin antaman lausunnon mukaisesti, myöntyi ⁶⁾.

Kalavesirajan
paalutus.

Erinäisten kaupungin itäisen kalastuspiirin kalastajain rahatoimikamarille tekemän esityksen johdosta että kaupungin ja rajakaistilain Vanhankaupunginlahdessa olevain kalavesialueiden välinen

¹⁾ Huhtik. 7 p. 24 §. — ²⁾ Toukok. 12 p. 62 §. — ³⁾ Heinäk. 28 p. 15 §. —
⁴⁾ Huhtik. 28 p. 25 ja 26 §. — ⁵⁾ Toukok. 6 p. 50 §. — ⁶⁾ Tammik. 13 p. 42 §

raja osotettaisiin meriviitoilla päätti 1) kamari, hankittuaan muiden osakasten myönnötyksen, läänin kuvernööriltä anoa maanmittaria määrättäväksi toimittamaan mainitun välirajan paalutuksen.

Jäseneksi Vallilan työväenasuntojen rakennuskomiteaan herra Nummelinin sijaan, joka pyynnöstään oli vapautettu mainitusta toimesta, valitsi 2) rahatoimikamari herra Ärtin.

Kaupungin asiamieheksi maanmittaustoimituksiin, joita oli toimeenpantava niiden kaupungille kuuluvain, Helsingin ja Fredriksperin rautatieasemain välisten maa- ja vesialueiden paaluttamiseksi, jotka k. senaatti oli lokakuun 15 päivänä 1908 määrännyt Suomen valtionrautateille pakkolunastettaviksi, valitsi 3) rahatoimikamari kaupungingeodeetti W. O. Lillen.

Niinikään valitsi rahatoimikamari kaupungin puolesta jäseneksi siihen pakkoluovutuslautakuntaan, jonka oli annettava lausunto edellä mainituista alueista kaupungille tulevasta korvauksesta, varatuomari G. Ehrnroothin 4) sekä kaupungin asiamieheksi pakkoluovutustoimitukseen kaupungininsinööri G. Idströmin 5).

Kaupungin puolesta jäseneksi siihen lautakuntaan, jonka oli annettava lausunto sen maa-alueen arvosta, mikä Haminan rauhanneon muistoksi pystytettävää muistomerkkiä varten tulisi kaupungin maasta pakkoluovutettavaksi, valitsi rahatoimikamari varatuomari G. Ehrnroothin 6) sekä kaupungin asiamieheksi pakkoluovutustoimitukseen kaupungininsinööri G. Idströmin 7).

Erinäisten talonomistajain tekemän esityksen noin 8 metriä leveään ajotien teettämisestä pitkin korttelissa n:o 127 olevan istutuksen etelärajaa rahatoimikamari epäsi 8).

Helsingin maalaiskunnan anomuksen saada omakseen lunastaa kunnan nykyään kansakoulunpaikaksi käyttämän maa-alueen Äggelbystä rahatoimikamari epäsi 9).

Niinikään evättiin 10) Helsingin maalaiskunnan anomus saada erilleen murtauttaa erään Reimarsin talon maalla olevan alueen yhteiseksi hiekanotto paikaksi kunnan teitä varten.

Eläintenystävain yhdistyksen esityksen hevosten juottoaltaan laittamisesta Kauppatorille rahatoimikamari jätti huomioon ottamatta 11).

Jäsenen vaali Vallilan työväenasuntojen rakennuskomiteaan.

Lautakunnan jäsenen ja asiamiehen vaali erinäisten Helsingin ja Fredriksperin rautatieasemain välisten maa- ja vesialueiden pakkoluovutusta varten.

Lautakunnan jäsenen ja asiamiehen vaali Haminan rauhanneon muistoksi pystytettävän muistomerkkin paikaksi tarvittavan maa-alueen pakkoluovutusta varten.

Evätty esitys ajotien teettämisestä korttelin n:o 127 halki.

Evätty anomus maa-alueen lunastamisesta koulutontiksi.

Evätty anomus alueen erilleen murtamisesta hiekanotto paikaksi.

Evätty esitys hevosten juottoaltaan laittamisesta.

1) Maalisk. 3 p. 26 §. — 2) Kesäk. 9 p. 28 §. — 3) Maalisk. 24 p. 17 §. —

4) Elok. 4 p. 23 §. — 5) Syysk. 15 p. 31 §. — 6) Helmik. 17 p. 20 §. — 7) Maalisk. 10 p. 47 §. — 8) Huhtik. 21 p. 56 §. — 9) Jouluk. 22 p. 37 §. — 10) Jouluk. 22 p. 38 §. — 11) Maalisk. 31 p. 39 §.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatointa koskevat asiat.

Ylimääräiset
kassaninvent-
taajat.
Obligatsioiden
arvonta.

Kaupungin kassan ylimääräisiksi inventtaajiksi kuluvaksi vuodeksi valittiin ¹⁾ herrat Gripenberg ja Nummelin.

Helsingin kaupungin obligatsioonilainoihin kuuluvia obligatioita arvoessa joutuivat lunastettaviksi ²⁾ seuraavat numerot:

5 0/0:n lainaa vuodelta 1876 (arvonta marraskuun 1 päivänä):

Sarjaa litt. A à 1,000 markkaa, n:ot	18, 83, 107, 179, 293, 308, 310, 318, 371, 372, 389, 422 ja 445.
„ „ B à 500 „ „	9, 79, 243, 257, 272, 294, 305, 341, 371, 519, 529, 567, 622, 732, 748, 766, 834, 863, 865, 876, 962, 1,084, 1,190, 1,194, 1,211, 1,241, 1,244, 1,277, 1,280, 1,294, 1,310, 1,345, 1,352, 1,392, 1,400, 1,406, 1,412, 1,415, 1,422 ja 1,448.
„ „ C à 200 „ „	23, 88, 139, 159, 179, 189, 203, 222, 274, 314, 322, 348, 380, 411, 449, 458, 466, 487, 491, 527, 564, 578, 707, 725, 734, 741, 759, 773, 785, 804, 1,027, 1,178, 1,191, 1,195 ja 1,242.

4 1/2 0/0:n lainaa vuodelta 1882 (arvonta marraskuun 1 päivänä):

Sarjaa litt. A à 3,000 markkaa, n:ot	9, 19, 66, 83, 110, 120 ja 140.
„ „ B à 1,000 „ „	10, 57, 61, 86, 131, 145, 158, 181, 201, 206, 207, 214, 225, 232, 245, 248, 283, 292, 299, 315, 316, 324, 341, 352, 382, 390, 392, 422, 510, 521, 558, 567, 594, 633 ja 691.
„ „ C à 500 „ „	26, 38, 62, 68, 80, 89, 93, 145, 200, 203, 236, 251, 279, 310, 315, 316, 331, 335, 336, 373, 444, 466, 468, 482, 490, 503, 514, 515, 563, 639, 659, 672, 694, 721, 728, 742, 747, 781, 785, 798 ja 1,142.

¹⁾ Tammik. 7 p. 6 §. — ²⁾ Helmik. 10 p. 21 §, kesäk. 9 p. 46 § ja marrask. 3 p. 60 §.

4 1/2 %:n lainaa vuodelta 1892 (arvonta marraskuun 1 päivänä):

Sarjaa litt. A à 5,000 markkaa, n:ot 63, 286 ja 340.

” ” B à 1,000 ” ” 50, 203, 357, 458, 914, 1,023, 1,045,
1,054, 1,322, 1,432, 1,446 ja 1,489.

” ” C à 500 ” ” 16, 169, 433, 561, 918, 951, 1,017,
1,242, 1,278, 1,311, 1,499, 1,599, 1,652,
1,923 ja 1,926.

3 1/2 %:n lainaa vuodelta 1898 (arvonta helmikuun 1 päivänä):

Sarjaa litt. A à 5,000 markkaa, n:ot 33, 38 ja 132.

” ” B à 2,000 ” ” 61, 165 ja 233.

” ” C à 1,000 ” ” 81, 140, 273, 293, 318 ja 322.

4 %:n lainaa vuodelta 1900 (arvonta helmikuun 1 päivänä):

Sarjaa litt. B à 2,000 markkaa, n:ot 281, 397 ja 569.

” ” C à 1,000 ” ” 634, 637, 639, 754, 1,012, 1,119, 1,145,
1,183 ja 1,191.

” ” D à 500 ” ” 1,270, 1,686, 1,669, 1,758, 1,845, 1,871,
1,880, 1,970, 2,014, 2,293, 2,300 ja
2,411.

4 %:n lainaa vuodelta 1902 (arvonta kesäkuun 2 päivänä):

à 500 markkaa, n:ot 18, 252, 693, 708, 834, 936, 1,019, 1,092, 1,349, 1,447,
1,493, 1,794, 2,069, 2,349, 2,400, 2,808, 2,991, 3,018,
3,040, 3,165, 3,207, 3,253, 3,357, 3,470, 3,796, 3,829,
3,846, 4,149, 4,159, 4,482, 4,490, 4,591, 4,700, 4,708,
4,735, 4,823, 4,825, 4,826, 4,861, 4,901, 5,023, 5,523,
5,684, 5,815, 5,850, 6,171, 6,737, 6,780, 7,417, 7,523,
7,554, 7,600, 7,610, 8,114, 8,309, 8,408, 8,771, 8,997,
9,010, 9,021, 9,046, 9,674, 9,880, 10,070, 10,119, 10,285,
10,334, 10,530, 10,553, 11,120, 11,387, 11,857, 12,011,
12,233, 12,277, 12,444, 12,570, 12,706, 12,727, 12,789,
12,923, 13,279, 13,350, 13,547, 13,677, 13,679, 13,974,
14,040, 14,279, 14,384, 14,439, 14,495, 14,782, 15,046,
15,099, 15,137, 15,252, 15,347, 15,404, 15,447, 15,517,
15,524, 15,764, 15,843 ja 15,989.

Tuulaaki- ja liikennemaksujen palautus.

Erinäisten esitysten ja hakemusten johdosta myönsi ¹⁾ rahatoimikamari suoritettujen tuulaaki- ja liikennemaksujen palautusta kaikkiaan 1,387 markkaa 49 penniä.

Vapautus liikennemaksun suorittamisesta.

Niinikään myönsi ²⁾ rahatoimikamari vapautuksen liikennemaksun suorittamisesta eräästä Maitopisara-yhdistyksen hyväksi myytävästä tekokukkain määrästä.

Liikennekonttorin saamisten poisto.

Liikennekonttorin esityksestä päätti ³⁾ rahatoimikamari 1909 vuoden tileistä poistettavaksi maksunpanoeriä yhteensä 2,020 markkaa 28 penniä, joita varoja ei ollut saatu tavaranomistajilta perityiksi.

Henkilökohtaisten vaivaismaksujen poisto.

Rahatoimikonttorin ehdotuksesta poistettiin ⁴⁾ vuosilta 1906, 1907, 1908 ja 1909 maksamatta olevia henkilökohtaisia vaivaismaksuja kaikkiaan 7,544 markkaa.

Koiraveron poisto.

Niinikään rahatoimikonttorin ehdotuksesta poistettiin ⁵⁾ vuosilta 1907, 1908 ja 1909 saamatta jääneitä koiraveromaksuja yhteensä 2,235 markkaa.

Katuosain puhtaanapidon ottaminen kaupungin huoleksi.

Tehtyjen hakemusten johdosta päätti rahatoimikamari, että kaupunki ottaisi huolekseen seuraavain tonttien omistajain velvollisuutena olevan kadunpuhtaanapidon, nimittäin: Itäisen viertotien ⁶⁾ tontin n:o 19 200 markan vuosikorvauksesta, Vaasankadun ⁷⁾ tontin n:o 4 150 markan vuosikorvauksesta, Lapinlahdenkadun ⁸⁾ tontin n:o 3 210 markan vuosikorvauksesta, Puistokadun ⁹⁾ tontin n:o 7 A 80 markan vuosikorvauksesta, Itäisen viertotien ¹⁰⁾ tontin n:o 9 200 markan vuosikorvauksesta, Kasarminkadun tontin n:o 11 ja Pikku Robertinkadun ¹¹⁾ tontin n:o 10 yhteensä 450 markan vuosikorvauksesta, Läntisen viertotien ¹²⁾ tontin n:o 8 240 markan vuosikorvauksesta sekä Läntisen viertotien ¹³⁾ tontin n:o 14 200 markan vuosikorvauksesta. Näihin korvausmääriin ei ollut luettu lumenkuljetuksen ja jäänhakuun kustannuksia, joista töistä maksettaisiin korvaus erikseen annettavain laskujen mukaan.

Erinäisten istutusten kunnossapitoa koskevain välikirjain uudistus.

Kaupungin kanssa tehdyt sopimukset säätytalon ja ritarihuoneen viereisten puistikkojen sekä Vanhan kirkon puiston kunnossapidosta päätti ¹⁴⁾ rahatoimikamari uudistaa, sillä ehdolla että noiden alain kunnossapidosta maksetaan kaupungille vuotuista korvausta kunkin 1,170 markkaa, 300 markkaa ja 2,200 markkaa.

¹⁾ Maalisk. 31 p. 52 §, huhtik. 21 p. 57 §, toukok. 6 p. 27 §, elok. 25 p. 12 §, lokak. 6 p. 37 § ja jouluk. 1 p. 57 §. — ²⁾ Huhtik. 15 p. 33 §. — ³⁾ Kesäk. 2 p. 34 §. — ⁴⁾ Lokak. 20 p. 29 §. — ⁵⁾ Helmik. 10 p. 17 ja 51 §, huhtik. 28 p. 50 ja 51 §, toukok. 6 p. 6 ja 31 §, kesäk. 2 p. 45 §, elok. 25 p. 3 § ja jouluk. 22 p. 28 §. — ⁶⁾ Tammik. 7 p. 50 §. — ⁷⁾ Toukok. 19 p. 46 §. — ⁸⁾ Elok. 18 p. 25 §. — ⁹⁾ Elok. 25 p. 27 §. — ¹⁰⁾ Syysk. 22 p. 19 §. — ¹¹⁾ Lokak. 6 p. 24 §. — ¹²⁾ Jouluk. 8 p. 40 §. — ¹³⁾ Jouluk. 15 p. 24 §. — ¹⁴⁾ Huhtik. 7 p. 33 §, huhtik. 21 p. 36 § ja maalisk. 17 p. 45 §.

Axel Fredrik Laurellin stipendirahastossa käytettävänä oleva 100 markan korkomäärä jaettiin 1) Läroverket för gossar och flickor ja Nya svenska läroverket nimisten oppilaitosten kesken.

Tehdystä anomuksesta myönsi 2) rahatoimikamari hallivahtimestari R. Lundströmille 120 markan lahjapalkkion.

Lääketieteenlisensiaatti H. Råberghille annettiin 3) toimeksi 10 markan kertapalkkiosta tutkia henkilöt, jotka kaupungin töissä olivat tapaturman johdosta saaneet ruumiinvamman ja siitä vaativat vahingonkorvausta.

Rakennuskonttorin esityksestä myönsi 4) rahatoimikamari työmies K. F. Sandénille, joka oli kaupungin työssä tapaturman johdosta saannut ruumiinvamman, vuotuista vahingonkorvausta 40 markkaa.

Samanlaisesta syystä myönnettiin 5) työmies E. Rauniolle 75 markkaa kerta kaikkiaan.

Sittenkun Turun hovioikeus oli maaliskuun 14 päivänä antamallaan tuomiolla velvoittanut kaupungin kauppaneuvos V. Ekille korvauksena siitä vahingosta, minkä kaupunki oli laiminlyömällä panna kuntoon erään pakkahuonerakennuksen Ekille tuottanut, maksamaan 1,371 markkaa 66 penniä sekä 80 markalla hyvittämään häntä raastuvanoikeudessa olleista kuluistaan, päätti 6) rahatoimikamari saattaa asian k. senaatin tutkittavaksi.

Sittenkun kamarille kuitenkin oli ilmoitettu, että edellä mainittu tuomio oli kamarin notaarin huomaamattomuuden johdosta saanut päästä lailliseen voimaan, päätti 7) kamari, että edellä mainitut 1,451 markkaa 66 penniä oli kauppaneuvos Ekille maksettava.

Valmistaakseen kaupungin verovelvollisille asukkaille tilaisuutta tähänastista mukavammin suorittaa veronsa päätti 8) rahatoimikamari, ei ainoastaan että kaupungin etäisempiin osiin oli eri kohtiin järjestettävä kaksi tahi kolme ylimääräistä kruunun- ja kunnallisverojen maksupaikkaa, joka päätös, mikäli kruununverojen kannantaa koski, kuitenkin oli alistettava maistraatin tutkittavaksi ja hyväksyttäväksi, että myös kaikilta kaupungin yksityispankeilta tiedustella, suostuisivatko nämä määrättyinä ilmoitettuina päivinä keväin ja syksyin kantamaan kunnallisveroja sitä vastaan että kertyneet varat saisivat olla pankeissa juoksevalla tilillä tahi talletuksina, kunnes kaupunki niitä tarvitsi.

Maistraatin kirjelmässään marraskuun 16 päivästä ilmoitettua rahatoimikamarille, ettei maistraatilla ollut mitään muistuttamista

A. F. Laurellin stipendirahaston vuosikoron käyttäminen.

Lahjapalkkio hallivahtimestari R. Lundströmille.

Tapaturman tuottamasta ruumiinvamman vahingonkorvausta vaativien henkilöiden tutkiminen.

Vahingonkorvauksia tapaturman tuottamasta ruumiinvammasta.

Juttu vahingonkorvauksen maksamisesta kauppaneuvos V. Ekille.

Useampain veronkanto-paikkain järjestäminen.

1) Huhtik. 7 p. 53 §. — 2) Jouluk. 8 p. 48 §. — 3) Tammik. 20 p. 33 §. — 4) Jouluk. 22 p. 13 §. — 5) Lokak. 27 p. 43 §. — 6) Maalisk. 31 p. 56 §. — 7) Huhtik. 15 p. 66 §. — 8) Marrask. 10 p. 40 b §.

kamarin asiassa suunnittelema toimenpiteitä vastaan, sekä edellä mainittujen yksityispankkien vastauskirjelmissään ilmoitettua suostuvansa ehdotetulla tavalla olemaan apuna kunnallisverojen kannannassa, päätti ¹⁾ kamari asiasta ilmoittaa rahatoimikonttorille tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, aluksi 1911 vuoden kruununverojen kannannassa.

Maksamattomien verojen y. m. periminen.

Maksamattomien verojen ja muiden kaupungille tulevain maksujen perimistä varten vuonna 1911 päätti ²⁾ rahatoimikamari asettaa senaatin ylimääräisen kopistin J. Gahmbergin 200 markan kuukausipalkalla.

Tuomion täytäntöönpano kaupungille tuomitun vahingonkorvauksen suorittamiseksi.

Sittenkun k. senaatti oli helmikuun 26 päivänä 1909 annetulla tuomiolla velvoittanut kalastaja G. A. Liljebergin korvauksena epäoikeutetusta ryhtymisestä kaupungin oikeuteen Gumtähden kalavedessä kaupungille maksamaan 750 markkaa ynnä 5 %:n koron tälle summalle mainitusta päivästä lukien, päätti ³⁾ rahatoimikamari tuomion pantavaksi täytäntöön.

Lisämaksu oikeudesta sisustaa kellari-kerros asuinhuoneiksi.

Lisämaksun, mikä merikapteeni J. Jacobsenin oli kaupungille maksettava oikeudesta sisustaa asuinhuoneita kortteliin n:o 180 Kapteeninkadun tontille n:o 16 teetetyn asuinrakennuksen pohjakerrokseen, määräsi ⁴⁾ rahatoimikamari 2,980 markaksi.

Komitea lausunnon antamista varten kaupungin tilien vakinaisen tarkastuksen järjestämisasiasta.

Puheenjohtajan ehdotuksesta päätti ⁵⁾ rahatoimikamari asettaa komitean, jonka tulisi harkita, olisiko sopiva järjestää erityinen vakituinen kaupungin tilien tarkastus sen tilintarkastuksen lisäksi, mikä kunnallishallituksesta kaupungissa joulukuun 8 päivänä 1873 annetun asetuksen johdosta vuosittain oli erityisesti valittujen tilintarkastajain toimitettava, sekä laatia ehdotus tuollaisen tilintarkastusviranomaisen työjärjestykseksi ja johtosäännöksi ynnä tuollaisen viranomaisen asettamisesta johtuviksi voimassa olevain määräysten muutoksiksi; ja valittiin mainitun komitean jäseniksi kaupunginkamreeri I. Timgren, kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedt, kamreeri A. Rikberg, pankinkirjanpitäjä H. Smedslund ja filosofianmaisteri C. G. Estlander.

Lausunto raitioteiden vapaalippujen myöntämistä upseereille ja sotamiehille tarkoittavasta esityksestä.

Maistraatin kirjelmässä syyskuun 10 päivältä vaadituksi lausunnoksi 3:n suomenmaalaisen tarkk'ampujarykmentin päällikön esityksen johdosta, joka koski sen suuntaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä, että rykmentin käytettäväksi kaupungin kustannuksella annettaisiin vapaaliput raitioteiden Sörnäsän linjalla yhdeksälle upseerille ja kuudelle virantoimituksessa olevalle sotamiehelle, päätti ⁶⁾ rahatoimikamari ilmoittaa että, koska majoituksesta sekä sotaväen ja sotilasparselien kuljetuksesta Suomessa tammikuun 19

¹⁾ Jouluk. 1 p. 46 §. — ²⁾ Marrask. 10 p. 44 §. — ³⁾ Huhtik. 21 p. 65 §. — ⁴⁾ Jouluk. 15 p. 33 §. — ⁵⁾ Helmik. 24 p. 16 §. — ⁶⁾ Syysk. 15 p. 9 §.

päivänä 1876 annetun ohjesäännön mukaan kaupunki ei ole velvollinen puheenalaisessa eikä sen laatuissa tapauksissa sitoutumaan kustannuksiin eikä kamarin käytettäväksi ole osotettu varoja mainittua tarkoitusta varten, kamari ei voinut ryhtyä rykmentinpäällikön vaatimiin toimenpiteisiin.

Muinaismuistolautakunnan esityksen, että erinäiset kaupungille kuuluvat, raatihuoneella säilytetyt vanhemmat esineet luovutettaisiin lautakunnalle säilytettäväksi valtion historiallisessa museossa vastaista Helsingin museota varten, rahatoimikamari epäsi ¹⁾.

Evätty esitys erinäisten vanhempain esineiden muuttamisesta valtion historialliseen museoon.

C. Muut asiat.

Kaupungin vakuusasiakirjoja tarkastaessaan päätti ²⁾ rahatoimikamari erinäisissä tapauksissa ryhtyä toimenpiteisiin kaupungin oikeuden säilyttämiseksi.

Vakuusasiakirjain tarkastus.

Vuoden varrella hyväksyi rahatoimikamari 16 takuusitoumusta myytyjen tonttien kauppahinnan maksamisesta.

Hyväksyttyjä takuusitoumuksia.

Työjärjestykseensä päätti ³⁾ rahatoimikamari tammikuun 1 päivästä 1911 tehtäväksi sen muutoksen, että kanslia saisi ainoastaan välipäätöstä vaativissa sekä toimitusasioissa itsenäisesti ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, ollen kuitenkin ilmoitus näistä asioista tehtävä lähinnä seuraavassa kamarin kokouksessa.

Muutos rahatoimikamarin työjärjestykseen.

Kaupungin vastaperustetun tilastokonttorin aktuaarinvirkaa täyttäessään valitsi ⁴⁾ rahatoimikamari siihen aktuaarin, filosofianmaisteri H. Hedlundin.

Kaupungin tilastokonttorin aktuaarinviran täyttäminen ja laskuapulaisten ottaminen.

Mainitun konttorin laskuapulaiseksi valitsi ⁵⁾ kamari neidit K. Hoffströmin ja V. Kuhlefeltin.

Maistraatin kirjelmässä kesäkuun 3 päivältä vaadituksi lausunnoksi siitä, oliko Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodin koulurakennus teetetty Helsingin anniskeluosakeyhtiön varoilla sekä, jos niin oli laita, miten mainittua koulurakennusta oli sanotun turvakodin lakkauttamisesta lähtien käytetty, päätti ⁶⁾ rahatoimikamari pääasiassa ilmoittaa: että yhtiö oli turvakotia varten osottanut 1889, 1890 ja 1891 vuoden voittovaroista yhteensä 9,200 markkaa; että voittovarot, joista nämä määrärahat oli maksettu, siis olivat syntyneet ennen 1893 vuoden alkua, mistä ajasta lähtien paloviinan ja muiden väkiviinajuomain myymisestä y. m. kesäkuun 9 päivänä 1892 annetun asetuksen mukaan kunnalle on tuleva mää-

Lausunto Myrskylän koulurakennusta koskevasta asiasta.

¹⁾ Maalisk. 31 p. 40 §. — ²⁾ Kesäk. 21 p. 1 §. — ³⁾ Jouluk. 15 p. 28 §. —

⁴⁾ Lokak. 27 p. 24 §. — ⁵⁾ Marrask. 9 p. 3 §. — ⁶⁾ Syysk. 1 p. 20 §.

räosa vähittäismyynti- tahj anniskeluyhtiön vuosivoitosta; että Helsingin anniskeluosakeyhtiö syyskuun 3 päivänä 1887, asiasta silloin voimassa olevan asetuksen mukaisesti, vahvistettujen sääntöjensä nojalla oli oikeutettu käyttämään ennen vuotta 1893 syntyneitä vuosivoittojaan ja sentähden sillä yksin oli oikeus tehdä vaatimuksia, joita saattoi syntyä näistä voittovaroista maksettujen määrärahaan perusteella; sekä ettei kaupunki kamarin mielestä näin ollen voinut esittää mitään vaatimusta puheenalaisen koulurakennuksen käyttämiseen nähden.

Oikeus tien sulkemiseen.

Tehdystä anomuksesta myönsi ¹⁾ rahatoimikamari Wilh. Andsténs fabriksaktiebolag yhtiölle oikeuden sulkea yhtiön tontin n:o 26 halki tehdaskorttelissa n:o 288 Itäiseltä viertotieltä Sörnäsän rantatielle vievän tien.

Kaupungin osanotto Lontoon kaupungin asemakäytännön.

The Royal Institute of British Architects Town Planning Conference yhdistykseltä Helsingin kaupungille saapuneen kehotuksen johdosta ottaa osaa Lontoossa kesällä 1910 pidettävään kaupungin asemakäytännön näyttelyyn päätti ²⁾ rahatoimikamari näyttelykomitealle ilmoittaa kaupungin olevan halukas ottamaan osaa mainittuun näyttelyyn.

Valiokunta kaupunkia ympäröivien huvilayhdyskuntain olojen järjestämistä varten.

Helsingin pitäjän kunnanvaltuutettujen asettaman huvilayhdyskuntain järjestämiskomitean puheenjohtajan, filosofianmaisteri S. Steniuksen rahatoimikamarille tekemän ehdotuksen, että kamari antaisi jollekin tahi joillekin henkilöille toimeksi seurata kaupunkia ympäröivien huvilayhdyskuntain järjestämistä sekä muutoin valvoa kaupungin oikeutta ja etua Helsingin pitäjässä sijaitseviin kaupungin maatiloihin nähden, antoi ³⁾ kamari edelleen valmisteltavaksi valiokunnalle, jonka jäseniksi valittiin herra Ärt, kaupungin asemakäytännön arkkitehti B. Jung ja filosofianmaisteri K. Rein.

Evättyjä kiinteiden myyntitarjouksia.

Asemapäällikkö A. Wickmanin tarjouksen kaupungille luovuttaa omistamansa kaksi maapalstaa Oulunkylän rautatieaseman viereltä 5 markasta m²:n rahatoimikamari epäsi ⁴⁾.

Niinikään evättiin ⁵⁾ rautatienvirkamies P. W. Fröjdmanin tarjous että kaupunki 160,000 markan hinnasta ostaisi hänen omistamansa tontin n:o 1 Itäisen lehtokujan varrella korttelissa n:o 200.

Evätty esitys Drumsön ja Talin maatilain ostamisesta.

Kaupungin asemakäytännön esityksen keskusteluihin ryhtymisestä Drumsön ja Talin maatilain omistajain kanssa näiden tilain ostamisesta kaupungille rahatoimikamari epäsi ⁶⁾.

Jäsenen valitseminen Helsingin kunnallishallinnon

Jäseneksi Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelevään komiteaan herra Nummelinin sijaan, joka pyynnöstään

¹⁾ Toukok. 6 p. 39 §. — ²⁾ Huhtik. 7 p. 59 §. — ³⁾ Syysk. 8 p. 25 §. — ⁴⁾ Huhtik. 25 p. 2 §. — ⁵⁾ Toukok. 12 p. 66 §. — ⁶⁾ Lokak. 3 p. 3 §.

oli vapautettu mainitusta tehtävästä, valitsi 1) rahatoimikamari ent. senaattorin C. Almqvistin.

Niinikään valitsi rahatoimikamari jäseneksi kaupunginasema-kaava-toimikuntaan vuodeksi 1910 herra Cajanderin 2) sekä vara-jäseneksi samaksi ajaksi herra Nybergin 3).

Jäseneksi hiljattain perustettuun kaupungin yleisten töiden hallitukseen valitsi 4) rahatoimikamari herra Cajanderin ja vara-jäseneksi herra Ärtin.

Samaten valitsi 4) rahatoimikamari jäseneksi vastikään perus-tettuun kaupungin teknillisten laitosten hallitukseen herra Wasa-stjernan ja varajäseneksi herra Nymanin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli antanut rahatoimikamarin toimeksi valita tarpeellisen määrän henkilöitä tilastollisen päätoimis-ton kera valmistelemaan vuonna 1910 toimitettavaa yleistä rakennus-, asunto- ja väenlaskua koskevia kysymyksiä, valitsi 5) kamari herra Ärtin sekä filosofianmaisterit H. Hedlundin ja O. Groundstroemin yksissä neuvoin tilastollisen päätoimiston kanssa suorittamaan vasta-mainittua tehtävää.

Jäseneksi komiteaan, jonka oli käsiteltävä kysymyksiä rauta-tien rakentamisesta Vihdin pitäjään, valitsi 6) rahatoimikamari herra Cajanderin.

Kaupungin edustajaksi kaupungin rakennusalan työnantaja-järjestöjen paraikaa jatkuvaa maalari- ja kivityöntekijäin lakkoo varten asettamaan keskuskomiteaan valitsi 7) rahatoimikamari kau-punginarkkitehti K. Hård af Segerstadin.

Rahatoimikamarin kokouksessa joulukuun 29 päivänä, jolloin keskusteluja puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan poissa ollessa johti herra Cajander, päätti rahatoimikamari pyötkirjaan panta-vaksi herra Cajanderin saneleman lausunnon sen johdosta että herra Nummelin 1910 vuoden päättyessä eroaisi kamarista, johon hän oli lähes neljännesvuosisadan kuulunut osin varajäsenenä, osin jäsenenä, varapuheenjohtajana ja puheenjohtajana, jossa lausun-nossa herra Nummelinille julkituotiin lämmin kiitos säästämättö-mästä vaivannäöstään, osottamastaan harrastuksesta ja toimeliaasta osallisuudestaan kamarin töihin sekä siitä toverillisesta ystävälli-syydestä, jota herra Nummelin oli osottanut sekä kamarin jäseniä että kanslian virkamiehiä kohtaan.

muutoskysy-myksiä käsit-televään komi-teaan.

Jäsenen valit-seminen kau-punginasema-kaava-toimi-kuntaan.

Jäsenen valit-seminen kau-pungin yleis-ten töiden hallitukseen.

Jäsenen vaali kaupungin tek-nillisten laitos-ten hallituk-seen.

Henkilöiden va-litseminen val-mistelemaan yleistä raken-nus-, asunto- ja väenlaskua koskevia kysy-myksiä.

Jäsenen vaali rautatiekomi-teaan.

Edustajan va-litseminen maa-lari- ja kivi-työntekijäin lakkoja varten asetettuun kes-kuskomiteaan.

Lausunto raha-toimikamarin pöytäkirjaan sen johdosta että herra Nummelin erosi kamarin jäse-nyydestä.

1) Jouluk. 15 p. 12 §. — 2) Tammik. 7 p. 7 §. — 3) Huhtik. 7 p. 38 §. —

4) Jouluk. 22 p. 23 §. — 5) Lokak. 6 p. 57 §. — 6) Maalisk. 10 p. 35 §. —

7) Toukok. 12 p. 53 §.

III. Liikennekonttori.

Liikennekamreerin antama kertomus liikennekonttorin toiminnasta vuonna 1910 ¹⁾ oli seuraava:

Liikennekonttorin laajennus.

Vuonna 1910 on liikennekonttorin toiminta yhäkin laajentunut, sittenkun uusi haaraosasto postipaketeista, varastotavarasta sekä yleisessä varastossa tullattavasta tavarasta kaupungille tulevain maksujen panoa ja kannantaa varten oli marraskuun 14 päivänä avattu kaupungin vuokraamassa huoneistossa Kruunuvuorenkadun varrella (haaraosasto I). Konttorin toiminta jakautuu vastedes pääkonttorin ja uuden haaraosaston kesken, ja toukokuun 1 päivästä vuoden loppuun toimitetaan maksunpanoa ja kannantaa myöskin Makasiininrannan haaraosastossa (haaraosasto II). Kirjanpito sitä vastoin on keskitettyä pääkonttoriin.

Maksunpanon ja kannannan jakautuminen kolmeen paikkaan on vaatinut lisäämään konttorihenkilökuntaa, mutta konttorin alaisen vaakahenkilökunnankin lukua on tuntuvasti lisätty, sen johdosta että tullaus on jakautunut entistään tuntuvasti lukuisampain tullivirkamiesten kesken. Työmääräkin osottaa huomattavaa lisäännystä. Niinpä on maksunpanokirjain luku kohonnut noin 101,000:een eli 16.7 %:lla edellisen vuoden määrästä.

Tulot.

Maksettavaksi pantujen, kaupungille tulevain maksujen määrä vuodelta 1910 oli Smk 1,101,285: 55, ollen lisäännys edelliseen vuoteen verraten Smk 53,892: 91 eli 5.1 %. Oikeamman käsityksen antamiseksi ulkomaisen tavaraliikenteen todellisesta lisääntymisestä on tähän summaan lisättävä se määrä, jolla liikennemaksuista vuonna 1910 myönnetyn 50 %:n alennuksen laskettu arvo ylittää 1909 vuoden vastaavan arvon. Tämä oli noin Smk 56,742: 41, joten siis lisäännys olisi ollut noin Smk 110,635: 32, siinä tapauksessa että talvipurjehduskausi olisi näinä molempina vuosina ollut yhtä pitkä.

¹⁾ Kertomukseen liitetyt taulukkotiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1910.

Todellisesta lisäännuksesta oli tuulaakia Smk 30,993:88, liikennemaksuja Smk 22,756:58, mittaussmaksua Smk 50:15 sekä makasiininvuokraa Smk 92:30. 1910 vuoden rahasäännössä laskettuihin määriin verraten osotti maksunpano lisäännystä Smk 39,785:55.

Maksettavaksi pannusta määrästä tuli pääkonttorin osalle Smk 807,184:80, haaraosaston I osalle Smk 85,659:82 marraskuun 14 päivästä vuoden loppuun sekä haaraosaston II osalle Smk 208,440:93 toukokuun 1 päivästä vuoden loppuun.

Vuoden varrella teki konttori rahatoimikamarille esityksen että kaupunginvaltuuston joulukuun 15 päivänä 1896 tekemän päätöksen johdosta väliaikaisesti myönnetty 50 %:n suuruinen liikennemaksujen huojennus joulukuun 15 ja seuraavan toukokuun 1 päivän välisenä talvipurjehduskauden aikana lakkautettaisiin huojennuksen puolesta esitetyn syyn nyttemmin poistuttua. Tämä esitys herätti jyrkkää vastustusta kauppavaltuutettujen puolelta, sai osakseen erään vähemmistön kannatuksen rahatoimikamarissa, kaupunginvaltuuston hylkäsi, vaikka oli olemassa sen suuntainen välitysehdotus, että huojennus olisi voimassa tammikuun 1 päivästä huhtikuun 15 päivään, s. o. sen ajan vuodesta, jolloin luonnonesteet ovat niin tukalat, että palkitseminen ehkä olisi puolustettavissa, jota vastoin laivakulku tavallisesti esteettömästi jatkuu joulukuun 15 ja tammikuun 1 sekä huhtikuun 15 ja toukokuun 1 päivän välisen ajan. Mutta tammikuun 1 ja huhtikuun 15 päivän välisenä aikanakin tuntuu tuonnin palkitseminen tarkoituksettomalta, ja laivanisännistöihinkin katsoen näyttää sen tarpeellisuus sangen epäiltävältä, koska kilpailu kylläkin pakottanee näitä ylläpitämään laivakulkua Helsinkiin niin kauan kuin mahdollisuutta siihen on, ja tämä mahdollisuus taas on etusijassa sen varassa, miten luotsilaitos järjestää kulkuväylän valaisemisen ja jäänsärkijälaivain toiminnan. Viime vuosikymmenen kuluessa on tähän palkitsemiseen kuitenkin uhrattu noin 340,000 markkaa, siitä vuonna 1910 noin 81,000 markkaa. Ainoa muutos, minkä palkitsemisen poistaminen aikaansaanee laivakulkuun, lienee se, että osa niistä tukkutavaroista, jotka nyt saapuvat joulukuun jälkipuoliskolla, luultavasti tuotettaisiin tänne hiukan aikaisemmin. Palkitsemisen synnyttämiä omituisia oloja erikoisesti valaisevana ansaitsee mainitsemista, että 5 laivanlastillista jauhoja ja viljaa saapui Räävelistä joulukuun jälkipuoliskolla, jota vastoin noita tavaroita ei ensinkään saapunut saman kuukauden alkupuoliskolla.

Paperin ja paperimassan maastavienti, joka kaupunginvaltuuston toukokuun 28 päivänä 1907 tekemän päätöksen mukaan on vapautettu liikennemaksuista, on vuonna 1910 lisääntynyt enemmän kuin kaksinkertaiseksi; se oli nimittäin noin 22,754 tonnia oltuaan

Talvipurjehduskauden aikainen liikennemaksujen huojennus.

Paperin ja paperimassan maastavienti.

vuonna 1909 noin 10,566 tonnia. Kun puheenalaisten tavaralajien vienti koko maasta lisääntyi noin 25 %:lla ja erityisesti vienti ulkomaan paikkoihin noin 27 %:lla, on Helsingin kautta kulkeva vienti, joka miltei yksinomaan menee ulkomaan paikkoihin, lisääntynyt noin 115 %:lla. Tähän vientiin on ottanut osaa 31 paperitehdasta ja puuhiomoa, jotka sijaitsevat eteläosassa maattamme alueella, jota pohjoisessa rajoittaa Mänttä, lännessä Kokemäen puuhiomo ja idässä Enso.

Helsingin kautta viime kymmenvuotiskaudella käyneen paperin ja paperimassan maastaviennin valaisemiseksi esitetään seuraavat numeroluvut, jotka osottavat viennin sekä määrältään että verrattuna näiden tavaralajien koko vientimäärään ynnä ulkomaan paikkoihin vietyyn mainittujen tavaralajien määrään.

	Koko vienti Helsingin kautta, tonnia.	Vienti Helsingin kautta ulkomaan paikkoihin % ulkomaan paikkoihin menneestä maamme pape- rin ja paperimassan vien- nin koko määrästä.	Helsingin kautta käynyt koko vien- ti % maamme pa- perin ja paperi- massan koko vientimäärästä.
1901	13,040	36.8	14.5
1902	13,669	39.1	14.8
1903	10,757	18.3	9.6
1904	12,032	13.6	8.5
1905	11,639	11.8	7.6
1906	11,473	11.7	7.3
1907	12,768	12.1	7.3
1908	8,510	7.5	4.6
1909	10,566	9.0	5.5
1910	22,754	16.6	9.5

Tämän viennin tavattoman suuri lisääntyminen vuonna 1910 täytyy valitettavasti merkitä vain satunnaiseksi ja etusijassa siitä johtuvaksi, että täällä jatkui laivakulkua keskeytymättä vuoden umpeen, minkä johdosta osa sitä vientiä, jonka tavallisissa oloissa välittävät Helsingin itäpuolella sijaitsevat satamat ja tšekäläisen sataman suljettuna ollessa Hanko, kulki mainittuna vuonna Helsingin kautta. Tätä oletusta tukee sekin seikka että, kun paperin ja paperimassan vienti Helsingin kautta vuosien 1908 ja 1909 erioikeutettuina kuukausina oli edellisenä vuonna 10.5 % ja jälkimäisenä 9.5 % tämän paikkakunnan koko viennistä, se vuonna 1910 oli 44.6 %. Tappio, minkä kaupunki joutui kärsimään sen johdosta että näiden tavaralajien vientimaksut oli poistettu, on mainitulta vuodelta laskettavissa 20,500 markaksi.

Kannanta.

Maksettavaksi pannuista määristä on vuoden varrella kertynyt Smk 1,065,241: 69 eli 96.7 % koko määrästä. Vuosilta 1907—09 oli

tammikuun 1 päivänä 1910 perimättä Smk 31,768: 46, josta määrästä vuoden varrella kertyi Smk 26,593: 91 ja poistettiin Smk 2,020: 28. Vuoden päättyessä oli perimättä Smk 39,198: 13, nimittäin Smk 3,154: 27 vuosilta 1907—09 ja Smk 36,043: 86 vuodelta 1910. Koko kannantamäärästä, Smk:sta 1,091,835: 60, kertyi pääkonttoriin Smk 818,093: 78, haaraosastoon I Smk 81,256: 72 sekä haaraosastoon II Smk 192,485: 10.

Liikennekonttorin 1910 vuoden menosäännössä oli ensi kerran määräraha kaikkien tullilaitoksen käytettäväksi annettujen rakennusten lämmitystä ja valaistusta sekä kalustamista varten. Siihen asti teki rakennuskonttori tilin lämmityksestä ja kaasutehdas valaistuksesta. Kalustomenot maksettiin liikennekonttorista, mutta merkittiin yleisen kalustomäärärahan tiliin. Sittenkun näiden rakennusten vedenkulutuskustannukset oli otettu konttorin 1911 vuoden menosääntöön, on menot kaupungilla tullilaitosta kohtaan olevain velvollisuuksien täyttämisestä koottu liikennekonttorin vuosirahansääntöön, lukuunottamatta yhtä tärkeää erää, nimittäin mainittujen rakennusten kunnossapitokustannuksia, jotka menot rakennuskonttori tilittää.

Menot.

Menot, jotka liikennekonttorin 1910 vuoden menosäännössä oli laskettu 96,695 markaksi, nousivat todellisuudessa Smk:aan 102,648: 49. Vuoden varrella myönnettiin Smk:n 6,280: 17 lisämääräraha eräisiin menosääntöä laadittaessa arvaamattomiin tarpeisiin, joten konttorin käytettäväksi annettu määräraha oli kaikkiaan Smk 102,975: 17. Todellinen tulos osottaa siis ylijäämää Smk 326: 68.

Tavarain punnitsemista tullikäyttelystä erillään, jota toimintusta varten kaupunginvaltuusto toukokuun 11 päivänä 1909 päätti perustaa väliaikaisen vaakamestarinviran, jonka pitäjä aloitti toimintansa kesäkuussa 1909, on vuonna 1910 käytetty vähemmän kuin edellisenä vuonna. Punnitsemisen toimittaa valantehnyt vaakamestari, saaden kustakin toimituksesta korvauksen kaupunginvaltuuston vahvistaman taksan mukaan. Tarpeellisen työmiehistön palkkaaminen on vaakamestarin asia. Vaa'at ja punnukset hankkii ja pitää kunnossa kaupunki, niiden kuljetuksen punnituspaikalle kustantaa asianomainen tavaranomistaja. Vaakamestarin toiminnan valaisemiseksi vuosina 1909 ja 1910 mainitaan seuraavat tiedot:

Tavarain punnitseminen tullauksesta riippumatta.

	1909.	1910.
Vaakamestaria käyttäneitä liikkeenharjoittajia	18	17
Toimituksia	43	65
Vaakamestarin käyttämiä työapulaisia	10	5
Punnitsemiseen kuluneita päivätöitä	199	148

Alla lueteltuja tavaralajeja punnittiin seuraavat määrät:

	1909.	1910.
Maissia	5,357 tonnia	2,279 tonnia
Rukiita	406 "	726 "
Ohria.....	2,496 "	1,532 "
Pellavansiemeniä	629 "	598 "
Rehukakkuja.....	945 "	560 "
Kivihiliä.....	730 "	593 "
Koksia	130 "	342 "
Sekalaista	766 "	692 "
Yhteensä	11,459 tonnia	7,322 tonnia

	1909.	1910.
Bruttotuloja oli taksan mukaan	Smk 2,734: 03	Smk 2,176: 89
Apulaisten palkkoja.....	" 1,734: 33	" 1,297: 22
Vaakamestarin osuus	" 999: 70	" 879: 67

Liikennekonttorin toiminnan kehitys viime vuosikymmenen kuluessa.

Keväällä 1901 muutti konttori Katajanokan uuteen tullihuoneeseen. Konttorin toiminta, joka vielä vuonna 1906 rajoittui kaupungille tulevain maksujen velottamiseen ja kannantaan, kaupungin käytettäväksi annetun vaakahenkilökunnan sekä Katajanokalla sijaitsevan tullihuoneen ja sikäläisen kaupungille kuuluvan kaluston silmälläpitoon, on sittemmin laajentunut, niin että se nykyään paitsi edellä mainittuja aloja käsittää kaupungin kaikkien tavaravajain, tullitarkastuspaviljongin, Kruunuvuorenkadun varrella ja Makasiinirannassa olevain haaraosastojen, kaikissa näissä rakennuksissa toimitettavan lämmityksen, valaistuksen, vedenkulutuksen ja puhtaanapidon, niiden kaluston sekä tullikäyttelystä erillään toimitettavan tavarain punnitsemisen silmälläpidon. Kaikki nämä uudet tehtävät ja etusijassa viime vuosikymmenen kuluessa miltei yhtäjaksoisesti kasvanut tavaravaihto ulkomaiden kanssa ovat vaatineet tuntuvasti lisäämään konttorin alaista palveluskuntaa. Vuonna 1901 oli konttorin kannantamäärä noin 655,000 markkaa, vuonna 1910 noin 1,100,000 markkaa; maksunpanokirjain luku on saman ajanjakson kuluessa kasvanut noin 41,000:stä noin 101,000:een. Konttorin vakinaiseen henkilökuntaan kuului vuonna 1901 1 kamreeri, 1 kirjuri, 1 kassanhoitaja, 1 vaakamestari, 2 vahtimestaria, 1 koneenkäyttäjä sekä 9 ylimääräistä apulaista. Nykyään kuuluu siihen 1 kamreeri, 2 vanhempaa ja 2 nuorempaa kirjuria, vanhempi ja nuorempi kassanhoitaja, 1 kirjanpitäjä, 2 vanhempaa ja 2 nuorempaa konttorikirjoittajaa, 1 vaakamestari, 2 avustavaa vaakamestaria, 1 päällysmies, 9 vahtimestaria, 3 koneenkäyttäjää, 3 koneenkäyttäjänapulaista sekä

18 ylimääräistä apulaista. Vuonna 1901 päättyi konttorin menosääntö 34,525 markkaan, vuonna 1910 taas 96,695 markkaan. Siihen 62,170 markan määrään, jolla vuosirahansääntö on viime kymmenvuotiskauden kuluessa lisääntynyt, sisältyy 26,600 markkaa määrärahoja konttorille vuodesta 1906 lähtien annetuista uusista tehtävistä johtuvia menoja varten.

IV. Palotoimikunta.

Palotoimikunnan kertomus vakinaisen palokunnan toiminnasta vuonna 1910 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Palokuntaa on vuoden varrella hälyytetty 193 kertaa, niistä 112 kertaa todellisten tulipalojen tai tulipalonalkujen, 54 kertaa nokivalkeain ja 13 kertaa palosavun takia, 10 kertaa ilkkivaltaisuu-
desta, 3 kertaa tulenloisteen ja 1 kerta palolennättimessä olleen
vian takia. Edelliseen vuoteen verraten on hälyytysten luku
lisääntynyt 44:llä ja tulipalojen 25:llä. Todellisista tulipaloista ja
tulipalonaluista on 103 sattunut järjestetyssä kaupungissa (palo-
alueella), niistä I kaupunginosassa 4, II 10, III 7, IV 18, V 8, VI 9,
VII 4, VIII 7, X 10, XI 11, XII 7, XIII 6 ja XIV 2 sekä paloalueen
ulkopuolella 9, niistä 2 Läntisen ja 2 Itäisen viertotien varrella,
1 Hylkysaarella, 1 Uunisaarella, 1 Kanan saarella ja 2 Helsingin
pitäjässä.

Tulipalojen ryhmittyminen kuukausien ja viikonpäiväin kesken
näkyi seuraavasta taulusta:

	Tammikuu.	Helmikuu.	Maaliskuu.	Huhtikuu.	Toukokuu.	Kesäkuu.	Heinäkuu.	Elokuu.	Syyskuu.	Lokakuu.	Marraskuu.	Joulukuu.	Yhteensä.
Sunnuntai ..	1	—	—	—	1	1	—	2	1	1	—	—	7
Maanantai....	2	—	1	1	1	—	—	2	1	3	2	1	14
Tiistai	—	7	3	2	1	2	3	4	2	1	1	2	28
Keskiviikko..	1	1	1	1	3	2	1	1	—	3	2	—	16
Torstai	2	4	1	1	2	1	—	1	—	—	1	2	15
Perjantai	1	1	—	4	1	1	2	—	4	—	3	1	18
Lauantai	1	1	—	3	—	1	—	1	—	3	3	1	14
Yhteensä	8	14	6	12	9	8	6	11	8	11	12	7	112

¹⁾ Kertomusta seuranneet taulukkotiedot ovat osittain julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1910.

Vuorokaudenaikaan nähden on 59 tulipaloa sattunut päivällä klo 6 a. p. ja klo 6 i. p. välillä ja 53 öiseen aikaan klo 6 i. p. ja klo 6 a. p. välillä.

Ensimmäinen tieto tulen irtipääsemisestä saapui 52 tapauksessa palolennättimellä, 51 tapauksessa puhelimesta ja 9 tapauksessa suullisen sanantuojan kautta.

Paikkaan nähden on 57 tulipaloa sattunut kivitaloissa, niistä 15 asuinhuoneissa, 10 asuintalojen ullakoilla, 10 tehtaissa, 6 kellareissa, 6 myymälöissä, 4 rakenteilla olevissa asuintaloissa, 3 elävainkuvain teatterissa, 1 kirkossa, 1 saunassa ja 1 ulkokuonerakennuksessa; 46 tulipaloa on sattunut puutaloissa, niistä 19 asuinhuoneissa, 7 asuintalojen ullakoilla, 6 tehtaissa, 4 kellareissa, 3 liikehuoneistoissa, 2 ulkokuoneissa, 2 myyntikojuissa, 1 ravintolassa, 1 porrashuoneessa ja 1 rakenteilla olevassa talossa; 3 tulipaloa on sattunut metsässä, 2 heinävarastoissa, 2 tunkioläjissä, 1 kattoputkessa ja 1 hiilivarastossa.

Syynä tulen irtipääsyyn on 16 tapauksessa ollut varomaton kynttilän, lampun tahi tulitikkujen pitely, 11 tapauksessa tulisijasta pudonneet kekäleet tai kipinät, 8 tapauksessa lampun tai petrolikeitin räjähdys, 8 tapauksessa viallinen tulisija tai savujohto, 6 tapauksessa varomaton tulenaran öljyn pitely, 5 tapauksessa lasten leikkiminen tulella, 4 tapauksessa itsestään syttyminen, 3 tapauksessa huolimaton tupakoiminen, 3 tapauksessa sähkövalojohdon lyhytsulku, 2 tapauksessa uunin liikanainen kuumeneminen, 2 tapauksessa puuaineen sijoitus liian likelle kuumaa rautauunia, 2 tapauksessa filmirullan varomaton pitely, 1 tapauksessa nokivalkea, 1 tapauksessa savujohtoon muurattu lattiaparru, 1 tapauksessa rikkinäinen kaasuputki, 1 tapauksessa savupiipusta lähteneet kipinät, 1 tapauksessa tulensekaisen tuhkan sijoitus sopimattomalle paikalle ja 1 tapauksessa murhapoltto. 36 tapauksessa ei tulen irtipääsyn syytä ole voitu varmasti todeta.

Vuoden 1910 palovahinkotilasto osottaa seuraavaa:

A. Järjestetty kaupunki (paloalueella).

Tulen milloin minkin verran vahingoittaman omaisuuden arvo eli vakuutussumma oli:

irtaimiston	Smk	2,759,841: —	
kiinteän omaisuuden	„	<u>10,654,340: —</u>	13,414,181: —

ja taas vahingon suuruus eli palovahingon korvaussumma oli:

irtaimistosta	Smk	623,050: 17	
kiinteästä omaisuudesta	„	<u>191,859: 03</u>	814,909: 20

Vahinko oli siis 6,07 % omaisuuden arvosta.

B. Kaupunkiin kuuluva maa järjestetyn kaupungin ulkopuolella.

Vahingoittuneen omaisuuden arvo eli vakuutussumma oli:

irtaimiston	Smk	60,200: —	
kiinteän omaisuuden	„	<u>109,000: —</u>	169,200: —

ja vahingon suuruus eli palovahingon korvaussumma oli:

irtaimistosta	Smk	275: —	
kiinteästä omaisuudesta	„	<u>23,117: 35</u>	23,392: 35

s. o. 13.83 % omaisuuden arvosta.

Se seikka että palovahinkojen prosenttimäärä paloalueella on vuonna 1910 kokonaista 6.07, johtuu pääasiallisimmin Hietaniemen tapettitehtaalla syyskuun 2 päivänä sattuneesta suuresta tulipalosta, jonka tuottama vahinko oli Smk 489,364: 55. Puheenalainen tehdas oli sijoitettuna puurakennukseen ja matkaa paloasemalta sinne oli lähes 3 kilometriä. Vertailun vuoksi mainittakoon, että vastaavat prosenttiluvut olivat lähinnä edellisinä vuosina: 1.43 vuonna 1909, 1.72 vuonna 1908, 0.83 vuonna 1907, 2.18 vuonna 1906 ja 2.60 vuonna 1905. — Jos Hietaniemen tulipalo erotetaan luvusta, alenee prosentti 2.50:een.

Toinen suuri tulipalo sattui kuluneena vuonna Sörnäisten halko- ja puutavaraliike-osakeyhtiön puuseppätehtaassa Fredriksperinkadun varrella kesäkuun 18 päivänä. Tämäkin tehdas sijaitsi kaksikerroksisessa puutalossa ja 3 kilometrin päässä pääpaloasemalta. Tulipalon tuottama vahinko oli Smk 87,436: 58.

Vuoden varrella sattuneiden palovahinkojen määrästä Smk:sta 838,301: 55 ovat kotimaiset paloapuyhtiöt korvanneet Smk 701,444: 70 ja ulkomaiset yhtiöt Smk 33,599: 74, minkä ohessa vakuuttamatonta omaisuutta on tuhoutunut Smk:n 103,257: 11 arvosta.

Ainoastaan yksi tapaturma on vuoden varrella sattunut, nimittäin Siltasaarenkadun talossa n:o 1 huhtikuun 1 päivänä, jolloin eräs yhdeksänkuukautinen lapsi paloi.

Palolaitoksen sairaankuljetusvaunuja ja rullapaareja on käytetty kaikkiaan 903 kertaa, niistä 52 kertaa tapaturman johdosta ja 851 kertaa sairaiden kuljettamiseksi kotiinsa tahi kotoaan. Edellisenä vuonna olivat nämä vaunut käytännössä 740 kertaa.

Eri kuukausien kesken ryhmittyvät kuljetukset seuraavasti:

	Taudin- tapauksia.	Tapa- turmia.	Yhteensä.
Tammikuu	57	7	64
Helmikuu	54	6	60
Maaliskuu	73	4	77
Huhtikuu	94	7	101
Toukokuu	73	2	75
Kesäkuu	69	4	73
Heinäkuu	65	7	72
Elokuu	73	4	77
Syyskuu	63	2	65
Lokakuu	74	1	75
Marraskuu	72	6	78
Joulukuu	84	2	86
Yhteensä	851	52	903

Miehistön terveydentila on ollut hyvä, sillä ainoastaan 2 miestä on hoidettu sairaalassa kaikkiaan 13 vuorokautta sekä 3 miestä kotonaan 52 vuorokautta.

Erinäisten uusien kalujen hankinnan johdosta on palolaitoksen kaluston arvo lisääntynyt 9,183 markalla, jota vastoin vanhaa kalustoa on julistettu kelpaamattomaksi ja poistettu tileistä Smk:n 4,495: 50 arvosta.

Palolaitoksen sammutuskalujen ja kaluston kirjaanpantu arvo on nykyään Smk 129,835: 50.

Kaupungin palokunnan kustannukset ovat vuonna 1910, vuosirahansäännön määrärahoihin verraten, nousseet seuraaviin määriin:

	Kustannuksia tilien mukaan, Smk.	Määrärahat vuosirahansäännön mukaan, Smk.
Palkkaukset ja muut edut	112,455: 17	114,370: —
Palotalli	13,503: 69	13,510: —
Lämmitys ja valaistus....	10,014: 94	11,350: —
Palokalut ja kalusto.....	9,998: 56	10,000: —
Sekalaista	3,878: 99	3,880: —
Yhteensä	149,851: 35	153,110: —

Tämän mukaan on siis säästynyt kaikkiaan Smk 3,258:65, mutta tässä on huomattava, että erän „palkkaukset ja muut edut“ kohdalla syntyneet säästöt johtuvat siitä, että myöskin vuonna 1910 miehistön kokoonpanossa tapahtui lukuisia muutoksia, minkätähden kaikkia ylempäin palkkaryhmäin palokonstaapelinpaikkoja ei voitu täyttää. Lämmitystä ja valaistusta varten olevasta määrärahasta sitä vastoin säästyi todellisesti Smk 1,335:06.

V. Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen kertomus Helsingin kaupungin vaivaihoidon hallinnosta vuonna 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Kaupungin vaivaishoitohallitukseen ovat vuoden varrella kuuluneet seuraavat kaupunginvaltuuston valitsevat henkilöt, nimittäin:

Puheenjohtaja: pormestari B. Schauman; varapuheenjohtaja: aluelääkäri, lääketieteenlisensiaatti V. Leontjeff; jäsenet: kauppa-putarhuri V. F. Sagulin, pastori E. Murén, tehtailija Hj. Fagerroos, apteekkari K. A. Aschan, tohtorinleski Fanny Hult, kauppias Th. Stude, valtioneuvos E. Krogius ja prokuristi C. F. Fagerholm; varajäsenet: vapaaherratar Anna af Schultén, kenraali H. Åkerman ja varatuomari L. Collan. Helsingin kaupungin vaivaishoito-ohjesäännön mukaan on myöskin kirkkoherralla ja poliisimestarilla oikeus ottaa osaa vaivaishoitohallituksen keskusteluihin ja päätöksiin.

Vaivaishoito-
hallituksen
jäsenet ja
virkamiehet.

Pastori J. A. Collan on hoitanut vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajan tehtävät, ja hallituksen sihteerinä on toiminut varatuomari L. Collan, minkä ohessa kirjanpitäjän ja kassanhoitajan virkaa on hoitanut herra Frans Rosendahl.

Kaitsijoina ja samalla köyhäinkatsojina ovat vuoden varrella toimineet rouva H. von Creutlein ja herra H. Myhrberg. Vaivaishoitohallituksessa köyhäin silmälläpitoa varten Helsingin vaivaishoito-ohjesäännön 27 §:n johdosta olevaan henkilökuntaan ovat, paitsi edellä mainittuja kaitsijoita, kuuluneet rouvat S. Amirchanjanz ja A. Stenman sekä neiti E. Johansson ja herra Th. Fagerlund. Kirjuriapulaisena hallituksessa on rouva B. Stenman toiminut.

Työ- ja vaivaistalon johtajana on vuoden varrella toiminut everstiluutnantti Gustaf Méléart ja emännöitsijän tehtävät on hoitanut neiti H. Kempe.

Vaivaistalon sairaalain lääkärinä on vuonna 1910 toiminut ylim. professori Ernst Ehrnrooth. Papilliset toimitukset on työ- ja vaivaistalossa hoitanut pastori E. Murén ja konttoritehtävät neiti Anna Grönblom.

Asiain luku ja
laatu y. m.

Vaivaishoitohallitus on vuoden varrella pitänyt 21 varsinaista ja 4 ylimääräistä kokousta. Näissä on hallitus käsitellyt kaikkiaan 2,048 asiaa, joista 1,638 on ollut toimitusjohtajan valmistelemissä avustasioita ja 410 kirjeasioita.

Toimitusjohtajan kirjeasiain luku oli 845.

Taulusta 1 saa yleiskatsauksen vaivaishoidon kansliain toimintaan vuonna 1910. Vaivaishoitokansliain käsittelemien asiain (paitsi edellä mainittuja avustus- ja kirjeasioita) luku oli kaikkiaan 26,351.

Suoranaista avustusta saaneiden sekä kaupunkiin elätelle annettujen köyhäin silmälläpitoa varten on kaupunki samoin kuin ennenkin ollut jaettuna 9 valvontapiiriin, joista kukin on ollut vaivaishoitohallituksen jonkin jäsenen valvonnan alaisena.

Vaivaishoitohallituksessa palvelevat kaitsijat ovat avustaneet vaivaishoitohallitusta ja toimitusjohtajaa vaivaisapua vaivaistalon ulkopuolella saaneiden henkilöiden olosuhteiden tarkastamisessa sekä muutoin hankkineet tietoja kunnan hätääkärsivistä ja erittäinkin alaikäisistä, jotka eivät ole kotonaan saaneet tarpeellista hoitoa.

Avustettujen
koko lukumäärä.

Vaivaishoitohallituksen toimesta hoidetuista, elätetyistä ja rahalla avustetuista on ollut:

	1910.	1909.	1908.	1907.	1906.
a) Työ- ja vaivaistaloon otettuja	1,282	1,239	1,187	1,065	920
b) Elätelle annettuja	639	625	606	592	562
c) Kotonaan suoranaista avustusta saaneita ¹⁾	1,279	1,274	1,266	1,194	1,067
d) Vaivaistalosta erillään olevissa mielisairaaloissa, aistivalliskouluissa ja turvakodeissa hoidettuja	103	105	95	119	117
e) Vaivaistalosta erillään olevissa sairaaloissa (lukuunottamatta Marian, Humaliston ja Hesperian sairaaloita) hoidettuja ..	272	353	432	420	533
f) Lahjoitettujen rahastojen koroista avustusta nauttineita	90	72	72	73	73
Yhteensä	3,665	3,668	3,658	3,463	3,272

¹⁾ Ottamatta lukuun avunsaajain perheitä (miestä tai vaimoa ja lapsia).

Kaikista 639:stä Helsingin kaupungin vaivahoidon vuonna 1910 elätteelle antamasta henkilöstä oli:

Elätteelle
annetut.

	15 vuotta vanhempia.	15 vuotta nuorempia.	Yhteensä.
Elätteellä kaupungissa.....	31	138	169
” maaseudulla.....	213	257	470
	<u>Yhteensä 244</u>	<u>395</u>	<u>639</u>

Vastaavat luvut vuodelta 1909 olivat:

	15 vuotta vanhempia.	15 vuotta nuorempia.	Yhteensä.
Elätteellä kaupungissa.....	28	133	161
” maaseudulla.....	216	248	464
	<u>Yhteensä 244</u>	<u>381</u>	<u>625</u>

Maaseudulle elätteelle annetuista oli sijoitettuina:

Kirkkonummen pitäjään.....	85
Vihdin ”.....	54
Espoon ”.....	66
Siuntion ”.....	47
Sipoon ”.....	87
Nurmijärven ”.....	10
Helsingin ”.....	38
Tuusulan ”.....	13
Lohjan ”.....	2
Erinäisiin muihin kuntiin.....	<u>68</u>
	Yhteensä 470

Näistä kuoli (3 miestä ja 9 naista).....	12
täytti 15 vuotta.....	17
omaiset ottivat hoitoonsa.....	18
kasvatuslautakunta otti hoitoonsa.....	1
toinen kunta ” ”.....	4
otettiin vaivastaloon.....	20

Helsingin kaupungin muilla paikkakunnilla ylläpitämien köyhäin tarkempaa silmälläpitoa ovat 8 kunnassa hoitaneet vaivahoitohallituksen sitä varten ottamat asiamiehet. Näinä ovat vuoden varrella toimineet:

Kirkkonummen pitäjässä:	ent. siltavouti K. A. Lönnqvist,
Vihdin	” ylikonstaapeli G. Grönberg,
Espoon	” neiti Mathilda Bergström,
Siuntion	” ” Victoria Boxström,
Sipoon	” kaitsija A. Stenman,
Nurmijärven	” rouva Alexandra Sivén,
Helsingin	” kaitsija G. A. Fält ja
Tuusulan	” rouva Elin Petrow.

Näiden asiamiesten palkkio on vaihdellut 100 ja 200 markan välillä vuodessa, riippuen elätteelle annettujen luvusta eri paikkakunnilla. Asiamiesten velvollisuutena on:

1:ksi) hankkia tietoja sellaisista henkilöistä kunnassa, jotka ovat halukkaat elätteelle ottamaan lapsia ja iäkkäämpiä vaivaishoitolaisia Helsingin kaupungista, sekä antaa lausuntonsa näiden henkilöiden sopivaisuudesta hoitajan tehtävään ja vaaditusta palkkiosta;

2:ksi) vähintään kerran joka kolmas kuukausi, mutta useaminkin jos asianhaarat niin vaativat, käydä jokaisen Helsingin vaivaishoidon pitäjään elätteelle antaman lapsen ja iäkkäämmän vaivaishoitolaisen luona ottamassa selkoa heidän hoidostaan sekä tehdä näistä tarkastuksista lyhyet, vaivaishoitohallituksen vahvistaman kaavakkeen mukaiset muistiinpanot ja lähettää ne sitten Helsingin kaupungin vaivaishoitohallitukselle;

3:ksi) tarpeen vaatiessa ottaa tehtävänsä laiminlyöneeltä hoitajalta heti pois huonosti hoidettu vaivaishoitolainen ja sijoittaa hänet toistaiseksi toisen henkilön huostaan; sekä

4:ksi) viimeksi mainitusta toimenpiteestä, samoinkuin myös hoidokin kuolemasta, vaikeasta sairaudesta tai hoidokkia kohdanneesta tapaturmasta viipymättä ilmoittaa vaivaishoitohallitukselle.

Suoranaista avustusta koteihinsa saaneista köyhistä oli:

Suoranaiset
avustukset.

	1910.	1909.	1908.	1907.	1906.
Henkilöitä, jotka 17 p:nä maaliskuuta 1879 annetun arm. asetuksen 2 §:n mukaan ehdottomasti olivat oikeutetut vaivaishoitoon	685	782	769	806	642
Muita, jotka olivat joutuneet sellaiseen puutteeseen, että vaivaishoitohallituksen oli täytynyt heille antaa satunnaista avustusta	594	492	497	388	425
Yhteensä	1,279	1,274	1,266	1,194	1,067

Helsingin kaupungin vaivaishoidon kustannuksella hoidettiin vuonna 1910 alla mainituissa laitoksissa, aistivialliskouluissa tai turvakodeissa seuraava henkilömäärä:

Erinäisissä
laitoksissa
hoidetut.

Lapinlahden mielenvikaisten keskuslaitoksessa ..	10
Pitkämäen ..	7
Niuvanniemen ..	2
Käkisalmen .. turvalaitoksessa ..	14
Seilin ..	19
Perttulan tylsämielisten kasvatustaloksessa	3
Räckhalsin kaatuvatautisten kodissa	6
Vaajasalon kaatuvatautisten hoitolaitoksessa ..	1
Helsingin raajarikkoisten työkoulussa ja kodissa	4
Kotivallin keuhkotautiskodissa	20
Porvoon kuuromykkäinkoulussa	3
Pietarsaaren ..	1
Mikkelin ..	1
Turun ..	2
Helsingin sokeainkoulussa	3
Kuopion sokein työkoulussa.....	1
Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodissa	4
Nastolan parantolassa.....	1
Ainolan keuhkotautiskodissa Sysmässä	1

Yhteensä 103

Vaivaistalosta erillään olevissa sairaaloissa Helsingin vaivaishoidon kustannuksella hoidettujen henkilöiden lukumäärä oli:

Vaivaistalosta
erillään ole-
vissa sairaaloissa
hoidetut.

	1910.	1909.	1908.	1907.	1906.
Yleisen sairaalan eri osastoilla	264	312	374	320	426
Muissa sairaaloissa	8	41	58	100	107
Yhteensä	272	353	432	420	533

Erinäisten vaivaishoidolle lahjoitettujen, rahatoimikamarin hoitamien rahastojen korot on vaivaishoitohallitus jakanut 90 henkilön kesken, jotka maksuosotuksilla ovat rahatoimikonttorista nostaneet heille myönnettyt osuudet.

Lahjoitettujen
rahastojen
koroilla avus-
tetut.

Nämä korkovarot on jaettu seuraavan laskelman mukaan:

Helmikuussa 1910 korkoa:

Aleksandran rahastosta	Smk	200:—
Wilhelm Elgin rahastosta	”	623: 45
Gustaf Hanellin rahastosta.....	”	314: 75
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastosta	”	677: 90

Toukokuussa 1910 korkoa:	
Carl Sierckenin rahastosta	Smk 169: 45
Gustava Katharina Brobergin y. m. rahastoista	” 571: 44
Lokakuussa 1910 korkoa:	
Maria Bergmanin rahastosta	” 605: 30
Joulukuussa 1910 korkoa:	
Adolf Fredrik Sierekin rahastosta	” 423: 70
Elsa Maria Lampan rahastosta	” 615: 70
Lisette Gardbergin rahastosta	” 60: 55
W. J. E. Westzynthiuksen rahastosta	” 1,240: 94
Yhteensä Smk 5,503: 18	

Erinäiset avus-
tukset.

Niiden henkilöiden lukumäärä, joita kertomusvuoden eri kuu-
kausina on avustettu ruokavaroilla (ruoka-annoksilla työväenhyry-
keittiöistä), sekä niiden henkilöiden lukumäärä, jotka ovat saaneet
lääkkeitä vaivaishoidon kustannuksella, näkyy taulusta 1.

Kaikkiaan 165 kuollutta haudattiin vuoden kuluessa vaivais-
hoidon kustannuksella, niistä 153 Helsingin kaupungissa. Kustan-
nukset nousivat Smk:aan 865: 45.

Myrskylän tur-
vakoti.

Kunnan osuus Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodin
hoidokkien kustannuksista oli vuonna 1910 Smk 176: 76 (v. 1909
Smk 111: 09, v. 1908 Smk 123: 93, v. 1907 Smk 74: 41 ja v. 1906
Smk 96: 78).

Vaivaishoidon
tulot ja menot.

Seuraava laskelma osottaa vaivaishoidon tulot ja menot vuonna
1910.

	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Tulot.				
Säästöä vuodelta 1909	—	—	6,255	88
Vaivaistalon hoidokkien tekemistä töistä	11	60		
Työlaitoksen ” ” ”	7,971	99		
Vaivaistalon maan tuotto	1,957	60		
Korvausta köyhäin ylläpidosta	19,310	95	29,252	14
Juoksevan tilin korko	—	—	209	20
Nostettu rahatoimikonttorista	—	—	545,000	—
Yhteensä Smk	—	—	580,717	22
Menot.				
<i>1. Vaivaishoitohallitus.</i>				
Palkkaukset	21,000	—		
Kaitsijain palkkiot	5,400	—		
Tarkastusmatkain korvaus	1,118	75	27,518	75
Siirto	—	—	27,518	75

	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Siirto	—	—	27,518	75
<i>2. a) Vaivaistalo.</i>				
Palkkaukset	22,960	—		
Vaatetus	7,233	78		
Ruoka	48,869	56		
Lääkkeet	3,332	46		
Kalusto	2,372	11		
Tarveaineet	1,074	51		
Polttopuut ja valaistus	16,063	77		
Hevosenrehu	1,752	80		
Korjaustyöt	7,284	46		
Sekalaisia menoja	9,734	89	120,678	34
<i>b) Työlaitos.</i>				
Palkkaukset	4,290	—		
Polttopuut ja valaistus	1,518	58		
Ruoka	11,564	52		
Vaatetus	2,744	85		
Tarveaineet	9,674	40		
Kalusto ja työkalut	409	46		
Utteruusrahat	2,465	50		
Korjaustyöt	431	52		
Sekalaisia menoja	541	62	33,640	45
<i>c) Mielenvikaisten hoitolaitos.</i>				
Palkkaukset	28,435	—		
Vaatetus	8,427	20		
Ruoka	44,821	28		
Lääkkeet	3,875	10		
Kalusto	542	84		
Polttopuut ja valaistus	15,792	83		
Korjaustyöt	14,343	85		
Utteruusrahat	420	—		
Sekalaisia menoja	3,919	24	120,577	34
<i>3. Laitoksen ulkopuolella olevien köyhien avustaminen.</i>				
Kaupunkiin ja maaseudulle elätteelle annetuista ..	76,546	36		
Sairaanhoidokustannukset	11,494	15		
Mielisairaiden hoitokustannukset	42,199	35		
Lääkkeet	9,583	21		
Suoranaisia avustuksia:				
a) vaivahoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille	93,239: —			
b) puutteenalaisille, jotka eivät ehdottomasti ole oikeutettuja vaivahoitoon	31,229: —			
	124,468	—	264,291	07
Siirto	—	—	566,705	95

	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Siirto	—	—	566,705	95
<i>4. Sekalaista.</i>				
Hautauskustannuksia	865	45		
Tarverahoja	1,548	69		
Arvaamattomia menoja	3,444	19	5,858	33
Yhteensä menoja	—	—	572,564	28
Säästö vuoteen 1911	—	—	8,152	94
Yhteensä Smk	—	—	580,717	22

Vaivaishoidon menot, kuukausittain laskettuina, näkyvät taulusta 2.

Seuraava taulu osoittaa rahasäännön ja menojen välisen eron vuonna 1910:

	Määrä- rahat raha- säännön mukaan.	Menot.	Määrä- rahoja ylitetty.	Määrä- rahoja säästynyt.
Palkkaukset	21,000 —	21,000 —	— —	— —
Kaitsijain palkkio	7,000 —	5,400 —	— —	1,600 —
Tarkastusmatkain korvaus	800 —	1,118 75	318 75	— —
Vaivaistalo	119,260 —	120,678 34	1,418 34	— —
Työlaitos	34,640 —	33,640 45	— —	999 55
Mielenvikaisten hoitolaitos	115,395 —	120,577 34	5,182 34	— —
Elänteelleantokustannukset	70,000 —	76,546 36	6,546 36	— —
Sairaanhoitokustannukset	14,000 —	11,494 15	— —	2,505 85
Mielisairaiden hoitokustannukset	40,000 —	42,199 35	2,199 35	— —
Lääkkeet	23,000 —	9,583 21	— —	13,416 79
Suoranaiset avustukset	124,000 —	124,468 —	468 —	— —
Sekalaisia menoja	7,600 —	5,858 33	— —	1,741 67
Yhteensä Smk	576,695 —	572,564 28	16,133 14	20,263 86

1910 vuoden menosäännön mukaan oli vaivaishoitoa varten osotettu 579,695 markkaa, josta summasta kuitenkin kaupunkilähetys sai käytettäväkseen 13,000 markkaa työlaitostensa voimassapitoon. Vaivaishoidon menoja varten oli siis jäljellä 566,695 markkaa, mutta

joulukuun 13 päivänä 1910 myönsi kaupunginvaltuusto seuraavat lisämäärärahat:

Lisäystä vaivaishoidon erinäisiin määrärahoihin..	Smk	2,000:—
S:n mielisairaiden hoitolaitoksen erinäisiin määrärahoihin	„	1,000:—
S:n suoranaisiin avustuksiin	„	7,000:—
	Smk	10,000:—

Niinkuin edellä olevasta 1910 vuoden rahasäännön ja todellisten menojen välisen erotuksen osottavasta taulusta näkyy, on eräät 1910 vuoden määrärahat ylitetty yhteensä Smk:lla 16,133:14. Sitä vastoin on eräissä muissa määrärahoissa syntynyt säästöä Smk 20,263:86, joten koko määrärahasummasta on säästynyt Smk 4,130:72.

Vaivaishoidon hallinnosta selkoa tehdessä on myös otettava huomioon muiden kuntain ja yksityisten suorittamat apumaksut ja korvaukset, niin myös työ- ja vaivaistalon tulot. Kruunun vuodelta 1909 maksettavia korvauksia, joita maaliskuun 17 päivänä 1879 annetun arm. asetuksen 28 §:n perusteella on kruunulta haettu, ei vielä vuonna 1910 ole maksettu.

Kun tässä edellä luetelluista vaivaishoidon menoista, kaikkiaan Smk:sta 572,564:28, vähennetään mainitut tuloerät, Smk 29,252:14, nähdään, että kunnan todelliset menot 1910 vuoden vaivaishoidosta olivat Smk 543,312:14.

Lähinnä edellisinä vuosina nousivat vastaavat menot seuraaviin määriin:

1909	Smk	502,459:11
1908	„	512,497:93
1907	„	426,503:24
1906	„	390,063:98

Kustakin vaivaishoidon ylläpitämästä tai avustamasta henkilöstä oli kustannuksia vuotuisin keskimäärin:

1910	Smk	156:22
1909	„	148:60
1908	„	140:10
1907	„	123:16
1906	„	119:21

Seuraava taulu osoittaa eri menojen välisen eron vuosina 1909 ja 1910:

	Menot.		Menot vuonna 1910 vuoteen 1909 verraten	
	1910.	1909.	lisään- tyneet.	vähent- yneet.
Palkkaukset	21,000 —	11,800 —	9,200 —	— —
Kaitsijain palkkiot	5,400 —	5,149 98	250 02	— —
Tarkastusmatkain korvaus	1,118 75	440 25	678 50	— —
Vaivaistalo	120,678 34	121,798 47	— —	1,120 13
Työlaitos	33,640 45	32,483 72	1,156 73	— —
Mielenvikaisten hoitolaitos	120,577 34	97,537 79	23,039 55	— —
Elänteelleantokustannukset	76,546 36	66,473 88	10,072 48	— —
Erinäisiin laitoksiin otetuista ..	— —	5,319 43	— —	5,319 43
Sairaanhoitokustannukset	11,494 15	12,891 75	— —	1,397 60
Mielisairaiden hoitokustannukset	42,199 35	42,253 25	— —	53 90
Lääkkeet	9,583 21	14,451 30	— —	4,868 09
Suoranaiset avustukset	124,468 —	123,176 —	1,292 —	— —
Sekalaista	5,858 33	11,288 26	— —	5,429 93
Yhteensä Smk	572,564 28	545,064 08	45,689 28	18,189 08

Taulussa 3 annetaan erinäisiä tietoja vaivaishoidon ylläpitämisestä mielisairaista.

Henkilöitä, jotka vaivaishoitohallitus syystä tahi toisesta kutsutti tai tuotti luokseen poliisin avulla, oli 123.

Henkilöitä, joita toimitusjohtaja on vaivaishoitohallituksen puolesta poliisin pyynnöstä varottanut joutilaisuuden, kerjuun y. m. johdosta oli 3,574, niistä 2,182 miestä ja 1,392 naista.

Kuvernöörin käsiteltäviksi suositeltiin 13 henkilöä eli 9 miestä ja 4 naista.

Työ- ja vaivaistalon toiminnasta vuonna 1910 on sen johtaja antanut seuraavia tietoja:

Työ- ja vaivaistalo.

Työ- ja vaivaistaloon otettuina on vuonna 1910 ollut kaikkiaan 1,282 henkilöä (1,239 vuonna 1909), niistä vaivaistaloon ja sen eri sairausosastoille 1,084 (1,013 vuonna 1909) ja työlaitokseen 198 (226 vuonna 1909).

Vaivaistaloon ja sen eri sairausosastoille otetuista 1,084 henkilöstä oli:

Miehiä	395
Naisia	501
Lapsia	188

Yhteensä 1,084

Ikänsä mukaan ryhmittyvät nämä seuraavasti:

10 vuotta nuorempia	143
10 ja 20 vuoden välillä	45
20 ” 30 ” ”	152
30 ” 40 ” ”	199
40 ” 50 ” ”	124
50 ” 60 ” ”	139
60 ” 70 ” ”	129
70 ” 80 ” ”	105
80 ” 90 ” ”	46
90 vuotta vanhempia	2
	<u>Yhteensä 1,084</u>

Näistä oli syntynyt:

Helsingissä	185
muilla paikkakunnilla	899

Työlaitokseen otetuista 198 miehestä oli:

15 ja 20 vuoden välillä	7
20 ” 30 ” ”	11
30 ” 40 ” ”	49
40 ” 50 ” ”	50
50 ” 60 ” ”	44
60 ” 70 ” ”	29
70 ” 80 ” ”	7
80 ” 90 ” ”	1
	<u>Yhteensä 198</u>

Näistä oli syntynyt:

Helsingissä	44
muilla paikkakunnilla	154

Koko määrästä 1,282:sta kuoli vuoden varrella 107 (116 vuonna 1909), joista oli:

Miehiä	42
Naisia	44
Lapsia	21
	<u>Yhteensä 107</u>

Suurin lukumäärä yhdellä kertaa laitok-	
sessa olevia oli.....	732
Pienin lukumäärä	627
Keskimäärä	679

Laitoksessa hoidettujen mielisairaiden lukumäärä oli 502 (406 vuonna 1909), joista oli:

Miehiä	193
Naisia	309

Näistä hoidettiin mielisairaalassa 475 (389 vuonna 1909).

Elätteellä oli yksityisten henkilöiden luona maaseudulla 62, niistä:

Miehiä	9
Naisia	17
Lapsia	36

Näistä oli mielisairaita 9 naista. Edellä mainituista 62 elätteellä olevasta otettiin laitokseen takaisin 16, niistä 4 mielisairasta.

Muihin kuntiin kotiinlähetettyjä tai muiden kuntain asiamiesten pois ottamia oli 32, niistä:

Miehiä	9
Naisia	17
Lapsia	6

Laitoksen kirjoissa oli vuoden alussa 693 ja vuoden lopussa 730 hoidokkia.

Vuoden varrella vaivaistaloon ja sen eri osastoille otetut ovat olleet iäkkäitä, kivuloisia, raihnaisia taikka mielenvikaisia henkilöitä sekä turvattomia tai huonosti hoidettuja lapsia, joita viimeksi mainittuja on jonkin aikaa pidetty laitoksessa ja sitten annettu elätteelle yksityisiin, hyväksi tunnettuihin perheisiin, osin kaupunkiin ja osin maaseudulle, hoidettaviksi ja kasvatettaviksi.

Vaivaistaloon otettuja hoidokkeja on kykynsä mukaan käytetty työhön, mikä näkyy jo siitäkin, että suurimman osan kaikista uusista vuoden varrella tehdyistä vaatekappaleista ovat hoidokit valmistaneet, jota paitsi hoidokit niinkään ovat laitoksen vanhoja vaatekappaleita tarpeen mukaisesti pitäneet kunnossa. Vaivaistalon hoidokkien vuonna 1910 valmistamista uusista vaatekappaleista mainittakoon m. m. 660 lakanaa, 464 miehen ja 310 naisen paitaa, 357 pyyheliinaa, 202 patjanpäällystä, 110 korvallisempäällystä, 181

naisen pukua, 235 röijyä, 121 alushametta, 57 alusliiviä, 4 esiliinaa, 12 pehmustettua päällysnuttua y. m. Kaiken vaatteiden pesun, huoneiden puhtaanapidon y. m. ovat vaisvaistalon hoidokit niinkään hoitaneet.

Tarkempia tietoja työlaitoksen toiminnasta vuonna 1910 saadaan taulusta 4.

Ruuanpitoa laitoksessa on johtajan lähimmän silmälläpidon alaisena hoitanut emännöitsijä 4 palvelijattaren avustamana, sillä tuloksella että kustannus kunkin täysi-ikäisen henkilön ylläpidosta koko laitoksessa päivää kohti oli 42.83 penniä (41.82 penniä vuonna 1909). Tarkempia tietoja ruuanpidosta työ- ja vaivaistalossa vuonna 1910 on taulussa 5.

Työ- ja vaivaistalon menot olivat vuonna 1910 kaikkiaan Smk 274,896: 13; vuonna 1909 ne olivat Smk 251,819: 98. Näistä tuli:

	1910.	1909.
Vaivaistalon osalle	Smk 120,678: 34	121,798: 47
Työlaitoksen osalle	„ 33,640: 45	32,483: 72
Mielenvikaisten hoitolaitoksen osalle ..	„ 120,577: 34	97,537: 79
	<u>Yhteensä Smk 274,896: 13</u>	<u>251,819: 98</u>

Vuosikustannus kustakin ylläpidetystä henkilöstä oli keskimäärin:

	1910.	1909.
Vaivaistalossa	Smk 198: 16	195: 19
Työlaitoksessa	„ 169: 90	143: 73
Mielenvikaisten hoitolaitoksessa	„ 253: 85	250: 74
Koko laitoksessa	„ 214: 43	203: 24

Hoitopäiviä oli vuonna 1910 kaikkiaan 249,815 (240,536 vuonna 1909), joista tuli:

	1910.	1909.
Vaivaistalon osalle	115,342	122,413
Työlaitoksen osalle	27,664	28,718
Mielenvikaisten hoitolaitoksen osalle	106,809	89,405
	<u>Yhteensä 249,815</u>	<u>240,536</u>

Keskimääräinen kustannus hoitopäivää kohti oli:

	1910.	1909.
Vaivaistalossa	Smk 1: 04.6	0: 99.5
Työlaitoksessa	„ 1: 21.6	1: 13.1
Mielenvikaisten hoitolaitoksessa	„ 1: 12.9	1: 09.1
Koko laitoksessa ..	„ 1: 10.0	1: 04.7

Vaivaistalon henkilökuntaan on vuoden varrella kuulunut, paitsi johtajaa, konttoriapulaista, saarnaajaa ja lääkäriä, 1 emäntä, 2 tutkinnon käynnyttä ja 4 tutkinnon käymätöntä sairaanhoitajatar-tarta sekä 7 siivoojatar-tarta ja 1 renki. Helmikuun 1 päivästä otettiin 2 yöhoitajatar-tarta sairaskotiin sekä lokakuun 1 päivästä 2 sairaanhoitajatar-tarta lastenkotiin, mihin sairasosasto järjestettiin n. s. työväen-asuntoon. Edellä mainitusta sairasosastosta on ollut suurta hyötyä lastenkodille, sillä lasten kuolleisuus, joka vuoden alussa oli suuri, on sittemmin tuntuvasti vähentynyt, kun tarttuvia tauteja sairastavat lapset on siten voitu eristää. Työlaitoksen henkilökuntaan on kuulunut 1 kaitsija, 2 vahtimestaria ja 1 kaitsijan kirjuriapulainen. Mielisairaiden hoitolaitoksessa palveli 1 ylihoitajatar, 24 nais- ja 7 mieshoitajaa ynnä 2 yövartijaa, sekä mielisairaiden naisten turvakodissa Greijuksen tilalla 1 ylihoitajatar, 2 naishoitajaa, 1 keittäjätär ja 1 astiainpesijätär.

Vuosi 1910 on laitoksessa kulunut sanottavitta muutoksitta missään suhteessa sekä järjestyksen ja työn mitenkään häiriintymättä. Hoidokkien käytös ei myöskään ole antanut syytä mainittavampiin muistutuksiin, ja rankaisutoimiin on harvoin tarvinnut ryhtyä.

Sairaala ja
mielenvikaisten
hoitolaitos.

Sairaalan ja mielenvikaisten hoitolaitoksen toiminnasta on työ- ja vaivaistalon lääkäri antanut seuraavia tietoja:

A. Sairaala.

Sairaalassa on vuoden varrella hoidettu kaikkiaan 212 henkilöä, eli 114 miestä ja 98 naista. Vuodelta 1909 oli jällellä 48 miestä ja 40 naista. Vuoden varrella otettiin sairaalaan 124 henkilöä eli 66 miestä ja 58 naista.

Sairaalasta poistettiin:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Terveinä	15	4	19
Parantuneina	26	17	43
Parantamattomina.....	13	15	28
Kuolleina	17	16	33
Yhteensä	71	52	123

Vuoteen 1911 oli jällellä 89 henkilöä, niistä 43 miestä ja 46 naista.

Polikliinista apua sai vuoden varrella kaikkiaan 822 työ- ja vaivaistaloon otettua henkilöä.

Suurin sairaiden luku oli:

	Miehiä.	Naisia.
Tammikuulla	48	43
Helmikuulla	49	45
Maaliskuulla	49	45
Huhtikuulla	49	46
Toukokuulla	42	44
Kesäkuulla	43	43
Heinäkuulla	47	44
Elokuulla	47	46
Syyskuulla	39	47
Lokakuulla	39	48
Marraskuulla	43	49
Joulukuulla	43	43

Vuonna 1910 oli sairaanhoitopäiväin luku 31,625, päivittäinen keskimääräinen potilasluku 86.6 ja keskimääräinen sairaanhoitopäiväin luku potilasta kohti 149.2.

Hoitohenkilökuntaan on kuulunut 2 sairaanhoitajatarta, 4 alihoitajatarta ja 2 yöhoitajatarta.

B. Mielenvikaisten hoitolaitos.

Kaupungin työ- ja vaivaistalon mielenvikaisten osastoilla hoidettujen henkilöiden koko lukumäärä on vuonna 1910 ollut 431 eli 202 miestä ja 229 naista. Edelliseltä vuodelta oli jällellä 110 miestä ja 146 naista.

Vuoden varrella otettiin laitokseen 175 henkilöä eli 92 miestä ja 83 naista.

Laitoksesta poistettiin 156 henkilöä eli 70 miestä ja 86 naista.

Elätteelle annettiin vuoden varrella 9 naista. Maaseudulle elätteelle annetuista on laitokseen otettu takaisin 4 naista. Elätteelle annettuina oli vuoden lopulla 55 henkilöä.

Greijuksen turvakodissa on vuoden varrella hoidettu 44 tylsämielistä naista; suurin päivittäinen potilasluku oli 30.

Vuoden päättyessä oli jällellä kaikkiaan 275 henkilöä eli 132 miestä ja 143 naista.

Sairaanhoitopäiviä oli vuoden varrella 97,362 (edellisenä vuonna 89,325), joten kutakin hoidettua potilasta kohti tuli keskimäärin 225.9 sairaanhoitopäivää. Keskimääräinen päivittäinen potilasluku oli 266.7.

Sairaalaan on vuoden varrella siirretty Pitkaniemen keskuslaitoksesta 1 mies, Lapinlahden keskuslaitoksesta 2 miestä ja 2 naista

sekä Kammion sairaskodista 1 mies, jotka kaikki sairastivat pitkällistä mielenvikaa. Pitkäniemen keskuslaitokseen on siirretty 3 miestä, Lapinlahden keskuslaitokseen 1 mies ja Kammion sairaskotiin 2 miestä ja 1 nainen.

Hoitohenkilökuntaan on vuoden varrella kuulunut sama määrä hoitajia ja hoitajattaria kuin edellisenäkin vuonna eli 24 hoitajattarta ja 7 hoitajaa. Ylihoitajattarena on edelleen toiminut neiti Augusta Bergström.

Greijuksen turvakodin palveluksessa on ollut 1 ylihoitajatar ja 2 alihoitajattarta.

Tietoja Sipoon pitäjässä olevasta mielisairaiden siirtolasta.

Vuodesta 1901 lähtien työ- ja vaivaistalon mielisairaiden hoitolaitoksesta Sipoon pitäjään (ynnä rajakkaiseen Helsingin pitäjän Fastbölen kylään) elätteelle annettuja mielenvikaisia on kaikkiaan 150 (niistä 3 Helsingin pitäjässä).

Näistä annettiin elätteelle:

1901	19
1902	17
1903	19
1904	16
1905	13
1906	15
1907	17
1908	17
1909	8
1910	9
	Yhteensä 150

Vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaitokseen otettiin takaisin:

1902	4
1903	7
1904	9
1905	10
1906	13
1907	10
1908	10
1909	1
1910	4
	Yhteensä 68

Koko hoidokkiluvusta, 150 henkilöstä, on vuonna :

1902 omaisten hoitoon otettu.....	1
1903 " " " "	2
" karannut.....	1
" kuollut.....	1
1904 karannut.....	1
" kuollut.....	1
" otettu omaisten hoitoon.....	1
1905 kuollut.....	2
1906 otettu omaisten hoitoon.....	1
1907 " " "	1
" poistettu terveinä.....	3
1908 " "	1
" karannut.....	2
1909 otettu omaisten hoitoon.....	2
" kuollut.....	2
1910 "	3
" otettu omaisten hoitoon.....	2
	Yhteensä 27

1910 vuoden päättyessä oli elätteelle annettuja:

Sipoossa	53
Helsingin pitäjässä	2
	Yhteensä 55

Elätteelle annettuja, jotka edelleen ovat kirjoitettuina laitoksen sairaspäiväkirjaan ja tarpeen vaatiessa voidaan heti ottaa takaisin mielisairaalaan, pitää säännöllisesti silmällä kaksi kaitsijaa, joista toinen asuu Nickbyssä ja toinen Sipoon pitäjän Paipisten kylässä. Kaitsijoina toimivat nykyään herrat A. Stenman ja G. A. Fält, ja on heillä palkkaetuina — paitsi vapaata asuntoa ja polttopuita — ensinmainitulla 1,500 ja jälkimäisellä 1,200 markkaa vuodessa. Elätteelle annettujen ylläpidosta maksetaan 20—30 markkaa kuu-kaudessa.

kansliain käsittelemät asiat vuonna 1910.

t y	Varattomuuden todistuksia annettu												Vaivahoidon kustannuksella myönnettyjä					Erinäisiä hakemuksia eväyty.	Raha- ja erinäisiä muita asioita.	Yhteensä käsitteilyä asioita.				
	Kaupungin muihin sairaaloihin.			Köyhäinasiainajaj, käyttäm. vart.			Vapautuksen saamiseksi			Yömajaloppuja.		Ruokailoppuja.	Yhteensä.											
	Yhteensä.	Trien Boijon ja Parviaisen lapsenpäästöhaitokseen.	Lääkärien yksityissairaala.	Prof. Engströmin klinikk.	Tri Eskelinn sairaalaan.	Diakonissalaitokseen.	Eikehakemusta varten.	Parantolaaan pääsemiseksi.	Kätilöavun saamiseksi.	Maksuttom. koulun k. saamiseksi.	Maksuttom. lääkärinl. saamiseksi.	Kruununveroista.	Kirkollismakausista.	Kunnallisveroista.	Työnsion saantia varten tarpeellisen matkatohtituksen maksusta.	Yhteensä.	Yömajaloppuja.	Ruokailoppuja.	Yhteensä.	Hautauksia.	Lääkkeitä.	Yhteensä.		
	6	2	12	7	10	3	1	1	2	60	3	12	86	3	101	6	110	132	1,071	1,552				
	8	1	7	10	3	1	2	3	3	36	3	15	77	4	153	6	163	127	1,052	1,562				
	10	3	10	3	1	1	2	3	3	3	2	9	35	1	156	8	165	63	1,003	1,449				
	8	2	8	2	1	1	10	2	2	2	1	24	1	133	6	140	74	857	1,232					
	5	7	5	7	1	1	6	2	2	2	1	30	5	89	4	98	69	814	1,121					
	10	5	10	5	1	1	6	2	2	2	1	22	1	95	7	103	34	712	1,004					
	5	2	5	2	1	1	6	2	2	2	1	22	1	74	5	79	40	625	885					
	13	3	13	3	1	1	40	2	7	3	1	21	1	95	1	97	34	627	924					
	14	2	14	2	2	2	4	30	2	14	5	69	2	106	4	112	24	611	944					
	13	7	13	7	1	1	1	1	3	3	—	54	1	97	10	108	31	671	1,007					
	11	5	11	5	—	—	1	1	3	—	—	34	5	135	10	151	25	902	1,252					
	11	5	11	5	—	—	1	1	3	—	—	21	4	116	7	128	25	897	1,213					
	5	2	5	2	7	114	56	5	68	17	113	57	16	49	495	28	2	1,350	74	1,454	678	9,842	14,145	
	7	1	7	1	3	1	1	1	51	4	9	77	9	2	285	6	302	95	801	1,339				
	4	2	4	2	—	—	—	—	1	42	—	9	58	11	296	5	318	157	841	1,415				
	2	2	2	2	—	—	—	—	2	2	—	3	9	—	260	1	261	74	804	1,191				
	4	1	4	1	—	—	—	—	1	2	—	3	11	1	204	3	208	98	733	1,099				
	6	—	6	—	1	—	—	—	2	—	—	3	7	2	117	4	123	97	652	921				
	3	—	3	—	1	—	—	—	1	—	—	3	11	6	105	3	114	46	660	870				
	8	—	8	—	2	—	—	—	1	—	—	2	6	2	97	1	100	36	577	778				
	5	—	5	—	3	1	—	—	2	—	—	2	12	3	112	1	116	35	631	842				
	6	1	6	1	1	—	—	—	3	1	—	11	3	93	—	98	25	633	812					
	4	2	4	2	2	—	—	—	1	—	—	1	30	8	100	3	113	43	650	894				
	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—	—	24	2	179	3	184	39	699	1,005					
	1	1	1	1	1	—	—	—	2	4	1	1	11	2	202	7	211	23	721	1,040				
	1	1	1	1	1	50	10	8	1	12	4	101	43	2	36	267	49	12	2,050	37	2,148	768	8,402	12,206
	5	3	8	164	66	13	1	80	21	214	100	18	85	762	77	14	3,400	111	3,602	1,446	18,244	26,351		

Taulu 2. Helsingin vaivais-

	Tammi- kuu.	Helmi- kuu.	Maalis- kuu.	Huhti- kuu.	Touko- kuu.	Kesä- kuu.
1. Vaivaishoitohallitus.						
Palkkaukset.....	1,750—	1,750—	1,750—	1,750—	1,750—	1,750—
Kaitsijain palkkiot.....	333 32	333 32	533 32	333 32	370 82	545 82
Tarkastusmatkain korvaukset.....	110 70	—	208 30	—	42	199 95
2. a) Vaivaistalo.						
Palkkaukset.....	1,888 32	1,888 32	1,888 32	1,888 32	1,888 32	1,958 32
Vaatetus.....	802 36	2,663 15	323 89	86 15	681 90	168 20
Ruoka ¹⁾	5,046 49	3,339 36	8,656 66	6,815 31	9,924 34	7,462 26
Lääkkeet.....	44 40	58 10	198 20	513 20	198 30	128 61
Kalusto.....	77—	38 40	408 03	80—	992 75	182 52
Tarveaineet.....	—	—	863 56	—	202 45	—
Polttopuut ja valaistus.....	5,732 23	258 40	101 30	2,186 50	1,311 80	1,015—
Hevosenrehu.....	364 20	412 90	99 15	205 85	195 85	41 85
Korjaustyöt.....	35 20	181 60	716 07	2,457 61	1,602 73	1,464 61
Sekalaiset menot.....	1,045 34	429 19	529 74	700—	1,256 45	1,097 10
b) Työlaitos.						
Palkkaukset.....	345—	345—	345—	345—	345—	385—
Polttopuut ja valaistus.....	—	—	913 30	—	—	—
Vaatetus.....	—	852 07	—	—	—	—
Tarveaineet.....	91 59	1,771 24	2,450 19	551 95	390 92	445 08
Kalusto ja työkalut.....	—	68 50	202 31	24—	3 45	—
Utteruusrahat.....	240 50	262 25	236—	310 50	185 50	158 50
Korjaustyöt.....	9 20	154 30	262 52	—	—	—
Sekalaiset menot.....	9 10	35 46	116 11	8 35	13 60	36 10
c) Mielenvikaisten hoitolaitos.						
Palkkaukset.....	2,288 33	2,273 33	2,373 33	2,318 33	2,288 33	2,493 33
Vaatetus.....	701 90	2,864 05	912 50	15—	15—	15—
Lääkkeet.....	211 40	162 80	45—	753 45	—	—
Kalusto.....	71 25	—	238 58	—	11 95	—
Polttopuut ja valaistus.....	416—	7,793 76	913 90	1,433 60	—	—
Korjaustyöt.....	—	420 06	1,926 04	4,783 87	3,922 90	1,337 78
Utteruusrahat.....	35—	35—	35—	35—	35—	35—
Sekalaiset menot.....	191 25	111 70	312 40	246 95	152 55	262 80
Siirto	21,840 08	28,502 26	27,558 72	27,842 26	27,781 91	21,182 83

¹⁾ Myöskin työlaitoksen ja mielenvikaisten hoitolaitoksen.

hoidon menot vuonna 1910.

Heinä- kuu.	Elokuu.	Syys- kuu.	Loka- kuu.	Marras- kuu.	Joulu- kuu.	Yhteensä.	Määrä- raha.	Määrä- rahaa säästy- nyt.	Määrä- rahaa ylitetty.
1,750 —	1,750 —	1,750 —	1,750 —	1,750 —	1,750 —	21,000 —	21,000 —	— —	— —
395 82	370 82	445 82	333 32	458 32	945 98	5,400 —	7,000 —	1,600 —	— —
100 85	42 60	105 15	— —	64 45	244 75	1,118 75	800 —	— —	318 75
1,993 32	1,948 32	1,923 32	1,898 32	1,898 32	1,898 48	22,960 —	22,960 —	— —	— —
41 60	613 33	66 —	50 25	937 95	799 —	7,233 78	6,500 —	— —	733 78
11,778 55	7,461 95	9,642 64	10,948 34	12,461 39	11,718 07	105,255 36	96,800 —	— —	8,455 36
523 65	350 75	565 05	20 70	20 70	710 80	3,332 46	4,000 —	667 54	— —
80 —	101 65	116 45	21 93	5 25	268 13	2,372 11	2,800 —	427 89	— —
— —	— —	— —	— —	— —	8 50	1,074 51	1,200 —	125 49	— —
258 —	1,286 50	54 —	1,152 50	49 50	2,658 04	16,063 77	14,000 —	— —	2,063 77
— —	52 —	81 —	— —	300 —	— —	1,752 80	1,800 —	47 20	— —
220 80	98 40	382 90	— —	— —	124 54	7,284 46	7,000 —	— —	284 46
820 55	304 34	753 45	361 87	225 —	2,211 86	9,734 89	7,000 —	— —	2,734 89
415 —	345 —	385 —	345 —	345 —	345 —	4,290 —	4,290 —	— —	— —
— —	— —	— —	170 —	— —	435 28	1,518 58	1,500 —	— —	18 58
— —	77 —	— —	932 65	147 50	735 63	2,744 85	2,800 —	55 15	— —
314 29	651 24	820 32	218 52	23 75	1,945 31	9,674 40	8,500 —	— —	1,174 40
— —	20 25	— —	— —	— —	90 95	409 46	500 —	90 54	— —
156 —	161 —	260 —	184 —	204 —	107 25	2,465 50	1,800 —	— —	665 50
— —	— —	— —	— —	— —	5 50	431 52	650 —	218 48	— —
4 60	5 40	34 60	7 10	34 60	236 60	541 62	600 —	58 38	— —
2,648 33	2,583 33	2,308 33	2,288 33	2,283 33	2,288 37	28,435 —	24,730 —	— —	3,705 —
56 60	1,231 68	20 —	2,211 90	184 50	199 07	8,427 20	7,500 —	— —	927 20
745 55	345 05	487 30	— —	144 65	979 90	3,875 10	3,000 —	— —	875 10
— —	121 73	— —	20 10	— —	79 23	542 84	1,500 —	957 16	— —
1,020 —	1,072 50	1,097 38	602 88	— —	1,442 81	15,792 83	12,000 —	— —	3,792 83
315 30	372 21	135 30	395 80	195 53	539 06	14,343 85	13,500 —	— —	843 85
— —	70 —	35 —	35 —	35 —	35 —	420 —	400 —	— —	20 —
76 75	440 61	389 85	132 20	1,011 25	590 93	3,919 24	2,800 —	— —	1,119 24
23,715 56	21,877 66	21,858 86	24,080 71	22,779 99	33,394 04	302,414 88	278,930 —	4,247 83	27,732 71

	Tammi- kuu.	Helmi- kuu.	Maalis- kuu.	Huhti- kuu.	Touko- kuu.	Kesä- kuu.
Siirto	21,840 08	28,502 26	27,558 72	27,842 26	27,781 91	21,182 83
d) Mielenrikaisten hoitolaitoksen Greijuksen lisäsairaala.						
Palkkaukset	—	—	—	—	—	—
Polttopuut ja valaistus	—	—	—	—	—	—
Ruoka	—	—	—	—	—	—
Lääkkeet	—	—	—	—	—	—
Vaatetus	—	—	—	—	—	—
Kalusto	—	—	—	—	—	—
Sekalaiset menot	—	—	—	—	—	—
Hätävarakäytävän laittaminen	—	—	—	—	—	—
3. Laitoksesta erillään olevien köyhien avustaminen.						
Kaupunkiin ja maaseudulle elätteelle annetuista	4,886 70	5,263 —	6,351 11	6,745 —	5,159 —	5,856 50
Sairaanhoitokustannukset	40 —	5 —	1,187 05	611 25	—	1,020 70
Mielisairaiden hoitokustannukset ..	1,700 55	2,187 55	3,422 45	5,621 20	1,645 —	5,241 90
Lääkkeet	1,018 45	902 70	1,272 90	571 75	1,069 65	341 05
<i>Suoranaisia avustuksia:</i>						
a) vaivahoitoon ehdottomasti oike- utetuille henkilöille	7,464 —	7,674 —	8,334 —	7,949 —	7,586 —	7,594 —
b) puutteenalaisille, jotka eivät eh- dottomasti ole oikeutettuja vaivais- hoitoon	2,684 —	2,958 —	2,850 —	2,643 —	2,463 —	2,129 —
4. Sekalaista.						
Hautauskuluja	62 —	77 —	43 —	20 —	131 —	30 50
Kulunkeja	182 80	27 65	80 30	34 —	21 75	172 93
Arvaamattomia menoja	274 63	487 79	277 96	365 —	108 85	171 25
Yhteensä Smk	40,153 21	48,084 95	51,377 49	52,402 46	45,966 16	43,740 66
Lisämäärärahoja.						
Vaivahoitoa varten	—	—	—	—	—	—
Mielenrikaisten hoitolaitosta varten	—	—	—	—	—	—
Suoranaisia avustuksia varten	—	—	—	—	—	—
Yhteensä Smk	40,153 21	48,084 95	51,377 49	52,402 46	45,966 16	43,740 66

Heinä- kuu.	Elokuu.	Syys- kuu.	Loka- kuu.	Marras- kuu.	Joulu- kuu.	Yhteensä.	Määrä- raha.	Määrä- rahaa sääs- tynyt.	Määrä- rahaa ylitetty.
23,715 56	21,877 66	21,858 86	24,080 71	22,779 99	33,394 04	302,414 88	278,930 —	4,247 83	27,732 71
— —	— —	— —	— —	— —	— —	Menot sisältyvät mielen- vikaisten hoito- laitoksen menoihin.	3,765 —	3,765 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		3,000 —	3,000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		7,000 —	7,000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		300 —	300 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		400 —	400 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		200 —	200 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —	1,000 —	1,000 —	— —	
— —	— —	— —	— —	— —	— —	— —	500 —	500 —	— —
6,846 15	5,568 90	5,439 25	5,496 85	5,174 95	13,758 95	76,546 36	70,000 —	— —	6,546 36
404 95	696 10	2,964 55	347 70	158 —	4,058 85	11,494 15	14,000 —	2,505 85	— —
3,048 85	1,908 —	3,551 85	5,327 20	1,564 50	6,980 30	42,199 35	40,000 —	— —	2,199 35
1,068 05	428 81	535 40	614 45	704 90	1,055 10	9,583 21	23,000 —	13,416 79	— —
7,259 —	7,177 —	7,912 —	7,572 —	8,058 —	8,660 —	93,239 —	85,000 —	— —	8,239 —
2,098 —	2,272 —	2,424 —	2,616 —	2,737 —	3,355 —	31,229 —	32,000 —	771 —	— —
130 10	36 —	25 —	62 —	90 —	158 85	865 45	2,000 —	1,134 55	— —
91 09	23 15	20 —	332 99	146 80	415 23	1,548 69	2,000 —	451 31	— —
423 35	163 50	180 91	215 45	275 50	500 —	3,444 19	3,600 —	155 81	— —
45,085 10	40,151 12	44,911 82	46,665 35	41,689 64	72,336 32	572,564 28	566,695 —	38,848 14	44,717 42
— —	— —	— —	— —	— —	— —	Menot sisältyvät vastaavien osastojen kohdalle.	2,000 —	2,000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		1,000 —	1,000 —	— —
— —	— —	— —	— —	— —	— —		7,000 —	7,000 —	— —
45,085 10	40,151 12	44,911 82	46,665 35	41,689 64	72,336 32	572,564 28	576,695 —	48,848 14	44,717 42

Taulu 3. Helsingin kaupungin vaivaishoidon ylläpitämät mielisairaat henkilöt kymmenvuotiskaudella 1901—10.

Vuosi.	Työ- ja vaivaistalon mielisairaalassa hoidettuja.					Vaivaishoidon ylläpitämiä valtion laitoksissa.						Valtion laitoksista vaivaishoidon laitoksiin siirrettyjä.		Vaivaishoidon elätteelle antamia.				
	Vuoden alussa olevia.	Vuoden kuluessa vastaan- otettuja.	Kaikkiaan vuoden kuluessa hoidettuja.	Vuoden kuluessa poistuneita.	Vuoden lopussa jäljellä olevia.	Lapinlahden keskus- laitoksessa.	Niivanniemen keskus- laitoksessa.	Pitäniemen keskus- laitoksessa.	Seilin turvalaitoksessa.	Käkisalmen turva- laitoksessa.	Yhteensä.	5	6	7	8	9	10	11
1901.....	116	50	166	69	97	20	3	9	18	19	69	5	5	46	51			
1902.....	97	74	171	52	119	23	4	6	17	19	69	4	6	60	66			
1903.....	119	90	209	80	129	28	4	14	17	20	83	13	9	78	87			
1904.....	129	80	209	62	147	29	4	9	17	19	78	4	11	80	91			
1905.....	147	109	256	91	165	25	3	12	18	17	75	7	12	91	103			
1906.....	165	99	264	87	177	21	3	16	18	16	74	13	14	86	100			
1907.....	177	160	337	126	211	24	2	17	19	16	78	2	16	97	113			
1908.....	211	169	380	141	239	14	2	9	19	16	60	4	13	102	115			
1909.....	239	150	389	133	256	12	2	6	19	14	53	2	9	98	107			
1910.....	256	175	431	156	275	10	2	7	19	14	52	5	9	92	101			

Taulu 4. Helsingin kaupungin miesten työlaitoksen toiminta vuonna 1910.

	Päivätöiden luku.		Tulot hoidokkien päivätoista, tarveaineet niihin luettuina.				Keskiarvo päivä-työtä kohti.						
			Raha- tuloja.	Työ- laitok- seen teh- tyjä töitä.	Vaivais- taloon tehtyjä töitä.	Mielisai- raalalle tehtyjä töitä.		Yhteensä.					
									Smk.				
Sepäntöyöpaja	1,811	516	94	59	90	836	—	626	25	2,039	09	1	13
Suutarintöyöpaja	3,909	1,554	50	424	—	971	85	576	40	6,526	75	1	67
Räätilintöyöpaja	1,247	—	—	700	30	295	15	191	85	1,187	30	—	95
Puusepäntöyöpaja ...	1,604	297	45	155	—	670	95	227	15	1,350	55	—	84
Maalarintöyöpaja	2,610	1,553	—	175	35	1,580	15	2,375	95	5,684	45	2	18
Sekalaisia töitä.....	11,429	1,050	10	29	50	5,050	60	1,176	—	7,306	20	—	64
Yhteensä	22,610	7,971	99	1,544	05	9,404	70	5,173	60	24,094	34	1	06

¹⁾ Kaupungin kansakouluihin on toimitettu 809 paria nahkakenkiä, arvoltaan Smk 4,436: 25.

Taulu 5. Helsingin kaupungin työ- ja vaivaistalon ruuanpitoon toimitetut, ostetut ja laitoksen maa-alueelta korjatut tuotteet vuonna 1910.

	Maitoa.	Ruis- jauhoja.	Lesti- jauhoja.	Puuro- jauhoja.	Vehnä- jauhoja.	Suurimoja.			Lihaa.	Herneitä.	Sikojia.	Perunoita.	Siirappia.	Suola- silakkaa.	Voita.	Kaalin- kupuja.	Porokanoita.		Maltaita.	Smk.
						Ohra-	Kaura-	Tattari-									hl.	hl.		
Säästöä vuodelta 1909.	580	930	150	130	100	2.25	1.75	170	145	2	53	1,150	50	9,150	—	—	20	20	125	9,865 94
Osin toimitettu, osin ostettu vuonna 1910 . . .	243,500	74,724	21,434	4,730	3,962.3	159.92	40.25	4,070	26,509	122.85	—	4,401.8	310	17,922	2,602	—	—	—	8,360.5	95,584 26
Sekalaisia vähäisiä elintarpeita ja ylimääräistä kestitystä vuoden kuluessa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,118 60
Korjattu vaivaist. v. 1910 S:n sekalais. vihanneksia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	—	—	—	1,200	30	30	—	576 —
Ruuanpitoon käytetty (22 kuollut)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—	50 —
Emännöitsijän ja 4 palvelijattaren palkkaukset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,156 95
Yhteensä	244,080	75,654	21,584	4,860	4,062.3	162.17	42	4,240	26,654	124.85	16	5,603.8	360	27,072	2,602	1,200	50	50	8,485.5	118,904 25
Siittämällä tullut lisää porsaita	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	149	—	—	—	—	—	—	—	—	— —
Vähenee myytyjen 78 sian sekä jätteiden hinta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	78	—	—	—	—	—	—	—	—	1,957 60
Yhteensä Smk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	116,946 65
Säästöä vuoteen 1910	—	980	200	130	50	6.5	—	150	—	2	87	1,533	—	6,180	45	50	20	20	115	9,945 50
Yht. kustannuksia Smk	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	107,001 15

Muist.: Vuonna 1910 jaettiin kaikkiaan 249,815 täyttä päiväannosta seuraavasti:

Työ- ja vaivaistalossa	115,342
Työlaitoksessa	27,664
Mielenvikaisten hoitolaitoksessa	106,809
	249,815

Täyden päiväannoksen kustannus oli koko laitoksessa 42.83 p:ää.

VI. Kasvatuslautakunta.

Kasvatuslautakunnan kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Kasvatuslautakuntaan ovat vuonna 1910 kuuluneet lääketieteen-tohtori, vapaaherra Albert de la Chapelle puheenjohtajana, aisti-vialliskoulujentarkastaja V. Forsius varapuheenjohtajana, sekä koulunjohtajatar S. Häggman, pankinjohtaja Karl W. Saurén, vapaa-herratar A. af Schultén ja protokollasihteeri Osk. Zitting jäseninä. Vuoden päättyessä oli vapaaherratar af Schulténin ja protokolla-sihteeri Zittingin vuoro lautakunnasta erota, minkä ohessa vapaa-herra de la Chapelle kaupunginvaltuustolle ilmoitti haluavansa puuttuvan ajan vuoksi vapautusta lautakunnan jäsenyydestä. Va-paaherratar af Schultén ja protokollasihteeri Zitting on valittu uudestaan kolmivuotiskaudeksi 1911—13, ja jäseneksi vapaaherra de la Chapellen sijaan kolmivuotiskauden 1909—11 jälellä olevaksi ajaksi on valittu lääketieteenlensiaatti, vapaaherra Emil Cedercreutz.

Kasvatuslautakunnan toiminta on vuoden varrella jatkunut saman suunnitelman mukaan kuin edellisinäkin vuosina. Lautakunnan alaisissa yhdeksässä kasvatuslaitoksessa, jotka pääasialli-sesti ovat verrattavissa kaupungin kansakouluihin ja niiden jatko-luokkiin, on opetusta mikäli mahdollista toimitettu näille vahvistet-tujen opetuskaavain mukaisesti, ja yksityisten luo elätteelle annettujen hoidokkiensakin opetuksesta on lautakunta koettanut pitää mah-dollisimman hyvää huolta. Samoin kuin aikaisemmin yksityisissä tapauksissa on tänäkin vuonna eräille kasvatuslaitoksista päässeille oppilaille hankittu tilaisuus käydä sopivia jatkokouluja ja on kus-tannukset, mikäli niitä on ollut, suoritettu kasvatuslautakunnalle tätä tarkoitusta varten myönnettyistä varoista. Niinpä on yksi entinen Bengtsärin kasvatuslaitoksen oppilas, joka jo vuonna 1909 pääsi Pinjaisten puutarhakouluun, saanut jatkaa kurssiaan, ja taas kaksi muuta on päässyt karjakkokouluun. Kaksi Kemiön kasvatus-laitoksen entistä oppilasta, jotka aikaisemmin olivat päässeet, toinen Turun yhteiskouluun, toinen Tammisaaren seminaariin, on saanut vähäisiä avustuksia, ja yksi Vanajan laitoksen entinen oppilas on lautakunnan kustannuksella suorittanut oppijakson Sippolan puutarhakoulussa.

Tilaisuuden hankkimiseksi rippikouluopetukseen rippikouluikäisille Bengtsårin laitoksen oppilaille on ollut sopimus olemassa pastori J. A. Lundelinin kanssa Hangossa. Muut tämän ikäiset ruotsia puhuvat pojat ovat saaneet rippikouluopetusta Sipoon kappalaiselta ja suomea puhuvat Sammatin kappalaiselta, kun taas lautakunnan rippikouluikäisiä naispuolisia hoidokkeja on opettanut ja ripille laskenut niiden seurakuntain papisto, missä tyttöjen kasvatuslaitokset sijaitsevat.

Kasvatuslautakunnan perustamisesta lähtien oli sen hoidon alaisina 1910 vuoden alkuun asti ollut 455 lasta eli 339 poikaa ja 116 tyttöä. Näistä oli kuitenkin vuoden alussa jälellä ainoastaan 141 poikaa ja 65 tyttöä eli kaikkiaan 206 lautakunnan hoidossa olevaa lasta. 1910 vuoden kuluessa on huollettaviksi otettu 44 poikaa ja 9 tyttöä, jota paitsi yksi entinen hoidokki, joka jo oli lautakunnan hoidosta päässyt, täytyi uudestaan ottaa huostaan, joten vuonna 1910 hoidettaviksi otettuja lapsia on 54. Saman vuoden kuluessa on 14 poikaa ja 15 tyttöä varttuneeseen ikään tulleina, palvelukseen päässeinä tai muusta syystä lakannut nauttimasta lautakunnan huolenpitoa, niin että 1910 vuoden päättyessä lautakunnan huollettavina oli 231 lasta. Näistä oli 202 kaupungin omissa kasvatuslaitoksissa, 14 sijoitettuna muihin kasvatuskoteihin tahi -laitoksiin, 9 annettuina elätteelle yksityishenkilöjen luo ja 6 kävi ammatti- tahi muita kouluja jatkokasvatusta saadakseen.

Edellä mainituista 231 hoidokista oli pienempäin kauppiaiden, käsityöläisten, työmestarien, vahtimestarien y. m. s. lapsia 25 sekä ammattityöläisten lapsia 36, kun taas muut olivat ammattitaitoa vailla olevain työläisten tai sellaisten henkilöiden lapsia, joista puuttui lähempiä tietoja. Lasten kotioloiista voidaan mainita, että huostaan otettaessa 16 lapsella oli isintimä ja 8:lla emintimä, 46 oli syntynyt avioliiton ulkopuolella, 39 kadottanut isän ja 18 äidin varhaisessa iässä ja taas tiettävästi 62 tapauksessa vanhemmista jompikumpi tahi molemmat olivat suuressa määrin juoppouteen vajonneita.

Kasvatuslautakunnan hoidon alaisina 1910 vuoden päättyessä olevista lapsista oli 93 pojalla ja 33 tytöllä eli 126 lapsella suomi, 78 pojalla ja 26 tytöllä eli 104 lapsella ruotsi ja 1 lapsella muu kieli äidinkielenä.

Huollettaviksi otettujen lasten terveydentila on ylipäättään ollut hyvä; sairaanhoidon tarpeessa olevat on tuotu Helsinkiin, elleivät ole voineet saada tarpeellista hoitoa lähimmässä kunnansairaalassa.

Useimpiin lautakunnan hoidokkeihin nähden on tänäkin kertomusvuonna voitu todeta, että heidän käytöksensä ei ole antanut aihetta mainittavasti painaviin muistutuksiin. Kuitenkin on tänäkin

vuonna kurinpidollisia vaikeuksia ilmaantunut Vanajan laitoksessa, johtuen nämä etusijassa siitä, että lautakunnan on tässä ainoastaan kouluikäisiä lapsia varten tarkoitettussa laitoksessa täytynyt pitää vanhempiakin tyttöjä, jotka ovat tarvinneet jälkikasvatusta, ennenkuin heidät on voitu sijoittaa palvelukseen. Mainitut vaikeudet ovat aiheuttaneet lautakuntaa anomaan, että eräät Vanajan laitoksen vanhemmat hoidokit pääsisivät valtion omistamaan Vuorelan tyttöjen kasvatustalokseen, johon anomukseen onkin myönnytty.

Kun ilmoituksia kasvatustaloksista päässeiden oppilaiden käytöksestä ei saavu kasvatustalokunnalle oppilaiden lakattua nauttimasta lautakunnan huolenpitoa, on mahdoton heistä antaa luotettavia tilastotietoja. Mikäli lautakunnan tietoon on tullut, ovat kuitenkin useimmat pojat taloksista päästyään yleensä käyttäytyneet hyvin ja elättäneet itsensä kunnollisella työllä, jota vastoin muista, ja erittäinkin taloksista päässeistä tytöistä, varsin moni on lisännyt pääkaupungin kaduilla liikkuvia joutilaiden joukkoja.

Kertomusvuonnakin on lautakunta neljässä tapauksessa ainoastaan holhouslautakunnan ja raastuvanoikeuden myötävaikutuksella voinut saada hoitoonsa lapsia, joiden vanhemmat ovat tällaista toimenpidettä vastustaneet. Sihteerin huolena oleva holhoojantoini on siten lisääntynyt 60 tapaukseksi, jotka käsittävät kaikkiaan 95 lasta.

Kasvatustalokunnan toiminnasta johtuneita kustannuksia, mikäli nämä on suoritettu kaupunginvaltuuston osottamista varoista, on vuoden varrella ollut Smk 116,525: 59, josta määrästä on kulunkeihin sekä lautakunnan sihteerin ja vahtimestarin palkkioiksi käytetty Smk 4,117: 59.

Jos Bengtsärin laitoksen osalta erotetaan luvusta ne menot, mitkä on voitu suorittaa Bengtsärin maatilan tuloilla, ovat eri kasvatustalosten menot jakautuneet seuraavasti:

	Smk.
Bromarvin Bengtsärin kasvatustalotos	33,011: 32
Sipoon Paipisten	9,733: 28
Nummen Tavolan	9,098: 40
Lohjan Karstun	8,964: 52
Porvoon Laversin	8,413: 84
Vanajan Paikkalan	12,917: 29
Kemiön Gammelbyn	13,383: 93
Vihdin Vanjoen	7,987: 79
Porvoon Vekkosken	2,621: 03
Yksityisten hoidettaviksi annetut	6,174: 60
Lääkärintarkastuspalkkio	102: —
Yhteensä	112,408: —

Sen johdosta että Bengtsårin kasvatustaloksen lopullinen vuosirahansääntö vahvistettiin niin myöhään, että osa laitoksen vuosirahansäännössä luetelluista viroista voitiin vasta myöhemmin vuoden varrella täyttää ja täysi oppilasmäärä vastaanottaa, ja myös sen johdosta että muissakin laitoksissa on noudatettu suurinta säästäväisyyttä, on kaikkien laitosten vuosirahansäännöissä syntynyt säästöä yhteensä kokonaista 17,672 markkaa.

Tuloja Bengtsårin maatilalta on ollut kaikkiaan Smk 13,337: 02, nimittäin haloista Smk 1,140: —, perunoista Smk 1,424: 88, maidosta Smk 3,621: 84, kaloista Smk 485: 22, lihasta Smk 645: 75, rukiista Smk 75:—, kauroista Smk 90: 50, myydyistä heinistä Smk 5: 60, maanvuokrista Smk 283: —, puutarhasta Smk 2,736: 60 ja sekalaista Smk 475: 40 sekä erinäisistä edelliseltä vuodelta jälellä olevista puuaineista Smk 2,353: 23.

Maatilan menot ovat, kun korvausta oppilaiden työstä ja työnjohdosta ei oteta lukuun, vuoden varrella olleet Smk 10,666: 30, josta summasta on käytetty kalustoon Smk 1,587: 73, maatilaan Smk 1,762: 83, navettaan Smk 2,189: 52 ja rakennusten korjauksiin Smk 5,126: 22.

Käteisten tulojen ja menojen välinen erotus on Smk 2,670: 72.

VII. Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan ovat vuonna 1910 kuuluneet seuraavat kaupunginvaltuuston valitsemat henkilöt, nimittäin yliopettaja, t:ri G. Borenius ja pastori E. Murén, valitut vuosiksi 1908—10, professori K. R. Wahlfors ja kansakoulutarkastaja A. Lilius, valitut vuosiksi 1909—11, professorit V. Th. Homén ja O. Aschan, valitut vuosiksi 1910—12, sekä johtokunnan valitsema koulujen taloudenhoitaja, luutnantti Aug. Fabritius, joka myös on johtokunnan toimenannosta hoitanut sen sihteerin tehtävät.

Puheenjohtajana on vuoden varrella toiminut professori Wahlfors sekä varapuheenjohtajana t:ri Borenius.

Opetuksesta ja koulunhoidosta ovat huolta pitäneet:

Sedmigradskyn pientenlastenkoulussa Oikokadun 7:ssä neiti Elin Skogman johtajattarena, apunansa opettajatar neiti Blonny Hannén ja opastaja Anna Malmström;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun haaraosastossa Neljannen linjan 13:ssa neiti Nanny Lagerblad; sekä

Marian turvakodissa Annankadun 5:ssä pastorinrouva Anni Hofström sekä opastajat Zea Santamäki ja Sigrid Carlsson.

Koulujen toiminta alkoi tammikuun 15 päivänä ja päättyi keväällä toukokuun 31 päivänä. Epäsuotuisan sään johdosta täytyi tavannukainen huviretki Korkeasaareen jättää sikseen. Syksyllä koulut alottivat työnsä syyskuun 1 päivänä. Syyslukukausi päättyi joulukuun 18—20 päivänä pidetyillä lucia-juhlilla, joissa jaettiin tavallista joulukestitystä ja varattomimmille oppilaille luvattiin jalkineita (Sedmigradskyn pientenlastenkouluissa, toisessa 19 ja toi-

sessä 12 paria sekä Marian turvakodissa 20 paria), jotka niinkuin ennenkin jaettiin vasta kevätlukukauden alkaessa.

Joka päivä on lapsille koulutyön päätyttyä annettu lämmin ruoka-annos.

Niiden oppilaiden puolesta, joiden vanhemmilla on katsottu olevan varoja siihen, on kannettu koulumaksua, nimittäin:

Oikokadun koulussa 39 lapselta kumpaisellakin lukukaudella;

Kallion koulussa 30 lapselta kevät- ja 28 lapselta syyslukukaudella;

Marian turvakodissa 24 lapselta kevät- ja 26 lapselta syyslukukaudella.

Opetus kaikissa kolmessa koululaitoksessa oli järjestetty yleisesti tunnetun Fröbelin lastentarhametodin mukaan ja käsitti opettajattarien kertomuksia lasten uskonnollisten ja siveellisten tunteiden herättämiseksi sekä heidän ymmärryksensä ja käsityskykynsä kehittämiseksi, laskentoa, kirjoitusta, käsityötä, ulkolukua, laulua, voimistelua ja liikuntaleikkejä.

Koulutunteja on ollut kolme päivässä, ja on nämä jaettu tavallisesti puoli tuntia kestäviin sekä eräissä aineissa hiukan lyhempiin tahi pitempiin oppitunteihin, niinkuin seuraavat eri kouluista annetut tiedot lähemmin osottavat:

Oikokadun varrella oleva Sedmigradskyn pientenlastenkoulu.

Kevätlukukauden alussa oli oppilaita 60, nimittäin ensimmäisellä vuosikurssilla 13 poikaa ja 17 tyttöä sekä toisella vuosikurssilla 15 poikaa ja 15 tyttöä.

Oppilaista oli kevätlukukauden alussa:

Ensimmäisellä luokalla:

1 lapsi	4 vuotias
18 lasta	5 vuotiaita
11 „	6 „

Toisella luokalla:

18 lasta	6 vuotiaita
12 „	7 „

Kevätlukukauden lopussa päästettiin koulusta 41 lasta, nimittäin 20 poikaa ja 21 tyttöä. Näistä siirtyi 1 poika neiti Nissisen sekä 1 poika ja 2 tyttöä neiti Laurellin valmistavaan kouluun, muut alempaan kansakouluun.

Syyslukukauden alussa kirjoitettiin kouluun 41 lasta eli 16 poikaa ja 25 tyttöä, joten oppilaita jälleen oli 60, niistä ensimmäisellä vuosikurssilla 12 poikaa ja 18 tyttöä sekä toisella vuosikurssilla 11 poikaa ja 19 tyttöä.

Opetusta koulun aineissa on annettu seuraavaa jaoitusta noudattaen:

Kertomuksia: 2 puoltatuntia ensimmäisellä luokalla + 2 toisella luokalla, havainto-opetusta: 2 + 2, laskentoa: 2 + 2, kirjoitusta: 4 + 4, piirustusta: 2 + 2, ompelua: 3 + 2, palmikoimista: 2 + 2, rakentelua 2 + 0, laulua: 2 + 2, tikkujen asettelua: 1 + 0, pintain asettelua: 1 + 0, muovailua: 1 + 1, paperintaittamista: 2 + 1 (neljännestunteja), ulkolukua: 2 + 2 (neljännestunteja), voimistelua: 2 + 2 (neljännestunteja) sekä niinitöitä: 0 + 2 ($\frac{3}{4}$ tunteja).

Poissaolot nousivat kevätlukukaudella noin 12 %:iin sekä syyslukukaudella noin 10 %:iin opetustuntien luvusta.

Kalliossa oleva Sedmigradskyn pientenlastenkoulu.

Kevätlukukauden alussa oli oppilaita 36, nimittäin 21 tyttöä ja 15 poikaa.

Näistä oli:

8 lasta	5 vuotiaita
18 ”	6 ”
9 ”	7 ”
1 lapsi	8 vuotias

Kevätlukukauden päättyessä erosi 23 oppilasta siirtyäkseen alempaan kansakouluun.

Syyslukukauden alussa oli oppilaita taaskin 36, niistä 20 tyttöä ja 16 poikaa.

Tunnit jakautuivat kouluaineiden kesken seuraavasti:

Uskontoa: 1 puolituntia viikossa, kertomuksia 1, havainto-opetusta 2, laskentoa 2, laulua 2, laulujen sanain ja leikkien harjoitusta 3, voimistelua 2, kirjoitusta 3, piirustusta 3, pintain asettelua 2, muovailua 1, neulontaa 1, paperintaittamista 1, laululeikkejä 6 ja käsityötä 6.

Marian turvakoti.

Kevätlukukauden alussa oli oppilaita 60, nimittäin 30 poikaa ja 30 tyttöä.

Oppilaista oli:

2 lasta	4 vuotiaita
20 ”	5 ”
25 ”	6 ”
13 ”	7 ”

Poissaolot nousivat noin 9 %:iin opetustuntien määrästä.

Kouluaineita opetettiin seuraavaa jaoitusta noudattaen:

15 minuutin opetustunteja: paperintaittamista 2, pintain asettelua 2, ulkolukua 2, laulua 3 ja liikuntaleikkejä 6;

20—25 minuutin opetustunteja: kertomuksia 2, havainto-opetusta 2, laskentaa 2, kirjoitusta 3, piirustusta 2, rakentelua 2 ja tikkujen asettelua 2;

30 minuutin opetustunteja: ompelua 3 ja palmikoimista 3;

45 minuutin opetustunteja: muovailua 1.

Klo 1/2 11 ja 1/2 12 jälkeen oli oppilailla voimistelua tahi säännöllisiä leikkejä 5—10 minuutin aikana.

Johtokunnan kokouksessa syyskuun 26 päivänä ilmoitettiin kansakoulujen taloudenhoitajan, eversti Baeckmanin saattaneen pientenlastenkoulujen taloudenhoitajan tiedoksi:

1) että, sittenkun nyttemmin Neljännen linjan varrella oleva uusi kansakoulutalo oli luovutettu tarkoitukseensa eivätkä kansakoulut enää tarvinneet niitä varten kesällä 1907 Oikokadun talon n:o 7 lounaiskulmaan teetettyä rakennusta, oli kansakouluhallinto sanomalehdissä ilmoittamalla tarjonnut mainitut kouluhuoneistot vuokrattaviksi;

2) että toinen seuraus Kallion uuden kansakoulutalon valmistumisesta oli, että eräitä Marian turvakodin talosta vuokrattuja kansakouluhuoneistoja ei enää tarvittaisi, vaan palautettaisiin ne turvakodille, minkätähden pientenlastenkoulun johtokunnan tulisi ajoissa hankkiutua ottamaan takaisin ainakin muutamat kansakoulujen tarpeisiin vähemmän sopivat huoneistot, esimerkiksi alimmassa kerroksessa portista oikealle sijaitsevat huoneet; sekä

3) että, koska kansakoulut tarvitsivat Sedmigradskyn pientenlastenkoulun haaraosastolle Kalliosta luovutetun Neljännen linjan tontin n:o 13 alueen kokonaan, oli kansakouluhallinto tiedustellut, mistä hinnasta pientenlastenkoulujen johtokunta suostuisi luovuttamaan puheena olevalla alueella sijaitsevat rakennukset.

Nämä kolme asiaa ovat aiheuttaneet seuraavia toimenpiteitä johtokunnan puolelta:

1) Mitä ensinnä tulee Oikokadun talon n:o 7 lisärakennuksessa oleviin huoneisiin, päätti johtokunta kansakouluhallinnolle huomauttaa, että johtokunta, niinkuin pientenlastenkoulujen johtokunnan kesäkuun 8 päivänä 1907 tehdystä pöytäkirjasta näkyi, oli, siitä huolimatta että oli tavattoman vaikea jo samana kesänä ryhtyä teettämään haluttua lisärakennusta, kuitenkin katsonut välttämättömäksi koettaa täyttää silloisen kansakoulutarkastajan asiasta tekemää pakottavaa esitystä, koska kansakouluhallinnon oli muussa tapauksessa ilmoitettu voivan joutua pahaan pulaan tilan hankkimisessa kansakouluille syksyksi, ja katsoi johtokunta kansakouluhallinnon tämän johdosta olevan mikäli mahdollista koettaminen välttää mainittujen huoneistojen palauttamista pientenlastenkouluille. Toistaiseksi onkin kansakouluhallinto noudattanut tätä toivomusta ja usein mainittu lisärakennus on edelleen kansakoulujen käytettävänä.

2) Mitä tulee Ison Robertin- ja Annankadun kulmauksessa sijaitsevassa Marian turvakodin talossa oleviin kansakouluhuoneistoihin, katsoi pientenlastenkoulujen johtokunta olevan ennen kaikkia pitäminen huolta siitä, että kansakouluille vähemmän sopivat, alimmassa kerroksessa portista oikealle sijaitsevat huoneet jo kesäkuun 1 päivästä 1911 voitaisiin palauttaa johtokunnan käytettäväksi, mutta ehdollisesti myös ryhtyminen sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että muutkin kansakouluille vuokratut huoneistot voitaisiin ottaa takaisin käytettäväksi muihin tarkoituksiin. Joulukuun 16 päivänä pidetyssä kokouksessa puheenjohtaja ilmoitti johtokunnalle, että hän Marian turvakodin talossa toimitetun tarkastuksen johdosta, jolloin hän ensinnäkin oli vakuuttunut siitä, että on välttämätöntä turvakodin pientenlastenkoululle hankkia mukavampi huoneisto nykyisen erittäin epämukavan ja vanhettuneen salin sijaan, oli laadittanut alustavat piirustukset talon uudestirakentamiseksi, joten sen tila voitaisiin nykyistä paremmin käyttää hyväksi, ja oli hänestä näytänyt olevan sitä enemmän syytä tämän uudestirakennuksen teettämiseen, kun johtokunnan lienee valmistauduttava siihen, että kansakoulujen vuokraamat huoneistot luultavasti joka tapauksessa muuttaman vuoden kuluttua irtisanotaan.

3) Mitä vihdoin tulee kolmanteen edellä mainittuun asiaan, ilmoitettiin johtokunnan kokouksessa lokakuun 18 päivänä rahoit托imikamarilta saapuneen kirjelmän, jossa pyydettiin johtokunnan lausuntoa kansakoulujohtokunnan esityksestä että kaupunki lunastaisi Neljännen linjan varrella olevat pientenlastenkoulujen rakennukset, koska kansakoulut tarvitsivat Neljännen linjan tontin n:o 13 kokonaan. Tämän kirjelmän johdosta päätti johtokunta vastata että, kun kaupunki oli puheena olevan tontin luovuttanut pienten-

lastenkouluille sillä nimenomaisella ehdolla, että kaupunki tarvittaessa saisi lunastaa siinä olevat rakennukset, ei pientenlastenkoulujen puolelta tietenkään voitu panna estettä niiden lunastamiselle. Johtokunnan kokouksessa joulukuun 16 päivänä ilmoitettiin että, sittenkun molemmat asianosaiset olivat valinneet kaksi arvio miestä, nämä, jotka kaupunginarkkitehti puheenjohtajanaan olivat toimittaneet rakennusten katselmuksen, olivat arvioineet rakennukset 41,000 markan arvoisiksi.

Asia ei kuitenkaan vuoden varrella ehtinyt saapua kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi.

VIII. Kaupunginkirjasto.

Kaupunginkirjaston hallituksen kertomus vuodelta 1910¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Kirjaston hallitus on kokoonpanoonsa nähden ollut vuonna 1910 sama kuin kahtena lähinnä edellisenäkin vuotena. Siihen ovat kuuluneet päätirehtööri Richard Sievers, puheenjohtajana, professori J. N. Reuter ja lehtori Hugo Bergroth, varsinaisina jäseninä sekä filosofiantohtori Albin Lönnbeck, professori Kustavi Grotenfelt ja professori Yrjö Hirn varajäseninä.

Laitoksen henkilökunnassa ei ole muutoksia tapahtunut.

Vuosi 1910 on Helsingin kaupungin kirjastolle merkkivuosi. Lokakuun 7 päivänä oli näet kulunut viisikymmentä vuotta siitä kun Helsingin kansankirjasto avattiin yleisölle. Pääkaupungin lehdissä oli mainittuna päivänä kirjoituksia, joissa seikkaperäisesti selvitettiin kirjaston vaiheita ja kehitystä kuluneena puolena vuosisatana. Selostusten ohessa lausuttiin erityisiä, kirjaston vastaista kehitystä tarkottavia toivomuksiakin. Niinpä olisi kirjavarasto saatava runsaammaksi, huoneistot sisustettava hauskemmiksi, tilanpuute poistettava, hyvällä käsikirjastolla varustettu opintosali järjestettävä, erityinen lastenosasto, jossa olisi sekä lukusali että oma lainausliike, perustettava, lainausmaksut poistettava, tietokirjallisuuden viljelemistä edistettävä, opinto-ohjeita annettava kirjastosta opiskelemista harrastaville kävijöille, yhteistoimintaa aikaansaattava kirjaston ja sellaisten kaupungissa toimivien laitosten, yhdistysten ja henkilöiden kesken, jotka työskentelevät sivistyksen levittämiseksi. Näistä toivomuksista lienevät erityisen lastenosaston perustaminen ja opintosalin järjestäminen tärkeimmät. Hanketta ei kuitenkaan tilanpuutteen takia saada toteuttaa pääkirjastoon nähden. Sen sijaan on mahdollista, että vastaiseen Sörnäsin kirjastotaloon, jonka rakentamiseksi kaupunginvaltuusmiehet vahvistaessaan vuoden 1911 menosäännön myönsivät määrärahan, voidaan järjestää sekä lastenosasto

¹⁾ Kertomukseen liittyvät taulukkotiedot lainausliikkeestä sekä käynnistä lukusaleissa ovat julkaistuna Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1910.

että opintosali. Uutisrakennus, joka on aijottu tehtäväksi pohjois-amerikkalaiseen malliin, tulee poistamaan jo kauan tuntuneen puutteen.

Tärkeimpänä kirjastossa vuoden kuluessa toimeenpannuista muutoksista on mainittava, että laitokselle laadittiin uudet säännöt. Kirjaston hallituksen valmistamalla sääntöehdotuksella, jonka kaupunginvaltuusto miltei sellaisenaan hyväksyi kesäkuun 14 päivänä, on etupäässä koetettu helpottaa kirjaston vastaista kehitystä siten, että useita entisten sääntöjen vanhentuneita, rajoittavia määräyksiä on poistettu sekä kirjaston hallitukselle ja kirjastonhoitajalle tehty mahdolliseksi aikaansaada muutoksia, milloin nämä näyttävät tarpeen vaatimilta. Nykyisin tuleekin tämän mukaan hallituksen laatia järjestyssäännöt sekä kirjain lainausta, kirjasakkojen suorittamista, kirjastohenkilökunnan virantoimitusta y. m. kirjastoliikkeen yhteydessä olevia seikkoja koskevat säännöt. Myöntävätpä uudet säännöt kirjaston johdossa oleville oikeuden hankkia kirjastoon rajoitetun määrän ulkomaistakin kirjallisuutta. Kirjastonhoitajan asema on sikäli varmistunut, ettei kirjastonhoitajanvaalia tarvitse enää toimittaa joka kolmas vuosi, ja hänen vaikutuksensa on siten lisääntynyt, että hänellä nyttemmin on äänivalta hallituksen kokouksissa.

Samalla kun uudet säännöt vahvistettiin, muutettiin kirjaston nimikin „Helsingin kaupungin kirjastoksi“. Muutos katsottiin tarpeelliseksi jotta jo nimestä voisi havaita että kirjasto on aijottu erotuksesta kaikkien kaupungin asukkaiden käytettäväksi.

Newarkin lainausjärjestelmää, joka jo vuonna 1909 otettiin käytäntöön pääkirjastossa on toukokuun 1 päivästä noudatettu Sörnäsän haaraosastossa sekä lokakuun 1 päivästä Töölön ja Hermannin haaraosastoissa.

Sörnäsissä, Töölössä ja Tehtaankadun 36:ssa oleviin haaraosastoihin on hankittu puhelimet. Hermannin haaraosastoon saatiin se jo edellisenä vuonna.

Lopuksi on mainittava, että valtuusto on myöntänyt varoja pääkirjaston ilmanvaihdon parantamiseksi sekä asialuettelolla varustetun, kirjaston suomenkielistä kirjallisuutta esittävän yleisluettelon painattamiseksi.

Päälaitoksessa, Rikhardinkadun 3:ssa, ovat kirjaston lainausosastot vuonna 1910 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona, joulupäivänä ja kesäkuukausina (kesä—elokuussa) sunnuntaisin sekä 1—15 päivänä kesäkuuta, jolloin toimitettiin kirjavaraston tarkastus. Kaikkiaan oli lainauspäiviä 334 (347 vuonna 1909). Lainausaika on ollut sama kuin lähinnä edellisinäkin vuosina; arkipäivin klo 1—3 ja 5—8 i. p., sunnuntaisin ja pyhäpäivinä klo 4—7 i. p.

Sörnäsin haaraosastossa on kirjasto ollut yleisön käytettävissä tammi—toukokuussa sekä syys—joulukuussa samoina päivinä kuin päälaitoksessakin: arkipäivin klo 5—8 i. p. sekä sunnuntaisin ja pyhäpäivinä klo 4—7 i. p. Kesä—elokuussa oli lainausosasto entiseen tapaan avoinna tiistaisin, torstaisin ja lauantaisin, paitsi kirjaston tarkastusaikana 1—15 päivänä kesäkuuta sekä juhannusaattona (torstaina). Lainauspäivien lukumäärä oli 302 (309 vuonna 1909).

Töölön ja Hermannin haaraosastoissa annettiin kirjoja lainaksi samoina päivinä kuin pääkirjastossa lukuunottamatta kesäkuun 15 päivän ja elokuun 31 päivän välistä aikaa, jolloin kirjoja lainattiin vain keskiviikkoisin ja lauantaisin. Kummassakin haaraosastossa oli lainauspäiviä 293 (295 vuonna 1909). Lainausaika on ollut klo 5—7 i. p.

Pääkirjastosta lainattiin viimeksi kuluneena vuonna 182,838 kirjaa (180,672 vuonna 1909), Sörnäsin haaraosastosta 32,918 (33,612 vuonna 1909), Töölön haaraosastosta 9,201 (7,379 vuonna 1909) ja Hermannin haaraosastosta 4,951 (5,797 vuonna 1909). Yhteensä annettiin koko laitoksesta lainaksi 229,908 kirjaa (227,460 vuonna 1909). Kutakin lainauspäivää kohti lainattiin pääkirjastosta 547, Sörnäsin haaraosastosta 109, Töölön haaraosastosta 31 ja Hermannin haaraosastosta 17 nidosta, yhteensä 704; vastaavat luvut vuodelta 1909 ovat: 521, 109, 25, 20, 675. — Kertamaksulla suoritettuja lainoja oli pääkirjastossa 105,910 (vuonna 1909: 102,198), kun taas 68,596 (vuonna 1909: 70,002) annettiin puolenvuodentilauksella ja 8,332 (vuonna 1909: 8,472) kuukausitilauksella; Sörnäsin haaraosastossa oli kerralta maksettujen lainain lukumäärä 23,478 (vuonna 1909: 23,199), puolenvuodentilauksella annettujen 7,919 (vuonna 1909: 8,256) ja kuukausitilauksella 1,521 (vuonna 1909: 2,157); Töölön haaraosastosta annettiin kerralta maksettuja lainoja 6,042 (vuonna 1909: 5,139), kun taas puolenvuodentilauksella otettuja oli 2,136 (vuonna 1909: 1,452) ja kuukausitilauksella 1,023 (vuonna 1909: 788); Hermannin haaraosastossa oli kertalainoja 3,225 (vuonna 1909: 3,840), puolenvuodentilauksella annettuja 1,009 (vuonna 1909: 880) ja kuukausitilauksella 717 (vuonna 1909: 1,077); koko laitoksesta annettiin siis yhteensä 138,655 (vuonna 1909: 134,376) kertalainaa, kun taas puolenvuodentilauksella otettuja lainoja oli 79,660 (vuonna 1909: 80,590) ja kuukausitilauksella 11,593 (vuonna 1909: 12,494). — Suomalaisia kirjoja lainattiin pääkirjastosta 77,924 (42.62 %) ja ruotsalaisia 104,914 (57.38 %); Sörnäsin haaraosastosta suomalaisia 21,314 (64.75 %) ja ruotsalaisia 11,604 (35.25 %); Töölön haaraosastosta suomalaisia 5,362 (58.28 %) ja ruotsalaisia 3,839 (41.72 %); Hermannin haaraosastosta suomalaisia 2,412 (48.72 %) ja ruotsalaisia 2,539 (51.28 %); yhteensä suomalaisia 107,012 (46.55 %) ja ruotsalaisia 122,896 (53.45 %). Vuonna 1909 taas oli pääkirjastossa suomalaisia lainoja 73,198 (40.51 %) ja ruotsalaisia 107,474 (59.49 %); Sörnäsin haaraosastossa suomalaisia

21,350 (63.52 %) ja ruotsalaisia 12,262 (36.48 %); Töölön haaraosastossa suomalaisia 3,640 (49.33 %) ja ruotsalaisia 3,739 (50.67 %); Hermannin haaraosastossa suomalaisia 2,148 (37.05 %) ja ruotsalaisia 3,649 (62.95 %); yhteensä suomalaisia lainoja 100,336 (44.11 %) ja ruotsalaisia 127,124 (55.89 %). — Mitenkä paljon prosenteissa kirjavaraston eri osastoista on vuoden kuluessa lainattu koko laitoksessa, selviää alla olevasta yhdistelmästä:

	1910.	1909.
I. Uskontoa	0.39	0.39
II. Historiaa ja elämäkertoja	3.27	3.07
III. Maantietoa ja matkakertomuksia	1.46	1.39
IV. Romaaneja, kertomuksia ja satuja	86.42	87.21
V. Runoja, näytelmiä, kirjallisuus-, oppi- ja taidehistoriaa	3.25	2.91
VI. Terveysoppia, lääkintöoppia, luonnontiedettä, matematiikkaa ja teknologiaa	2.05	1.89
VII. Oikeus- ja valtiotiedettä, yhteiskunnallisia kysymyksiä, valtiopäiväasiakirjoja ja taloutta ..	0.62	0.54
VIII. Kieliä	0.70	0.59
IX. Muita ja sekalaisia aineita	1.84	2.01
	Yhteensä 100.00	100.00

Kuten näkyy, on tietokirjallisuuden käyttäminen jonkun verran lisääntynyt, mutta on se kuitenkin vielä jotenkin vähäinen.

Kirjastosta vuonna 1910 lainaksi annetuista kirjoista on 242 vielä takaisin tuomatta. Näistä on 227 lainattu pääkirjastosta, 12 Sörnäsin, 2 Töölön ja 1 Hermannin haaraosastosta.

Pääkirjastoon on toukokuun 1 päivästä 1909, jolloin uusi lainausjärjestelmä otettiin käytäntöön, joulukuun 31 päivään 1910 kirjoittautunut lainaajiksi 13,089 henkilöä, joista 5,980 suomalaiselle ja 7,109 ruotsalaiselle lainausosastolle. Lainaaajista oli miehiä 4,281, naisia 4,794 ja lapsia 4,014. Ruumiillisen työn tekijöitä oli miehisistä lainaajista 2,262 ja naispuolisista 1,497. Vuonna 1910 merkittyjen, uusien lainaajien lukumäärä oli 4,484.

Haaraosastojen lainaajista ei vielä voi antaa tarkkoja tietoja, koskapa uusi lainausjärjestelmä, jonka perusteella on mahdollista saada selko lainaajista, on haaraosastoissa ollut käytännössä vain osan viimeksi kulunutta vuotta. Suunnilleen voipi lainaajien lukumäärän arvioida Sörnäsin haaraosastossa 1,800:ksi, Töölön haaraosastossa 600:ksi ja Hermannin haaraosastossa 350:ksi.

Muutokset, joiden alaisena kirjavarasto on ollut vuonna 1910, jolloin tarkastuksen johdosta poistettiin tavallista enemmän kirjoja, käyvät ilmi seuraavasta taulusta:

Kirjallisuus- osasto.	Nidosten lukumäärä.															
	Tammik. 1 p. 1910 ¹⁾ .			Poistettu 1910.			Tullut lisäksi 1910.			Lisäys 1910.			Tammik. 1 p. 1911.			
	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. kirjoja.	Yh- teensä.	Kirjoja.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. kirjoja.	Yh- teensä.	Suomal. kirjoja.	Ruotsal. kirjoja.	Yh- teensä.
	I	1,088	723	1,811	1	1	2	21	26	47	20	25	45	1,108	748	1,856
II	1,167	2,055	3,222	14	1	15	74	102	176	60	101	161	1,227	2,156	3,383	
III	714	1,248	1,962	5	5	10	31	39	70	26	34	60	740	1,282	2,022	
IV	9,318	15,229	24,547	313	559	872	838	1,112	1,950	525	553	1,078	9,843	15,782	25,625	
V	2,384	2,042	4,426	10	5	15	205	166	371	195	161	356	2,579	2,203	4,782	
VI	857	1,094	1,951	6	3	9	60	51	111	54	48	102	911	1,142	2,053	
VII	856	783	1,639	11	2	13	70	54	124	59	52	111	915	835	1,750	
VIII	175	239	414	8	12	20	11	30	41	3	18	21	178	257	435	
IX	871	1,158	2,029	7	7	14	69	70	139	62	63	125	933	1,221	2,154	
X ²⁾	1,895	3,098	4,993	53	54	107	171	186	357	118	132	250	2,013	3,230	5,243	
Yhteensä	19,325	27,669	46,994	428	649	1,077	1,550	1,836	3,386	1,122	1,187	2,309	20,447	28,856	49,303	

Tulot lainaliikkeestä olivat seuraavat:

Kuukausi.	Pää- kirjastossa.		Sörnäsins haara- osastossa.		Töölön haara- osastossa.		Hermannin haara- osastossa.		Yhteensä.	
	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Tammikuu	1,023	90	175	25	70	10	29	05	1,298	30
Helmikuu	846	35	157	10	57	15	28	—	1,088	60
Maaliskuu	908	15	176	15	49	55	33	15	1,167	—
Huhtikuu	728	35	144	70	44	—	22	65	939	70
Toukokuu	681	45	129	55	34	—	15	35	860	35
Kesäkuu	381	35	67	50	9	45	5	15	463	45
Heinäkuu	687	40	105	05	21	95	13	—	827	40
Elokuu	685	50	97	15	25	60	12	45	820	70
Syyskuu	770	35	103	10	18	95	20	55	912	95
Lokakuu	923	60	147	30	27	70	16	80	1,115	40
Marraskuu	932	70	152	75	38	15	22	25	1,145	85
Joulukuu	957	—	172	65	45	15	23	35	1,198	15
Yhteensä	9,526	10	1,628	25	441	75	241	75	11,837	85

¹⁾ Kirjavarasto on ylläolevan yksityiskohtaisen taulun aikaansaamiseksi laskettu uudelleen. Tämä seikka selittää sen, että siinä mainitut kirjavaraston tilaa tammikuun 1 päivänä 1910 esittävät tiedot eivät ole vuoden 1909 kertomuksessa annettujen tietojen mukaiset.

²⁾ X:nteen osastoon on laskettu hakemistoteokset, lastenkirjat, sidotut sanoma- ja aikakauslehtien vuosikerrat y. m., jotka ovat yleisön käytettävissä lukusaleissa, mutta joita ainoastaan Sörnäsins haaraosastosta lainataan koteihin. Muihin osastoihin kuuluvien kirjojen laatu ilmenee edellisellä sivulla olevasta kirjallisuusryhmittelystä.

Nämä summat jakaantuvat seuraaviin pääeriin:

	Pääkirjasto.			Sörnäsin haaraosasto.			Töölön haaraosasto.			Hermannin haaraosasto.			Yhteensä.		
	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.	Luku.	Smk.	p.
Kertalainoja à 5 p:iä	105,910	5,295	50	23,478	1,173	90	6,042	302	10	3,225	161	25	138,655	6,932	75
Puolenvuodentilauksia à 1 mk.	2,023	2,023	—	201	201	—	58	58	—	22	22	—	2,304	2,304	—
Kuukausitilauksia à 25 p:iä	736	184	—	139	34	75	83	20	75	56	14	—	1,014	253	50
Sakkoja à 50 p:iä	2,638	1,319	—	288	144	—	70	35	—	55	27	50	3,051	1,525	50
Suom. luett. myyty à 5 p:iä	325	16	25	—	—	—	39	1	95	—	—	—	364	18	20
Suom. luett. myyty à 10 p:iä	—	—	—	23	2	30	72	7	20	54	5	40	149	14	90
Suom. luett. myyty à 15 p:iä	45	6	75	130	19	50	—	—	—	—	—	—	175	26	25
Suom. luett. myyty à 40 p:iä	119	47	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	47	60
Ruots. luett. myyty à 5 p:iä	—	—	—	—	—	—	20	1	—	—	—	—	20	1	—
Ruots. luett. myyty à 10 p:iä	872	87	20	84	8	40	43	4	30	41	4	10	1,040	104	—
Ruots. luett. myyty à 15 p:iä	—	—	—	31	4	65	—	—	—	—	—	—	31	4	65
Ruots. luett. myyty à 60 p:iä	200	120	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	120	—
Sekalaista	—	426	80	—	39	75	—	11	45	—	7	50	—	485	50
Yhteensä	—	9,526	10	—	1,628	25	—	441	75	—	241	75	—	11,837	85

Vuonna 1909 kertyi lainausliikkeestä tuloja pääkirjastossa Smk 9,250: 45, Sörnäsin haaraosastossa Smk 1,645: 80, Töölön haaraosastossa Smk 365: 80, Hermannin haaraosastossa Smk 275: 30, yhteensä Smk 11,537: 35.

Päälaitoksen lukusalit ovat vuonna 1910 olleet yleisölle avoinna joka päivä, paitsi juhannusaattona, juhannuspäivänä, jouluaattona ja joulupäivänä. Yläkerran lukusalit olivat kuitenkin kirjavaraston tarkastuksen vuoksi suljettuina kesäkuun 1 päivästä 15 päivään. Kuten edellisinä vuosina ovat alakerran lukusalit olleet avoinna klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntai- ja pyhäpäivin sekä pyhänaattoina klo 8:aan i. p.), yläkerran lukusalit taas klo 5—9 i. p. (sunnuntai- ja pyhäpäivin sekä pyhänaattoina klo 4—8 i. p.). Sanomalehtisissä on vuoden kuluessa ollut yleisön käytettävissä 28 suomalaista sanomalehteä 42 kappaleena ja 21 ruotsalaista 33 kappaleena, yhteensä 75 kappaleena sekä 8 suomalaista ja 7 ruotsalaista aikakauskirjaa,

1 kpl. kutakin; muissa lukusaleissa 58 suomalaista ja 61 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä 79 ja 76 kappaleena, 2 saksalaista kuvalehteä, 2 norjalaista aikakauskirjaa ja 1 englantilainen kuvalehti sekä 7 suomalaisella ja ruotsalaisella tekstillä varustettua aikakauskirjaa, 1 kpl. kutakin. — Käyntien lukumäärä on vuonna 1910 noussut noin 227,821:een, joista alakerran huoneistojen osalle tulee 143,861, yläkerran suomalaisen lukusalin osalle 46,675 ja ruotsalaisen 37,285 käyntiä; keskimäärin on käyntien luku päivää kohti 399, 135 ja 108, yhteensä 642. Vuonna 1909 taas oli käyntejä kaikkiaan 222,829, joista 130,499 alakerran ja 92,330 yläkerran lukusaleissa; keskimäärä päivää kohti oli 361 ja 256, yhteensä 617.

Sörnäsän haaraosaston lukusali on vuoden kuluessa ollut yleisölle avoinna joka päivä, paitsi pitkäperjantaina, juhannusaattona, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivänä, klo 10 a. p.—9 i. p. (sunnuntaisin ja pyhäpäivinä kuitenkin vain klo 9—12 a. p. ja klo 6—9 i. p.). Siellä on ollut esillä 14 suomalaista sanomalehteä 22 kappaleena ja 11 ruotsalaista 15 kappaleena, yhteensä 37 kappaleena. Sitä paitsi on kirjastohuoneessa ollut 45 aikakauskirjaa ja lastenlehteä, joista 23 suomalaista 31 kappaleena ja 22 ruotsalaista 26 kappaleena. Mainituista aikakauslehdistä on 3 suomalaista ja 3 ruotsalaista ollut yleisön käytettävänä lukusalissa.

Töölön, Hermannin ja Tehtaankadun 36:ssa olevan haaraosaston lukusalit ovat olleet yleisön käytettävissä joka päivä, paitsi juhannusaatto-, juhannus-, jouluaatto- ja joulupäivänä, sanomalehtihuoneet klo 10—2 ja 4—9, aikakauslehtihuoneet Töölössä klo 5—7, Hermannissa klo 5—8 ja Tehtaankadun varrella klo 6—8 i. p. Kesä—elokuussa, pidettiin kuitenkin Töölön haaraosaston aikakauslehtihuonetta auki ainoastaan samoina päivinä kuin kirjastoa, s. o. keski- viikkoisin ja lauantaisin; Hermannin haaraosaston aikakauslehtihuone on sunnuntaisin ja pyhäpäivinä suljettu jo klo 8:lta illalla ja pitkäperjantaina on se, kuten sanomalehtihuonekin, ollut suljettuna. Töölön haaraosastossa on ollut esillä 7 suomalaista ja 5 ruotsalaista sanomalehteä 9 ja 7 kappaleena sekä 10 suomalaista ja 9 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä, 1 kpl. kutakin, Hermannin haaraosastossa 7 suomalaista ja 4 ruotsalaista sanomalehteä 10 ja 5 kappaleena sekä 9 suomalaista ja 9 ruotsalaista aikakauskirjaa ja lastenlehteä, 1 kpl. kutakin, ja Tehtaankadun varrella olevassa haaraosastossa 8 suomalaista ja 7 ruotsalaista sanomalehteä 13 ja 11 kappaleena sekä 12 suomalaista ja 12 ruotsalaista aikakauskirjaa, 1 kpl. kutakin.

Luettelomistyössä ovat kuten vuonna 1909 avustaneet kansakoulunopettaja W. Sippola ja filosofianmaisteri Y. O. Ruuth. Neiti Isa Blåfield on hyväntahtoisesti kertonut lapsille satuja muutamina lauantai-iltoina.

Lahjoja ovat kirjastolle antaneet: lääkintöneuvoksetar L. Florin, maisteri Modeen, lyseolainen Bertil Karell, kirjastonamanuenssi Fanny Vikman, filosofianmaisteri Y. O. Ruuth, „Hufvudstadsbladet“ ja „Kotilähetys“ lehtien toimitukset sekä teollisuushallitus ja postisäästöpankin hallitus.

Painosta on vuoden kuluessa julkaistu: suomalainen ja ruotsalainen lisäluettelo, joka sisältää pääkirjastoon vuonna 1909 hankitut kirjat, Sörnäsins haaraosaston suomalainen ja ruotsalainen lisäluettelo vuosien 1905—1909 kirjoista, Hermannin haaraosaston suomalainen ja ruotsalainen luettelo sekä kertomus kirjaston toiminnasta vuonna 1909.

Tutkimusvierailulla on kirjastossa vuoden kuluessa käynyt kirjastonhoitajia Kotkasta, Oulusta, Turusta (työväenopistosta) ja Kuopiosta.

IX. Rakennustarkastus.

Rakennustarkastajan maistraattiin antama kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Vuonna 1910 on toimitettu 1,075 luetteloihin pantua katselmusta, annettu 305 katselmus- ja hakukirjaa sekä tarkastettu 270 rakenne-laskelmaa ja 357 piirustusta. Silmälläpidon alaisia rakennusmaita oli 423, kun vuonna 1910 tuli lisää 219 uutisrakennusta ja 140 rakennusmuutosta sekä vuodelta 1909 oli jälellä 64 keskeneräistä rakennusta. Vuonna 1910 valmistuneiden rakennusten kuutiosisäily on noin 1,889,182 m³, ja on mainittuna vuonna tullut lisää 7,572 huonetta, 2,227 keittiötä ja 9,075 tulisijaa.

Toistaen kuluneena vuonna maistraattiin antamissani kirjelmässä lausumani toivomuksen, joissa mainitseminni syillä olen huomauttanut, että rakennustarkastuksessa tarpeellista henkilökuntaa on tuntuvasti lisättävä, täytyy minun vakavimmin pelätä, että tarkastus tänä vuonna vie niin paljon aikaa, ettei kaksi henkilöä missään tapauksessa ehdi toimittaa tarpeellisia katselmuksia, tarkastaa piirustuksia ja laskelmia sekä samalla antaa rakentavalle yleisölle neuvoja ja tietoja.

Olot työmailla eivät vieläkään ole läheskään semmoiset kuin pitäisi, ja halu olla noudattamatta piirustuksia ja laskelmia on hämmästyttävän suuri pääasiallisimmin mitä perustustöihin, rautarakenteisiin ja rautabetonkitöihin tulee.

Lukuisain työnjohtajain edesvastuuntunto on sangen heikko, ja johtuu tämä minun arveluni mukaan osin ammattisivistyksen puutteesta sekä osin ja enimmäkseen siitä, etteivät he, vaan rakennuttajat, voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan, ole vastuunalaiset rakennustyöstä. Erittäin tärkeitä sentähden olisi joutuisasti korjata mainittua epäkohtaa siihen suuntaan, ettei ainoatakaan rakennusyritystä saisi toimeenpanna, ellei ole ilmoitettu täysin pätevää, maistraatin hyväksymää työnjohtajaa, ja tulisi tämän toteensaatavasti ottaa vastatakseen töistä rakennusmaalla.

Yhtenäisen menettelyn saavuttamiseksi olisi sangen tärkeätä, että viranomaisten toimesta mahdollisimman pian laadittaisiin ja asianmukaisesti vahvistettaisiin ohjeet rakenteiden ja rakennusaineen lujisuuden laskemista varten. Tuollaiset ohjeet ovat nyttemmin käytännössä kaikissa Europan sivistysmaissa.

Käydessäni Saksassa, Tanskassa ja Ruotsissa rakennustarkastusta tutkimassa huomasin, ettei ainoastaan sen käytettävänä oleva melko suuri henkilöluku ja ne ankarat toimenpiteet, joihin piirustusten ja asetusten rikkomisen johdosta ryhdytään rakennuttajaa vastaan, ole syynä siihen että rakennukset, erittäinkin Ruotsissa ja Saksassa, teetetään mallikelpoisesti, vaan myös se suuri vastuunalaisuudentunto, jota rakennustöitä johtavat henkilöt ja itse työntekijätkin osottavat työssään, sekä työntekijäin tuntuvasti suurempi työtaito ynnä työnjohtajain korkeampi ja parempi ammattisivistys.

Viime vuosina vallinnut vilkkaampi rakennustoiminta näyttää vuonna 1911 pikemmin lisääntyvän kuin vähenevän. Helsingin kaupungin rakennustarkastajan johtosäännön 1 §:n mukaan on rakennustarkastaja velvollinen panemaan huomiota rakennustoiminnan kehitykseen yleensä sekä maistraattiin antamaan ne ehdotukset yleisiksi määräyksiksi ja muiksi toimenpiteiksi, joita siihen nähden havaittaneen tarpeellisiksi. Mainittuun johtosäännön pykälään viitaten en voi olla hartaimmin anomatta, että maistraatti erittäin kiireellisinä käsittelisi:

- 1) kysymyksen rakennustarkastuksen henkilökunnan lisäämisestä;

- 2) kysymyksen ohjeiden laatimisesta noudatettavaksi rakennusrakenteiden laskemisessa; sekä

- 3) kysymyksen eräiden välttämättömän tarpeellisten, aikaisemmin huomauttamaini muutosten tekemisestä Helsingin kaupungin nykyään voimassa oleviin rakennusjärjestyksiin.

X. Rakennuskonttori.

Kaupungininsinöörin antama kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Rakennus-
konttori.

Rakennuskonttorin vakinaisessa henkilökunnassa ei vuoden varrella ole muutoksia tapahtunut.

Ylimääräisistä insinööri-, arkkitehti- ja piirustaja-apulaisista oli kustannuksia 15,870 markkaa määrärahan ollessa 16,000 markkaa.

Metsänvartija-apulaisia ja metsänkasvatusta varten olevasta 2,000 markan määrarahasta säästy 854 markkaa, lähinnä sen johdosta että osa metsänhakkuussa saaduista lehtipuunjätteistä käytettiin peiteaineena kallionlouhinnassa. Kun jätteiden tukkuamisesta ja kuljetuksesta olleet kustannukset panttiin maksettaviksi niiden töiden määrarahasta, joissa tätä ainetta käytettiin, säästy vasta mainittu määrärahan osa.

Tarveaineista ja apuripäivätoista olleet kustannukset ylittivät Smk:lla 331: 74 tarkoitusta varten osotetun 10,000 markan määrärahan.

Tarverahoja varten oli 2,500 markan määräraha, joka miltei kokonaan käytettiin tarkoitukseensa.

Kadut ja yleiset
paikat.

Katujen ja yleisten paikkain erinäisiä korjauksia varten osotettu 15,000 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 1,999: 87, sen johdosta että valtionrautateiden täytyi venäläisen vapaan profilin aikaansaamiseksi siirtää Katajanokalla olevia raiteita pitkiltä osilta, minkätähden noin 4,000 m² ketokiveystä täytyi uudestaan laskea.

Rautatien pohjoisosan korottamisesta ja ketokiveyksen uudistamisesta oli laskettu olevan kustannuksia 35,000 markkaa. Tässä ei kuitenkaan ollut otettu lukuun noin 300 m² paraslaatuista noppakiveystä asfalttiin, mikä työ kaupungin täytyi teettää rautatiehallituksen päätettyä päällystää uuden asematalon edustalla olevan katuosansa paraslaatuuisilla noppakivillä. Tästä aiheutunut lisätöy voitiin kuitenkin teettää tarvitsematta tarkoitukseen myönnettyä määrärahaa ylittää, sillä suuri osa täytteeksi tarvittavasta maasta saatiin maksutta yksityisiltä rakennusmailta.

Hietalahden etelärannan ketokiveys uudistettiin lasketuilla 4,800 markan kustannuksilla.

Eräiden kaupungin katuosain viereisten kaiteitten uudestirakentamisesta ja korjauksesta oli kustannuksia Smk 8,943: 32, määrärahan ollessa 9,000 markkaa. Merilinnan huvilan edustalla Puistokadun varrella olevan puukaiteen sijaan tehtiin uusi sementti-tiilistä. Rautakaiteita ei vuoden varrella tehty, vaan meni suurin osa määrarahasta entisten puukaiteitten korjaukseen ja uudestirakentamiseen.

Itäisen viertotien laajentamista varten olevasta 15,000 markan määrarahasta käytettiin vuoden varrella Smk 9,172: 02 viertotien laajentamiseen korttelin n:o 305 tontin n:o 3 sekä korttelin n:o 358 tonttien n:ojen 51, 53 ja 55 viereltä. Määrärahan säästö siirrettiin vuoteen 1911.

Laitettaessa jalkakäytävää kaupungille kuuluvaan Laivastokadun pohjoispengermän osaan ja tätä katua vierrettäessä ylitettiin määräraha 10,850 markkaa Smk:lla 164: 74, sen johdosta että mainittu työ teetettiin L. Satamakadun kaupungille kuuluvan osan tasotuksen ja viertämisen yhteydessä, mikä seikka vaikeutti työkustannusten erottamista toisistaan, niin että jälkimäistä työtä varten olevasta 5,400 markan määrarahasta jäi tähteeksi Smk 944: 05.

Vuoden rahasääntöön oli otettu 12,700 markkaa Laivurikadun kaupungille kuuluvan osan päällystämiseksi ketokivillä Tehtaan- ja Merikadun väliltä. Maistraatti kuitenkin velvoitti yksityiset talonomistajat päällystämään katuosansa vierroksella, minkä johdosta mainitun kadun kaupungille kuuluva osakin oli päällystettävä samalla aineella. Tästä työstä oli kustannuksia Smk 12,563: 77.

Kaupungille kuuluvan Neljännen linjan osan viertämiseen korttelin n:o 318 tontin n:o 5 sekä koko korttelin n:o 319 viereltä oli rahasäännössä osotettu 9,300 markkaa, mutta mainittua työtä ei voitu suorittaa loppuun, syystä ettei maistraatti vielä ollut voittanut rajakkaisten talojen omistajia päällystämään katuosiaan. Määrarahassa syntynyt säästö siirrettiin vuoteen 1911 työn loppuunsaattamista varten.

Sörnäsin rantatien päällystäminen ketokivillä Lintulahden- ja Vilhovuorenkadun väliltä suoritettiin loppuun, ja säästyivät määrarahasta 19,500 markasta Smk 806: 24.

10 metriä leveän ajotien päällystämiseksi I noppakivillä pitkin Rahapajanrannan itäpään ulkolaitaa oli osotettu 40,800 markkaa, mutta työ ei valmistunut täydellisesti, eikä sitä paitsi rautatiehallitukselta ollut saapunut laskua vastakiskoista ennen tilinpäätöstä, minkätähden säästö Smk 17,509: 92 täytyi siirtää vuoteen 1911.

Laadittaessa kustannusarviota Rahapajanrannan kahden uloimman rautatieraiteen jatkamiseksi itään päin sekä uuden yhdysraiteen laskemiseksi ensinmainittujen ja Katajanokan pääraiteen välille oli edellytetty, että kaupunki, samoinkuin aikaisemminkin, saisi rautatiehallitukselta maksutta sekä kiskot että vaihteet. Kun näin ei kuitenkaan käynyt, vaan kaupungin täytyi kustantaa vaihteet, kävi välttämättömäksi siirtää tämän johdosta syntynyt vajeus mainittua tarkoitusta varten 1911 vuoden rahasäännössä olevaan määrärahaan.

Kalliassa ja Sörnäsissä tasotettiin seuraavat kadut:

Kaarlenkatu Viidennen linjan ja Helsinginkadun väliltä, kaikkiaan 5,900 m². Kustannuksia oli Smk 87,363: 04, määräraha oli 89,000 markkaa.

Pääskylänkatu Sturekadun ja korttelin n:o 367 tontin osotenumero 8 väliltä. Tasotettu katupinta oli 3,400 m². Määrärahasta, 9,000 markasta, käytettiin Smk 8,783: 47.

Castréninkatu L. Pappikadun ja Kaarlenkadun väliltä, 1,700 m², josta tasotustyöstä oli kustannuksia Smk 10,300: 54. Määräraha oli 10,600 markkaa.

Franzéninkatu Fleming- ja Kaarlenkadun väliltä, 12,000 m². Tarkoitusta varten oli osotettu 13,500 markkaa, josta summasta käytettiin Smk 12,512: 26.

Agrikolakatu Kaarlen- ja Porthaninkadun väliltä, 3,100 m². Tasotustyöstä oli kustannuksia Smk 21,087: 85. Määräraha oli 22,200 markkaa.

Porthaninkatu Viidennen linjan ja Agrikolakadun väliltä, 3,100 m², josta työstä oli kustannuksia Smk 37,874: 54. Määräraha oli 38,000 markkaa.

Paitsi edellä lueteltuja XI ja XII kaupunginosassa toimeenpantuja kaduntasotuksia alotettiin Viidennellä linjalla Itäisen viertotien ja Porthaninkadun välillä sijaitsevan kallion louhinta. Tähän tarkoitukseen myönnetystä 25,000 markan määrärahasta käytettiin Smk 22,606: 29 ja säästö, Smk 2,393: 71, siirrettiin 1911 vuoden rahasäännössä osotettuun määrärahaan.

Vuoden varrella suoritettiin XII kaupunginosassa loppuun Pengerkadun tasotus Vaasan- ja Fredriksperinkadun väliltä, jota työtä varten 1909 vuoden rahasäännössä oli osotettu 54,300 markkaa. Tätä tasotustyötä ei voitu vuonna 1909 suorittaa loppuun, syystä ettei silloin saatu riittävästi täyteainetta. Tasotettu katuala oli 3,900 m² ja kustannuksia oli Smk 53,975: 73.

Töölön kaupunginosassa tasotettiin seuraavat katualat:

Aurorakatu Museo- ja Arkadiakadun väliltä, 6,500 m², josta työstä oli kustannuksia Smk 67,422: 68. Määräraha oli 68,600 markkaa.

Runebergkatu Fjälldalin- ja Hesperiakadun väliltä, 6,600 m². Tarkoitusta varten myönnetystä 51,400 markan määrärahasta meni tähän työhön Smk 49,186: 14.

Meilanskatu Töölön- ja Topeliuskadun väliltä, 2,000 m², josta työstä oli kustannuksia Smk 11,270: 83. Määräraha oli 11,800 markkaa.

Topeliuskatu Kammio- ja Meilanskadun väliltä, 5,400 m², josta työstä oli kustannuksia Smk 22,229: 83. Tarkoitusta varten oli osotettu 25,200 markkaa.

Läntistä viertotietä korttelin n:o 446 viereltä laajennettiin ja samalla katua osittain alennettiin. Tätä työtä varten oli osotettu 15,000 markan määräraha, josta käytettiin Smk 14,736: 79.

Paitsi edellä mainittuja Töölön kaupunginosassa teetettäviä kaduntasotustöitä varten osotettuja rahamääriä oli rahasääntöön pantu 5,500 markkaa Töölönkadun tasottamiseksi Aurora- ja Dagmarkadun väliltä sekä 10,700 markkaa Arkadiakadun tasottamiseksi L. Henrikin- ja E. Rautatiekadun väliltä. Näistä määrärahoista jäi ensiksi mainittu koskematta ja jälkimäisestä käytettiin ainoastaan Smk 3,678: 42 kadun osittaiseen täyttämiseen. Näissä määrärahoissa syntynyt säästö siirrettiin vuoteen 1911.

Helsinginniemen huvilakaupungissa tasotettiin seuraavat tiet:

Rehbindertie Perämieskadun ja Armfelttien väliltä. Tätä työtä varten oli osotettu 12,000 markkaa, josta summasta käytettiin Smk 11,780: 55. Katuala oli 2,100 m².

Edelfelttie Rehbindertien ja Armfelttien väliltä, 1,100 m². Määräraha oli 7,500 markkaa, kustannukset olivat Smk 7,239: 11.

Ehrensivärdtien tasotuksesta Tehtaankadun ja Rehbindertien väliltä oli kustannuksia Smk 1,820: 91. Tämän 500 m² laajan katu- alan tasotusta varten oli osotettu 2,000 markkaa.

Horntie Rehbindertien ja Tehtaankadun väliltä. Tästä työstä oli kustannuksia Smk 1,885: 41. Tasotettu ala oli 510 m² ja määräraha 1,900 markkaa.

Kanavain ja viemärien erinäisiä korjauksia varten oleva määräraha oli kuluvan vuoden rahäsäännössä korotettu 29,000 markkaan. Kustannukset olivat Smk 28,624: 84, jakautuen seuraavien alitilien kesken:

Kanavat	Smk	9,604: 93
Tarkastus- ja syöksykaivot ..	„	17,109: 19
Ojat	„	1,910: 72
Yhteensä Smk		28,624: 84

Kanavat ja viemärit.

Täydennystöistä oli kustannuksia Smk 5,212: 52 määrärahan ollessa 5,000 markkaa.

Sittenkun moniaita eri ehdotuksia oli tehty Töölönlahden matalan perukan suojelemiseksi siihen laskevain viemärijohtojen ja ojain aikaansaamalta suurelta likaantumiselta, myönnettiin rakennuskonttorin esityksestä kuluvan vuoden rahasäännössä 47,400 markkaa puhdistusaseman teettämiseksi Eläintarhaan Bölen esi-kaupungista ja Fredriksperistä tulevan likaveden puhdistamiseksi. Tämä laitos, jonka oli suunnitellut kööpenhaminalainen toiminimi The Scandinavian Septic Tanc Company ja jota varten rakennuskonttori oli laatinut edellä mainittuun summaan päättyvän seikka-peräisen kustannusarvion, oli ajateltu sijoittaa aivan sen paikan pohjoispuolelle, mihin laitos sittemmin rakennettiin. Sittenkun nimittäin mainittu kustannuslaskelma oli laadittu ja hyväksytty, oli rautatiehallitus laajentaakseen kaupungin ja Fredriksperin välisiä raidelaitteitaan pakkolunastuttanut puheenalaisen alueen, minkä johdosta puhdistusasema täytyi sijoittaa toiseen paikkaan, joka sekä korkeus- että perustussuhteisiin nähden osottautui tuntuvasti epäedullisemmaksi. Niinpä selvisi koekuormitusta toimitettaessa, että maaperä ei voisi kestää sitä 5 kilon painetta sm² kohti, minkä rakennukset, putkijohdot, koneet y. m. saisivat aikaan, minkä johdosta täytyi teettää paalutustöitä sekä putouksen vähene-
misen johdosta myös avarampia putkia ja pitempiä johtoja. Tämän rakennustöiden vaikeutumisen johdosta velvoitti pakkoluovutuslautakunta Suomen valtionrautatiet maksamaan kaupungille korvausta Smk 15,690: 50. Töitä suoritettaessa ylitettiinkin vahvistettu määräraha Smk:lla 15,815: 12. Sittenkun valtionrautateiden maksettavaksi tuomittu korvaus on luettu pois ylitetystä kustannusmäärästä, jää mainitulle tilille Smk:n 124: 62 vajaus, jonka saa katsoa johtuneen töiden viivästymisestä, kun rakennuskonttorin oli ylen vaikea saada riittävää määrää suodattimiin tarvittavia erilaatuisia kuonalajeja. Työt, jotka aloitettiin heinäkuulla, valmistuivat joulukuulla, minkä jälkeen puhdistusasema aloitti toimintansa.

Pohjoissataman likaantumisen estämiseksi oli rakennuskonttori ehdottanut rakennettavaksi katkaisevan kanavan korttelin n:o 8 tontilta n:o 2 Elisabetinkadulle ja päättyväksi Uudenmaan pataljoonan kasarmin vierelle. Tätä työtä varten myönnettiinkin 18,400 markkaa. Kanavaan käytettiin 83 m:n pituudelta 90 sm. ja 11 m:n pituudelta 60 sm. korkeita sementtikulvertteja sekä 277 m:n pituudelta 18" ja 94 m:n pituudelta 12" putkea, jota paitsi rakennettiin 10 tarkastuskaivoa. Tästä työstä oli kustannuksia Smk 17,573: 66.

Kaarlenkadun alle korttelin n:o 327 tontilta n:o 2 Viidennelle linjalle ja saman korttelin tontilta n:o 4 Helsinginkadun alaiseen kanavaan laskettiin 43 m:n pituudelta 15" ja 231 p. m. 12" putkea, minkä lisäksi tehtiin 6 tarkastus- ja 5 syöksykaivoa. Samalla 18,000

markan määrärahalta teetettiin sitä paitsi pitkin Franzéninkatua 38 m. pitkä laskujohto 12" putkesta ja siihen 1 tarkastuskaivo, jotta veden kävisi johtaminen pois korttelin n:o 336 tontilta n:o 8. Näistä töistä oli kustannuksia yhteensä Smk 17,472: 45.

Viidennen linjan alle Porthaninkadulta Itäiselle viertotielle tehtiin kanavaa 18 p. m. 15" ja 194 p. m. 12" putkesta, jota paitsi laitettiin 4 tarkastuskaivoa sekä 1 syöksykaivo. Tästä työstä oli kustannuksia Smk 11,870: 81, määrärahan ollessa 13,300 markkaa.

Castréninkadun alle I. Pappikadulta Kaarlenkadun alaiseen kanavaan tehtiin laskujohtoa 109 m:n pituudelta 12" putkesta ja siihen 2 tarkastuskaivoa. Määräraha oli 6,200 markkaa, kustannuksia taas Smk 5,657: 06.

Agricolakadun alle korttelin n:o 335 tontilta n:o 7 Flemingkadun alaiseen kanavaan tehty laskukanava on 53 m. pitkä, valmistettu 12" putkesta ja varustettu 1 tarkastuskaivolla. Kustannuksia oli Smk 2,940: 39 ja määräraha oli 3,100 markkaa.

Porthaninkadun alle Agricolakadulta Viidennen linjan alaiseen kanavaan laskettu kanava on 150 m. pitkä, tehty 12" putkesta ja varustettu 2 tarkastuskaivolla. Määräraha oli 7,000 markkaa ja kustannuksia oli Smk 6,838: 76.

Aurorakadun alainen laskukanava tontilta n:o 12 Museokadun alaiseen kanavaan sekä Freesekadulta Arkadiakadun kanavaan tehtiin 12" putkesta 223 m:n pituudelta sekä varustettiin 3 tarkastus- ja 1 syöksykaivolla. Kustannuksia oli Smk 8,627: 53, määrärahan ollessa 8,800 markkaa.

Laskukanavan teettämiseksi Runebergkadun alle Fjälldalin- ja Apollokadun välille oli osotettu 9,400 markan määräraha, josta käytettiin Smk 9,375: 13. Kanava tehtiin 106 m:n pituudelta 15" ja 140 m:n pituudelta 12" putkesta sekä varustettiin 4 tarkastus- ja 6 syöksykaivolla.

Runebergkadun alle laskettiin sitä paitsi korttelin n:o 475 tontilta osotenumero 44 Dunckerkadulle 117 m. pitkä, 12" putkesta tehty kanava, joka varustettiin 3 tarkastuskaivolla. Työstä oli kustannuksia Smk 7,064: 64, määrärahan ollessa 8,700 markkaa.

Arkadiakadun alle E. Rautatiekadulta L. Henrikinkadun alaiseen kanavaan tehtiin 188 m. pitkä kanava 12" putkesta ja varustettiin 2 tarkastuskaivolla. Työstä oli kustannuksia Smk 3,341: 23, määrärahan ollessa 4,600 markkaa.

Kuudennessa kaupunginosassa tehtiin laskukanavat seuraavain teiden alle:

Rehbindertien alle osotenumero 23 Hernesaarenkadun alaiseen kanavaan sekä osotenumero 15 Armfelttien alaiseen kanavaan 85 m:n pituudelta 15" ja 40 m:n pituudelta 12" putkesta, jota paitsi

siihen tehtiin 3 tarkastus- ja 3 syöksykaivoa. Kustannuksia oli Smk 6,791:91, määrärahan ollessa 7,200 markkaa.

Edelfelttien alle osotenerosta 7 Armfelttien alaiseen kanavaan sekä osotenerosta 13 Horntien alaiseen kanavaan, johon käytettiin 97 m. 12" putkea ja tehtiin 2 tarkastus- ja 3 syöksykaivoa. Kustannuksia oli Smk 5,567:13 ja määräraha 5,700 markkaa.

Horntien alle Rehbindertieltä Tehtaankadun alaiseen kanavaan, johon käytettiin 91 m. 12" putkea ja tehtiin 2 tarkastus- ja 3 syöksykaivoa. Kustannuksia oli Smk 4,997:04, määrärahan ollessa 5,300 markkaa.

Veden pois johtamiseksi yliopistolle myydyiltä Siltasaaren penkereen tonteilta rakennettiin 175 m. pitkä lokaviemäri 12" sementtiputkista ja laitettiin 3 tarkastuskaivoa Smk:an 8,106:35 kustannuksilla. Määräraha oli 8,400 markkaa.

Rahasäännössä oli osotettu 4,700 markkaa 90 m. pitkän laskukanavan teettämiseksi korttelin n:o 513 tontilta n:o 6 Läntisen viertotien alaiseen kanavaan, mutta lastenhoitoyhdistykselle luovutetun, Nimrod- ja Topeliuskadun kulmauksessa olevan tontin kuivattamiseksi osotti kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 770 markan lisämäärärahan, minkä johdosta tämä 12" sementtiputkista rakennettu kanava tehtiin 181 m. pitkä ja varustettiin 3 tarkastuskaivolla. Kustannukset nousivat kaikkiaan 4,811 markkaan, joten säästy 659 markkaa.

Hautausmaan viereisen täytealueen halki kulkevan kanavan jatkamista varten myönnetty 3,000 markan määräraha sitä vastoin ylitettiin Smk:lla 390:77, syystä että täytetyn lahden pohja oli täyttämisen johdosta kohonnut ja arvaamattomia ruoppaustöitä täytyi teettää.

Topeliuskadun alle Kammio- ja Humalistokadun välille tehtiin kanava 149 m:n pituudelta 75 sm. korkeista sementtikulverteista sekä 140 m:n pituudelta 18" ja 30 m:n pituudelta 15" sementtiputkista, jota paitsi siihen tehtiin 5 tarkastus- ja 2 syöksykaivoa. Kustannuksia oli Smk 14,476:80, määrärahan ollessa 14,500 markkaa.

Tiet. Teiden erinäisiä korjauksia varten oli rahasäännössä osotettu 10,000 markkaa, mutta vuoden varrella toimitetuista tarpeellisista korjauksista oli kustannuksia Smk 15,119:13.

Sörnäsiniemelle vievä tie korjattiin ja vierrettiin pitkin pituuttaan. Määrärahasta, 4,800 markasta, säästy Smk 1,328:54.

Viertotiet. Viertoteiden erinäisiä korjauksia varten olevasta 15,000 markan määrärahadista säästy Smk 221:87.

Satamat. Rantasiltain, siltain y. m. erinäisiä korjauksia varten oli rahasäännössä osotettu 25,000 markkaa, mutta näistä töistä oli kustan-

nuksia Smk 26,728: 44, joka summa jakautui seuraavain alitilien kesken:

Satamat	Smk	8,894: 37
Rantasillat	”	4,922: 37
Sillat	”	4,523: 90
Pojut	”	974: 34
Nostorana	”	108: 89
Väliaikaiset laiturit	”	2,721: 68
Tihtaali	”	44: 63
Täytetyöt	”	4,348: 36
Sekalaista	”	189: 90
		Yhteensä Smk 26,728: 44

Jäillemenosiltoja ynnä laiturien ja jäärailojen viereisiä aitoja varten osotettu 5,000 markan rahamäärä ylitettiin tänäkin vuonna, tällä kertaa Smk:lla 861: 67.

Satamain ruoppausta, etusijassa Sörnäsin satama-alueella, toimitettiin tarkoitusta varten myönnetyllä 20,000 markan määrärahalta.

Sörnäsin niemekkeen itärannan ruoppavarastopaikan järjestämistä varten myönnetystä 10,000 markan määrärahasta käytettiin vuoden varrella ainoastaan Smk 6,260: 43. Säästö siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Mainittavampia korjauksia teetettiin seuraavilla rantasilloilla ja silloilla:

Katajanokan pohjoisrannan väliaikaisilla silloilla; kustannukset Smk 3,828: 16, määräraha 3,500 markkaa.

Keittuhuoneenrannassa sekä eteläisellä laiturinhaaralla; kustannukset Smk 3,153: 81, määräraha 3,200 markkaa.

Siltavuorenrannan väliaikaisilla silloilla; kustannukset Smk 3,108: 35, määräraha 3,400 markkaa.

Neitsytpolun päässä olevalla purkaussillalla; kustannukset Smk 1,752: 92, määräraha 2,000 markkaa.

Makasiininrannan kiveyksen korjausta varten myönnetystä 1,650 markan määrärahasta säästyi Smk 32: 52.

Sörnäsin sataman tihtaalin korjaukseen käytettiin määräraha 1,750 markkaa miltei kokonaan.

Hakaniemenrannan pohjoisosan rantareunustuksen teettämisestä oli laskettu olevan kustannuksia 134,000 markkaa, josta määrästä 1909 vuoden rahasäännössä oli osotettu 80,000 markkaa ja 1910 vuoden rahasäännössä loput. Suunnitellut työt, laiturireunustus sekä täyttäminen, suoritettiin vuoden varrella loppuun, mutta kun määrärahaa säästyi Smk 3,296: 51, siirrettiin tämä summa vuoteen

1911 mahdollisesti syntyväin painumisten tasottamista ja täyttämistä varten.

Humalkariin kytkettiin pesuhuone ja sen sekä Humallahden rannan välillä tehtiin jalkasilta, josta oli kustannuksia Smk 4,533: 54, määrärahan ollessa 4,700 markkaa.

Työkalut.

Vuoden varrella oli erinäisten työkalujen ostosta ja korjauksesta menoja Smk 7,995: 50. Tarkoitukseen oli myönnetty 7,000 markan määräraha.

Kahden kadunkasteluvaunun ostosta oli kustannuksia 2,915 markkaa. Määräraha oli 3,000 markkaa.

Sekalaista.

Hengenpelastuskalujen, halkomittain y. m. kunnossapidosta oli kustannuksia Smk 4,018: 03. Määräraha oli 4,000 markkaa.

Pesuhuoneiden ja viruslaiturien erinäistä hoitoa ja korjausta varten osotettu 10,000 markan määräraha käytettiin miltei kokonaan.

Kaksi T-muotoisen rantasillan vierellä ja Katajanokan rannassa olevaa pesuhuonetta korjattiin lasketuilla 3,600 markan kustannuksilla.

Turvikin lasku-
johto.

Turvikin päärakennuksesta lähtevän laskujohdon teettämiseksi oli kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnetty 1,200 markkaa, mutta kallionlouhinnan johdosta nousivat kustannukset Smk:aan 1,313: 37.

Nostamattomia
määrärahoja.

Vuodesta 1909 siirtynyttä määrärahaa Säästöpankinrannan kaupungille kuuluvan osuuden viertämistä varten ei voitu tänä vuonna käyttää, syystä että tonteilla n:oilla 10 ja 12 jatkui rakennustöitä kaiken kesää, minkätähden määräraha täytyi siirtää vuoteen 1911.

Vuodeksi 1908 myönnettyä määrärahaa Hakaniementorin kiveämiseen Sörnäsän rantatien jatkoksen pohjoispuolelta II noppakivillä asfalttiin ei myöskään voitu vuonna 1910 käyttää, syystä että oli nostettu kysymys kauppahallin rakentamisesta sinne, minkätähden määräraha jälleen siirrettiin seuraavaan vuoteen.

Vuonna 1909 höyryruoppajaan kuuluvan proomun korjausta varten myönnetty 6,000 markan määräraha käytettiin mainittuun tarkoitukseen, mutta sen johdosta että ruoppaaja oli edellisen talven ollut yhtä mittaa työssä Katajanokan vierellä ja jää oli sitä paljon vioittanut, ylitettiin määräraha Smk:lla 2,859: 99.

Edellisestä vuodesta siirtyneestä, Vallilan alueen laskukanavia varten myönnetystä määrarahasta säästyneestä summasta Smk:sta 20,023: 84 ja niinkään tientekomäärarahasta siirtyneestä säästöstä Smk:sta 2,171: 31, eli kaikkiaan Smk:sta 22,195: 15, käytettiin mainittuja kanavia varten Smk 20,988: 55.

Puhtaanapito-
laitos.

Kaatopaikkain ja laiturien kunnossapitoa varten osotettu 5,000 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 1,505: 69 ja vartijain palkkaus-

määräraha 7,000 markkaa Smk:lla 2,177: 15. Tämä johtui etusijassa siitä, että vuoden viime kuukausina vallinneet runsaat lumisateet vaativat järjestämään lukuisia tilapäisiä lumenkaatopaikkoja, joita täytyi alituisen pitää kunnossa niillä vallitsevan suuren liikenteen vuoksi ja joita varten myös täytyi asettaa melko suuri joukko ylimääräisiä vartijoita osin pitämään silmällä että kaadot toimitettiin hyvässä järjestyksessä ja osin tasottamaan kaadettua lunta.

Makkien ja käymäläin puhtaanapitoa varten myönnetty 15,000 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 893: 83. Sitä vastoin säästy mainittujen laitosten korjausmäärärahasta Smk 1,054: 59.

Kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapitomääräraha, 105,000 markkaa, ylitettiin edellä kerrottujen, joulukuun alussa sattuneiden lumisateiden johdosta Smk:lla 29,029: 14. Viimeksi mainituista, tasaluvuin 34,800 markkaan nousevista kustannuksista ilmoitettiin heti rahatoimikamarille, mutta ilmoitus ei aiheuttanut muuta toimenpidettä kuin että konttori oikeutettiin ylittämään määrärahan mainitulla summalla.

Puhtaanapidon kokonaiskustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Työnjohto	Smk	6,000: —
Työkalut y. m.	”	2,492: 84
Lakaisu	”	54,660: 90
Lumen ja rikkain kuljetus	”	58,787: 70
Auraaminen	”	1,910: 40
Hiekotus	”	10,177: 30
Yhteensä Smk		134,029: 14

Viertoteiden puhtaanapitomääräraha, 35,000 markkaa, ja teiden puhtaanapitomääräraha, 16,000 markkaa, ylitettiin niinkään edellä mainitusta syystä, edellinen Smk:lla 12,429: 03 ja jälkimäinen Smk:lla 3,191: 08.

Viertoteiden puhtaanapitokustannukset jakautuivat seuraaviin eriin:

Työnjohto	Smk	6,017: —
Työkalut	”	586: 68
Lakaisu	”	21,595: 86
Lumen ja rikkain kuljetus	”	16,833: 29
Auraaminen	”	268: 20
Hiekotus	”	2,128: —
Yhteensä Smk		47,429: 03

Teiden puhtaanapitokustannukset taas jakautuivat seuraaviin eriin:

Työnjohto	Smk	876: —
Työkalut	”	98: 58
Lakaisu	”	11,214: 26
Rikkain ja lumen kuljetus	”	6,528: 64
Hiekotus	”	473: 60
Yhteensä Smk		19,191: 08

Keskikaupungin katujen ja viertoteiden kastelumääräraha, 10,000 markkaa, ylitettiin Smk:lla 14,952: 35, mikä ja kun edellä mainittu määrä oli edellisinäkin vuosina tuntuvasti ylitetty, osoittaa että tarkoitukseen myönnetty määräraha ilmeisesti on riittämätön sen työn kustantamiseen, mikä on tehtävä niiden vaatimusten täyttämiseksi, joita poliisijärjestys nyttemmin asettaa katujen hoitoon nähden puheenalaisessa kohden.

Kaivopuiston viertoteiden sekä venesatamain ja jäiden puhtaanapito toimitettiin rahasäännössä osotetuilla summilla.

Yleistä käymäläin puhtaanapitoa varten myönnetty määräraha ylitettiin Smk:lla 23,012: 43, joka summa jakautui seuraavasti:

Palkkaukset, miehistö ja ajomiehet ..	Smk	17,214: 13
10 hevosen rehut	”	2,523: 88
Sekalaiset menot	”	1,950: 12
Ajoneuvojen, rikkalaatikkojen y. m. korjaus	”	1,324: 30
Yhteensä Smk		23,012: 43

Ylitys johtui osin siitä, että taloja, joista puhtaanapitolaitos toimitti jätteiden poiskuljetuksen, oli tullut lisää 72, ja osin siitä, että kaupungin täytyi korjauttaa sen käytettäviksi annetut rautatievaunut, sekä vihdoon siitä, että melko suuret määrät turvepehkuja ja desinfioimisaineita (lysolia) täytyi koleravaaran johdosta käyttää jätteitä käytellessä ja kuljettaessa. Rehuja varten osotetun määrärahan ylitys noin huomattavalla määrällä taas johtui siitä, että määräraha oli laskettu 8 1/2 pennin kilohinnan mukaan, mutta alin vuoden varrella tehty tarjous oli 15 penniä kilolta.

Tulot puhtaanapidosta sitä vastoin antoivat ylijäämää Smk 28,763: 65, joten koko liikkeestä oli voittoa Smk 5,751: 22.

Kaupunginarkkitehdin vuodelta 1910 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Määräraha rakennusten ja talojen erinäisiä korjaustöitä varten oli 43,695 markkaa ja osottautui pääasiassa riittäväksi tarkoitukseen, sillä se ylitettiin ainoastaan Smk:lla 127: 51.

Lumenkuljetukseen y. m. kaupungin taloista osotettu 6,000 markan määräraha on talvella sattuneiden kahden kovan lumimyrskyn johdosta, jolloin lunta paikatellen kasautui suunnattoman suuriin joukkoihin, osottautunut riittämättömäksi tarkoitukseensa ja sentähden ylitetty Smk:lla 1,687: 36.

Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjaukseen osotetusta 4,000 markan määrarahasta oli töiden valmistuttua jälellä Smk 68: 21.

Korttelin n:o 181 uimahuoneiden uutta kansitusta ja erinäisiä korjauksia varten osotetusta 2,500 markan määrarahasta käytettiin Smk 2,436: 01, joten säästy Smk 63: 99.

Raatihuoneryhmän, kansankirjastotalon, sekä poliisilaitoksen käytettävänä Aleksanterinkadun taloissa n:oissa 22 ja 24 olevain huoneistojen, poliisitalossa Pengerkadun 5:ssä ja poliisitalossa Ratakadun 10:ssä toimitetuista sisäisistä korjauksista, etsivän osaston vankilan tuullutuslaitteiden tekemisestä sekä vankilan maalaamisesta ynnä eräistä eteläisessä ja pohjoisessa palotornissa sekä paloasemilla teetetyistä korjaustöistä oli kustakin kustannuksia hiukan vähemmän kuin oli laskettu, joten vastaavista määrärahoista säästy kustakin Smk 12: 32, 152: 52, 56: 26, 39: 66, 139: —, 6: 82 ja 73: 50.

Erinäisistä Marian sairaalan korjaustöistä sitä vastoin oli kustannuksia Smk 19,387: 44 lasketun määrän Smk:n 17,911: 92 sijasta, joten määräraha ylitettiin Smk:lla 1,475: 52, mikä johtui pääasiallisesti siitä, että vuoden varrella oli osottautunut välttämättömäksi panna eräiden ruostuneiden rauta- ja kupariputkien sijaan uudet kupariputket, jotta kirurgisen paviljongin leikkaussalit saisivat riittävän määrän lämmintä vettä.

Sittenkun Kasarmintorin kauppahallin ja Makasiininrannan tavaravajan vuosikorjaukset oli toimitettu, oli edellisestä määrarahasta jälellä Smk 38: 81 ja jälkimäisestä Smk 36: 50.

Länsirannan ent. tulli- ja pakkahuoneen erinäisistä korjaustöistä oli kustannuksia Smk 4,190: 73 lasketun määrän 4,000 markan sijasta, jota vastoin määrarahasta, jolla edellä mainittuun rakennukseen oli sisustettava toisen kaupunginlääkäarin virkahuoneisto, jäi jällelle Smk 31: 05.

Kansakoulukadun kansakoulutaloon kuuluvan käymälän uudistarakentamista ei voitu toimittaa lasketulla 9,500 markan summalla, vaan tarvittiin lisäksi Smk 169: 87. Tämä ylitys johtui yksin-

omaa siitä, että lasketun määrän lisäksi täytyi louhia kallista kanavaa vesijohdon teettämiseksi mainittuun rakennukseen.

Vastamainittu seikka sai niinkään aikaan, että Kansakoulukadun kansakoulutalon talonmiehen uuden huoneiston rakennuttamista varten osotettu 9,000 markan määräraha ei täysin riittänyt tarkoitukseensa, vaan tarvittiin lisäksi Smk 60: 34.

Kansakoulukadun kansakoulun talonmiehen huoneiston laittamisesta huonosti ravittujen lasten ruokailuhuoneeksi oli kustannuksia Smk 686: 72 lasketun summan 500 markan sijasta. Määrärahan ylitys johtui pääasiassa niistä vaikeuksista, joita vesijohdon ja varsinkin laskujohtojen teettäminen mainittuun huoneistoon kohtasi.

Vuonna 1909 alotetut Ratakadun ja Kallion uusien kansakoulutalojen rakennustyöt valmistuivat vuonna 1910 ja rakennuksia ruvettiin käyttämään tarkoitukseensa syyskuun 1 päivästä. Nämä rakennustyöt ynnä Kallion kansakoulutalon viereisen leikkikentän tasotus, vesi- ja laskujohdon teettäminen Kalliossa oleviin kunnan työväenasuntoihin sekä näiden pihamaan tasotus teetettiin erityisten rakennustoimikuntain silmälläpidon alaisina.

Tehtaankadun kansakoulutalon sisäpuolista maalausta varten osotettu määräraha ylitettiin ainoastaan Smk:lla 38: 50.

Marian sairaalan talousrakennuksen uudestirakentaminen, saman rakennuksen uuden keittiön sisustaminen sekä uusien pesukoneiden y. m. hankkiminen sinne, Toukolan kansakoulun ulkohuoneet, tasotus- ja aitaustyöt sekä Ratakadun tontille n:o 10 rakennettu pesutupa valmistettiin likipitään lasketuilla kustannusmäärillä.

Toukolan uutta kansakoulutaloa varten myönnetty 10,300 markan lisämääräraha osottautui työn jatkuessa aivan riittämättömäksi tarkoitukseensa, niin että lisäksi tarvittiin kokonaista Smk 5,048: 34. Ylitys johtui pääasiallisesti seuraavista syistä: 1910 vuoden budjettia laadittaessa jatkuivat rakennustyöt paraikaa, suuri joukko maksamattomia laskuja (niiden joukossa erittäinkin Helsingin kaupungin vesijohtokonttorin lasku, Smk 1,540: 50) oli silloin vielä saapumatta ja syysmyöhä ja sydäntalvi, joina vuodenaikoina työt suoritettiin, olivat erittäin sopimattomia sille kiireelliselle työtavalle, jota siihen aikaan vallitsevan kouluhuoneistojen suuren puutteen johdosta tässä rakennusyrytyksessä noudatettiin.

Eräiden luokkahuoneiden sisustamisesta Tehtaankadun 15—17 kansakoulutaloon sitä vastoin oli kustannuksia Smk 1,915: 61 vähemmän kuin oli laskettu.

Määrärahat Marian sairaalan laajennustyötä sekä uutta työ- ja vaivaistaloa varten, jotka rakennusyrytykset samoin kuin eräät edellä mainitutkin teetettiin erityisten rakennustoimikuntain silmälläpidon alaisina, samaten kuin Vanhankaupungin uutta poliisivartio-

tupaa varten myönnetty määrärahaakin siirrettiin vuoteen 1911, syystä että mainittuja töitä ei saatettu vuoden varrella loppuun.

Edellä lueteltujen lisäksi on kaupunginvaltuuston erinäisten määräysten johdosta teetetty seuraavat työt, nimittäin: Marian sairaalan sähkövalojohtojen korjaus, määräraha 10,000 markkaa, kustannukset Smk 10,107: 27; Vanhankaupungin myllyn korjaus, määräraha 900 markkaa, kustannukset 900 markkaa; juoksupunnusvaa'an hankkiminen Länsirannan tavaravajaan, määräraha 750 markkaa, kustannukset Smk 730: 75; erinäiset Bengtsårin kasvatustaloksen työt, määräraha 41,000 markkaa, kustannukset Smk 43,427: 99, vajaus 2,427 markkaa siirretty vuoteen 1911; sähkövalojohtojen laittaminen Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen tullaushuoneisiin, määräraha 700 markkaa, kustannukset 560 markkaa; Marian sairaalan muutosrakennus- ja täydennystyöt, määräraha 25,000 markkaa, rakennuskonttorin kulut Smk 10,434: 01, Marian sairaalan laajennustyön rakennustoimikunnan kulut Smk 24,386: 96; postipakettiosaston sisustaminen warranttiyhtiön taloon Katajanokalla, määräraha 27,000 markkaa, kustannukset Smk 19,728: 99, säästö Smk 7,271: 01 siirretty vuoteen 1911; Humaliston tuberkulootissairaalan korjaus, määräraha 5,500, kustannukset Smk 5,311: 65; Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen takavarikkohuoneen kuntoonpano, määräraha Smk 502: 85, kustannukset Smk 403: 10; sekä edellä mainittujen rakennusten sähkövalojohtojen uudistus ja korjaus, määräraha 1,250 markkaa, kustannukset 1,250 markkaa.

Paitsi kaikkia edellä lueteltuja töitä varten tarpeellisia piirustuksia on vuoden varrella m. m. laadittu Vallilaan rakennettavain kunnan työväenasuntojen sekä uuden työ- ja vaivaistalon pajan, tallin, navetan, sikalan ja käymälän piirustukset sekä ryhdytty laatimaan vastaisen uuden kulkutautisairaalan työ- ja yksityiskohtaisia piirustuksia.

Kaupungingeodeetin laatimassa hänen vuonna 1910 suorittamainsa toimitusten luettelossa oli seuraavat määrät erilaatuisia toimituksia y. m.

Tontinmittauksia	102
Tontinarvioimisia	92
Huvila- ja muita maankatselmuksia	14
Kolmivuotiskatselmuksia	72
Tarkastuskatselmuksia	69
Varastopaikkain ja kivilouhosten arvioimisia	27

Rajanpaalutuksia	40
Kivijalankatselmuksia	53
Annettu mittauskirjain jäljennöksiä	16
Laadittu maatilusten, varastopaikkain y. m. karttoja	29

Kaupunginpuutarhurin vuodelta 1910 antama kertomus oli seuraavaa sisällystä:

Sää.

Vuonna 1910 on kasvullisuus täällä ollut erittäin hyötyisä; kevät tuli noin kuukautta aikaisemmin kuin yhtenäkkään edellisenä vuonna moniin vuosikymmeniin. Täkäläisen meteorologisen keskuslaitoksen tiedonannon mukaan oli lämpö määrä toukokuun 11 päivänä + 23° C eli korkein, mikä tuohon vuodenaikaan on todettu vuodesta 1829 lähtien.

Kesä oli lämmin ja syksy jatkui myöhään sekä oli kasvullisuudelle erittäin suotuisa. Varhaisesta kevääntulosta johtui, että kaupunginistutusten hoitotyöt täytyi aloittaa tavallista aikaisemmin ja niihin tarvittiin suurempia rahamääriä kuin oli laskettu.

Istutusten,
puutaimistojen
y. m. voimassa-
pito.

Kaupunginistutusten, puistojen, kasvisuojain y. m. kunnossapitomääräraha, 90,000 markkaa, osottautui sentähden riittämättömäksi. Puutarhalautakunnan kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen johdosta myönnettiin tarkoitukseen 10,000 markan lisämääräraha.

Kunnossapitokustannukset jakautuivat seuraavasti:

Ainespiha	617: 18
Aleksanteri II:n patsas	559: 29
Ateneum	403: 51
Elisabetinpuistikko	592: 53
Eläintarha	5,454: 31
Erottajanpuistikko	550: 91
Esplanadit	14,091: 80
Fredrikintori	127: 92
Hakasalmi ja Hesperia	1,342: 45
Haudat	316: 25
Kaisaniemi	4,049: 54
Kaivopuisto	12,608: 96
Kapteeninkadunpuistikko	702: 03
Kasvisuojat	17,138: 42
Katajanokanpuistikot	1,982: —
Kaupunginpuutarha	2,280: 33
Kirurginen sairaala	767: 88

Konstantininkadun istutus	69: 87
Koulutori	1,176: 08
Lapinlahdenpuistikko	408: 85
Lönnotinpatsas	443: 91
Marian sairaala	507: 18
Puutaimistot	3,237: 55
Ritarihuoneenpuistikko	768: 62
Sekalaiset istutukset	4,242: 94
Sohvat	2,175: 72
Suomen pankki	423: 05
Säätytalonpuistikko	1,093: 19
Talli	7,796: 24
Teknillinen korkeakoulu	455: —
Ullanlinnanvuoret	11,964: 78
Vanha kirkko	2,058: 86

Yhteensä 100,407: 15

Eläintarhan urheilukentän kunnossapitoa varten osotetut varat, 1,000 markkaa, käytettiin erinäisiin korjaus- ja kunnossapitotöihin. Eläintarhan
urheilukenttä.

Punanotkon leikkikentän kunnossapitomäärärahalla, 450 markalla, palkattiin vartija, joka suoritti pääasiallisimmat kentän kunnossapitotyöt. Kustannuksia oli Smk 466: 68. Punanotkon
leikkikenttä.

Erään Eläintarhassa olevan käymälän puhtaanapitomäärärahasta, 324 markasta, käytettiin ainoastaan Smk 58: 38. Käymälän
puhtaanapito.

Kaupunginpuutarhan asuinrakennusten polttoaineita varten oli osotettu 800 markkaa, mutta kustannuksia oli Smk 803: 39. Asuinraken-
nusten poltto-
aineet.

Kaupunginpuutarhan valaistuspääasiallisuus oli 150 markkaa; kustannuksia oli Smk 141: 19. Kaupungin-
puutarhan
valaistus.

Kustannukset 15 suojusristikon hankkimisesta Henrikinpuistikon puiden suojaksi nousivat sitä varten laskettuun määrään 1,950 markkaan. Suojusristikko-
jen hankkimis-
nen.

Vanhempain nurmien uudistusta varten olevasta 3,000 markan määrärahadista käytettiin Runebergin-, Kappelin- ja Teatteriesplanadin sekä Säätytalon- ja Katajanokanpuistikon nurmien uudistukseen Smk 2,783: 56. Nurmien
uudistus.

Aitausten kunnossapitoon käytettiin 3,000 markan määrärahadista Smk 2,789: 44. Aitausten
kunnossapito.

Kaarlenkadulta kuljetettiin Laakson huvilapalstalla olevaan multavarastoon 1,181 kuormaa multaa. Myöhemmin vuoden varrella, kun kaupungin kulkutautisairaala sijoitettiin tälle alueelle, vietiin koko multavarasto kaupunginpuutarhaan, missä se käytettiin puutarhan koillisosan kuntoonpanoon. Mullanvalmis-
tus kaupungin-
istutuksia
varten.

Vuoden varrella myytiin Kampilla olevasta rikkavarastosta

635 kuormaa 50 pennin ja 300 kuormaa 1 markan hinnasta ja siten saaduilla varoilla, kaikkiaan Smk:lla 617: 50, hyvitetiin edellä mainitun varaston tiliä, joka siten nousi Smk:aan 4,117: 50. Tämä summa käytettiin, paitsi mainittuihin kuljetuksiin, myös vanhempain sekalantavarastojen muokkaamiseen, joista kaikista töistä oli kustannuksia yhteensä 3,461 markkaa.

Talvipuutarhan kunnossapito.

Talvipuutarhan koristeluun käytettiin entiseen tapaan eri vuodenaikain kukkakasveja. Puutarhaa katsomassa kävi vuoden varrella 22,561 henkilöä. Määräraha oli 6,000 markkaa ja kustannuksia Smk 6,034: 58.

Työkalut.

Työkalujen ostoa ja korjausta varten oleva 2,500 markan määräraha ylitettiin Smk:lla 68: 98, sillä kustannuksia oli Smk 2,568: 98.

Alpin kunnossapito.

Alpin kuntoonpano- ja kunnossapitotyöt käsittivät kävelyteiden uudistusta ja nurmenreunain täyttämistä mullalla. Käytäviin tehtiin vierusojat ja tarpeellisiin paikkoihin laskukaivot. Rautatien alitse kulkeva jalkasilta varustettiin niskuksilla, uusilla kansituslaudoilla ja uudella kaiteella. Ajotien länsipuolinen rinne verhoitiin ruohoturpeilla. Kaikkia näitä töitä varten oli osotettu 2,500 markkaa. Kustannuksia oli Smk 2,538: 03.

Rakennusten korjaus.

Kaupunginpuutarhan ja Tehtaanpuiston rakennusten korjaustyöt toimitettiin kaupunginarkkitehdin johdolla. Määrärahat olivat 3,500 ja 1,350 markkaa, kustannukset taas Smk 3,141: 37 ja 1,155: 27.

Konstantininkadun viereisen istutuksen kuntoonpano.

Konstantininkadun viereisen istutuksen kuntoonpanemiseksi täytettiin istutuspaikaksi aiotun kallion kuopat mullalla ja lavalle ajettiin multaa, niin että se hiukan kohosi katupinnan yläpuolelle, minkä jälkeen maahan istutettiin kasveja ja kylvettiin ruohonsiemmentä. Kustannukset nousivat rahasäännössä osotettuun määrään, 150 markkaan.

Eläintarhan urheilukentän tasotustöiden loppuunsaattaminen.

Eläintarhan urheilukentän tasotustöitä varten tehtävät työt sekä rautatielinjan länsipuolella Fredriksperiä päin olevan ajotien teetti rakennuskonttori valmiiksi. Edelliseen työhön käytettiin koko määräraha, 9,700 markkaa. Jälkimäistä työtä varten osotetusta 17,800 markan määrärahasta käytettiin Smk 13,588: 03 ja ylijäämä, Smk 4,211: 97, siirrettiin vuoteen 1911.

Käymälän rakentaminen.

Eläintarhaan tehtävä käymälä rakennettiin kaupunginarkkitehdin johdolla. Määrärahasta, 2,500 markasta, käytettiin Smk 1,219: 50.

Savilan puutaimiston kuntoonpano.

Savilan puutaimiston kuntoonpanemiseksi kuljetettiin sinne 2,111 kuormaa multaa Läntisen viertotien rakennustonteilta n:o:ilta 27 ja 29 ja levitettiin aikaisemmin n. s. kekoihin istutettujen puiden välille. Multaa kaivettiin puutaimiston kehään suunnitellun käytävän kohdalta ja sijoitettiin puutaimiston itäiselle ja eteläiselle rajalinjalle 2 m. leveäksi pengermäksi, mihin sittemmin istutettiin aita-

kuusia. Lisäksi suoritettiin erinäisiä maanmuokkaustöitä ja rikkaruohojen perkauksia, joista töistä oli kustannuksia Smk 2,517: 33. Määräraha oli 2,500 markkaa.

Punanotkon tasotustöiden jatkamiseksi toimeenpantiin täyte- ja tasotustöitä leikkikentän lähimmässä ympäristössä sekä Laivurinteeseen itä- ja länsipuolisilla kolmion muotoisilla aloilla. Puistopuita istutettiin Merimies- ja Yrjönkadun varrelle.

Punanotkon
tasotustöiden
jatkaminen.

Täyttämiseen käytettiin edellisenä vuonna paikalle varattu multa sekä 2,099 kuormaa kaasulaitoksen tontilta Sörnäsistä tuotua multaa.

Töihin käytettiin Smk 5,003: 67. Määräraha oli 5,000 markkaa.

Haapaniemen tasotus- ja istutustöiden loppuunsaattamista varten osotetusta 6,000 markan määrärahasta oli 3,000 markkaa tarkoitettu käytettäväksi leikkikentän tasotuksen loppuunsaattamiseen ja loput istutuksiin. Jälkimäiseen työhön käytettiin 1,317,5 multakuutiometrin siirtämiseksi kentän eteläosasta sen pohjoisosaan Smk 1,242: 72. Jäljellä olevan määrärahan käytti rakennuskonttori, joka toimitti leikkikentän tasotuksen. Kustannuksia oli kaikkiaan Smk 5,960: 96.

Haapaniemen
tasotus- ja
istutustöiden
loppuunsaatta-
minen.

Kelkkaratain laittamista varten myönnettyä 1,600 markan määrärahaa ei voitu lumen vähyden takia kokonaan käyttää. Kelkkaratoja voitiin nimittäin ainoastaan helmikuun 10 ja 20 päivän välinen aika pitää käyttökelpoisessa kunnossa. Kustannuksia oli Smk 745: 56.

Kelkkaratain
laittaminen.

Kaupunginpuutarhan vesijohdon pääputken uudistuksen toimitti vesijohtokonttori tarkoitusta varten osotetulla 2,500 markan määrärahalla.

Vesijohtoput-
kien uudistus.

Koulupuutarhan laittaminen Eläintarhaan aloitettiin tammikuun 2 päivänä vedättämällä sinne 4,113 kuormaa rikkoja Kampin varastosta. Sittenkun rakennuskonttori oli elokuun lopulla paaluttanut koulupuutarhan rajat, ryhdyttiin laittamaan käytäviä sekä kuohkeuttamaan (40 sm. syvältä) viljeltäviksi tarkoitettuja osia ja suoritettiin konttorin alottama salaojitustyö loppuun. Käytävään tasotukseen käytettiin 5,651 kuormaa Fredriksperistä tuotua savihiekkaa. Alueen kaakkoisosassa sijaitseva pienehkö kallio poistettiin louhimalla.

Koulupuutar-
han laittaminen
Eläintarhaan.

Edellä mainittuihin töihin sekä rakennuskonttorin teettämään salaojitukseen, jotka työt kustannettiin muurarimestari Alex. Ärtin koulupuutarharahaston varoilla, käytettiin vuoteen 1911 asti kaikkiaan Smk 18,730: 31. Määräraha oli Smk 19,488: 77.

Helsingin kaupungin metsäin hoitoa varten asetetun metsänhoitajan kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Puutaimisto.

Puutaimistossa oli 1,985 erilajista puuntainta, jotka kaikki olivat varttuneet pitkiksi, minkä tähden ei niitä enää käynyt säilyttäminen puutaimistossa, vaan, kun niitä ei enää voitu käyttää kaupungin metsissä, tarjottiin ne kaupaksi. Kustannuksia taimien hoidosta ja myytyjen taimien pakkauksesta on vuoden varrella ollut Smk 80: 67. Myynnistä oli tuloja Smk 205: 65, joten ylijäämää syntyi Smk 124: 98.

Tukkipuiden leimaaminen.

Edellisenä vuonna Bölen talon ja Äggelbyn kartanon lunastetuilla mailla alotettua tukkipuiden leimaamista jatkettiin kuluvana vuonna Nybondaksen talon, Meilansin, Greijuksen, Kottbyn, Forsbyn, Gumtähden säterin, Sofielundin, Gumtähden huvilan sekä Träskin ja Pakaan mailla, jolloin luettiin 20,191 mäntyä, 16,864 kuusta ja 1,503 koivua, jotka 18 engl. jalan korkeudella olivat vähintään 6 engl. tuumaa läpimitaten. Tästä leimaamistyöstä oli kustannuksia Smk 310: 79.

Metsänperkaus.

Metsänperkausta on toimitettu erinäisillä alueilla Greijuksen, Bölen, Kottbyn, Forsbyn ja Gumtähden metsissä, jolloin enimmäkseen on kaadettu leppäpensaita ja pienempiä lehtipuita kasvullisesta havumetsästä, josta työstä on ollut kustannuksia Smk 796: 48. Aikaisemmin arvottomista jätteistä valmistettiin nyt kallionlouhintöissä peiteaineeksi kelpaavia risukimppuja, joiden arvo, laskettuna 60 pennin mukaan kappaleelta, oli Smk 263: 40, lukuun otettuna sitomiseen käytetyn rautalangan hinta, 42 markkaa. Metsänperkauksesta olleet menot vähenivät täten Smk:aan 575: 08.

Apuharvennus.

Apuharvennustakin on jatkettu edellisenä vuonna alotetuilla Äggelbyn ja Kottbyn mailla, jolloin enimmäkseen on vanhoja koivuja kaadettu kasvullisesta havumetsästä. Koivut on hakattu osin haloiksi, osin kallionlouhinnassa käytettäviksi peitehirsiksi. Kustannukset, Smk 2,820: 73, ovat hyvin korvautuneet saaduilla puuaineilla, joiden hinnaksi on arvattu Smk 5,550: 75 ja jotka on käytetty kaupungin tarpeisiin.

Hirsien harsinta.

Harsintahakkuusta, jota on jatkettu Greijuksen metsäalueella, on ollut kustannuksia Smk 2,375: 79 ja on ainespihaan viety piiluttuja puita Smk 349: 19 arvosta, jota paitsi metsässä oli vuoden päätyessä valmiiksi piiluttuja hirsii ynnä 90 metristä syltä polttopuita, joiden kaikkien puutavarain arvo oli yhteensä 6,000 markkaa.

Metsäpalot.

Metsäpaloja tai niiden alkuja syntyi toukokuun 21 ja heinäkuun 18 päivän välisenä aikana Meilansin, Greijuksen ja Kottbyn alueilla neljässä eri paikassa, jotka yhteensä käsittivät 0.415 hehtaarin alan enimmäkseen mäkistä maata. Vahingot olivat vähä-

pätöiset, ja jälkisammutuksesta ja vartioimisesta oli kustannuksia Smk 89: 20. Kahden metsäpalon sammutustyössä oli apuna Helsingin kaupungin ja Huopalahden palokuntain osastoja.

Vahingontekoa on myöskin vuonna 1910 jatkunut samaan ta- Vahingonteko.
paan kuin edellisissä vuosikertomuksissa on mainittu. Tämän hillitsemiseksi on kuitenkin vuoden varrella 6 henkilöä saatettu tuomioistuimessa syytteeseen ja tuomittu, minkä ohessa 7 henkilöä on sakotettu luvattomasta laiturimetyöstä ja 1 henkilöä luvattomasta hiekanotosta. Lisäksi on kaksi vahingontekojuttua lykätty seuraavaan vuoteen. Vuoden varrella on metsäin laitoihin sijoitettu 14 ilmoitustaulua, joissa kielletään vahinkoa tekemästä, ja ne näyttävätkin täyttäneen tarkoituksensa.

Samasta syystä, mikä edellisessä vuosikertomuksessa mainittiin, Ylimääräinen vartioiminen.
on ylimääräistä vartiomiehistöä palkattu juhannus- ja joulunpyhän edellisiksi päiviksi, ja oli tästä kertomusvuonna kustannuksia Smk 531: 50.

Katsaus metsänhoidosta y. m. olleisiin työkustannuksiin.

Menot ja tulot.

Puutaimisto y. m.	Smk	80: 67
Tukkien lukeminen	”	310: 79
Metsänraivaus ja -perkaus y. m.	”	838: 48
Apuharvennus ja tukkien kuljetus	”	2,820: 73
Metsäpalojen sammutus ja silmälläpito	”	89: 20
Ylimääräinen vartioiminen	”	531: 50
Tukkien kaato ja kuljetus	”	2,375: 79
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>7,047: 16</u>

Tuloja kaupungin tarpeisiin otetuista puista.

Koivuisia peitehirsii kallonlouhintaa varten	Smk	5,550: 75
Risukimppuja kallonlouhintaa varten	”	263: 40
Piiluttuja hirsii ainespihaan	”	349: 19
” ” ja halkoja metsässä	”	6,000: —
Myytyjä puuntaimia	”	205: 65
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>12,368: 99</u>

Säästö oli siis Smk 5,321: 83.

Säästö.

XI. Vesijohtolaitos.

Vesijohtoinsinöörin antama selonteko vesijohtolaitoksen toiminnasta vuonna 1910 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Vesijohtolaitoksen pääoma-arvo ja vuoden kuluessa toimitetut laajennukset.

Vesijohdon
pääoma-arvo.

Vesijohdon pääoma-arvo oli vuoden 1909 lopussa Smk 5,940,792: 15 ja on vuonna 1910 lisääntynyt alla mainittujen töiden kustannusten arvolla:

Putkiverkon
laajennus.

Tänä vuonna toimitettu putkenlasku on pääasiallisesti kohdistunut putkiverkon ulottamiseen uusille kaduille, tahi semmoisille vanhemmille, joilla ei ennen ole ollut putkijohtoa, sekä pienemmässä määrässä vanhempien, melkein umpeenruostuneiden pienien putkien suuremmiksi vaihtamiseen.

Hietalahdenkadulle, Antinkadulta Ruoholahdenkatuun sekä Antinkadulle, Ruoholahdenkadulta Abrahaminkatuun saakka, on laskettu 406 mm. putkijohto, josta väli Ruoholahdenkadulta n:o 8:aan Hietalahdenkadulla on uutta, ja loppu on vaihdettu 102 mm. putken tilalle. Melkein koko uusi osa on vaatinut paljon kallionlouhimista. Tämän johdon kautta on IV kaupunginosan lounaispuoli tullut hyvään yhteyteen Töölön kaupunginosan kautta kulkevaan pääjohtoon. Hietalahdenkadulla, Antin- ja Bulevardinkadun välillä on vanha 102 mm. johto vaihdettu 203 mm. putkeen. Samoin on, vaihtamalla jällellä oleva 102 mm. johto Liisankadulla 203 ja 127 mm. johtoon, alotettu kovasti ruostuneen johtoverkon uusiminen I kaupunginosassa.

Vuonna 1907 alotettu 812 mm. pääjohdon laskeminen, vesilinnasta kaupunkiin Eläintarhan ja Töölön kaupunginosan kautta,

¹⁾ Eräät kertomukseen liitetyt taulukkotiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1910.

on tänä vuonna valmistunut. Yhdistäminen tapahtui heinäkuun 7 päivänä. Uutta johtoa ei heti otettu käytäntöön, vaan puhdistettiin se ensin 0.2 %o kuparisulfaattiliuoksella, jonka annettiin olla johdossa sunnuntaista 10 päivästä tiistaihin 12 päivään heinäkuuta. Viimeksi mainittuna päivänä toimitettiin painekoe ja, kun kuparisulfaattiliuos oli laskettu putkesta pois ja putki mitä huolellisimmin huuhdeltu, avattiin kaikki sulut yöllä 13 päivää vasten kesäkuuta ja otettiin johto käytäntöön. Pääjohdon vieressä kulkee 127 mm. putki talojohtojen liittämisiä varten.

Useille uusille kaduille on vesijohto laskettu samalla kertaa kuin viemärijohtokin.

Pitkän sillan uudestirakentamisen takia on vuonna 1890 Töölön lahteen sillan viereen laskettu 305 mm. johto poistettu. Samoin on, johtoverkon järjestettyä korttelien n:ot 358 ja 359 ympäri XII kaupunginosassa, suurin osa 305 mm. johtoa mainituilla tonteilla tullut tarpeettomaksi ja kaivettu ylös. Tonteilla n:o 8 ja 10 Fredriksperinkadun varrella on johto kuitenkin vielä jälellä.

Täydennystyöt viime vuonna ovat maksaneet ainoastaan Smk 449: 88. Erityisesti voidaan mainita, että Arabian luonna on 305 mm. johtoon asetettu sulku.

Ne paikat, joihin uusia johtoja on laskettu, sekä niiden kustannukset selviävät seuraavasta taulusta:

		Smk.	p:ää.
Vesijohto	Nimrodkadun alle, Itäiseltä viertotieltä lastenhoito-yhdistyksen tontille	9,967	87
”	Ruoholahdenkadun alle, Nuoranpunojakadun ja Kirkkomaankadun välillä	4,600	—
”	Hietalahdenkadun alle, Ruoholahdenkadulta Antinkadulle, sekä viimemainitulla kadulla Abrahaminkadulle saakka (osaksi putkien vaihtoa)	30,189	46
”	Hietalahdenkadun alle, Antin- ja Bulevardikadun välillä (putkien vaihto)	3,630	48
”	Elisabetinkadun alle, Nikolain- ja Maurinkadun välillä (putkien vaihto)	8,774	91
”	Pohjoisen rantakadun alle, Kirkkokadun n:o 16:sta (putkien vaihto)	4,911	83
”	Runebergkadun alle, Fjälldalinkadun ja Isontorin pohjoissivun välillä	93,626	58
”	Viidennen linjan alle, Porthankadun ja Itäisen viertotien välillä	1,981	51
Siirretään		157,682	64

		Smk.	p:ää.
	Siirto	157,682	64
Vesijohto	Kaarlenkadun alle, Viidennen linjan ja Helsingin- kadun välillä	20,680	37
”	Castréninkadun alle, Itäisen Pappi- ja Kaarlenkadun välillä	5,329	56
”	Porthaninkadun alle, Viidennen linjan ja Agrikola- kadun välillä	5,853	20
”	Aurorakadun alle, Museo- ja Nervanderkadun sekä Freese- ja Arkadiakadun välillä	10,953	24
”	Meilanskadun alle, Töölön- ja Topeliuskadun välillä	11,468	83
”	Rehbindertien alle, Perämiehenkadun ja Edelfelttien välillä sekä Horn- ja Armfelttien välillä	8,972	16
”	Edelfelttien alle, Reh binder- ja Armfelttien välillä	11,020	27
”	Horntien alle, Reh binder- ja Edelfelttien välillä ..	1,968	70
”	Arkadiakadun alle, Itäisen Henrikin- ja Eteläisen Rautatiekadun välillä	4,446	73
”	Aspnäsinkadun alle, n:o 4:stä Sörnäsän rantatielle	1,877	48
”	Siltavuorenpenkereen alle, Nikolainkadulta Unionin- kadulle	13,652	47
”	Topeliuskadun alle, Kammion- ja Meilanskadun välillä	10,222	22
”	Vallilan alueella (Inarintie)	1,741	18
”	Itäisen lehtokujan alle, Saunakadun ja huvilan n:o 20 välillä	16,825	34
”	Töölön- ja Cygnæuskatujen alle, n:o 9:stä ensin- mainitulta kadulta n:o 7:ään viime mainitulle kadulle	3,865	90
Johtoverkon täydennys, palopostien ja sulkujen lisääminen ..		449	88
Yhteensä Smk		287,010	17

Vuonna 1910 laskettujen vesijohtoputkien pituus ja läpimitta, sekä palopostien ja sulkujen lukumäärä selviävät seuraavasta taulusta:

Laskettuja ja poistettuja vesijohtoputkia.

	812 mm. putkea. m.	406 mm. putkea. m.	305 mm. putkea. m.	208 mm. putkea. m.	152 mm. putkea. m.	127 mm. putkea. m.	102 mm. putkea. m.	Paloposteja. kpl.	Sulkuja. kpl.
Putkien vaihto Elisabetinkadun alla	—	—	—	278	—	81	—	4	4
” ” Pohjoisen Rantakadun alla	—	—	—	—	80	112	—	1	1
” ” Antinkadun alla ..	—	104	11	—	—	—	—	—	—
” ” ja uuden laskemisen Hietalahdenkadun alle	—	283	—	142	—	—	3	—	7
Vesijohto Nimrodkadun alle	—	—	—	—	—	179	—	2	—
” Ruoholahdenkadun alle..	—	—	—	—	120	—	—	1	1
” Runebergkadun alle	581	—	—	—	2	525	—	6	15
” Viidennen linjan alle	—	—	74	—	—	—	—	—	2
” Kaarlenkadun alle	—	—	—	—	292	—	—	3	1
” Agricolakadun alle	—	—	—	—	47	—	—	—	—
” Castréninkadun alle	—	—	—	—	—	108	—	2	1
” Porthaninkadun alle	—	—	—	—	—	152	—	2	1
” Aurorakadun alle (2 paik.)	—	—	—	—	207	53	—	3	1
” Meilanskadun alle	—	—	107	—	—	—	—	—	1
” Kammionkadun alle	—	—	—	—	51	—	—	1	1
” Rehbindertien alle	—	—	—	—	88	77	—	3	3
” Edelfelttien alle	—	—	—	—	87	101	—	1	1
” Horntien alle.....	—	—	—	—	54	—	—	—	—
” Arkadiakadun alle	—	—	—	—	208	—	—	2	2
” Aspñäsinkadun alle	—	—	—	—	57	—	—	1	1
” Siltavuorenpenkereen alle	—	—	—	—	—	214	—	2	1
” Topeliuskadun alle	—	—	26	1	262	—	—	3	3
” Inarintien alle	—	—	—	—	142	—	—	—	—
” Fredriksperinkadun alle	—	—	—	21	—	—	—	—	1
” Itäisen lehtokujan alle ..	—	—	—	277	—	—	—	1	7
” Cygnæuskadun alle	—	—	—	—	—	58	—	1	1
Täydennyksiä	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	581	387	218	719	1,697	1,660	3	39	57
Ylöskaivettuja tahi hyljättyjä	—	—	196	—	—	—	869	5	12
Lisäys	581	387	22	719	1,697	1,660	—	34	45
Vähennys	—	—	—	—	—	—	866	—	—

Utisrakennukset ja laajennukset Vanhassakaupungissa.

Vanhankaupungin laitoksessa on tänäkin vuonna toimitettu eräitä laajennus- ja uutistöitä. Ensi sijassa näistä mainittakoon säätäjällä ja sähkögeneraattorilla varustettu 300 hevosvoimainen turbiinilaitos. Säätäjä ja generaattori ovat sijoitetut turbiinipumppulaitoksen rakennukseen, johon on saatu niille tila muuttamalla lämmitysjohtokattila höyrypumppulaitoksen pannuhuoneeseen ja poistamalla väliseinä mainitusta paikasta. Itse turbiini, vaakasuora kaksoisturbiini, tekevä 187 kierrosta minuutissa, on sijoitettu uuteen vesiränniin rakennuksen ulkopuolella. Uusi rautabetoninen vesiränni on yhdensuuntainen vanhan kanssa, ja on vesiturbiinista johdettu suoraan jokeen putouksen alapuolella, koska vanha lasku-uoma konehuoneen alitse olisi ollut liian pieni ja vaikea suurentaa. Vuoden vaihteessa ei laitos ollut vielä aivan valmis.

Sekä turbiini ja säätäjä että myöskin generaattori mittakoneistoinen ovat insinööri-toimiston Zitting & C:ön hankkimat. Edelliset ovat Aktiebolaget Karlstads mekaniska verkstads filialin, generaattori Allmänna svenska elektriska aktiebolaget'in Västerås'ssa valmistamat.

Siltasaarelle, Vanhassakaupungissa, on vuonna 1910 laskettu uusi 812 mm. raakaveden tulojohto. Johdon alkupäähän on tehty betoninen vedenottokaivo, jossa on jääsuojustin jääsohjon ja muiden esineiden johtoon pääsyn estämiseksi. Kaivon päälle on rakennus vielä tekemättä. Sekä uusi että vanha tulojohto päättyvät sekotushuoneen eteen rakennettuun järjestelykaivoon. Kumpaisenkin johdon päähän on sovitettu 600 mm. uimarisulku, joka järjestää veden-tulon automaattisesti.

Pitemmän selkeytymisajan saavuttamiseksi muutamina vuodenaikoina on kaksi vanhaa avonaista suodatinallasta muutettu selkeytymisaltaiksi. Koska altaiden seinämät olivat halkeilleet, päällystettiin ne sisäpuolelta noin 20 sm. vahvuisella rautabetonikerroksella, joka kiinnitettiin vanhaan seinään lyömällä siihen verrattain tiheään kiilatappeja.

Sekotusrakennukseen on laitettu kalkin ja soodan sekotuskone.

Jäännöslasku Jewell Export Filter Company'n molemmista viime vuonna hankkimista pikasuodattimista maksettiin tänä vuonna.

Osa pienempiä töitä laboratorirakennuksessa valmistui vuoden alussa.

Vuonna 1910 Vanhassakaupungissa tehtyjen töiden kustannukset ovat seuraavat:

Uusi turbiiniränni ja lasku-uoma	Smk	28,614: 81
300 hevosvoimainen turbiini ynnä säätäjä ja sähkögeneraattori	„	26,800: --

812 mm. raakaveden tulojohto sekä veden otto- ja järjestelykaivo	Smk	33,231: 89
2 avonaista selkeytymisallasta	”	37,348: 76
Sekotusrakennuksen laajennus	”	1,753: 12
Kalkin ja soodan sekotuskone	”	5,800: —
Laboratoriorakennus	”	415: 25
2 pikasuodatinta	”	8,657: 99
	Smk	142,621: 82

Sörnäsän rantatielle on tehty vapaakaivo ja Hietalahdensatamaan uusi hevosten juottoallas.

Sekalaisia töitä.

Kustannukset olivat:

Vapaakaivo Sörnäsän rantatielle	Smk	761: 35
Hevosten juottoallas Hietalahdensatamaan	”	997: 39
	Smk	1,758: 74

Vuoden kuluessa tehtyjen töiden kustannukset ovat siis seuraavat:

1) Johtoverkon laajennus	Smk	287,010: 17
2) Uutisrakennukset Vanhassakaupungissa	”	142,621: 82
3) Sekalaiset työt	”	1,758: 74
	Smk	431,390: 73

Vesijohdon pääoma-arvo vuoden 1909 lopussa oli (paitsi vesimittareja)	”	5,940,792: 15
	Yhteensä Smk	6,372,182: 88

Tästä vähennetään seuraavat

Poistot.

Vuoden kuluessa vaihdetuista putkista:

Antinkadulla, 102 mm. putkijohtoa	Smk	1,725: —
Hietalahdenkadulla, 102 ” ” ”	”	1,545: —
Pohj. rantakadulla, 102 ” ” ”	”	2,880: —
Elisabetinkadulla, 102 ” ” ”	”	5,400: —
Kortteleissa 358 ja 359 XII kaupungin- osassa, 305 mm. putkijohtoa	”	6,691: 25
	Smk	18,241: 25

Avonaisten suodatinlaitteiden uudestaan rakentamisesta ja putkijohdon muutoksista Vanhassakaupungissa poistetaan:

Avonaisista suodatinlaitteista	Smk 35,000: —	
Putkijohdoista, vesimittareista y. m. Vanhassakaupungissa	” 15,000: —	
Koska kaupungin rakennuskonttori nykyään on ottanut huostaansa kaikki kastelupostit, poistetaan niiden arvo kokonaan	” 10,045: 77	78,287: 02
Vesijohdon pääoma-arvo 31 päivänä joulukuuta 1910 oli siis		Smk 6,293,895: 86

jaettuna seuraavasti:

Vanhassakaupungissa.

15/16 Vanhankaupungin putouksesta	Smk 94,100: —	
Patorakennus kivistä sekä vesiränni ..	” 24,150: 59	
Uusi vesiränni	” 28,614: 81	
Pumppuhuone tiilestä	” 30,000: —	
2 kpl. pumppuja turbiiniin	” 60,063: 02	
1 ” 300 hv. turbiini ynnä säätäjä sekä sähkögeneraattori	” 26,800: —	
Kone- ja höyrykattilarakennus tiilestä ..	” 68,751: 47	
Höyrypumppulaitos ynnä johdot, perustus ja 3 kpl. höyrykattiloita	” 125,000: —	
Savupiippu	” 8,000: —	
Asuinrakennus tiilestä	” 40,101: —	
Ulkohuonerakennus ristikkohirsistä ja laudoista	” 1,400: —	
Asuinrakennus hirsistä (poliisikonttori) ..	” 3,000: —	
Sekalaisia ulkohuonerakennuksia	” 400: —	
Hiilivaja ristikkohirsistä ja laudoista ..	” 2,800: —	
Hiilen purkauspaikka ja raide	” 7,026: 97	
Amerikkalaisten pikkasuodattimien rakennus sekä vesisäiliöt ja kaivot ..	” 178,963: 13	
8 kpl. amerikkalaisia pikkasuodattimia ynnä johdot	” 197,821: 32	
3 kpl. katettuja selkeytymisaltaita	” 240,730: 34	
2 ” ” ” ”	” 71,939: 91	

1 kpl. vanha avonainen suodatinallas	Smk	15,000: —	
Sekotusrakennus	„	35,454: 04	
Kalkin ja soodan sekotuskone	„	5,800: —	
Imukaasugeneraattorit, moottorit ja sähkömoottoripumput	„	122,262: 50	
Sähkömuuntaja	„	6,035: 87	
Putkijohdot, järjestelykaivot, vedentamotamo ja putkijohtosillat	„	95,360: 93	
Antrasiittivaja ja laivalaituri	„	3,400: —	
Kalkin ja kemiavalmistusten säilytysvaja	„	4,688: 29	
Öllyjen säilytyskellari	„	1,500: —	
Kemistin asunto puusta	„	13,770: —	
Koneenhoitajain asunto puusta	„	24,259: 82	
Laboratorirakennus	„	13,093: 46	
Sekalaisia	„	28,234: 17	1,578,521: 64
<i>Vesisäiliö</i>	„	224,742: 75	
Vahtitupa hirsistä	„	2,913: 45	
Sähkölläkäypä vedenkorkeusmittari	„	2,410: —	230,066: 20
<i>Vesijohtotyöpaja</i> tiilestä	„	30,204: 51	
Ulkohuonerakennus ristikkohirsistä ja laudoista	„	6,500: —	36,704: 51
<i>Vesipostit</i> satamissa	„	22,918: 71	
<i>Vapaakaivot</i>	„	9,218: 04	
6 kpl. hevosten juottoallasta	„	9,276: 95	41,413: 70
<i>Johtoverkko</i>	„		4,407,189: 81
Yhteensä Smk			6,293,895: 86

Johtoverkko, jonka pituus vuoden 1909 lopussa oli 93,580 m., on tänä vuonna lisääntynyt 5,066 metrillä ja vähentynyt 866 metrillä, joten sen pituus vuoden 1910 lopussa kaikkiaan oli 97,780 metriä. Tähän kuuluu myöskin laitoksen johdot Vanhassakaupungissa paitsi niitä, jotka ovat lasketut viime vuosina. Näyttää kuitenkin oikeamalta seuraavaan yhdistelmään ottaa ainoastaan laitoksen ulkopuolella olevat johdot, joten kaikki johdot tuolla puolen molempien pääjohtojen (305 ja 457 mm.) yhdistyskohtaa pumppuhuoneen pihalla jäävät pois tästä vuodesta lähtien. Täten pois jääneiden johtojen yhteinen pituus on 840 m., josta 92 m. on 583 mm. putkea, 15 m. 533 mm., 160 m. 457 mm., 253 m. 406 mm., 130 m. 305 mm. ja 190 m. 152 mm. putkea. Johtoverkon koko pituus tulee siis olemaan 97,780 — 840 = 96,940 m. ja läpimitaltaan seuraava:

Johtoverkon
pituus.

	812 mm.	610 mm.	583 mm.	533 mm.	457 mm.	406 mm.	305 mm.	203 mm.	152 mm.	127 mm.	102 mm.	Putkea yh- teensä. m.
	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.	m.
31 p. jouluk. 1909	2,541	713	92	15	4,361	4,810	12,490	11,079	21,073	15,448	20,958	93,580
Lisäys v. 1910 ..	581	—	—	—	—	134	—	719	1,507	1,660	—	4,601
Vähennys v. 1910	—	—	92	15	160	—	108	—	—	—	866	1,241
31 p. jouluk. 1910	3,122	713	—	—	4,201	4,944	12,382	11,798	22,580	17,108	20,092	96,940

Johtoverkon keskiläpimitta oli 262 mm. ja kuutiosisäilyys 5,231 kuutiometriä.

Palopostit.

Paloposteja oli vuoden 1909 lopussa 717 kpl. ja on vuoden kuluessa tullut lisää 34 kpl., joten niiden luku nyt on 751 kpl. Sulkujen lukumäärä taas on lisääntynyt 45:llä ja oli niitä 1910 vuoden lopussa 893 kpl.

Hallinto, käyttö ja kunnossapito.

Vesijohto-
konttori.

Vesijohtokonttorin menot jakautuivat vuonna 1910 seuraaviin eriin:

Päällikköinsinööri, palkkaa ja matkarahoja	Smk 11,424: 29
Apulaisinsinööri	” 7,000: —
Kirjanpitäjä	” 4,800: —
Varastonhoitaja	” 2,400: —
Konttori- ja piirustusapulaiset sekä konttoripoika ..	” 8,159: —
Konttorihuoneiston vuokra, lämpö, valo ja siivoaminen	” 6,581: 96
Sekalaisia menoja	” 4,524: 79
	<u>Smk 44,890: 04</u>

Laboratoori.

Laboratoorista on vuonna 1910 ollut seuraavat menot:

Kemisti, palkkaa (paitsi asuntoa ja lämpöä)	Smk 6,000: —
Apulaiskemisti	” 3,600: —
Vahtimestari	” 1,160: —
Kemiavalmisteet ja tarveaineet	” 1,035: 48
Hexanöljy kaasulaitosta varten	” 454: 30
Apurien päivätyöt, kuljetus y. m.	” 642: 20
Sekalaisia menoja	” 477: 35
Rakennuksen ja asuntojen korjaukset ja lämpö....	” 1,538: —
Osuus muista korjauskustannuksista	” 32: 52
Yövärtija	” 37: 25
	<u>Smk 14,977: 10</u>

Mitä laboratorin toimintaan koskee, viitataan johtajan kertomukseen 1).

Vuoden kuluessa kaupunkiin pumputtu vesimäärä oli 4,255,940 m³ nousten 372,539 m³ eli noin 8.8 % yli viime vuoden määrän. Vedennosto.

Kun viime vuonna oli asetettu Woltmann-mittari laitoksesta tulevaan 305 mm. painejohtoon Vanhassakaupungissa, oli helppo toimittaa höyry- ja turbiinipumppujen antoisuuskoee. Tämä tehtiinkin sunnuntaina 11 päivänä syyskuuta. Koetta varten suljettiin suurempi painejohto niin, että kaiken veden täytyi kulkea kysymyksessä olevan mittarin kautta, paitsi sen, joka käytettiin laitoksen sisällä ja joka luettiin laitokseen sijoitetuista mittareista. Kokeen tuloksesta kävi selville, että aikaisemmat arvot, 159.8 litraa iskulla höyrypumpulle ja 225.0 litraa iskulla turbiinipumpulle täytyi muuttaa 163.2 litraksi iskulla höyrypumpulle, 217.5 litraksi turbiinipumpulle n:o 1 ja 213.1 litraksi turbiinipumpulle n:o 2. Koko vuoden pumputtu vesimäärä on laskettu näitä arvoja käyttämällä.

Seuraava taulu näyttää sekä kuukausittain pumputun vesimäärän että myöskin sen jaon eri pumppulaitosten kesken:

Taulu pumppulaitosten toiminnasta vuonna 1910.

Kuukausi.	Turbiinipumppulaitos.		Höyrypumppulaitos.		Keskipakoispumput.		Yhteensä m ³ .	Vedennosto vuorokaudessa.		
	Tuntia.	m ³ .	Tuntia.	m ³ .	Tuntia.	m ³ .		Keskimäärin m ³ .	Enintään m ³ .	Vähintään m ³ .
Tammikuu .	1,425	276,411	2	784	73	22,489	299,684	9,667	11,055	6,623
Helmikuu ..	1,311	258,869	—	—	82	24,571	283,440	10,123	11,101	6,848
Maaliskuu ..	1,430	278,487	—	—	93	28,758	307,245	9,911	11,199	6,647
Huhtikuu ..	1,402	278,732	—	—	153	49,830	328,562	10,952	12,788	7,046
Toukokuu ..	1,453	288,545	—	—	285	85,090	373,635	12,053	14,096	7,851
Kesäkuu ..	802	161,465	467	129,917	171	54,421	345,803	11,527	13,356	7,359
Heinäkuu ..	996	199,497	343	102,885	120	36,806	339,188	10,942	13,461	7,149
Elokuu	1,444	287,452	8	1,868	330	103,715	393,035	12,679	14,336	8,411
Syyskuu ..	1,402	279,041	7	1,806	408	128,267	409,114	13,637	14,856	9,180
Lokakuu ..	926	186,570	416	104,158	373	117,813	408,541	13,179	14,695	8,972
Marraskuu .	1,213	244,296	91	30,306	377	116,364	390,966	13,032	14,759	8,938
Joulukuu ..	1,458	289,627	—	—	285	87,100	376,727	12,152	13,672	7,849
Koko v.	15,262	3,028,992	1,334	371,724	2,750	855,224	4,255,940	11,660	14,856	6,623

Turbiinipumpuilla on siis pumputtu 3,028,992 kuutiometriä eli 71.2 % koko vesimäärästä, höyrypumpulla 371,724 m³ eli 8.7 % ja keskipakoispumpuilla 855,224 m³ eli 20.1 %.

1) Katso siv. 337 ja seur.

Menot vedenpumpuamisesta olivat seuraavat:

a) Turbiinipumppulaitos.

Ylikoneenhoitaja, osa palkasta	Smk	500: —
Koneenhoitajat ja apulaiset	„	4,899: 84
Apurien päivätyöt	„	267: 42
Yövärtija	„	110: —
Pumppulaitoksen korjaus ja kunnossapito	„	6,573: 28
Vesirännin	„	152: 36
Polttoaineet konehuoneen lämmitykseen, öljyt, trassit y. m.	„	2,820: 50
Osa rakennusten ja asuntojen korjauksesta ja läm- mityksestä	„	1,538: —
Osa muista korjauskustannuksista	„	185: —
	Yhteensä Smk	17,046: 40

Kun turbiinipumpuilla on kaupunkiin pumputtu 3,028,992 m³ vettä, niin on jokainen m³ tullut maksamaan 0.56 penniä.

Syytä että tämä pumppulaitos käy Vantaan vedellä ja siis on riippuvainen vedenkorkeudesta ja vedenpaljoudesta, otetaan tähän muutamia vedenkorkeutta koskevia arvoja.

Vantaanjoen
vedenkorkeus.

Vedenkorkeus Vantaan joessa vuonna 1910 padon kynnykseen verraten oli:

K u u k a u s i.	Keski- korkeus, m.	Korkein, m.	Matalin, m.
Tammikuu	+ 0.38	+ 0.74	+ 0.24
Helmikuu	+ 0.24	+ 0.37	+ 0.16
Maaliskuu	+ 0.45	+ 0.62	+ 0.33
Huhtikuu	+ 0.70	+ 1.06	+ 0.38
Toukokuu	+ 0.21	+ 0.48	+ 0.05
Kesäkuu	+ 0.07	+ 0.18	+ 0.03
Heinäkuu	+ 0.12	+ 0.35	+ 0.05
Elokuu	+ 0.05	+ 0.18	— 0.02
Syyskuu	+ 0.07	+ 0.24	— 0.05
Lokakuu	+ 0.16	+ 0.24	+ 0.09
Marraskuu	+ 0.35	+ 0.86	+ 0.05
Joulukuu	+ 0.45	+ 1.05	+ 0.20
Koko vuosi	+ 0.27	+ 1.06	+ 0.05

Jäänlähtö alkoi 4 päivänä huhtikuuta vedenpinnan ollessa 0.55 m. padon kynnyksen yläpuolella.

b) Höyrypumppulaitos.

Ylikoneenhoitaja, osa palkasta	Smk	500: —
Koneenhoitajat ja apulaiset	”	1,200: —
Lämmittäjät ja apurit, päivätöitä	”	1,403: 31
Yövärtija	”	240: —
Hiiliä höyrykattiloiden ja konehuoneen lämmitykseen, öljyä, trassia y. m.	”	10,147: 37
Kattiloiden ja koneiden korjaus ja kunnossapito ..	”	1,906: 52
Osa rakennusten ja asuntojen polttoaineista ja korjauskustannuksista	”	512: —
Osa muista korjauskustannuksista	”	415: —
Yhteensä Smk		16,324: 20

Höyrypumpuilla on pumputtu kaupunkiin 371,724 m³ vettä, joten jokaista m³ kohti tulee 4.39 penniä.

c) Keskipakoispumppulaitos.

Ylikoneenhoitaja, osa palkasta	Smk	1,000: —
Koneenhoitajat ja apulaiset	”	6,099: 84
Lämmittäjät ja apurit, päivätöitä	”	5,140: 66
Yövärtija	”	210: —
Antrasiitti imukaasulaitokseen	”	15,833: 20
Öljy, trassi ja muut ainekset	”	3,424: 42
Lämmitykseen käytetty koksi	”	212: —
Koneiden ja pumppujen korjaus ja kunnossapito ..	”	3,456: 24
Osa rakennusten ja asuntojen polttoaineista ja korjauskustannuksista	”	1,794: 58
Osa muista korjauskustannuksista	”	353: —
5 % korko korkeajännityskaapelille kaupungista ..	”	3,500: —
Helsingin kaupungin sähkölaitoksen lasku 189,110 kilowattitunnista à 0.10	”	18,911: —
Yhteensä Smk		59,934: 94
Vähennetään suodatushiekan pesukustannukset	”	3,759: —
Yhteensä Smk		56,175: 94

Kehitetystä sähkövirrasta on käytetty:

Selkeytyneen veden suodattimiin pumppuamiseen	175,000 kw.tuntia	
Veden kaupunkiin pumppuamiseen	180,000 ” ”	
Suodatinhiekan pesuun	35,000 ” ”	
Laitoksen valaistukseen	8,000 ” ”	
Yhteensä		398,000 kw.tuntia

Jokainen kulutettu kilowattitunti on siis maksanut 59,934.94: 398,000 eli 15.06 penniä. Jos kustannukset lasketaan ainoastaan laitoksen sisällä kehitetylle virralle, niin nousevat ne 17.96 penniin, sekä, jos ainoastaan hiilen menekki otetaan mukaan, 7.58 penniin. Syy, miksi laitoksen sisällä kehitetyn virran hinta on niin korkea, on siinä että, vaikka mainittu virtamäärä on ainoastaan 208,890 kilowattituntia eli 52.5 % kulutetusta, jota vastoin loppu on otettu kaupungin sähkölaitoksesta, kaikki palkat kuitenkin ovat otettu yksinomaan, edellisen kustannuksiin, huolimatta siitä, että kaupungin virtaa käytettäessä melkein sama henkilökunta on ollut tarpeen. Toinen syy, joka myöskin vaikuttaa yksikköhintaan, on se, että kaupungin virtaa ei saada klo 12:sta yöllä klo 6:een a. p., jota vastoin omaa virtaa on aina tällä epäedullisellakin ajalla täytynyt kehittää.

Keskipakoispumpuilla pumputun veden kustannukset, kun suodatinhiekan pesuun otetaan 3,759 markkaa, ovat seuraavat:

Selkeytyneen veden suodattimiin pumppuaminen		
175,000 kw.tuntia à noin 15.475	Smk	27,082: 06
Suodatetun veden pumppuaminen kaupunkiin		
180,000 kw.tuntia à noin 15.475	„	27,855: 84
Valaistus.....	„	1,238: 04
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 56,175: 94</u>

Jos kustannukset suodattimiin pumppuamisesta jaetaan sille vesimäärälle, joka on pumputtu kaupunkiin, niin tulee pumppuaminen suodattimiin maksamaan 0.636 penniä kuutiometriltä.

Kaupunkiin on taas keskipakoispumpuilla pumputtu 855,224 m³, joten tämä pumppuaminen on maksanut 3.26 penniä kuutiometriltä.

Kun valaistus otetaan mukaan ja koko vuoden kuluessa kaupunkiin pumputulle vesimäärälle, 4,255,940 m³, nousee veden pumppuaminen 2.10 penniin kuutiometriltä.

Suodattaminen.

Suodattaminen, joka tänä vuonna on tapahtunut yksinomaan pikasuodattimilla, on vaatinut seuraavat kustannukset:

Ylikoneenhoitaja, osa palkasta	Smk	500: —
Ylimääräinen koneenhoitaja	„	1,440: —
Päivätyöt	„	483: 66
Suodatinhiekan pesukustannukset	„	3,759: —
Hiekan seulominen ja suodattimiin kuljettaminen ..	„	2,966: 35
Yövärtija	„	390: —
Koksi suodatussalin lämmitykseen	„	211: —

Osa rakennusten ja asuinhuoneiden korjauskustannuksista	Smk	256: —
Osa muista korjauskustannuksista	”	653: —
	Yhteensä Smk	10,659: 01

Pikasuodattimilla on suodatettu noin 4,713,000 m³ vettä. Kuntästä on 4,255,940 m³ pumpattu kaupunkiin, nousevat kustannukset pumputulle vedelle 0.25 penniin kuutiometriltä.

Selkeytymisestä on vuonna 1910 ollut seuraavia menoja:

Selkeytyminen.

Apulaiskemistin palkka	Smk	3,675: —
Ylikoneenhoitaja, osa palkasta	”	500: —
Apuritöitä ja kuljetuksia	”	17,029: 66
Alumiinisulfaattia	”	38,937: 83
Kalkkia	”	3,806: 50
Polttoaineita lämmitykseen y. m.	”	894: 97
Altaiden korjaus ja kunnossapito	”	448: 77
Osa rakennusten ja asuntojen korjauskustannuksista ja polttoaineista	”	256: —
Osa muista korjauskustannuksista	”	565: —
Yövärtija	”	330: —
	Yhteensä Smk	66,443: 73

Kemiallisesti on käsitelty kaikkiaan 4,897,815 m³, josta noin 185,000 m³ on mennyt hukkaan selkeytymisaltaiden tyhjennyksissä ja huuhteluissa. Kaupunkiin pumputun veden kustannukset tekevät 1.56 penniä kuutiometriltä.

Mitä saostamiseen, selkeytymiseen ja suodattamiseen sekä saavutettuihin tuloksiin tulee, viitataan kemistin etempänä olevaan yksityiskohtaiseen kertomukseen.

Tämän yhteydessä voidaan kuitenkin mainita että, kuten sivulla 341 olevasta taulukosta näkyy, on vuoden kuluessa saavutettu bakteriologinen puhdistusteho 98.55 % ja nousi touko—lokakuun aikana yli 99 %.

Seuraava taulukko näyttää bakteripesäkkeiden luvun kuutio-Veden bakteri-senttimetrissä joki- ja vesijohtovettä vuosina 1904—10: pitoisuus.

V u o s i.	Bakteripesäkkeitä 1 sm:ssä.						Puhdistusteho, %
	Jokivesi.			Vesijohtovesi.			
	Keski- määrin.	Suurin määrä.	Pienin määrä.	Keski- määrin.	Suurin määrä.	Pienin määrä.	
1904.....	5,719	n. 80,000	117	448	n. 9,300	15	92.2
1905.....	7,814	n. 60,000	93	426	3,060	13	94.5
1906.....	6,364	115,000	72	524	7,700	25	91.8
1907.....	5,465	n. 88,000	223	307	8,150	13	94.4
1908.....	6,933	n. 120,000	107	603	n. 16,700	13	91.3
1909.....	11,190	181,200	220	545	27,400	4	95.13
1910.....	4,841	91,100	96	70	1,000	0	98.55

Bakteriologinen teho vuonna 1910 on ollut huomattavasti parempi kuin minään edellisenä vuonna.

Jokiveden läpinäkyväisyys on vaihdellut 62 ja 3 sm. välillä sekä ollut keskimäärin 29 sm., jota vastoin vesijohtoveden läpinäkyväisyys melkein aina on ollut yli 300 sm., korkein arvo mikä laitoksen kojeella voidaan mitata.

Johtoverkko.

Johtoverkon, sulkujen sekä palo- ja vesipostien korjaus- ja ja hoitokustannukset ovat olleet seuraavat:

Putkimestari, palkkaa	Smk	3,600: —
Palo- ja vesipostien kunnossapito	„	5,876: 34
Johtoverkon kunnossapito ja korjaukset	„	2,448: 29
Palopostien, sulkujen, vesipostien y. m. kunnossapito	„	7,534: 14

Yhteensä Smk 19,458: 77

Vuoden kuluessa on korjattu 7 vuotoa, joista 5 on ollut liitosvuotoa. Viimeksi mainitut sattuivat kaikki viimeisellä viikolla syyskuussa vanhemmassa 300 mm. pääjohdossa pumppulaitoksen ja vesilinnan välillä. Keskimäärin sattui yksi vuoto jokaiselle 13.8 kilometrille.

Hoitokustannukset kokonaisuudessaan nousivat 200 markkaan 73 penniin kilometriltä.

Vesisäiliö.

Vesisäiliöstä oli seuraavat menot:

Säiliönvartija, palkkaa	Smk	500: —
Vesisäiliön ja sähköllätoimivan vedenkorkeudenosottajan korjaus ja hoito sekä vartijan asunnon korjaus ja polttoaineet.....	„	880: 27

Yhteensä Smk 1,380: 27

Käytännössä olevien mittarien luku on vuoden kuluessa lisääntynyt 137:llä, ja oli niitä vuoden lopussa 2,541 kpl. Mittarien aukon läpimitta selviää seuraavasta erityisluettelosta:

Vesimittarien hoito ja kunnossapito.

Aukon läpimitta	13	20	25	30	40	50	75	100	150 mm.
Luku	286	687	489	367	344	228	114	15	11 kpl.

Vuoden kuluessa on vesijohtotyöpajassa korjattu ja tarkistettu yhteensä 872 mittaria eli 34.3 % kaikista käytännössä olevista. Vuoden kuluessa tarkastettujen mittarien vääriin näytön keskiarvo on noin 1.46 % liian vähän.

Mittarien lukemis-, tarkastamis- ja tarkistamis- sekä hoitokustannukset olivat seuraavat:

Mittarien lukeminen ja lukemien yhdistely	Smk	9,418: 98
Korjaus ja tarkistus, tästä kertyneet tulot pois luetuina	„	8,351: 47
Yhteensä	Smk	17,770: 45

Jokaisen käytännössä olevan mittarin kustannukset ovat siis nousseet 6 markkaan 99 penniin vuodessa.

Sekalaisten menojen kohdalle merkittiin seuraavat menot:

Sekalaisia menoja.

Mittaukset ja tutkimukset	Smk	452: 07
Palovakuutusmaksut	„	2,991: 75
Kunnallismaksut Helsingin maalaiskunnalle	„	275: 10
Maanvuokra vesijohtolaitoksen alueesta ja suoje- alueesta Vanhassakaupungissa	„	1,100: —
Hevosaltaiden vedenlämmityslaitosten käyttö ja kunnossapito	„	2,401: 69
Laskujen jakelu	„	900: —
Puhelinmaksut	„	582: —
Pohjavesitutkimukset	„	451: 55
Eläkkeet ja avustukset	„	3,000: —
Yhteensä	Smk	12,154: 16

Ettei pohjavesitutkimuksia varten myönnettyä määrärahaa ole enempää käytetty, johtuu siitä, että asiantuntija, jonka puoleen on käännytty, ei vielä ole antanut lausuntoaan siitä, kuinka ja missä määrin keinotekoista pohjavettä voitaisiin valmistaa konttorin viime vuosina tutkituttamalla seuduilla, josta lausunnosta enemmän toimenpiteet ovat riippuvia.

Työpaja.

Työpajan ja sen toimittamien uusien töiden ja korjausten kustannukset olivat vuonna 1910 seuraavat:

Työnjohtaja, palkkaa (paitsi asuntoa ja lämpöä)	Smk	2,400: —
Putkimestari, „	„	3,000: —
Päivätöitä yksityisten töistä	„	60,124: 40
Yksityisten töihin käytetyt ainekset	„	107,540: 06
Yövarijä, maksuttomat korjaukset ja päivystäjä	„	803: 56
Työkalujen korjaus ja poistot	„	4,000: —
Rakennusten sekä varastohuoneiden korjaus ja hoito	„	1,461: 45
Yhteensä Smk		179,329: 47

Työpajan suorittamia liittämisiä johtoverkkoon oli 118 seuraavan erikoisluettelon mukaan:

Aukon läpimitta	20	25	30	40	50	75	100	125 mm.
Luku	1	12	28	14	28	31	3	1 kpl.

Menojen yhdistelmä.

Kun menot järjestetään niiden otsakkeiden kohdalle, jotka ovat otetut kaupungin tulo- ja menosääntöön, saadan käyttö- ja hoitokustannuksista sekä sekalaisista menoista seuraava yhdistelmä:

	Hallinto ja käyttö.		Kunnossapito ja korjaukset.		Muut menot.		Yhteensä.	
	Smk.	piä.	Smk.	piä.	Smk.	piä.	Smk.	piä.
1) Konttori	44,890	04	—	—	—	—	44,890	04
2) Laboratoori	13,369	33	1,607	77	—	—	14,977	10
3) Vedennosto	72,100	56	17,445	98	—	—	89,546	54
4) Suodattaminen	9,360	01	1,299	—	—	—	10,659	01
5) Selkeytyminen	64,843	96	1,599	77	—	—	66,443	73
6) Johtoverkko	3,600	—	15,858	77	—	—	19,458	77
7) Vesisäiliö	500	—	880	27	—	—	1,380	27
8) Vesimittarit	9,418	98	8,351	47	—	—	17,770	45
9) Sekalaisia menoja	8,120	61	—	—	4,033	55	12,154	16
10) Työpaja	177,064	46	2,265	01	—	—	179,329	47
Yhteensä	403,267	95	49,308	04	4,033	55	456,609	54

Poistot.

Näiden lisäksi tulevat vielä seuraavat poistot:

Kaupungissa uudistettujen putkijohtojen johdosta poistetaan putkiverkosta	Smk	18,241: 25
Avonaisten suodatusaltaiden uudestaan rakentamisen johdosta	„	35,000: —
Altaihin kuuluvista putkijohdoista ja mittareista	„	15,000: —
Kastelupostien koko arvo	„	10,045: 77
Yhteensä Smk		78,287: 02

Käyttö- ja kunnossapitokustannuksiin sisältyvät myöskin työpajan menot. Kun nämä kuitenkin kokonaan riippuvat niiden yksityisten töiden paljoudesta, joita työpaja on tehnyt vuoden kuluessa, ja joista aina saadaan vastaavat tulot, vähennetään ne edellä olevan yhdistelmän loppusummasta, mutta lisätään siihen pääoma-arvon sekä mittari- ja kojevaraston poistot (katso siv. 335). Näin laskettuina olivat käyttö- ja kunnossapitokustannukset sekä poistot seuraavat:

Käyttö- ja kunnossapitokustannukset	Smk 456,609: 54
Vähennetään työpajan kustannukset.....	„ 179,329: 47
	<u>Smk 277,280: 07</u>
Lisätään pääoma-arvon poistot	„ 78,287: 02
„ mittarivaraston „	„ 11,256: 83
„ kojevaraston „	„ 9,996: 18
	<u>Smk 376,820: 10</u>

Yhteensä menoja käytöstä, kunnossapidosta ja poistoista Smk 376,820: 10

Vedenkulutus nousi viime vuonna 4,255,940 kuutiometriin vastaten 3,883,401 m³ edellisenä vuonna, joka osottaa 9.6 % lisäyksen samalla kun kirkonkirjoihin merkitty keskiväkiluku on lisääntynyt 3.7 %:lla. Vedenkulutus.

Vuorokautinen kulutus oli keskimäärin 11,660 m³ (=130.0 sek. litraa), korkein 14,856 m³ (=171.9 sek. litraa) oli 2 päivänä syyskuuta ja pienin, 6,623 m³ (76.7 sek. litraa) 2 päivänä tammikuuta. Vuorokaudessa kulutetut vesimäärät olivat niinmuodoin 80.6, 102.7 ja 45.8 litraa henkeä kohti.

Vuorokauden korkein vedenkulutus vaihteli eri tunteina seuraavasti, prosenteissa laskettuna:

Klo 12— 1 a. p.	2.02 %	Klo 12— 1 i. p.	5.78 %
„ 1— 2 „	1.98 „	„ 1— 2 „	5.68 „
„ 2— 3 „	1.73 „	„ 2— 3 „	5.68 „
„ 3— 4 „	1.69 „	„ 3— 4 „	5.68 „
„ 4— 5 „	2.17 „	„ 4— 5 „	5.36 „
„ 5— 6 „	2.67 „	„ 5— 6 „	5.10 „
„ 6— 7 „	2.92 „	„ 6— 7 „	4.87 „
„ 7— 8 „	6.32 „	„ 7— 8 „	4.61 „
„ 8— 9 „	5.81 „	„ 8— 9 „	4.24 „
„ 9—10 „	5.60 „	„ 9—10 „	3.73 „
„ 10—11 „	5.72 „	„ 10—11 „	2.95 „
„ 11—12 „	5.66 „	„ 11—12 „	2.03 „

Suurin tuntikulutus oli klo 7—8 a. p. ja teki 6.32 % koko vuorokauden vedenkulutuksesta.

Kuluttajien lukumäärä on viime vuonna lisääntynyt 75:llä ja oli niitä vuoden lopussa 1,670. Mittarien mukaan on yksityisiä kuluttajia veloitettu seuraavista vesimääristä:

I—IX kaupunginosat.....	2,059,800 m ³
X—XII „ „ sekä muut rautatien itäpuolella olevat alueet	606,183 „
Rautatien länsipuolella olevat alueet	166,014 „
	Yhteensä 2,831,997 m ³

Vuonna 1909 oli vastaava summa 2,641,159 m³.

Seuraava taulu näyttää keskkulutuksen vuorokaudessa henkeä kohti y. m. eri vuosina:

V u o s i.	Maksavia kuluttajia.	Keskkulutus vuoro- kaudessa, m ³ .	Keskkulutus henkeä kohti vuorokaudessa, litraa.			Korkein kulutus henkeä kohti vuoro- kaudessa, litraa.
			Yksityisten tarpeisiin.	Yleisim tarpeisiin.	Yhteensä.	
1895	1,173	4,051	32	24	56	96
1900	1,286	5,515	39	21	60	83
1901	1,321	5,785	41	20	61	90
1902	1,348	5,469	38	17	55	81
1903	1,393	6,126	40	19	59	90
1904	1,417	6,579	41	20	61	75
1905	1,452	7,110	43	19	62	87
1906	1,494	7,849	46	19	65	82
1907	1,529	8,650	48	20	68	84
1908	1,560	10,006	50	25	75	92
1909	1,595	10,639	52	24	76	95
1910	1,670	11,660	54	27	81	101

Kustannukset kustakin nostetusta vesikuutiometristä vuonna 1910 olivat:

Kustannus nos- tettua vesi-m ³ kohti.	Jos ainoastaan puhdistuskustannukset s. t. s. selkeyty- minen, suodattaminen ja laboratorio otetaan huo- mioon	2.16 penniin
	Jos tähän lisätään vedennostokustannukset	4.27 „
	Jos kaikki käyttö- ja hoitokustannukset ja poistot ote- taan huomioon	8.85 „
	Jos myös 6 % korko pääoma-arvolle lasketaan 1 päi- västä tammikuuta 1910	17.23 „

Vesimittarit.

Saldo vuodelta 1909	Smk 224,800: —
Ostettu vuoden kuluessa	” 326: 83
	<u>Yhteensä Smk 225,126: 83</u>

Poistettu tileistä	Smk 11,256: 83
Jäännös vuodelle 1911	” 213,870: —
	<u>Yhteensä Smk 225,126: 83</u>

Tarveainevarasto.

Saldo vuodelta 1909	Smk 386,311: 23
Ostettu vuoden kuluessa	” 265,115: 32
	<u>Yhteensä Smk 651,426: 55</u>

Käytetty aineita	Smk 302,256: 75
Jäännös vuodelle 1911	” 349,169: 80
	<u>Yhteensä Smk 651,426: 55</u>

Kojevarasto.

Saldo vuodelta 1909	Smk 73,261: 27
Ostettu vuoden kuluessa	” 8,890: 20
	<u>Yhteensä Smk 82,151: 47</u>

Poistettu tileistä	Smk 9,996: 18
Jäännös vuodelle 1911	” 72,155: 29
	<u>Yhteensä Smk 82,151: 47</u>

Vesijohdon taloudellinen tulos.

1) *Työpaja.*

Tulot vuoden kuluessa tehdyistä yksityisistä töistä ovat Smk 203,558:75. Menoista on erityisluettelo sivulla 332 ja ovat ne Smk 179,329: 47. Kun työpajassa sitä paitsi on tehty joukko muitakin töitä, joista suoranaiset menot ovat viedyt niiden tileihin, ei kaikkia kustannuksia voida ottaa yksityisten töiden laskuun, vaan ainoastaan osa niistä. Sitä vastoin lisätään niihin muita menoja, kuten kuluja, maksuttomia korjauksia, korkoja y. m., joten nettotulojen laskelma antaa seuraavan tuloksen:

Vesijohdon
taloudellinen
tulos.

	Smk.	piä.	Smk.	piä.
Tuloja:				
Tuloja vuoden 1910 kuluessa tehdyistä töistä	—	—	203,558	75
Menoja:				
Työpajan työnjohtaja, palkkaa	2,400	—		
Putkimestari,	3,000	—		
5.5 % poisto ja korko työpaja- ja varastorakennuksista	2,018	75		
Työpajarakennuksen korjaus ja kunnossapito y. m.	2,265	01		
Työpajaan kuuluvien työkalujen korjaus, kunnossapito ja poistot	4,000	—		
Varaston korko ja palovakuutusmaksut	4,000	—		
	17,683	76		
5/6 tästä yksityisten töihin (lopun omiin)	14,736	—		
Päivätöitä yksityisten töihin	60,124	40		
Tarveaineita yksityisten töihin	107,540	06		
Laskulomakkeita, kirjoja ja kustannuksia laskujen perimisestä	1,000	—		
Mahdollisia maksuttomia korjauksia varten varataan	1,000	—		
Korkoja ja mahdollisesti huomaamatta jääneitä menoja	2,658	29	187,058	75
Puhdas voitto vuodelta 1910	—	—	16,500	—

2) *Muita tuloja.*

Kannettuja vesimaksuja	Smk 793,473: 18		
Tuloja hevosaltaista	” 1,832: 29		
Korotus myöhästyneistä vesimaksuista	” 2,441: 93	797,747: 40	
Vesimittarien vuokrat	” 34,113: —		
Maa-alueen vuokra Vanhassakaupungissa	” 175: —	34,288: —	
		Yhteensä Smk 832,035: 40	

Kokonaistulo jokaisesta pumputusta kuutiometrillä vettä oli 19.55 penniä sekä jokaisesta myydystä kuutiometrillä 29.38 penniä. Tulot vesimittareista tekivät 13 markkaa 43 penniä kappaleelta.

Vesijohdon taloudellinen tulos kokonaisuudessaan tulee olemaan seuraava:

Menoja:

Hallinto-, käyttö- ja kunnossapitokustannukset y. m.	Smk 277,280: 07
---	-----------------

Poistot	Smk	99,540: 03
Työpajan kustannukset	„	179,329: 47
	Yhteensä Smk	556,149: 57
Kun lasketaan 6 % korko pääoma-arvolle ja eri varastoille, tulee lisää	„	415,745: 46
	Yhteensä Smk	971,895: 03

Tuloja:

Työpajan suorittamista töistä	Smk	203,558: 75
Vesimaksut y. m.	„	832,035: 40
	Yhteensä Smk	1,035,594: 15

Vuonna 1910 nousevat tulot ainoastaan 63,699 markka 12 penniä yli menojen, kun osa poistoja on tehty ja laskettu 6 % korko pääomalle, vesimittareille, sekä vesijohdon kalustoille ja ainevarastoille. Tämän ohessa on kuitenkin huomattava, että kaupungin omasta vedenkulutuksesta ei ole laskettu mitään tuloja.

Vesijohtolaitoksen laboratorin johtajan kertomus vedenpuhdistamisesta Vanhankaupungin pikasuodatinlaitoksessa ja laboratorin toiminnasta vuonna 1910 ¹⁾ oli seuraavaa sisällystä:

Vedenpuhdistaminen.

Vuonna 1910 on saostaminen tapahtunut samassa paikassa kuin edellisenäkin vuonna. Selkeytymisaltaat ovat myös pidetyt samassa kunnossa johon ne pantiin kesällä 1909. Joulukuussa 1909 asetettua juoksutinjohtoa altaan I loppu- ja altaan II alkupään välillä on käytetty aina muulloin paitsi kun altaita on vuorotellen tyhjennetty. Selkeytyminen on siis tapahtunut vuorottaisesti molemmissa altaissa.

Saostaminen, selkeytyminen ja neutralisointi.

Tavattoman lauhkean ja vesirikkaan talven takia oli jokivesi tammi-, helmi- ja maaliskuulla vuodenaikaan nähden tavattoman pehmeää, vähän suoloja sisältävää ja värillistä, joten voitiin olettaa kevättulvan aikana näiden ominaisuuksien esiintyvän puhdistami-

¹⁾ Eräitä kertomukseen liittyviä tauluja ei ole tähän otettu.

selle hyvinkin epäedullisessa määrässä. Tätä varten tilattiin pienempi määrä puhdasta kalsinoitua soodaa, jotta tarpeen tullessa voitaisiin lisätä raakaveden alkaliniteettiä.

Huhtikuuhun tullessa alkoi selkeytyminen huonontua. Kovasti miedonneessa jokivedessä muodostui alumiinisulfaattipanoksen vaikutuksesta suuressa määrässä liettyneen saven takia liian heikko ja kevyt sakka, joten selkeytyminen huonontui ja suodattimiin pumputtu vesi näytti yhä enemmän ja enemmän samealta, josta syystä myöskin suodattimia täytyi pestä useammin. Huhtikuun 18 päivänä pantiin raakaveteen heti sulfaattipanoksen jälkeen 10 g. kalsinoitua soodaa kuutiometriä kohti, 10 % liuoksena, mitatuissa erissä 8 kertaa tunnissa. Samalla lisättiin alumiinisulfaattimäärää. Teho oli erinomainen. Runsas paksu sakka poisti saviliejun ja kirkasti veden täydellisesti sekä teki selkeytyneen veden hyvin helpoksi suodattaa.

Suodattimiin pumputun veden läpinäkyväisyys kohosi keskimäärin 36:sta 104 sm:iin; suodattimien pesu viikossa laskeutui 84:stä 27:ään, saostamisen ja selkeytymisen bakteriologinen teho, joka muutamia päiviä ennen huhtikuun 18 päivää oli 89 %, kohosi tämän päivän jälkeen keskimäärin 94.4 %:iin.

Koska tämä vähäinen natriumikarbonaattimäärä osottautui olevan erinomainen apukeino, käytettiin sitä sittemmin aina, kun jokivesi oli hyvin värillistä ja sameaa tahi sen alkaliniteetti aleni, eikä siis itsestään voinut muodostaa riittävää, elimetöntä (epäorgaanista), tasaista, paksua ja raskasta sakkaa.

Tulosta voidaan tästä alkaen pitää erinomaisena. Kemiallinen puhdistustapa näyttää siis nyt niin vakaantuneen, etteivät raakaveden äärimmäisimmätkään vaihdokset enään sanottavasti vaikuta laitoksen toimintaan.

Huhtikuun 18 päivästä vuoden loppuun on kemiallisesti käsitelty 3,585,541 m³ jokivettä, ja on 171 päivän kuluessa kaikkiaan 2,455,063 m³:iin pantu soodaa, johon on mennyt 20,100 kg. kalsinoitua soodaa; keskipanos on siis ollut 8.19 g. kuutiometriä kohti.

Neutralisoiminen vähän ennen suodattamista on kuten ennenkin tapahtunut kalkkimaidolla. Syöttö on toistaiseksi toimitettu käsin ajottaisesti 8 kertaa tunnissa.

Suodatta-
minen.

Edellisessä vuosikertomuksessa on mainittu kuinka tärkeä merkitys on pantava tehokkaalle saostuneiden aineiden poistamiselle, ennenkuin vesi pumputaan suodattimiin. Kaksinkertaistetun selkeytymisajan ja natriumikarbonaatin puhdistuksessa käytäntöön ottamisen takia ei yleensä vuoden 1910 kuluessa ole ollut mitään vaikeuksia suodatteen kirkkaana ja puhtaanä pitämisessä. Ainoastaan niinä päivinä, jolloin selkeytyminen on ollut yksinkertainen, on suodattimia täytyntä pestä tiheämmin. Suhde kemiallisesti käsi-

tellyn raakaveden ja pumputun puhtaanveden välillä osottautuu myöskin hyvin edulliseksi, keskimäärin 1.15 vastaten 1.42 vuonna 1909, jolloin selkeytyminen kuten tunnettu oli yksinkertainen.

4,897,815 m³:stä kemiallisesti käsiteltyä raakavettä on 4,255,940 m³ pumputtu puhtaana kaupunkiin; selkeytymisaltaiden tyhjenyksissä ja huuhteluissa on hukattu noin 185,000 m³, sekä ylijäämä, noin 457,000 m³, käytetty laitoksessa suodattimien pesuun ja huuhteluun.

Kun tiedetään suodattimien pesuun käytetty voimamäärä ja pesupumpun antoisuus, saadaan suodattimien pesuun käytetty puhdasvesimäärä 353,000 m³:ksi, tahi 134 m³ jokaista pesua kohti. Suodattimien huuhteluun on laskujen mukaan mennyt noin 104,000 m³ selkeytynyttä vettä.

Suodatinhiekan pesuun käytetyt voima- ja vesikustannukset vuonna 1910 tekevät arviolta vain 57 % samojen erien kustannuksista huhtikuusta joulukuuhun 1909. Soodan käyttämisen ja selkeytymisajan pidentämisen kautta saavutettu säästö tänä vuonna tekee noin 14,000 markkaa.

Edellä esitetyllä tavalla pikasuodattimilla suodatettu vesimäärä vuonna 1910 nousee noin 4,713,000 m³:iin. Suodattimet ovat siis suodattaneet keskimäärin 1,795 m³ selkeytynyttä vettä kerrallaan, vastaten keskimäärin 14 tunnin 58 minuutin suodatusaikaa. Vuonna 1909 olivat vastaavat numerot 757 m³ 6 tunnissa 19 minuutissa. Suodattamisjakson pituus on siis noussut enemmän kuin kaksinkertaiseksi.

Laboratorin toiminta.

Kuten myötäliitetyistä tauluista ¹⁾ selviää, on puhdistaminen vuonna 1910 sujunut erinomaisen hyvin. Johtovesi on täyttänyt kaikki vaatimukset mitä kirkkauteen ja värittömyyteen tulee, jopa viimeksi mainitussa suhteessa siksi suuressa määrin, että, kuten saadut tiedot toisista pikasuodatinlaitoksista osottavat, meillä saavutetut tulokset ovat raakaveden tavattomaan sameuteen nähden katsottavat aivan ainoiksi laatuaan. Myöskin bakteriologiseen tehoon nähden, josta lähemmin etempänä, voidaan laitos asettaa parhaimpien rinnalle.

Laboratoriossa vuonna 1910 tehdyistä Vantaan ja johtoveden fysikaalis-kemiallisia analyyseja esittävästä tauluista selviää, ettei johtoveden kiinteiden aineiden pitoisuus (haihdutusjäännös) kaikista

Laboratorin
toiminta.

¹⁾ Näitä tauluja ei ole tähän otettu.

kemiavalmisteiden panoksista huolimatta saavuta jokiveden kiinteiden aineiden pitoisuutta. Johtoveden elimettömien (epäorgaanisten) aineiden pitoisuus menee sitä vastoin yli jokiveden. Jokiveden kiinteiden aineiden hehkutushukka on kaksi kertaa niin suuri kuin johtoveden, viimeksimainitun permanganaatinkulutus on vain 23 % jokiveden permanganaatinkulutuksesta. Silmiinpistävä on johtoveden tavattoman pieni alumiinipitoisuus, ainoastaan 0.73 mg/l $Al_2 O_3$, 8.10 mg/l vastaan jokivedessä; yhtä silmiinpistävä on johtoveden raudattomuus verrattuna jokiveden keskirautapitoisuuteen 2.79 mg $Fe_2 O_3$ litraa kohti (suurin 7.15 mg/l).

Kalkkipitoisuuteen nähden johto- ja jokiveden välillä vallitsee suhde 2.4 : 1, samoin sulfaatteihin nähden 6.6 : 1. Johtoveden magneesiapitoisuus on jonkun verran pienempi kuin jokiveden. Alkali-suoloja on jonkun verran enemmän johto- kuin jokivedessä (soodan käyttö). Klooripitoisuus on yhtä vähäpätöinen molemmissa.

Vantaanveden kokonaiskovuus on ollut keskimäärin 1.61 saksalaista kovuusastetta, johtovesi on ollut vain 0.95 astetta kovempaa eli keskimäärin 2.56 astetta. Karbonaattikovuus on ollut jokseenkin sama molemmissa.

Ammoniakkipitoisuus on sekä joki- että varsinkin puhtaassa vedessä ollut hyvin vähäinen jokiveden suureen mutapitoisuuteen nähden. Vettä sisältävässä muta- (humus) aineessa esiintyy nimitäin aina ammoniakki hajaantumistuloksena.

Lokakuun 6 päivänä otettiin näytteitä vapaakaivoista ympäri kaupunkia. Johtoveden kokoomuksen vaihdokset eri paikoissa selviävät alla olevasta taulukosta:

V a p a a k a i v o.	Vapaata CO_2 , mg/l.	Alkaliniteetti, sm^3 n/10 HCl l.	Suola- pitoisuus, mg/l.	$KMn O_4$, mg/l.	Fe, mg/l.
Toukola	3.6	4.90	101.8	20.8	< 0.025
Hermannin	1.4	4.80	101.3	22.1	0.05
Haapaniemi	3.6	4.30	103.0	19.3	0.05
Hakaniemi	2.0	4.60	101.8	21.2	0.025
Eläintarha	2.0	4.90	101.3	21.5	0.025
Hietalahti	2.2	4.60	103.0	21.2	0.038
Merisatama	2.0	5.00	105.2	20.5	0.05
Kaivopuisto	2.2	4.90	103.0	20.2	0.025
Eteläsatama	1.8	4.75	103.0	21.5	0.05
Itäinen Satamakatu	2.0	4.60	103.4	20.2	0.025
Pohjoissatama	2.6	4.90	103.9	20.2	0.038
Rautatienatori	2.0	4.90	103.9	19.9	0.05

Veden kokoomus oli siis hyvin samanlainen. Rautaa tulee katujohdoista hyvin vähän (korkein määrä vuonna 1910 oli 0.05 mg. litraa kohti).

Puhdistuksen bakteriologinen teho selviää seuraavasta taulukosta:

K u u k a u s i.	Bakteripesäkkeitä 1 sm ³ :ssä.			Puhdistusteho, 0/0.		
	Vantaan vesi.	Selkeyty- nyt vesi.	Johto- vesi.	Saostami- sen ja selkeyty- misen.	Suodatta- misen.	Koko- nais- teho.
Tammikuu	6,402	656	132	89.75	79.88	97.94
Helmikuu	5,483	608	144	88.91	76.32	97.37
Maaliskuu	4,127	472	101	88.56	78.60	97.55
Huhtikuu	4,532	337	86	92.56	74.48	98.10
Toukokuu	1,294	43	7	96.68	83.72	99.46
Kesäkuu	761	30	5	96.06	83.33	99.34
Heinäkuu	3,499	54	9	98.46	83.33	99.74
Elokuu	1,316	24	5	98.18	79.18	99.62
Syyskuu	5,192	117	9	97.75	92.31	99.83
Lokakuu	3,550	154	23	95.66	85.06	99.35
Marraskuu	16,020	835	210	94.79	74.85	98.69
Joulukuu	5,915	439	109	92.58	75.17	98.16
Keskiarvo	4,841	314	70	93.51	77.71	98.55
1909 toukokuu—jou- luku	—	—	—	88.73	80.01	97.56

Tässä taulukossa esiintyy varsin huomattava omituisuus. Huomataan nimittäin, että puhdistusteho joen sulana ollessa, toukokuusta lokakuuhun, on yleensä suurempi kuin marraskuusta huhtikuuhun. Kun siis tautien levenemisvaara on suurempi, on myöskin puhdistuksen vaikutus parempi. Että vaikutus toukokuusta lokakuuhun todellakin on erinomainen, käy selville ei ainoastaan koko suhteellisen tehon keskiarvosta, vaan myöskin absoluuttisista bakteriluvuista. Huhti—lokakuun aikana saavutetut tulokset vetävät vertoja minkä suodatinlaitoksen tuloksille tahansa. Kemiallisen puhdistustavan käytäntöön ottamisen kautta saavutettu etu selviää jo siitä että johtoveden keskibakteripitoisuus vuonna 1910 nousi vain $\frac{1}{7}$ viimeisten kuuden vuoden vuosikeskiarvoista.

Tammi—huhtikuulla jatkettiin vuonna 1909 alettua ja edellisen vuoden vuosikertomuksessa mainittua bakterien luvun kasvamisen määräämistä veden lämpö määrän ollessa 37° C. Tulos on samanlainen kun viime vuonna.

Pesäkkeitä sm³:ssä veden lämpö määrän ollessa 37° keskimäärin:

	Vantaan vesi.	Selkeyty- nyt vesi.	Suoda- tin.	Suoda- tettu vesi.
Tammikuu	131	14	4	2
Huhtikuu	72	10	0.8	0.7
Prosentti koko pesäkemäärästä 22°:ssa ..	1.85	1.21	—	1.24

Prosentittainen teho	{	Saostaminen ja selkeytyminen	88.73
		Suodattaminen	89.36
		Kokonaisteho	98.75

Mitä yleensä laboratorin toimintaan tulee, voidaan mainita, että vuonna 1909 käytäntöön otetut tarkastustavat ovat edelleen osottautuneet hyvin sopiviksi, ja on niitä kaikessa laajuudessaan sovellutettu myöskin vuonna 1910.

Yleiskuvan laboratorin toiminnasta antaa seuraava taulu:

Tutkittujen
näytteiden
luku.

Kemiall. Bakteriolog.
analyseja. analyseja.

1) Puhdistustehon tarkastusta varten 12,762 3,078

2) Täydellisiä vesianalyseja:

Vantaan vedestä	22
Puhdistetusta vedestä laitoksen kokoojakai- vosta	22
Pohjavedestä	7
Merivedestä	4
Kaivovedestä	1

3) Tilapäisiä tutkimuksia:

Johtovedestä	24	
Alumiinisulfaatin tutkimuksia	5	lähetyks.
Ferrisulfaatin ”	1	”
Kalsinoidun soodan ”	1	”
Puhdistuskokeiluja ja laboratoriharjoitelmia	9	

Yhteensä 15,936.

XII. Kaasulaitos.

Helsingin kaupungin kaasulaitoksen toimitusjohtajan antama kertomus kaasulaitoksen hallinnosta ja käytöstä vuonna 1910 oli seuraavansisältöinen:

Hallinto ja käyttö.

Hallinto.

Tilintekovuonna on kaasulaitoksen hallintoa hoitanut vuoden alussa asetettu Helsingin kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitus, johon ovat kuuluneet kauppaneuvos Hj. Schildt puheenjohtajana sekä toimistonjohtaja E. Willgren, dosentti G. Mattsson, intendentti K. Appelberg ja professori J. Sohlman jäseninä. Hallituksen varajäseninä ovat olleet kauppias J. Tallberg, sekä insinöörit A. Engström, Fr. Rosberg ja K. Strömberg. Kaupunginvaltuuston vahvistaman ohjesäännön mukaan on hallitus työskennellyt kahtena osastona, ja on kaasulaitoksen hallintoa lähinnä hoitanut osasto, johon ovat kuuluneet kauppaneuvos Schildt puheenjohtajana sekä herrat Willgren ja Mattsson jäseninä ja herrat Tallberg ja Engström varajäseninä.

Hallinto.

Hallituksen käsiteltävinä olleista kysymyksistä ovat useat aiheuttaneet kirjallisia kaupunginvaltuustolle annettuja mietintöjä, joista mainittakoon seuraavat kaasulaitoksen hallintoa koskevat.

Hallituksen kirjelmä helmikuun 4 päivältä, joka sisälsi ehdotuksen porras- ja pihavalaistukseen käytetyn kaasun hinnan alentamisesta 30 pennistä m³:ltä 25 penniin m³:ltä sekä oikeuden myöntämisestä saada lämpökaasumittariin Smk:n 5: — lisämaksusta liekiltä ja vuodelta yhdistää enintään kolme, korkeintaan 50 n. k. suuruista valaistusliekkiä.

Hallituksen kirjelmä helmikuun 8 päivältä, jossa ehdotettiin yhtä Sörnäsän satamalaitureista laajennettavaksi, jotta kivihiihen purkaminen siten saataisiin halvemmaksi.

Hallituksen kirjelmä maaliskuun 2 päivältä, joka sisälsi ehdotuksen kaupungin Hernesaarenkadulla olevan vesikaasulaitoksen rakennusten myymisestä.

Hallituksen kirjelmä elokuun 23 päivältä, joka sisälsi ilmoituksen käytön alkamisesta kaupungin uudella kaasulaitoksella Sörnäsissä sekä anomuksen hallituksen oikeuttamisesta ryhtymään toimenpiteisiin vanhan kaasulaitoksen uuneihin, aparaatteihin ja johtoihin sijoitetun omaisuuden rahaksi muuttamiseksi.

Hallituksen kirjelmä syyskuun 14 päivältä, joka sisälsi ilmoituksen valaistukseen käytetyn kaasun kulutuksen vähenemisestä sekä ehdotuksen valaistukseen käytetyn kaasun hinnan alentamisesta 30 pennistä m³:ltä 25 penniin m³:ltä sekä hallituksen oikeuttamisesta myöntämään kuluttajalle, joka käyttää kaasua valaistukseen enemmän kuin Smk:n 2,000: — arvosta, alennusta 2 % sekä edelleen kulutuksen noustessa sitä suuremmaksi, kultakin kokonaiselta tuhannen markan määrältä 1 % aina 10 %:iin asti, jota paitsi hallituksella olisi oikeus kussakin yksityisessä tapauksessa myöntää alennusta valaistuskaasun hinnasta aina 10 %:iin asti sellaisille etenkin suuremmille kuluttajille, joiden kaasun kulutuksessa vallitsee erittäin edullinen suhde suurimman kulutusmäärän ja koko käytetyn kaasukuutiometrimäärän välillä.

Lokakuun 14 päivänä kokoontui hallitus viisikymmenvuotispäivänä kaasuväläistuksen käytäntöön ottamisesta Helsingin kaupungissa.

Kaasulaitoksen hallinnossa ei ole muuten vuoden kuluessa mitään muutoksia tapahtunut.

Yleinen katsaus kaasulaitoksen käyttöön.

Yleinen katsaus kaasulaitoksen käyttöön.

Kaasulaitoksen käytössä on taas vuonna 1910 huomattavana melkoinen valmistuksen lisäys vuoteen 1909 verraten.

Kaasun valmistus on kasvanut 400,050 m³ ja valmistuksen lisäys tekee 8.82 % 6.05 %:ia vastaan vuonna 1909.

Meno- ja tuloarviossa, joka laadittiin jo syyskuussa 1909, oli kaasun kulutus kuitenkin arvioitu todellisuudessa saavutettua määrää suuremmaksi, nimittäin 5,225,000 m³:iin käytettyjä 4,923,010 m³:n sijasta. Lämpökaasun kulutus on noussut lähes laskettuun määrään eli 3,149,128 m³:iin laskettuja 3,210,000 m³ vastaan, mutta valaistukseen käytetyn kaasun kulutuksessa oli vain 745,482 m³ tulosääntöön otettua 900,000 m³:n määrää vastaan. Tässä on huomattavana, että meno- ja tuloarvio on laadittu otaksumalla, että valaistuskaasun hinta hallituksen kaupunginvaltuustolle osottamassa kirjelmässä 12 päivältä lokakuuta 1909 tekemän ehdotuksen mukaisesti alennettaisiin 25 penniin. Valaistukseen käytetyn kaasun melkoisen vähenemisen täytynee suureksi osaksi katsoa johtuneen

siitä, että kaasun hinta on pysytetty niin korkeana. Valaistukseen käytetyn kaasun myynnin väheneminen on tuntuvasti alentanut kaasulaitoksen voittoa tältä vuodelta, sillä tulot tästä myynnistä olivat Smk 210,192: 43, kun sen sijaan tuloarviossa oli laskettu Smk 262,000: —. Lasketuissa tuloissa syntynyttä noin Smk:n 51,800: — vajausta vastasi kuitenkin käyttökustannusten vähentyminen Sörnäsissä kaasulaitoksella, jossa on saavutettu melkoista paremmat teknilliset tulokset kuin vanhalla laitoksella. Kaasunsaanti tonnilta kaasuksi tehtyjä kivihiiliä nousi 294.9 m³:iin 271.3 m³ vastaan vuonna 1909 ja koksen ja tervan saanti on samoin ollut parempi kuin edellisenä vuonna.

Koksen ja tervan kysyntä on ollut vilkas ja hinnat edulliset, sillä kaasukoksi on noteerattu noin Smk 3: 50 100 kg:lta vapaasti laitoksella sekä kaasuterva noin Smk 8: 50—Smk 10: — tynnyriltä.

Uudella kaasulaitoksella saatu pystyuunikoksi on raskaampaa kuin vanhoista uuneista saatu, jonka tähden hinta hl:lta on määrätty, katsoen painon lisääntymiseen, Smk:ksi 1: 75 aikaisemmin noteerattua Smk:n 1: 50 hintaa vastaan paljottain ostettaessa.

Kaasulaitoksen käytön tuottama kokonaisvoitto on Smk 496,810: 69, josta uutisrakennuksiin on sijoitettu Smk 164,501: 20 sekä Smk 332,309: 49 merkitty kirjoihin käytettävänä olevana voittona.

Vuoden 1910 tulo- ja menoarviossa oli kokonaisvoitto laskettu Smk:ksi 428,720: —, josta kuoletuksiin olisi ollut käytettävä se määrä, mihin vuoden voittovaroilla suoritettavat laajennukset tulisivat nousemaan, s. t. s. edellä mainittu Smk:n 164,501: 20 määrä sekä korkoihin vähennettävä 5 % perustamisarvosta eli Smk 101,700: —. Smk:ksi 193,720: — lasketun säästön sijasta on saatu Smk 230,609: 49, joten on olemassa Smk:n 36,889: 49 suuruinen käyttämätön voittoylijäämä.

Rakennustyöt kaupungin uudella kaasulaitoksella Sörnäsissä olivat vuoden kuluessa edistyneet niin, että uudella laitoksella voitiin käyttö alottaa 24 päivänä elokuuta. Vanhalla kaasulaitoksella jatkettiin kaasun valmistusta 31 päivään elokuuta, jolloin käyttö siellä lopetettiin.

Vuoden lopussa oli uudella kaasulaitoksella päättämättä paitsi erinäisiä tasotustöitä, ajoteiden kiveämistä y. m., vain ammoniakitehtaan ja vesikaasulaitoksen sisustus sekä Hernesaarenkadulta meritse rakennuspaikalle Suvilahteen kuletetun kaasukellon ympäri rakennettu kellorakennus.

Sörnäsissä kaasulaitoksella on käyttö laitoksen käyntiin pantua jatkunut häiriöittä ja osottanut edullisia teknillisiä ja taloudellisia tuloksia, niinkuin oli odotettu.

*Kaasunvalmistus.*Kaasun-
valmistus.

Tilintekovuonna on valmistettu 4,933,930 m³ kivihiilikaasua.
Valmistuksen lisäys edelliseen vuoteen verraten on 8.8 0/0.

Tähän valmistukseen on käytetty:

Tavallisia kaasuhiiliä.....	16,200,000 kg.
Cannelhiiliä	<u>529,000 „</u>
Koko kivihiilen menekki.....	16,729,000 kg.

Kaasunsaanti metriseltä tonnilta kivihiiliä on

siis ollut	294.9 m ³
Cannelhiilien lisä painoprosenteissa on tehnyt ¹⁾	3.16 0/0
Kaasun valovoima on ollut	13.75 n.k.

Kaasulaitokselle tuotuna ovat vuoden kuluessa käytetyt kivihiilet maksaneet:

Tavalliset kaasuhiilet 1,000 kg:lta..	Smk 20: 04
Cannelhiilet	„ „ „ 34: 33

Lisätuotteet.

Lisätuotteet.

Koksi.

Lukuunottamatta mitä on uunien lämmittämiseen käytetty, on kaasunvalmistuksesta saatu 7,407,765 kg. eli 164,617 hl. koksia.

Metriseltä tonnilta kaasuksi tehtyjä kivihiiliä on siis saatu 442.81 kg. koksia.

Vuoden kuluessa on myyty:

Pientämätöntä koksia.....	171,476 hl.
Piennettyä koksia	1,273 „
Koksinmurskaa	4,379 „

Keskimyyntihinta on ollut:

Pientämättömän koksin	Smk 1: 60
Piennetyn koksin	„ 2: 39

¹⁾ Cannelhiilien käytön lisäystä ei ole vaatinut kaasun valovoiman kohottaminen, vaan käytettiin Henrikinkadun kaasulaitoksella ollut cannelhiilivarasto loppuun, joten päästiin hiilien kuleduksesta Sörnäsän kaasulaitokselle.

Kivihiiliterva.

Kaasunvalmistuksesta on saatu tervaa:

Prima separoitua kivihiilitervaa . . . 3,227 tynnyriä

Sekunda kivihiilitervaa 33 ”

Koko tervamäärä 3,260 tynn. eli 734,212 kg.

Tervansaanti tonnilta kaasuksi tehtyjä kivihiiliä on ollut 43.89 kg.

Vuoden kuluessa on myyty:

Prima tervaa 3,434 tynnyriä

Sekunda ” 56 ”

Keskimyyntihinta on ollut:

Prima tervan Smk 8:96 tynn:ltä

Sekunda ” ” 4:75 ”

Kuona ja tuhka.

Kuonaa ja tuhkaa on myyty 839 kuormaa 1 markan hinnasta kuormalta.

Kaasunkulutus.

Kaasunkulutus on vuoden kuluessa noussut 4,923,030 m³:iin Kaasunkulutus. osottaen siis 8.606 % lisäystä 1909 vuoden kulutukseen verrattuna.

Enimmin käytettiin kaasua joulukuun 19 päivänä, jolloin kulutus nousi 23,400 m³:iin. Vähimmin kului kaasua 24 päivänä kesäkuuta, jolloin käytettiin ainoastaan 3,960 m³. Suurin kulutus tuntia kohti on ollut 1,920 m³.

Kulutus on jakaantunut seuraavalla tavalla:

Kaupungin katuvalaistus, laskettuna otaksumalla tuntikulutus 120 litraksi tunnissa ynnä 5 % lisäys lyhtyjen sytyttämisestä ja sammuttamisesta sekä 8 l. tunnissa sytytysliekistä	13.98 %	688,324 m ³ .
Kaupungin kulutus virastoissa, kouluissa, sairashuoneissa y. m.	1.87 ”	91,991 ”
Yksityinen kulutus	77.24 ”	3,802,619 ”
Kaasulaitoksen kulutus	1.91 ”	93,827 ”
Vuoto ja tiivistys	5.00 ”	246,269 ”
Yhteensä 100.00 %		4,923,030 m ³ .

*Yksityinen kaasunkulutus.*Yksityinen
kaasunkulutus.

Vuonna 1910 on uusia mittareita tullut lisää 1,726 kpl., joista on 95 kpl. automaattimittareita. Kaupungissa paikoilleen asetettujen kaasumittarien koko lukumäärä oli vuoden lopussa 11,094 kpl.

Mittareista oli 9,802 kpl. asetettu lämpökaasun mittaamista varten ja 1,292 kpl. valokaasun mittaamista varten.

Lämpökaasumittareihin oli vuoden lopussa yhdistettynä 484 kpl. valaistusliekkiä, jotka paloivat lisämaksua vastaan.

Mittarien kautta myydystä kaasusta, jonka määrä kaikkiaan oli 3,894,610 m³, on 745,482 m³ eli 19.14 % ollut valokaasua ja 3,149,128 m³ eli 80.86 % lämpökaasua.

Mittarien kautta myydyn kaasumäärän lisääntyminen jälkeen vuoden 1901 näkyvä seuraavasta taulusta:

	Valokaasua.	Lämpökaasua.	Yhteensä.
1901	636,379 m ³	184,292 m ³	820,671 m ³
1902	644,366 ”	321,286 ”	965,652 ”
1903	719,842 ”	523,607 ”	1,243,449 ”
1904	796,996 ”	720,083 ”	1,517,079 ”
1905	834,568 ”	940,004 ”	1,774,572 ”
1906	918,931 ”	1,267,987 ”	2,186,918 ”
1907	952,467 ”	1,782,871 ”	2,735,338 ”
1908	993,297 ”	2,283,547 ”	3,276,844 ”
1909	865,221 ”	2,620,925 ”	3,486,146 ”
1910	745,482 ”	3,149,128 ”	3,894,610 ”

Vuonna 1910 on valokaasun kulutus vähentynyt 119,739 m³ eli 13.84 %, kun taas lämpökaasun kulutus on lisääntynyt 528,203 m³ eli 20.15 %.

Kaasumoottorit.

Vuoden lopussa oli kaasumoottorien lukumäärä 16 kpl. vastaten yhteensä 163.5 hv.

*Yleinen valaistus.*Yleinen
valaistus.

Paikoilleen asetettujen polttimien lukumäärä oli vuoden lopussa 2,056 kpl. 1,747 lyhdyssä. Polttimet ovat jaetut siten, että 1,255 liekkiä palaa kello 12:een yöllä sekä 801 päivänkoittoon. Puolen yön lyhtyjen palamis aika tekee vuodelta 1,733 tuntia, kokoyön lyhtyjen 3,541 tuntia. Kaupungin 1,747 lyhdystä on 1,430 kappaleessa

kussakin yksi hehkuvalopoltin, 272 kappaleessa kaksi poltinta, yhdessä 5 poltinta, kuudessa polttimet avointa liekkiä varten. Sitä paitsi löytyy riippuvaa hehkuvaloa varten varustettuja lamppeja 17 kpl. kaksiliekkisiä, 14 kpl. kolmeliekkisiä, 1 kpl. neliliekkisiä sekä 5 kpl. 600 n. k. ja 1 kpl. 1,000 n. k. inverttilamppuja.

Yli tavallisen valaistusajan on joulukuun pimeinä päivinä lamppeujen annettu palaa puoli tuntia kauemmin sekä torivalaistusta varten pidetty palamassa 1 vahvavalolamppu ja 23 auerliekkiä aamutunteina tammi-, helmi- ja joulukuukausina.

Lyhtyjen sytyttämistä, sammuttamista ja hoitoa varten on ollut palkattuna edellisenä vuosipuoliskona 30 lyhdynsytyttäjää ja 5 auerlampunhoitajaa sekä jälkimmäisenä 32 lyhdynsytyttäjää ja 6 auerlampunhoitajaa.

Yhden lyhdynsytyttäjän sytytettävänä ja hoidettavana on ollut noin 55 lyhtyä ja kukin auerlampunhoitaja on hoitanut noin 340 poltinta.

Katuvalaistukseen on käytetty 6,423 kpl. hehkusukkia eli keskimäärin 3.1 kpl. kokovuodenpoltinta kohti, sekä 1,850 lampunlasia eli 0.90 kpl. kokovuodenpoltinta kohti. Keskimäärin on hehkusukien kestämisäika ollut 748 polttotuntia tai, laskettuna $7\frac{3}{4}$ tuntisen keskipolttoajan mukaan päivässä 96.5 päivää sekä lasin 2,595 polttotuntia eli 334.8 päivää.

Vuoto ja tiivistys.

Kaupungin kaasujohdossa huomattujen kaasuvuotojen lukumäärä on tänä vuonna ollut 26. Putkenmurtumia on sattunut 15, niistä 3 kpl. 3" putkissa, 1 kpl. 2 1/2" putkissa, 7 kpl. 2" sekä 4 kpl. 1 1/4" putkissa, jota paitsi vuotoja on syntynyt 11 liitoksessa, jotka on tiivistetty.

Vuoto ja
tiivistys.

Vuotoluku tältä vuodelta nousee 246,269 m³:iin eli 5.00 %:iin, johon sisältyvät myöskin ne kaasunmenetykset, joita on syntynyt, kun ilma on poistettu uusista kaasujohdoista sekä Suvilahden kaasulaitoksen koneista.

Kaasun laatua on säännöllisesti tarkastettu kaasulaitoksen laboratoriossa. Kaasussa ei ole koskaan ollut rikkivetyä ja uuden laitoksen käyntiin pantua on koko rikkipitoisuus, jos otetaan keskiarvo noin 30 tarkastuksesta, alentunut 48.8 gr:aan 1,000 m³ kohti 80—100 gr. vastaan 1,000 m³ kohti, mikä tavattiin vanhalla kaasulaitoksella valmistetussa kaasussa. Kaasun lämpöarvo on keskimäärin ollut 5,208 kal., sen valovoima, kaasulaitoksen laboratoriossa mitattuna, oli vanhalla laitoksella, jossa kaasunvalmistukseen käy-

tettiin myöskin cannelhiiliä, 13.72 n. k. sekä 13.79 n. k. Sörnäsän kaasulaitoksella, jossa kaasua on valmistettu cannelhiiliä käyttämättä.

Amoniakki- ja cyanipitoisuutta on hyvin vähässä määrässä ollut havaittavana Sörnäsän kaasulaitoksella valmistetussa kaasussa.

Teknillisten tulosten yhdistelmä.

Teknilliset tulokset.	Kaasunvalmistus.	1910.	1909.	1908.	1907.	1906.
	Kivihiilikaasua m ³	4,933,930	4,533,880	4,223,450	3,424,070	2,736,810
	Vesikaasua ”	—	—	51,640	100,210	175,850
	Yhteensä kaasua m ³	4,933,930	4,533,880	4,275,090	3,524,280	2,912,660
	Kaasuksi teht. tav. kivih. kg.	16,200,000	16,619,590	14,992,913	11,224,510	8,397,325
	” ” cannelhiiliä ”	529,000	93,000	378,000	435,838	664,237
	Yht. kaasuksi teht. kivih. kg.	16,729,000	16,712,590	15,370,913	11,660,348	9,061,562
	Cannelhiililisä 0/o	{ ¹⁾ I 3.16 II —}	0.6	2.46	3.74	7.33
	Retorttipanoksia kpl.	{ I 61,106 II 13,699}	97,930	90,706	81,703	80,577
	Retorttivuorokausia ”	{ I 16,005 II 6,885}	25,072	21,090	17,312	17,611
	Korkein määrä varatt. retortteja	{ I 101 II 70}	109	104	80	74
	Alin määrä varatt. retortteja ”	{ I 29 II 30}	12	19	14	11
	Retorttipan. keskipain. kg.	{ I 160.36 II 500.04}	170.65	169.5	142.07	112.3
	Kaasuntuotanto retorttivuorokaudessa m ³	{ I 176.55 II 306.31}	180.83	200.26	197.8	155.4
	Kaasunsaanti 100 kg. hiiliä ”	{ I 28.60 II 30.79}	27.13	27.47	29.4	30.3
	Koksinsaanti hl.	{ I 98,544 II 66,073}	164,375	167,266	124,558	88,776
	” tonn. kivih. ”	{ I 9.97 II 9.64}	9.83	10.88	10.68	9.77
	Koksinsaanti kg.	7,407,765	7,396,875	7,526,970	5,605,110	3,994,920
	” tonnilta kivih. ”	442.8	442.6	489.7	480.7	440.9
	Tervansaanti	734,212	683,790	619,160	491,372	382,030
	” tonnilta kivih. ”	43.89	40.91	40.28	42.15	42.16
	Keskivalovoima n. k.	13.75	13.61	13.58	13.70	13.79

¹⁾ Vuoden 1910 tuloksista osottavat I:lla merkityt vanhalla kaasulaitoksella ja II:lla merkityt Sörnäsän kaasulaitoksella saavutettuja tuloksia.

Kaasunkulutus.	1910.	1909.	1908.	1907.	1906.	
Kaasua katuväläistukseen.. m ³	688,324	661,366	633,089	590,900	487,511	
” yksit. välistukseen ”	745,482	865,221	993,297	952,467	918,931	
” ” lämmitykseen ”	3,149,128	2,620,925	2,283,547	1,782,871	1,267,987	
Kaasulaitoksen oma kulutus ”	93,827	73,420	61,547	89,741	51,145	
Vuoto ja tiivistys	246,269	312,008	302,730	107,351	188,629	
” ” ”	0/0	5.00	6.88	7.08	6.09	6.13
Korkein kaasunkulutus vuoro- kaudessa..... m ³	23,400	20,090	21,290	17,090	15,190	
Alin kaasunkulutus vuoro- kaudessa..... ”	3,960	3,900	3,200	2,620	2,140	

Raha-asioita koskevia tietoja ja taloudelliset tulokset.

Laajennuksia ja arvonlisäyksiä.

Pääjohtoverkko.

A. Lainavaroilla laskettuja pääjohtoja.

Pääjohto-
verkko.

1. Kehäjohto.

N. s. kehäjohtoa on vuoden kuluessa laskettu:

Runebergkadun alle Etel. Rautatie- ja Hietaniemen- katujen väliin	50 m. 450 mm.
Runebergkadun alle Hietaniemen- ja Arkadiakatu- jen väliin	180 ” 400 ”
Vaasankadun alle It. viertotien ja Hämeenkadun väliin	120 ” 250 ”

2. Painejohto.

Kaasun pumppuamista varten Suvilahden kaasulaitokselta aines-
pihalla olevaan jakokelloon on laskettu:

Vaasankadun alle It. viertotien ja Pengerkadun väliin	120 m. 300 mm.
Eläintarhantien alle Mäntymäen ja Länt. viertotien väliin	350 ” ” ”
Runebergkadun alle Isotorin ja Etel. Rautatie- kadun väliin	1,230 ” ” ”

B. Voittovaroilla laskettuja pääjohtoja.

Laihurinkadun alle Tarkka-ampujan- ja Tehtaan- katujen väliin	325 m. 200 mm.
--	----------------

Elisabetinkadun alle Nikolain- ja Mariankatujen väliin	190 m. 200 mm.
Neljännän linjan alle It. viertotien ja Porthaninkadun väliin	180 " " "
Cygnæuskadun alle Länt. viertotien ja Töölönkadun väliin	120 " 150 "
Elisabetinkadun alle Marian- ja Maurinkatujen väliin	110 " " "
Horntien alle Tehtaankadun ja Edelfelttien väliin	50 " " "
Lapinlahdenkadun ja Eerikinkadun alle Fredrikinkadun ja Marian sairaalan väliin	610 " 125 "
Antinkadun alle Abrahamin- ja Hietalahdenkatujen väliin	120 " " "
Länt. viertotien alle Kammionkadun ja Hippodromin väliin	50 " " "
Sirkuskadun alle Siltasaaren- ja Saariniemenkatujen väliin	170 " 100 "
Saariniemenkadun alle Pitkäsillanranta- ja Säästöpankinrantakatujen väliin	160 " " "
Viidennen linjan alle Porthanin- ja Agricolakatujen väliin	150 " " "
Vallininkujan alle Castrénin- ja Vallininkatujen väliin	260 " " "
Castréninkadun alle Vallininkujan ja Kolmannen linjan väliin	60 " " "
Töölönkadun alle Kammion- ja Meilanskatujen väliin	180 " " "
Töölönkadun alle Cygnæus- ja Apollokatujen väliin	60 " " "
Hietaniemenkadun alle Runeberg- ja Perhonkatujen väliin	150 " " "
Hörneperinkadun alle Sibyllankadun ja It. viertotien väliin	110 " " "
Flemingkadun alle Vaasankadun ja tontin n:o 25 väliin	80 " " "
Porthaninkadun alle Neljännän ja Viidennen linjan väliin	100 " " "
Pengerkadun alle Kaikukadun ja tontin n:o 6 väliin	30 " " "
Kolmannen linjan alle It. viertotien ja Castréninkadun väliin	680 " " "
Hietalahdenkadun alle Antin- ja Ruoholahdenkatujen väliin	280 " " "
It. Kaivopuiston alle Saunatiestä Hellsténin huvilaan	460 " " "
Pitkäsillanrantakadun alle Saariniemen- ja Säästöpankinrantakatujen väliin	190 " 80 "

Säästöpankinrantakadun alle Pitkäsillanranta- ja Siltasaarenkatujen väliin	120 m. 80 mm.
Eläintarhantien alle Hämeenkadun ja Porthaninrinteen väliin	140 " " "
Hakaniementorin alle It. viertotien ja Sörnäsintien väliin	90 " " "
Sörnäsintien alle Hakaniementorin ja Näkinkujan väliin	130 " " "
Näkinkujan alle It. viertotien ja Sörnäsintien väliin	160 " " "
Neljännentien alle Porthanin- ja It. Pappikatujen väliin	175 " " "
Hämeenkadun alle Hakaniementorin ja Neljännentien väliin	270 " " "
Huvilatien alle Kaivopuistossa	275 " " "
Siltatien alle Kaivopuistossa	130 " " "
Edelfelttien alle Horn- ja Armfelttien väliin....	180 " " "
Rehbindertien alle	200 " " "
Horntien alle	50 " " "
Arkadiankadun alle Lant. Henrikinkadun ja n:o 3:n väliin	100 " " "
Toisen tien alle It. viertotien ja n:o 13:n väliin	280 " " "
Kaikukujan alle It. viertotien ja Pengerkadun väliin	100 " " "
Kaikukadun alle It. viertotien ja n:o 3:n väliin	120 " 75 "
Rautatieaseman alle pitkin asemarakennusta	50 " 80 "
Nikolainkadun ja Siltavuoren alle	75 " " "
Sibyllankadun alle Pääskylän- ja Hörneperinkatujen väliin	70 " " "
Porthaninrinteen alle	75 " 50 "

Menosääntöön oli sitä paitsi merkitty Mariankadun alle Elisabetin- ja Maneesikatujen väliin laskettu johto uudistettavaksi, mutta kun tämä työ oli suoritettava yhtäaikaan vesijohtotöiden kanssa, jotka tulevat tehtäviksi vasta vuonna 1911, siirrettiin tätä tarkotusta varten myönnetty määräraha Smk 1,300: — mainittuun vuoteen.

Vuoden töiden kautta on tullut lisäksi 450 mm. putkea 50 j. m., 400 mm. 180 j. m., 300 mm. 1,700 j. m., 250 mm. 120 j. m., 200 mm. 695 j. m., 150 mm. 280 j. m., 125 mm. 780 j. m., 100 mm. 2,930 j. m., 80 mm. 2,785 j. m., 75 mm. 120 j. m., 50 mm. 75 j. m.

Vanhoja putkia on otettu maasta:

300 mm. 400 j. m.	100 mm. 90 j. m.
75 " 660 "	38 " 106 "

Vuoden kuluessa laskettujen johtojen arvo oli:

Kehäjohton ja painejohton	Smk 104,641: 99
Muiden johtojen	„ 93,991: 15

Vuoden 1910 lopussa oli kaupungin pääjohtojen yhteenlaskettu pituus 81,360 m., jakaantuen eri putkisuuruuksille seuraavalla tavalla:

	700 mm.	680 mm.	620 mm.	570 mm.	500 mm.	450 mm.	400 mm.	300 mm.	250 mm.
Metriä	368	522	401	464	1,479	90	180	6,609	2,827
	200 mm.	150 mm.	125 mm.	100 mm.	1) 75 mm.	63 mm.	50 mm.	38 mm.	
Metriä	3,505	3,949	4,510	14,546	24,749	6,505	9,366	1,290	

Pääjohtoverkon keskisuuruus on 177 mm. ja sen koko kuutiosisältö 2,004 m³.

Lyhdyt patsaineen ja tarpeineen.

Lyhdyt patsai-
neen ja tar-
peineen.

Vuoden kuluessa ovat seuraavat yksiliekkiset lyhdyt tulleet lisäksi:

Helsingin niemellä VI kaup. osassa	11
It. Kaivopuistossa	24
Siltasaaren kaduilla	17
Eläintarhantiellä	3
Hämeenkadulla	1
Porthaninkadulla	1
Toisella linjalla	4
Cygnæuskadulla	2
Töölönkadulla	1
Unioninkadulla	3
Nikolainkadulla	2
Tehtaankadulla	5
Saunakadulla	1
Laivurinkadulla	5
	Yhteensä 80

1) Tähän sisältyvät myös 80 mm. suuruiset putket.

Paitsi näitä uusia lyhtyjä on 35 yksiliekkistä poltinta vaihdettu kaksoispolttimiin. Vuoden kuluessa lisäksi tulleiden lyhtyjien ja polttimien sekä puupatsaiden ja poistettujen seinävarsien sijaan asetettujen valurautapatsaiden arvo tekee, vähentämällä vanhojen aineiden arvon, Smk 12,511: 09.

Kaupunkiin asetetuista lyhdyistä on:

1,116 kpl.	valurautaisilla patsailla olevia lyhtyjä.
517 "	" " seinävars. " "
63 "	puupatsailla " "
61 "	takorauta- tai teräspylväillä tai -varsilla olevia lamppuja.

Yksityiset johtolaitokset.

Vuoden kuluessa on asetettu 94 kpl. uusia liittymisjohtoja, joihin on mennyt: Yksityiset johtolaitokset.

75 mm.	valurautaputkea	43 m.
63 "	"	365 "
50 "	"	150 "
75 "	teräsputkea	25 "
50 "	"	757 "
50 "	takorautaputkea	175 "

Vuoden kuluessa asetettujen uusien liittymisjohtojen tuottama arvonlisäys on Smk 8,626: 85.

Sörnäsän kaasulaitos.

Kaupungin uuden Sörnäsissä olevan kaasulaitoksen kustannukset olivat joulukuun viimeiseen päivään vuonna 1910 nousseet Smk:aan 3,229,067: 04, mikä määrä jakaantui eri menoeriin seuraavalla tavalla:

Sörnäsän kaasulaitos.

Uunihuone:

Rakennus	Smk	194,944: 63
Uunit sekä kivihiilisäiliöt ja kivihiilenkuletuks-		
laitokset	"	656,721: 89

Aparaattihuone:	
Rakennus ammoniakkivesi- ja tervakaivoineen ..	Smk 154,630: 92
Aparaatit, joihin kuuluu 6 ilmanlauhduttajaa, 4 vesiputkijäähdyttäjää, ekshaustoreja, regulaattori, ilmanmittaajalla varustettuja ilmapumppuja, 2 pelouseaparaattia, 2 yhdistettyä naftaliini- ja cyanipesijää, 2 ammoniakkipesijää, putkijohtoja y. m.	„ 258,795: 90
Puhdistushuone:	
Rakennus	„ 104,272: 61
3 puhdistusarkkia sekä venttiilejä ja johtoja, puhdistusmassan kuletlaitos, lämpöjohtoja y. m.	„ 100,629: 75
Höyrypannuhuone:	
Rakennus ynnä torni, joka sisältää vesi-, terva- ja ammoniakkivesisäiliöt sekä huoneet kompressorilaitosta, pumppua ja voima-asemaa varten	„ 88,302: 44
Höyrypannuja, pumppuja, koneita ja aparaatteja voima-asemalla, vesi- ja terväsäiliöitä, kompressorilaitos ja putkijohdot, lämpöjohtoja y. m.	„ 110,095: 98
Ammoniakki- ja vesikaasulaitos öljyllä karburoidun vesikaasun valmistamista varten:	
Rakennus	„ 93,165: 18
Aparaatteja, koneita ja putkijohtoja (osaksi paikalliseen asettamattomia)	„ 93,483: 27
Regulaattorihuone:	
Rakennus	„ 32,791: 50
2 kaasumittaria, paineregulaattori, varmuusregulaattori, putkijohtoja ja venttiilejä, lämpöjohto y. m.	„ 53,065: 28
Kaivoja	„ 2,380: 29
Kaasukello sisältävä 20,000 m ³ :	
Rakennus	„ 222,365: 07
Kaasusäiliö	„ 228,074: 13
Kaasukello sisältävä 1,000 m ³ :	
Rakennus	„ 34,032: 35
Kaasusäiliö	„ 32,605: 74

Konttorirakennus, jossa on myöskin
verstas- ja työmiesten huoneet:

Rakennus	Smk	73,777: 65
Koneet ja laboratorin sisustus	”	15,089: 75

Asuinrakennukset:

Insinöörien asunnot	”	84,280: 76
Työnjohtajien asunnot	”	112,716: 93
Asuinrakennusten alueen tasotus	”	8,482: 05

Koksinlajittelulaitos:

Rakennus	”	40,182: 09
Koneet	”	101,917: 61

Tasotustyöt, rautatie, erinäisiä putkijoh-
toja sekä portinvartijantupa ja
makasiinirakennuksia y. m.:

Tasotuskustannuksia ja aitaus	”	183,148: 18
Kivihilien purkamislaitokset	”	23,318: 13
Rautatie	”	2,298: 01
Pääkaasujohdot laitoksen alueella	”	23,437: 13
Valaistusjohdot ja lamput	”	6,331: 57
Vesijohto	”	23,494: 27
Portinvartijantupa	”	7,499: 31
Makasiinirakennus	”	32,799: 59
Kalusto	”	20,234: 67
Entisestä makasiinirakennuksesta revittäessä saa- dut ainekset	”	556: 77
Ammoniakkitehtaaseen tuotuja aparaatteja mak- settu	”	9,145: 64

Yhteensä Smk 3,229,067: 04

Yllä lueteltuihin arvoihin sisältyy myöskin rakennusyritykseen lainatun pääoman korko, joka nousee Smk:aan 149,881: 65, sekä Hernesaarenkadun öljykaasulaitoksesta Sörnäsiin siirrettyjen aparaattien arvo, Smk 107,500: —, joita määriä ei ole otettu lukuun kustannusarviossa.

Rakennusten määrärahasta Smk 3,975,000: — on vuoden 1910 loppuun asti nostettu Smk 3,129,067: 04; vuoden vaihteessa oli siis käyttämättä Smk 845,932: 96. Hallituksen päätöksen mukaan ei kustannusarvioon merkittyjä hiilivajoja eikä kivihilienpurkamislaitoksia toistaiseksi rakenneta, joten määrärahasta jää noin Smk 600,000 toistaiseksi käyttämättä.

Kalusto.

Kalusto.	Kaasulaitoksen kaluston lisäykset olivat:		
	Kaasunvalmistukseen kuuluvan kaluston ..	Smk	18: —
	Katuvalaistukseen	”	195: 69
	Putkenlaskutöihin	”	998: 72
	Konttorikaluston	”	1,266: 35
	Sekalaisen kaluston	”	175: 75
	Myymäläkaluston	”	86: —
			<u>Smk 2,740: 51</u>

Kaasumittarit.

Kaasumittarit.	Vuoden kuluessa kaupunkiin asetettujen uusien mittarien arvo oli	Smk	46,631: 60
----------------	--	-----	------------

Arvonlisäysten yhdistelmä.

Arvonlisäysten yhdistelmä.	Pääjohtoverkko, siihen luettuna kehäjohto	Smk	198,633: 14
	Lyhdyt, patsaat ja lyhtyjien liittymisjohdot	”	12,511: 09
	Yksityiset liittymisjohdot	”	8,626: 85
	Kalusto	”	2,740: 51
	Kaasumittarit	”	46,631: 60
	Suvilahden kaasulaitos	”	1,624,232: 93
			<u>Yhteensä Smk 1,893,376: 12</u>
	joista on suoritettu voittovaroilla	”	164,501: 20
	” ” ” lainavaroilla	”	1,621,374: 92
	” ” siirretty Hernesaarenkadun öljykaasulaitoksesta	”	107,500: —
			<u>Yhteensä Smk 1,893,376: 12</u>

Kaasun hinta.

Kaasun hinta.	Kaasun hinta on ollut sama kuin edellisenäkin vuonna, nimittäin:	
	Valaistukseen käytetyn kaasun	30 penniä m ³ :ltä.
	Lämmitykseen ja käyttövoimaksi käytetyn kaasun 15	” ”

Kaupungin kuluttamasta kaasusta (lukuunottamatta katuvalaistusta) on laskettu 10 % alennus.

Katuvalaistus.

Katuvalaistukseen kuluneesta kaasusta, jonka määrä on noussut 688,324 m³:iin, on kaupunki maksanut Smk 131,319: 62

Katuvalaistus.

Tästä määrästä on mennyt kustannuksiin:

Lyhtyjen sytyttäminen, sammuttaminen ja ylläpito	Smk 52,442: 51	
Korjauksia	” 6,726: 69	
Hallintokustannuksia	” 4,908: 97	
10 % vuotuismaksu katuvallaistuksen osuudelle kaasulaitoksen omais. arvosta	” <u>26,587: 95</u>	90,666: 12
Katuvallaistuksen kaasun hinnasta on siis jäljellä..	Smk 40,653: 50	

joka vastaa 5.906 penniä m³:ltä.

Poistot.

Kaasulaitoksen kiinteimistöjen ja kaluston tileistä tehdyt poistot nousevat samaan määrään, kuin vuoden voittovaroista on käytetty arvonnisäyksiin, jakaantuen seuraavasti:

Poistot.

Pääjohtoverkko	Smk 33,408: 31
Lyhdyt, patsaat ja liittymisjohdot	” 14,012: 95
Yksityiset liittymisjohdot	” 4,325: 09
Kaasulaitoksella olevat rakennukset	” 10,000: —
Uunit tarpeineen	” 43,000: —
Aparaatit ja putkijohdot	” 15,000: —
Kaasukellot	” 7,834: 64
Kaasunvalmistukseen kuuluva kalusto	” 252: 53
Katuvallaistukseen	” 42: 48
Putkijohtotöihin	” 907: 95
Konttorin kalusto	” 1,793: 02
Sekalainen	” 489: 14
Myymälän	” 383: 78
Kaasumittarit	” 19,268: 81
Vesikaasulaitos	” 13,782: 50

Yhteensä Smk 164,501: 20

Tulot ja menot.

Tulot.

Tulot ja menot.	Katuvalaistukseen käytetty kaasu	131,319: 62	
	Yksityistarpeisiin " "	678,398: 53	
	Kaasumittarien vuokra	2,025: 15	
	Kelloissa olevien kaasumäärien ero	<u>1,691: —</u>	813,434: 30
	Yksityisten kaasujohtolaitosten asettaminen	— —	225,135: 09
	Koksia myyty	274,817: 20	
	Tervaa "	31,577: 22	
	Kuonaa ja grafiittia myyty	<u>839: —</u>	307,233: 42
	Korko	— —	20: 53
	Vuokria	— —	2,975: —
	Vuodesta 1909 siirretty pääjohtoverkon laajentamista varten myönnetty määräraha	— —	<u>30,967: 90</u>
	Yhteensä Smk		1,379,766: 24

Menot.

Kivihielet ja kivihilityö	352,713: 89	
Erinäisiä aineksia ja työkaluja	8,040: 81	
Työpalkat	<u>42,430: 26</u>	403,184: 96
Ainekset kaasunpuhdistukseen sekä käytön työ- y. m. kustannukset	85,461: 18	
Kaasumestarien palkat	9,850: —	
Vakuutusmaksut	<u>5,775: 68</u>	101,086: 86
Unien korjaukset	4,618: 88	
Aparaattien korjaukset	1,926: 06	
Rakennuksien "	286: 66	
Kaasukellojen "	50: 67	
Kaluston "	3,323: 49	
Pääjohtojen "	<u>3,347: 74</u>	13,553: 50
Hallinto ja konttori	— —	37,487: 87
Katuvalaistus	— —	64,078: 17
Yksityinen valaistus	— —	58,142: 60
Työ- ja aineskustannukset asettamistöistä, korjauksista y. m.	— —	171,834: 94
Korko kaupunginkassaan	13,286: 65	
Poistot	<u>164,501: 20</u>	177,787: 85

Konttorin vuokra	11,000: —	
Verstas- ja myyntihuoneistojen vuokra ..	<u>8,000: —</u>	19,000: —
Pääjohtoverkon laajentamista varten myön-		
nettyä määrärahaa siirretty	— —	1,300: —
Vuosivoitto kaasunvalmistuksesta	287,009: 34	
„ asettamistöistä	<u>45,300: 15</u>	<u>332,309: 49</u>
Yhteensä Smk		1,379,766: 24

Valmistuskustannukset.

Mahdollisimman selvän kuvan saamiseksi valmistuskustannuksista on yllä olevat meno- ja tuloerät yhdistetty sopivalla tavalla seuraavaan tauluun, jossa on eri sarakkeeseen merkitty se määrä, jolla kukin erä vaikuttaa kustannuksiin hyötyä tuottavasti käytetyn kaasun kuutiometriä kohti.

Vuoden 1910 tulojen ja menojen yhdistelmä sekä näiden erien jakaantuminen kutakin myydyin kaasun m³:ää kohti.

Menoja:	Kaasu- m ³ kohti.			
Kivihiilet ja kivihiillityö	352,713: 89		7.70	
Uunityö	<u>42,430: 26</u>	395,144: 15	<u>0.92</u>	8.62
Tuloja:				
Koksi	274,817: 20		6.00	
Terva	31,577: 22		0.69	
Kuona ja grafiitti	839: —			
Kaasua kelloissa	<u>1,691: —</u>	<u>2,530: —</u>	<u>308,924: 42</u>	<u>0.05</u> 6.74
Jälellä menoista kivihiiliin ja uunien käyttöön		86,219: 73		1.88
Muut kaasunvalmistuskustannukset sekä				
lisätuotteiden kustannukset		93,501: 99		2.04
Insinöörit ja kaasumestarit		<u>14,650: —</u>		<u>0.32</u>
Yhteensä varsinaisia valmistuskustannuksia		194,371: 72		4.24
Ylläpito ja korjaukset	13,553: 50		0.29	
Kaupunginkassan konttokurant-				
titilin korot	13,286: 65		0.29	
Palo- ja tapaturmavakuutusmak-				
sut	5,775: 68		0.13	
Hallituksen ja toimeenpanevan				
johtajan palkat	16,000: —		0.35	
Konttorikustannukset ja vuokra	<u>27,687: 87</u>	<u>76,303: 70</u>	<u>0.60</u>	1.66
Koko valmistuskustannukset		270,675: 42		5.90

Yksityisen kaasunkulutuksen kus-				
tannukset	58,142: 60			1.27
Katuvalaistuksen kustannukset	64,078: 17			1.40

Yksityisten kaasujohtotöiden kustannukset:

Hallinto ja konttori sekä putkimestarin ja varastokirjanpitäjän palkat	17,400: 95			
Työ- ja aineskustannukset, korjaukset, vuokra	<u>162,433: 99</u>	<u>179,834: 94</u>	302,055: 71	<u>3.92</u> 6.59
Pääjohtoverkon laajentamista varten myönnettyä määrärahaa siirretty	1,300: —			
Vuoden poistot	<u>164,501: 20</u>	<u>165,801: 20</u>		<u>3.62</u>
Yhteensä menoja Smk			738,532: 33	16.11

Tätä vastaavia tuloja:

Katuvalaistukseen käytetty kaasu	131,319: 62			2.87
Yksityistarpeisiin käytetty kaasu: valaistukseen käytetty kaasu	210,192: 43			
keittämiseen käytetty kaasu	<u>468,206: 10</u>	<u>678,398: 53</u>		14.80
Kaasumittarien vuokra, korkoa		2,045: 68		0.04
Yksityisten kaasujohtolaitosten asettaminen		<u>225,135: 09</u>	1,036,898: 92	4.91 <u>22.62</u>
Vuokria			2,975: —	0.06
Vuodesta 1909 siirretty pääjohtoverkon laajentamista varten myönnetty määräraha	<u>30,967: 90</u>		1,070,841: 82	<u>0.68</u> 23.36
Jos tästä vähennetään yllä olevat menot			<u>738,532: 33</u>	<u>16.11</u>
saadaan vuoden ylijäämä Smk			<u>332,309: 49</u>	<u>7.25</u>

Voitto- ja tappiotili.*Debet.*

Poistoja kiinteistöjen tililtä	141,363: 49		Voitto- ja tappiotili.
„ kalustojen „	3,868: 90		
„ kaasumittarien „	19,268: 81	164,501: 20	
Mariankadun pääjohtoverkon laajentamista varten myönnetty, seuraavaan vuo- teen siirretty määräraha		1,300: —	

Jäännöstili.

Säästö	332,309: 49
	<u>Yhteensä Smk 498,110: 69</u>

Kredit.

Yksityisten kaasunkuluttajain tili	390,234: 01
Katuvalaistuksen tili	26,587: 95
Yksityisten töiden tili	45,300: 15
Mittarinvuokrien tili	2,025: 15
Korkojen tili	20: 53
Vuokrien tili	2,975: —
Pääjohtoverkon laajentamista varten myönnettyjä seu- raavaan vuoteen siirrettyjä määrärahoja	30,967: 90
	<u>Yhteensä Smk 498,110: 69</u>

Bilanssi 31 päivänä joulukuuta 1910.*Varat.**Kiinteistöjen tili.*

Pääjohtoverkko	Smk 423,116: 74	Bilanssi 31 päi- vänä joulu- kuuta 1910.
Lyhdyt patsaineen ja tarpeineen ..	„ 138,627: 66	
Yksityiset johtolaitokset	„ 47,552: 64	
Rakennukset kaasulaitoksella	„ 82,631: 08	
Uunit tarpeineen	„ 20,551: 32	
Aparaatit ja putkijohdot	„ 18,423: 06	
Kaasulaitoksen tontti	„ 300,000: —	
Uusi kaasukello	„ 275,000: —	
	1,305,902: 50	

Kaluston tili.

Kaasunvalmistukseen kuuluva kalusto	Smk	2,290: 74	
Katuvalaistukseen kuuluva kalusto	„	578: 03	
Putkenlaskutöihin	„	9,170: 26	
Konttorin kalusto	„	7,288: 42	
Kasarmink. olevan konttorin kalusto	„	10,115: 14	
Sekalainen kalusto	„	4,578: —	
Myymälän	„	<u>3,540: 04</u>	37,560: 63

Kaasumittarien tili 220,050: 86

Raaka-aineiden tili.

Tavalliset kivihiilet	Smk	187,890: 05	
Muut raaka-aineet	„	<u>104,668: 57</u>	292,558: 62

Tavaratili.

Sekalaisia aineksia 49,785: 59

Valmistustili.

Kaasua kelloissa 2,771: —

Lisätuotteiden tili.

Koksivarasto	Smk	17,062: 50	
Tervavarasto	„	<u>5,370: —</u>	22,432: 50

Yksityisten töiden tili.

Päättämättömät työt..... Smk 22,739: —

Kehäjohdon tili „ 727,421: 93

Sörnäsän kaasulaitoksen tili „ 3,229,067: 04

Sekalaisten tili.

Perimättömiä saatavia töistä, koksista y. m. „ 92,478: 58

Kaasunkuluttajain tili.

Perimättömiä saatavia kaasusta „ 80,148: 35

Vekselien tili..... „ 2,600: —

Kassatili..... „ 4,556: 14

<i>Pääjohtoverkon laajennus ylim. määrärahalta</i>		
<i>1911 vuoden voittovaroista</i>	Smk	4,949: 74
<i>Kustannuksia vanhasta kaasulaitoksesta It. Hen-</i>		
<i>rikinkadulla</i>	„	1,395: 07
		<u>Yhteensä Smk 6,096,417: 55</u>

Velat.

<i>Kaasulaitoksen ostoarvo</i>	Smk	1,400,000: —
<i>Kaupunginkassan konttokuranttitili</i>	„	210,552: 35
<i>Sekalaisten tili.</i>		
Maksamattomia laskuja y. m.	„	18,316: 29
<i>Kaupunginkassa.</i>		
Lainavaroja kehäjohtoa ja kaasukel-		
loa varten	1,002,421: 93	
„ Sörnäsin kaasulaitosta		
varten	<u>3,129,067: 04</u>	„ 4,131,488: 97
<i>Tallettajain tili</i>	„	2,450: 45
<i>Määräraha pääjohtoverkon laajentamista</i>		
<i>varten</i>	„	1,300: —
<i>Voitto- ja tappiotili.</i>		
Vuoden säästö	„	332,309: 49
		<u>Yhteensä Smk 6,096,417: 55</u>

Helsingin kaupungin kaasulaitoksen voittovaroilla suoritettut arvonlisäykset.

	1900.		1901.		1902.		1903.		1904.		1905.		1906.		1907.		1908.		1909.		1910.		Yhteensä.	
Pääjohtoverkko	13,240	29	9,203	13	8,723	24	29,861	13	41,608	07	47,426	88	47,142	26	24,984	50	11,527	61	23,379	03	93,991	15	351,087	29
Lyhdyt patsaineen ja tarpeineen	6,591	03	5,180	37	8,052	37	6,636	87	14,093	86	14,446	41	14,500	62	6,191	37	9,151	96	4,898	11	12,511	09	102,254	06
Yksityise johtolaitokset	301	21	4,109	73	4,495	52	4,604	86	6,699	70	5,656	99	5,215	91	7,549	63	5,198	—	4,864	16	8,626	85	57,322	56
Rakennukset	3,564	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,564	25
Unit tarpeineen ..	—	—	—	—	600	—	26,087	42	9,133	84	—	—	—	—	—	—	41,286	97	—	—	—	—	77,108	23
Aparaatit ja putki-johdot	800	—	—	—	—	—	1,452	77	—	—	—	—	—	—	27,243	05	963	54	—	—	—	—	30,459	36
Kalusto	10,465	89	1,731	98	2,164	25	1,383	14	1,959	43	763	36	1,989	62	3,901	97	9,560	66	14,846	53	2,740	51	51,507	34
Kaasumittarit	10,746	90	7,553	44	18,833	44	21,189	87	20,669	21	30,051	24	30,155	33	35,752	68	45,040	02	17,531	68	46,631	60	284,155	41
Öljykaasulaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	113,483	—	—	—	102,247	47	—	—	—	—	—	—	—	—	215,730	47
	45,709	57	27,778	65	42,868	82	91,216	06	207,647	11	98,344	88	201,251	21	105,623	20	122,728	76	65,519	51	164,501	20	1,173,188	97
Kaup. käytettävänä oleva voitto	2,869	86	94,693	15	111,242	22	198,232	84	86,290	—	200,074	53	90,697	94	280,605	97	259,403	98	284,496	56	332,309	49	1,940,916	54
Arvonlis. ja käytett. oleva voitto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,114,105	51

Jos lasketaan 5% korkoa ja kuoletusta kaasulaitoksen arvosta Smk 1,400,000: — 1 päivästä lokakuuta 1900—31 päivään joulukuuta 1908, Smk 1,675,000: — 1 päivästä tammikuuta—31 päivään joulukuuta 1909 sekä Smk 2,400,000: — 1 päivästä tammikuuta—31 päivään joulukuuta 1910 Smk 781,250: — jää kaupungille puhdasta säästöä kaasulaitoksesta „ 2,332,855: 51

Poistot.

	Poistoja kiinteistä tileistä.														Kaasulaitoksen arvo.												
	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.	1910.	Yhteensä.	1900.	1910.														
Pääjohtoverkko	5,500	98	5,575	02	5,637	99	6,122	46	6,832	17	7,644	06	105,309	50	6,827	53	6,921	53	33,408	31	189,779	55	261,809	—	423,116	74	
Lyhdyt patsai- neen ja tarpei- neen	2,411	82	2,467	19	2,578	90	2,660	05	2,888	73	3,119	88	42,097	69	2,629	37	2,759	82	14,012	95	77,626	40	114,000	—	138,627	66	
Yksityiset johto- laitokset	406	02	408	10	561	85	642	71	763	85	861	71	20,323	88	693	31	783	40	4,325	09	29,769	92	20,000	—	47,552	64	
Rakennukset ..	10,551	29	8,775	97	35,867	77	34,246	80	31,143	73	28,540	67	200,642	32	41,635	97	13,260	14	10,000	—	444,664	66	524,000	—	82,631	08	
Uunit tarpeineen	1,800	—	6,615	—	6,163	88	7,658	14	7,768	82	7,186	16	45,397	38	11,888	77	9,078	76	43,000	—	146,556	91	90,000	—	20,551	32	
Aparaatit ja put- kijohdot	1,256	—	4,615	80	4,269	62	4,058	35	3,753	98	3,472	44	18,712	06	14,123	33	4,774	72	15,000	—	74,036	30	62,000	—	18,423	06	
Kaasukellot	440	—	1,617	—	1,495	73	1,383	54	1,279	78	1,183	80	4,970	03	722	26	1,073	22	7,834	64	22,000	—	22,000	—	—	—	
Kalusto	1,665	69	1,672	31	1,721	50	1,687	68	1,714	85	1,619	70	1,656	70	1,881	22	2,649	16	3,868	90	20,137	71	6,191	—	37,560	63	
Kaasumittarit ..	1,074	69	861	28	1,759	89	2,731	39	3,628	28	4,949	43	9,314	58	11,297	44	9,218	76	19,268	81	64,104	55	—	—	220,050	86	
Öljykaasulaitos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	44,700	91	31,029	56	15,000	—	13,782	50	104,512	97	—	—	—	—	
It. Henrikinkad. oleva tontti ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	300,000	—	300,000	—	
	25,106	49	62,607	67	60,057	13	61,191	12	59,774	19	58,577	85	493,125	05	122,728	76	65,519	51	164,501	20	1,173,188	97	1,400,000	—	1,288,513	99	
Jakokello	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	275,000	—	
Kehäjohto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	727,421	93	
																										2,290,935	92

Kaasulaitoksen suhde kaupunginkassaan 31 päivänä joulukuuta 1910.

Kaasulaitoksen suhde kaupun- ginkassaan 31 päivänä jou- lukuuta 1910.	Velkaa 1 päivänä tammik. 1910 Smk 178,839: 71
	Käytettävänä oleva säästö vuodelta 1909..... „ <u>284,496: 56</u> 463,336: 27
	Vuoden kuluessa nostettu .. „ 378,807: 76
	Korkohyvitystä „ <u>13,286: 65</u> 392,094: 41 855,430: 68
	Maksettu rahaa „ — — 379,851: 28
	Kaasua katuvalaistukseen sekä lyhtyjenhoitajien palkka ja aineskustan- nukset „ 131,319: 62
	Kaasua sisävalaistukseen .. „ 22,054: 88
	Toimitettu koksia ja tehty töitä „ 27,277: 70
	Kustannukset petrolivalais- tuksesta „ <u>84,374: 85</u> <u>265,027: 05</u> 644,878: 33
	Velkaa kaupunginkassaan joulukuun 31 päivänä 1910 Smk <u>210,552: 35</u>

Petrolivalaistus.

Petrolivalaistus.

Vuoden menot tämän valaistuksen käyttöön, aineksien ja kaluston ostoon sekä työkalujen kunnossapitoon tekivät Smk 84,374: 85 jakaantuen seuraavasti:

Petrolia, 180,860 kg.....	Smk 31,361: 42
Syöttäjien ja esimiesten palkat.....	„ 40,345: 25
Ostettu 7 kpl. petroli-tamjania	Smk 67: 90
„ 2 „ varasäiliöitä	„ 36: —
„ 28 „ puhallusputkia	„ 700: —
„ 4 „ täyttämiskannuja.....	„ 27: 40
„ 3 „ petrolivarastoa	„ 120: 90
„ 22 „ tikapuita.....	„ 56: 10
„ 1 „ juoksutin	„ 2: 80
„ 1 „ kolvi	„ 10: —
„ 4 „ koeastioita	„ 100: —
„ 2 „ polkupyöriä lyhtyi- neen.....	„ 432: 60
„ 1 „ „pluvius“-kone	„ 65: —
„ 10 „ reduktсионiventtiilejä. „	<u>260: —</u> „ 1,878: 70

Kunnossapito: palkkoja	Smk	3,449: 05	
„ aineksia	„	<u>5,467: 41</u>	Smk 8,916: 46
Tapaturmavakuutusmaksuja.....	„		374: 61
Kaasunkulutus	„		575: 70
Makasiinin, työpajan y. m. vuokria	„		666: 66
Sekalaisia menoja	„		<u>1,171: 64</u>
			Smk 85,290: 44

Vähennetään vuoden kuluessa myydyistä lyhdyistä,
 velaksi annetuista työkustannuksista y. m. „ 915: 59
Yhteensä Smk 84,374: 85

XIII. Sähkölaitos.

Helsingin kaupungin sähkölaitoksen toimitusjohtajan antama kertomus sähkölaitoksen toiminnasta vuonna 1910 oli seuraavansisältöinen:

Vuoden 1910 mukana on sähkölaitos, joka heinäkuun 14 päivänä 1909 alkoi säännöllisen käyttönsä, päättänyt ensimmäisen kokonaisen tilitysvuotensa.

Hallinto.

Sähkölaitoksen hallinto, jota vuoden 1909 loppuun hoiti laitoksen rakennushallitus, joutui vuoden alussa uudestaan muodostetun kaasu- ja sähkölaitoksen hallituksen huostaan, johon kuuluivat kauppaneuvos Hj. Schildt puheenjohtajana, intendentti K. Appelberg, toimistontirehtööri E. Willgren, dosentti G. Mattsson ja professori J. Sohlman jäseninä sekä kauppias J. Tallberg ja insinöörit A. Engström, Fr. Rosberg ja K. Strömberg varajäseninä.

Käsiteltäessä sellaisia asioita, jotka eivät koskeneet molempia laitoksia yhteisesti, oli hallitus jakaantuneena kahteen osastoon, joista sähkölaitoksen osaston muodostivat kauppaneuvos Hj. Schildt puheenjohtajana, intendentti K. Appelberg ja professori J. Sohlman jäseninä sekä insinöörit Fr. Rosberg ja K. Strömberg varajäseninä.

Toimeenpanevaksi johtajaksi valitsi kaupunginvaltuusto tammi-kuun 25 päivänä hallituksen esityksestä insinööri B. Wuolteen, joka siihen asti rakennuspäällikkönä oli johtanut laitoksen suunnittelua, rakentamista ja käyttöä.

Tärkeimmistä sähkölaitosta koskevista, hallituksen vuoden kuussa käsittelemistä asioista mainittakoon tässä seuraavat:

1) Lausunto, joka koski sähkölaitoksen tariffiehdotusta, minkä valtuusto sittemmin helmikuun 8 päivänä vahvisti.

2) Esitys koskeva sähkölaitoksen perustamiskustannusten lopullista järjestämistä, sittemmin lisätyn kaupunginvaltuuston hyväksymä joulukuun 13 päivänä.

3) Esitys sähkölaitoksen uusien ala-asemien rakentamisesta Kallion ja Töölön kaupunginosiin sekä erinäisten muiden laajennus-

töiden tekemisestä, lisätyn kaupunginvaltuuston päättämät joulukuun 13 päivänä.

4) Esitys sähkövirran antamisesta Brändön ja Oulunkylän huvilayhdyskuntiin.

5) Lausunto ehdotuksesta yhteisen mittarienlukemis- ja rahanperimis-järjestelmän käytäntöön ottamisesta kaasu- ja sähkölaitoksille.

6) Lausunto yhteisen hallituksen muodostamisesta sähkö-, kaasu- ja vesijohtolaitoksille.

Jo syksyllä 1909 oli joukko Kalliossa asuvia henkilöitä pyytänyt valtuustolta, että kaupungin sähkölaitoksen toiminta laajennettaisiin mainittuun kaupungin osaan. Samanlaisen anomuksen jätti sittemmin hallitukselle joukko talonmistajia ja tehtailijoita Töölön kaupunginosissa. Edellisen pyynnön johdosta teki hallitus valtuustolle helmikuussa esityksen ala-aseman rakentamisesta Kallioon. Asia palautettiin kuitenkin hallitukselle kehotuksella tehdä valtuustolle esitys sekä Kallion että Töölön kaupunginosien varustamisesta sähkövirralla. Hallituksen uuden esityksen, jonka mukaan sekä Kallion että Töölön kaupunginosaan oli rakennettava uusi ala-asema lasketuilla 860,000: — markan kustannuksilla, hyväksyi sittemmin lisätty kaupunginvaltuusto joulukuun 13 päivänä heti täytäntöön pantavaksi. Tarkoitus on saada mainitut ala-asetat käyttökuntoon niin varhain kuin mahdollista syksyllä 1911. Edellä sanotun johdosta hylkäsi valtuusto Kallion nykyisen virranhankkijan AB. Gottfr. Strömberg OY:n pyynnön saada virranhankintasopimuksensa pitennetyksi syyskuun 1 päivän yli v. 1911.

Kuormitus Kasarminkadun ala-aseamalla kasvoi syksyllä niin nopeasti, että katsottiin välttämättömäksi lisätä sen konevoimaa syksyksi 1911 vielä yhdellä 1,500 hv:n muuntajakoneella, ja myönsi lisätty kaupunginvaltuusto joulukuussa tätä sekä erinäisiä johtoverkon laajennuksia varten 355,000: — Smk.

Vuoden laajennukset.

Syksyllä 1909 päätetyt sähkölaitoksen ensimmäiset laajennustyöt, joihin lisätty kaupunginvaltuusto oli myöntänyt 950,000: — Smk:n suuruisen summan, on suurimmaksi osaksi tehty vuonna 1910. Näistä otettiin lokakuussa pääasemalla käytäntöön uusi 3,000 hv:n höyryturbiinigeneraattori mittakoneistoineen, marraskuussa yksi 400 m² tulipintainen höyrykattila putkijohtoineen sekä ala-aseamalla lokakuussa 1,000 kw:n (1,500 hv.) kaskadimuuntajakone mittakoneistoineen. Sekä uuden höyryturbiinigeneraattorin että kaskadi-

Vuoden
laajennukset.

muuntajakoneen hankinnan antoi hallitus kilpailutarjouksien perusteella toiminimelle Siemens-Schuckertwerke. Uuden höyrykattilan, samoin kuin kaikki edellisetkin, on hankkinut tšekäläinen kone- ja siltarakennus osakeyhtiö. Kaikki putkijohdot ovat toiminimen Gesellschaft für Hochdruck-Rohrleitungen, Berlinistä, hankkimat, jolla ennenkin vastaavat työt ovat olleet suoritettavina. — Johtoverkon laajennukset käyvät yksityiskohtaisesti ilmi selonteosta johtoverkosta ja virranjaosta.

Uudet suuret koneyksilöt sekä pää- että ala-asevilla, joiden hankintakustannukset kilowattia kohti eivät nouse kuin puoleen ensimmäisten koneitten hankintakustannuksista, ovat jo osottautuneet käytössäkin huomattavasti edullisemmiksi kuin pienemmät koneet, ja tulevat ne siis vaikuttamaan laitoksen sähköenergian omien kustannusten jatkuvaan alenemiseen.

Kattilahuoneeseen on viime kesänä tehty suppilot hiilisäiliöille mekanisen hiilenkuljetuksen aikaansaamiseksi, mikä on suunniteltu vastaisuudessa järjestettäväksi sittenkun kattilahuonetta laajennetaan. Suppilot tehtiin samoin kuin aikaisemmin muutkin rakennuksen osat rautabetongista, ja on työ ollut Rich. Helanderin sementtivalimon suoritettavana. Laitoksen hiilipihaa on niinkään pitkin vuotta yhtämittäisesti laajennettu.

Käyttötuloksia.

A. Pääaseman käyttö.

Pääaseman
käyttö.

Höyrykattilat, joita nyt on neljä, niistä 2 kpl. 200 ja 2 kpl. 400 neliömetrin tulipintaista, kaikki Babcock & Wilcox-järjestelmää ja ketjuarinoilla varustettuja, ovat olleet vuoden kuluessa yhteensä käynnissä 7,581 tuntia. Tästä tulee toisen 200 m²:n kattilan osalle 1,578 ja toisen 1,591 tuntia sekä toisen 400 m²:n kattilan 3,672 tuntia ja viimeksi valmistuneen, joka otettiin käytäntöön vasta marraskuussa, 740 käyttötuntia. Hiilenkulutus, kattilain esilämmitys siihen luettuna, nousee koko vuodelta 4,706.74 tonniin tehden keskimäärin 1.83 kg. hiiliä kehitettyä kilowattituntia kohti. Käytetyt hiilet ovat olleet skotlantilaisia pieniä hiiliä (nuts and beans), joitten lämpöarvo on noin 6,000 kaloriaa. Keskimäärin on 1 kg:lla hiiliä saatu 6.13 kg. höyryä. Hiilien tuhkapitoisuus on ollut keskimäärin 7.6 %.

Koneisto, jonka vuoden lopussa muodosti kaksi 1,100 hv:n ja yksi 3,000 hv:n turbogeneraattori, on ollut käynnissä yhteensä 6,689 tuntia, siitä molemmat ensinmainitut 3,031 ja 2,955 ja viimeksi hankittu, joka otettiin käytäntöön lokakuussa, 703 tuntia. Kaikkiaan

on kehitetty 2,714,310 kilowattituntia, josta on käytetty lauhdutuslaitokseen 130,465 kwt., muuhun omaan käyttöön 51,678 kwt. ja uuden höyryturbiinigeneraattorin tarkastuskokeisiin 13,630 kwt. Hyödyllisesti on annettu 2,570,215 kwt. kiertovirtaa, josta ala-asemalle lähetetty 2,310,324 kwt. ja loput suorana kiertovirtana vesijohto- ja kaasulaitoksille sekä Hermannin ja Toukolan alueille. Pääaseman suurin kuormitus 1,420 kw. oli joulukuun 16 päivänä. Vuoden suurin vuorokautinen virrankulutus 18,020 kwt. mitattiin joulukuun 17 päivänä.

B. Kasarminkadun ala-aseman käyttö.

Kasarminkadun ala-asema käsitti vuoden lopussa kolme muuntajakonetta, yhteensä 2,000 kw. (3,000 hv.). Koneiston käyttöaika oli vuoden kuluessa 5,936 tuntia ja kaikkien koneiden yhteenlaskettu käyttöaika 6,870 tuntia, josta tulee 500 kw:n muuntajakoneiden osalle 3,134 ja 3,337 sekä 1,000 kw. koneen osalle, joka otettiin käytäntöön lokakuussa, 399 tuntia. — Vuoden kuluessa kehitettiin 1,890,730 kwt. tasavirtaa, josta meni 295,130 kwt. akkumulaattoripatterin lataukseen. Patterin purkausenergia teki 229,392 kwt. ja siis patterin vaikutusmäärä kwt:ssa 77.7 %, joka korkea arvo on selitettävissä siten, että patteria on ainoastaan vähän kuormitettu, niin että se vaan 12.3 %:lla on ottanut osaa virranjakoon. Tämä alhainen prosenttiluku riippuu pääaseman koneiston lisäyksestä. Käyttötuntien luku, joihin patteri yksin piti huolen virranjaosta nousi 2,824:ään eli siis 32.3 %:iin koko käyttöajasta.

Kasarminkadun ala-aseman käyttö.

Johtoverkkoon lähetettiin ala-asemalta 1,824,982 kwt. Ala-aseman suurin kuormitus kuluneena vuonna teki 1,280 kw. ja oli joulukuun 9 päivänä klo 4.30 i. p. Suurin vuorokautinen virrankulutus ala-asemalta mitattiin joulukuun 8 päivänä ja teki 13,100 kwt.

Käyttöhenkilökunta on vuoden kuluessa lisääntynyt pääasemalla yhdellä koneenkäyttäjällä sekä sitä paitsi yhdellä monttöörillä mittakoneistojen korjaus- ja laajennustöitä varten.

Pääaseman käyttöhenkilökuntaan kuului siten vuoden lopussa konemestari, kaksi koneenkäyttäjää, kaksi mittarivahtia, yksi korjaustöidentekijä, kolme lämmittäjää ja neljä apumiestä hiilenkuljetusta sekä muita karkeampia töitä varten. Ala-aseman käyttöhenkilökunta on luvultaan muuttumaton ja kuuluu siihen kolme koneenkäyttäjää ja kaksi apukoneenkäyttäjää.

Kaapeliverkko.

Kaapeliverkko.

Kaapeliojien pituus on vuoden kuluessa lisääntynyt 7,650 metrillä ja oli vuoden lopussa 59,120 m. Pituudet ja mitat käyvät yksityiskohtaisesti selville seuraavasta taulusta:

70—100 sm. syvien kaapeliojien pituus metreissä.

	O j i e n l e v e y s, s m.							Yhteensä erisuu- ruisia kaapeli- ojia.	
	40—45.	50—55.	60—65.	70—75.	80—85.	100—105.	115—120.		175—200.
Vuonna 1909 tehtyjä . . .	31,200	6,700	11,500	400	800	150	500	120	51,370
” 1910 ”	7,090	160	400	—	—	—	—	—	7,650
Yhteensä	38,290	6,860	11,900	400	800	150	500	120	59,020

Korkeajännitysverkkoa ei vuoden kuluessa ole laajennettu. Pieni muutostyö aiheutui siitä, että uuden Pitkäsillan rakennustyöt ovat alottetut, jonka tähden korkeajännityskaapelit on ollut pakko siirtää väliaikaiseen siltaan.

Korkeajännitys- ja puhelinverkkokaapelit.

	3×95 mm ² , m.	3×50 mm ² , m.	5-joh- toista puhelin- kaa- pelia, m.	Yh- teensä, m.	Kupari- paino, kg.
Vuonna 1909 laskettuja kaapeleita . .	6,721	4,160	6,700	17,581	23,900
” 1910 ei mitään laajennuksia	—	—	—	—	—

Tasavirtaverkkoa on vuoden kuluessa laajennettu siten kuin alla oleva taulu lähemmin osoittaa:

Tasavirtaverkko-kaapelit.

	L ä p i l e i k k a u s, m m ² .											Yh- teensä m.	Kupari- paino, kg.		
	500 mm ² , m.	400 mm ² , m.	310 mm ² , m.	240 mm ² , m.	185 mm ² , m.	150 mm ² , m.	120 mm ² , m.	95 mm ² , m.	70 mm ² , m.	50 mm ² , m.	35 mm ² , m.			25 mm ² , m.	
Vuonna 1909 laskettu															
eristettyä kaapelia ..	2,878	17,695	17,258	3,810	5,787	11,871	36,900	31,354	1,972	10,256	2,000	—	—	141,781	235,100
Vuonna 1909 laskettu															
eristämät. kaapelia ..	—	1,850	2,520	—	2,710	3,620	—	4,050	4,840	30,000	—	11,000	—	60,590	46,000
Vuonna 1910 laskettu															
eristettyä kaapelia ..	—	3,970	1,150	—	—	—	1,722	7,460	—	3,030	—	—	—	17,332	27,378
Vuonna 1910 laskettu															
eristämät. kaapelia ..	—	—	—	—	—	—	—	1,360	3,710	4,580	—	1,520	—	11,170	4,227
Yhteensä	2,878	23,515	20,928	3,810	8,497	15,491	38,622	44,224	10,522	47,866	2,000	12,520	—	230,873	312,705

Johtokaapelien pituus on näin ollen lisääntynyt 28,502 m. ja kuparipaino 31,605 kg., joten kaapelien yhteenlaskettu pituus vuoden lopussa oli 230,873 m. ja kuparipaino 312,705 kg.

Hermanniin on asetettu muuntajapatsas ja lisätty matalajännityksistä kiertovirtaverkkoa. Tämän toistaiseksi ilmajohdoilla rakennetun verkon pituus on lisääntynyt 5,590 m. ja oli sen yhteenlaskettu pituus vuoden lopussa 6,890 m.

Matalajännityksinen kiertovirta-ilmajohtoverkko.

	50 mm., m.	25 mm., m.	6 mm., m.	Yhteensä m.	Kupari- paino, kg.
Vuonna 1909 tehty	—	—	—	1,300	—
” 1910 ”	2,840	2,430	320	5,590	1,780

Koko johtoverkon yhteenlaskettu johdon pituus oli näin ollen vuoden lopussa 255,342 m. ja sen kuparipaino 338,385 kg.

Talojohtojen luku on vuoden kuluessa lisääntynyt 101:llä ja oli niiden koko määrä vuoden lopussa 629.

Katuvalaistus.

Katuvalaistus.

Sähkölaitoksen hallitus on syksyn loppupuolella antanut laittaa sähkövalaistuksen Rautatientorille, joka on valaistu suurilla, 600-kynttiläisillä metallilankalampuilla, sekä Kasarmintorille, jonne koevalaistusta varten on asetettu 2-kaarilamppuinen pylvä. Kun koevalaistusaika on ollut perin lyhyt, on toistaiseksi liian aikaista antaa sen tuloksista lähempiä tietoja. Paitsi näitä lampuja on muutamien paloöljylyhtyjen sijaan Katajanokan- ja T-muotoiselle laiturille asetettu metallilankalamppuja. Lopulla vuotta päätti valtuusto, että sähkövalaistus tulevasta syksystä alkaen tehtyjen suunnitelmien mukaan on aikaansaattava Henrikinesplanadiin ja molemmille Henrikinkaduille sekä Erottajalle, Kolmikulmatorille ja Runebergin patsaan ympärille.

Liittymismäärä.

Liittymis-
määrä.

Tammikuun ensi päivinä 1911 tilaajien luona tehdyn lukeman mukaan oli sähkölaitokseen suoraan liitettynä 67,826 erikokoista

hehkulamppua, joiden suuruus vaihteli 5—600 n. k. Tästä lukumäärästä oli 23,290 hiililankalamppua ja 44,536 metallilankalamppua. Yhdistettyjen kaarilamppujen luku oli 125. Sitä paitsi oli laitokseen liitettynä 3,244 hehkulamppua ja 50 kaarilamppua, jotka yksityisten voima-asemien välityksellä saivat ainoastaan öisin ja varasähkövirtaa laitoksesta.

Suoraan yhdistettyjen moottorien lukumäärä oli 649 ja niiden yhteenlaskettu hv.luku 1,837, jota paitsi varavirtaa annettiin 106 moottorille, jotka tekivät yhteensä 1,175 hevosvoimaa.

Yhdistettyjen keitto- y. m. laitteiden lukumäärä oli vuoden lopussa n. 145.

Suoraan yhdistettyjen lamppujen ja moottorien yhteenlaskettu liittymismäärä oli siten 3,859 kw. ja varavirtaa varten liittyneiden 1,215 kw. eli yhteensä 5,074 kw. Moottorien liittymismäärä oli 43.7 % suoraan yhdistetystä liittymismäärästä ja 53 % jos koko liittymismäärä otetaan lukuun.

Lamppumäärän lisäys vuoden kuluessa oli, jos ainoastaan suoraan yhdistetyt lasketaan, 47.4 % ja liittymismäärän lisäys kilowateissa 60.8 %. Jos varavirtaa saavatkin otetaan lukuun, ovat vastaavat luvut 54.7 % ja 111.5 %.

Suoraan yhdistettyjen moottorien lukumäärä oli lisääntynyt 88.1 % ja niiden liittymisarvo kilowateissa 76.7 %. Varavirtaa saavat mukaan laskettuna ovat vastaavat prosenttiluvut 118.8 % ja 221.5 %.

Liittyneiden moottorien laatu ja käyttötapa selviää seuraavasta taulukosta:

*Helsingin kaupungin sähkölaitokseen yhdistetyt moottorit ja kojeet
1 päivänä tammikuuta 1911.*

T a r k o i t u s.	Moot- torien luku.	Kojeiden luku.	Yhteensä hv.
Kirjapainokoneita	163	—	342.0
Hissikoneita	51	—	263.0
Konepajojen koneita	49	—	141.0
Koneita levysepän työpajoissa	8	—	21.4
” kultasepäntyöpajoissa	5	—	4.8
” rahapajoissa	4	—	34.0
Halkosahoja	31	—	145.0
Rakennusmoottoreita	33	—	196.0
Koneita kiviveistämöissä ja -hiomoissa	5	—	38.4
” lasihiomoissa	3	—	10.5
” puuseppätehtaissa	13	—	75.0

T a r k o i t u s.	Moot- torien luku.	Kojeiden luku.	Yhteensä hv.
Koneita suutarintyöpajoissa	4	—	9.0
” harjansitomoissa	4	—	16.0
Mankeleita	23	—	15.3
Koneita makkaratehtaissa	4	—	19.0
Lihamylyjä	5	—	5.2
Kahvimylyjä ja paahtimoita	11	—	15.5
Koneita meijereissä	2	—	8.0
” olutpanimoissa	4	—	7.5
” leipomoissa	5	—	24.5
” karamellitehtaissa	4	—	18.5
” pesulaitoksissa	7	—	21.5
Lietsoja	93	—	49.4
Pumppuja	12	—	8.3
Koneita elävien kuvien näyttelyissä	19	—	33.5
Söittokoneita	5	—	4.9
Koneita teknillis-kemiallisissa tehtaissa	21	—	100.0
” tieteellisissä laboratooreissa	16	5	29.0
” lääketieteelliseen tarkoitukseen ja sairas- voimisteluun	13	10	34.0
” sähkövalokypylaitoksissa	—	5	24.0
Valokuvaus- ja kopioimiskojeita	—	24	76.0
Keitto- ja lämpölaitteita	—	98	59.0
Sekalaisia, kuten maanviljelyskoneita, konttoriko- neita, tapettitehtaita, tomunimijöitä, ompeluko- neita y. m.	32	3	26.8
Yhteensä	649	145	1,876.0
<i>Varavirtaa:</i>			
Kirjapainoihin, konepajoihin, vesijohtolaitokselle, tupakkatehtaisiin, halkosahoihin, hisseihin, kulta- sepäntyöpajoihin, meijereihin, hattutehtaisiin j. n. e.	106	—	1,175.0
Yhteensä	106	—	1,175.0

Virrankäyttäjien lukumäärä oli joulukuun 31 p:nä 1910 4,140 ja lisääntyi se siis vuoden kuluessa 76 %.

Mittarien lukumäärä oli vuoden lopussa 4,732 ja lisäys edelliseen vuoteen nähden siis 68 %.

Virrankäyttäjien suhteellisesti suuri lisääntyminen on, kuten edellä jo on mainittu, suureksi osaksi johtunut siitä, että sähköteknikko Otto A. Blomqvistin virrankäyttäjät kesäkuun alkupuolella tehdyn sopimuksen nojalla yhdistettiin kaupungin laitokseen, mutta

muitakin virrankäyttäjiä on runsaasti varsinkin vuoden loppupuolella liittynyt. Otto A. Blomqvistin virrankäyttäjiä yhdistettiin 434 eli 23.3 % koko lisääntyneestä tilaajamäärästä, ja oli niiden lamppumäärä 17,152 ja moottoriluku 197, yhteisesti vastaten 968 kw. eli 38.7 % koko liittymismäärän lisäyksestä.

Virranjako.

Vuoden aikana on laitoksen johtoverkosta jaettu 1,908,718 n. s. hyödyllistä kilowattituntia s. o. tilaajien mittareista luettua tasa- ja kiertovirtaa. Tämä virtamäärä jakautuu siten, että valaistustarkoituksia varten on jaettu 1,110,915.3 kwt. tasavirtaa ja 25,041.3 kwt. vaihtovirtaa eli yhteensä 1,135,956.6 kwt., joka on 59.5 % koko jaetusta virtamäärästä. Moottorikäyttöä ja muita teollisuustarkoituksia varten jaettiin 532,535.3 kwt. tasavirtaa ja 240,226.3 kwt. kiertovirtaa eli yhteensä 772,761.6 kwt., joka on 40.5 % koko jaetusta kwt. määrästä. Virranjako eri kuukausina sekä kaupungin oma virrankäyttö käyvät selville seuraavista tauluista (siv. 380—383.) Erikoisesti merkittävä on seuraava erittely:

	Valaistus- virtaa.	Voima- virtaa.	Yhteensä.
Vuonna 1910 jaettiin %:ssa koko kulutuksesta	59.5	40.5	100.0
Kaupungin oma kulutus %:ssa koko kulutuksesta	10.4	33.2	19.6
Yksityinen kulutus %:ssa koko kulutuksesta	89.6	66.8	80.4
Keskitulot kwt:lta, penniä	48.6	20.5	37.2
Kaupungilta peritty kwt:lta, penniä	41.2	12.2	21.3
Yksityisiltä " " "	49.5	24.6	41.1

Kaupungin oma virrankulutus vuonna 1910.

Kuukausi.	V a l o a.				V o i m a a.				V a l o a j a v o i m a a.			
	Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Yhteensä.		Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Yhteensä.		Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Yhteensä.	
			Kwt.	Smk.			Kwt.	Smk.			Kwt.	Smk.
Tammikuu	14,882.00	1,570.58	16,452.58	7,406 10	571.39	2,628	3,199.39	537 05	15,453.39	4,198.58	19,651.97	7,943 15
Helmikuu	11,406.20	1,195.10	12,601.30	5,616 26	595.00	2,349	2,944.00	500 10	12,001.20	3,544.10	15,545.30	6,116 36
Maaliskuu	7,172.40	1,064.10	8,236.50	3,575 05	576.00	13,657	14,233.00	1,618 05	7,748.40	14,721.10	22,469.50	5,193 10
Huhtikuu	5,285.12	1,000.45	6,285.57	2,684 91	844.00	33,863	34,707.00	3,706 95	6,129.12	34,863.45	40,992.57	6,391 86
Toukokuu	2,799.90	817.00	3,616.90	1,349 40	2,138.00	17,464	19,602.00	2,379 50	4,937.90	18,281.00	23,218.90	3,728 90
Kesäkuu	1,079.00	950.00	2,029.00	591 05	1,919.00	17,828	19,747.00	2,376 45	2,998.00	18,778.00	21,776.00	2,967 50
Heinäkuu	1,254.00	1,020.00	2,274.00	690 65	2,128.00	14,809	16,937.00	2,139 45	3,382.00	15,829.00	19,211.00	2,830 10
Elokuu	4,073.32	1,150.05	5,223.37	1,805 61	2,395.00	21,468	23,863.00	2,977 75	6,468.32	22,618.05	29,086.37	4,783 36
Syyskuu	5,232.51	1,584.55	6,817.06	2,572 07	1,967.00	26,979	28,946.00	3,662 30	7,199.51	28,563.55	35,763.06	6,234 37
Lokakuu	9,125.48	2,126.00	11,251.48	4,716 69	1,186.30	24,912	26,098.30	3,226 53	10,311.78	27,038.00	37,349.78	7,943 22
Marraskuu	16,269.82	3,260.18	19,530.00	8,227 35	1,059.00	31,623	32,682.00	4,031 55	17,328.82	34,883.18	52,212.00	12,258 90
Joulukuu	20,263.77	3,450.00	23,713.77	9,440 54	987.00	32,414	33,401.00	4,090 40	21,250.77	35,864.00	57,114.77	13,530 94
Yhteensä	98,843.52	19,188.01	118,031.53	48,675 68	16,365.69	239,994	256,359.69	31,246 08	115,209.21	259,182.01	374,391.22	79,921 76

Yksityisten virrankulutus vuonna 1910.

K u u k a u s i.	V a l o a.					V o i m a a.			Valoa ja voimaa.		
	Tasavirtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Porras- valaistus, kwt.	Yhteensä.		Kwt.	Smk.	Yhteensä.			
				Kwt.	Smk.			Kwt.	Smk.		
Tammikuu.....	64,104.92	—	13,587.82	77,692.74	44,578.67	24,407.17	6,006.79	102,099.91	50,585.46		
Helmikuu.....	50,697.43	702.88	10,760.39	62,160.70	35,835.12	27,265.33	6,710.33	89,426.03	42,545.45		
Maaliskuu.....	37,943.74	196.90	8,895.58	47,036.22	26,914.27	31,261.22	7,693.31	78,297.44	34,607.58		
Huhtikuu.....	25,911.21	218.55	5,645.30	31,775.06	18,262.46	36,141.67	8,894.43	67,916.73	27,156.89		
Toukokuu.....	16,449.34	328.63	1,541.13	18,319.10	10,945.45	31,763.69	7,817.42	50,082.79	18,762.87		
Kesäkuu.....	33,658.65	—	139.22	33,797.87	12,670.54	33,904.60	8,347.86	67,702.47	21,018.40		
Heinäkuu.....	35,229.53	—	125.58	35,355.11	12,969.21	37,632.13	9,281.89	72,987.24	22,251.10		
Elokuu.....	63,905.70	216.21	2,769.84	66,891.75	30,266.90	50,350.65	12,417.97	117,242.40	42,684.87		
Syyskuu.....	88,965.54	385.97	9,634.43	98,985.94	45,164.14	58,994.07	14,486.66	157,980.01	59,650.80		
Lokakuu.....	121,209.23	570.00	14,802.56	136,581.79	65,069.89	65,010.03	15,952.93	201,591.82	81,022.82		
Marraskuu.....	170,509.23	1,398.25	19,566.23	191,473.71	93,249.76	62,227.12	15,216.98	253,700.83	108,466.74		
Joulukuu.....	192,752.66	1,836.04	23,266.50	217,855.20	107,866.48	57,444.17	14,062.19	275,299.37	121,928.67		
Yhteensä	901,337.18	5,853.43	110,734.58	1,017,925.19	503,792.89	516,401.85	126,888.76	1,534,327.04	630,681.65		

Koko virrankulutus

	V a l o a.							V o i-	
	Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Yhteensä kwt.	0/ % koko kul- tuksesta.	Velotettu määrä.		Keskimäärin kwt:lta, p:iä.	Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.
					Smk.	p.			
Tammikuu	92,574.7	1,570.6	94,145.3	77.3	51,984	77	55.2	24,978.6	2,628.0
Helmikuu . .	72,864.0	1,898.0	74,762.0	71.2	41,451	38	55.4	27,860.3	2,349.0
Maatiskuu . .	54,011.7	1,261.0	55,272.7	54.9	30,489	32	55.2	31,837.2	13,657.0
Huhtikuu . .	36,841.6	1,219.0	38,060.6	34.9	20,947	37	55.0	36,985.7	33,863.0
Toukokuu	20,790.4	1,145.6	21,936.0	29.9	12,294	85	56.0	33,901.7	17,464.0
Kesäkuu . .	34,876.9	950.0	35,826.9	40.0	13,261	59	37.0	35,823.6	17,828.0
Heinäkuu . .	36,609.1	1,020.0	37,629.1	40.8	13,659	86	36.3	39,760.1	14,809.0
Elokuu	70,748.9	1,366.2	72,115.1	49.3	32,072	51	44.5	52,745.7	21,468.0
Syyskuu . .	103,832.5	1,970.5	105,803.0	54.6	47,736	21	45.1	60,961.1	26,979.0
Lokakuu . .	145,137.3	2,696.0	147,833.3	61.9	69,786	58	47.2	66,177.3	24,931.0
Marraskuu	206,345.3	4,658.4	211,003.7	69.0	101,477	11	48.1	63,267.3	31,641.8
Joulukuu . .	236,282.9	5,286.0	241,568.9	72.7	117,307	02	48.6	58,236.7	32,608.5
Yhteensä	1,110,915.3	25,041.3	1,135,956.6	59.5	552,468	57	48.6	532,535.3	240,226.3

vuonna 1910.

m a a.					V a l o a j a v o i m a a y h t e e n s ä.							
Yhteensä kwt.	0/0 koko kul- tuksesta.	Velotettu määrä.		Keskimäärin kwt:lta, p:ää.	Tasa- virtaa, kwt.	Kierto- virtaa, kwt.	Yhteensä kwt.	0/0 koko vuoden kulutuksesta.	Velotettu määrä.		Keskimäärin kwt:lta, p:ää.	
		Smk.	p.						Smk.	p.		
27,606.6	22.7	6,543	84	23.7	117,553.3	4,198.6	121,751.9	6.4	58,528	61	48.1	
30,209.3	28.8	7,210	43	23.8	100,724.3	4,247.0	104,971.3	5.5	48,661	81	46.4	
45,494.2	45.1	9,311	36	20.5	85,848.9	14,918.0	100,766.9	5.3	39,800	68	39.5	
70,848.7	65.1	12,601	38	17.8	73,827.3	35,082.0	108,909.3	5.7	33,548	75	30.8	
51,365.7	70.1	10,196	92	19.9	54,692.1	18,609.6	73,301.7	3.8	22,491	77	30.7	
53,651.6	60.0	10,724	31	20.0	70,700.5	18,778.0	89,478.5	4.7	23,985	90	26.8	
54,569.1	59.2	11,421	34	20.9	76,369.2	15,829.0	92,198.2	4.8	25,081	20	27.2	
74,213.7	50.7	15,395	72	20.7	123,494.6	22,834.2	146,328.8	7.7	47,468	23	32.4	
87,940.1	45.4	18,148	96	20.6	164,793.6	28,949.5	193,743.1	10.2	65,885	17	34.0	
91,108.3	38.1	19,179	46	20.9	211,314.6	27,627.0	238,941.6	12.5	88,966	04	37.2	
94,909.1	31.0	19,248	53	20.3	269,612.6	36,300.2	305,912.8	16.0	120,725	64	39.5	
90,845.2	27.3	18,152	59	20.0	294,519.6	37,894.5	332,414.1	17.4	135,459	61	40.8	
772,761.6	40.5	158,134	84	20.5	1,643,450.6	265,267.6	1,908,718.2	100.0	710,603	41	37.2	

Vuoden 1910 tulo- ja menoarviota laadittaessa arvioitiin virrankäyttö yhteensä n. 1,200,000 kwt., jota vastasi tuloarvioon otettu 1,000,000 kwt. bruttoyksikköhinnoilla. Kuten edellisestä selviää nousi virrankulutus 1,908,718 kwt. eli 50 % suuremmaksi kuin laskettu määrä. Syynä tähän ilahduttavaan lisäykseen voitane osaksi pitää sitä, että sähkötekniikko Otto A. Blomqvistin entisten tilaajain virrankäyttö on osottautunut olevan tuntuvasti suurempi kuin mitä tulo- ja menoarviota laadittaessa arvioitiin. Mutta luultavasti on syynä tähän suuremmaksi osaksi sähkövalaistuksen yhä laajeneva käytäntö, jonka virtaasäästävä metallilankalamput ovat aikaansaaneet alentamalla jo nykyisillä virranhinnoilla kustannukset sähkövalaistuksesta jotenkin petrolivalaistuskustannusten tasalle.

Sähkölaitoksen virrankäytön tällainen lisääntyminen jo laitoksen ensimmäisen kokonaisen käyttövuoden aikana tekee mahdolliseksi, että läheisessä tulevaisuudessa voidaan ajatella valaistusvirran hinnan tuntuva alentamista.

Taloudellinen tulos.

Taloudellinen
tulos.

Taloudellinen tulos sähkölaitoksen käytöstä vuonna 1910 selviää seuraavista luvuista:

Menot.

Hallinto	Smk	64,126: 55	
Käyttökustannukset	„	153,317: 42	
Jakokustannukset	„	61,047: 64	
Sekalaisia menoja	„	<u>51,107: 87</u>	329,599: 48

Voittovaroista käytetty:

Sähkötekniikko Otto A. Blomqvistille ..	„	100,000: —	
Uusien mittarien ostoon	„	<u>40,000: —</u>	140,000: —

Poistoja:

Virrankulutuskustannuksista	„	1,258: 69	
Tehdyistä sähkötöistä	„	168: 57	
Kalustosta	„	<u>7,978: 87</u>	<u>9,406: 13</u>

Smk 479,005: 61

Säästö	„	<u>308,962: 46</u>	
--------------	---	--------------------	--

Yhteensä Smk 787,968: 07

Tulot.

Näyttely	Smk	21,321: 49	
Varasto	„	26,505: 17	47,826: 66
Virrankulutus			715,165: 05
Vuokrat			24,800: —
Kurssiero			176: 36
			<hr/>
	Yhteensä Smk	787,968: 07	

Kokonaistulot sähkövirrasta olivat Smk 237,665: 05 eli 49.8 % suuremmat, kuin miksi ne tulo- ja menoarviossa laskettiin. Laitoksen koko tulot ovat Smk 257,968: 07 eli 48.7 % arvioitua määrää suuremmat. Sitä vastoin olivat menot ainoastaan Smk 42,505: 61 eli 14.3 % arvioituja menoja suuremmat. Bruttoylijäämä Smk 448,962: 46 on 8.3 % laitoksen rakennuspääomasta tammikuun 1 p:nä 1910.

Sähkölaitoksen rakennuspääoma.

Sähkölaitoksen pääoma-arvo joulukuun 31 päivänä 1910 sekä viime vuoden ajalla suoritetujen laajennusten kautta syntynyt arvonnlisäys laitoksen eri pääosille käy selville seuraavasta taulukosta:

Sähkölaitoksen
rakennuspää-
oma.

	Arvo joulu- kuun 31 p:nä vuonna 1909, Smk.		Arvo joulu- kuun 31 p:nä vuonna 1910, Smk.		Arvonlisäys vuonna 1910, Smk.	
	<i>A. Pääasema.</i>					
Rakennukset	408,319	64	408,319	64	—	—
Hiilipiha	11,948	47	18,826	42	6,877	95
Kuljetuslaitteet	22,028	97	23,468	31	1,439	34
Vesi- ja kanavajohdot	187,488	31	188,179	89	991	58
Savupiippu perustuksineen	42,604	94	42,604	94	—	—
Tontin tasotus	12,427	52	14,510	34	2,082	82
Hiilisäiliön suppilot	—	—	5,241	96	5,241	96
Höyrykattilalaitteet:						
Höyrykattilat	163,200	66	240,594	64	77,393	98
Syöttövesipumput, säiliöt ja putki- johdot	45,623	60	76,408	09	30,784	49
Koneisto ja mittakoneet:						
Turbiinidynamot	309,170	21	537,566	77	228,396	56
Muuntajakoneet	13,991	34	13,991	34	—	—

Nostoranat ja apukoneet	19,783 96	19,783 96	—	—
Mittakoneisto	38,707 69	48,741 69	10,034	—
Akkumulaattoripatteri	12,502 82	12,502 82	—	—
Yhteensä Smk	1,287,798 13	1,651,040 81	363,242	68
<i>B. Kasarminkadun ala-asema.</i>				
Tonttiarvo	350,000 —	350,000 —	—	—
Hallintorakennus	417,692 50	417,692 50	—	—
Ala-asemarakennus	347,972 60	347,972 60	—	—
Makasiinirakennus	6,833 98	6,833 98	—	—
Koneisto ja mittakoneet:				
Muuntajakoneet	105,834 60	173,171 53	67,336	93
Tasotuskone	6,415 74	6,415 74	—	—
Mittakoneisto	98,923 18	124,500 01	25,576	83
Juoksurana	9,570 81	9,570 81	—	—
Akkumulaattoripatteri	156,343 01	156,343 01	—	—
Yhteensä Smk	1,499,586 42	1,592,500 18	92,913	76
<i>C. Johtoverkko.</i>				
Kiertovirtakaapelit	203,554 91	228,193 56	24,638	65
Tasavirtakaapelit	1,348,357 82	1,536,208 59	187,850	77
Talojohdot	52,015 28	90,023 38	38,008	10
Yhteensä Smk	1,603,928 01	1,854,425 53	250,497	52
<i>D. Kalusto.</i>				
Pääaseman kalusto	13,610 08	13,177 66	—	—
Kasarmink. ala-aseman kalusto	2,971 46	2,698 98	—	—
Konttorin kalusto	26,055 65	34,275 20	—	—
Työpajan	2,857 56	3,399 71	—	—
Johtoverkon	1,978 20	1,801 28	—	—
Labooratorin	2,005 50	3,004 57	—	—
Varaston	5,353 88	5,639 04	—	—
Näyttelyhuoneen	6,372 13	5,963 93	—	—
Mittariosaston	5,960 95	5,933 60	—	—
Yhteensä Smk	67,165 41	75,893 97	8,728	56
<i>E. Sähkömittarit.</i>				
Mittarit	191,264 95	271,509 98	80,245	03
josta poistettu vuoden 1910 voittova- roilla	— —	40,000 —	40,000	—
Yhteensä Smk	191,264 95	231,509 98	40,245	03
<i>F. Sähkökatuvalaistus.</i>				
Rautatietori	— —	3,200 —	3,200	—
Kasarmintori	— —	220 —	220	—
Muut paikat hallituksen määräyksen mu- kaan	— —	1,939 43	1,939	43
Yhteensä Smk	— —	5,359 43	5,359	43

Kuten taulukosta ilmenee oli laitoksen kirjoihin merkitty rakennuspääoma joulukuun 31 päivänä 1910 Smk 5,410,729: 90 ja jakautuu se seuraaviin pääosiin:

1. Pääasema	Smk 1,651,040: 81
2. Ala-asema ja hallintorakennus	” 1,592,500: 18
3. Johtoverkko	” 1,854,425: 53
4. Mittarit	” 231,509: 98
5. Kalusto	” 75,893: 97
6. Katuvalaistus	” 5,359: 43
	<hr/>
	Yhteensä Smk 5,410,729: 90

Pääoma-arvon lisäys vuonna 1910 on Smk 860,987: 98. Tähän lisäykseen sisältyy pääasiallisesti syksyllä 1909 päätetty laajennus, jota varten myönnettiin Smk 950,000: — määräraha. Kysymyksessä olevasta laajennuksesta on pieni osa vielä puolivalmiina, jonka vuoksi tämän osan kustannukset sähkölaitoksen kirjoissa on siirretty seuraavaan vuoteen. Yllä olevassa erittelyssä ovat kuitenkin kaikki vuonna 1910 suoritettut laajennustyöt otetut täyteen arvoonsa. Tämä selittää näennäisen eroavaisuuden yllä olevan erittelyn ja seuraavan kirjojen mukaan tehdyn taulun välillä sähkölaitoksen tilasta joulukuun lopussa vuonna 1910.

Varat.

Pääasema	Smk 700,012: 16	
Höyrykattilalaitteet	” 208,824: 26	
Koneisto ja mittakoneet	” 620,083: 76	
Akkumulaattoripatteri	” 12,502: 82	1,541,423: —
Ala-asema Kasarminkadun varrella	” 1,122,499: 08	
Koneisto ja mittakoneet	” 313,658: 09	
Akkumulaattoripatteri	” 156,343: 01	1,592,500: 18
Johtoverkko	” — —	1,854,425: 53
Sähkämittarit	” 231,509: 98	
Pääaseman kalusto	13,177: 66	
Ala-aseman	” 2,698: 98	
Konttorin	” 34,275: 20	
Työpajan	” 3,399: 71	
Johtoverkon	” 1,801: 28	
Laboratorin	” 3,004: 57	
Varaston	” 5,639: 04	
Näyttelyn	” 5,963: 93	
Mittariosaston	” 5,933: 60	
		” 75,893: 97
		307,403: 95

Tarveaineita varastossa pääasemalla ..	4,835: 01		
” ” ala-asemalla ..	2,800: 53		
” ” työpajassa	4,178: 27		
” ” kaapeliverkkoa varten	53,642: 04	Smk	65,455: 85
Varastotili		”	193,695: 58
Näyttelyn tili		”	29,180: 57
			288,332: —
Talojohtojen tili		”	600: —
Saatavia		”	211,423: 77
			212,023: 77
Talojohtojen kustannukset:			
Suorittamattomia virtamaksuja		”	— —
Kassatili, kassajäännös		”	— —
			162,833: 84
			8,216: 66
Käyttökustannusten tili:			
Käyttötarveaineita pääasemalla ..	1,564: 46		
” ala-asemalla ..	1,271: 40	”	2,835: 86
Hiiliä varastossa		”	46,015: 65
			48,851: 51
Laajennusten tili.			
Höyrykattilalaitteet:			
Höyrykattilat	452: 58		
Syöttöpumput, säiliöt ja putki-			
johdot	30,784: 49		
Höyrykattilain ja savukanavain			
muuraus	19,441: 40		
Hiilien kuljetuslaitteet	1,439: 34	”	52,117: 81
Sähkökatuvalaistuksen laittaminen		”	5,359: 43
Sähkökatuvalaistuksen virtakustannukset, kunnos-			
sapito ja hoito		”	783: 97
			58,261: 21
Erinäisiä saatavia		”	— —
			71,316: 75
			Smk 6,145,588: 40

Velat.

Helsingin kaupungin rahatoimikonttori	Smk	5,407,193: 88	
Konttokuranttitili rahatoimikamarin kanssa	”	132,341: 61	
Akkumulaattoripatterin kunnossapito	”	18,200: —	
Nostamattomia palkkoja	”	161: 40	
Erinäisiä:			
Erinäisiä velkoja reskontran mukaan	”	278,729: 05	5,836,625: 94
Voitto- ja tappiotili, puhdas voitto	”	448,962: 46	
Voitosta on maksettu:			
Otto A. Blomqvistille		100,000: —	
Ostettuja sähkömittareita		40,000: —	
	”	140,000: —	308,962: 46
			Smk 6,145,588: 40

XIV. Majoituslautakunta.

Majoituslautakunnan kertomus vuodelta 1910 oli seuraava:

Joulukuun 14 päivänä 1909 valitsi kaupunginvaltuusto majoituslautakunnan puheenjohtajaksi eversti M. af Enehjelmin, jäseneksi kapteeni Oscar Wasastjernan sekä varajäseniksi ylikassanhoitajan vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin ja alikapteeni M. Tamelanderin, jota paitsi edelliseltä vuodelta oli jäsenenä turkkuri Anton Lundqvist.

Lautakunnan
jäsenet ja
virkamiehet.

Aikaisemmissa viroissaan lautakunnassa olivat edelleen sihteeriksi speditööri Arvid Roos toukokuun 14 päivänä kohdanneeseen kuolemaansa asti, majoitusmestari sotakamreeri Emil af Forselles ja kielenkääntäjä alikapteeni Gunnar Winter. Sittenkun sihteerinvirka speditööri Roosin kuoltua oli avonaisena ollut julistettu haettavaksi, valitsi kaupunginvaltuusto syyskuun 27 päivänä lautakunnan sihteeriksi tullihallituksen asessorin Emil Lindroosin. Toukokuun 15 päivästä syyskuun loppuun hoiti sihteerinvirkaa lautakunnan varajäsen alikapteeni Tamelander.

Vuonna 1910 on lautakuntaan saapunut seuraava määrä kirjoituksia ja läheteitä, nimittäin kuvernööriltä 5, maistraatilta 18, kaupunginvaltuustolta 1, rahatoimikamarilta 8, komendanttihakemusta 600, erinäisiltä viranomaisilta 24 ja erinäisiltä henkilöiltä 27 eli yhteensä 683 kirjelmää. Saman ajan kuluessa on lautakunnasta lähetetty 154 kirjettä ja reversaalia sekä 547 vuokratilasta eli kaikkiaan 701 lähtevää toimituskirjaa.

Lautakunnan
toiminta.

Seuraavat taulukot osottavat sekä niiden henkilöiden ja sotilaslaitosten lukumäärän, jotka vuonna 1910 ovat täällä nauttineet majoitusmaksuja, että myös kaikki tästä johtuneet kustannukset.

Majoitus.

A. Vuokratilastoja.

Majoituslautakunta on alempana mainitulle tänne sijoitettuun venäläiseen sotaväkeen kuuluvalla sotilashenkilöiden ja sotilaallisten laitosten lukumäärälle vuonna 1910 tilannut vuokratilastoja vahvistetun tariffin mukaan seuraavat määrät:

	Kenraaleja ¹⁾ .		Esi- ja yliupseereja.		Alipäällystää ja miehistää.		Virastoja.	Smk.	
	Naineita.	Nainat-tomia.	Naineita.	Nainat-tomia.	Naineita.	Nainat-tomia.			
1. Olomajoitus.									
<i>a) Helsingin linnueväki:</i>									
Tammikuu	—	1	103	114	13	21	5	25,343	61
Helmikuu	—	1	68	69	8	18	5	17,893	32
Maaliskuu	—	1	141	95	13	26	5	32,590	92
Huhtikuu	—	1	100	77	13	20	5	24,976	73
Toukokuu	—	1	101	96	12	21	5	26,846	47
Kesäkuu	1	1	110	123	11	21	5	33,910	23
Heinäkuu	2	1	107	118	12	24	5	30,222	65
Elokuu	2	1	135	131	12	19	5	36,891	14
Syyskuu	3	—	127	103	14	19	5	31,952	47
Lokakuu	2	—	139	120	16	18	5	37,979	35
Marraskuu	1	—	136	111	13	18	5	32,673	24
Joulukuu	1	—	131	107	13	15	5	31,628	98
									362,909 11
<i>b) Erotettu santarmisto:</i>									
Tammikuu	—	—	11	5	30	2	6	4,184	28
Helmikuu	—	—	12	5	27	2	6	3,872	50
Maaliskuu	—	—	11	5	33	1	6	4,378	29
Huhtikuu	—	—	10	5	31	1	6	3,965	78
Toukokuu	—	—	10	4	31	1	6	3,697	14
Kesäkuu	—	—	11	5	59	1	6	4,493	13
Heinäkuu	—	—	10	6	71	1	6	5,301	10
Elokuu	—	—	11	6	74	1	6	5,793	44
Syyskuu	—	—	11	6	76	1	6	5,740	79
Lokakuu	—	—	10	6	78	1	6	5,600	73
Marraskuu	—	—	10	6	74	1	6	5,686	64
Joulukuu	—	—	10	6	75	1	6	5,728	28
									58,442 10
2. Satunnaisesti komennettuja.									
<i>a) Upseereja ja virkamiehiä:</i>									
Tammikuu, 61 päivää	—	7	—	4	—	—	—	344	—
Helmikuu, 75 ”	—	10	—	9	—	—	—	464	—
Maaliskuu, 56 ”	—	6	—	7	—	—	—	340	—
Huhtikuu, 126 ”	—	19	—	11	—	—	—	896	—
Toukokuu, 143 ”	—	7	—	19	—	—	—	740	—
Kesäkuu, 71 ”	—	6	—	12	—	—	—	368	—
Heinäkuu, 32 ”	—	5	—	4	—	—	—	208	—
Siirto	—	—	—	—	—	—	—	3,360	—
									421,351 21

¹⁾ Satunnaisesti komennettujen kenraalien joukkoon on myös luettu rykmentinpäälliköt ja heidän vertaisensa, jotka ovat oikeutettuja samansuuruisiin vuokratukoihin.

	Kenraa- leja.	Esi- ja yliup- seereja.		Alipääl- lystää ja miehis- töä.		Virastoja.	Smk.			
		Naimat- tomia.	Naimet- tomia.	Naimet- tomia.	Naimat- tomia.		Naimet- tomia.			
Siirto	—	—	—	—	—	—	3,360	—	421,351	21
Elokuu, 149 päivää	—	12	—	10	—	—	900	—		
Syyskuu, 166 ”	—	8	—	18	—	—	824	—		
Lokakuu, 171 ”	—	6	—	27	—	—	796	—		
Marraskuu, 355 ”	—	14	—	39	—	1	1,849	33		
Joulukuu, 209 ”	—	11	—	31	—	—	1,092	—	8,821	33
<i>b) Erotettuun santarmistoon kuuluvia henkilöitä:</i>										
Tammikuu, 5 päivää	—	—	—	1	—	—	20	—		
Syyskuu, 25 ”	—	—	—	1	—	1	74	53		
Lokakuu, 5 ”	—	—	—	1	—	—	20	—	114	53
Yhteensä Smk	—	—	—	—	—	—	—	—	430,287	07

Siten on Venäjän valtakunnan-
rahaston korvattavasta olomajoi-
tuksesta maksettu vuokratrahoja:

Helsingin linnueväelle 362,909: 11

josta määrästä on maksettu
takaisin

241: 67 362,667: 44

erotetulle santarmistolle 58,442: 10

josta määrästä on maksettu
takaisin

251: 55 58,190: 55 420,857: 99

sekä tilapäisestä komennuk-
sesta, joka 1 §:n mukaan arm. ase-
tuksessa heinäkuun 22 päivästä
1897, mikä koskee erinäisten pykä-
län muuttamista tammikuun 18
päivänä 1882 annetussa arm. ase-
tuksessa sotilasmajoituksen suorit-
tamisen perusteista Suomen suuri-
ruhtinaskunnassa, on korvattava
yleisistä varoista:

upseereille ja sotilasvirkamie-
hille

8,821: 33

erotettuun santarmistoon kuu-
luville henkilöille

114: 53 8,935: 86

Yhteensä Smk 429,793: 85

B. Luontoismajoitus.

Luontois-
majoitus.

Seuraavalle määrälle venäläiseen sotaväkeen kuuluvia henkilöitä on lautakunta vuonna 1910 osottanut luontoismajoitusta voimassa olevan majoitusohjesäännön mukaan:

	Ylipäällystää.		Alipäällystää ja miehistöä.		Asuin- ja virka- huoneita.	Keittiöitä.
	Naimetta.	Naimat- tomia.	Naimetta.	Naimat- tomia.		
Olomajoitusta tammik. 1 p:stä—heinäk. 1 p:ään:						
Helsingin linnueväelle	1	—	1	10	8	3
Erotetulle santarmistolle	—	—	—	13	13	13
Olomajoitusta heinäk. 1 p:stä—jouluk. 31 p:ään:						
Helsingin linnueväelle	1	—	1	10	8	3
Erotetulle santarmistolle	—	—	—	15	15	15

Sitä paitsi on lautakunta vuonna 1910 osottanut asuntoja seuraaville tilapäisiä virkatoimia varten Helsinkiin lyhyeksi ajaksi komennetuille sotilashenkilöille:

	Yliupseereja.
Erinäisissä kaupungin hotelleissa	3

Luontoismajoituksesta oli vuonna 1910 kustannuksia:

	Smk.	p:ää.	Smk.	p:ää.
<i>a) linnueväen:</i>				
Huoneistonvuokraa	3,166	—		
S:n tilapäisestä majoituksesta	45	—		
Lämmittämiseen käytetyistä koivuhaloista	195	30		
Leipomiseen ja ruuankeittoon käyt. havupuuhaloista	154	35		
Valaistuksesta	42	85		
Alipäällystön ja miehistön vuodeoljista	43	66	3,647	16
<i>b) santarmien:</i>				
Huoneistonvuokraa	8,625	—		
Lämmittämiseen käytetyistä koivuhaloista	507	08		
Leipomiseen ja ruuankeittoon käyt. havupuuhaloista	141	68		
Valaistuksesta	46	18		
Vuodeoljista	35	59	9,355	53
Yhteensä	—	—	13,002	69

	Smk.	p:iä.	Smk.	p:iä.
Kun tästä vähennetään korvaus, joka on tilattu:				
<i>a) linnueväelle:</i>				
Venäjän valtakunnanrahastosta, olomajoituksesta . . .	3,100	—		
Suomen valtiovarastosta, tilapäisestä majoituksesta . .	36	—	3,136	—
<i>b) santarmeille:</i>				
olomajoituksesta	—	—	5,495	—
Yhteensä	—	—	8,631	—
niin jää erotukseksi Smk	—	—	4,371	69
joka niinmuodoin on kaupungin tappio luontois- majoituksesta vuonna 1910.				

Tämä tappio on syntynyt pääasiallisesti siitä, että vuoden varrella on tilattu melko suuri määrä huoneistoja erotetun santarmiston aliupseereille, joita huoneistoja varten voimassa olevassa taksassa säädetty korvaus on laskettu liian alhaiseksi, minkätähden lautakunta onkin jo ehdotuksessaan kesäkuun 1 päivän 1910 ja kesäkuun 1 päivän 1916 välistä ajanjaksoa varten vahvistettavaksi tariffiksi ehdottanut vuokria ja korvausmääriä korotettaviksi, mutta tätä tariffia ei ole vielä vahvistettu.

C. Sekalaisia kustannuksia.

Lautakunnan
kustannukset.

	Smk.
Palkkiot lautakunnan virkamiehille ja palveluskunnalle	8,366 66
Tarverahoja	598 15
Yhteensä	8,964 81

Venäläisen sotaväen majoituksesta Helsingissä vuonna 1910 olleiden kustannusten yhdistelmä: Kustannuksien
yhdistelmä.

	Smk.	Smk.	Smk.	Yhteensä Smk.
A. Maksettuja vuokratrahoja.				
<i>Olomajoituksesta:</i>				
Helsingin linnueväelle	362,909 11			
josta määrästä on palautettu . . .	241 67	362,667 44		
erotetulle santarmistolle	58,442 10			
josta määrästä on palautettu . . .	251 55	58,190 55	420,857 99	
Siirto	—	—	420,857 99	

	Smk.	Smk.	Smk.	Yhteensä Smk.
Siirto	—	—	420,857 99	
<i>Tilapäisestä komennuksesta:</i>				
upseereille ja virkamiehille	—	8,821 33		
erotettuun santarmistoon kuuluville henkilöille	—	114 53	8,935 86	429,793 85
B. Kustannukset luontoismajoituksesta.				
<i>Olmajoituksesta:</i>				
Helsingin linnuevälle	—	3,602 16		
erotetulle santarmistolle	—	9,355 53	12,957 69	
<i>Tilapäisestä komennuksesta:</i>				
upseereille ja virkamiehille	—	—	45 —	13,002 69
C. Sekalaiset kustannukset.				
Palkkiot ja tarverahat	—	—	—	8,964 81
				451,761 35
Kun tästä vähennetään seuraavat korvaukset:				
<i>Venäjän valtakunnanrahastolta:</i>				
vuokrarahoista	—	420,857 99		
luontoismajoituksesta	—	8,595 —	429,452 99	
<i>Suomen valtiovarastolta:</i>				
vuokrarahoista	—	8,935 86		
luontoismajoituksesta	—	36 —	8,971 86	438,424 85
on kaupunki vuonna 1910 suorittanut majoituskustannuksia yhteensä Smk	—	—	—	13,336 50

Södervikin-
kadun talon
n:o 4 osto.

Sen johdosta että on ilmoitettu 2:sen ja 3:nnen suomenmaalaisen tarkka-ampujarykmentin kolme komppania sijoitettavan olomajoitukseen Helsinkiin, on kaupunki katsonut tarpeelliseksi ostaa Södervikinkadun talon n:o 4 ja sisustaa sen sotaväen majapaikaksi. Syyskuun 13 päivästä 1910 saman vuoden loppuun onkin mainittua taloa käytetty tähän tarkoitukseen. Tämän ajan kuluessa on kaupungilla mainittuun taloon sijoitetusta sotaväestä ollut seuraavat lautakunnan maksettaviksi hyväksymät menot, nimittäin:

oljista	Smk	744: 45
ruuanlaitossa tarpeellisista polttopuista.....	”	906: 24
sähkövalosta	”	1,699: 38
lämpöjohdon höyryhiilistä	”	1,835: —
” rimapuista	”	7: 50
” erinäisistä tarvikkeista	”	16: 10
600 rautasängystä à 13 markkaa	”	7,800: —
eli siis yhteensä	Smk	13,008: 67

johon summaan ei kuitenkaan ole luettu joulukuun menoja.

Kun otetaan huomioon, että kaupungille tuleva korvaus luontoismajoituksesta syyskuun 13 päivästä 1910 saman vuoden loppuun Södervikinkadun taloon n:o 4 sijoitetun sotaväen puolesta on 28,141 markkaa 20 penniä sekä lautakunnan saman ajan kuluessa mainitun majoituksen johdosta maksettaviksi hyväksymät määrät nousevat, niinkuin edellä mainittiin, 13,008 markkaan 67 penniin, jää kaupungin hyväksi erotus 15,132 markkaa 53 penniä. Lautakunta katsoo kuitenkin olevan tässä yhteydessä huomauttaminen, että kaupungilla on lautakunnan mainittuihin tarkoituksiin maksettaviksi hyväksymäin rahamääräin lisäksi ollut eräitä menoja mainitun talon sisustamisesta ja hoidosta, jotka menot rahatoimikamari on välittömästi osottanut maksettaviksi.

XV. Holhouslautakunta.

Holhouslautakunnan kertomus vuodelta 1910 oli seuraava:

Lautakunnan jäsenet.

Holhouslautakuntaan vuonna 1909 kuuluvista jäsenistä oli senaatinkamreeri Axel Rikbergin vuoro vuoden lopussa erota lautakunnasta, mutta kun kaupunginvaltuusto joulukuun 14 päivänä mainittua vuotta valitsi hänet uudestaan lautakunnan jäseneksi, ovat lautakuntaan vuonna 1910 kuuluneet hän ja edelliseltä vuodelta jälellä olevat, puheenjohtaja esittelijäsihteeri J. A. Nordman sekä lakitieteentohtorit Axel Charpentier ja A. W. Gadolin. Lautakunnan sihteerinä on edelleen toiminut protokollasihteeri Ivar Groundstroem.

Kokoukset.

Holhouslautakunta on niinkuin edellisinäkin vuosina kokoonnutunut kerran viikossa, paitsi kesä-, heinä- ja elokuulla, jolloin kokouksia pidettiin kahdesti kuukaudessa. Kokouksia on siten ollut 44.

Holhous- ja uskotunmiehen toimia.

Lautakunnan holhouskirjan kappaleessa oli 1910 vuoden alussa mainittuna kaikkiaan 407 holhousta, joista 234 perustui määräykseen ja 173 oli laissa määrättyjä holhouksia, sekä 56 uskotunmiehen tointa. Raastuvanoikeuden pitämästä holhouskirjasta on vuoden varrella lautakunnan holhouskirjaan kirjoitettu 1909 vuoden jälki- ja 1910 vuoden alkupuoliskolla lisäksi tulleet kaikkiaan 85 holhousta ja uskotunmiehen tointa. Vuoden varrella holhouskirjassa siten mainituista 548 holhouksesta ja uskotunmiehen toimesta poistettiin kuitenkin erinäisistä syistä vuoden varrella 68. Tämän johdosta oli lautakunnan holhouskirjan kappaleessa 1910 vuoden päättyessä kaikkiaan 480 holhousta ja uskotunmiehen tointa eli 432 holhousta, joista 230 perustui määräykseen ja 202 oli laissa määrättyjä, sekä 48 uskotunmiehen tointa.

Luetteloja vainajista, joilta oli jälkeensä nyt alaikäisiä lapsia.

Vuonna 1910 on lautakunta saanut kaupungin ruotsalaisten, suomalaisten ja saksalaisen evankelis-luterilaisen sekä baptistiseurakunnan kirkkoherranvirastoilta vastaanottaa säädetyt luettelot sellaisista 1909 vuoden jälki- ja 1910 vuoden alkupuoliskolla kuolleista näiden seurakuntain jäsenistä, joiden jälkeensä jättämille alaikäisille lapsille holhooja ehkä olisi määrättävä, ja on lautakunta katsonut

34:llä mainituista kuolinpesistä olevan sellaisen varallisuuden, että tili alaikäisten omaisuuden hoidosta olisi annettava. Tuollaisia luetteloja ei ole saapunut roomalais-katoliselta eikä metodisti-episkopaliselta seurakunnalta, ja on kreikkalais-venäläisen seurakunnan kirkkoherranvirasto tänä samoin kuin edellisinäkin vuosina laiminlyönyt tuollaisen luettelon antamisen.

Vuoden varrella on lautakunnan pyynnöstä määrätty tai on lautakunnan mieltä kuultu määrättäessä holhoojia 57, uskottujamiehiä 46 ja äidin pysyttämistä lastensa holhoojana toisiin naimisiin mentyään 1 tapauksessa sekä täysikäisen henkilön asettamisesta holhunalaiseksi 13 ja tuollaisen henkilön vapauttamisesta holhunalaisuudesta 4 tapauksessa, niin myös 5 kysymyksestä, jotka koskivat vanhempien erottamista oikeudesta kasvattaa lapsiaan.

Niinikään on lautakunta holhouslain 39 ja 40 §:n mukaan antanut lausuntoja 26:sta alaikäisen omistaman kiinteistön myyntiä ja 13:sta tuollaisen omaisuuden kiinnitystä koskevasta kysymyksestä sekä käsitellyt 3 kysymystä kiinteän omaisuuden hankkimisesta vastiketta vastaan, 1 kysymystä metsän myynnistä holhotin kiinteistöltä, 5 kysymystä lainan ottamisesta alaikäisen puolesta ja 1 kysymystä velan vastattavaksi ottamisesta alaikäisen puolesta.

Holhouslain 43 ja 48 §:n säännösten nojalla on lautakunta kolmessa holhotin varain sijoitusta koskevassa ja kuudessa muussa tärkeänlaisessa hoitokysymyksessä antanut holhoojille neuvoja, jota paitsi lautakunta on asianomaisille antanut neuvoja ja ohjeita moniaissa vähemmän tärkeissä tapauksissa.

Niistä holhoojista ja uskotuistamiehistä, jotka holhouslain 51 ja 70 §:n mukaan ovat olleet velvolliset lautakunnalle antamaan tilin hoidokkiensa omaisuuden hoitamisesta, on 9 määrättyä ja 26 lakiperäistä holhoojaa sekä 7 uskottuamiestä laiminlyönyt säädetyn ajan kuluessa täyttää tämän velvollisuutensa, minkätähden lautakunta on mainitun lain 53 §:n säännöksen mukaan siitä ilmoittanut raastuvanoikeudelle.

Niissä tapauksissa, jolloin lautakunta on velvoittanut asianomaisia holhoojia ja uskottujamiehiä oikomaan antamia laskuja tai heiltä vaatinut tietoja ja todisteita, on lautakunnan osotuksia ja määräyksiä noudatettu muissa paitsi 6 tapauksessa, joista lautakunnan on sentähden täytynyt tehdä ilmoitus raastuvanoikeudelle.

50 holhouksesta on raastuvanoikeus lautakunnan esityksestä määrännyt, että vastaiset tilit holhuvarain hoitamisesta saavat käsitellä vuotta pitemmän ajan.

Lautakunnan
toiminta.

Muistutuksia
tilinteon lai-
minlyönnin
johdosta.

XVI. Köyhäinasianajaja.

Köyhäinasianajajan kertomus vuodelta 1910 oli seuraava:

Vuodesta 1886 lähtien, jolloin kaupunginvaltuusto myönsi määrärahan täkäläistä köyhäinasianajajaa varten ja sellainen asetettiin, ei mitään ole tehty hänen työtaakkansa keventämiseksi, vaikka se kaupungin nopean kasvamisen johdosta on siitä lähtien lisääntynyt moninkertaiseksi. Kun tämä taakka oli käynyt köyhäinasianajajan viran nykyiselle pitäjälle ylivoimaiseksi, teki sovintolautakunta viime talvena kaupunginvaltuustolle esityksen määrärahan myöntämisestä köyhäinasianajajan apulaisen palkkaamiseksi sekä ehdotti samalla asetettavaksi valiokunnan laatimaan ehdotusta mainitun laitoksen uudestijärjestämiseksi. Nämä molemmat esitykset kaupunginvaltuusto hyväksyi ja myönsi kokouksessaan maaliskuun 15 päivänä köyhäinasianajajan apulaisen palkkaamiseen 250 markkaa kuukaudessa, maksettavaksi 1910 vuoden loppuun asti valtuuston käyttövaroista, sekä asetti muutosehdotusta laatimaan valiokunnan, johon valittiin sovintolautakunnan puheenjohtaja, professori Wilhelm Chydenius puheenjohtajaksi sekä senaattori Carl Almqvist ja kunnallisneuvos V. von Wright jäseniksi. Kohta sen jälkeen julistettiin köyhäinasianajajan apulaisen virka avonaiseksi, ja valitsi sovintolautakunta siihen varatuomari Werner Beckerin.

Siihen aikaan kun yksi ainoa henkilö hoiti köyhäinasianajajan tehtäviä, tapahtuivat vastaanotot hänen asunnossaan. Mutta kun nykyisen viranpitäjän huoneistossa ei ollut tilaa apulaiselle, luovuttivat kaupunginviranomiset köyhäinasianajajan konttoriksi kolme suojaa käsittävän huoneiston Katariinankadun talosta n:o 3, ja huonekalujen y. m. hankkimiseksi mainittuun konttoriin myönsi kaupunginvaltuusto huhtikuun 5 päivänä 600 markkaa sekä konttorin siivoamiseen y. m. vuoden järeillä olevana aikana 150 markkaa. Huhtikuun 25 päivänä köyhäinasianajokonttori muutettiin uuteen huoneistoon, ja köyhäinasianajajan apulainenkin alkoi silloin toimintansa.

Köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestämistä varten asetettu valiokunta kokoontui keväällä ja syksyllä sekä antoi marraskuun lopulla asiasta laatimansa mietinnön kaupunginvaltuustolle.

Helsingin köyhäinasianajokonttorissa tehtiin vuonna 1910 kaikkiaan 4,821 käyntiä, sen sijaan että käyntejä vuonna 1909 oli ollut 4,986 ja vuonna 1908 4,563. Käyntien luvun väheneminen vuonna 1910 on nähtävästi tilapäistä laatua ja johtunee melko suurelta osalta köyhäinasianajokonttorin muuttamisesta toiseen paikkaan.

Vuoden eri kuukausien kesken jakautuivat käynnit seuraavasti:

Tammikuu (24 päivää)	412
Helmikuu (23 „)	356
Maaliskuu (23 „)	351
Huhtikuu (26 „)	393
Toukokuu (24 „)	359
Kesäkuu (25 „)	342
Heinäkuu (26 „)	339
Elokuu (27 „)	400
Syyskuu (26 „)	475
Lokakuu (26 „)	553
Marraskuu (26 „)	411
Joulukuu (26 „)	430

Yhteensä 4,821

Näistä käynneistä tuli köyhäinasianajajan osalle 2,669 ja köyhäinasianajajan apulaisen osalle 2,152. Tässä on kuitenkin huomattava, että apulainen ryhtyi toimeensa vasta huhtikuun 25 päivänä, mutta toiselta puolen että köyhäinasianajaja heinä- ja elokuulla nautti hänelle myönnettyä virkavapautta, jona aikana apulainen yksin hoiti konttoria.

Köyhäinasianajajan konttori oli vuonna 1910 avoinna kaikkiaan 302 päivää, joten siis käyntejä oli keskimäärin päivässä 15,96, edellisen vuoden 16,46 ja 1908 vuoden 15,06 käynnin sijasta.

Suurin päivittäinen käyntien luku oli 30 ja pienin 7.

Vuoden varrella diariin kirjoitettujen asiain luku oli kaikkiaan 131.

Edelliseltä vuodelta oli ratkaisematta 18 asiaa, joten siis diariin kirjoitettujen asian koko luku oli 149. Näiden asiain laatu ja käsittely käy selville tämän oheisesta taulusta I 1).

Vuoden varrella diariin kirjoitettujen asiain ryhmittäminen vuoden eri kuukausien kesken näkyy taulusta II 1).

Oikeudenkäynnillä ratkaistuista 70 jutusta on 56 voitettu ja 14 hävitty.

1) Kertomusta seuranneet taulukkotiedot ovat julkaistuina Helsingin kaupungin tilastollisessa vuosikirjassa vuodelta 1910.

Kävijöistä, joiden asiat on kirjoitettu diariin, on ollut:

Aviovaimoja	26
Leskivaimoja	10
Työläisiä;	
miehiä	9
naisia	13
Palvelijattaria	45
Pesijättäriä ja silittäjättäriä	4
Liikeapulaisia (naisia)	5
Kirjuri	1
Käsityöläisiä:	
miehiä	3
naisia	8
Koneenkäyttäjiä	2
Lämmittäjä	1
Merimies	1
Musiikkioppilas	1
Sairaanhoidajatar	1
Tarjoilijatar	1
	Yhteensä 131

XVII. Työväenasiain lautakunta.

Työväenasiain lautakunnan kertomus vuodelta 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Kaupunginvaltuuston työväenasiain lautakunnan jäseninä olivat vuonna 1910 seuraavat henkilöt, nimittäin kunnallisneuvos V. von Wright, puheenjohtajana, aktuaari Oskar Groundstroem, varapuheenjohtajana, professori C. E. Holmberg, tehtailija Hj. Fagerroos, professori Uno Lindelöf, pastori Emil Murén ja johtaja E. W. Walldén. Varamiehinä olivat insinööri, lehtori J. Reuter, johtaja W. A. Lavonius, kirjaltaja Fr. Ahlroos, lakitieteentohtori Leo Ehrnrooth, kunnan työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen, puutarhuri V. F. Sagulin ja prokuristi C. F. Fagerholm.

Lautakunnan
kokoonpano.

Lautakunta on kertomusvuoden kuluessa käsitellyt seuraavat tärkeämmät asiat ja niistä joko antanut vaaditut lausunnot tai, kun syytä on ollut, tehnyt esityksiä kaupunginvaltuustolle.

Jo ennenkuin lautakunta oli ehtinyt perustautua sen jälkeen kun uudet jäsenet siihen oli valittu 1909 vuoden lopussa eronneiden sijaan, vaadittiin lautakunnalta lausuntoa maistraatin tammikuun 20 päivänä antamassa lähetepäätöksessä, jossa maistraatti, sittenkun läänin kuvernööri oli kenraalikuvernöörin määräyksestä käskenyt maistraatin mahdollisimman pian antaa selvityksen kaupungissa silloin vallitsevasta työttömyydestä sekä sen ehkäisemiseksi tarpeellisista toimenpiteistä, käski lautakunnan vaivashoitohallituksen, poliisilaitoksen, kunnan työnvälitystoimiston ja kaupungin rakennuskonttorin kanssa neuvoteltuaan joutuisimmin antaa selvityksen asiasta maistraatille. Neuvottelu pidettiin kunnallisneuvos von Wrightin puhetta johtaessa tammikuun 22 päivänä, ja päätettiin vastauskirjelmässä ensinnäkin ilmoittaa, mitä työttömyyden ehkäisemistä tai sen seurausten lieventämistä tarkoittavia asioita oli kunnan viranomaisissa vireillä ja missä vaiheessa ne olivat, sekä sitten esittää neuvottelijain samaa käsitys paikkakunnalla silloin vallitse-

Työttömyys-
kysymyksiä.

vasta työttömyydestä ja sen vaatimista toimenpiteistä. Kirjelmä päättyi seuraavaan yleislausuntoon, joka ansainnee saada sijansa tässä:

„On tunnettua, että suurimmalla osalla työttömiä ei ole käytettävänään säästöjä elatukseen työansion lakatessa. Tästä johtuva hätä kohtaa raskaimmin työttömiä perheenisiä, joiden niinkään on vaikea poistua perheensä luota etsiäkseen ansiota toiselta paikkakunnalta. Yhteiskunnan puolelta ehkä tarpeellisten toimenpiteiden tulee sentähden etusijassa kohdistua paikkakunnalta kotoisin oleviin elatusvelvollisiin työttömiin miehiin. Perheettömät miehet, jotka eivät suostu vastaanottamaan toisella paikkakunnalla tarjottua työtä, jätettäköön omiin oloihinsa, paitsi erittäin hellittävässä tapauksissa. Apua suoranaisina raha-avustuksina tahi korottomina lainoina, joita harvoin maksetaan takaisin, ei ole annettava, vaan on tuollaisten almujen sijasta mikäli mahdollista hankittava työansion tilaisuutta. Sitä varten toimeenpantavat yleiset työt lienee teetettävä kunnan omiksi tarpeiksi valtioapua käyttämättä.“

Viimeksi mainittu kysymys eli työttömyyden vähentämistä tarkoittavain kunnan toimenpiteiden avustaminen valtiovaroilla oli erikoisesti käsiteltävänä lautakunnan kokouksessa huhtikuun 4 päivänä, jolloin lautakunta maistraatin pyynnöstä antoi lausunnon 1909 vuoden toisten valtiopäiväin anomuksesta valtioavun myöntämisestä työttömyyden vähentämistä ja työttömyyden aikaansaaman hädän lieventämistä tarkoittavia toimenpiteitä varten. Kun kuitenkin kaupunginvaltuusto jo aikaisemmin oli lausunut mielensä asiasta antaessaan lausunnon 1908 vuoden toisten valtiopäiväin tekemästä, erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevasta anomuksesta, katsoi lautakunta, mainittuun lausuntoon viitaten, ettei ollut aihetta lähemmältä kajota edellä mainitussa anomuksessa kosketeltuihin yleisiin kysymyksiin puheena olevain avustusten suotavuudesta.

Vielä kolmannessakin muodossa on kysymys työttömyyden ehkäisemisestä ollut lautakunnan käsiteltävänä. Niinkuin lautakunnan vuodelta 1909 antamasta kertomuksesta näkyy, sai lautakunnan sihteeri lautakunnan kokouksessa lokakuun 7 päivänä mainittua vuotta toimekseen laatia käytettävissä olevaan tilasto- ja muuhun aineistoon nojautuvan esityksen työttömyydestä, sen laadusta ja laajuudesta tässä kaupungissa sekä sen ehkäisytoimenpiteistä. Tarkoitettun tutkimuksen suoritti sihteeri loppuun huhtikuussa 1910, minkä jälkeen ja sittenkun kaupunginvaltuusto oli tarkoitusta varten myöntänyt tarpeellisen määrärahan, se painatettiin lautakunnan julkaisujen n:o:na 6, jonka nimenä oli *Arbetslösheten i Helsingfors och kommunens åtgärder för dess bekämpande 1903—1910*. Esitys, joka siihen kuuluvine tilastotauluineen

käsittää 65 oktaavisivua, on aineiston ja asian laadun mukaan jaettu seuraaviin lukuihin: I. Työttömyys Helsingissä sosialisena ilmiönä: 1) Miesten työ yleensä, 2) Erinäiset miesten ammatit, 3) Naisten työ; II. Työttömyyden syyt: 1) Ilmasto, 2) Väkiluvunmuutokset, 3) Taloudelliset olot; III. Kunnan toimenpiteet: 1) Vaivahoito, 2) Tilapäiset avustustoimenpiteet, 3) Yleiset työt, 4) Työnvälitys, 5) Kunnan työttömyysvakuutuksen merkitys. Tutkimus päättyi lausuntoon, että olisi sekä luonnollista että toivottavaa, että pikaisella toiminnalla kuntain puolelta maaperää muokattaisiin vas-
taiselle laajemmalle työväenjärjestöjen työttömyyskassain avustami-
selle valtiovaroista.

Lautakunnan kokouksessa syyskuun 8 päivänä pantiin painettu esitys pöydälle odottamaan kaupungin ammattiosastoilta ehkä saapuvaa esitystä toimenpiteistä niiden suunnittelemain työttömyyskassain avustamiseksi kunnan varoilla. Suomen ammattijärjestön puheenjohtaja kuitenkin ilmoitti kirjelmässä marraskuun 16 päivältä, että niin kauan kuin kysymys ammattiosastojen työttömyyskassain järjestämisestä oli valmisteltavana, ei edellä mainitun suuntaista esitystä ollut odotettavana, minkä jälkeen lautakunta joulukuun 16 päivänä päätti tästä huolimatta jo nyt asettaa pienemmän valio-
kunnan antamaan periaatteellista selvitystä kunnallisen työttömyys-
vakuutuksen järjestämisestä tässä kaupungissa sekä tarpeen vaa-
tiessa laatimaan ehdotusta siksi.

Mainitsemista niinkään ansainnee, että lautakuntaa pyydettiin lähettämään edustaja Parisissa syyskuun 20—22 päivänä pidettävään kansainväliseen työttömyyden ehkäisykonferenssiin ja että lautakuntaa siellä edusti lakitieteentohtori Leo Ehrnrooth. Konferenssiin annetun yleisraportin toimenpiteistä, joihin meidän maassa oli ryhdytty työttömyyden torjumiseksi, oli lautakunnan sihteeri laatinut.

Lautakunnan kokouksessa joulukuun 23 päivänä 1909 oli pantu pöydälle lautakunnan sihteerin laatima kunnallisia työväenvalio-
kuntia koskeva promemoria. Asiaa seuraavan helmikuun 23 päi-
vänä edelleen käsiteltäessä oli lautakunta sitä mieltä että, kun kaupunginvaltuusto ei ollut edes yksityiskohtaisesti käsiteltäväksi ottanut sitä ehdotusta kunnan työntekijäin työohjeiksi, minkä raho-
toimikamari kaupunginvaltuuston toimenannosta oli huolellisen val-
mistelun jälkeen vasta alun toista vuotta takaperin laatinut, ei esityksen tekeminen kunnallisen työväenvaliokunnan perustamisesta tänne voinut toistaiseksi tulla kysymykseen.

Vastamainittuna päivänä päätti lautakunta puoltosanansa kera kaupunginvaltuustolle lähettää sihteerinsä antaman, valtuustolle osotetun anomuksen 500 markan suuruisen määrärahan myöntämi-

Kunnalliset
työväenvalio-
kunnat.

Asuntokysy-
myksiä.

sestä sihteerille, jotta hän saisi tilaisuuden ottaa osaa Wienissä pidettävään IX kansainväliseen asuntokongressiin, johon sihteeri oli antanut alustuksen kuntain asuntopolitiikasta Suomessa, ja siellä perehtyä asumusuudistuksen alalla tehtyihin uusimpiin huomioihin ja siinä vallitseviin virtauksiin sekä sen ohessa Budapestissä tutustua sinne yleisillä varoilla rakennettuihin työväen vuokra-asuntoihin. Anotun matka-avun valtuusto myönsi kokouksessaan huhtikuun 4 päivänä. Oltuaan toukokuun loppu- ja kesäkuun alkupuolen puheena olevalla opintomatalla antoi lautakunnan sihteeri säädetyn matkakertomuksen, jonka lautakunta lähetti kaupunginvaltuustolle ja joka sittemmin valtuuston myöntämällä määrärahalla painatettiin lautakunnan julkaisujen n:ona 7 nimellä: „*Sosiaaliselta opintomatkalta, Huomioita ja huomautuksia.*“ Paitsi Wienissä ja Budapestissä kävi sihteeri Berlinissäkin, ja matkakertomuksessa on myös tietoja siellä viime keväänä pidetystä yleisestä kaupunginrakennusnäyttelystä ynnä siellä toimivista sosiaalisista ja oikeusaputoimistoista. Kertomus päättyi ehdotukseen muun muassa erikoisen lautakunnan perustamisesta tšekäläistä kunnallista asumusuudistusta varten. Tämä asia otettiin erikoisesti käsiteltäväksi lautakunnan kokouksessa lokakuun 20 päivänä, jolloin sihteeri sai toimekseen lautakunnalle antaa selvityksen vastaavista ulkomaisista laitoksista sekä laatia lähemmän esityksen asiasta Helsingin oloja silmällä pitäen. Samalla päätettiin että, kunnes mainittu yleinen kysymys oli periaatteellisesti käsitelty, saisi lautakunnassa joulukuun 23 päivästä 1909 lähtien vireillä ollut ehdotus kunnan asunnonvälitystoimiston perustamisesta jäädä lepäämään. Lautakunnan sihteerin laatima esitys asumusuudistusta varten ulkomailla olevista virallisista yhteiskuntaelimistä, joka esitys sillä välin oli julkaistu Työtilastollisessa aikakauslehdessä, sekä hänen laatimansa ehdotus Helsingin kaupungin asuntolautakunnan johtosäännöksi esiteltiin lautakunnan kokouksessa joulukuun 16 päivänä, jolloin ne pantiin pöydälle vastaista keskustelua varten. Asiaa ei ehditty vuoden varrella käsitellä loppuun.

Kunnallinen
oikeusapu.

Puheenjohtajan esityksestä ja koska sekä sovintolautakunta oli kaupunginvaltuustolta anonut määrärahaa köyhäinasianajajan palkkaamiseksi, että työväenasiain lautakunnan sihteerin vähävaraisille ja työväenluokkaan kuuluville henkilöille antama oikeusapu oli asiainhaarain pakosta saavuttanut laajuuden, jommoista ei suinkaan ollut tarkoitettu hänelle vahvistetussa johtosäännössä, päätti lautakunta maaliskuun 10 päivänä kaupunginvaltuustolle tehdä esityksen, että valtuusto päättäisi hetimiten valmisteltavaksi ottaa kysymyksen edellä mainittuihin yhteiskuntaluokkiin kuuluville henkilöille annettavan kunnallisen oikeusavun yhdenmukaisesta järjestämisestä. Tähän esitykseen myöntyen asetti valtuusto sittemmin

tarkoitusta varten kolmimiehisen valiokunnan, johon lautakunnan puheenjohtaja kuului jäsenenä ja jossa sen sihteerinäkin kuultiin asiantuntijana. Kaupunginvaltuusto ei käsitellyt asiaa vuoden varrella loppuun.

Lautakunnan kokouksessa syyskuun 8 päivänä oli käsiteltävänä maistraatin lähetepäätös elokuun 17 päivältä, jossa maistraatti oli käskinnyt lautakunnan antaa lausunnon tämän kaupungin kaupunkilähetyksen johtokunnan k. senaattiin antamasta ja sieltä Uudenmaan läänin kuvernöörinviraston välityksellä maistraattiin lausunnon antamista varten lähetetystä kirjelmästä, jossa mainittu johtokunta oli anonut, että sille palvelijatarhen ja turvattomain nuorten tyttöjen turvakodin voimassapitämiseksi myönnettäisiin yleisistä varoista sekä 5,000 markan määräraha kerta kaikkiaan että 3,000 markan määräraha vuosittain. Kirjelmässä samalta päivältä lautakunta vastusti määrärahan myöntämistä palvelijatarhota varten ja huomautti, että lasten turvakotia koskeva lausunto oli sopivin vaivahoitohallituksen ja poliisilaitoksen antaa.

Kaupunkilähetyksen turvakoti.

Puoltavan kirjelmän kera lokakuun 20 päivältä lähetti lautakunta rahatoimikamariin korkeampain suomenkielisten työväenopetuskurssien toimikunnan anomuksen että kaupungin vakinaiseen menosääntöön pantaisiin 15,000 markan määräraha puheena olevain kurssien voimassa pitämiseksi vuonna 1911. Samantapaisen anomuksen oli ruotsinkielisten kurssien toimikunta antanut rahatoimikamariin. Vaikkei kamari pannut näitä määrärahoja vuodeksi 1911 laatimaansa budjettiehdotukseen, otti kaupunginvaltuusto ne kuitenkin mainitun vuoden menosääntöön.

Työväenkurssit.

Vaikuttaakseen kuitenkin mikäli mahdollista siihen suuntaan, että tšekäläinen korkeampi työväenopetus tulisi vakavalle pohjalle ja siihen voitaisiin kiinnittää päteviä, innostuneita henkilöjä, jotka laajemmassa määrässä voisivat käyttää kykynsä työväen sivistyskannan kohottamisen hyväksi, ehdotti lautakunnan puheenjohtaja lautakunnan kokouksessa joulukuun 16 päivänä, että lautakunta jälleen ottaisi valmisteltavaksi kysymyksen työväenopiston perustamisesta tähän kaupunkiin. Tätä esitystä lautakunnan kaikki jäsenet kannattivat yksimielisesti.

Työväenopetuskurssien toimikuntain antamat kertomukset lukuvoodelta 1909—10 lähetti lautakunta muistuttamatta kaupunginvaltuustolle.

Samoin kuin edellisenäkin vuonna painatettiin lautakunnan toimintakertomus voodelta 1909 ynnä sihteerin kertomus samalta voodelta sekä katsaus niiden yhdistysten ja laitosten toimintaan, jotka mainittuna vuonna olivat lautakunnan silmälläpidon alaisina nauttineet määrärahoja anniskeluosakeyhtiön voittovaroista. Näiden

Vuosi-kertomus.

yhdistysten ja laitosten antamat tilit mainittujen määrärahojen käytämisestä lähetettiin kertomuksen kera kaupunginvaltuustolle (lautakunnan julkaisu n:o 5).

Määrärahoja
anniskelu-
osakeyhtiön
voittovaroista.

Samanlaisia määrärahoja anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroista puolsi lautakunta kirjelmässä huhtikuun 16 päivästä 28 yhdistyksestä ja laitoksesta, jotka olivat niitä anoneet yhteensä 65,950 markkaa, annettavaksi 17 hakijalle kaikkiaan 22,000, vaihtoehtoisesti 32,000 markkaa. Tästä summasta kaupunginvaltuusto myönsi ainoastaan 1,500 markkaa Suomen naisyhdistykselle sen työläisnaisten kesäsiirtolan voimassapitoon. Kaikki muut lautakunnan välityksellä saapuneet, määrärahojen saamista anniskeluosakeyhtiön voittovaroista tarkoittavat hakemukset jätti valtuusto huomioon ottamatta.

Kirjasto.

Lautakunnan kirjastoon on myöskin vuonna 1910 tilaamalla hankittu tai maksutta saatu seuraavat aikakautisjulkaisut: *Suomesta*: Työtilastollinen aikakauslehti, Yhteiskunta-taloudellinen aikakauskirja, Ammattijärjestö; *Ruotsista*: Social tidskrift liitteinen, Kungliga kommerskollegii arbetsstatistiska meddelanden, *Industria*; *Tanskasta*: Samfundets Krav, Tidsskrift for Arbejderforsikring; *Saksasta*: Reichs-Arbeitsblatt, Soziale Praxis, Kommunale Praxis, Zeitschrift für Wohnungswesen, Sozialistische Monatshefte; *Ranskasta*: Le Musée social; *Englannista*: The Progress.

Työväenluokkaan kuuluvia henkilöjä varten olevan lautakunnan oikeusaputoimiston toiminnasta tehdään selkoa tämän oheisessa sihteerin vuosikertomuksessa.

Lautakunnan
kokoukset y. m.

Kertomusvuonna on lautakunta kokoontunut 11 kertaa, sen sijaan että kokouksia oli 7 vuonna 1909 ja 8 vuonna 1908. Lähteviä kirjeitä oli 30, sen sijaan että niitä oli 38 vuonna 1909 ja 70 vuonna 1908.

Työväenasiain lautakunnan sihteerin lautakunnalle antama kertomus toiminnastaan vuonna 1910 oli seuraavaa sisällystä:

Eräiden yhdis-
tysten ja lai-
tosten toimin-
nan tarkastus.

Niiden laitosten ja yhdistysten toiminnan tarkastus, jotka lautakunnan silmälläpidon alaisina ovat vuonna 1910 nauttineet avustusta kunnan varoista, ei ole voinut olla laaja, syystä ettei kaupunginvaltuusto anniskeluosakeyhtiön 1909 vuoden voittovaroja jakaessaan ollut mainittuun tarkoitukseen osottanut enempää kuin 1,500 markkaa Suomen naisyhdistyksen työläisnaisten kesäsiirtolan voimassapitoon, lukuun ottamatta niitä kaikkiaan 25,000 markan määrärahoja, mitkä vuoden varrella maksettiin vastamainituista varoista korkeampain ruotsin- ja suomenkielisten työväenopetus-

kurssien kannattamiseksi. Vuoden alussa kuitenkin käytiin useimmissa niistä laitoksista, jotka aikaisemmin olivat saaneet kannatusapua kunnan varoista, minkä ohessa huomiota pantiin edellä mainittujen opetuskurssien toimintaan. Suomenkielisillä kursseilla on edelleen käynyt kaikkiaan 2,500—3,000 kuulijaa kunakin lukukautena, jota vastoin ruotsinkielisten kurssien kuulijaluku ja harrastus niihin näyttää, valitettavasti kyllä, olevan laimenemaan päin. Tärkeimpia numerotietoja näistä seikoista on mainittujen kurssien toiminnasta annetuissa painetuissa vuosikertomuksissa, jotka niiden toimikunnat ovat lautakunnan välityksellä kaupunginvaltuustolle lähittäneet.

Työväenopetuskurssien toiminta.

Pyynnöstä on sihteeri eräässä kristillisen työväenyhdistyksen iltamassa pitänyt esitelmän työttömyydestä Helsingissä ja kunnan avustamasta työttömyysvakuutuksesta.

Sihteerin antama oikeusapu työväenluokkaan kuuluville henkilöille ei ole kertomusvuoden kuluessa laajentunut, mikä oli odotettavaakin, sittenkun köyhäinasianajolaitoksen työvoimia oli väliaikaisesti lisätty. Neuvonpyytäjän luku oli eri kuukausina ja kaikkiaan koko vuonna sekä edelliseen vuoteen verraten seuraava:

Annettu oikeusapu.

	1909.	1910.		1909.	1910.
Tammikuu	95	120	Elokuu	92	100
Helmikuu	115	125	Syyskuu	107	89
Maaliskuu	128	116	Lokakuu	132	120
Huhtikuu	154	121	Marraskuu	109	114
Toukokuu	115	105	Joulukuu	91	99
Kesäkuu	74	75	Yhteensä	1,285	1,261
Heinäkuu	73	77			

Niinkuin edellisestä vuosikertomuksesta näkyy, johtui vuonna 1909 vallinneesta metallityöntekijäin lakosta että neuvonpyytäjän luku oli sangen suuri, varsinkin huhtikuulla. Tätä vastaavaa ilmiötä ei ollut huomattavana vuonna 1910. Vastaanottojen luku tämän vuoden eri kuukausina oli seuraava:

Tammikuu	12	Elokuu	14
Helmikuu	12	Syyskuu	13
Maaliskuu	11	Lokakuu	13
Huhtikuu	13	Marraskuu	13
Toukokuu	12	Joulukuu	11
Kesäkuu	11	Yhteensä	147
Heinäkuu	12		

Neuvonpyytäjän luku kutakin vastaanottoa kohti oli siis eri kuukausina keskimäärin seuraava:

	1909.	1910.		1909.	1910.
Tammikuu	8.6	10.0	Heinäkuu	5.6	6.4
Helmikuu	9.6	10.4	Elokuu	7.1	7.1
Maaliskuu	9.1	10.5	Syyskuu	8.2	6.8
Huhtikuu	14.0	9.3	Lokakuu	10.1	9.2
Toukokuu	9.6	8.8	Marraskuu	8.4	8.8
Kesäkuu	6.2	6.8	Joulukuu	7.5	9.0

Koko vuoden keskimäärä oli 8.9 vuonna 1909 ja 8.6 vuonna 1910.

Eri sukupuolten ja työläisryhmän sekä yhdistysten kesken ryhmittivät neuvonpyytäjät seuraavasti:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Teollisuus- ja käsityöläisiä	274	110	384
Rakennustyöläisiä	239	25	264
Ulko- ja apurityöläisiä	234	66	300
Palkollisia	3	52	55
Muita työläisiä y. m.	100	146	246
Yhteensä	850	399	1,249
Yhdistyksiä			12
		Kaikkiaan	1,261

Niinkuin näkyy, kuului neuvonpyytäjien enemmistö edelleen ammattityöntekijäin luokkaan.

Asiallisesti jakautuivat käynnit seuraavasti:

	1909.	1910.
Yhdistyksiä, apukassoja y. m.	55	26
Tapaturmain vahingonkorvaus	99	81
Irtisanominen työstä	30	50
Työpalkka	132	146
Alaikäisen työ	4	—
Lakko, työnsulku	50	—
Palkollisasiat	37	14
Muut työsuhteet	9	27
Vuokra ja häätö	133	130
Velkomisasiat	127	128
Erinäiset siviilioikeudelliset asiat	294	362

	1909.	1910.
Ulosmittaus	34	32
Rikosoikeudelliset asiat.....	142	141
Prosessioikeudelliset asiat	27	36
Verot	25	46
Vaivaishoito	9	6
Elinkeino-oikeus	10	5
Sosiaalinen valistus	12	3
Erinäisiä valituksia ja kyselyjä	56	28
	<u>Yhteensä</u> 1,285	1,261

Samoin kuin ennenkin ovat neuvottelut aiheuttaneet kirjeenvaihtoa sekä haastekirjelmäin ja kaikenlaatuisten muiden kirjoitusten laatimista.

Useimmat asiat ovat olleet sen laatuksia, että niiden käsittelyä ei ole edellytetty työväenasiain lautakunnan sihteerin johtosäännössä. Kunnallisen oikeusavun odotettavana oleva uudestijärjestäminen aikaansaanee toivottavan muutoksen tässä kohden.

XVIII. Kunnan työnvälitystoimisto.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokunnan antama kertomus vuodelta 1910 ¹⁾ oli seuraavansisältöinen:

Toimiston johtokunta ja henkilökunta.

Kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan vuonna 1910 kuuluivat filosofiantohtori Santeri Ivalo, puheenjohtajana, toimittaja Eero Erkko, varapuheenjohtajana, sekä tehtailija K. A. Wigg, rakennusmestari Juho Ahde, muurari A. Pastell sekä kirvesmies Th. Lillqvist. Varajäseninä olivat uunintekijä Aug. Malmi, rakennusmestari J. Johansson, maalari Anton Caselius ja muurari K. Saxberg.

Toimiston henkilökuntaan kuului johtaja A. H. Karvonen, apulaiset naisosastolla rouvat Ina Petelius ja Olga Rytönen sekä apulainen miesosastolla H. E. Blomqvist.

Toimiston liike vuosina 1903—10.

Toimiston liike ensimmäisinä kahdeksana vuotena näkyy seuraavasta:

Vuosi.	Miesosasto.			Naisosasto.			Yhteensä.			Työnhakijoita 100 paikkaa kohdi.	100:sta tarjotusta paikasta täytettiin.
	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.		
1903.....	5,493	2,615	2,461	1,184	430	287	6,677	3,045	2,748	219	90
1904.....	6,399	3,630	3,232	1,676	839	602	8,075	4,469	3,834	181	86
1905.....	5,200	2,733	2,547	2,413	1,561	1,210	7,613	4,294	3,757	177	87
1906.....	6,098	3,336	3,157	2,432	1,972	1,394	8,530	5,308	4,551	161	86
1907.....	5,655	3,642	3,200	2,912	2,568	1,708	8,567	6,210	4,908	138	79
1908.....	7,747	4,258	4,065	3,441	2,538	1,930	11,188	6,796	5,995	165	88
1909.....	7,930	2,977	2,804	3,883	2,794	2,143	11,813	5,771	4,947	205	86
1910.....	8,613	4,260	3,449	3,728	2,884	2,219	12,341	7,144	5,668	173	79

¹⁾ Eräitä kertomusta seuranneita tilastotauluja ei ole tähän otettu.

Yllä esitetyt luvut osottavat, että toimiston liike on vuosi vuodelta miltei säännöllisesti lisääntynyt. Aikaisempina vuosina käyttivät toimiston välitystä yksityisistä työnantajista etupäässä palvelusväen tarvitsijat, pienemmät teollisuuslaitokset ja talonmestajat. Viimeisinä vuosina, varsinkin nyt kuluneena vuotena, ovat suuremmatkin teollisuuslaitokset yhä useammin alkaneet kääntyä toimiston puoleen työväkeä tarvitessaan, vaikka nämä laitokset tietenkin edelleenkin suurimman osan työväestään ottavat suorastaan.

Vaikka vain pieni osa kaupungissa tarvittavasta työvoimasta otetaan toimiston välityksellä, on toimiston liike siksi suuri, että työnvälitystilasto verrattain hyvin kuvaa työoloja. Työnhakemusten luku 100 tarjottua paikkaa kohti, joka vuodesta 1907 alkaen on kohonnut (v. 1907 138, v. 1908 165, v. 1909 205), laskeusi vuonna 1910 173:een, noudattaen jotenkin uskollisesti — tosin muutamia kuuksia järempänä — rahamarkkinain huomattavimpia vaihteluja.

Edelliseen vuoteen verraten on toimiston liike huomattavasti kasvanut, varsinkin miesosastolla.

Toimiston liike
vuonna 1910.

Vuonna 1910 tehtiin 12,341 työnhakemusta, edellisenä vuotena 11,813, joten työnhakemusten luku on lisääntynyt 528:lla eli 4.5 %. Miesosastolla oli työnhakemusten luku 8,613 edellisen vuoden 7,930 sijasta, ollen siis lisäys 683 eli 8.6 %; naisosastolla aleni työnhakemusten luku 3,728:aan edellisen vuoden 3,883 vastaan eli 4.0 %.

Tarjottujen työpaikkojen luku vuonna 1910 oli 7,144, josta miehille 4,260 ja naisille 2,884. Edelliseen vuoteen verraten on tarjottujen työpaikkain luku miesosastolla lisääntynyt 1,283:lla (43.1 %) ja naisosastolla 90:llä (3.2 %) eli yhteensä 1,373:lla (23.8 %).

Miehille tarjottujen paikkain luvun näin huomattavan lisäyksen vaikutti pääasiassa toimiston tiedustelujen johdosta tehdyt tarjoukset metsätöihin maaseuduille, mutta miehille Helsingissäkin tarjottujen paikkain luku oli 473 suurempi kuin edellisenä vuonna. Tarjotuista paikoista oli 5,135 eli 71.9 % Helsingissä ja 2,009 (1,153 v. 1909) eli 28.1 % toisilla paikkakunnilla. Toisilla paikkakunnilla tarjotuista paikoista oli miesten paikkoja 1,252 (442 v. 1909), naisten paikkoja 757 (711 v. 1909).

Tarjotuista paikoista täytettiin 5,668 eli 79.3 % (4,947 v. 1909), joten välitysten määrä lisääntyi 721:llä eli 14.6 %. Näistä oli miesten paikkain välityksiä 3,449 (2,804 v. 1909), lisäys 645 eli 23.0 %, ja naisten paikkain 2,219 (2,143 v. 1909), lisäys 76 eli 3.5 %. Toisille paikkakunnille välitti toimisto 488 miestä (318 v. 1909) ja 421 naista (388 v. 1909) eli yhteensä 909 henkeä edellisen vuoden 706 sijasta, joten välitykset toisille paikkakunnille olivat lisääntyneet 203 hengellä eli 28.8 %. Paikkakunnalla tarjotut paikat on toimisto voinut täyttää jotenkin tarkoin. Miehille paikkakunnalla tarjotuista 3,008 paikasta täytti toimisto 2,961 eli 98.4 % ja naisille tarjotuista 2,127 paikasta

1,798 eli 84.5 %. Toisilla paikkakunnilla miehille tarjotuista 1,252 paikasta täytettiin 488 eli 39.0 % ja naisille tarjotuista 757 paikasta 421 eli 55.6 %. Että toimisto runsaammin kuin edellisinä vuosina saattoi sijoittaa työväkeä toisille paikkakunnille, johtui suureksi osaksi siitä, että toimistolla oli käytettävissä hallituksen myöntämiä vapaa-lippuja rautatiellä sekä hallituksen ja kaupunginvaltuuston myöntämiä varoja matka-avuksi ja työkalujen ostamiseen niille, jotka ryhtyivät töihin toisilla paikkakunnilla.

Työsuhteet
Helsingissä
vuonna 1910.

Työsuhteet paikkakunnalla olivat yleensä paremmat kuin vuonna 1909. Rakennusteollisuus oli sangen vilkas ja metalliteollisuusosalalla oli myöskin töitä runsaammin kuin edellisinä vuosina sen jälkeen kuin Venäjän valtion tilauksia lakattiin tšekäläisille tehtaille antamasta.

Talvisin täällä säännöllistenkin työolojen vallitessa kärsii työnpuutteesta suuri joukko rakennus- ja apurityöväkeä, toimistossa saavutetun kokemuksen mukaan noin 1,200—1,500 miestä. Rakennustöissä on näet talvisin töitä pääasiassa vain ammattityöväelle, rappajille, kirvesmiehille ja uunintekijöille ja myöhemmin talvella kivi-työmiehille uusien rakennusten perustamistöissä. Työnhakijain luku ei kuitenkaan toimistossa noussut samaan määrään kuin edellisenä vuonna. Tammikuussa oli työnhakijoita 1,261 miestä ja 290 naista (1,548 ja 269 v. 1909), helmikuussa 911 miestä ja 214 naista (783 ja 267 v. 1909), maaliskuussa 827 miestä ja 215 naista (715 ja 252 v. 1909), huhtikuussa 565 miestä ja 382 naista (530 ja 397 v. 1909). Kaikki työnhakijat eivät kuitenkaan olleet työttömiä; joukossa oli sellaisia, jotka hakivat paikan muutosta tai helpompia toimia, kuten talonmiehen, vahtimestarin y. m. paikkoja.

Töitä kaupungissa toimiston välityksellä ei ollut miespuolisille hakijoille läheskään riittävästi saatavissa. Yksityisten työnantajain töihin kaupungissa saattoi toimisto talvikuukausina välittää keskimäärin 160 miestä kuukaudessa. Toimiston tiedusteluista ja sanomalehti-ilmoituksista ei ollut paljonkaan apua. Kaupungin järjestämiin töihin ei myöskään voitu sijoittaa niin paljon väkeä kuin edellisenä vuonna. Varsinainen hätäaputyö, kivenmurskaus, oli jo edellisenä vuonna lakkautettu, joten siihen voi toimisto välittää ainoastaan muuhun työhön kykenemättömiä vanhuksia. Muita kunnan töitä oli kuitenkin siksi runsaasti, että näissä sekä yksityisten tarjoomissa töissä miltei kaikki ulkotöihin kykenevät perheelliset miehet saivat toimeentulonsa.

Maaseudulla sitä vastoin sai toimisto, joka jo edellisen vuoden lopulla ryhtyi sieltä töitä tiedustelemaan, varsin runsaasti — noin 700 miehelle — työpaikkoja tietoon, pääasiassa metsätöihin. Maaseuduille välitti toimisto tammi—huhtikuussa 245 miestä. Vaikka

toimisto oli tilaisuudessa tarjoamaan vapaan rautatiematkan työpaikoille ja vielä saattoi avustaa työkalujen saamiseen työpaikalla, ei kuitenkaan läheskään kaikki ne, jotka perheolojen estämättä olisivat voineet lähteä töihin maaseudulle, niihin menneet, vaan jäivät tänne pelastusarmeijan ja „työttömäin komitean“ turvin odottelemaan töiden alkamista kaupungissa.

Naispuolisillekaan työnhakijoille ei ollut riittävästi toimia saata-vissa omalla paikkakunnalla. Palvelijattaret eivät tosin tarvinneet työnpuutetta kärsiä, sillä näille oli paikkoja tarjolla, jos ei kaikille täällä, niin toisilla paikkakunnilla varsin runsaasti. Sitä vastoin useita kymmeniä vanhempia naisia, jotka eivät syystä tai toisesta palveluspaikkoihin soveltuneet, kärsi työnpuutteesta.

Kaikkiaan sai toimiston välityksellä työtä tammikuussa 402 miestä ja 136 naista, helmikuussa 237 miestä ja 107 naista, maaliskuussa 310 miestä ja 117 naista, huhtikuussa 212 miestä ja 193 naista. Näistä välitettiin mainittujen kuukausien kuluessa 245 miestä ja 110 naista toisille paikkakunnille.

Työttömät muodostivat vuoden alussa „työttömäin komitean“, joka ryhtyi keräämään avustusta työttömille ja anoi kaupunginvaltuustolta töiden järjestämistä niin suuressa määrin, että kaikki työttömät saisivat niissä töitä. Työnpuutteen takia puutteeseen joutuneiden avustamiseksi anoi mainittu komitea myöskin 20,000 markan apurahaa k. senaatilta. Jo heti vuoden alussa ryhtyi kaupungin rakennuskonttori teettämään vuosimenosääntöön otettuja kaduntasotus y. m. töitä. Komitean anomuksen johdosta myönsi kaupunginvaltuusto kaupungissa toimivalle pelastusarmeijalle 5,000 markkaa halonhakuu työn järjestämiseksi kaupungissa asuville työnpuutteisille ja 5,000 markkaa yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämistä varten töiden järjestämiseksi työnpuutteessa oleville naisille sekä 1,000 markkaa työnvälitystoimiston käytettäväksi kaupungissa asuvain työttömäin avustamiseksi töihin toisille paikkakunnille. Viimemainitusta määrärahasta oli toimisto tilaisuudessa tarkoitukseensa käyttämään 525 markkaa, pääasiassa matka-avuksi ja työaseiden ostamiseen. Väärinkäytösten estämiseksi annettiin matka-avustus matkalle lähtiessä rautatieasemalla ja työaseet useimassa tapauksessa työnantajan välityksellä työpaikalla. Senaatti hylkäsi komitean anomuksen, mutta myönsi Uudenmaan läänin kuvernöörin esityksestä 250 vapaalippua rautatiellä ja 2,000 markan määrärahan Helsingin poliisilaitoksen ja Helsingin kunnan työnvälitystoimiston käytettäväksi toisilta paikkakunnilta olevain työnhakijain lähettämiseksi kotiseuduilleen sekä Helsingissä asuvain työttömäin lähettämiseksi työansiolle toisille paikkakunnille. Kun sekä rautatieliput että työnvälitystoimistolle osotetut 1,000 markkaa saapuivat toimistoon vasta huhtikuun alussa, ei toimisto ollut tilai-

suudessa näitä käyttämään työttömäin avustamiseksi ennenkuin seuraavana syksynä.

Kevät- ja kesäkuukausina oli töitä kaupungissa varsin runsaasti. Töiden käyntiä häiritsi kuitenkin toukokuun 1 p:nä alkanut kivityömiesten lakko, joka kesti kaksi kuukautta. Vaikkakaan kaikki kivityömiehet eivät lakkoon ottaneet osaa, jäivät työt kuitenkin useimmilla työmailla seisomaan, jonka vuoksi suuri osa muistakin rakennusammattilaisista ja apurityöläisistä kärsi säännöllisen työn puutteesta. Näiden, enemmän kuin lakkolaistenkaan, ei tarvinnut kuitenkaan olla aivan työttöminä, sillä kaupungissa ja sen ympäristössä oli monenlaisia töitä saatavissa. Lakon loputtua tarvittiin kaupungissa paljon runsaammin kuin ennen rakennustyöväkeä, jota tuli paljon muilta paikkakunnilta. Työnvälitystoimisto, jonka välitykset kesäkuukausina kohdistuvat miltei yksinomaan yksityisten työnantajain töihin, haettiin työväkeä paljon enemmän kuin edellisinä vuosina.

Syyspuolella, loka-, marras- ja joulukuulla, joutui rakennustöistä joutilaiksi kivi- ja apurityömiehiä sekä kirvesmiehiä. Tämän aiheutti, paitsi että syksyisin yleensä rakennus- ja ulkotöissä tarvitaan vähemmän työvoimaa kuin kesällä, uhkaavaksi käynyt rahanpuute, jonka takia uusia rakennusyrityksiä, joiden pohjautöissä kivi- ja apurityömiehet saavat töitä, ei juuri ollenkaan pantu alulle. Suuri osa kivityömiehistä sai töitä kaupungin tarjoomassa noppakivenhakkuussa, ja muitakin ulkotöitä, sekä yksityisten että kunnan, oli toimiston välityksellä verrattain runsaasti, vaikei riittävästi saatavissa. Sitä paitsi sai toimisto tietoon metsätöitä maa-seuduilla, joihin lähtijöille toimisto saattoi tarjota vapaan matkan, kun sillä oli käytettävissä yllä mainittuja senaatin myöntämiä vapaa-lippuja sekä raha-avustusta. Vuoden loppukuukausina käytti toimisto mainituista varoista 240 markkaa 25 penniä, tilittäen loput takaisin. Toisille paikkakunnille välitti toimisto loka—joulukuussa 101 miestä ja 103 naista.

Työttömät muodostivat jo lokakuussa „työttömäin komitean“, joka anoi kaupunginvaltuustolta ja läänin kuvernööriltä töiden järjestämistä työttömille. Nämä anomukset, joiden johdosta toimiston johtokunta antoi vaaditut lausunnot ja tilastollisen selvityksen toimistoon ilmoittautuneista työnhakijoista sekä toimiston välityksellä tarjolla olevista työtilaisuuksista, eivät aiheuttaneet muuta toimenpidettä kuin että kaupungin rakennuskonttori järjesti noppakivenhakkuutyön lisäksi kaduntasotustöitä, joissa kaikki näihin töihin kykenevät perheelliset miehet saivat töitä.

Kunnallinen työnvälitys, kaikkien toimistojen liike yhteenslaskettuna, on useampana vuotena pysynyt jotenkin samalla tasalla. Pienempiä vaihteluja eri toimistojen liikkeessä on kyllä havaitta-

vissa, toisina vuosina liikkeen kasvamista, mutta toisina taas vähentymistäkin. Paikallisessa työnvälityksessä ei luonnollisesti suurempaa edistystä voi tapahtua. Huomattavampi työvoiman vaihtuminen, siirtyminen paikasta toiseen, tapahtuu maaseudun ja kaupunkien välillä. Tämä vaihtelu ei voi suuremmassa määrin käydä kunnallisen työnvälityksen välityksellä, ennenkuin työnvälitysverkko on laajentunut siten, että välitystoimistoja tai välitysasiamiehiä on perustettu ja asetettu useampiin kaupunkeihin sekä maalaiskuntiin, ainakin sellaisiin, joissa suuremmassa määrin käytetään palkkatyöväkeä. Tämän on ulkomainenkin kokemus osottanut, meidän oloillemme valaisevasti Ruotsin esimerkki.

Viime vuosien kunnallisten työnvälitystoimistojen liikkeestä maassamme esitettäköön tässä seuraavat tiedot:

	Työnhakemuksia.			Tarjottuja paikkoja.			Täytettyjä paikkoja.		
	1908.	1909.	1910.	1908.	1909.	1910.	1908.	1909.	1910.
Helsingissä ..	11,188	11,813	12,341	6,796	5,771	7,144	5,995	4,947	5,668
Turussa	2,413	2,898	2,558	480	569	533	427	531	499
Tampereella ..	2,155	3,005	2,597	1,104	1,689	1,271	1,010	1,418	1,151
Viipurissa	2,648	3,172	3,768	1,215	1,320	1,406	672	803	823
Vaasassa	1,040	1,553	1,395	944	890	901	541	767	672
Oulussa *)	476	778	559	448	409	409	231	280	223
Yhteensä	19,920	23,219	23,218	10,987	10,648	11,664	8,876	8,746	9,036

Ruotsissa on julkinen työnvälitys järjestetty 19 lääniin. Useimmissa näissä läänissä on läänintoimisto, toisissa useampiakin päätoimistoja, joiden piiriin kuuluu monta pienempää toimistoa. Vuoden lopussa oli toimessa 30 päätoimistoa ja lähes 60 alatoimistoa.

Julkinen työnvälitys Ruotsissa vuonna 1910.

Toimistojen yhteenlaskettu liike vuonna 1910 selviää alla olevista luvuista:

	Työnhakemuksia.	Tarjottuja paikkoja.	Täytettyjä paikkoja.
Koko maassa	143,297	103,579	67,010
Tukholma	30,688	26,499	15,405
Göötepori	20,171	14,307	10,038
Malmö	15,913	8,513	6,538
Östergötlan lääni	10,296	8,741	5,253
Norrköping	9,531	6,859	4,377
Uppsalan lääni	5,440	4,325	2,927
Helsingborg	7,795	3,850	2,653
Örebron lääni	4,252	2,423	2,167
Koko maassa vuonna 1909	126,261	84,548	52,044

*) Oulun toimisto on toimessa marraskuun alusta huhtikuun loppuun, joten tiedot koskevat tammik.—huhtik. ja marrask.—jouluk.

Muissa toimistoissa oli välitysten määrä alle kahden tuhannen. Hyvin useissa toimistoissa on liike vielä sangen pieni, muutamia satoja välityksiä vuodessa. Mutta tämä on varsin luonnollinen ilmiö, sillä useassa läänissä ei ole vielä riittävästi toimistoja ja monet ovat vasta hiljan alkaneet toimintansa. Ennen pitkää saadaan Ruotsissa kuitenkin järjestetyksi kyllin tiheä työnvälitysverkko, sillä tämän kehittämiseksi on kommerssikollegin johdolla viime vuosina tehty ahkeraa työtä, m. m. pidetty useita kongresseja asian edistämiseksi.

ASIAREKISTERI.

	Siv.
Ajotien teettäminen korttelin n:o 127 halki, evätty sitä koskeva anomus	231
Aktuaari, tilastokonttorin, hänen valitsemisensa	237
Alempain käsityöläiskoulujen johtokunnan jäsenen vaali	207
” ” kansakoululuokan asettaminen kansakoulujohtokunnan alaiseksi	176
Alempia käsityöläiskouluja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	140
Alennus, sähkövoiman hinnan	114
Alpin kunnossapito	312
Alue mallasjuomain vähittäismyyntiä varten	202
Aluelääkärintyö, Sörnäsän, sen jälleentäyttämisen	184
Ammattikoulut, katso Alemmat käsityöläiskoulut, Tyttöjen ammattikoulu ja Valmistava poikain ammattikoulu.	
Andsténs fabriksaktiebolag yhtiölle myönnetty oikeus tien sulkemiseen	238
Anniskeluosakeyhtiön luovutuskirjain kaavakkeiden vahvistus	191
Anniskeluosakeyhtiö, mallasjuomain	201
” ” viinien y. m.	202
” ” väkiviinajuomain	199
Anniskeluosakeyhtiö, väkiviinajuomain, lausunto sen epäämisen johdosta tehdystä valituksesta	200
Anniskeluosakeyhtiö, katso Helsingin anniskeluosakeyhtiö.	
Antin, E., kasvatustalon johtajatar, hänelle myönnetty matkastipendi	129
Apteekit, kysymys tarjousten hankkimisesta niiltä lääkeaineiden toimittamiseksi kaupungille	138
Apuharvennus kaupungin metsissä	314
Apukoulu tylsämielisiä lapsia varten, sen oppilaiden ravitseminen	121
Apurahananomuksia	128, 129
Apurahat, katso myös Eläke, Helsingin anniskeluosakeyhtiö ja Stipendi.	
Apurahoja erinäisille henkilöille	126, 127
” ” kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta	206
Arbetets vänner-yhdistykselle, Sörnäsän, anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” -yhdistyksen emäyhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” ” läntiselle haaraosastolle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	121, 123
Arkeologisen toimiston apurahananomus	129
Arkkitehtiklubin ehdotus piirustusten hankkimiseksi kaupungin teetetäviä suurempia rakennusyrityksiä varten	60

Arvonlisäykset, kaasulaitoksen	366
Arvonta, obligatsioonien	232
Asemakaava, katso Kaupungin asemakaava.	
Asiamiehen valitseminen pakkoluovutusta varten	231
Asuinhuoneiden sisustaminen kellarikerrokseen	236
Asunnot, joiden teettämistä kunta helpottaa, niiden tarkastus	17, 42
" palokunnan naisten konstaapelien	6
Asuntokysymyksiä	403
Asuntolasku, henkilöiden valitseminen valmistelemaan sitä koskevia kysymyksiä	239
Asuntolaskun keskuskomitean jäsenten vaali	206
Asuntolautakunta, Helsingin kaupungin, ehdotus sen johtosäännöksi	404
Avustavan rakennustarkastajan asettaminen	91
" " ohjesääntö	185
" rakennustarkastajanviran täyttäminen	184
Avustetut vaivahoidon kautta, niiden lukumäärä	252
Avustusta koteihinsa vaivahoidolta saaneet henkilöt	254
Backasin tilan tonttipaikan ynnä viljelyspalstan vuokralle antaminen	30
Basaarimymälärakennusten teettäminen	5
Bengtsårin kasvatustalon kirjainpito	77
" " korjaustyöt	53
" " laajentaminen	51
" " tulot ja menot vuonna 1910	279
" " vuosirahansääntö	108
" kasvatustalon, rakennuskonttorin siellä suorittamat työt	309
" maatilan kuuluva alue, evätty anomus sen lunastamisesta	16
Bilanssi, kaasulaitoksen, 31 päivänä joulukuuta 1910	363
Biljardin pitämiseen myönnetty lupa	198
Blekholma, Pohjois-, evätty anomus siellä olevan palstan n:o 3 vuokraoikeuden peruuttamisesta	34
" " siellä olevain palstain vuokraoikeuden pitennys	33
Boman, A., leskivaimo, hänelle myönnetty apuraha	126
Brändön huvilakaupunki, kysymys sähkövirran antamisesta sinne	116
Budjettivaliokunta pysyvä, ehdotus sellaisen asettamisesta	86
" sen ilmoitus ja esitys	203
" " jäsenten vaali	202
Busholma, varastopaikkain järjestäminen sinne	67
Bölen esikaupungin uudet vuokravälikirjat	21
" " uusi rakennusjärjestys	21
" talon jaotus	21
Böök, E., lakitieteen kandidaatti, hänelle myönnetty matka-apuraha	129, 404
Cedercreutz, E., vapaaherra, insinööri, valittu kaasulaitoksen toimitusjohtajaksi	185
Cygnæusjuhlan toimeenpanoa varten myönnetty määräraha	105
Dahlström, I., ent. sairaanhoitajatar, hänelle myönnetty apuraha	126
Dal-niminen huvilapalsta, ehdotus n. k. stadionin rakentamisesta sinne	72
Dalström, H., filosofianmaisteri, valittu tilastokonttorin johtajaksi	184
Desinfiointi, kotien, sitä varten myönnetty lisämääräraha	95
Drumsön maatilan osto, evätty sitä koskeva esitys	238

Eduskunta-anomus, erinäisiä työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koske- va	196, 402
Eduskuntavaalien kustannuksia varten myönnetty määräraha	82, 134
Edustajan valitseminen maalari- ja kivityöntekijäin lakkoja varten asetettuun keskuskomiteaan	239
Ek, V., kauppaneuvos, hänelle myönnetty vahingonkorvaus	235
Ekman, O., alipalomestari, hänelle myönnetty matkastipendi	129
Elinkeino-oikeuksien anomukset	198
Eläinsuojeluyhdistys, Suomen, sen toimintaa varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Eläintarha, koulupuutarhan järjestäminen sinne	313
” käymälän teettäminen sinne	60
” lokaveden puhdistusaseman laittaminen sinne	300
” pukeutumispaviljongin rakentaminen sinne	59
” vesipostin teettäminen sinne	60
Eläintarhan alueen järjestäminen	72
” urheilukentän kunnossapito	311
” ” käyttämiseen myönnetty lupa	225
” ” tasotustöiden loppuunsaattaminen	312
Eläintarhanlahden rantain järjesteleminen	72
Eläintenhoito Korkeasaarella	193
Eläke-edut, kansakouluopettajiston	161
” kaupungin virka- ja palvelusmiesten	152
Eläkkeet ja apurahat, myönnetyt	125, 126, 127
” ” ” 1911 vuoden menosääntöön otetut	144
Elänteelle annetut mielisairaats	262, 266
” vaivashoidon toimesta annetut henkilöt	253
Eskelin, K., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, hänen poliklinikkansa kaluston liittäminen Marian sairaalan kalustoon	95
Filharmoninen seura, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
” ” ” myönnetty lisämääräraha	109
” ” ” ” määräraha 1911 vuoden menosäännön mukaan	141
Filharmonisen seuran tilien tarkastus	205
Finanssivaliokunta, pysyvä, ehdotus sellaisen asettamisesta	86
Folkteatern-yhtiölle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
” ” myönnetty määräraha 1911 vuoden menosäännön mukaan	141
Fredriksperi, katso Böle.	
Furuhjelm, K., varatuomari, valittu rahatoimikamarin notaariksi	183
Gahmberg, J., senaatin ylimääräinen kopisti, asetettu maksamattomain vero- jen y. m. perimistä varten	236
Greijuksen tila, n. s. stadionin rakentaminen sinne	72
” tilan alueen vuokralle antaminen	30
Grönvik, Aug., hänen lahjoituksensa luovutus	120
Gumberg, M. L., vahtimestarinleski, hänen tekemänsä testamentti	121
Gumtähden kalavesi, vahingonkorvaus epäoikeutetusta ryhtymisestä kaupun- gin oikeuteen siellä	236
” pajarakennuksen vuokraaminen	226
Gustavsonin ja Ingmanin lahjoitusrahasto, suoritus sen korkovaroista	120

Haapaniemen urheilukenttä, sen käyttämiseen myönnetty lupa	225
Hakaniemen tori, kaupan harjoittaminen siellä.....	53
” ” kauppahallin rakentaminen sinne	53
Hakasalmen huvila-alueella olevan tonttipaikan luovuttaminen taidemuseota varten	12
” puiston järjestäminen.....	72
” ” käyttämiseen myönnetty lupa.....	225
Halkominen, tonttien.....	151
Halkotarha, kaupunkilähetyksen, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha.....	124
Halkotarhat, pelastusarmeijan, niitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha.....	124
Hallintaoikeus, erinäisten kaupungissa olevain tonttien ja maa-alueiden.....	228
” Nybondaksen maistraatintalon	6
Hallituksen asettaminen kaupungin teknillisiä laitoksia varten	179
” ” ” yleisiä töitä varten	162
Hallitus, kaupungin teknillisten laitosten, ehdotus sen vuosirahansäännöksi	111
” ” ” ” sen jäsenten ja varajäsenten vaali	205, 239
” ” ” ” sille myönnetty krediitti	116
” ” ” ” ” yleisten töiden, sen jäsenten ja varajäsenten vaali ..	204, 239
” ” ” ” ” vuosirahansääntö	111
Hammasklinikka kansakouluoppilaille, eväty anomus sen ottamisesta kaupungin haltuun	104
” ” ” ” sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” ” ” sille myönnetty määräraha	104
Hanaholman vuokraoikeuden pitennys	32
Hautapatsas kaatuneiden suojeluskaartilaisien haudalle.....	130
Hedlund, H., filosofianmaisteri, valittu tilastokonttorin aktuaariksi	237
Heikkojen lasten apukoulu, katso Tylsämielisten lasten apukoulu.	
Heinänteko-oikeus	224
Helsingfors svenska folkhögskola nimiselle seuralle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha.....	123
Helsingin anniskeluosakeyhtiö, sille myönnetty Korkeasaaren vuokraoikeuden pitennys	32
” ” ” ” määräraha Korkeasaaren ja Seurasaaren laitteiden kunnossapitoa varten.....	74, 121, 124
” anniskeluosakeyhtiön anomus luvan saamisesta vesijohdon ulottamiseen Korkeasaareen.....	64
” ” tilintarkastajan vaali	205
” ” voittovarot, niiden jakamista varten asetettu valiokunta	205
” ” ” ” ” vuodelta 1909	121
” ” ” ” ” ” 1910	128, 130
” filharmoninen seura, sen tilien tarkastus	205
” ” ” ” sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
” ” ” ” ” ” myönnetty lisämääräraha.....	109
” ” ” ” ” ” määräraha 1911 vuoden menosäännön mukaan	141

Helsingin kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen tekemä ehdotus tilan ostamisesta virkistyskodin laittamiseksi tuberkuloosisille kansakoululapsille	10
” kansanopistoseuralle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” kauppiaitten kauppakoulua varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	140
” kaupungin kirjasto, katso Kaupunginkirjasto.	
” kuuromykkäyhdistys, sen valtioavun hakemus	197
” ” sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” käsityökoululle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” liikemiesten kauppaopistoa varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	140
” nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” pitäjässä olevain taajaväkisten yhdyskuntain palojärjestys	197
” raittiusyhdistysten keskustoimikunnan apurahananomus	128
” ruotsinkielisten kansakoulujen nuorisoliitolle myönnetty määräraha	105
” sähkövalaistus-osakeyhtiön ja kaupungin välinen oikeudenkäynti	192
” torvisoittokunnalle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122, 141
” ” myönnetty määräraha 1911 vuoden menosääntöön mukaan	141
” uimaseura, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” Ursinin kallion uimalaitoksen luovuttaminen sille	31
Henkilökohtaisten vaivaimaksujen poisto	234
Henkivartiöven kasarmialueen käyttöoikeus	34
Hermannin korttelin n:o 2 tontin n:o 1 a vuokraoikeuden pitennys	33
” paloasema	43, 143, 147
Hesperian puiston järjestely	72
” ” käyttämiseen myönnetty lupa	225
” varasairaalan luovuttaminen kulkutautisairaalaksi	39, 139
Hiekanotto Reimarsin tilan maalta	231
Hietaniemen tonttien n:o 2 ja 3 vuokraoikeuden pitennys	32
Hinta, kaasun	112, 358
” sähkövoiman	113, 380, 381, 382
Hirsien harsinta	314
Historiallinen museo, valtion, eväty esitys erinäisten vanhempain esineiden muuttamisesta sinne	237
Hoffström, K., neiti, otettu tilastokonttorin laskuapulaiseksi	237
Holhouslautakunnan jäsenen vaali	206
” tekemät muistutukset tilinteon laiminlyönnin johdosta	397
” vuosikertomus	396
Holsti, R. H., lakitieteenkandidaatti, määrätty työväenasiain lautakunnan sihteerin viransijaiseksi	91
Hornborg, A. F., lääketieteen- ja kirurgiantohtori, hänelle varattomain kansakoululasten käsittelyä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124

Hourinhoito, katso Mielisairaat.	
Humaliston sairaalan korjaukset	94, 309
Huoneistot, kaupungin rakennuksista yksityisille luovutetut, niiden kunnossapito	75
Huutokaupalla luovutetut virvokejuomavaunujen ja myyntikojujen paikat ..	224
Huvilapalstat, likinnä emärataa sijaitsevat, niiden käyttö.....	20
" Meilansin, niiden vuokraoikeuden pitennys	32, 33
Huvilasiirtolat, kaupungin viereiset, niissä asuvien henkilöiden verottaminen	203
" " " valiokunnan asettaminen niiden olojen tutkimista varten.....	238
Hyväksytyjä rakennuspiirustuksia	224
" takuusitoumuksia	224, 237
Högsandin parantola, kansakouluoppilaiden sinne sijoittamista varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
" " sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Ilmoituskioskien asettaminen, evätty sitä koskeva anomus.....	228
Iltapäivälästäntarha, katso Kansanlästäntarha.	
Ingmanin ja Gustavsonin lahjoitusrahasto, suoritus sen korkovaroista	120
Inventtaajat, kaupunginkassan	75
Istutuksia varten myönnetty lisämääräraha	71
" " 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	71, 144
Istutuksilla varustetun kadun teettäminen Töölön- ja Taivallahden välille ..	4, 68
Istutusten kunnossapito	310
" kunnossapitoa koskevain välikirjain uudistus	234
" laittaminen Lapinlahden pohjoisrannalle.....	230
Jacobsén, Chr., merikapteeni, hänen omistamilleen asuntotonteille tehtävä uutisrakennus	151
Jacobsen, J., merikapteeni, hänelle myönnetty oikeus sisustaa kellarikerros asuinhuoneiksi	236
Jakaminen asuntotonteiksi, Sörnäsän rantatien varrella olevan tehdastontin n:o 2	5
Jaoitus, Bölen tilan	21
" Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaanjoen välisten alueiden.....	17
Jauhomylly Vanhassakaupungissa, sen korjaukset	59, 309
Johansson, G. A., ent. kaupunginpalvelija, hänen anomuksensa saada vuotuisen eläke	128
Johtaja, tilastokonttorin, hänen valitsemisensa	184
Johtokunta, alempain käsityöläiskoulujen, sen jäsenten vaali.....	207
" kunnan työvälistöimiston, sen puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali.....	206
" Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin, sen jäsenten vaali	207
" tyttöjen ammattikoulun, sen jäsenten ja varajäsenten vaali	207
" valmistavan poikain ammattikoulun, sen jäsenen ja varajäsenten vaali.....	207
Johtosääntö, rakennustarkastajan apulaisen	185
Julkinen työvälistys Ruotsissa vuonna 1910	415
Julkisivupiirustukset eräitä XIV kaupunginosan kortteleita varten	4
Jung, B., kaupunginasemakaava-arkkitehti, hänelle myönnetty matkastipendi	129
Juottoaltaan laittaminen kaupattorille	231
Juovutusjuomat, katso Viinit ja muut miedommat juovutusjuomat.	

Kansakoulujen opettaja- ja opettajataryhdistyksen ehdotus virkistyskodin lait- tamiseksi tuberkuloosisille kansakoululapsille	10
” sairaanhoidon uudestijärjestäminen	98
” viransijaisuusjärjestelmä	102
” yhteisopetuksen saattaminen laajempaan käytäntöön	176
Kansakoulujohtokunta, sen jäsenten vaali	204
Kansakoululapset, kesäsiirtoloita varten heille anniskeluosakeyhtiön voitto- varoista myönnetty määräraha	123
” maksuton uimaopetus heille	31
” paikkoja varten heille Högsandin parantolassa anniskelu- osakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ruokaa varten heille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” selkärangan köyrytymisiä sairastavat, maksuttoman käsit- telyn antamista varten heille anniskeluosakeyhtiön voitto- varoista myönnetty määräraha	124
” tuberkelitaudit, heidän kesäkotiaan varten anniskeluosake- yhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Kansakoululääkärien ohjesääntöehdotus	99
Kansakouluopettajistolle myönnetty määräraha matkastipendeiksi	104
” ” ” yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten	141
Kansakouluopettajiston eläke-etujen parannus	161
” opetusvelvollisuus	176
” viransijaisten palkkaamista varten myönnetty lisä- määräraha	101, 104
Kansakoulupiirien kouluneuvostojen jäsenten vaali	204
Kansakoulut, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	140
Kansakoulutalo Kalliossa, sen rakentaminen	51, 143, 308
” Ratakadun, lisämääräraha siinä teetettäviä töitä varten	51
” ” määräraha sen viereisten katujen ja jalkakäyt- vään kiveämiseen sekä talonmaalaustöihin	51, 143
” Tehtaankadun, määräraha siinä teetettäviä maalaustöitä varten	51, 143, 308
” ” sen luokkahuoneiden sisustaminen	308
Kansalaisoikeuden, Suomen, anomukset	198
Kansalaisuudesta, Suomen, vapautus	198
Kansallisteatteri, katso Suomen kansallisteatteri.	
Kansanjuhlien y. m. pitäminen puistoissa	225
Kansankirjasto, katso Kaupunginkirjasto.	
Kansanlastentarhoja varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122, 123
Kansanopisto, Helsingin ruotsalainen, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Kansanopistoseura, Helsingin, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myön- netty määräraha	123
Kasarmialue, ent. Suomen kaartinpataljoonan, sen omistusoikeus	61
Kasarminkadun tontilta n:o 8 teetettävä laskujohto	227
Kassakonttori, yhteinen, kaupungin teknillisiä laitoksia varten	183
Kasvatuslaitos, Vanajan, sen hoidokkien siirtäminen Vuorelan kasvatuslaitok- seen	278
Kasvatuslaitosten johtajien palkankorotus	107

Kasvatuslautakunnan jäsenten vaali	206
" vuosikertomus	276
Kasvisuojain teettäminen kaupunginpuutarhaan	72
Katajanokan- ja Makasiininrannan purkauspaiikkain varustaminen aitauksella	71
" pohjoisrantaan teetettävää käymälää varten myönnetty määrä- raha	59, 143
Katsastus, kaupungin irtaimen omaisuuden	77
" kaupunginkirjaston kirjavaraston	78
Katsastusmiehet, kaupungin irtaimen omaisuuden	203
" kaupunginkassan, katso Kaupunginkassan inventtaajat.	
" kaupunginkirjaston kirjavaraston	203
" ylimääräiset, kaupunginkassan	232
Katselmuksset, rahatoimikamarin toimittamat	224
Katselmusmiehet kaupungin kiinteää omaisuutta varten	60
Katu- ja laiturivalaistus, sen kustannukset	136
" " " sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määrä- raha	136
Katuja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	66, 67
Katujen korjaukset y. m., rakennuskonttorin toimittamat	296
" kostuttaminen	230
" sähkövalaistus	136
Katuosuuksien, yksityisten, kostuttaminen	230
" " puhtaanapito	234
Katuvalaistusta varten anottu korotettu valtioapu	92
Kaupan harjoittaminen juovutusjuomilla, katso Vähittäismyynti.	
" " virvokejuomavaunuista, myyntikojuista y. m.	221
" järjestäminen Hakaniemen torilla	53
Kauppa, rantasilloilla ja toreilla harjoitettu, lausunto sen järjestyksen muutta- mista tarkoittavan esityksen johdosta	194
Kauppahalleja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	142
Kauppahalli, Kasarmintorin, poliisikonstaapeli E. A. Weckström otettu sen vahtimestariksi	225
Kauppahallien myymälöistä kertyneet vuokratulot	225
Kauppahallin rakentaminen Hakaniemen torille	53
Kauppakirjat, sellaisten tonttien, joiden rakentamista kunta helpottaa	17
Kauppaoppilaitoksia varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat ..	140
Kauppatorin suihkukaivoa varten myönnetty määräraha	145
Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastusmiehet	203
" kiinteä omaisuus, siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	145
" metsäin hoito	314
" " vartioiminen	230, 315
" sähkövoiman kulutus	380
" tilien vakinaisen tarkastuksen järjestäminen	236
" velkoja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat ..	133
" virastoja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	133
Kaupunginarkkitehdin vuosikertomus	307
Kaupunginasemakaava, Bölen tilan	21
" Meilansin ja Greijuksen alueiden	3
" Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaanjoen välisten alueiden	20
Kaupunginasemakaava-arkkitehdille myönnetty matkastipendi	129
Kaupunginasemakaavan muutos, kortteleita n:ot 401, 402 ja 403 koskeva	13

Kaupunginasemakaavan muutos, kortteileita n:ot 526 ja 527 koskeva	3
” ” korttelia n:o 139 koskeva	3
” ” ” ” 297 ”	2
” ” ” ” 498 ”	4
” ” puistokadun teettämiseksi Töölön ja Taivallahden välille	4, 68
” ” Siltavuorenrantaa koskeva	2
” ” Vilhon- ja Unioninkadun välisen uuden liikenneväylän aiheuttama	3
Kaupunginasemakaava-näyttely Berlinissä, kaupungin osanotto siihen	130
” ” Lontoossa ” ” ”	238
Kaupunginasemakaava-toimikunnan jäsenen ja varajäsenen vaali	239
” ” puheenjohtajan toimesta myönnetty vapaus	204
” ” ” ” vaali	204
Kaupungingeodeetti, eväty esitys virkasivutulojen takaamisesta hänelle	86
” ” hänen vuosikertomuksensa	309
Kaupungininsinöörin vuosikertomus	296
Kaupunginkassan inventtaajat	75
” ylimääräiset inventtaajat	232
Kaupunginkirjasto, amanuenssin palkkaaminen siihen	141
” sitä varten myönnetty lisämääräraha	108
” ” ” 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	141
Kaupunginkirjaston johtokunnan jäsenen ja varajäsenen vaali	207
” kirjastonhoitajanviran täyttämisen	185
” kirjavaraston katsastus	78
” ” katsastusmiesten vaali	203
” korjaukset	53, 307
” lainausliike	288
” uudet säännöt	186
” vuosikertomus	286
Kaupunginkirjastontalon rakentaminen Kallioon	53, 143, 147
Kaupunginlääkäri, toinen, hänen nimittämisenä virkaan	184
” ” ” osallisuutensa siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan	184
Kaupunginlääkärin valitsemistapa	184
Kaupunginosa, X, XI ja XII, sähkövirran antaminen niihin	55
” XIII ja XIV, niiden korttelien sisäiset rakennusrajat	60
” XIV, eräiden sen rakennusten julkisivupiirustusten tarkastus	4
Kaupunginpuutarha, uusien kasvisuojain y. m. teettäminen sinne	72
Kaupunginpuutarhuri, hänelle myönnetty henkilökohtainen palkanlisäys	135
” ” hänen vuosikertomuksensa	310
Kaupunginvaltuusmiehet	1
Kaupunginvaltuusmiestoimesta myönnetty vapaus	203
Kaupunginvaltuuston kanslian kanslistille myönnetty palkankorotus	134
” kokoukset y. m.	2
” sihteeri	1
” valmistusvaliokunta	1
Kaupunginvoudinkonttori, avustavan toisen kaupunginvoudin palkkaaminen siihen	82, 134
Kaupunkilähetykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124

Kaupunkilähetykselle myönnetty määräraha	98, 139
Keinänen, P. V., hänelle myönnetty apuraha	126
Keittiöparakkia varten venäläiselle sotaväelle myönnetty määräraha	110
Kelkkaradat	313
Kellarikerroksen sisustaminen asuinhuoneiksi	236
Kemiallisen jäädytyslaitoksen teettäminen Länsirannan kalahalliin	54
Kertomuksia niiden yhdistysten ja laitosten toiminnasta, joille on myönnetty apurahoja anniskeluosakeyhtiön voittovaroista	124, 406
Kertomus apurahalla tehdystä opintomatkasta	131, 404
Keski-Uudenmaan raittiuspiirille myönnetty määräraha	130
Keskuskomitea, rakennusalan työnantajajärjestöjen, kaupungin edustajan valitseminen siihen	239
” väen- ja asuntolaskun, sen jäsenten vaali	206
Keskuslautakunta, Uudenmaan läänin vaali	205
Kesäpuutarha, lasten, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Kesäsiirtoloita varten Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” kansakouluoppilaille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” lapsille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha ..	123, 124
” ” työläisnaisille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Kesätyöskentelyn järjestämistä varten työväenlapsille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	121, 123
Keuhkotauti, katso Tuberkulosi.	
Kiertokouluseminaaria varten anottu kannatusapu	105
Kiinnityksen korottaminen, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin talojen	191
” myöhemmäksi siirtäminen	15, 131
Kiinteistö- ja rakennuslaskua varten asetettu valiokunta	206
Kiinteistön myyntitarjouksia	238
Kiinteä omaisuus, kaupungin, sen katselmusmiehet	60
” ” ” siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	145
Kirjanpito, Bengtsårin kasvatuslaitoksen	77
Kirjasto, kaupungin, katso Kaupunginkirjasto.	
” työväenasiain lautakunnan	406
Kirjastonhoitaja, kaupunginkirjaston, hänen valitsemisensa	185
Kirkkomusiikkiopisto, evätty anomus tonttien varaamisesta sellaista varten ..	15
Knihti, saari, sen käyttäminen	28
Kodin laittaminen kunnan työväenasuntoihin varattomille leskille ja lapsille	40
Koiraveron aiheuttamat kustannukset	145
” poisto	234
Kojut, myynti-, niiden paikkain vuokralle antaminen	224
Kolerakulkutaudin aiheuttamat toimenpiteet	96
Koleraparakki, Leppäsuon, sen luovuttaminen kurkkumätää potevien sairaalaksi	39
Koleraparakkien luovutus tulirokkosairaalaksi	40

Kolmivuotiskatselmukset, rahatoimikamarin toimittamat	224
Komitea, erinäisten kaupungissa olevain tonttien ja maa-alueiden omistusta tai hallintaoikeutta tutkimaan asetettu	229
” Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelevä, sen jäsenen vaali	238
” kunnan teurastamon rakennuskysymyksen asiaa käsittelemään asetettu	50
” lausunnon antamista varten kaupungin tilien vakinaisen tarkastuksen järjestämisasiasta	236
” ” ” ” ” pysyväisen finanssi- eli budjettivaliokunnan asettamisesta	86
” sulfaattiselluloosa-, lausunto sen mietinnöstä	195
” Vallilan työväenasuntojen rakentamista varten, sen jäsenen vaali ..	231
Korjaukset Bengtsärin tilalla	53, 309
” Humaliston sairaalan	94, 309
” kaupungin talojen	307
” kaupunginkirjaston	53, 307
” Marian sairaalan	50, 308, 309
” paloaseman	43, 307
” palotornien	43, 307
” poliisilaitoksen huoneistojen	45, 307
” raatihuoneen	41, 307
” seurahuoneen	59
” tavaravajain	41, 307
” tulli- ja pakkahuoneen	41, 307
” Vanhankaupungin jauhomyllyn	59, 309
Korkeasaari, evätty anomus vesijohdon ulottamisesta sinne	64
” ” esitys eläinten hoidon parantamisesta siellä	193
” ” ” sen eläinkokoelman poistamisesta	193
” puhelinjohdon ulottaminen sinne	228
” sen laitteiden kunnossapitoa varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	74, 121, 124
” ” vuokraoikeuden pitennys	32
Korkovarain maksu E. O. Gustavsonin ja A. W. Ingmanin lahjoitusrahastosta	120
” ” Viola Lewinin testamenttirahastosta	121
” ” W. J. E. Westzynthiuksen lahjoitusrahastosta	120
Korot, A. F. Laurellin rahaston, niiden käyttö	235
” vaivaishoidolle lahjoitettujen rahastojen, niiden käyttö	255
” 1911 vuoden tulosaännön mukaan	145
Korvaus ruumiinvammasta	235
Kostutus, katujen	230
Koti, turvattomain naisten ja palvelusta hakevain palvelijatarten, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Kouluneuvostot, kansakoulupiirien, niiden jäsenten vaali	204
Kouluoppilaille annettava maksuton uimaopetus	31
Koulupuutarhan järjestäminen Eläintarhaan	313
Kreditiivin antaminen kaupungin kaasu- ja sähkölaitoksen hallitukselle ..	116
Kruunuverojen maksupaikkain järjestäminen	235
Kuhlefelt, V., neiti, otettu tilastokonttorin laskuapulaiseksi	237
Kulkutaudit, niiden johdosta myönnettyjä lisämäärärahoja	96
Kulkutauteja sairastavain varasairaalat	39, 40, 138, 139
Kulkutautisairaalan rakennustoimikunta	48

Kulkutautisairaalan rakentaminen	46, 143, 147
Kulkuväylä, katso Liikenneväylä.	
Kunnallinen oikeusapu	404
” työnvälitys Suomessa vuonna 1910	414
” työttömyysvakuutus	403
Kunnallishallintoa varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	134
Kunnallisia työväenvaliokuntia	403
Kunnalliskalenterin julkaiseminen	86
Kunnallisverojen, maksamattomain, periminen	79, 236
” maksupaikkain järjestäminen	235
Kunnallisverotus, kaupungin viereisissä huvilasiirtoloissa asuvain henkilöiden	203
Kunnan teurastamon rakentaminen	50
” tilastokonttorin perustaminen	169
” työnvälitystoimistolle työttömäin avustamista varten myönnetty määräraha	128, 413
” työnvälitystoimiston naisapulaisen palkankorotus	135
” ” puheenjohtajan ja jäsenten vaali	206
” ” toiminta vuosina 1903—10	410
” ” vuosikertomus	410
” työväenasunnot Hietaniemenkadun varrella, niitä varten myönnetty lisämääräraha	41, 147
” ” kodin laittaminen niihin varattomille leskille ja lapsille	40
” ” Vallilassa, niiden tarkastus	41
” työväenasuntojen rakentaminen Vallilaan	41, 143, 147
Kunnossapito, kaupungin rakennuksista yksityisille luovutettujen huoneis- tojen	75
Kuoleetus, laivaveistämöntonttien kauppahinnan	143, 147
Kuuromykkäyhdistys, Helsingin, sen valtioavun hakemus	197
” ” sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Kyläsaari, sen käyttämiseen myönnetty lupa	225
Käsityökoulu, Helsingin, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Käsityöläiskouluja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	140
Käsityöläiskoulut, katso myös Alemmat käsityöläiskoulut.	
Kätilöapu varattomille synnyttäjille	95, 186
Käymäläin teettäminen Siltavuoren- ja Katajanokan pohjoisrantaan	59
Käyttö, Bölen tilan	21
” Hernesaarenkadun varrella olevan öljykaasutehtaan	28
” Nybondaksen maistraatintalon	27
” Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaanjoen välisten alueiden	17
Käyttölupa, sähköjohtojen pitennetty	36
Käyttöoikeus, erään Kaivopuiston alueen	61
” Kartinkasarmin alueen	34
” Kartinmaneesin	34
” Lapinlahden sairaala-alueen	60
” rahatoimikamarin myöntämä vapaampi	224
” sotilassairaalaan kuuluvain tonttien alueen	34
Kääntäjä, maistraatin venäjänkielen, hänelle myönnetty palkankorotus	133
Köyhäin lasten työhuoneita varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myön- netty määräraha	124
Köyhäinasianajajan vuosikertomus	398

Köyhäinasianajajankonttori, apulaisen palkkaaminen siihen.....	92, 145
” huonekalujen y. m. hankkiminen siihen	92
” sen uusi huoneisto.....	398
Köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestäminen	171
Laajentaminen, Bengtsårin kasvatustalouden.....	51
” kaasujohtoverkon	64
” sähkölaitoksen	55, 143, 147
Laboratoori, lupa sellaisen perustamiseen	198
” terveydellisiä tutkimuksia varten, laborantin asettaminen sinne	138
” vesijohtolaitoksen, sen johtajan antama vuosikertomus	337
” ” siellä tehdyt bakteriologiset tutkimukset	341
Lahjapalkkio hallivahtimestari R. Lundströmille	235
Lahjoitus, Aug. Grönvikin, sen luovutus.....	120
Lahjoitusrahastot, niiden hoito vuonna 1909	75
” katso myös Rahasto.	
Laidunoikeus, myönnetty	224
Laina Korkeavuorenkadun tontin n:o 39 osto varten	147
Lainat, kahta vuotta lyhemmälle takaisinmaksuajalle otetut	53, 54, 147
” ” pitemmälle takaisinmaksuajalle otetut 6, 8, 9, 44, 46, 50,	53, 54, 55, 58, 59, 66, 117, 147
” 1911 vuoden tulosäännön mukaan	147
Lainausliike, kaupunginkirjaston.....	288
Lainhuudatus Oikokadun taloon n:o 7 Sedmigradskyn pientenlastenkoululle	191
Laiturivalaistusta varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	136
Laivalaiturin rakentaminen Pohjoissatamaan	226
Laivaveistämöntöntien kauppahinnan kuoletus	143, 147
Lapinlahden pohjoisrannan varustaminen istutuksilla	230
” sairaala-alueen käyttöoikeuden palauttaminen kaupungin haltuun	60
Lapinniemen palauttaminen kaupungin haltuun	61, 229
Lapsensynnyttäjät, varattomat, heille annettava kättilöapu	95, 186
Lapsia, alaikäisiä, joille holhooja on määrättävä	396
Laskuapulaisten ottaminen tilastokonttoriin	237
Laskujohto, sen teettäminen Kasarminkadun tontista n:o 8.....	227
” ” ” Turvikin huvilasta mereen	74, 304
” katso myös Kanavoimistyöt.	
Laskut, kaasu- ja sähkölaitoksen, niiden periminen	114
„Lasten päivänä“ toimeenpantavaa valaistusta varten myönnetty määräraha	131
Lastenhoitoyhdistys, katso Yhdistys lastenhoidon edistämiseksi.	
Lastenkoti, työ- ja vaivaistalon, sairaanhoito-osaston perustaminen sinne....	264
Lastenkotia varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122, 123, 124
Lastenseimi, Sörnäsän, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Lastentarha, katso Kansanlastentarha sekä Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti.	
Lastenturvakoti, kaupunkilähetyksen	405
” Valkonauha-yhdistyksen, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122, 123
Laurellin stipendiraaston vuosikorkojen käyttö	235
Laurent, L., vaakamestari, evätty anomus vakinaisen palkan myöntämisestä hänelle	82

Laurent, L., vaakamestari, hänelle myönnetty vuokratilaisuus	82, 134
Lausunto Bengtsårin kasvatuslaitoksen laajentamisesta	51
” biljardin pitämisestä	198
” elinkeino-oikeuden hakemuksista	198
” Eläintarhanalueen järjestämistä tarkoittavasta ehdotuksesta	72
” eläke-edun varaamisesta kaupungin virka- ja palvelusmiehille	152
” hallituksen asettamisesta kaupungin yleisiä töitä varten	162
” Helsingin kuuromyökkäyhdistyksen valtioavun hakemuksesta	197
” ” ” pitäjässä olevain taajaväkisten yhdyskuntain palojärjestuksen ehdotuksesta	197
” Kaivopuiston alueen omistus- ja käyttöoikeutta koskevasta asiasta	61
” kanavan teettämisestä Töölön- ja Taivallahden välille	68
” kaupan harjoittamisesta Hakaniemen torilla	53
” kaupungin kansakoulujen erinäisistä uudistuksista	176
” ” ” viransijaisuusjärjestelmästä	102
” ” ” toreilla ja rantasilloilla käydyn kaupan järjestyksen muuttamista tarkoittavan esityksen johdosta	194
” kulkutautisairaalan rakentamisesta	46
” kunnan teurastamon rakentamisesta	50
” ” tilastokonttorin perustamisesta	169
” köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestämisestä	171, 398
” laboratorin perustamisesta	198
” maistraatin uuden työjärjestyksen ehdotuksesta	197
” maksamatta olevain kunnallisverojen perimisen järjestämistä koskevasta asiasta	79
” mallasjuomain anniskelu-oikeuksista	201
” ” vähittäismyynnin järjestämisasiasta	202
” ” vähittäismyymnto-oikeuksista	200
” mielisairaiden hoidon järjestämistä koskevasta mietinnöstä	196
” Myrskylän koulurakennusta koskevasta asiasta	108, 237
” palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamisesta	198
” puhtaanapitolaitoksen järjestämisasiasta	117
” raitioteiden vapaalippujen myöntämistä upseereille ja sotamiehille tarkoittavasta esityksestä	236
” rakennuskonttorin uudestijärjestämisestä	162
” rohdoskaupan harjoittamisesta	198
” sulfaattiselluloosakomitean mietinnöstä	195
” Suomen kansalaisoikeuden hakemuksista	198
” sähkölaitoksen laajentamisesta	55
” taksoitusvaliokunnan asettamisesta	86
” tonttien halkomisasiasta	151
” ” yhteenrakentamisasiasta	151
” työttömyyden aiheuttamia toimenpiteitä koskevan eduskunta-annoksen johdosta	196
” Töölön-, Eläintarhan- ja Kaisaniemenlahden järjestelemisestä	72
” Töölönlahden varustamisesta rantareunustuksilla	68
” vaivashoitolainsäädännön uudistusta koskevasta mietinnöstä	195
” Valkonauha-yhdistyksen valtioavun hakemuksesta	197
” vapautusta Suomen kansalaisuudesta koskevista hakemuksista	198
” viinien y. m. anniskelu-oikeuksista	202
” ” ” vähittäismyymnto-oikeuksista	201
” ” ” väkiviinajuomain anniskelu-oikeuksista	199, 200

Lausunto väkiviinajuomain vähittäismyyntioikeuksista	199
Lautakunnan jäsenen ja asiamiehen vaali pakkoluovutusta varten	231
Leikkikenttä, Punanotkon, sen kunnossapitokustannukset	311
Leppäsuon koleraparakin luovutus kurkkumätää potevien sairaalaksi	39
Leski- ja orpokassa, siviilivirkakunnan, toisen kaupunginlääkäriin osallisuus siihen	184
Lewinin testamenttirahasto, suoritus sen korkovaroista	121
Liikkeellepano, venäläisen sotaväen, sen aiheuttamia toimenpiteitä	110
Liikennekonttori, sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat 134	
" virkamiesten palkkaaminen sen vastaperustettuun haaraosastoon	134
Liikennekonttorin henkilökunnan lisäys	134
" konttorikirjuriin palkankorotus	134
" saamisten poisto	234
" toiminnan kehitys vuosina 1901—10	244
" vuosikertomus	240
" ylimääräisten apulaisten palkkaamista varten myönnetty määräraha	82
Liikennemaksujen huojennus talvipurjehduskausina	84, 241
" määrä	241
" palautus	234
" suorittamisesta myönnetty vapautus	234, 241
Liikenneväylä, Vilhon- ja Unioninkadun välinen, sen aiheuttama kaupungin- asemakaavanmuutos	3
Liikennöittäminen, raitiotielinjain, evätty anomus luvan saamisesta erinäisten muutosten toimeenpanemiseen siinä	37
Liljeberg, G. A., kalastaja, tuomittu suorittamaan vahingonkorvausta epä- oikeutetusta ryhtymisestä kaupungin oikeuteen Guntähden kalavedessä	236
Lindberg, M. H., koneenkäyttäjänleski, hänen apurahananomuksensa	129
Lindroos, E., asessori, valittu majoituslautakunnan sihteeriksi	185
Lintulahdenkatu, lupa raiteen rakentamiseen siihen	227
Lipeäkivi, lausuntoja sellaisen myyntilupaa tarkoittavista hakemuksista	198
Lisätty kaupunginvaltuusto	6, 8, 9, 12, 44, 45, 46, 50, 54, 58, 66, 117
Lisäyksen tekeminen kaupungin poliisijärjestykseen	197
Lokaveden puhdistusaseman laittaminen Eläintarhaan	300
Lokaviemäri, katso Laskujohto.	
Luentoja varten Helsingin kansanopistoseuralle anniskeluosakeyhtiön voitto- varoista myönnetty määräraha	123
Luetteloja, kaupunginkirjastoon hankittujen kirjain	293
" vainajista, joilta oli jälkeen jäänyt alaikäisiä lapsia	396
Luistinradan laittamiseen myönnetty lupa	228
Lukusalit, kaupunginkirjaston, niiden käyttö	291
Lunastus, Helsinginkadun tontin n:o 9, evätty sitä koskeva anomus	15
" n:o 57 C Mäntymäki nimisen alueen, evätty sitä koskeva anomus	16
" n. s. Kammion alueen tonttien, evätty sitä koskeva anomus	16
" Nybondaksen maistraatintalon hallintaoikeuden	6
" osan Kadermon saarta, evätty sitä koskeva anomus	16
Lundström, R., hallivahtimestari, hänelle myönnetty lahjapalkkio	235
Luontoismajoitus	392
Luovuttaminen, alueen, taidemuseota varten	12
" " teurastamo varten	31
" " vapaaehtoiselle palokunnalle	31

Luovuttaminen, uimalaitoksen, Helsingin uimaseuralle	31
Lupa biljardin pitämiseen	198
” Hietalahdensataman—Katajanokan raitiotielinjan pitentämiseen	37
” ilmoituskioskien asettamiseen	228
” kellarikerroksen sisustamiseen asuinhuoneiksi	236
” laboratorin perustamiseen	198
” laivalaiturien rakentamiseen	226
” laskujohdon teettämiseen	227
” lipeäkiven myyntiin	198
” luistinradan laittamiseen	228
” merkinantojohdon ulottamiseen Rajasaaren	228
” muutosten toimeenpanemiseen raitiotielinjain liikennöitsemisessä	37
” osoteviitan asettamiseen Pohjois Esplanadikadulle	228
” palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamiseen	198
” pistoraitteen y. m. rakentamiseen	227
” puhelinjohdon ulottamiseen Korkeasaaren	228
” puhelinpatsaiden asettamiseen	38, 227
” puistojen y. m. käyttämiseen	225
” rautatieraitteen rakentamiseen Ruoholahdenrantaan	227
” rohdoskaupan harjoittamiseen	198
” sähköjohdon teettämiseen Karamsinin puistoalueen ympärille	228
” sähköjohtopatsaiden asettamiseen	228
” tien sulkemiseen	238
” virvokejuomain y. m. myyntiin	224
” väliaikaisen raiteen rakentamiseen Lintulahdenkadulle	227
” katso myös Lausunto ja Oikeus.	
Lyhennetty makuu-aika tullinalaiselle tavaralle	192
Lyhennys, katso Poisto.	
Lähtökatselmukset	17, 27, 28
Länsiranta, pakkahuoneen haaraosaston laittaminen sinne	229
Lääkeaineiden toimittaminen kaupungille	138
Lääkäri, Marian sairaalan n. s. vanhaan puupaviljonkiin sijoitetun varasairaalan, hänelle myönnetty palkkio	97
” työ- ja vaivaistalon, hänen vuosikertomuksensa	264
Lääkärinhoito, kansakoululasten	98
Maanviljelijäin maitokeskus-osakeyhtiön meijeriliikettä koskeva hakemus ..	193
Maastavienti, paperin ja paperimassan	241
Maatilan ostaminen virkistyskodin laittamiseksi tuberkuloosisille kansakoululapsille	10
Maistraatin registraattorin palkankorotus	133
” uusi työjärjestys	197
” venäjänkielen kääntäjän palkankorotus	133
Maitopisara-yhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” myönnetty vapautus liikennemaksujen suorittamisesta	234
Majoituslautakunnan kustannukset	393
” puheenjohtajan, jäsenen ja varajäsenten vaali	207
” sihteerinviran täyttäminen	185
” vuosikertomus	392
Majoitusta koskevia määräyksiä	110

Majoitusta nauttivien henkilöiden lukumäärä.....	389
” varten myönnetty määräraha.....	109
Makasiini- ja Katajanokanrannan purkauspaikkain varustaminen aitauksella	71
Makkien puhtaanapito nimisen osaston menot ja tulot	306
” ” sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	144
Maksamattomain verojen periminen	236
Makuu aika, lyhennetty, tullinalaiselle tavaralle	192
Mallander, L., arkkitehti, valittu avustavaksi rakennustarkastajaksi	184
Mallasjuoma-asiain valmisteluvaliokunnan vaali	205
Mallasjuomain anniskeluoikeuksien myöntäminen	200, 201
” myyntioikeuksien myöntäminen.....	200
” vähittäiskaupan järjestely.....	202
Marian sairaala, eväty hakemus hieronnan ja sairasvoimistelun apulaislää- kärinviran perustamisesta sinne	175
” ” istutusten laittaminen sen vierelle.....	71
” ” purgator-rattaiden hankkiminen sinne.....	94
” ” sitä varten myönnetty lisämääräraha	93
” ” ” ” 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	137
” ” tohtori Taskisen anomus saada korvaukset käyttä sen sisä- tautien ja kirurgisen osaston odotushuoneita	175
” sairaalan hallintoa koskeva kysymys.....	94
” ” hoitajattarille myönnetty palkankorotus	94, 137
” ” korjaustyöt	49, 308, 309
” ” laajentaminen	49
” ” sähkövalojohtojen korjaukset.....	49, 309
” ” vanhaan puupaviljonkiin sijoitetun varasairaalan lääkäri- myönnetty palkkio	97
Marian turvakoti, katso Sedmigradskyn pientenlastenkoulu.	
Matkailu- ja matkatoimisto, Suomen, määräraha sen osanottoa varten Ber- linin matkailunäyttelyyn	130
Matkakertomus, työväenasiain lautakunnan sihteerin antama.....	131
Matkastipendi alipalomestari O. Ekmanille	129
” Gustav Pauligin lahjoitusrahastosta	121
” kansakoululääkäri M. Oker-Blomille	10
” kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungille	129
” kasvatustalon johtajatar E. Antinille.....	129
” työväenasiain lautakunnan sihteeri E. Böökille	129
” vaivaistalon johtaja G. Mèlartille	130
Matkastipendit, kansakoulujen opettajistolle myönnetty	104
Meijeriliikettä koskeva hakemus	193
Meilansin huvilapalstain vuokraoikeuden pitennys	32, 33
Mèlart, G., vaivaistalon johtaja, hänelle myönnetty matkastipendi	130
Meno- ja tulosääntö, Helsingin kaupungin vuodelta 1911, 39, 40, 41, 43, 45, 49, 50, 51, 53, 55, 59, 60, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 71, 75, 94, 96, 97, 99, 101, 107, 112, 127, 132	
” ” ” teknillisten laitosten.....	147, 148
Menot, sekalaiset, 1911 vuoden menosäännön mukaan	145
Metsänhoitajan vuosikertomus	314
Metsäpalot	314
Metsät, kaupungin, metsänperkaus niissä	314
” ” niiden hoito	314
” ” ” vartioiminen	315

Mielenvikaisten hoitolaitoksen naishoitajien lukumäärän lisäys	139
" " rakentaminen Sipoon pitäjään	45, 143
" " vuosikertomus	265
Mielisairaat, niiden hoidon järjestäminen	196
" Sipoon pitäjässä elätteelle annetut	266
" vaivaihoidon ylläpitämät kymmenvuotiskaudella 1901—10	274
Mietintö, katso Lausunto.	
Muinaismuistolautakunnan esitys erinäisten vanhempain esineiden muuttami-	
sesta valtion historialliseen museoon	237
" jäsenen vaali	204
" jäsenyydestä myönnetty vapautus	204
Muistomerkin paikaksi tarvittavan maa-alueen pakkoluovutus	231
Muistomerkki, kaatuneiden suojeluskaartilaiden haudalla oleva, sitä varten	
myönnetty lisämääräraha	130
" Uspenskin tuomiokirkon vierelle pystytettävä, esitys sitä varten	
tarvittavasta maasta maksettavan korvauksen anteeksi antami-	
sesta	131
Mukavuuksilaitosten teettäminen	59
Museo, paikan luovuttaminen sellaista varten	12
" valtion historiallinen, evätty esitys erinäisten vanhempain esineiden	
muuttamisesta sinne	237
Myrskylän turvakodin koulurakennusta koskeva asia	108, 237
" " kustannukset, kaupungin osuus niistä	256
Myydyt tontit, rahatoimikamarin toimesta	208
Myymälät, kauppahallien, vuokria niistä	225
Myynti, Bengtsårin tilan alueen	16
" mallasjuomain	200, 202
" Siltavuoren alueen	15
" tonttien	11, 14
" " katso myös Tontti.	
" viinien y. m.	201
" väkiviinajuomain	199
Myyntikojujen paikat	224
Myyntitarjous, Itäisen lehtokujan tontin n:o 1	238
" korttelin n:o 199 tonttien n:ot 1, 5 ja 7	8
" Oulunkylässä olevain maapalstain	238
Myöhemmäksi siirtäminen, kiinnityksen	15, 131
Mäntymäen alue n:o 57 C, evätty anomus sen lunastamisesta	16
Mäntymäki Eläintarhassa, sen käyttämiseen myönnetty lupa	225
Naisyhdistys, Suomen, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty	
määräraha	124
Narinkkarakennusten myymälöiden ja kellarien vuokraaminen	226
Notaarinvirka, rahatoimikamarin, sen jälleentäyttäminen	183
Nummelin, C., hovineuvos, hänen eronsa rahatoimikamarin jäsenyydestä ..	239
Nuorisoliitto, Helsingin ruotsalaisten kansakoulujen, sille myönnetty mää-	
räraha	105
Nybondaksen maistraatintalon hallintaoikeuden lunastus	6
" " viljelystilusten ja eräiden rakennusten käyttä-	
minen	27
Näkinkujan avoinna pitäminen yleiselle liikenteelle	227

Obligatsioonien arvonta	232
Oikeudenkäynti, kaupungin ja Helsingin sähkövalaistusosakeyhtiön välinen	192
Oikeuksia mallasjuomain anniskeluun	201
" " vähittäismyyntiin	200
" " viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain anniskeluun	202
" " " " " " " " vähittäismyyntiin	201
" " väkiviinajuomain anniskeluun	199, 200
" " " " " " " " vähittäismyyntiin	199
Oikeus heinäntekoon	224
" käyttää erinäisiä kaupungin maita laitumeksi	224
" katso myös Lupa.	
Oikeusapu, kunnallinen	404
" työväenasiaan lautakunnan sihteerin antama	407
Oikeusaputoimiston, kunnallisen, perustaminen	173
Oker-Blom, M., kansakoululääkäri, hänelle myönnetty matkastipendi	10
Omaisuus, It. Henrikinkadun kaasutehtaassa oleva irtain, sen rahaksimuutto	112
" kaupungin irtain, sen katsastusmiesten vaali	203
" " kiinteä, siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön	
mukaan	145
" tulipalon kautta hävinnyt, palovahingonkorvaus siitä	247, 248
" " " " " " " " sen arvo tai vakuutussumma	247, 248
Omistusoikeus, ent. Suomen kaartinpataljoonan kasarmialueen	61
" erinäisten kaupungissa olevain tonttien ja maa-alueiden	229
" Kaivopuiston alueen	61
" tähtitieteellisen observatoorin tontin	62
Opettaja- ja opettajataryhdistys, Helsingin kansakoulujen, sen tekemä ehdotus	
tilan ostamisesta virkistyskodin laittamiseksi	
tuberkulootisille kansakoululapsille	10
" " " " " " " " Helsingin kansakoulujen, sille anniskeluosake-	
yhtiön voittovaroista myönnetty määräraha..	123
Opetus- ja sivistyslaitoksia varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrä-	
rahat	140
Opintomatka, kertomus matka-apurahalla tehdystä	130, 404
Orkesteria varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
" " myönnetty lisämääräraha	109
" " 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	141
Osakeyhtiö Aktiebolaget Folkteatern, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista	
myönnetty määräraha	122
" " " " " " " " sitä varten 1911 vuoden menosääntöön	
otetut määrärahat	141
" " Gottf. Strömberg, sille myönnetty pitennetty sähkö-	
johtojen käyttö lupa	36
" Helsingin filharmoninen seura, sen tilien tarkastus	205
" " " " " " " " sille anniskeluosakeyhtiön voitto-	
varoista myönnetty määräraha	122
" " " " " " " " sitä varten 1911 vuoden meno-	
sääntöön otettu määräraha	141
" Hippodrom, sille myönnetty vapaampi käyttöoikeus XIV kau-	
punginosassa olevaan alueeseen	224
Osto, Drumsön maatilaa	238
" Korkeavuorenkadun tontin n:o 39	5
" maatilan, virkistyskodin laittamiseksi tuberkulootisille kansakoululapsille	10

Osto, Södervikinkadun tontin n:o 4	394
” Talin maatilán	11, 238
” tonttien, katso Tontti.	
” katso myös Lunastus ja Myyntitarjous.	
Oulunkylässä olevain kahden maapalstan myyntitarjous	238
Paalutus, kalavesirajan	230
Pahantapaisten lasten turvakotia varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	141
Paikkoja sotilaallisia harjoituksia varten	36
” virvokejuomavaunuja ja myyntikojuja varten	224
Pajarakennus, Gumtähden, sen vuokraaminen	226
Pakkaajien, satamakonttorin, palkankorotus	135
Pakkahuoneen Länsirannassa oleva haaraosasto	229
Pakkahuone, katso Tulli- ja pakkahuone.	
Pakkoluovutus, Helsingin ja Fredriksperin rautatieasemain välisten maa- ja vesialueiden	231
” muistomerkin paikaksi tarvittavan maa-alueen	231
Palautus, tuulaaki- ja liikennemaksujen	234
Palkankorotus kansakoulujen opettajistolle	99, 140
” kasvatuslaitosten johtajille	107
” kaupunginpuutarhurille	135
” kaupunginvaltuuston kanslian kanslistille	134
” liikennekonttorin kirjanpitäjille	134
” maistraatin registraattorille	133
” ” venäjänkielen kääntäjälle	133
” Marian sairaalan hoitajattarille	94, 137
” poliisimiehistön	93
” raastuvanoikeuden ylimääräiselle viskaalille	133
” raatihuoneen rengille	133
” rahatoimikamarin vahtimestarinapulaiselle	134
” satamakonstaapeleille	135
” satamakonttorin pakkaajille	135
” terveydenhoitolautakunnan sihteerille	137
” toiselle kaupunginlääkärille	137
” työnvälitystoimiston naisapulaiselle	135
” työväenasiain lautakunnan sihteerille	135
Palkintojärjestelmän käytäntöönottaminen säästäväisyyden aikaansaamiseksi erittäinkin sähkövalon käyttämisessä	132
Palkkio kaupunginkirjaston kirjavaraston katsastusmiehille	78
” kulkutautisairaalan rakennustoimikunnan jäsenille	49
” Marian sairaalan vanhaan puupaviljonkiin sijoitetun varasairaalan lääkäriille	97
” vaivahoitohallituksen jäsenille	97
Pallonen, H., ent. yövartija, evätty anomus korotetun apurahan myöntämisestä hänelle	128
Paloasemain korjaukset	43, 307
Paloaseman rakentaminen Hermannisiin	43, 143, 147
” ” Kallioon	43, 143, 147
Palojärjestys, Helsingin pitäjän taajaväkisten yhdyskuntain	197
Palokunta, vapaaehtoinen, sen anomus luvan saamisesta Kaisaniemen rakennusten käyttämiseen	226

Palokunta, vapaaehtoinen, Vallilassa sijaitsevan alueen maksuton luovutus sille	31
Palokuntalaiskokousta varten myönnetty määräraha	131
Palolaitoksen naineiden konstaapeliin asunnot	6
Palolaitosta varten ostettu tontti	5
” ” 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	136
Palomiehistöle annettava maksuton uimaopetus	31
Palopostit	324
Palotoimikunnan vuosikertomus	246
Palotornien korjaukset	43, 307
Palovahingonkorvaus hävinneestä omaisuudesta	247, 248
Paloviinan tukkukaupan harjoittaminen	198
Paloviinavero, kaupungin osuus siitä	147
Palvelijatarkotia varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Palvelusväen, kunnollisen, palkitseminen	206
Pankit, yksityiset, kunnallisverojen kanto niiden välityksellä	235
Paperin ja paperimassan maastavienti	241
Parantola, risatautisten lasten, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Pauligin lahjoitusrahastosta myönnetty matkastipendi	121
Pelastusarmeijalle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
” myönnetty määräraha työn antamista varten työttömille miehille	128
Periminen, kaasu- ja sähkölaitoksen laskujen	114
” maksamattomain verojen y. m.	236
Perustuslaillisen työväenyhdistyksen esitys kodin laittamisesta kunnan työväenasuntoihin varattomille leskille ja lapsille	40
Petrolivalaistus	368
Pientenlastenkoulu, eväty anomus avustuksen saamisesta sellaista varten	105
Piirustukset, rakennuskonttorin tekemät	309
” sellaisten rakennusten, joiden teettämistä kunta helpottaa	17
Piirustusten hankkiminen kaupungin teetettäviä suurempia rakennusyrityksiä varten	60
” vahvistaminen asuntotonteille n:ot 34 d ja 34 e Tehtaankadun varrella	151
Pippingsköldin turvakotia varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Pistoraitteen rakentamiseen myönnetty lupa	227
Pitennys, vuokraoikeuden	32, 33, 34, 215
Pitkäsillan uudestirakentaminen	66, 147
Pohjois Blekholman palstain vuokraoikeuden pitennys	33
” ” palstan n:o 3 vuokraoikeuden peruuttaminen	34
” Esplanadikatu, lupa osoteviitan asettamiseen sinne	228
Pohjoissatama, lupa laivalaiturien rakentamiseen siihen	226
Poikain ammattikoulu, katso Valmistava poikain ammattikoulu.	
Poisto, henkilökohtaisten vaivaismaksujen	234
” koiraveron	234
Poliisiarkiston sisustamista varten myönnetty määräraha	45
Poliisihuoneistoa varten myönnetty määräraha	93
Poliisijärjestys, lausunto siihen ehdotetusta lisäyksestä	197
Poliisilaitos, lausunto sen uuden vuosirahansäännön ehdotuksesta	93
” sen huoneistojen korjaukset	45, 307

Poliisilaitos, sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	137
Poliisimiehistöille annettava maksuton uimaopetus	31
Poliisimiehistön palkankorotus	93
Poliisivartioutuvan teettäminen Vanhaankaupunkiin	45, 143
Postipakettiosasto, tulli- ja pakkahuoneen, sen vuokraa ja sisustusta varten myönnetty määräraha	84, 145
Potilaiden vastaanottaminen työ- ja vaivaistaloon	175
Puhdistus, Töölönlahden veden	300
Puhelinjohdon ulottaminen Korkeasaareen	228
Puhelinpatsaiden asettaminen Hakaniementorin ja Sörnäsän rautatieaseman välille	227
” ” ” Läntisen viertotien viereisille maa-alueille	38
Puhtaanapito, yksityisten katuosuuksien, sen ottaminen kaupungin haltuun	234
Puhtaanapitolaitoksen järjestäminen	117
” ” ” työt ja menot	305
Puhtaanapitolaitos, siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	147
” ” ” sitä varten myönnetty lisämääräraha	74
” ” ” ” 1911 vuoden tulosääntöön otetut määrärahat 75, 144	
Puistikkokojen kunnossapitoa koskevain välikirjain uudistus	234
Puistojen käyttämiseen myönnetty lupa	225
Puistokadun teettäminen Töölön- ja Taivallahden välille	4, 68
Pukeutumispaviljongin rakentaminen Eläintarhan urheilukentän vierelle	59
Punanotkon leikkikentän kunnossapitoa varten myönnetty määräraha	311
Puutaimisto	314
Puutaimistojen kunnossapitoa varten myönnetty lisämääräraha	71, 310
Puutarhuri, kaupungin, katso Kaupunginpuutarhuri.	
Raajarikkoisten varattomien lasten ammattiopetusta varten myönnetty määräraha	
	105, 141
Raastuvanoikeuden kaupunginpalvelijoille jaettavat raitioteiden vuosiliput	79
” ” ” viidettä osastoa varten myönnetty määräraha	78
” ” ” ylimääräisen viskaalin palkankorotus	133
Raatihuoneen korjaukset	41
Rahasto, E. O. Gustavsonin ja A. W. Ingmanin lahjoitus-, suoritus sen korkovaroista	120
” ” ” kunnollisen palvelusväen palkitsemis-, siitä annetut apurahat	125
” ” ” A. F. Laurellin, sen vuosikorkojen käyttö	235
” ” ” Viola Lewinin testamentti-, suoritus sen korkovaroista	121
” ” ” Gustav Pauligin lahjoitus-, siitä myönnetty matkastipendi	121
” ” ” vastaista ukkokotia varten, suoritus sen varoista	120
” ” ” W. J. E. Westzynthiuksen lahjoitus-, suoritus sen korkovaroista	120
Rahastot, vaivahoidolle lahjoitetut, niiden korkojen jakaminen	255
Rahatoimikamarin jäsenet vuonna 1910	208
” ” ” jäsenten palkankorotus	134
” ” ” jäsenyydestä myönnetty vapautus	239
” ” ” kokoukset y. m.	208
” ” ” notaarinviran jälleentäyttäminen	183
” ” ” puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	206
” ” ” työjärjestys	237
Rahatoimikonttorin kertomus kaupungin 1909 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä	75
Raitiotielinja, Hietalahdensataman—Katajanokan, sen pitentämiseen myönnetty lupa	37

Raitiotielinjain liikennöitsemisen muutosta koskeva anomus	37
Raitiotielinjan päätekohtan määräämistä koskeva kysymys	37, 226
Raitiotieliippuja, vapaita, esitys sellaisten antamisesta venäläiselle sotaväestölle kaupungin kustannuksella.....	111
Raitiotiemaksun korottaminen, eväty sitä koskeva anomus	192
Raitiotien rakentaminen pitkin korttelia n:o 178	227
Raittiuskokousta varten myönnetty määräraha.....	131
Raittiusspiiri, Keski-Uudenmaan, sille myönnetty määräraha	130
Raittiusyhdistysten, Helsingin, keskustoimikunta, sen apurahananomus.....	128
Rajasaari, lupa merkinantotoiminnan ulottamiseen sinne.....	228
Rakennukset ja talot, kaupungin, niiden korjaukset	307
" " " " niistä yksityisille luovutettujen huoneistojen kunnossapitovelvollisuus.....	75
" " " " niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	143
" joiden teettämistä kunta helpottaa, niiden tarkastus	17, 42
Rakennusjärjestys, Bölen esikaupungin uusi	21
" korttelien n:ot 180, 182, 183 ja 185, sen muuttaminen	149
" VI kaupunginosan erästä osaa koskeva, sen muuttaminen	150
" Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaanjoen välisten alueiden	20
Rakennuskonttori, sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	135
Rakennuskonttorin, uudestijärjestäminen.....	162
" vuosirahansääntö	84
Rakennuslasku, henkilöiden valitseminen valmistelemaan sitä koskevia kysymyksiä	239
Rakennuslaskua varten asetettu valiokunta, sen jäsenten vaali	206
Rakennuspiirustukset, raatoimikamarin hyväksymät	224
Rakennusrajat, sisäiset, eräiden XIII ja XIV kaupunginosan korttelien	60
Rakennustarkastajan, avustavan, ohjesääntö	185
" vuosikertomus	294
Rakennustarkastus, avustavan rakennustarkastajan palkkaaminen siihen....	91
" rakennuskontrollöörin palkkaaminen siihen	91
Rakennustoimikunta, kulkutautisairaalan	48
Rakennusyritykset, kaupungin suuremmat, arkkitehtiklubin ehdotus piirustusten bankkimiseksi niitä varten	60
Rakennusyrityksiä, kaupungin helpottamia.....	16
Rantasilloilla ja toreilla käydyin kaupan järjestyksen muuttaminen.....	194
Rasituksia, yleisiä, varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	142
Ratkaisemattomat asiat, kaupunginvaltuuston diariin merkityt	149
Raunio, E., työmies, hänelle myönnetty vahingonkorvaus tapaturman tuottamasta ruumiinvammasta	235
Rautatiekomitean jäsenen vaali.....	239
Rautatien rakentaminen Vihdin pitäjään	239
Rautatietorilla määrätty raitioteiden Töölönlinjan päätekohta.....	226
Rautatieyhitys Oulunkylän aseman ja Sörnäsän rantaradan välille	18
Ravitseminen, tylsämielisten lasten apukoulun oppilaiden.....	121
Registraattori, maistraatin, hänelle myönnetty palkankorotus	133
Reimarsin talon maalla olevan hiekanottoaikan erilleen murtaminen	231
Riipinen, J. F., koneenkäyttäjä, hänen apurahananomuksensa	129
Risatautisten lasten parantolaa varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Rohdoskaupan harjoittamiseen myönnetty lupa	198

Rottavaaran torjuminen	96
Rouvasväenyhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Ruoholahdenranta, rautatieraitteen laskeminen sinne	227
Ruokaa varten köyhille kansakouluoppilaille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Ruotsalaiselle teatterille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
” ” myönnetty määräraha 1911 vuoden menosäännön mukaan	141
Ruumiinpolttoyhdistykselle luovutettu lahjoitus	120
Ruumiinvamman, tapaturman tuottama, vahingonkorvaus siitä	235
Räbergh, K. H., lääketieteellisensiaatti, valittu toiseksi kaupunginlääkäriksi	184
Sairaala, kulkutauti-, sen rakentaminen	46, 143, 147
” Marian, katso Marian sairaala.	
” mieli-, katso Mielenvikaisten hoitolaitos.	
” työ- ja vaivaistalon, sen vuosikertomus	264
Sairaalat, väliaikaiset kulkutauti-, sellaisten laittaminen	39, 40, 96, 138, 139
Sairaanhoidattaren palkkaaminen Hermanniiin ja Toukolaan	97, 139
Sairaanhoido, diakonissalaitoksen, sitä varten myönnetty määräraha	96, 139
” kansakouluissa	98
” varattomille tuberkuloosille henkilöille	95
Sairaankuljetusvaunut, palolaitoksen, niiden käyttäminen	248
Sandén, K. F., työmies, hänelle tapaturman tuottamasta ruumiinvammasta myönnetty vahingonkorvaus	235
Santaholman kahden alueen vuokraaminen	29
Satamakonstruaapelin palkankorotus	135
Satamakonttorin pakkaajien palkankorotus	135
Satamamaksujen alennus talvilaivaliikenteen aikana	84, 241
Satamaolot Sörnäsissä, niiden järjestäminen	18, 70
” Vanhankaupunginlahden, niiden järjestäminen	18
Satamarakennusvaltuuskunta, sen jäsenen vaali	204
” vapautus sen jäsenyydestä	204
Satamat, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	70, 144
” rakennuskonttorin toimittamat työt niissä	302
Satuiltoja kaupunginkirjaston lukusalissa	292
Savilan puutaimiston kuntoonpano	312
Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti, niiden johtokunnan jäsenten vaali	207
” ” ” ” ” niiden talojen huudattusta ja kiinnityksen korottamista koskeva esitys	191
” ” ” ” ” niiden tilien tarkastus	205
” ” ” ” ” ” vuosikertomus	280
Seerumlaitosta varten varattava maa-alue	3
Sekalaiset menot 1911 vuoden menosäännön mukaan	145
” tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	146
Senaatintorin tasotusta koskeva esitysehdotus	68
Seura, filharmoninen, katso Helsingin filharmoninen seura.	
” kansanopisto-, katso Helsingin kansanopistoseura.	

Seura, uima-, katso Helsingin uimaseura.	
” katso myös Yhdistys.	
Seurahuoneen korjaukset	59
Seurasaaressa laitteiden kunnossapitoa varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	74, 121, 124
Sihteeri, terveydenhoitolautakunnan, hänelle myönnetty palkankorotus	137
” työväenasiain lautakunnan, katso Työväenasiain lautakunnan sihteeri.	
Siirto, vuokraoikeuden, rahatoimikamarin hyväksymä	216
Siltavuoren alueen myynti	15
Siltavuorenrannassa olevain varastopaikkain vuokra	225
Siltavuorenranta, sitä koskeva kaupunginasemakaavan muutos	2
” uuden käymälän teettäminen sinne	59
Sinivuorenmaa, evätyt anomus uuden katselmuksen ja arvion toimittamisesta siellä olevilla maa-alueilla	29
Sinivuorenmaalla olevaa maa-aluetta koskevan vuokrasopimuksen peruuttaminen	31
” olevan alueen vuokraaminen	31
Sipoon pitäjään elätteelle annetut mielisairaat	266
Sisäiset rakennusrajat, eräiden XIII ja XIV kaupunginosan korttelien	60
Siviilivirkakunnan leski- ja orpokassa, toisen kaupunginlääkärin osallisuus siihen	184
Skärgårdsfiskarens andelslag m. b. t. nimisen osuuskunnan anomus jäädytyslaitoksen teettämisestä Länsirannan kauppahalliin	54
” andelslag m. b. t. nimisen osuuskunnan anomus saada kyllin tilava huoneisto Hakaniemen torin uudessa kauppahallissa	54
Slummiasemat, pelastusarmeijan, niitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Sokeiden työkoulua varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Sopimus, erinäisten istutusten kunnossapitoa koskeva, sen uudistaminen	234
Sotaväkeen kuuluvat henkilöt, jotka nauttivat majoitusta	389
” ” ” kysymys raitioteiden vapaalippujen myöntämisestä heille	111, 236
Sotilaallisia harjoituksia varten osotetut paikat	36
Sotilassairaalaan kuuluvan alueen käyttöoikeus	34
Sovintolautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali	207
Stipendit, kansakoulujen opettajistolle myönnetty	141
” katso myös Matkastipendi.	
Sulfaattiselluloosakomitean mietintö, lausunto siitä	195
Sundelius, N. A. H., lääketieteellisensiaatti, valittu Sörnäsän alueen aluelääkäriksi	184
Suojeluskaartilaisten haudalla olevaa muistomerkkiä varten myönnetty lisämääräraha	130
Suomen eläinsuojeluyhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” kansalaisoikeuden hakemuksia	198
” kansallisteatteri, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
” ” sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	141
” liikemiesten kauppaopiston kauppa korkeakoulun kouluosaston johtokunnan jäsenen vaali	205

Suomen matkailu- ja matkatoimistolle myönnetty määräraha	130
” naisyhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124, 406
Synnyttäjät, varattomat, heille annettava kättilöapu	95, 186
Sähköjohdon teettäminen Karamsinin puistoalueen ympärille	228
Sähköjohdot, kaupungin talojen, niiden uudistusta varten myönnetty määräraha	60
Sähköjohtojen käyttöluva, pitennetty	36
” ulottaminen Tilkan lepokotiin	117
Sähköjohtopatsaat, evätty anomus saada asettaa sellaisia	228
Sähkökatuvalaistus	376
” koetteeksi toimeenpantu	136
Sähkölaitoksen kaapeliverkko	374
” kustannukset	114
” käyttötuloksia	372
” laajentaminen lainavaroilla	55, 58
” ” virran antamiseksi Kallioon ja Töölöön 55, 143, 147	371
” ” vuonna 1910	114
” laskujen periminen	148
” meno- ja tulosääntö vuodeksi 1911	385
” rakennuspääoma	384
” taloudelliset tulokset	113
” tariffi	185
” toimitusjohtajanviran täyttäminen	370
” vuosikertomus	147
Sähkölaitos, siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	142
” sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	136, 376
Sähkövalaistus, katujen	98
Sähkövalojohtot, kansakoulujen, niiden muuttamista ja kunnossapitoa varten myönnetty määräraha	132
Sähkövalon käyttäminen kaupungin huoneistoissa	116, 371
Sähkövirran antaminen Brändön huvilakaupunkiin	55, 143, 147, 370, 371
” ” Kallioon ja Töölöön	117, 371
” ” Äggelbyn huvilayhdyskuntaan	379
” jako	380, 381, 382, 383
” kulutus	113, 379, 380, 381, 382
Sähkövoiman hinta	186, 287
Säännöt, kaupunginkirjaston	145
Säästö vuodelta 1910, 1911 vuoden tulosäännön mukaan	53, 143
Södergårdin kivirakennuksen muutostöitä varten myönnetty määräraha	184
Sörnäsän aluelääkäriin viran jälleentäyttäminen	19
” ja Oulunkylän välisen rautatielinjan kustannukset	30
” niemekkeellä olevan alueen vuokralle antaminen	33
” ” ” palstan vuokraoikeuden pitennys	70
” satamaolojen järjestäminen	
Taajaväkiset yhdyskunnat Helsingin pitäjässä, lausunto niiden palojärjestyksen ehdotuksesta	197
Taidemuseo, paikan luovuttaminen sellaista varten	12
Taimitarha	314
Taival- ja Töölönlahden välille rakennettava kanava	68
” ” ” ” teetettävä puistokatu	4, 68
Takaisinsuoritus, katso Palautus.	

Taksa sähkölaitoksen sähkövoian kulutukselle	113
Taksoitus 1911 vuoden tulosäännön mukaan	147
Taksoitusvalmistelukunnan asettaminen	86
" jäsenten vaali	204
Takuusitoumuksia, rahatoimikamarin hyväksymiä	224, 237
Talin maatila, evätty esitys sen ostamisesta	11, 238
Talot, kaupungin, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	143
" katso myös Tontti.	
Talvipurjehduskaudenaikainen liikennemaksujen huojennus	84, 241
Talvipuutarhan kunnossapito	312
Tapaturman tuottamasta ruumiinvammasta myönnetty vahingonkorvaus ..	235
" " " vahingonkorvausta vaativien henkilöjen tutkiminen	235
Tariffi, sähkölaitoksen	113
Tarkastus, eräiden yhdistysten ja laitosten toiminnan	406
" Helsingin filharmonisen seuran tilien	205
" kaupungin vakuusasiakirjain	237
" " 1909 vuoden tilien ja hallinnan	76
" " sellaisien asuntojen, joiden teettämistä kunta helpottaa	17, 42
" " vakainainen, kaupungin tilien	236
Taskinen, K., lääketieteentohtori, hänen hakemuksensa hieronnan ja sairastavoimistelun apulaislääkärinviran perustamisesta Marian sairaalaan ..	175
Tasottamistöiden jatkaminen Punanotkossa	313
" loppuunsaattaminen Eläintarhan urheilukentällä	312
" " " Haapaniemellä	313
Tavarain punnitseminen tullauksesta riippumatta	243
Tavaravaja, Länsirannan, juoksupunnusvaa'an hankkiminen siihen	83
Teattereita varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha ..	122
" " 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	141
Tehdastontin jakaminen asuntotonteiksi	5
Tehdastonttien käytettäväksi antaminen	18
Teknilliset laitokset, hallituksen asettaminen niitä varten	179
" " kysymys niiden menoeräin toisin järjestämisestä	142
" " " yhteisen kassaosaston perustamisesta niille ..	183
" " " niiden hallituksen jäsenten vaali	205, 239
" " " niistä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan ..	147
" " " niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat ..	142
" " " katso myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Vesijohtolaitos.	
Terveyden- ja sairaanhoitoa varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	137
Terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajan vaali	207
" sihteerin palkankorotus	137
" " tarverahoihin myönnetty lisäys	93
Terveystoimistolle veneerien tautien vastustamista varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Testamentti, vahtimestarinleski M. L. Gumbergin	121
Teurastamo, erään Töölön alueen maksuton luovuttaminen sellaista varten ..	31
" sellaista varten varatun alueen käyttäminen	19
Teurastamon, kunnan, rakentaminen	50
Therman, U., filosofianmaisteri, valittu kaupunginkirjaston kirjastonhoitajaksi ..	185
Tiet ja viertotiet, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat ..	70, 144
" " " rakennuskonttorin rakentamat ja korjaamat	302

Tilapäiset vuokrasopimukset, rahatoimikamarin tekemät	217
Tilastokonttorin aktuaarinviran täyttäminen	237
" johtajanviran täyttäminen	184
" kunnan, perustaminen	169
" laskuapulaisten ottaminen	237
" vuosirahansääntö	86
Tilinpäästö, katso Vastuunvapaus.	
Tilinpäästö, 1909 vuoden	75
Tilintarkastajain vaali, Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turva-	
kodin	205
Tilintarkastajan vaali, Helsingin anniskeluosakeyhtiön	205
Tilkan alueen vuokralle antaminen	31
Tilukset, rahatoimikamarin vuokralle antamat	211
Toimikunta Pitkäsillan uudestirakentamista varten	66
" katso myös Komitea, Rakennustoimikunta ja Valiokunta.	
Toimikuntain asettaminen korkeampia työväenopetuskursseja varten	204
Toimisto, arkeologinen, sen apurahanomus evätty	129
Toimitusjohtaja, kaasulaitoksen, hänen valitsemisensa	185
" sähkölaitoksen " "	185
Toipumakotia varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määrä-	
raha	123
" " tuberkuloosille kansakouluoppilaille anniskeluosakeyhtiön	
voittovaroista myönnetty määräraha	123
Toisen kaupunginlääkärin osallisuus siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan	184
" " palkankorotus	137
" " vaali	184
Tontinlunastukset 1911 vuoden tulosäännön mukaan	145
Tontit n:ot 2 ja 3 Hietaniemellä, niiden vuokraoikeuden pitennys	32
" " 18 ja 20 Ison Robertinkadun varrella, niiden yhteenrakentaminen	151
" " 32, 34, 36 ja 38 Läntisen viertotien varrella, evätty anomus niiden	
lunastamisesta	16
" " 62 ja 64 Läntisen viertotien varrella, niitä koskeva asemakaavan-	
muutos	4
" " 1 ja 5 Myllytien varrella, niiden osto	8
" " 37 ja 39 Roosavillankadun varrella, niitä koskeva asemakaavan-	
muutos	4
" " 2, 4 ja 6 Sirkuskadun varrella, niitä koskeva asemakaavanmuutos	2
" " 32 c, d ja e Tehtaankadun varrella, evätty anomus niiden varaa-	
misesta kirkkomusiikkiopiston paikaksi	15
" " 34 d ja e Tehtaankadun varrella, piirustusten vahvistaminen niille	151
" " rahatoimikamarin myymät	208
Tontti n:o 12 Fredriksperinkadun varrella, sen myynti	14
" " 67 " " " "	14
" " 9 Helsinginkadun varrella, evätty anomus sen lunastamisesta	15
" " 1 a Hermannin korttelin n:o 2, sen vuokraoikeuden pitennys....	33
" " 17 Hesperiakadun varrella, määräyksiä sen julkisivupiirustusten	
hankkimiseen nähden	4
" " 1 Itäisen lehtokujan varrella, sen myyntitarjous	238
" " 10 Kaivokadun varrella, sen myynti	11
" " 16 Kapteeninkadun varrella, sinne teetetyn asuinrakennuksen	
kellarikerroksen sisustaminen asuinhuoneiksi	236
" " 39 Korkeavuorenkadun varrella, sen osto	5

Tontti n:o 2 korttelin n:o 464, määräyksiä sen julkisivupiirustusten hankkimiseen nähden.....	4
” ” 13 ” ” 463 määräyksiä sen julkisivupiirustusten hankkimiseen nähden.....	4
” ” 32 ” ” 465 määräyksiä sen julkisivupiirustusten hankkimiseen nähden.....	4
” ” 20 Lapinlahdenkadun varrella, sen myynti	14
” ” 17 Pitkäsillanrannan varrella, sen myynti	14
” ” 45 Runebergkadun varrella, määräyksiä sen julkisivupiirustusten hankkimiseen nähden	4
” ” 7 Saunakadun varrella, sen osto	8
” ” 8 Sibyllankadun varrella, sen myynti	14
” ” 2 Siltasaarenkadun varrella, sen myynti	14
” ” 4 Siltavuorenrannan ” sitä koskeva asemakaavanmuutos..	2
” ” 4 Södervikinkadun varrella, sen osto.....	394
” ” 2 Sörnäsän rantatien varrella, basaarimyymälärakennusten teettäminen sinne	5
” ” 2 ” ” ” ” sen jakaminen asuntotonteiksi	5
” ” 13 Vaasankadun varrella, sen myynti	14
” ” 17 ” ” ” ”	14
” ” 21 ” ” ” ”	14
” ” 5 Vilhelmsperinkadun varrella, sen myynti.....	14
Tonttien halkominen	151
” rakennusajan pitennys	152
” yhteenrakentaminen	151, 230
Tonttipaikan vuokralle antaminen Backasin tilasta	30
” vuokraoikeuden pitennys	33
Tonttiverot 1911 vuoden tulosäännön mukaan	14
Toreilla ja rantasilloilla käydyin kaupan järjestyksen muuttamista tarkoittava esitys	194
Torvisoittokunta, Helsingin, sille myönnetty määräraha	141
Tuberkulootiset henkilöt, varattomat, niiden hoito	95
” kansakouluoppilaat, heidän toipumakotiaan varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” kysymys maatilan ostamisesta virkistyskodin laittamiseksi heille	10
Tukkipuiden leimaaminen kaupungin metsissä	314
Tukkukaupan harjoittaminen palo- ja väkiviinalla	198
Tulipalojen kautta hävinneen omaisuuden arvo tai vakuutussumma ...	247, 248
” lukumäärä ja laatu	246
Tulirokkosairaalain voimassapito.....	40
Tullaushuoneisiin laitettavat sähköjohdot	83, 309
Tulli- ja pakkahuoneen korjaukset.....	307
” ” ” postipakettiosaston vuokra ja sisustus	84, 145, 309
” ” ” sähkövalojohdojen uudistaminen ja korjaukset ..	41, 309
” ” ” takavarikkohuoneen kuntoonpaneminen	41
Tullikamarista annettavia tietoja varten myönnetty määräraha.....	83, 134
Tullinalaisen tavaran makuuajan lyhennys.....	192
Tuloa tuottavat oikeudet 1911 vuoden tulosäännön mukaan	146
Tulosääntö, katso Meno- ja tulosääntö.	

Tulot, sekalaiset, 1911 vuoden tulosäännön mukaan	146
Tuomion täytäntöönpano	236
Turvakoti, kaupunkilähetyksen	405
Turvakotia varten Valkonauha-yhdistykselle anniskeluosakeyhtiön voitto- varoista myönnetty määräraha	122, 123
Turvikin huvila, viemärijohdon rakentaminen sinne	74, 304
Tutkimus, tapaturman tuottamasta ruumiinvammasta vahingonkorvausta vaa- tivien henkilöjen	235
Tuulaakimaksujen palautus	234
Tuulaakin määrä	241
Tylsämielisten lasten apukoulu, sen oppilaiden ravitseminen	121
Tyttöjen ammattikoulun johtokunnan jäsenten ja varajäsenten vaali	207
Työ- ja vaivaistalo, uusi, kylkirakennusten teettäminen sinne	51
Työ- ja vaivaistalon lastenkoti, sairaosaston perustaminen siihen	264
” ” ” mielenvikaisten hoitolaitoksen naishoitajien luvun lisää- minen	139
” ” ” mielenvikaisten hoitolaitoksen vuosikertomus	265
” ” ” sairaalan vuosikertomus	264
” ” ” sairaanhoitajattarien luvun lisääminen	139, 264
” ” ” sairaanhoito-osastot, potilaiden ottaminen niihin	175
” ” ” toiminta	260
Työjärjestys, maistraatin uusi	197
Työkaluja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	144
Työkodit, köyhäin lasten, niitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Työkoulu, lasten, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122
Työkoulua varten Sokeain ystävät nimiselle yhdistykselle anniskeluosake- yhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Työkunnan järjestäminen kaupungin pakkahuoneeseen	193
Työlaitoksia varten kaupunkilähetykselle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Työlaitos, miesten, sen toiminta	274
Työläiskotia varten pelastusarmeijalle anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Työläislasten kesäsiirtoloita varten Suomen naisyhdistykselle anniskeluosake- yhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Työläisnaisten kesäsiirtolaa varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myön- netty määräraha	124
Työn jakamista varten naisille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myön- netty määräraha	124
Työnantajajärjestöt, rakennusalan, kaupungin edustajan valitseminen niiden asettamaan komiteaan	239
Työnpuute, katso Työttömyys ja Työttömät.	
Työnvälitys, julkinen, Ruotsissa vuonna 1910	415
” kunnallinen, Suomessa vuonna 1910	414
Työnvälitystoimisto, kunnan, sen johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten vaali	206
” ” ” naisapulaisen palkankorotus	135
” ” ” toiminta vuosina 1903—10	410
” ” ” vuosikertomus	410
” ” sille työttömyyden lieventämiseksi myönnetty määräraha	128, 413

Työsuhteet Helsingissä vuonna 1910	412
Työt, yleiset, hallituksen asettaminen niitä varten	162
” ” niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	143
Työttömyyden aiheuttamat toimenpiteet	196, 402
” ehkäisykonferenssi Parisissa, kaupungin siihen lähettämä edustaja	403
Työttömyysvakuutus, kunnallinen	403
Työttömyyttä koskeva tutkimus, työväenasiain lautakunnan sihteerin laatima	131, 401, 402
Työttömäin avustusta varten kunnan työnvälitystoimistolle myönnetty määräraha	128, 413
” esityksiä kaupunginvaltuustolle	127, 128
” komitean puolesta jätetty hakemus	413
Työttömät miehet, pelastusarmeijalle työn järjestämistä varten heille myönnetty määräraha	128, 413
” naiset, työn jakamista varten heille myönnetty määräraha ..	128, 413
Työtupa, Töölössä oleva lasten, sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
Työväenasiain lautakunnan jäsenten ja varajäsenten vaali	206
” ” kirjasto	406
” ” kokoukset	406
” ” sihteeri, hänelle myönnetty matkastipendi	129, 404
” ” ” ” ” vapautus vuokra-apurahan palautusvelvollisuudesta	91
” ” sihteerin antama oikeusapu	407
” ” ” kertomus matka-apurahalla tehdystä opintomatkasta	131, 404
” ” ” laatima, tšekäläistä työttömyyttä ja kunnan puolesta sen ehkäisemiseksi järjestettyjä toimenpiteitä käsittelevä tutkimus	131, 402
” ” ” palkankorotus	135
” ” ” viransijainen	91
” ” vuosikertomus	401
Työväenasunnot Vallilassa, niiden tarkastus	42
Työväenasuntojen tarkastajan velvollisuus tarkastaa rakennuksia, joiden teettämistä kunta helpottaa	17, 42
Työväenopetuskurssit, niiden toiminta	407
” niitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	121, 122
” toimikuntain asettaminen niitä varten	204
Työväenopetusta varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha ..	141, 405
Työväenopiston perustaminen	405
Työväenvaliokunnat, kunnalliset	403
Tähtitieteellisen observatoorin tontin omistusoikeus	62
Töölön- ja Taivallahden välille rakennettava kanava	68
” ” ” ” teetettävä puistokatu	4, 68
” kaupunginosaan annettava sähkövirta	55, 143, 371
Töölönlahden rantain järjestäminen	68, 72
Uimahuone, Ursinin kallion, sen maksuton luovutus	31
Uimahuoneiden, kaupungin, vuokraaminen	226

Uimaopetus, maksuton, kouluoppilaille sekä palo- ja poliisimiehistölle	31
Uimaseura, Helsingin, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
" " " luovutettu uimahuone	31
Ukkokotiyhdistykselle luovutettuja lahjoitusvaroja	120
Ulkomaalaisten hakemat Suomen kansalaisoikeudet	198
Ulosottoapulaisten raitiotiepiletit	134
Ulosotto toimi, määräraha avustavan toisen kaupunginvoudin ottamista varten siihen	134
Urheilu- ja voimisteluyhdistysten anomus pukeutumispaviljongin rakentamisesta	59
Urheilukentät, Eläintarhan ja Kaisaniemen, niiden käyttämiseen myönnetty lupa	225
Urheilulaitoksen rakentaminen kansainvälisiä urheilukilpailuja varten	72
Uspenskin tuomiokirkon vierelle pystytettävää muistomerkkiä varten tarvittavasta maasta maksettavan korvauksen anteeksi antaminen	131
Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäsenten vaali	205
Uudistuksia, kansakouluopetuksen	176
Uudistus, vaivashoitolainsäädännön	195
Vaaka, raskaan tavarain, sellaisen hankkiminen	83
Vaakain säilytysvajan teettäminen	83
Vaakamestari tullikäyttelystä riippumattomia tavaroita varten, evätty anomus vakinaisen palkan myöntämisestä hänelle	82
" " riippumattomia tavaroita varten, hänelle myönnettyjä vuokratuloja	82, 134
Vaali, avustavan rakennustarkastajan	184
" hallivahtimestarin	225
" Helsingin anniskeluosakeyhtiön tilintarkastajan	205
" " filharmonisen seuran tilintarkastajan	205
" kaasulaitoksen toimitusjohtajan	185
" kansakoulujohtokunnan jäsenten	204
" kansakoulupiirien kouluneuvostojen	204
" kaupungin hallitusten ja lautakuntain, puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten	206
" " irtaimiston katsastusmiesten	203
" " yleisten töiden hallituksen jäsenten	204
" kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan	204
" kaupunginkassan inventaajain	75
" kaupunginkirjaston kirjastonhoitajan	185
" kaupungin valtuusmiehen	203
" korkeampain työväenopetuskurssien toimikuntain	204
" majoituslautakunnan sihteerin	185
" muinaismuistolautakunnan jäsenen	204
" pakkoluovutuslautakunnan jäsenen ja asiamiehen	231
" rahatoimikamarin jäsenen	203
" " notaarin	183
" satamarakennusvaltuuskunnan jäsenen	204
" Sedmigradskyn pientenlastenkoulun tilintarkastajain	205
" Suomen liikemiesten kauppaopiston kauppa korkeakouluosaston johtokunnan jäsenen	205
" sähkölaitoksen toimitusjohtajan	185

Vaali Sörnäsän aluelääkäriin	184
” taksoitusvalmistelukunnan jäsenten	204
” teknillisten laitosten hallituksen jäsenten	205
” tilastokonttorin aktuaarin	237
” ” johtajan	184
” toisen kaupunginlääkäriin	184
” Uudenmaan läänin vaalipiirin keskuslautakunnan jäsenten	205
” valiokuntain, toimi- ja johtokuntain y. m. katso Johtokunta, Toimikunta ja Valiokunta.	
” ylimääräisten kaupunginkassan inventtaajain	232
Vahingonkorvauksen maksaminen kauppaneuvos V. Ekille	235
Vahingonkorvaus epäoikeutetusta ryhtymisestä kaupungin oikeuteen Guntähden kalavedessä	236
” taturman tuottamasta ruumiinvammasta	235
Vahingonkeko kaupungin metsissä	315
Vahtimestari, Kasarmintorin kauppahallin, hänen valitsemisensa	225
Vaivashoidon menot ja tulot vuonna 1910	256
Vaivashoitoa varten myönnetty lisämääräraha	97
” ” 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	139
Vaivashoitohallituksen puheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten vaali	207
” vuosikertomus	251
Vaivashoitolainsäädännön uudistus	195
Vaivaismaksut, henkilökohtaiset, niiden poisto	234
Vaivaistalo, katso Työ- ja vaivaistalo.	
Vakuusasiakirjat, kaupungin, niiden tarkastus	237
Vakuutussumma, tulipalon kautta hävinneen omaisuuden	247, 248
Valaistus, katujen, rantalaiturien ja tavaravajain, sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	136
Valaistuslaitokset, niiden meno- ja tulosääntö vuodeksi 1911	148
” niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	142
” tulot niistä 1911 vuoden tulosäännön mukaan	147
” katso myös Kaasulaitos, Sähkölaitos ja Teknilliset laitokset.	
Valiokunta, budjetti- eli finanssi-, pysyvä, sen ehdotettu asettaminen	86
” ” sen jäsenten vaali	202
” kaupunkia ympäröiväin huvilayhdyskuntain olojen järjestämistä varten	238
” kiinteistö- ja rakennuslaskua varten	206
” kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahaston apurahojen jakamista varten	206
” kysymystä varten kaupungin viereisissä huvilasiirtoloissa asuvain henkilöiden verottamisesta	203
” ” ” kunnallisesta työttömyysvakuutuksesta	403
” ” ” köyhäinasianajolaitoksen uudestijärjestämisestä	171
” ” ” määräysten antamisesta mikäli koskee kaupungin ulkopuolelta kotoisin olevain henkilöiden vastaanottamista kaupungin sairaaloihin	147
” ” ” työkunnan järjestämisestä kaupungin pakka-huoneeseen	193
” voittovarain-, sen jäsenten vaali	205
” väkiviina- ja mallasjuoma-asiaiden valmistelua varten	205
Valitsemistapa, toisen kaupunginlääkäriin	184
Valitsijamiehet kansakoulupiirien kouluneuvostojen vaalia varten	204

Valkonauha-yhdistyksen lastenturvakotia varten anniskeluosakeyhtiön voitto- varoista myönnetty määräraha	122, 123
” ” valtioavun hakemus.....	197
Vallila, alueen maksuton luovutus sieltä vapaaehtoiselle palokunnalle.....	32
Vallilan tiluspalstain vuokraoikeuden pitennys	34
” tonttien yhteenrakentaminen.....	230
” työväenasuntojen tarkastus ja rakentaminen.....	41
Valmistavan poikain ammattikoulun johtokunnan jäsenen ja varajäsenen vaali	207
Valokaasun hinta.....	112, 358
Valtioapu kansakouluille	101, 146
” kasvatuslaitoksille	101, 147
” katuvalaistusta varten	92
” majoitusta varten	391, 394
Valtioavun hakemus, Helsingin kuuromykkäyhdistyksen.....	197
” ” Valkonauha-yhdistyksen	197
Valtioavut 1911 vuoden tulosaännön mukaan.....	146
Valtion historiallinen museo, evätty esitys erinäisten vanhempien esineiden muuttamisesta sinne	237
Vanajan kasvatuslaitos, eräiden sen hoidokkien muuttaminen Vuorelan kas- vatuslaitokseen.....	278
Vanhan kirkon puiston kunnossapito.....	234
Vanhankaupungin eräeseen alueeseen myönnetty vapaampi käyttöoikeus....	224
” jauhomyllyn korjauksia varten myönnetty määräraha....	59
Vanhankaupunginlahden kalavesirajan paalutus	230
” satamaolojen järjestely	18
” väylän viitoitus.....	230
Vanhankaupunginmäellä olevan tonttipaikan vuokraoikeuden pitennys	33
Vantaanjoen vedenkorkeus	326
Vapaaehtoiselle palokunnalle luovutettu alue Vallilassa	31
Vapaaehtoisen palokunnan anomus saada käyttää Kaisaniemen rakennuksia	226
Vapaalippujen myöntäminen raitioteiden Sörnäsän linjalla Venäjän sotamiehisi- tölle	111, 236
Vapautus Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelevän komi- tean jäsenyydestä	238
” kaupungin asemakaava-toimikunnan puheenjohtajan toimesta	204
” kaupunginvaltuuston jäsenyydestä	203
” liikennemaksun suorittamisesta	234, 241
” muinaismuistolautakunnan jäsenyydestä	204
” rahatoimikamarin jäsenyydestä	239
” satamarakennusvaltuuskunnan jäsenyydestä	204
” Suomen kansalaisuudesta	198
” Vallilan työväenasuntojen rakennuskomitean jäsenyydestä	231
Varaaminen, tontin, seerumlaitosta varten	3
” tonttien, kirkkomusiikkiopistoa varten	15
Varain maksu ukkokodin hyväksi lahjoitetusta rahastosta	120
Varastopaikkain järjestäminen Busholmaan.....	67
” vuokra	225
Varattomille leskille ja lapsille laitettava koti kunnan työväenasuntoihin	40
” selkärangan köyristymiä sairastaville kansakoululapsille annet- tava maksuton käsittely	124
” synnyttäjille annettava kätilöapu	95, 186
” tuberkuloosisille henkilöille annettava hoito	95

Vastuunvapaus kaupungin hallintoviranomaisille vuodelta 1909	77
” Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin joh- tokunnalle	78
Weckström, E. A., poliisikonstaapeli, otettu hallivahtimestariksi	225
Vedenkorkeus, Vantaanjoen	326
Vedenkulutus	333
Vedennosto	325
Veistokouluja varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määrä- raha	123
Velkoja varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	133
Venäjän valtakunnanrahaston korvattavasta majoituksesta maksetut vuokra- rahat	391, 394
Verojen, maksamattomain, periminen	236
Veronkantopaikkain järjestäminen	235
Vesijohdon putkiverkon hoito ja korjaukset	330
” ” laajennus	64, 316, 321
” ” pituus	323
” pääoma-arvo	316
” taloudellinen tulos	335
” ulottaminen Korkeasaarelle	64
” uutisrakennukset	320, 321
Vesijohtokonttorin kustannukset	324
Vesijohtolaitoksen laboratorin johtajan vuosikertomus	337
” ” kustannukset	324
” meno- ja tulosääntö vuodeksi 1911	148
” työpaja	332
” uutisrakennuksia varten myönnetty määräraha	55
” vuosikertomus	316
Vesijohtolaitos, siitä odotettavat tulot 1911 vuoden tulosäännön mukaan ...	147
” sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat ..	142
Vesijohtoveden bakteripitoisuus	329
” kustannus nostettua m ³ kohti	334
” selkeytyminen	329, 337
Vesimittarien hoito ja kunnossapito	331
Vesimittarin asettaminen Rantatorin kauppahalliin	142
Vesisäiliön kustannukset	330
Westzynthiuksen rahaston korkovarain suoritus	120
Viinit ja muut miedommat juovutusjuomat, niiden anniskelu oikeudet	202
” ” ” ” ” ” myyntioikeudet	201
Viitoitus, Vanhankaupunginlahden väylän	230
Viljeltyjen tilusten vuokralle antaminen Nybondaksen tilalta	27
” ” ” ” Sörnäsän rautatielinjan ja Vantaan- joen välisiltä alueilta	17
Viljelyspalstan vuokralle antaminen Backasin tilalta	30
Viransijainen, toisen kaupunginlääkäriin, hänen palkkaamistaan varten myön- netty määräraha	137
” työväenasiain lautakunnan sihteerin, hänen palkkaamistaan varten myönnetty määräraha	91
Viransijaiset, kansakouluopettajain ja -opettajatarten, heidän palkkaamistaan varten myönnetty määräraha	101, 104
Viransijaisuusjärjestelmä, kaupungin kansakoulujen	102
Virastot, kaupungin, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	133

Virka- ja palvelusmiesten, kaupungin, eläke-edut	152
Virvokejuomavaunujen paikat	224
Voimistelu- ja urheiluyhdistysten anomus pukeutumispaviljongin rakentamisesta	59
Voitto- ja tappiotili, kaasulaitoksen	363
Vuokraaminen, Backasin tilan tonttipaikan ynnä viljelyspalstan	30
" Bölen esikaupungin asuntotonttien	23
" Greijuksen tilan alueen	30
" kaupungin uimahuoneiden	226
" narinkkarakennusten myymäläin ja kellarien	226
" Nybondaksen maistraatintalon rakennusten	27
" " tilusten	27
" pajan	226
" saaren n:o 97 Knihdin	28
" Santaholman alueiden	29
" Sinivuoreenmaan alueen	31
" Sörnäsän niemekkeellä olevan alueen	30
" " rautatieinjan ja Vantaanjoen välisten maa-alueiden	21
" Tilkan alueen	31
" Åggelbyn kartanon maatilan	30
Vuokralle rahatoimikamarin toimesta annetut tilukset	211
Vuokraoikeuden pitennykset	32, 33, 34, 215
" siirto	216
Vuokrarahoja, liikennekonttorin vaakamestarille myönnettyjä	82, 134
Vuokrasopimukset, rahatoimikamarin tekemät tilapäiset	217
Vuokrasopimus, Sinivuoreenmaan aluetta koskeva, sen peruuttaminen	31
Vuokraton luovutus, katso Luovuttaminen.	
Vuokravälikirjat, Bölen esikaupungin uudet	21
Vuokria kauppahallien myymälöistä	225
" kaupungin talojen huoneistoista	145
Wuolle, B., insinööri, valittu sähkölaitoksen toimitusjohtajaksi	185
Vuorimieskadun talon n:o 9 käyttäminen	146
Vuosirahansääntö, Bengtsårin kasvatuslaitoksen	108
" kaupungin yleisten töiden hallituksen	85
" poliisilaitoksen	93
" rakennuskonttorin	85
" teknillisten laitosten hallituksen	111
" tilastokonttorin	86
Väenlasku vuonna 1910, henkilöiden valitseminen valmistelemaan sitä koskevia kysymyksiä	239
" " " sen keskuskomitean jäsenten vaali	206
" " " sitä varten myönnetty määräraha	127
Vähittäismyynti, mallasjuomain, sen järjestäminen	202
Vähittäismyyntioikeuden luovutuskirjain kaavakkeiden vahvistus	191
Vähittäismyyntioikeuksia, mallasjuomain	200
" viinien y. m.	201
" väkiviinajuomain	199
Väkiiviinajuoma-asiain valmisteluvaliokunnan vaali	205
Väkiiviinajuomain anniskelu- ja vähittäismyyntioikeuksien myöntäminen	199
Väkiiviinan tukkukaupan harjoittaminen	198
Väliaikaisia kulkutautisairaaloiita varten myönnetty määrärahat 39, 40, 96, 138, 139	139
Välikirjat, erinäisten istutusten kunnossapitoa koskevat	234

Välikirjat, väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluosakeuden luovutusta koskevat	191
Väylä, Vanhankaupunginlahden, sen viitoitus	230
Yhdistys Arbetets vänner, katso Arbetets vänner.	
” Helsingin nuorten miesten kristillinen, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” hyväntekeväisyyden järjestämis-, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha..	124
” ” ” sille myönnetty määräraha töiden jakamiseksi työttömille naisille	127, 128
” Konvalescenthem-Toipumakoti, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” lastenhoidon edistämiseksi, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” Maitopisara, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” ” ” myönnetty vapautus liikennemaksun suorittamisesta	234
” perustuslaillinen työväen-, sen esitys kodin laittamisesta kunnan työväenasuntoihin varattomille leskille ja lapsille	40
” risatautisten lasten parantola-, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” Ruokaa Helsingin köyhille kansakouluoppilaille, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	123
” Sokeain ystävät, sille anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
” ukkokoti-, sille suoritettut varat	120
” Valkonauha-, lausunto sen valtioavun hakemuksesta	197
” ” sen lastenturvakotia varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	122, 123, 126
Yhdyskunnat, taajaväkiset, Helsingin pitäjässä, lausunto niiden palojärjestyksen ehdotuksesta	197
Yhteenrakentaminen, tonttien	151, 230
Yhteisopetus kansakouluissa	176
Yksityinen kansakouluhammasklinikka, evätty anomus sen ottamisesta kaupungin haltuun	104
” ” ” sitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha ..	123
” ” ” sitä varten myönnetty lisämääräraha	104
Yksityishenkilöille kaupungin rakennuksista luovutettujen huoneistojen hoito ja kunnossapito	75
Yksityispankkien kantamat kruunun- ja kunnallisverot	235
Yleinen makkien puhtaanapito, sen tulot ja menot	306
” ” ” sitä varten 1911 vuoden menosääntöön otettu määräraha	144
Yleiset paikat, niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat 65, 67,	143
” ” rakennuskonttorin niillä suorittamat työt	296
” rasiutukset, kaupungille kuuluvat	142
” työt, hallituksen asettaminen niitä varten	162
” ” niiden hallituksen jäsenten vaali	204, 239
” ” niitä varten 1911 vuoden menosääntöön otetut määrärahat	143

Yökodit, pelastusarmeijan, niitä varten anniskeluosakeyhtiön voittovaroista myönnetty määräraha	124
Åggelbyn kartanon maa-alueen lunastaminen koulutontiksi, evätty sitä koskeva anomus.....	29, 231
” ” ” vuokralle antaminen	29
” ” tilusten ja rautatielinjan itäpuolella olevien kaupungin maiden välillä sijaitsevain maa-alueiden osto	6
” huvilayhdyskunta, kysymys sähkövirran antamisesta sinne ..	117, 371
” katso myös Oulunkylä.	
Åvist, L., työmiehenleski, hänelle myönnetty apuraha	127
Öllykaasutehdas Hernesaarenkadun varrella, sen käyttäminen.....	28

OIKAISTAVIA.

- Siv. 2, toisessa reunanimikkeessä ylh., on: *Siltasaarenrannan*; lue: *Siltavuorenrannan*.
 ” 146, riv. 3 ylh., on: *talossa n:o 1*; lue: *talossa n:o 38*.
 ” 151, ” 22 ” ” *Jacobsenin*; lue: *Jacobsenin*.
 ” 225, ” 21 ” ” *Siltasaarenrantaan*; lue: *Siltavuorenrantaan*.
 ” 346, toisessa reunanimikkeessä ylh., on: *Lisätuotteet*; lue: *Lisätuotteet*.
 ” 386, riv. 16 alh., on: *Laboratorin*; lue: *Laboratoorin*.
 ” 440, ” 23 ylh., on: *Rakennuskonttorin, uudestijärjestäminen*; lue: *Rakennuskonttorin uudestijärjestäminen*.
 ” 444, ” 2 ” ” *sähkövoian*; lue: *sähkövoiman*.
-
-

